

รายงานฉบับสมบูรณ์

แนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อย
เพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์

GUIDELINES TO MANAGE SUGARCANE PRODUCTION OF
SUGAR AND SUGARCANE INDUSTRY
IN BURIRAM PROVINCE

โดย
เชาวลิต สิมสวาย และคณะ

สนับสนุนโดย
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
พฤษภาคม พ.ศ. 2561

สัญญาเลขที่ RDG5950097

แนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อย
เพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์

คณะผู้วิจัย

เชาวลิต สิมสวย

บัญชา นวลสาย

จรีพร จันทรพาณิชย์

พัชรานี สีดาพล

สังกัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

พฤษภาคม พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากหน่วยงาน และบุคคลหลายฝ่าย ประกอบไปด้วย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ศูนย์ประสานงานอ้อย และน้ำตาล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โรงงานอ้อย และน้ำตาลบุรีรัมย์ และที่ลืมไม่ได้คือ ดร.กิตติ ชูณหงษ์ นายกสมาคมอ้อยและน้ำตาลแห่งประเทศไทย ตลอดจนนักธุรกิจอ้อยและผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ขอขอบพระคุณคณะผู้ร่วมวิจัยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในส่วนต่างๆ ของการเก็บข้อมูล จนเสร็จสิ้นครบทุกประเด็น คุณงามความดีนี้ คณะผู้วิจัยขอมอบให้เป็นของคณะผู้บริหาร คณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ทุกท่าน

ดร.เชาวลิต สิมสวาย และคณะ
พฤษภาคม 2560

ชื่อโครงการวิจัย	แนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรม อ้อยน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์
คณะผู้วิจัย	ชาวลิต สิมสวย บัญชา นวลสาย จรีพร จันทรพาณิชย์ พัชรานี สีตาพล
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	พฤษภาคม พ.ศ. 2559 – พฤษภาคม พ.ศ. 2560
เลขที่สัญญา	RDG5950097

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่มุ่งหาแนวทางการเพิ่มผลผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาล ซึ่งสามารถที่จะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ เพื่อศึกษาสถานะภาพและลักษณะการส่งเสริมเกษตรกรชาวไร่อ้อยของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตและพื้นที่ในการเพาะปลูกอ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์และเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีวิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) การทำเวทีเสวนา และแปลภาพถ่ายทางอากาศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 548 ราย ผลการวิจัย พบว่า สถานะภาพและลักษณะการส่งเสริมเกษตรกรชาวไร่อ้อยของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีลักษณะการส่งเสริมโดยเน้นเงินทุนสนับสนุนเป็นหลัก โดยจะแบ่งช่วงระยะเวลาการส่งเสริมออกเป็น 3 ช่วงคือ การส่งเสริมตามระยะเวลาช่วงปลูกอ้อยการส่งเสริมระยะเวลาช่วงการบำรุงรักษาและการส่งเสริมระยะเวลาช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตซึ่งระยะเวลาแต่ละช่วงจะมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือเพื่อให้เกษตรกรมีผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพ โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตและพื้นที่ในการปลูกอ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์ มีปัจจัยสำคัญ 4 ประการ คือ (1) ปัจจัยด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของโรงงานน้ำตาลมากที่สุด (2) ปัจจัยด้านรายได้และรายจ่ายในการปลูกอ้อยอันดับสอง (3) ปัจจัยด้านพื้นฐานครอบครัวอันดับสามและ (4) ปัจจัยด้านค่านิยมและทัศนคติอันดับสุดท้ายซึ่งแนวทางในการส่งเสริมเกษตรกรชาวไร่อ้อยให้มีปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้นได้นั้น จะต้องมีการดูแลเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง มีการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจในการปลูกอ้อย รวมทั้งโรงงานควรให้ความช่วยเหลือทั้งในเรื่องของเงินทุน อุปกรณ์ และแรงงาน เพื่อใช้ในการทำไร่อ้อย นอกจากนี้ควรมีการปรับบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนกับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและเพื่อลดปัญหาการเผาอ้อยในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

คำสำคัญ : เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย/เจ้าหน้าที่ส่งเสริม/การส่งเสริม/ปัจจัย/แนวทางในการเพิ่มผลผลิต

Research Title	Approaches for Managing Sugarcane Production Quantity for Sugarcane and Sugar Industry in Buriram Province
Researchers	Chaowalit Simsuay Bancha Nuansai Jureeporn Janphanit Patcharanee Seedaphon
Organization	Buriram Rajabhat University
Research Period	May 2016 – May 2017
Contract Number	RDG5950097

ABSTRACT

This study is a quantitative and qualitative research aimed to find approaches for increasing sugarcane production for sugarcane and sugar industry which can help sugarcane farmers and Buriram Sugar Factory to be able to actually utilize the approaches. The objectives of the study were to examine the conditions and characteristics of the supports sugarcane farmers have received from Buriram Sugar Factory, to compare factors affected an increase of productivity and the sugarcane plantation areas in Buriram province, and to find the approaches for supporting the sugarcane farmers in Buriram province. The data were collected by using questionnaires, interviews, focus group discussions, forums, and aerial photo interpretation. The samples were 548 sugarcane farmers. The results of the study showed that the conditions and characteristics of the supports sugarcane farmers have received from Buriram Sugar Factory mainly included the supports in terms of funding. The funding was given in 3 phases: planting phase, nurturing phase, and harvesting phase. In each phase, the supporting officers have been the persons who inspect, give suggestions as well as assistances to the farmers to obtain the good productivity with quality. The 4 main factors affected the increase of productivity and the sugarcane plantation areas in Buriram province were (1) factor in terms of supports and promotion of the Buriram Sugar Factory was at the highest level, (2) factor in terms of incomes and expenses was at the high level, (3) factor in terms of family background was at the moderate level, and (4) factor of values and attitudes was at the lowest level. The approaches for supporting the sugarcane farmers to be able to increase the quantity of the sugarcane cultivation included the farmers must be taken care of consistently and thoroughly and the knowledge and understanding in sugarcane cultivation must be constructed. In addition, the factory should provide assistances in terms of funding, equipment as well as manpower to be used in the sugarcane cultivation. Moreover, the roles/responsibilities of the

officers should be adjusted to obtain more effectiveness as well as to improve the standard of performance in order to avoid the problem of conflict of interests with the sugarcane farmers and to decrease the problem of sugarcane leaf burning in the harvest season.

Keywords : Sugarcane farmers, supporting officers, promotion, factors, approaches in increasing productivity

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
ABSTRACT	ค
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
สารบัญกราฟ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงเวลา.....	5
1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับในภาพรวม.....	6
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	
2.1 คุณสมบัติของอ้อยที่ดี.....	7
2.2 ลักษณะของพันธุ์อ้อยที่ดี.....	9
2.3 พันธุ์อ้อยที่เหมาะสมกับการสร้างผลผลิต.....	12
2.4 สภาพแวดล้อมที่ดีสำหรับการปลูกอ้อย.....	15
2.5 คุณสมบัติของดินที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อย.....	16
2.6 ชุดดินที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อย.....	18
2.7 ธาตุอาหารที่เหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อย.....	26
2.8 การคำนวณอัตราปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตอ้อย.....	28
2.9 ความต้องการน้ำของอ้อยต่อการเจริญเติบโต.....	30
2.10 การบริหารต้นทุนการผลิตอ้อย.....	33
2.11 แนวทางการเพิ่มปริมาณการผลิตอ้อย.....	34
2.12 สถานการณ์การปลูกอ้อย.....	38
2.13 การกำหนดราคาอ้อย.....	42
2.14 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มปริมาณการผลิตอ้อยในประเทศไทย.....	43

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย

3.1 วิธีการศึกษาวิจัย.....	47
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	47
3.3 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย.....	49
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย.....	49

บทที่ 4 บริบทของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและผู้ไม่ปลูกอ้อย

4.1 บริบทของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย.....	50
4.2 บริบทของผู้ไม่ปลูกอ้อย.....	59
4.3 ปัจจัยทางสังคมที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง.....	62

บทที่ 5 บทบาทการส่งเสริมของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

5.1 ที่ตั้งและประวัติความเป็นมาของโรงงาน.....	64
5.2 โครงสร้างการส่งเสริมของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์.....	66
5.3 การส่งเสริมการปลูกอ้อยของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์.....	67
5.4 การส่งเสริมด้านงบประมาณของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์.....	81
5.5 การส่งเสริมด้านอุปกรณ์.....	82
5.6 การส่งเสริมด้านสังคม.....	83
5.7 บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย.....	86
5.8 การบริหารจัดการของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์.....	89
5.9 ปัจจัยของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง.....	92

บทที่ 6 การเปรียบเทียบปัจจัยรายได้และรายจ่ายของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและผู้ไม่ปลูกอ้อย

6.1 รายได้และรายจ่ายของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย.....	96
6.2 รายได้และรายจ่ายของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกอ้อย.....	115
6.3 ปัจจัยของรายได้ รายจ่าย และหนี้สินที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง.....	122

บทที่ 7 ค่านิยมและทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและผู้ไม่ปลูกอ้อย

7.1 ค่านิยมและทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย.....	123
7.2 ค่านิยมและทัศนคติของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกอ้อย.....	125
7.3 ทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่มีต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย.....	126
7.4 ปัจจัยด้านค่านิยมและทัศนคติที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง.....	127

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

บทที่ 8 การวิเคราะห์ผลการศึกษา

8.1 การวิเคราะห์ผลการศึกษา.....	129
8.2 ตัวอย่างเกษตรกรดีเด่นในการทำไร่อ้อยให้ประสบความสำเร็จ.....	167

บทที่ 9 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

9.1 สรุปผลการวิจัย.....	171
9.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	176
9.3 ข้อเสนอแนะ.....	178

บรรณานุกรม.....	180
-----------------	-----

ภาคผนวก.....	182
--------------	-----

ภาคผนวก ก แบบสอบถามสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย.....	183
ภาคผนวก ข แบบสอบถามสำหรับผู้ไม่ปลูกอ้อย.....	189
ภาคผนวก ค แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย.....	193
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์สำหรับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย.....	198
ภาคผนวก จ แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ไม่ปลูกอ้อย.....	201
ภาคผนวก ฉ ภาพประกอบการลงพื้นที่เก็บข้อมูล.....	204
ภาคผนวก ช สรุปข้อมูลจากแบบสอบถามสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย.....	209
ภาคผนวก ซ สรุปข้อมูลจากแบบสอบถามสำหรับผู้ไม่ปลูกอ้อย.....	223
ภาคผนวก ฌ สรุปข้อมูลจากแบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย.....	228
ภาคผนวก ฎ สรุปผลยืนยันข้อมูลปัจจัยที่ทำให้มีการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น จากกิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)	250

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1.1 ผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงระยะเวลา (แบ่งเป็นราย 6 เดือน).....	5
ตารางที่ 1.2 ผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นที่เป็นรูปธรรม และตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ.....	5
ตารางที่ 2.1 แสดงปริมาณธาตุอาหารปุ๋ยพืชสด, กากน้ำตาล, และเศษซากใบ, ยอดอ้อย (%).....	26
ตารางที่ 2.2 แสดงปริมาณธาตุอาหารปุ๋ย.....	26
ตารางที่ 2.3 แสดงจำนวนธาตุอาหารในดินที่ถูกอ้อยนำออกไปจากไร่ (ลำอ้อย, กาบ, ใบ, ยอด) กก./ไร่.....	27
ตารางที่ 2.4 แสดงการเพิ่มผลผลิตอ้อยพันธุ์ สอน.6 (เค 88 – 92)	28
ตารางที่ 2.5 แสดงการเพิ่มผลผลิตอ้อยพันธุ์ สอน.21 (แอลเค 92 – 11)	28
ตารางที่ 2.6 แสดงตัวอย่างสูตรปุ๋ยผสมที่มีจำหน่ายในท้องตลาดทั่วไป	28
ตารางที่ 2.7 แสดงความต้องการน้ำของอ้อยระยะต่างๆ	30
ตารางที่ 2.8 แสดงประมาณการต้นทุนการผลิตอ้อยและการขนส่ง ณ หน้าโรงงานน้ำตาล	34
ตารางที่ 2.9 แสดงราคาซื้อขายน้ำตาล.....	39
ตารางที่ 2.10 อัตราเปรียบเทียบจำนวนแปลงและพื้นที่การปลูกอ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์ ปี พ.ศ.2555 – 2559.....	41
ตารางที่ 2.11 การผลิตอ้อยและน้ำตาลทรายปีการผลิต 2558/59.....	43
ตารางที่ 4.1 แสดงรายได้ รายจ่าย และหนี้สินในครัวเรือน.....	53
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนผลผลิตและผลตอบแทนด้านราคา.....	55
ตารางที่ 4.3 แสดงปัจจัยทางสังคมที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง.....	62
ตารางที่ 5.1 แสดงปัจจัยของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง.....	92
ตารางที่ 6.1 แสดงรายจ่ายการใช้แรงงานคนและแรงงานรถไถ่ (ทั้งหมด)	108
ตารางที่ 6.2 แสดงรายจ่ายการใช้แรงงานคนและแรงงานรถไถ่ (นอกเหนือจากการทำเอง)	109
ตารางที่ 6.3 แสดงรายจ่ายสำหรับเกษตรกรที่มีเครื่องมือในการทำไร่อ้อยและ เกษตรกรที่ไม่มีเครื่องมือในการทำไร่อ้อย (ทำเองได้บางส่วน).....	110
ตารางที่ 6.4 แสดงจำนวนเกษตรกรที่มีหนี้สินตามแหล่งเงินกู้ต่างๆ.....	112
ตารางที่ 6.5 แสดงสรุปจำนวนเกษตรกรที่มีรายได้ รายจ่าย และหนี้สินในครัวเรือน	114
ตารางที่ 6.6 แสดงจำนวนผู้ไม่ปลูกอ้อยที่มีรายได้จากส่วนต่างๆ	115
ตารางที่ 6.7 แสดงจำนวนรายจ่ายและประเภทของค่าใช้จ่ายของผู้ไม่ปลูกอ้อย.....	118
ตารางที่ 6.8 แสดงสรุปจำนวนเกษตรกรที่มีรายได้ รายจ่าย และหนี้สินในครัวเรือน	121
ตารางที่ 6.9 แสดงปัจจัยของรายได้ รายจ่าย และหนี้สินที่มีผลทำให้การปลูกอ้อย	122
ตารางที่ 7.1 แสดงปัจจัยด้านค่านิยมและทัศนคติที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง.....	127
ตารางที่ 8.1 แสดงรายจ่ายการใช้แรงงานคนและแรงงานรถตัดอ้อย/ไร่ (ทั้งหมด).....	136
ตารางที่ 8.2 แสดงรายจ่ายการใช้แรงงานคนและแรงงานรถตัดอ้อย/ไร่ (ที่นอกเหนือจากการทำเอง).....	137

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 8.3 แสดงรายจ่ายสำหรับเกษตรกรที่มีเครื่องมือในการทำไร่ไถและเกษตรกร ที่ไม่มีเครื่องมือในการทำไร่ไถ(ทำเองได้บางส่วน).....	138
ตารางที่ 8.4 แสดงรายจ่ายทั้งหมดในการทำอ้อยต่อระหว่างการใช้แรงงานคนและการใช้ แรงงานรถตัดอ้อย/ไร่.....	140
ตารางที่ 8.5 แสดงการเปรียบเทียบอัตราค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อยระหว่าง รศ.ดร.ประสริทธิ์ ใจศีล กับ อาจารย์ ดร. เชาวลิต สิมสวญ.....	141
ตารางที่ 8.6 แสดงผลความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการ เพิ่มปริมาณการปลูกอ้อย.....	147
ตารางที่ 8.7 แสดงค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย ปัจจัยด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของโรงงานน้ำตาล.....	148
ตารางที่ 8.8 แสดงค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย ปัจจัยด้านรายได้ – รายจ่าย ในการปลูกอ้อย.....	148
ตารางที่ 8.9 แสดงค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย ปัจจัยพื้นฐานของครอบครัว.....	148
ตารางที่ 8.10 แสดงค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย ปัจจัยค่านิยมและทัศนคติ.....	149
ตารางที่ 8.11 แสดงอัตราเปรียบเทียบจำนวนแปลงและพื้นที่การปลูกอ้อย ปี พ.ศ.2555 – 2559.....	154
ตารางที่ 8.12 แสดงการเปรียบเทียบอัตราการเพิ่มขึ้น/ลดลงของจำนวนแปลงปลูกอ้อย ปี 2555 – 2559 (แปลง).....	155
ตารางที่ 8.13 แสดงการเปรียบเทียบอัตราการเพิ่มขึ้น/ลดลงของจำนวนแปลงปลูกอ้อย ปี 2555 – 2559 (ไร่).....	157
ตารางที่ 8.14 แสดงการสรุปปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง.....	164

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 4.1 แสดงพื้นที่ระยะ 50 กิโลเมตรรอบโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์.....	51
ภาพที่ 4.2 แสดงพื้นที่การอาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์โบราณในจังหวัดบุรีรัมย์.....	52
ภาพที่ 4.3 แสดงพื้นที่รอบโรงงานน้ำตาล 50 กม.....	59
ภาพที่ 4.4 แสดงภาพพื้นที่นาข้าวในบริเวณระยะ 50 กม.รอบโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์.....	60
ภาพที่ 5.1 แสดงพื้นที่ตั้งโรงงาน.....	64
ภาพที่ 5.2 แสดงพื้นที่ของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์.....	65
ภาพที่ 5.3 แสดงพื้นที่เขตรับผิดชอบในแต่ละโซน.....	86
ภาพที่ 8.1 โมเดลการปลูกอ้อย.....	147
ภาพที่ 8.2 แสดงการลงพื้นที่เพื่อยืนยันข้อมูลในการปลูกอ้อย.....	149
ภาพที่ 8.3 แสดงพื้นที่ปริมาณการปลูกอ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์ ปี พ.ศ. 2559	
ระยะ 50 กิโลเมตรรอบโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์.....	154
ภาพที่ 8.4 แสดงพื้นที่การปลูกอ้อยในแต่ละโซนเขตโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ ปี 2559.....	162

สารบัญกราฟ

หน้า

กราฟที่ 4.1 แสดงจำนวนการปลูกพืชเศรษฐกิจในจังหวัดบุรีรัมย์.....	50
กราฟที่ 4.2 แสดงปริมาณน้ำหนักร้อยในแต่ละต่อ/ตัน	56
กราฟที่ 4.3 แสดงพืชที่นิยมปลูกเพื่อที่จะสร้างรายได้เสริม.....	56
กราฟที่ 6.1 รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย/ปี.....	96
กราฟที่ 6.2 รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายเล็ก/ปี.....	97
กราฟที่ 6.3 รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายกลาง/ปี.....	98
กราฟที่ 6.4 รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายใหญ่/ปี.....	99
กราฟที่ 6.5 รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในปี 2558.....	100
กราฟที่ 6.6 รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในปี 2559.....	100
กราฟที่ 6.7 ราคาพืชเศรษฐกิจในจังหวัดบุรีรัมย์/ตัน.....	101
กราฟที่ 6.8 แสดงค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อย/ไร่ สำหรับเกษตรกรที่ใช้แรงงานคน.....	105
กราฟที่ 6.9 แสดงค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อย/ไร่ สำหรับเกษตรกรที่ใช้แรงงานรถ.....	105
กราฟที่ 6.10 หนี้สินจากแหล่งเงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย/ปี.....	113
กราฟที่ 6.11 รายได้ของผู้ไม่ปลูกอ้อย/เดือน.....	116
กราฟที่ 6.12 รายได้ของผู้ไม่ปลูกอ้อย/ปี.....	117
กราฟที่ 6.13 รายจ่ายของผู้ไม่ปลูกอ้อย/เดือน.....	119
กราฟที่ 6.14 รายจ่ายในการทำนา/ไร่.....	120
กราฟที่ 8.1 พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจในจังหวัดบุรีรัมย์ (ไร่).....	163

บทที่ 1

บทนำ

การวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์ คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงที่มาและความสำคัญของการวิจัย โดยได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด ขอบเขตของการวิจัย ผลที่คาดว่าจะได้รับ และนิยามศัพท์เฉพาะของงานวิจัย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ที่มาและความสำคัญ

อ้อยเป็นพืชอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ ซึ่งจังหวัดบุรีรัมย์มีพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อยประมาณ 3 แสนไร่ ในปีการผลิต 2559 มีพื้นที่เพาะปลูกอ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 181,478.05 ไร่ ลดลงจากปีการผลิต 2558 จำนวน 3,578.59 ไร่ ในจำนวนนี้เป็นเกษตรกรชาวไร่อ้อยในพื้นที่การดูแลและส่งเสริมการปลูกอ้อยของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ จำนวน 13,911 ราย (บริษัทน้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด, 2558) ดังนั้นต้องมีการเร่งส่งเสริมการปลูกอ้อยให้กับเกษตรกรในพื้นที่ให้มากขึ้น เพราะอ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจที่สามารถพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพื่อเพิ่มมูลค่าด้วยการแปรรูปจากวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิตน้ำตาลไปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ ได้อีก เช่น การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ กระจก การผลิตพลังงานไฟฟ้า การผลิตเอทานอล และผลิตภัณฑ์ชีวเคมี เป็นต้น

ในจังหวัดบุรีรัมย์มีโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์เพียงแห่งเดียวที่เป็นตลาดรับซื้อผลผลิตอ้อยของเกษตรกร ทั้งนี้โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีความต้องการที่จะขยายปริมาณกำลังการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยเพื่อส่งอ้อยเข้าโรงงานให้มีปริมาณอ้อยเข้าหีบ 3 ล้านตันในปี 2560 - 2561 (บริษัทบุรีรัมย์วิจัยและพัฒนาอ้อย 2559) เนื่องจากผลผลิตต่อไร่ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเขตพื้นที่การดูแลและส่งเสริมของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยเพียง 12 ตัน/ไร่ ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงาน ขณะที่เกษตรกรยังพบกับปัญหาสำคัญในระดับไร่อ้อยหลายด้านที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณและประสิทธิภาพการผลิตอ้อย คือ ปัญหาการขาดการพัฒนากระบวนการจัดการน้ำในไร่อ้อย การขาดแคลนอ้อยพันธุ์ดีและค่าความหวานสูง อ้อยที่ทนต่อโรคและแมลง การขาดการปรับปรุงและบำรุงดิน ขาดการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตอ้อยทั้งระบบ ตั้งแต่การปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยว ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อโรงงานน้ำตาลที่กำลังการผลิตโดยรวมอยู่ในระดับต่ำไปด้วย นอกจากนี้ปัญหาในระดับโรงงานน้ำตาลที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการผลิตน้ำตาล คือ ปัญหาอ้อยเข้าหีบด้วยคุณภาพอันเนื่องมาจากอ้อยไฟไหม้และมีสิ่งปนเปื้อนรวมทั้งปัญหาการจากระบบคิวขนส่งอ้อยเข้าโรงงานเพื่อลดเวลาอ้อยค้างในไร่และอ้อยติดคิวยาวที่หน้าโรงงาน ตลอดจนปัญหาขาดการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพื่อเพิ่มมูลค่าอ้อยน้ำตาล (ทัศนชัย ตรีสัตย์ และจำนงค์ จุลเอียด, 2557) อีกทั้งยังพบว่าที่ส่งผลให้เกษตรกรไม่ขยายพื้นที่การเพาะปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นมีสาเหตุมาจาก 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) ปัจจัยภายในประกอบด้วย เกษตรกรประสบปัญหาขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนในการซื้อปุ๋ยการจ้างแรงงานเพื่อการเพาะปลูก การขาดแคลนแรงงานซึ่งต้องใช้เครื่องจักรกลเข้ามาช่วยในการเพาะปลูก การไม่มี

กรรมสิทธิ์ในที่ทำกิน การขาดความรู้ในการผลิตอ้อยต่อไร่ให้มีประสิทธิภาพสูง ตลอดจนขาดการสืบทอดและสานต่ออาชีพการปลูกอ้อยจากรุ่นสู่รุ่นในครอบครัว 2) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ราคาอ้อยผันผวนอยู่ตลอดเวลาไม่คงที่ นโยบายของรัฐในการส่งเสริมการปลูกอ้อยไม่แน่นอน และไม่สามารถควบคุมเรื่องสภาพภูมิอากาศและน้ำได้เป็นต้น (อรุณี พรหมคำบุตรและคณะ, 2557)

โรงงานน้ำตาลมีความต้องการส่งเสริมให้เกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ได้ขยายพื้นที่และเพิ่มปริมาณการผลิตอ้อยให้มากขึ้นเพื่อรองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้นของโรงงาน แต่ก็พบว่าไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะทำให้เกษตรกรเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมาปลูกอ้อยให้เพิ่มขึ้นในเวลาอันสั้น นอกจากนี้ อรุณี พรหมคำบุตร และคณะ (2557) ยังได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกษตรกรไม่ขยายพื้นที่การเพาะปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นเกิดจาก 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย เกษตรกรประสบปัญหาขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนในการซื้อปุ๋ยการจ้างแรงงานเพื่อการเพาะปลูก การขาดแคลนแรงงานซึ่งต้องใช้เครื่องจักรกลเข้ามาช่วยในการเพาะปลูก การไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ทำกิน การขาดความรู้ในการผลิตอ้อยต่อไร่ให้มีประสิทธิภาพสูง ตลอดจนขาดการสืบทอดและสานต่ออาชีพการปลูกอ้อยจากรุ่นพ่อไปรุ่นลูกได้ 2) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ราคาอ้อยผันผวนอยู่ตลอดเวลาไม่คงที่ นโยบายของรัฐในการส่งเสริมการปลูกอ้อยไม่แน่นอน โครงสร้างพื้นฐานไม่พร้อมต่อการรองรับการผลิตอ้อยในพื้นที่นอกเขตบริการของโรงงานผลิตอ้อยและน้ำตาล ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการปลูกอ้อยได้ครอบคลุมพื้นที่อื่นนอกจากพื้นที่เดิม และสภาพภูมิอากาศไม่แน่นอนและไม่สามารถควบคุมได้ เป็นต้น

ดังนั้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 เป็นต้นมาโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงในการส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในทุกมิติ ทั้งก่อนการเพาะปลูก (Pre - harvest) และหลังการเพาะปลูก (Post - harvest) ด้วยการจัดทำเกษตรพันธสัญญาระหว่างโรงงานกับเกษตรกรชาวไร่อ้อยร้อยเปอร์เซ็นต์ โดยมีการจัดตั้งโรงเรียนเกษตรกร จัดฝึกอบรมเกษตรกรรายใหม่ที่จะเข้าร่วมการผลิตอ้อยให้ความรู้ในการปลูกอ้อย ได้แก่ การตรวจสอบดิน การบำรุงดิน การใส่ปุ๋ย วิธีการเพาะปลูกที่ทำให้ได้ผลผลิตขึ้น การดูแลรักษา จนกระทั่งเก็บเกี่ยว ผู้ที่ผ่านการอบรมจึงสามารถเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มมีการประชาสัมพันธ์ความรู้ผ่านสื่อหลายช่องทาง เช่น วิทยุ line และ face book มีการสร้างเครือข่ายเกษตรกรกลุ่มย่อย มีการจัดหาเครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อสนับสนุนการปลูกอ้อยและเก็บเกี่ยวอ้อยให้สมาชิก มีหน่วยงานการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับดิน แผลง น้ำ สายพันธุ์อ้อยที่เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่เกษตรกรที่เข้ามาในระบบเกษตรพันธสัญญา ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มปริมาณผลผลิตอ้อยต่อไร่และขยายพื้นที่เพาะปลูกให้มากขึ้น

จากความสำเร็จดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาล รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการปลูกอ้อย ซึ่งจัดได้ว่าอ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจทางเลือกหนึ่งของเกษตรกรที่มีความสำคัญต่อการสร้างความมั่นคงด้านรายได้ และเศรษฐกิจระดับครัวเรือนให้กับเกษตรกร ทั้งนี้การศึกษาแนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลของจังหวัดบุรีรัมย์ สามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการส่งเสริมการปลูกอ้อยของโรงงานอ้อยและน้ำตาลในเขตพื้นที่อื่นๆ เพื่อประโยชน์แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาล

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

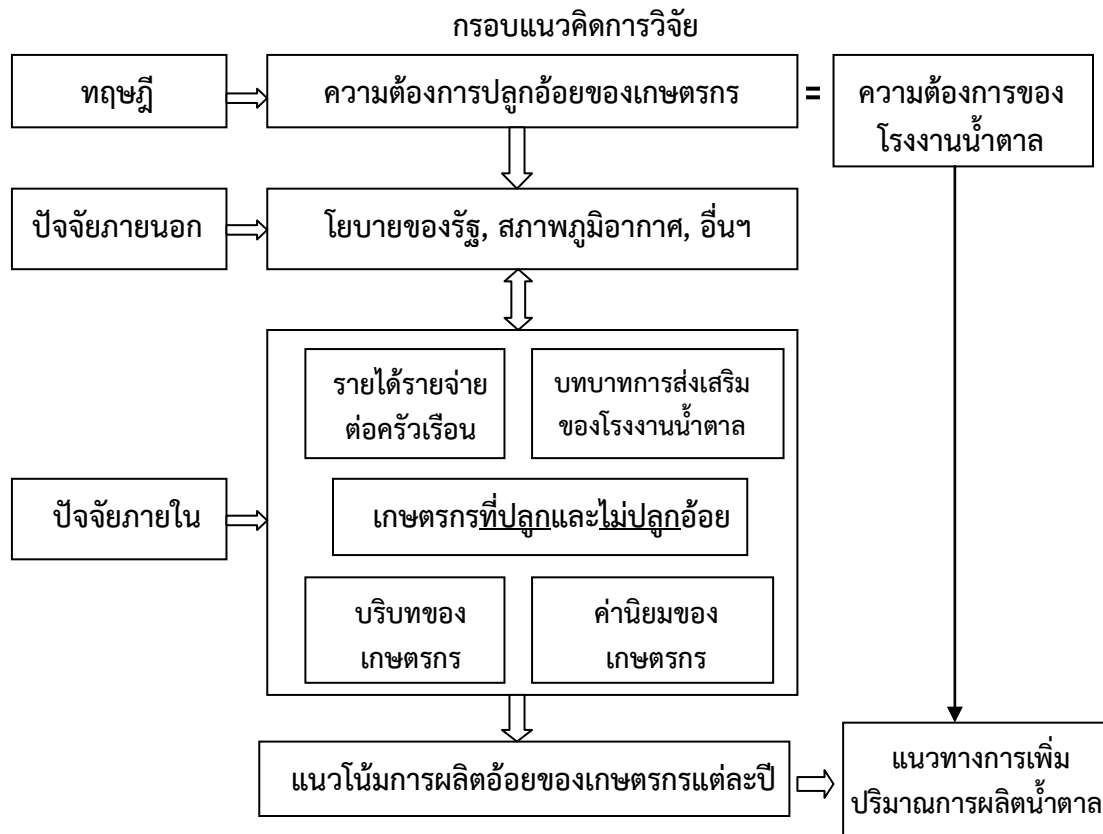
1.2.1 เพื่อศึกษาสถานะภาพและลักษณะการส่งเสริมเกษตรกรชาวไร่อ้อยของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตและพื้นที่ในการเพาะปลูกอ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์

1.2.3 เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์

1.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

ดังนั้นกรอบแนวคิดการวิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษากลุ่มประชากร 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ปลูกอ้อย และกลุ่มที่ไม่ปลูกอ้อย โดยศึกษาปัจจัยภายใน ประกอบด้วย โครงสร้างรายได้รายจ่ายต่อครัวเรือนของเกษตรกร บทบาทการส่งเสริมเกษตรกรของโรงงานอ้อย ค่านิยมของเกษตรกร และบริบทของเกษตรกร ส่วนปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย นโยบายของรัฐบาล สภาพภูมิอากาศ หรือการเปลี่ยนแปลงฤดูกาล และอื่นๆ เพื่อที่จะสามารถนำไปเป็นแนวทางกำหนดนโยบาย และปรับทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ผลิตอ้อย คือ เกษตรกรและผู้ประกอบการเกี่ยวกับอ้อยและน้ำตาล คือ โรงงานอันจะนำไปสู่ความมีเสถียรภาพด้านเศรษฐกิจของชุมชนที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบไปด้วยการศึกษาแนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาล ในการส่งเสริมการผลิตอ้อยเพื่อป้อนเข้าโรงงานน้ำตาล กรณีศึกษาโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตและพื้นที่ในการเพาะปลูกอ้อยเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยแนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลของจังหวัดบุรีรัมย์ ครอบคลุมพื้นที่รัศมี 50 กิโลเมตรจากโรงงานอ้อยและน้ำตาลบุรีรัมย์ อยู่ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอคูเมือง อำเภอสตึก อำเภอแคนดง อำเภอลำปลายมาศ และอำเภอบ้านด่าน ส่วนในเขตจังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย อำเภอท่าตูม และอำเภอจอมพระ รวมทั้งสิ้น 8 อำเภอใน 2 จังหวัด

1.4.3 ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่ทำเกษตรพันธสัญญากับโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ในเขตรัศมีบริการ 50 กิโลเมตร รวมจำนวน 13, 911 ราย และเกษตรกรที่ไม่ปลูกอ้อยในบริเวณใกล้เคียงโรงงานน้ำตาลในเขตรัศมีบริการ 50 กิโลเมตร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่ทำเกษตรพันธสัญญากับโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ ในเขตรัศมีบริการ 50 กิโลเมตร มีจำนวน ทั้งหมด 344 ราย โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบ Cluster Random Sampling กับ Simple Random Sampling และเกษตรกรที่ไม่ปลูกอ้อยจำนวน 116 ราย ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ในเขตรัศมีบริการ 50 กิโลเมตร รวมจำนวน 460 ราย

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยแนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์ ใช้ระยะเวลาศึกษา ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2559 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2560

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงเวลา

ตารางที่ 1.1 ผลที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงระยะเวลา (แบ่งเป็นราย 6 เดือน)

เดือน	กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)
6 เดือนที่ 1	1.สำรวจรวบรวมข้อมูลการส่งเสริมเกษตรกรในรูปแบบต่างๆบุรีรัมย์ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูล 2.สำรวจรวบรวมข้อมูลการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ที่มีบริการ 3.ลงพื้นที่สำรวจรวบรวมข้อมูลและแปรผลจากภาพถ่ายทางอากาศ 4.ออกแบบสำรวจที่สอดคล้องกับบริบทและตัวแปรที่ต้องการพิสูจน์ 5.ทำ Focus group กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ถึงผลดีผลลบในแต่ละวิธีการส่งเสริมเกษตรกรในแต่ละรูปแบบต่างๆ 6.ลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามกลุ่มผู้ปลูกอ้อยด้วยแบบสำรวจ การสัมภาษณ์ การสังเกต 7.ลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามกลุ่มที่ไม่ปลูกอ้อยด้วยแบบสำรวจ การสัมภาษณ์ การสังเกต 8.ทำ Focus group กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยประเด็นปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการผลิตอ้อยเพิ่มขึ้น 9.ทำ Focus group กลุ่มเกษตรกรผู้ที่ไม่ปลูกอ้อยประเด็นค้นหาเหตุ-ผลของการไม่ปลูกอ้อย	1. สามารถรู้สถานการณ์เกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในปีที่ผ่านมา 2. สามารถรู้สถานการณ์ที่ส่งผลต่อการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์ 3. การคาดการณ์แนวโน้มการผลิตอ้อยและน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์ได้ 4. แนวทางการส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยได้ตรงกับความต้องการของตลาดอ้อยและน้ำตาล
6 เดือนที่ 2	1.สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผนการสนับสนุนการปลูกอ้อยของเกษตรกร 2.นำเสนอผลการศึกษาไปปรับใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์ 3.จัดทำรายงานผลการวิจัย	5. การวางแผนนโยบายการขยายปริมาณการผลิตของบริษัทน้ำตาลในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ 6. การจัดแนวทางการส่งเสริมแผนพัฒนาของโรงงานน้ำตาลอย่างเป็นรูปธรรม

ตารางที่ 1.2 ผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นที่เป็นรูปธรรม และตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ผลผลิต	ตัวชี้วัด			
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ	เวลา	ต้นทุน
มีปริมาณการส่งออกอ้อยเข้าสู่โรงงานเพิ่มขึ้นทุกปี	เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยร้อยละ 25 สามารถเพิ่มผลผลิตได้มากถึง 30 ตันต่อไร่	ค่า CCS.คงที่-ดีขึ้น	ช่วงเวลา 10 ปี	-

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับในภาพรวม

1.6.1 โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ได้แนวทางในการวางแผนเพื่อส่งเสริมเกษตรกรชาวไร่อ้อยในการเพิ่มปริมาณผลผลิตอ้อยป้อนโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

1.6.2 ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกี่ยวกับอ้อย และเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยสามารถลดปัจจัยเสี่ยงด้านการลงทุน และเล็งเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมเกษตรกรชาวไร่อ้อยเพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนด้านเศรษฐกิจครัวเรือนและอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาล

1.6.3 ได้รูปแบบแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยให้กับหน่วยงานและสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 โครงสร้างรายได้รายจ่ายต่อครัวเรือน หมายถึง ที่มาของแหล่งรายได้และสิ่งทีก่อให้เกิดรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

1.7.2 บทบาทการส่งเสริมเกษตรกร หมายถึง วิธีการและสิ่งสนับสนุนของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ที่มีต่อเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

1.7.3 ค่านิยมของเกษตรกร หมายถึง แนวความคิด สิ่งที่คาดหวัง การรับรู้เกี่ยวกับอาชีพของเกษตรกรและครอบครัว จากรุ่นสู่รุ่น ทั้งเกษตรกรที่ปลูกอ้อย และไม่ปลูกอ้อยในเขตที่มีบริการ

1.7.4 บริบทของเกษตรกร หมายถึง คุณลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา เป็นต้น

1.7.5 การเพิ่มปริมาณ หมายถึง ผลผลิตจากบทบาทของการส่งเสริม ในการผลิตอ้อยต่อไร่ให้สูงขึ้นหรือการเพิ่มพื้นที่การเพาะปลูกอ้อยมากขึ้น

1.7.6 ปัจจัยภายใน หมายถึง สิ่งส่งผลต่อเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในด้าน รายได้รายจ่ายต่อครัวเรือน บทบาทการส่งเสริมเกษตรกรของโรงงานอ้อย บริบทและค่านิยมของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเขตพื้นที่บริการของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

1.7.7 ปัจจัยภายนอก หมายถึง สิ่งส่งผลต่อเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในด้านนโยบายของรัฐ สภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

1.7.8 รัศมีการให้บริการ หมายถึง เขตพื้นที่การดูแลของโรงงานน้ำตาลที่มีต่อเกษตรกรซึ่งจัดตามระยะห่างจากโรงงานน้ำตาลในรัศมีโดยรอบ 5 ระยะ คือ ระยะ 10 กิโลเมตร 20 กิโลเมตร 30 กิโลเมตร 40 กิโลเมตร และ ตั้งแต่ 50 กิโลเมตรขึ้นไป

1.7.9 ขนาดพื้นที่ หมายถึง การจัดแบ่งพื้นที่เพาะปลูกอ้อยของเกษตรกรโดยแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก (มีพื้นที่ระหว่าง 1-59 ไร่) ขนาดกลาง (มีพื้นที่ระหว่าง 60-199 ไร่) ขนาดใหญ่ (มีพื้นที่ ตั้งแต่ 200 ไร่ขึ้นไป)

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยฉบับนี้ต้องการศึกษาแนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในพื้นที่เขตบริการของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ ซึ่งมีวิธีการในการศึกษาและทบทวนวรรณกรรม รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยข้อต่างๆ ดังนี้

- 1) คุณสมบัติของอ้อยที่ดี
- 2) ลักษณะของพันธุ์อ้อยที่ดี
- 3) พันธุ์อ้อยที่เหมาะสมกับการสร้างผลผลิต
- 4) สภาพแวดล้อมที่ดีสำหรับการปลูกอ้อย
- 5) คุณสมบัติของดินที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อย
- 6) ชุดดินที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อย
- 7) ธาตุอาหารที่เหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อย
- 8) การคำนวณอัตราปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตอ้อย
- 9) ความต้องการน้ำของอ้อยต่อการเจริญเติบโต
- 10) การบริหารต้นทุนการผลิตอ้อย
- 11) แนวทางการเพิ่มปริมาณการผลิตอ้อย
- 12) สถานการณ์การปลูกอ้อย
- 13) การกำหนดราคาอ้อย
- 14) การจัดการอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาล
- 15) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มปริมาณการผลิตอ้อยในประเทศไทย

2.1 คุณสมบัติของอ้อยที่ดี

2.1.1 คุณสมบัติของอ้อยที่ดีสำหรับโรงงานน้ำตาล

เนื่องจากอ้อยเป็นปัจจัยหลักที่จะทำให้กระบวนการผลิตของโรงงานมีประสิทธิภาพสูงสุดหรือล้มเหลวในการผลิตน้ำตาล ดังนั้นคุณสมบัติของอ้อยที่โรงงานต้องการจะต้องมีลักษณะ ดังนี้

- 1) ต้องการทั้งปริมาณอ้อยและคุณภาพอ้อยที่มั่นคงเหมาะสมต่อกำลังการหีบของเครื่องจักร ในระยะต้นฤดูหีบ กลางฤดูหีบ และปลายฤดูหีบ
- 2) ต้องการอ้อยตัดสดหรืออ้อยเผาตัดที่ไม่ค้ำไ้โดยสามารถตัดให้สอดคล้องกับสิทธิ์คิวการนำอ้อยเข้าหีบ และเป็นวัตถุดิบที่ได้อายุการเก็บเกี่ยวมีค่าบrixเฉลี่ยไม่ควรต่ำกว่า 19 บrix ในระยะต้นหีบ หรือค่าบrix ระหว่างส่วนโคนและส่วนยอด (โคนลบยอด) มีผลต่างไม่ควรเกิน 2
- 3) ไม่ต้องการวัตถุดิบที่ถูกไฟไหม้ย่นต้นทิ้งไว้เพราะน้ำตาลในลำอ้อยจะเกิดการสูญเสียไปอย่างรวดเร็ว

4) ต้องการวัตถุดิบที่ได้อายุการเก็บเกี่ยวสำหรับเข้าหีบระยะต้นหีบ ระยะกลางหีบ ระยะปลายหีบ เป็นอ้อยสะอาดยอดสั้น ไม่มีสิ่งปนเปื้อน ตามมาตรฐานอ้อยเข้าหีบของคณะกรรมการควบคุมการผลิตประจำโรงงาน และค้ำไร่ไม่ควรเกิน 1 – 3 วัน

2.1.2 คุณสมบัติของอ้อยที่ดีสำหรับชาวไร่อ้อย

มีคำกล่าวว่า “SUGAR IS MADE IN FIELDS” น้ำตาลถูกสร้างขึ้นในไร่อ้อยนั้นเป็นความจริงที่ยอมรับกันโดยทั่วไป เพราะจริงๆ แล้วอ้อยเป็นผู้สร้างน้ำตาล ส่วนโรงงานเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่สกัดเอาน้ำตาลออกจากอ้อยเท่านั้น ปริมาณและคุณภาพน้ำตาลที่ผลิตได้ตลอดจนค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปเพื่อการผลิตจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของวัตถุดิบอ้อยเป็นหลัก ถ้าอ้อยมีคุณภาพดีโรงงานก็เสียค่าใช้จ่ายน้อยแต่ได้น้ำตาลมาก และในทางกลับกันถ้าอ้อยมีคุณภาพเลวลงโรงงานต้องเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้นแต่น้ำตาลน้อยลงเป็นต้น ดังนั้นการพัฒนาระบบอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายจึงต้องเริ่มต้นที่การพัฒนาวัตถุดิบซึ่ง ได้แก่ อ้อยเสียก่อนเพราะการพัฒนาวัตถุดิบต้องเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายอย่างทั้งที่สามารถควบคุมได้และที่ไม่สามารถควบคุมได้ รวมทั้งระยะเวลาในการพัฒนาอีกด้วย

อ้อยที่ใช้ปลูกในประเทศไทยของเรานั้นเป็นอ้อยตระกูล “*Saccharum officinarum* L.” ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอ้อยลูกผสมที่มาจากค่ายของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ค่ายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ค่ายของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ค่ายของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และค่ายของกลุ่มโรงงานน้ำตาลมิตรผลซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

1) ลักษณะพันธุ์อ้อยที่ชาวไร่อ้อยต้องการ

1. ต้องเป็นอ้อยที่ให้ผลผลิตและคุณภาพความหวานสูง
2. ต้องเป็นอ้อยที่ทนทานต่อโรคและแมลงศัตรูอ้อย
3. ต้องเป็นอ้อยที่ทนแล้ง
4. ต้องเป็นอ้อยลำต้นตั้งตรงไม่หักล้มง่าย
5. ต้องเป็นอ้อยที่แตกกอดีและลอกกาบง่าย
6. ต้องเป็นอ้อยที่มีขนน้อย เพื่อสะดวกต่อการใช้แรงงานคน
7. ต้องเป็นอ้อยมีลำต้นไม่แข็งจนเกินไป

2) ชนิดดินที่อ้อยพันธุ์ต่างๆ ต้องการ

1. อ้อยพันธุ์แอลเค 92 - 11 ชอบดินร่วนเหนียว, ดินร่วน, และดินร่วนทราย
2. อ้อยพันธุ์อุ้มทอง 5 ชอบดินร่วน และดินร่วนทราย
3. อ้อยพันธุ์อุ้มทอง 11 ชอบดินร่วนเหนียว, ดินร่วน และดินร่วนทราย
4. อ้อยพันธุ์ขอนแก่น 3 ชอบดินร่วนทรายและดินทราย

3) ปฏิบัติการตอบสนองของพันธุ์อ้อยต่อโรคต่างๆ

1. ปฏิบัติการตอบสนองของพันธุ์อ้อยต่อโรคเหี่ยวเน่าแดง

- อ้อยพันธุ์แอลเค 92 - 11	ต้านทาน
- อ้อยพันธุ์อุ้มทอง 11	ต้านทานปานกลาง
- อ้อยพันธุ์ขอนแก่น 3	ต้านทานปานกลาง
- อ้อยพันธุ์อุ้มทอง 5	อ่อนแอ

2. ปฏิบัติการตอบสนองของพันธุ์อ้อยต่อโรคเส้ดำ

- อ้อยพันธุ์แอลเค 92 - 11 ด้านทานปานกลาง
- อ้อยพันธุ์อุทอง 11 ด้านทานปานกลาง
- อ้อยพันธุ์ขอนแก่น 3 ด้านทานปานกลาง
- อ้อยพันธุ์อุทอง 5 อ่อนแอ

3. ปฏิบัติการตอบสนองของพันธุ์อ้อยต่อโรคใบขาว

ยังไม่พบอ้อยพันธุ์ใดที่สามารถต้านทานต่อโรคใบขาวนี้ได้

ที่มา : เอกสารเผยแพร่เรื่อง เดชคุ้มภัยอ้อย 30 ต้น

2.1.3 ลักษณะอ้อยที่ดี

- 1) จะต้องสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี เช่น ปลุกในเขตชลประทานหรือปลุกในเขตอาศัยน้ำฝน
- 2) จะต้องสามารถปรับตัวเข้ากับชุดดินที่ใช้ปลูกได้ดีทั้งชุดดินร่วน ชุดดินร่วนปนทราย ชุดดินทราย และชุดดินเหนียว
- 3) สามารถทนทานต่อสภาวะที่ไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตได้ดี เช่น สามารถทนแล้ง ทนดินเค็ม ทนโรค และทนแมลงศัตรูอ้อย
- 4) สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพภูมิประเทศในอาณาบริเวณพื้นที่ที่ใช้ในการปลูกอ้อยได้ดี เช่น สภาพภูมิอากาศที่เกี่ยวข้องกับปริมาณและการกระจายตัวของน้ำฝนปริมาณแสงแดดอุณหภูมิและลม หรือโครงสร้างของเนื้อดินที่ใช้ปลูกอ้อย เป็นต้น

2.1.4 ปัจจัยที่สามารถกำหนดได้และปัจจัยไม่สามารถกำหนดได้

- 1) ปัจจัยที่สามารถกำหนดได้นั้น ได้แก่ การกำหนดพื้นที่ปลูก วิธีการปลูกและบำรุงรักษาลักษณะดินที่จะใช้ปลูก ปริมาณปุ๋ยที่ต้องการใช้ วันที่ปลูก การใช้อัตราพันธุ์อ้อยที่ใช้ปลูก
- 2) ปัจจัยที่ไม่สามารถกำหนดได้นั้น ได้แก่ การคาดคะเนปริมาณน้ำฝนหรือการกระจายตัวของน้ำฝน การระบาดของโรคและแมลงศัตรูอ้อย เป็นต้น

2.2 ลักษณะของพันธุ์อ้อยที่ดี

2.2.1 ลักษณะลำอ้อย

1) ความยาวลำ

1. พันธุ์อ้อยที่มีลำยาวในสภาพการปลูกแบบใดก็ตามย่อมให้ผลผลิตสูง
2. ความยาวลำเป็นผลมาจากอัตราการเจริญเติบโตของลำอ้อยพันธุ์โตเร็วหรือลำอ้อยจากพันธุ์โตช้า
3. การเจริญเติบโตของพันธุ์อ้อยพิจารณาจากระยะเวลาการปลูกและสภาพที่เหมาะสม
4. พันธุ์อ้อยที่มีอัตราการเจริญเติบโตเร็ว
 - ไม่ควรปลูกในพื้นที่ที่มีการให้น้ำมากจะทำให้เสียโอกาสการใช้น้ำ (ถ้าให้น้ำมากอ้อยจะหักล้มมากเช่นกัน)
 - ควรปลูกแบบอ้อยต้นฝน หรืออ้อยข้ามแล้งในกรณีเป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝน (ต้องเป็นอ้อยที่มีลักษณะทนแล้งด้วย)

5. พันธุ์อ้อยมีอัตราการเจริญเติบโตค่อนข้างช้าหรือปานกลาง

- เหมาะสมต่อการปลูกในพื้นที่ที่มีการให้น้ำ
- ปลูกข้ามแล้งในกรณีเป็นพื้นที่ที่มีฝนตกชุก

2) ความยาวปล้องพันธุ์อ้อย

1. พันธุ์อ้อยทนแล้งจะเป็นพันธุ์อ้อยที่มีปล้องค่อนข้างยาว
2. ถ้าอ้อยมีปล้องสั้นลงจะมีแนวโน้มว่าความหวานจะลดลง

3) ขนาดของลำ

1. การประเมินขนาดของลำอ้อยโดยใช้ลักษณะเส้นผ่าศูนย์กลาง
2. ขนาดของลำปานกลางถึงค่อนข้างใหญ่จะอยู่ที่ประมาณ 2.8 – 3.2 ซม.
3. พันธุ์อ้อยที่มีขนาดลำขนาดเล็กมากจะมีเปอร์เซ็นต์เส้นใยสูง
ลำแข็งยากต่อการเก็บเกี่ยวโดยใช้แรงงานคน
4. พันธุ์อ้อยที่มีขนาดลำขนาดเล็กมักจะมีจำนวนลำมากทำให้เกิดค่าใช้จ่ายสูง เมื่อใช้แรงงานคน
5. พันธุ์อ้อยที่มีขนาดลำขนาดใหญ่ต้องการน้ำค่อนข้างมาก ถ้าอยู่ในสภาวะขาดน้ำ อาจจะได้ผลกระทบบสูงกว่าพันธุ์อ้อยที่มีขนาดเล็กกว่า
6. พันธุ์อ้อยที่มีขนาดลำขนาดใหญ่อาจมีแนวโน้มต่อการไวต่อที่ไม่ดี

4) ความสมดุลของขนาดลำ

1. ขนาดของเส้นผ่านศูนย์กลางอาจแตกต่างกันมากหรือน้อยในส่วนต่างๆ ของลำ ได้แก่ ส่วนโคน ส่วนกลาง และส่วนยอด
2. ขนาดของลำที่เล็กในส่วนโคน และใหญ่ที่ส่วนยอด
 - อ้อยมักจะหักล้มง่ายเมื่อมีลมแรง
 - อาจจะมีความสัมพันธ์กับระดับของเปอร์เซ็นต์แป้ง (อ้อยที่ดีเมื่อมีอายุการเก็บเกี่ยวจะต้องมีเปอร์เซ็นต์แป้งไม่เกิน 700 ppm on brix)

5) การมีไส้

การมีไส้ที่ลำอ้อยเป็นลักษณะที่ไม่ต้องการทำให้อ้อยมีน้ำหนักต่อลำต่ำ และอาจมีแนวโน้มที่ไม่ทนต่อสภาพที่ขาดน้ำ

2.2.2 ลักษณะทรงกอ

1) จำนวนลำต่อกอ

1. จำนวนลำต่อกอที่เหมาะสมควรมีประมาณ 6 – 8 ลำต่อกอเมื่อได้อายุการเก็บเกี่ยว
2. ต้องเป็นลำอ้อยที่มีขนาดลำใกล้เคียงกันเมื่อได้อายุการเก็บเกี่ยว
3. เป็นลำอ้อยที่มีการเจริญเติบโตในเวลาใกล้เคียงกันระหว่างลำแม่จากหน่อชุดที่ 1 และลำจากหน่อชุดที่ 2

2) จำนวนลำต่อกออ้อย ถ้าเป็นพันธุ์อ้อยที่มีจำนวนลำต่อกอน้อยเวลาปลูกก็ต้องใช้ท่อนพันธุ์มากขึ้น ซึ่งหมายถึงความสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับค่าพันธุ์อ้อยมากขึ้น

3) จำนวนลำต่อกอมาก มีแนวโน้มว่าพันธุ์อ้อยที่ใช้ปลูกจะมีขนาดลำอ้อยที่เล็กลง ซึ่งหมายถึงน้ำหนักต้นต่อไร่ต่ำลงและค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยวสูงขึ้นเมื่อใช้แรงงานตัด

4) การตั้งตรงของลำอ้อย

1. ในลำอ้อยแต่ละกอควรเป็นลำอ้อยที่ตั้งตรง
2. อาจเป็นลำอ้อยที่แยกออกจากกันไม่รวมกันเป็นกอ ทำให้สะดวกต่อการเก็บเกี่ยวทั้งโดยแรงงานหรือโดยรถเก็บเกี่ยว

3. อ้อยทุกลำที่แตกออกจากกอควรมีปลายยอดที่ตั้งตรงขึ้นด้านบน

5) สัดส่วนของหน่อที่พัฒนาเป็นลำอ้อย

1. ควรมีระยะเวลาในการพัฒนาที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด ทำให้สามารถเก็บเกี่ยวลำอ้อยได้ทั้งหมด
2. ไม่ควรมีหน่อลำที่เจริญเติบโตตามมภายหลัง

2.2.3 การไว้ตอ ควรมีขนาดลำและจำนวนลำต่อกอในอ้อยตอที่ใกล้เคียงกับขนาดและจำนวนลำต่อกอในอ้อยปลูกใหม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวันที่เก็บเกี่ยว วิธีการบำรุงอ้อยตอ จำนวนปุ๋ยที่ใช้ ต้นทุนน้ำที่ให้และระยะเวลาของการเจริญเติบโต

2.2.4 การเจริญเติบโต

- 1) ระยะเริ่มงอก – ระยะแตกกอ และเริ่มย่างปล้องจะใช้ระยะเวลา 3 - 4 เดือน
- 2) ในระยะย่างปล้องเพื่อสร้างน้ำหนักจะเริ่มตั้งแต่อ้อยมีอายุ 4 - 10 เดือน
- 3) ระยะสะสมน้ำตาลจะเริ่มตั้งแต่อ้อยมีอายุ 10 - 12 เดือน

2.2.5 ความเร็วในการสุกแก่

1) อ้อยสุกแก่เร็ว

1. อ้อยประเภทนี้จะมีความหวานสูงสุดที่อายุประมาณ 11 เดือน
2. ถ้าอายุประมาณ 10 เดือนจะมีความหวานสูงในระดับที่ใกล้เคียงกัน
3. พันธุ์อ้อยประเภทนี้เหมาะสำหรับการปลูกต้นฝน หรือปลูกเป็นอ้อยข้ามแล้งเพื่อกำหนดตัดเป็นอ้อยต้นฤดูหีบ

2) อ้อยสุกแก่ช้า

1. อ้อยประเภทนี้อาจจะล่าช้ามากจะมีความหวานสูงสุดที่อายุประมาณ 14 เดือน
2. ถ้าทำการเก็บเกี่ยวเมื่ออ้อยมีความหวานสูงสุดอาจจะทำให้ระยะเวลาในการเจริญเติบโตของอ้อยในรุ่นถัดไปสั้นลง
3. ถ้าเก็บเกี่ยวเร็วกว่ากำหนดที่อ้อยจะมีความหวานสูงสุดก็จะได้อ้อยเข้าหีบในรุ่นถัดไปที่มีความหวานต่ำ

2.2.6 การวัดค่าบrixเพื่อตรวจสอบความสุกแก่

- 1) อ้อยที่ยังไม่สุกแก่ ค่าบrixจากส่วนกลางและส่วนยอดของลำอ้อยจะต่ำกว่าค่าบrixส่วนโคน
- 2) อ้อยที่สุกแก่ ค่าบrixจากส่วนโคน ส่วนกลางและส่วนยอด จะมีค่าใกล้เคียงกัน
- 3) อ้อยที่สุกแก่เกินไป ค่าบrixจากส่วนยอดและส่วนโคนจะมีค่าต่ำกว่าค่าบrixส่วนกลาง

2.3 พันธุ์อ้อยที่เหมาะสมกับการสร้างผลผลิต

2.3.1 พันธุ์อ้อยที่เหมาะสมกับการสร้างผลผลิต

1) พันธุ์ สอน. 6 (เค 88 - 92)

แม่ X พ่อ	อู่ทอง X พีแอล310
ทรงกอ	ทรงกอค่อนข้างกว้าง ลำใหญ่ มีสีเขียวอมเหลือง มีไขหนา ทนแล้งได้ดี เติบโตเร็วมาก แตกกอมาก เฉลี่ย 7 - 8 ลำต่อกอ
ลักษณะใบ	แผ่นใบสีเขียวเข้ม ค่อนข้างกว้าง
ใบยาว ใบยอดชี้ กาบใบสีเขียวอมม่วง มีขนหลังกาบใบเล็กน้อย	
คอใบ	คอใบน้ำตาล รูปร่างคล้ายสี่เหลี่ยม
ลิ้นใบ	ลิ้นใบรูปกระจับ
หูใบ	หูใบมี 2 ข้าง ข้างในยาวกว่า
ปล้อง	ปล้องซีกแซ็กเล็กน้อย รูปทรงกระบอก
ตา	ตานูนกลมรี ฐานตาอยู่ชิดรอย
กาบ ยอดตาอยู่ใต้วงเจริญซึ่งโค้งเหนือตา	
การออกดอก	ออกดอกเล็กน้อยต้นเดือนธันวาคม
การหักล้ม	เล็กน้อย
สภาพพื้นที่เหมาะสม	ดินร่วน ดินร่วนปนทราย
ผลผลิตอ้อย	14 - 15 ต้นต่อไร่
ความหวาน	13 - 15 ซี.ซี.เอส
อายุเก็บเกี่ยว	12 - 13 เดือน
ความต้านทานโรค	ต้านทานปานกลางต่อโรคเหี่ยวเน่าแดง

2) พันธุ์สอน. 12 (แอลเค 92 - 11)

แม่ X พ่อ	สอน. 3X อีเหี่ยวแดง
ทรงกอ	ทรงกอค่อนข้างกว้าง ลำขนาดปานกลางมีไขเล็กน้อยแตกกอ 6 - 8 ลำ เติบโตช้าช่วง 4 เดือนแรก ทนแล้งปานกลาง อ้อยโตแตกกอดีมาก
ลักษณะใบ	แผ่นใบกว้างใหญ่ ยาวปานกลาง
ใบโค้งมาก กาบใบสีเขียวเข้ม มีใบมากและไม่หึ่งใบ	
คอใบ	คอใบสีน้ำตาลแดง รูปสามเหลี่ยมปลายคด
ลิ้นใบ	ลิ้นลักษณะแถบตรง ด้านบนโค้งสูงขึ้น
หูใบ	หูใบมี 2 ข้าง ข้างในรูปใบหอก
ปลายโค้งออกข้างนอก รูปสามเหลี่ยมมุมฉากขนาดเล็ก	
ปล้อง	ปล้องซีกแซ็ก สีเหลืองอมเขียว
ตา	ตารูปไข่ยอดป้าน ขนาดปานกลาง
การออกดอก	เล็กน้อยในพื้นที่ลุ่มมีน้ำขัง
การหักล้ม	เล็กน้อย
สภาพพื้นที่ที่เหมาะสม	ดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียว
ผลผลิตอ้อย	17 - 18 ต้นต่อไร่

ความหวาน	12 – 14 ซี.ซี.เอส
อายุเก็บเกี่ยว	12 – 13 เดือน
ความต้านทานโรค	ต้านทานโรคเหี่ยวเน่าแดง พบ
โรคแฉ่ำเล็กน้อย พบหนอนเจาะลำต้นเล็กน้อย	

3) พันธุ์ ขอนแก่น 3

แม่ X พ่อ	อ้อยโคลน 85 - 2 - 352 X เค84 -200
ทรงกอ	ทรงกอตึงตรง ลำขนาดปานกลาง
แตกกอปานกลาง 4 - 9 ลำต้อกอ	
ลักษณะใบ	ปลายใบโค้ง ดอกกาบง่าย สีเขียว ไม่มีขน
คอใบ	คอใบสีเขียวน้ำตาลรูปชายธง
หูใบ	หูใบด้านนอกรูปใบหอกสั้น หูใบ
ด้านในรูปใบหอกยาว	
ปล้อง	ปล้องทรงกระบอก สีเหลืองอม
เขียวและเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเมื่อโดนแสง การเรียงตัวของปล้องเป็นแบบซิกแซก	
ตา	ตามีลักษณะกลมลี
สภาพพื้นที่ที่เหมาะสม	ดินร่วนปนทรายและดินทราย
เป็นที่ราบหรือที่ดอน น้ำไม่ท่วมขัง และระบายน้ำดี มีค่า pH ระหว่าง 5.5 - 7.5	
ผลผลิตอ้อย	21.7 ต้นต่อไร่
น้ำหนักลำเฉลี่ย	1.85 กก. ต่อลำ
อายุเก็บเกี่ยว	12 เดือน
ความต้านทานโรค	ต้านทานโรคเหี่ยวเน่าแดง
ปานกลาง ต้านทานโรคแฉ่ำดำปานกลาง	

4) อ้อยพันธุ์อุทอง 12

แม่ X พ่อ	สุพรรณบุรี 80 X อุทอง 3
ผลผลิตเขตชลประทาน	18.18 ต้นต่อไร่
ผลผลิตเขตน้าฝน	12.36 ต้นต่อไร่
ความหวานเขตชลประทาน	14.16 ซี.ซี.เอส
ความหวานเขตน้าฝน	15.15 ซี.ซี.เอส
การเจริญเติบโต	ปานกลาง
การแตกกอ	5 - 6 ลำต้อกอ
การไว้กอ	ดี
ดินที่เหมาะสม	ดินร่วนเหนียว
พื้นที่แนะนำ	เขตชลประทาน
ความต้านทานโรค	ต้านทานโรคแฉ่ำดำปานกลาง
ต้านทานโรคเหี่ยวเน่าแดงปานกลาง	
อายุเก็บเกี่ยว	12 เดือน

5) สอน. 20 (แอลเค 95 - 118)

แม่ X พ่อ	ยาซาว่า X พีแอล310
ผลผลิต	ในเขตน้าฝน 11 - 16 ต้นต่อไร่
เขตชลประทาน 17 - 18 ต้นต่อไร่	
ความหวาน	13 - 14 ซี.ซี.เอส
อายุเก็บเกี่ยว	11 - 12 เดือน
การเจริญเติบโต	งอกเร็ว โตเร็ว การไว้ตอดี
ทรงกอ	ทรงกอแผ่ลำขนาดปานกลาง
ลักษณะใบ	สีเขียว เส้นกลางใบสีขาว ใบชั้น
ตรงปลายใบเรียวยาว สียอดเขียว ขนใบมีน้อย	
คอใบ	มีขนาดเท่ากันทั้ง 2 ข้าง รูปสาม
เหลี่ยมปลายคด สีเขียวอมเหลืองเล็กน้อย มีไขปกคลุม ขนที่คอใบมีมาก	
ล้นใบ	ตรงกลางโป่งเป็นรูปสามเหลี่ยม
หูใบ	มีทั้งสองข้าง สั้นข้างยาวข้าง ข้าง
ที่ 1 เป็นรูปใบหอกยาวมาก ข้างที่ 2 เป็นรูปมูมฉาก	
ปล้อง	ปลายโต ชิกแซก สีเขียวอม
เหลืองไขธรรมดา พบรอยแตกต้นบ้างเล็กน้อย ขนาดลำเส้นผ่าศูนย์กลางลำ 3.71 ซม. ปล้อง	
ยาว 15.67 ซม. ลักษณะป่องตัดขวางกลม	
ตา	รูปตากลมมน ขนาดปานกลาง
สีเหลืองอมเขียว ร่องเหนือตาไม่มี	
การออกดอก	43.40 %
การหักล้ม	ปานกลาง
สภาพพื้นที่ที่เหมาะสม	ดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียว
ความต้านทานโรค	ต้านทานโรคเหี่ยวเน่าแดงปานกลาง

6) สอน. 21 (แอลเค 95 - 124)

แม่ X พ่อ	ยาซาว่า X พีแอล310
ผลผลิตอ้อย	ในเขตน้าฝน 11 - 15 ต้นต่อไร่
ในเขตชลประทาน	15 - 16 ต้นต่อไร่
ความหวาน	13 - 14 ซี.ซี.เอส
อายุเก็บเกี่ยว	11 - 12 เดือน
ทรงกอ	ทรงกอแผ่ลำขนาดปานกลาง
ลักษณะใบ	สีเขียว สีเส้นกลางใบเป็นสีขาว
ใบมีลักษณะโค้งปานกลาง สียอดเขียวปลายใบเรียวยาวปานกลาง ขนใบมีน้อย	
คอใบ	ขนาดเท่ากันทั้งสองข้าง รูป
สามเหลี่ยมฐานกว้างมาก สีน้ำตาลปนแดง มีไขปกคลุม ขนที่คอใบมีมาก	
ล้นใบ	ลักษณะคันธนูหูใบ มีทั้งสองข้าง
สั้นข้างยาวข้าง ข้างที่ 1 เป็นรูปหอกยาวมาก ข้างที่ 2 เป็นรูปโค้ง	

ปล้อง

ปลายโต การจัดเรียงตัวของ
ปล้องแบบซิกแซก สีเขียวอมเหลือง ไชธรรมดา มีรอยแตกตื้น ปล้องยาว 14.24 ซม. มีขนาด
เส้นผ่าศูนย์กลาง 3.13 ซม.

ตา

ตากลมหนุน ขนาดปานกลาง สี

เหลือง ร่องเหนือตาไม่มี

การออกดอก	58.30 %
การหักล้ม	หักล้มปานกลาง
สภาพพื้นที่ที่เหมาะสม	ดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียว
ความต้านทานโรค	ต้านทานโรคเส้ดำปานกลาง

ที่มา : เอกสารเผยแพร่เรื่อง เดชคันธีร์น้อย 30 ต้น

2.4 สภาพแวดล้อมที่ดีสำหรับการปลูกอ้อย

พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกอ้อยให้ได้ผลผลิตที่ดีจะต้องเป็นพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมต่อการปลูกพืชไร่ดังนี้

2.4.1 สภาพพื้นที่เหมาะสมต่อการปลูกอ้อย

- 1) ต้องเป็นพื้นที่ดอน หรือที่ลุ่มที่ไม่มีน้ำท่วมขัง
- 2) สูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 1,500 เมตร
- 3) พื้นที่มีความลาดเอียงไม่เกิน 3 เปอร์เซ็นต์
- 4) การคมนาคมสะดวกและควรห่างจากโรงงานน้ำตาลไม่เกิน 60 กิโลเมตร

2.4.2 ลักษณะดินที่ใช้ในการปลูกอ้อย

- 1) เป็นดินร่วน ดินร่วนปนทราย และดินร่วนเหนียว
- 2) มีความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง มีอินทรีย์วัตถุไม่ต่ำกว่า 1.5 เปอร์เซ็นต์
- 3) มีธาตุอาหารฟอสฟอรัส (P) ไม่ต่ำกว่า 10 mg/kg
- 4) มีธาตุอาหารโปแตสเซียม (K) ไม่ต่ำกว่า 80 mg/kg
- 5) มีหน้าดินลึกไม่น้อยกว่า 50 ซม.
- 6) ดินมีประสิทธิภาพความเป็นกรด – ด่าง (pH) ระหว่าง 5.5 – 7.5
- 7) ดินมีประสิทธิภาพความเค็ม (EC) ไม่เกิน 4.0 เดซิซีเมนต่อเมตร

2.4.3 สภาพภูมิอากาศ

- 1) อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการปลูกอ้อยควรอยู่ระดับ 26 – 30 องศาเซลเซียส
- 2) อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตอยู่ที่ระดับ 30 – 35 องศาเซลเซียส
- 3) อุณหภูมิที่เหมาะสมในช่วงสุกแก่ (อายุ 10 - 12 เดือน) ช่วงกลางคืนควรอยู่ระดับ 18 – 22 องศาเซลเซียส
- 4) ปริมาณน้ำฝนควรอยู่ระหว่าง 1,200 – 1,500 มม. ต่อปีกระจายสม่ำเสมอในช่วงอายุระหว่าง 1 – 8 เดือน และมีช่วงปลอดฝนประมาณ 2 เดือน ก่อนเก็บเกี่ยว
- 5) มีแสงแดดจัด

2.4.4 แหล่งน้ำ

- 1) มีแหล่งน้ำเพื่อเป็นต้นทุนอย่างเพียงพอสำหรับการให้น้ำอ้อยขณะพืชอ้อยแสดงอาการขาดน้ำได้ตลอดปี
- 2) ต้นทุนน้ำที่ใช้ในไร่อ้อยมีความเค็ม (EC) ไม่ควรเกิน 0.75 เดซิซีเมนต่อเมตร
- 3) ต้องเป็นน้ำสะอาดปราศจากสารที่มีพิษปนเปื้อน

2.4.5 การวางแผนการผลิต

จะต้องวางแผนการปลูกการบำรุงรักษา และการเก็บเกี่ยวในขณะที่ย่อยได้ อายุพอเหมาะสำหรับตัดต้นฤดูหีบ กลางฤดูหีบ และปลายฤดูหีบ พร้อมส่วนที่จะรื้อต่อเพื่อพักดินและบำรุงดินไว้ปลูกเป็นอ้อยข้ามแล้งต่อไป

2.5 คุณสมบัติของดินที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อย

ในด้านการเพาะปลูกอ้อย ดิน หมายถึง วัตถุที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติจากแร่ธาตุต่างๆ และอินทรีย์วัตถุที่สลายตัวหรือเน่าเปื่อยผุพังเป็นชั้นเล็กชั้นน้อยผสมกัน และรวมตัวกันเป็นชั้นๆ ห่อหุ้มผิวโลก เมื่อมีน้ำและอากาศผสมในอัตราส่วนที่พอเหมาะก็จะช่วยให้พืชเจริญเติบโต และยังชี้อยู่ได้

2.5.1 ส่วนประกอบของดินที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช

1. อินทรีย์วัตถุ 45 % คือ ส่วนประกอบที่เกิดจากเศษหินและแร่ธาตุที่แตกหัก ผุพังสลายตัวเป็นชั้นเล็กชั้นน้อยโดยธรรมชาติจากการกระทำของน้ำ ลม อุณหภูมิ ที่เปลี่ยนแปลง (ร้อน - หนาว) และสิ่งมีชีวิตต่างๆ หรือเกิดจากแรงกดดันของโลก
2. อินทรีย์วัตถุ 5 % คือ ส่วนประกอบที่ได้จากการสลายตัวเน่าเปื่อยผุพังของซากพืชและซากสัตว์
3. น้ำ 25 % คือ ส่วนที่เป็นน้ำที่อยู่ตามช่องว่างในดิน ซึ่งเป็นตัวทำละลายแร่ธาตุอาหารของพืช
4. อากาศ 25 % คือส่วนที่เป็นอากาศที่อยู่ตามช่องว่างในดินซึ่งจะประกอบด้วย ก๊าซต่างๆ เช่น ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ก๊าซออกซิเจน และก๊าซไนโตรเจน

2.5.2 ประเภทของดิน

- 1) **ดินเหนียว** หมายถึง ดินที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางของอนุภาคดินเล็กกว่า 0.002 มม. เป็นพวกที่มีเนื้อดินละเอียดและมีการจับตัวกันอย่างหนาแน่น มีช่องว่างระหว่างดินน้อยจึงสามารถอุ้มน้ำไว้ได้มากแต่การระบายถ่ายเทอากาศไม่สะดวก
- 2) **ดินร่วน** หมายถึง ดินที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางของอนุภาคดินตั้งแต่ 0.002 – 0.05 มม. ดินชนิดนี้มีช่องว่างระหว่างเม็ดดินมากทำให้น้ำซึมได้สะดวกแต่การอุ้มน้ำน้อยกว่าดินเหนียว
- 3) **ดินทราย** หมายถึง ดินที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางของอนุภาคดินตั้งแต่ 0.05 – 2.0 มม. เนื้อดินมีลักษณะหยาบ เม็ดดินไม่เกาะตัวกันทำให้การระบายน้ำได้อย่างรวดเร็วจึงไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้

2.5.3 โครงสร้างของดิน

โครงสร้างของดิน คือ การที่อนุภาคดินมีการจัดเรียงตัวแล้วเชื่อมยึดติดกันเกิดเป็นเม็ดดิน โครงสร้างที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืชจะมีรูปร่างค่อนข้างกลมพบในดินชั้นบนและจะมีมากในดินที่มีอินทรีย์วัตถุมาก ซึ่งจะมีผลต่อการเจริญเติบโต การไซซอนและการแพร่กระจายของรากพืชได้ดี การระบายน้ำ และการถ่ายเทอากาศภายในดินสะดวก

2.5.4 วิธีการปรับปรุงดิน วิธีการปรับปรุงดินให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืชโดยทั่วไปปฏิบัติได้ ดังนี้

1) ดินต่าง สามารถทำการปรับปรุงได้ ดังนี้

1. ใส่สารเคมีบางชนิด เช่น ธาตุกำมะถัน ในขณะที่ดินมีความชื้นเพราะธาตุกำมะถันจะเปลี่ยนเป็นกรดซัลฟาริกมีฤทธิ์เป็นกรดจึงสามารถลดการเป็นด่างของดินลงได้
2. การรดน้ำเข้าในพื้นที่แล้วระบายน้ำทิ้งเพื่อชะล้างเกลือออกหรือถ้าในพื้นที่มีการระบายน้ำดีเราก็ทำได้โดยการระบายน้ำเข้าช่วงไว้นานๆ น้ำจะช่วยชะล้างเกลือแล้วซึมลงข้างล่างลึกเกินระดับรากพืช
3. การไถดินให้ลึกเพื่อพลิกดินบนลงข้างล่าง
4. ใส่ปุ๋ยพวกที่มีฤทธิ์ดกค้ำเป็นกรด เช่น ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต

2) ดินกรด สามารถทำการปรับปรุงได้ ดังนี้

1. ใส่ปูนขาวหรือแคลเซียมคาร์บอเนต
2. ยกร่องแปลงให้สูงขึ้น หรือลดระดับน้ำใต้ดินให้ต่ำลง
3. ทำการไถพรวนอยู่เสมอเพื่อให้อากาศและแสงแดดผ่านเข้าออกไปในดินได้สะดวก

3) ดินเหนียว สามารถทำการปรับปรุงได้ ดังนี้

1. ใส่พวกขี้เถ้าแกลบ ทราาย หรือขุยมะพร้าวและไถพรวนคลุกเคล้ากันจนเข้ากันได้ดี หรือการไถกลบเศษซากพืชลงไปดิน
2. ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสด
3. ปลุกพืชหมุนเวียน โดยเฉพาะพืชตระกูลถั่ว
4. ระบายน้ำออกจากพื้นที่อย่าให้น้ำขัง

4) ดินทราย สามารถทำการปรับปรุงได้ ดังนี้

1. ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด หรือเศษซากพืช
2. ใส่ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อเป็นการเพิ่มธาตุอาหารและเชื่อมเม็ดดินให้ติดกัน
3. ปลุกพืชตระกูลถั่ว เพื่อเพิ่มธาตุไนโตรเจนให้แก่ดิน
4. ระบบชลประทานต้องดีเพราะดินทรายไม่สามารถอุ้มน้ำได้นาน

5) ดินนา สามารถทำการปรับปรุงได้ ดังนี้

1. ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ในนาทุกฤดูปลูก
2. ปลุกพืชหมุนเวียน
3. ไม่ควรเอาตอซังหรือฟางข้าวออกจากแปลง
4. หลังจากการเก็บเกี่ยวควรไถกลบตอซังเพื่อให้กลายเป็นปุ๋ยของพืชต่อไป

2.5.5 แนวทางการจัดการดินเพื่อปลูกอ้อยอย่างยั่งยืน

- 1) การปลูกพืชคลุมดินตลอดเวลา
- 2) การปลูกพืชหมุนเวียน
- 3) การปลูกพืชตระกูลถั่วให้เป็นปุ๋ยพืชสด
- 4) การลดการไถพรวนและการไถแบบอนุรักษ์
- 5) การปล่อยให้ดินพักตัว
- 6) การปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ (ไถกลบเศษเหลือของพืช)
- 7) การใช้ปุ๋ยเคมีปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยชีวภาพทำการปรับปรุงดินอย่างเหมาะสม
- 8) ป้องกัน กำจัดวัชพืชแบบผสมผสาน
- 9) การอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 10) เลือกพันธุ์อ้อยตามศักยภาพของดินและตามสภาพแวดล้อม

2.6 ชุดดินที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อย

ปัญหาและข้อจำกัดของดินในการปลูกอ้อย คือ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ โครงสร้างดินไม่เหมาะสมและปฏิกิริยาดินไม่เหมาะสม นอกจากนี้ยังพบปัญหาการระบายน้ำไม่ดีของดินบนพื้นที่ราบต่ำ และปัญหาการชะล้างพังทลายของดินบนพื้นที่ดอน สำหรับแนวทางการจัดการดินเพื่อการปลูกอ้อยในแต่ละกลุ่มชุดดิน สรุปได้ดังนี้

1. การปลูกอ้อยบนที่ราบต่ำจำเป็นต้องสร้างคันดินรอบพื้นที่และทำคันระบายน้ำ
2. การปลูกอ้อยบนที่ดอนจำเป็นต้องนำมาตรากการอนุรักษ์ดินและน้ำด้วยการปลูกพืชตามแนวระดับขวางความลาดเท การปลูกพืชคลุมดิน หรือไม่เผาใบอ้อยหลังตัดอ้อย
3. ปัญหาโครงสร้างของดินไม่เหมาะสมและความอุดมสมบูรณ์ดินต่ำควรมีการใส่วัสดุอินทรีย์ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกหรือปลูกปุ๋ยพืชสดร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีซึ่งการใช้ปุ๋ยเคมีจำเป็นต้องเลือกชนิดปุ๋ยอัตราและระยะเวลาการใส่ให้เหมาะสม
4. การเลือกใช้พันธุ์อ้อยให้เหมาะสมตามชุดดินเป็นวิธีที่สามารถเพิ่มผลผลิตอ้อยได้อีกวิธีหนึ่ง

2.6.1 ชุดดินที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อยมากที่สุดจำนวน 6 กลุ่มชุดดิน

ดินเป็นพื้นฐานของการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพอ้อย ดังนั้นกลุ่มชุดดินที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อยมากที่สุดมีอยู่จำนวน 6 กลุ่ม ประกอบด้วย

1) ชุดดินเพชรบุรี

สภาพพื้นที่ราบ	เรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ
การระบายน้ำ	ไม่ดี
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
สภาพการซึมผ่านได้	ช้า
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	ทำนา
การแพร่กระจาย	พบบริเวณที่ราบลุ่มภาคกลาง
ลักษณะและสมบัติดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วนปน

ทรายดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายเป้ง สีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเทาปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5 - 6.5) ดินบนตอนล่างเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง จะพบจุดประเล็กน้อย ปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย

(pH 6.5) ดินล่างตอนล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาลปนเหลือง จุดประสีน้ำตาลเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลาง (pH 6.0)

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีน้ำท่วมขังลึก
ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ต้องมีการปรับปรุงบำรุงดินโดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ พืชปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักเพื่อปรับปรุงคุณสมบัติของดินทั้งทางกายภาพและทางเคมีให้ดีขึ้น ทำให้ดินมีความสามารถในการอุ้มน้ำได้ดีขึ้น และช่วยให้ดูดซับธาตุอาหารไว้ได้ดีขึ้น ไม่ถูกชะล้างไปได้โดยง่าย

2) ชุดดินสีคิ้ว

สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนเล็กน้อย
การระบายน้ำ	ดี
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ปานกลาง
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง
การใช้ประโยชน์	ปลูกพืชไร่
การแพร่กระจาย	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ลักษณะและคุณสมบัติดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วนปน

ทรายสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนแดงเข้ม ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายสีน้ำตาลปนแดงหรือสีแดงเข้ม จะพบก้อนเหล็กและแมงกานีสสะสมและก้อนหินปูนสะสมในระดับความลึกที่ต่ำกว่า 120 ซม. จากผิวดินจะพบชั้นหินทรายที่มีปูนปนในระดับลึก 1.5 - 2.5 เมตร ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5 - 6.5) ในดินบนและเป็นกรดจัดถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 5.5 - 8.0) ในดินล่าง

ข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินค่อนข้างเป็นทราย
ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ควรปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของแร่ธาตุในดิน และปรับปรุงสมบัตินกายภาพให้ดีขึ้น

3) ชุดดินมหาสารคาม

สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย
การระบายน้ำ	ดีปานกลาง
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ปานกลาง
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	ปลูกมันสำปะหลัง อ้อย
การแพร่กระจาย	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ลักษณะและสมบัติดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินทราย

ปนดินร่วน หรือดินทราย สีน้ำตาลปนเทา ดินล่างเป็นดินทรายปนดินร่วน สีน้ำตาล สีน้ำตาลปนเหลือง หรือสีน้ำตาลปนแดงและมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทรายในระหว่างความลึก 50 - 100 ซม. และพบจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีเหลืองปนแดงภายในความลึก 100 ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.0 - 6.5) ในดินบนและเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 4.5 - 6.5) ในดินล่าง

ข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ ดินเป็นทรายจัดมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พืชมักแสดงอาการขาดน้ำอย่างเห็นได้ชัดในช่วงฝนแล้งและเสี่ยงต่อการเกิดการชะล้างพังทลาย

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ เพิ่มอินทรีย์วัตถุเพื่อปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดินให้ดีขึ้น ปลุกพืชทนแล้ง เช่น อ้อย มันสำปะหลัง

4) ชุดดินน้ำพอง

สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 2 - 10 %
การระบายน้ำ	ดีถึงค่อนข้างมาก
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	เร็ว
การซึมผ่านได้ของน้ำ	เร็ว
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	มันสำปะหลัง อ้อย
การแพร่กระจาย	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ลักษณะและสมบัติดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วนหรือดินทราย สีนํ้าตาลปนเทาหรือสีนํ้าตาล ดินล่างเป็นดินทรายปนดินร่วนสีชมพู สีนํ้าตาลซีดมาก พบชั้นสะสมดินเหนียวที่ความลึกต่ำกว่า 100 ซม. จากผิวดิน มีสีเทาปนชมพู นํ้าตาลซีด มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายและเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายในดินล่างลึกลงไป พบจุดประสีนํ้าตาลแก่ เหลืองปนแดง หรือแดงปนเหลืองในดินชั้นล่างนี้ปฏิบัติการดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง (pH 5.0 - 6.0) ในดินบน และเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัดปานกลาง (pH 4.5 - 6.5) ในดินล่าง

ข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ ดินเป็นทรายจัด มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พืชมักแสดงอาการขาดน้ำอย่างเห็นได้ชัดเจน ในช่วงฝนแล้งและเสี่ยงต่อการเกิดการชะล้างพังทลาย

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ โดยทั่วไปจัดว่าไม่ค่อยเหมาะในการที่จะนำมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจต่างๆ ถ้าจำเป็นต้องนำมาใช้จะต้องมีการจัดการในเรื่องการปรับปรุงบำรุงดินและพืชที่จะปลูก แต่อย่างไรก็ตามอาจทำเป็นทุ่งเลี้ยงสัตว์หรือปลูกไม้ใช้สอยประเภทที่โตเร็วและทนแล้งได้ดี

5) ชุดดินโพนพิสัย

สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอน
การระบายน้ำ	ดีปานกลาง
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ปานกลางถึงเร็ว
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางดินบนและช้าดินล่าง
การใช้ประโยชน์	ปลูกพืชไร่บางที่ทำคันนาปลูกข้าว
การแพร่กระจาย	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ลักษณะและสมบัติดิน	เป็นดินตื้น ถึงชั้นกรวดลูกรังดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน สีนํ้าตาลปนเทาเข้ม ดินล่างตอนบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ถัดไปเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนกรวดหรือดินเหนียวปนกรวดมาก มีสีนํ้าตาลหรือสีนํ้าตาลแก่ ส่วนดินล่างภายใน 50 - 100 ซม.เป็นดินร่วนเหนียวปนกรวดหรือดินเหนียวปน

กรวดมากถัดไปจะเป็นชั้นดินเหนียวตลอด มีสีเทาปนน้ำตาลอ่อนหรือสีเทาอ่อน มีจุดประสีแดงของศิลาแลงอ่อนและน้ำตาลแก่หรือน้ำตาลปนเหลืองปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดเล็กน้อย (pH 5.0 - 6.5) ในดินบน และเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 4.5 - 5.5) ในดินล่าง

ข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์เป็นดินต้นถึงชั้นกรวดลูกรัง เนื้อดินบนค่อนข้างทราย

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ กรณีที่ใช้ปลูกพืชไร่ ควรเลือกพืชที่มีรากสั้น เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่วเขียวและอื่นๆ ส่วนกรณีที่ใช้ปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น ควรขุดหลุมปลูกให้มีขนาดไม่เล็กกว่า 75X75X75 ซม. แล้วทำหน้าดินหรือดินจากที่อื่นมาผสมกับปุ๋ยอินทรีย์ ใส่ลงในหลุมปลูก 20 - 30 กก.ต่อหลุม เมื่อผสมแล้วนำกลับลงไปหลุมก่อนที่จะปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น

6) ชุดดินเพชรบูรณ์

สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูก
คลื่นลอนลาด ความลาดชัน 2 - 12 %	
การระบายน้ำ	ดีปานกลาง
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้าหรือปานกลาง
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	ปลูกข้าวโพด มะม่วง มะขาม
การแพร่กระจาย	พบมากบริเวณที่สูงตอนกลาง
ลักษณะและสมบัติดิน	เป็นดินสีน้ำตาลถึงชั้นลูกรัง

และเศษหินหนาแน่น ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน สีน้ำตาลเข้มหรือสีน้ำตาลปนเทาเข้ม ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง (pH 5.5 - 7.0) ดินล่างตอนบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายถึงดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทราย สีแดงปนเหลือง มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองเล็กน้อย ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 4.5 - 5.5) ดินล่างตอนล่างเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนลูกรังและเศษหินมาก สีน้ำตาลปนเหลือง มีจุดประสีแดงปนเหลือง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 6.5 - 8.0) ใต้ชั้นลูกรังเป็นชั้นหินที่กำลังผุพังสลายตัว สีน้ำตาล เหลืองและแดงปะปนกัน

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงดินถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ควรมีมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ และจัดระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม ปรับปรุงบำรุงดินอยู่เสมอโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น

2.6.2 ชุดดินที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อยรองลงมาจำนวน 8 กลุ่ม

ชุดดินกลุ่มนี้มีการใช้ประโยชน์ในการปลูกอ้อยได้มากที่สุดในแต่ละภาคได้ดังต่อไปนี้

1. ชุดดินกำแพงแสน ใช้ปลูกอ้อยในเขตภาคกลางมากที่สุด
2. ชุดดินยางตลาดใช้ปลูกอ้อยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด
3. ชุดดินกำแพงเพชรและชุดดินตาคลีใช้ปลูกอ้อยในภาคเหนือ

1) ชุดดินอุบล

สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอน
ลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1 - 5 %	
การระบายน้ำ	ค่อนข้างเร็วถึงดีปานกลาง
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
การซึมผ่านได้ของน้ำ	เร็ว
การใช้ประโยชน์	ทำนา
การแพร่กระจาย	พบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ลักษณะและสมบัติดิน	เป็นดินสีกรมแดง ดินบนเป็นทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองเข้มหรือน้ำตาลแก่และน้ำตาลปนเทา ดินล่างตอนล่างลึก 100 ซม. เป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาล สีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลแก่ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5 - 6.5) ในดินบน และเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง (pH 5.5 - 7.0) ในดินล่าง
ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ สมบัติทางกายภาพไม่ดีในฤดูแล้งดินจะแห้งจัด	
ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ควรใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยเคมีใส่เป็นจำนวนมากต่อไร่ เพื่อปรับปรุงสมบัติทางกายภาพและทางเคมีของดินให้ดีขึ้น จัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอกับความต้องการของพืช	

2) ชุดดินกำแพงเพชร

สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่น
ลอนลาดเล็กน้อยความลาดชัน 1 - 3 %	
การระบายน้ำ	ดีปานกลาง
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด อ้อย ยาสูบ ถั่วต่างๆ พืชผัก และไม้ผล
การแพร่กระจาย	พบมากในภาคเหนือ
ลักษณะและสมบัติดิน	เป็นดินสีกรมแดง ดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายแข็ง สีน้ำตาลถึงสีน้ำตาลเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH 6.0 - 7.0) ดินล่าง เป็นดินร่วนปนทรายแข็งถึงดินร่วนเหนียวปนทรายแข็ง สีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5 - 6.5)
ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ดินที่ใช้ปลูกพืชไร่ติดต่อกันมานานได้ขึ้นไถพรวนมักแน่นทึบทำให้รากชอนไชได้ยาก	
ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ทำลายชั้นดานใต้ชั้นไถพรวนโดยการไถให้ลึกกว่าปกติด้วยชุดไถระเบิดดินดาน และใช้อินทรีย์วัตถุในการปรับสภาพดินให้ร่วนซุย ปรับปรุงบำรุงดินอยู่เสมอโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น	

3) ชุดดินโคราช

สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย
การระบายน้ำ	ดีปานกลาง
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ปานกลาง
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง
การใช้ประโยชน์	ปลูกพืชไร่ เช่น มันสำปะหลัง

ข้าวโพด ข้าวฟ่างอ้อย และถั่วต่างๆ

การแพร่กระจาย พบทั่วไปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลเข้มหรือสีน้ำตาล ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ส่วนใหญ่มีอนุภาคดินเหนียวไม่เกิน 35 % สีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง อาจพบสีเทาปนน้ำตาล สีเทาหรือสีเทาปนชมพูในดินล่างลึกลงไป พบจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีเหลืองปนแดง ภายในความลึกมากกว่า 100 ซม. จากผิวดิน อาจพบก้อนเหล็กสะสม 37 ในดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5 - 6.5) ในดินบน และเป็นกรดจัดมาก (pH 4.5 - 5.0) ในดินล่าง

ข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ดินค่อนข้างเป็นทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำสำหรับพืชในฤดูเพาะปลูก และเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลาย

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ โดยทั่วไปเหมาะสมปานกลางสำหรับปลูกพืชไร่ แต่ควรมีวิธีการจัดการที่เหมาะสมเพื่อปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน ป้องกันการขาดน้ำและการชะล้างพังทลาย การเลือกระยะเวลาปลูกพืชที่เหมาะสม การไถพรวนแต่น้อยและการปลูกพืชแบบสลับ (intercropping) เป็นตัวอย่างที่ควรจะทำ การจัดการแหล่งน้ำโดยการขุดสระ ใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยเคมี เพื่อเพิ่มแร่ธาตุต่างๆให้แกดิน และปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดินให้ดีขึ้น

4) ชุดดินท่าม่วง

สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ
การระบายน้ำ	ดีปานกลางถึงดี
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ปานกลาง
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	ปลูกไม้ยืนต้น ปลูกผัก อ้อย
การแพร่กระจาย	พบทั่วไปตามสันริมน้ำ
ลักษณะและสมบัติดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วนปน

ทรายแป้ง ดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย สีน้ำตาล สีน้ำตาลเข้มและสีน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดเล็กน้อย (pH 5.5 - 6.5) ดินตอนล่างมีลักษณะเนื้อดินและสีไม่แน่นอนขึ้นอยู่กัตะกอนที่น้ำพามา สีน้ำตาล 38 หรือสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดเล็กน้อย (pH 6.0 - 7.0) อาจพบจุดประสีในดินล่างที่ความลึก 50 - 100 ซม. จากผิวดิน และพบเกล็ดแร่ไมก้าปะปนอยู่ตลอดหน้าตัดดิน

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ อาจมีน้ำท่วมในบางช่วงของฤดูเพาะปลูก ทำให้พืชชะงักการเจริญเติบโตได้ หน้าดินค่อนข้างเป็นทราย

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ปุ๋ยพืชไร่หรือไม้ผล ควรปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยคอก และปุ๋ยหมักเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและเพิ่มแร่ธาตุที่จำเป็นต่อพืช ทำให้คุณสมบัติทางกายภาพของดินดีขึ้น

5) ชุดดินยางตลาด

สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย
การระบายน้ำ	ดี
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ปานกลาง
การซึมผ่านได้ของน้ำ	เร็ว
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด
การแพร่กระจาย	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ลักษณะและสมบัติดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินทราย

ปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลเข้ม หรือน้ำตาลปนแดง และเป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลปนแดงในดินล่างลึกลงไป พบจุดปะสีน้ำตาลแก่ในชั้นดินนี้ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5 - 6.5) ตลอด

ข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ควรปรับปรุงบำรุงดินให้อุดมสมบูรณ์และมีสมบัติทางกายภาพให้ดีขึ้นโดยใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสดพรวนพรวน (ไถกลบเมื่ออายุ 40 - 50 วัน) และปุ๋ยเคมี จัดหาแหล่งน้ำให้พอเพียงแก่ความต้องการของพืช

6) ชุดดินสุรินทร์

สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย
การระบายน้ำ	ดี
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ปานกลางถึงเร็ว
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง
การใช้ประโยชน์	ปลูกพืชไร่
การแพร่กระจาย	พบทางด้านใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เฉียงเหนือ

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินตื้นถึงกรวดลูกรัง ดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนเหนียว(ปนกรวด) สีน้ำตาลเข้มหรือสีแดงเข้ม ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนกรวดหรือดินเหนียวปนกรวด สีน้ำตาลปนแดงหรือสีแดงเข้มและพบชั้นหินผุของวัตถุต้นกำเนิดภายใน 150 ซม. ปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH 6.0 - 7.0)

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ เป็นดินตื้น มีก้อนกรวดลูกรังมากทำให้ขัดขวางการเจริญเติบโตของพืช เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ กรณีใช้ปลูกพืชไร่ ควรเลือกพืชที่มีรากสั้น เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่วเขียว และอื่นๆ ส่วนกรณีใช้ปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้นควรขุดหลุมปลูก 75X75X75 ซม.หรือโตกว่า แล้วนำหน้าดินหรือดินจากที่อื่นมาผสมกับปุ๋ยอินทรีย์ใส่

ลงในหลุมปลูก หรือใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี เพื่อเพิ่มผลผลิตและปรับปรุงสภาพทางกายภาพของดิน ตลอดจนจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอ

7) ชุดดินนครสวรรค์

สภาพพื้นที่ ลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา
ความลาดชัน 6 – 35 %

การระบายน้ำ	ดี
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ปานกลางถึงเร็ว
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	ปลูกไม้พุ่ม ไม้ และพืชไร่
การแพร่กระจาย	พบมากบริเวณภาคเหนือตอนล่าง
ลักษณะและสมบัติดิน	เป็นดินตื้นหรือตื้นมากถึงชั้นเศษ

หินและก้อนหินหนาแน่นมาก พบชั้นหินพื้นในช่วงความลึกต่ำกว่า 80 - 125 ซม. จากผิวดิน ดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนเหนียวปนทรายมีเศษหินปะปนเล็กน้อย สีนํ้าตาลเข้มหรือสีนํ้าตาลปนแดงเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5 - 6.5) ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนปนดินเหนียวและมีเศษหินและก้อนหินปะปน 41 อยู่มาก สีนํ้าตาลปนแดงหรือสีนํ้าตาลปนแดงเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH 6.0 - 7.0) จะพบเกลือไม่ก้ำตลอดชั้นดิน

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์เป็นดินตื้นถึงชั้นก้อนหินหนาแน่น พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์บริเวณที่มีความลาดชันไม่มากนัก (ไม่เกิน 12%) และดินไม่ตื้นมากอาจใช้ปลูกพืชไร่ได้ แต่ต้องกวนดินให้น้อยที่สุด พร้อมทั้งจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมโดยใช้วิธีพืชเพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดิน และเพิ่มผลผลิตโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี พื้นที่ลาดชันสูงไม่ควรนำมาใช้เพาะปลูก ควรให้คงสภาพป่าหรือฟื้นฟูสภาพป่า

8) ชุดดินตาคลี

สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย
การระบายน้ำ	ดี
การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้าถึงปานกลาง
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง
ใช้ประโยชน์ที่ดิน	ปลูกพืชไร่หรือไม้ผล
การแพร่กระจาย	พบมากบริเวณที่สูงตอนกลาง
ลักษณะและสมบัติดิน	เป็นดินตื้นถึงชั้นปูนมาร์ลที่พบ

ภายในความลึก 50 ซม. จากผิวดิน ดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทราย แปรสีดำ สีเทาเข้มมาก 42 สีนํ้าตาลเข้มมาก ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0 - 8.0) ดินล่างเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแปร และมีเม็ดปูนปน สีนํ้าตาลหรือสีนํ้าตาลเข้มและมีสีขาวของผงปูนหุติยภูมิหรือปูนมาร์ล ปฏิกริยาดินเป็นด่างปานกลาง (pH 8.0) ไตชั้นดินลงไปเป็นชั้นปูนมาร์ลสีขาวทั้งที่เป็นเม็ดและที่เชื่อมต่อกันหนาแน่น

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ดินต้นถึงชั้นปูนมาร์ล ซึ่งจะมีผลกระทบทางกายภาพและทางเคมีต่อพืช ดินอาจขาดสมดุลธาตุอาหารโดยเฉพาะการของฟอสฟอรัสและจุลธาตุบางชนิด

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ปลุกพืชที่มีระบบรากสั้น ได้แก่ พืชไร่และพืชผัก ปรับปรุงสมบัติทางกายภาพและทางเคมีของดินในเบื้องต้นโดยการคลุกเคล้าด้วยอินทรีย์วัตถุ ใช้ปุ๋ยเคมีโดยเฉพาะฟอสฟอรัสในรูปที่ละลายช้า และให้จุลธาตุเพิ่มเติมสำหรับพืชบางชนิดเมื่อพืชเริ่มแสดงอาการขาด

ที่มา : เอกสารเผยแพร่เรื่อง เดชคัมภีร์อ้อย 30 ต้น

2.7 ธาตุอาหารที่เหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อย

ตารางที่ 2.1 แสดงปริมาณธาตุอาหารปุ๋ยพืชสด, กากน้ำตาล, และเศษซากใบ, ยอดอ้อย (%)

ชนิดพืช	N	P	K
ถั่วมะแฮะ	1.92	0.05	0.30
ปอเทือง	1.98	0.15	0.21
กากอ้อย	0.40	0.90	2.41
ใบ, ยอดอ้อย	0.49	0.44	0.58

1. การใช้ปุ๋ยพืชสดและกากอ้อยเหมาะสำหรับกรณีการปลูกอ้อยใหม่เท่านั้น เพราะสะดวกต่อการไถกลบและเตรียมพื้นที่ปลูก

2. สำหรับอ้อยต่อควรใช้เครื่องมือประเภทพรวนคลุกใบอ้อยและยอดอ้อย หลังการเก็บเกี่ยวแล้วประมาณ 15 วัน

ตารางที่ 2.2 แสดงปริมาณธาตุอาหารปุ๋ย

ปุ๋ยมูลสัตว์แห้ง	ปริมาณธาตุอาหารทั้งหมด (เปอร์เซ็นต์)		
	ไนโตรเจน (N)	ฟอสฟอรัส (P)	โพแทสเซียม (K)
มูลสุกร	2.69	3.24	1.12
มูลไก่ไข่	2.59	1.96	2.29
มูลโคเนื้อ	1.36	0.51	1.71
มูลโคนม	1.27	0.48	1.42
มูลแพะ	1.03	0.66	0.64
มูลแกะ	0.94	0.54	1.07
มูลเป็ด	1.20	2.20	0.80
มูลค่างควา	6.00	10.00	1.20

ที่มา : เอกสารเผยแพร่เรื่อง เดชคัมภีร์อ้อย 30 ต้น

ตารางที่ 2.3 แสดงจำนวนธาตุอาหารในดินที่ถูกอ้อยนำออกไปจากไร่ (ลำอ้อย, กาบ, ใบ, ยอด) กก./ไร่

ธาตุอาหาร	ปริมาณธาตุอาหารที่ถูกนำออกไปจากแปลงอ้อย กก./ไร่	
	ผลผลิตอ้อยที่ 20 ตัน/ไร่	ผลผลิตอ้อยที่ 15 ตัน/ไร่
ไนโตรเจน (N)	24.64	19.52
ฟอสฟอรัส (P)	5.92	2.72
โพแทสเซียม (K)	44.16	33.38
แคลเซียม (Ca)	8.80	4.32
แมกนีเซียม (Mg)	9.12	2.88
ซัลเฟอร์ (S)	7.52	4.00
ทองแดง (Cu)	0.01	0.01
สังกะสี (Z)	0.09	0.07
เหล็ก (Fe)	0.88	1.17
แมงกานีส (Mn)	0.03	0.62

ที่มา : เอกสารเผยแพร่เรื่อง เดชคัมภีร์อ้อย 30 ตัน

2.7.1 คุณสมบัติของธาตุอาหารหลัก

1. **ไนโตรเจน (N)** เป็นธาตุที่ช่วยให้อ้อยเจริญเติบโตทางด้านลำต้นและใบทำให้อ้อยแตกกอดีมีจำนวนลำมาก ทำให้น้ำหนักอ้อยมากขึ้น ถ้าขาดจะทำให้ใบเหลืองแคระแกร็น แตกกอช้าหน่อไม่เจริญอ้อยจะแก่เร็วกว่าปกติและคุณภาพต่ำ

2. **ฟอสฟอรัส (P)** เป็นธาตุช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโตของรากอ้อยและการแตกกออ้อยที่ขาดฟอสฟอรัสจะเป็นโรคได้ง่ายแคระแกร็น โตช้า ปล้องสั้น การเกิดหน่อลดลง ใบจะมีสีม่วงขอบใบแห้ง

3. **โพแทสเซียม (K)** เป็นธาตุที่สำคัญต่อขบวนการเจริญเติบโตของอ้อย โดยเฉพาะขบวนการสร้างแป้งและน้ำตาลแล้วทำการเคลื่อนย้ายไปเก็บไว้ในลำต้นอ้อยที่ขาดธาตุโพแทสเซียมจะล้มง่ายควมหวานลดลงไม่ต้านทานโรคอ้อยจะแสดงอาการที่ใบแก่โดยปลายใบอ้อยและขอบใบจะไหม้ส่วนบนของเส้นกลางใบจะมีสีแดง

2.7.2 คุณสมบัติของธาตุอาหารรอง

1. **แคลเซียม (Ca)** เป็นองค์ประกอบของผนังเซลล์ช่วยในการแบ่งเซลล์ การผสมเกสรการงอกของเมล็ดพืช การเจริญเติบโตของส่วนยอดและส่วนใบอ่อน รวมทั้งส่วนปลายรากถ้าพืชขาดธาตุนี้จะแสดงอาการที่ส่วนยอดและส่วนใบอ่อนทำให้ใบอ่อนซ้อนกันไม่คลี่ออก สีของใบจะซีดและไม่เจริญเติบโต ลำต้นอ่อนแอหักล้มง่ายลำต้นแคระแกร็นและเตี้ยผิดปกติ

2. **แมกนีเซียม (Mg)** เป็นองค์ประกอบสำคัญของคลอโรฟิลล์ช่วยในการสังเคราะห์กรดอะมิโน วิตามินไขมันและน้ำตาล ทำให้สภาพของกรดต่างๆ ในเซลล์เหมาะสมและช่วยในการงอกของเมล็ดถ้าขาดธาตุนี้ใบจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองในช่วงกำลังเติบโต และใบจะร่วงหล่นเร็ว

3. กำมะถัน (S) เป็นองค์ประกอบสำคัญของกรดอะมิโน โปรตีน และวิตามิน ช่วยยืดเอ็นไซม์หรือโปรตีนเข้าไว้ด้วยกันทำให้เกิดโมเลกุลขนาดใหญ่ขึ้น เป็นธาตุที่พบในอินทรีย์สารเป็นส่วนใหญ่หลังการสลายตัวแล้วพืชจะได้นำไปใช้ได้ถ้าธาตุนี้แสดงอาการในส่วนที่ยังอ่อนอยู่ใบอ่อนจะมีสีเขียวซีดลำต้นแคระแกรน แตกกอน้อยการสุกแก่จะช้ากว่าปกติ

2.8 การคำนวณอัตราปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตอ้อย

จากผลงานทางวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายพบว่าอ้อยแต่ละสายพันธุ์ มีความต้องการอัตราปุ๋ยที่แตกต่างกัน จะขอยกตัวอย่างมาไว้เปรียบเทียบเพียง 2 ตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ พันธุ์สอน. 6 (เค 88 - 92) และพันธุ์ สอน.12 (แอลเค 92 - 11) ดังนี้

ตารางที่ 2.4 แสดงการเพิ่มผลผลิตอ้อยพันธุ์ สอน.6 (เค 88 - 92)

ความต้องการธาตุอาหารต่อผลผลิตในระดับต่างๆ (กก.ต่อไร่)						
ธาตุอาหาร	5 ตัน	10 ตัน	15 ตัน	20 ตัน	25 ตัน	30 ตัน
N	13.47	24.70	33.70	40.45	44.98	47.26
P	5.03	10.06	15.09	20.11	25.14	31.48
K	24.70	47.78	69.23	89.06	107.27	123.85

ตารางที่ 2.5 แสดงการเพิ่มผลผลิตอ้อยพันธุ์ สอน.21 (แอลเค 92 - 11)

ความต้องการธาตุอาหารต่อผลผลิตในระดับต่างๆ (กก.ต่อไร่)						
ธาตุอาหาร	5 ตัน	10 ตัน	15 ตัน	20 ตัน	25 ตัน	30 ตัน
N	8.66	15.85	21.58	25.84	28.64	29.97
P	1.77	3.30	4.59	5.63	6.43	6.98
K	19.14	35.53	49.20	60.12	68.30	73.75

แม่ปุ๋ยที่นิยมใช้ผสมประกอบด้วย 3 สูตรหลัก

1. MOP (0 - 0 - 60) เรียกว่า ปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์
2. DAP (18 - 46 - 0) เรียกว่า ปุ๋ยไดแอมโมเนียมฟอสเฟต
3. ยูเรีย (46 - 0 - 0)
4. ปุ๋ยที่ผสมแล้วควรใช้ให้หมดใน 30 วัน 50

ตารางที่ 2.6 แสดงตัวอย่างสูตรปุ๋ยผสมที่มีจำหน่ายในท้องตลาดทั่วไป

สูตรปุ๋ย	น้ำหนักแม่ปุ๋ยที่ใช้ผสม (กก.)			ตัวเต็ม (กก.)
	18 - 46 - 0	46 - 0 - 0	0 - 0 - 60	
16 - 20 - 0	44	18	0	38
15 - 7 - 18	16	27	30	27
20 - 5 - 28	11	40	47	2
15 - 15 - 15	33	20	25	22

ที่มา : เอกสารเผยแพร่เรื่อง เดชคัมภีร์อ้อย 30 ตัน

การคำนวณอัตราส่วนแม่ปุ๋ยตามสูตรที่กำหนดในการเพิ่มผลผลิต

ตัวอย่างที่ 1 การเพิ่มผลผลิตอ้อยพันธุ์แอลเค 92 - 11 ให้ได้ 10 ตันต่อไร่ จะต้องใช้ธาตุอาหารพวก N - P - K ในอัตรา (15.85) - (3.30) - (35.53) ในอัตรา 100 กก.ต่อไร่

1. ใช้แม่ปุ๋ย 18 - 46 - 0 จำนวน 7.17 กก.
2. ได้ธาตุ N จำนวน 1.29 กก.
3. ได้ธาตุ P จำนวน 3.30 กก.
4. ใช้แม่ปุ๋ย 46 - 0 - 0 จำนวน 31.66 กก.
5. ได้ธาตุ N = (15.85 - 1.29) จำนวน 14.56 กก.
6. ใช้แม่ปุ๋ย 0 - 0 - 60 จำนวน 59.22 กก.
7. ได้ธาตุ K จำนวน 35.53 กก.
8. รวมน้ำหนักปุ๋ยผสมเท่ากับ $7.17 + 31.65 + 59.22 = 98.04$ กก.
9. ผสมตัวเต็มให้ได้ 100 กก. = 98.04 กก. + ตัวเต็ม 1.96 กก.

ตัวอย่างที่ 2 การเพิ่มผลผลิตอ้อยพันธุ์แอลเค 92 - 11 ให้ได้ 15 ตันต่อไร่ จะต้องใช้ธาตุอาหารพวก N - P - K ในอัตรา (21.58) - (4.59) - (49.20) ในอัตรา 150 กก.ต่อไร่

1. ใช้แม่ปุ๋ย 18 - 46 - 0 จำนวน 9.98 กก.
2. ได้ธาตุ N จำนวน 1.79 กก.
3. ได้ธาตุ P จำนวน 4.59 กก.
4. ใช้แม่ปุ๋ย 46 - 0 - 0 จำนวน 43.02 กก.
5. ได้ธาตุ N = (21.58 - 1.79) จำนวน 19.79 กก.
6. ใช้แม่ปุ๋ย 0 - 0 - 60 จำนวน 82.00 กก.
7. ได้ธาตุ K จำนวน 49.20 กก.
8. รวมน้ำหนักปุ๋ยผสมเท่ากับ $9.98 + 43.02 + 82.00 = 135.00$ กก.
9. ผสมตัวเต็มให้ได้ 150 กก. = 135.00 กก. + ตัวเต็ม 15.00 กก.

ตัวอย่างที่ 3 การเพิ่มผลผลิตอ้อยพันธุ์แอลเค 92 - 11 ให้ได้ 20 ตันต่อไร่ จะต้องใช้ธาตุอาหารพวก N - P - K ในอัตรา (25.84) - (5.63) - (60.12) ในอัตรา 200 กก.ต่อไร่

1. ใช้แม่ปุ๋ย 18 - 46 - 0 จำนวน 12.24 กก.
2. ได้ธาตุ N จำนวน 2.20 กก.
3. ได้ธาตุ P จำนวน 5.63 กก.
4. ใช้แม่ปุ๋ย 46-0-0 จำนวน 51.39 กก.
5. ได้ธาตุ N = (25.84 - 2.20) จำนวน 23.64 กก.
6. ใช้แม่ปุ๋ย 0-0-60 จำนวน 100.20 กก.
7. ได้ธาตุ K จำนวน 60.12 กก.
8. รวมน้ำหนักปุ๋ยผสมเท่ากับ $12.24 + 51.39 + 100.20 = 163.83$ กก.
9. ผสมตัวเต็มให้ได้ 200 กก. = 163.83 กก. + ตัวเต็ม 36.17 กก.

ตัวอย่างที่ 4 การเพิ่มผลผลิตอ้อยพันธุ์แอลเค 92 - 11 ให้ได้ 25 ตันต่อไร่ จะต้องใช้ธาตุอาหารพวก N - P - K ในอัตรา (28.64) - (6.43) - (68.30) ในอัตรา 200 กก.ต่อไร่

1. ใช้แม่ปุ๋ย 18 - 46 - 0 จำนวน 13.98 กก.
2. ได้ธาตุ N จำนวน 2.52 กก.
3. ได้ธาตุ P จำนวน 6.43 กก.
4. ใช้แม่ปุ๋ย 46-0-0 จำนวน 56.78 กก.
5. ได้ธาตุ N = (28.64 - 2.52) จำนวน 26.12 กก.
6. ใช้แม่ปุ๋ย 0 - 0 - 60 จำนวน 113.83 กก.
7. ได้ธาตุ K จำนวน 68.30 กก.
8. รวมน้ำหนักปุ๋ยผสมเท่ากับ $13.98 + 56.78 + 113.83 = 184.59$ กก.
9. ผสมตัวเต็มให้ได้ 200 กก. = 184.59 กก. + ตัวเต็ม 15.41 กก.

ตัวอย่างที่ 5 การเพิ่มผลผลิตอ้อยพันธุ์แอลเค 92 - 11 ให้ได้ 30 ตันต่อไร่ จะต้องใช้ธาตุอาหารพวก N - P - K ในอัตรา (29.97) - (6.98) - (73.75) ในอัตรา 200 กก.ต่อไร่

1. ใช้แม่ปุ๋ย 18 - 46 - 0 จำนวน 15.17 กก.
2. ได้ธาตุ N จำนวน 2.73 กก.
3. ได้ธาตุ P จำนวน 6.98 กก.
4. ใช้แม่ปุ๋ย 46 - 0 - 0 จำนวน 59.22 กก.
5. ได้ธาตุ N = (29.97 - 2.73) จำนวน 27.24 กก.
6. ใช้แม่ปุ๋ย 0-0-60 จำนวน 122.92 กก.
7. ได้ธาตุ K จำนวน 73.75 กก.
8. รวมน้ำหนักปุ๋ยผสมเท่ากับ $15.17 + 59.22 + 122.92 = 197.31$ กก.
9. ผสมตัวเต็มให้ได้ 200 กก. = 197.31 กก. + ตัวเต็ม 2.69 กก.

ที่มา : เอกสารเผยแพร่เรื่อง เดชคัมภีร์อ้อย 30 ตัน

2.9 ความต้องการน้ำของอ้อยต่อการเจริญเติบโต

2.9.1 ความต้องการน้ำของอ้อย

ตารางที่ 2.7 แสดงความต้องการน้ำของอ้อยระยะต่างๆ

ช่วงการเจริญเติบโต	ความต้องการน้ำ	
	ม.ม. ต่อวัน	ม.ม.
ระยะตั้งตัว (30 วัน)	4	120
ระยะเจริญเติบโตทางลำต้น (140 วัน)	4.5	630
ระยะสร้างน้ำตาลหรือสร้างผลผลิต (125 วัน)	5	625
ระยะสุกแก่ (35 วัน)	4	140
รวม (330 วัน)	-	1,515
หมายเหตุ : น้ำฝน 1 ม.ม.เท่ากับปริมาณน้ำ 1.6 คิวต่อไร่		

1. การให้น้ำแบบน้ำรดตามร่องอ้อย 1 ครั้ง จะเทียบเท่ากับปริมาณน้ำฝน 50 ม.ม.
2. การให้น้ำหยดบนดิน 20 ชั่วโมงต่อครั้งจะเทียบเท่ากับปริมาณน้ำฝน 50 ม.ม.

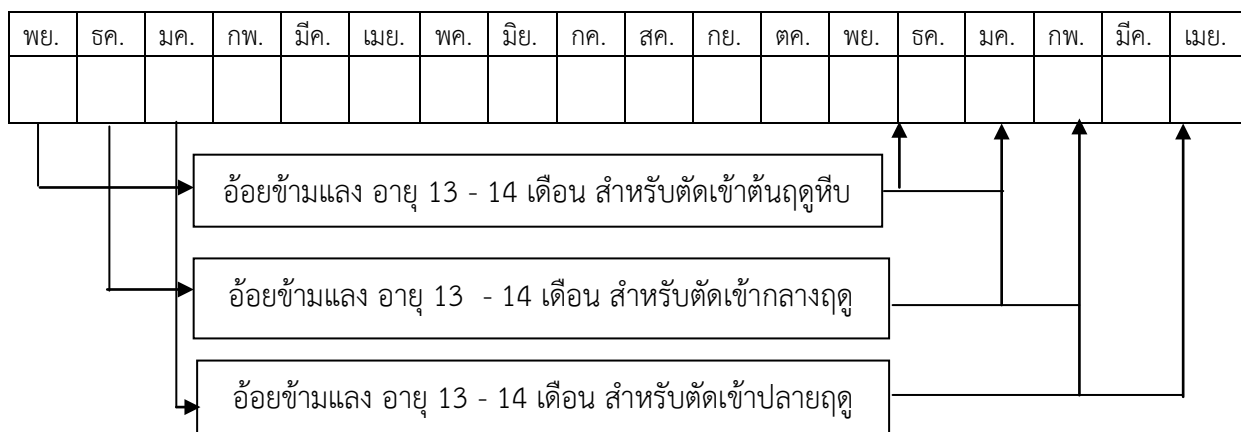
ที่มา : เอกสารเผยแพร่เรื่อง เดชคัมภีร์อ้อย 30 ตัน

2.9.2 การบริหารจัดการไร่อ้อยให้ได้ผลผลิตที่ดี

เนื่องจากแต่ละฤดูกาลหิบบ่อยจะเริ่มระหว่าง เดือนธันวาคม ถึงเดือน
เมษายน หรือไม่เกิน 14 เมษายน ดังนั้นระยะเวลาการหิบบ่อยจะมีเวลาดำเนินการประมาณ
135 วัน ซึ่งพอจะจำแนกช่วงเวลา ต้นฤดูหิบบ 45 วัน กลางฤดูหิบบ 45 วัน และปลายฤดูหิบบ 45
วัน ดังนี้

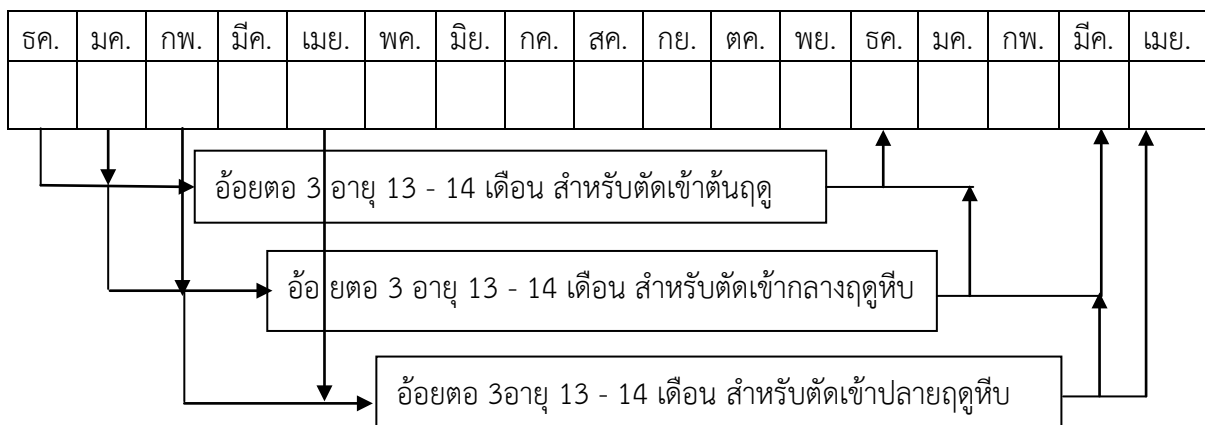
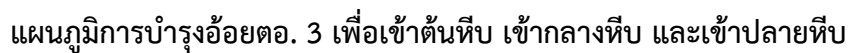
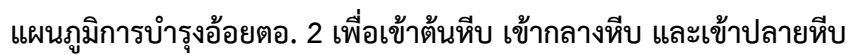
1. กำหนดต้นฤดูหีบ 45 วัน ระหว่าง 1 ธ.ค.ถึง 14 ม.ค.
2. กำหนดกลางฤดูหีบ 45 วัน ระหว่าง 15 ม.ค.ถึง 28 ก.พ.
3. กำหนดปลายฤดูหีบ 45 วัน ระหว่าง 1 มี.ค.ถึง 14 เม.ย.

แผนภูมิการปลูกอ้อยข้ามแล้ง เพื่อเข้าหีบต้นหีบ เข้ากลางหีบ และเข้าปลายหีบ

การปลูกอ้อยข้ามแล้งเป็นวิธีการเดียวที่จะเพิ่มผลผลิตและคุณภาพอ้อยได้อย่างแท้จริง เพราะพืชอ้อยมีระยะเวลาในการปลูก ในการเจริญเติบโต และในการสร้างน้ำตาลไม่ต่ำกว่า 13 -14 เดือน ดังนั้นการสร้างคุณภาพอ้อยจึงไม่น่ามีปัญหา ส่วนการเพิ่มน้ำหนักก็อยู่ที่กรรมวิธีในการปลูก ในการใช้ปุ๋ย และในการให้น้ำตามจังหวะที่อ้อยต้องการน้ำเพื่อไม่ให้พืชอ้อยเกิดอาการขาดน้ำ ระยะเวลาในการปลูกอ้อยข้ามแล้งที่ดีที่สุดมีอยู่ 3 เดือนเท่านั้น คือ

1. เดือนพฤศจิกายน ปลุกเพื่อวางแผนนำอ้อยเข้าหีบในระยะต้นหีบ
2. เดือนธันวาคม ปลุกเพื่อวางแผนนำอ้อยเข้าหีบในระยะกลางหีบ
3. เดือนมกราคม ปลุกเพื่อวางแผนนำอ้อยเข้าหีบในระยะปลายหีบ

2.9.3 ตัวอย่างการจัดการไร่อ้อยเพื่อเพิ่มผลผลิตอ้อย

ตัวอย่างชาวไร่ที่มีขนาด 1 แปลง 1 ไร่ เริ่มตั้งแต่การปลูกอ้อยข้ามแล้งซึ่งจะประกอบด้วย

1) ปลูกอ้อยข้ามแล้งเดือน พ.ย. จำนวน 1 แปลง 1 ไร่ เพื่อตัดเข้าต้นหีบ 1 ธ.ค. – 14 ม.ค. จะได้ผลผลิต 30 ตัน/ไร่ เมื่อเป็นอ้อยต่อ.1 ทำการตัดเข้าต้นหีบปีถัดไป จะได้ผลผลิต 20 ตัน/ไร่ เมื่อเป็นอ้อยต่อ.2 ทำการตัดเข้าต้นหีบปีถัดไป จะได้ผลผลิต 15 ตัน/ไร่ เมื่อเป็นอ้อยต่อ.3 ทำการตัดเข้าต้นหีบปีถัดไป จะได้ผลผลิต 10 ตัน/ไร่ สรุปอ้อยแปลงนี้ในเวลา 4 ปีจะได้ผลผลิตรวม 75 ตันต่อ 4 ไร่ หรือเฉลี่ย 18.75 ตัน/ไร่

2) ปลูกอ้อยข้ามแล้งเดือน ธ.ค. จำนวน 1 แปลง 1 ไร่ เพื่อตัดเข้ากลางหีบ 15 ม.ค. – 28 ก.พ. จะได้ผลผลิต 30 ตัน/ไร่ เมื่อเป็นอ้อยต่อ.1 ทำการตัดเข้ากลางหีบปีถัดไป จะได้ผลผลิต 20 ตัน/ไร่ เมื่อเป็นอ้อยต่อ.2 ทำการตัดเข้ากลางหีบปีถัดไป จะได้ผลผลิต 15 ตัน/ไร่ เมื่อเป็นอ้อยต่อ.3 ทำการตัดเข้ากลางหีบปีถัดไป จะได้ผลผลิต 10 ตัน/ไร่ สรุปอ้อยแปลงนี้ในเวลา 4 ปีจะได้ผลผลิตรวม 75 ตันต่อ 4 ไร่ หรือเฉลี่ย 18.75 ตัน/ไร่

3) ปลูกอ้อยข้ามแล้งเดือน ม.ค. จำนวน 1 แปลง 1 ไร่ เพื่อตัดเข้าปลายหีบ 1 มี.ค. – 14 เม.ย. จะได้ผลผลิต 30 ตัน/ไร่ เมื่อเป็นอ้อยต่อ.1 ทำการตัดเข้าปลายหีบปีถัดไป จะได้ผลผลิต 20 ตัน/ไร่ เมื่อเป็นอ้อยต่อ.2 ทำการตัดเข้าปลายหีบปีถัดไป จะได้ผลผลิต 15 ตัน/ไร่ เมื่อเป็นอ้อยต่อ.3 ทำการตัดเข้าปลายหีบปีถัดไป จะได้ผลผลิต 10 ตัน/ไร่ สรุปอ้อยแปลงนี้ในเวลา 4 ปีจะได้ผลผลิตรวม 75 ตันต่อ 4 ไร่ หรือเฉลี่ย 18.75 ตัน/ไร่

4) เมื่อทำการปลูกอ้อยข้ามแล้งเพิ่มใหม่ทุกปีจนครบ 4 ปี จะทำให้ได้อ้อยข้ามแล้ง 3 แปลง 3 ไร่ ได้ผลผลิต 90 ตัน ได้อ้อยต่อ.1 จำนวน 3 แปลง 3 ไร่ ได้ผลผลิต 60 ตัน ได้อ้อยต่อ.2 จำนวน 3 แปลง 3 ไร่ ได้ผลผลิต 45 ตัน ได้อ้อยต่อ.3 จำนวน 3 แปลง 3 ไร่ ได้ผลผลิต 30 ตันสรุปเมื่อครบ 4 ปี จะมีพื้นที่ปลูกอ้อย 12 แปลง 12 ไร่ รวมผลผลิต 225 ตัน หรือคิดเฉลี่ยที่ 18.75 ตันต่อไร่

5) พฤติกรรมการปลูกอ้อยแบบที่กล่าวมาแล้วข้างต้นยังไม่ถูกต้องเพราะพื้นที่ดินที่ถูกใช้ปลูกพืชเป็นเวลานานย่อมจะทำให้โครงสร้างของดินเสื่อมลง ธาตุอาหารในดินจะต่ำ ซึ่งจะทำให้ผลผลิตลดลง ดังนั้นจะควรวางแผนเมื่อรี้อต่อ.3 แล้วควรพักดินเพื่อปลูกพืชบำรุงดิน หรือปลูกพืชหมุนเวียน ก่อนที่จะนำไปปลูกอ้อยข้ามแล้งอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในกรณีนี้จะต้องพัก 3 แปลง 3 ไร่ หมายความว่าชาวไร่รายนี้จะต้องมีพื้นที่ทั้งหมดจำนวน 15 แปลง 15 ไร่

2.10 การบริหารต้นทุนการผลิตอ้อย

การบริหารจัดการเรื่องต้นทุนการผลิตให้ต่ำลงสามารถดำเนินการได้ด้วยการจัดสัดส่วนการปลูกอ้อยโดยการจัดแบ่งพื้นที่อ้อยออกเป็น 5 ส่วนประกอบด้วยอ้อยข้ามแล้ง 1 ส่วน อ้อยต่อ 1, 2, 3 จำนวน 3 ส่วน และพักดิน 1 ส่วน จะทำให้ได้ปริมาณอ้อยสูงสุดแต่ต้นทุนการผลิตที่ต่ำที่สุด หรือกล่าวโดยสรุปคือการจัดสัดส่วนอ้อยใหม่ต่ออ้อยต่อที่ 1 ต่อ 3 นั่นเอง

ตารางที่ 2.8 แสดงประมาณการต้นทุนการผลิตอ้อยและการขนส่ง ณ หน้าโรงงานน้ำตาล

รายการ	อ้อยปลูก	ต่อ.1	ต่อ.2	ต่อ.3	เฉลี่ย3ปี	เฉลี่ย4ปี
1. ต้นทุนผันแปร	11,180	5,070	4,420	3,770	6,890	6,110
1.1 ค่าแรงงาน/ค่าจ้าง	3,800	1,700	1,700	1,700	2,400	2,225
(1) ค่าเตรียมดิน	1,500	0	0	0	500	375
(2) ค่าปลูก	600	0	0	0	200	150
(3) ค่าดูแลรักษา	700	700	700	700	933.33	700
(4) ค่าให้น้ำ 2 ครั้ง	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
1.2 ค่าวัสดุ	7,680	3,370	2,720	2,070	4,590	3,960
(1) ค่าพันธุ์อ้อย	3,000	0	0	0	1,000	750
(2) ค่าปุ๋ย	3,900	2,600	1,950	1,300	2,816.67	2,437.50
(3) ค่าสารกำจัดวัชพืช	500	500	500	500	500	500
(4) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	280	270	270	270	273.33	272.50
2. ต้นทุนคงที่	1,600	1,600	1,600	1,600	1,600	1,600
2.1 ค่าเช่าที่ดิน	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500
2.2 ค่าเสื่อมเครื่องมือและอุปกรณ์	100	100	100	100	100	100
3. ต้นทุนในการผลิตอ้อย (บาท/ไร่)	12,780	6,670	6,020	5,370	8,490	7,710
4. เป้าหมายผลผลิตอ้อย (ตัน/ไร่)	30	20	15	10	21.67	18.75
5. เฉลี่ยต้นทุนการผลิตอ้อย (บาท/ตัน)	426.00	333.50	401.33	537.00	386.94	424.46
6. ต้นทุนการเก็บเกี่ยว/ขนส่ง (บาท/ตัน)	350	350	350	350	350	350
6.1 ค่าเก็บเกี่ยว (บาท/ตัน)	200	200	200	200	200	200
6.2 ค่าขนส่งเข้าโรงงาน (บาท/ตัน)	150	150	150	150	150	150
7. สรุปรวมต้นทุน ณ หน้าโรงงาน (บาท/ตัน)	776.00	683.50	751.33	887.00	736.94	774.46

ที่มา : เอกสารเผยแพร่เรื่อง เดชคัมภีร์อ้อย 30 ตัน

2.11 แนวทางการเพิ่มปริมาณการผลิตอ้อย

2.11.1 ปัจจัยที่ช่วยให้การปลูกอ้อยมีผลผลิตที่เพิ่มมากขึ้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายๆ ส่วนประกอบด้วย

1) คุณสมบัติของดินที่ใช้ในการปลูกอ้อยควรเป็นชุดดินที่อุดมสมบูรณ์ เป็นดินร่วน, ดินร่วนปนทราย, ดินร่วนเหนียว และดินร่วนเหนียวปนทราย มีหน้าดินลึกไม่ต่ำกว่า 50 ซม. มีปฏิกิริยาดินปานกลางถึงเป็นด่างเล็กน้อย (pH 6.5 – 7.5) สภาพพื้นที่เป็นที่ดอนหรือถ้าเป็นที่ลุ่มต้องเป็นลักษณะแควน้ำไหลผ่านได้เท่านั้น ห้ามเป็นที่ลุ่มต้ำมีน้ำแช่ขังเป็นเวลานาน ต้องเป็นพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก มีระยะทางใกล้โรงงานน้ำตาลเพื่อประหยัดค่าบรรทุก

2) คุณสมบัติของพันธุ์อ้อยที่เหมาะสมที่จะนำมาปลูกตามแผนงานควรจะเป็นพันธุ์อ้อยที่โตเร็ว ไม่หักล้มง่าย ทนแล้ง สามารถปลูกได้ดีพื้นที่เขตน้ำฝนที่มีปริมาณน้ำฝนไม่ต่ำกว่าปีละ 1,200 มม. การกระจายตัวของน้ำฝนไม่ต่ำกว่าปีละ 60 วัน มีจำนวนลำเขาหีบ 6 - 8 ลำต่อกอลักษณะใบหลดร่วงง่าย มีขนาดลำอ้อยปานกลาง (2.8 – 3.2 ซม.) สามารถสร้าง

น้ำหนักอ้อยได้ ไม่ต่ำกว่า 2.5 - 3.0 กก.ต่อลำที่ความสูงของอ้อยตั้งแต่ 3.0 เมตรขึ้นไป และมีความต้านทานต่อปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูอ้อย และควรเป็นอ้อยปานกลางมีอายุเก็บเกี่ยว 11 - 12 เดือนเช่นพันธุ์อุทอง 12, พันธุ์ขอนแก่น 3, พันธุ์สอน.6 (เค. 88 - 92), พันธุ์สอน.12 (แอลเค. 92 - 11), พันธุ์สอน.20 (แอลเค. 95 - 124) และพันธุ์สอน.21 (แอลเค. 95 - 124)

3) ความต้องการน้ำของอ้อยเพื่อใช้ในการงอก, การแตกกอ, การย่างปล้อง สร้างน้ำหนักและสะสมน้ำตาลเพื่อเข้าสู่ระยะสุกแก่จะต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 330 วัน และต้องการปริมาณน้ำที่ 1,515 มม. ถ้าฝนตกวัดได้ 1,200 มม. เราต้องหาทางให้น้ำเพิ่มอีก (1,515 - 1,200) เท่ากับ 315 มม. จากผลการทดสอบพบว่า

3.1 การให้น้ำแบบน้ำราดตามร่องอ้อย 1 ครั้ง เทียบเท่าฝนตก 50 มม. 57

3.2 การให้น้ำแบบน้ำหยดบนดิน 1 ครั้ง 1 ชั่วโมงเทียบเท่าฝนตก 2.50 มม.

3.3 การให้น้ำแบบน้ำหยดบนดิน 1 ครั้ง 5 ชม.เทียบเท่าฝนตก 12.50 มม.

3.4 การให้น้ำแบบน้ำหยดบนดิน 1 ครั้ง 10 ชม.เทียบเท่าฝนตก 25.00 มม.

3.5 การให้น้ำแบบน้ำหยดบนดิน 1 ครั้ง 15 ชม.เทียบเท่าฝนตก 37.50 มม.

3.6 การให้น้ำแบบน้ำหยดบนดิน 1 ครั้ง 20 ชม.เทียบเท่าฝนตก 50.00 มม.

เนื่องจากการให้น้ำมีค่าใช้จ่ายจึงควรวางแผนการให้น้ำตามความต้องการของอ้อยในแต่ละระยะการเจริญเติบโตและการสร้างน้ำตาลตามที่แนะนำไว้ และต้องคำนึงแหล่งต้นทุนน้ำที่เราจัดเตรียมไว้เป็นสำคัญ โดยชาวไร่จะต้องมีความรู้ในเรื่องความสามารถในการอุ้มน้ำของชุดดินที่ที่ใช้ปลูกอ้อยซึ่งมีความสามารถที่แตกต่างกันด้วย

4) ความสามารถในการสร้างผลผลิตจำเป็นที่จะต้องใช้พันธุ์อ้อยที่มีขนาดลำปานกลาง-ใหญ่ที่มีความสามารถในการสร้างลำอ้อยเข้าหีบในอัตรา 6 - 12 ลำต่อกอ จึงจะสามารถสร้างน้ำหนักอ้อยที่ 2.5 กก.ต่อความสูง 3.0 เมตรได้อย่างไม่ยากเย็นนัก แต่การสร้าง ความสูงและสร้างน้ำหนักจำเป็นที่ต้องใช้ระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 10 - 12 เดือน ดังนั้นจุดเริ่มต้นที่จะปลูกอ้อยเพื่อให้เข้าเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาที่เหมาะสมจึงควรดำเนินการช่วงเดือนพฤศจิกายน - มกราคม หรือที่เรียกกันว่าเป็นระยะเวลาในการปลูกอ้อยปลายฝน หรือเรียกกันแบบเข้าใจง่าย ๆ ว่าระยะเวลาปลูกอ้อยข้ามแล้งนั่นเอง

5) การปลูกอ้อยตามคัมภีร์อ้อย 30 ต้นต่อไร่ ผลผลิตอ้อยที่เกิดขึ้นจะเป็นอ้อยลำขนาดใหญ่ สูงสามเมตรกว่า และแต่ละลำจะมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2.5 - 3.0 กิโลกรัม จึงไม่เหมาะที่จะใช้คนงานตัด ควรใช้รถตัดอ้อยขนาดใหญ่เท่านั้นเข้าดำเนินการ ดังนั้นเมื่อใช้รถตัดก็ควรจะวางระบบการปลูก การบำรุงรักษาให้เหมาะกับรถตัดอ้อยจริงๆ เช่นระยะร่องที่ดีควรจะอยู่ระหว่าง 1.50 - 1.70 เมตร การพูนโคนในแถวอ้อยเพื่อให้รถตัดอ้อยตัดได้สะดวกและชิดโคนทำให้หน่ออ้อยในรุ่นถัดไปงอกขึ้นจากใต้ดินจะได้หน่ออ้อยที่อวบใหญ่และแข็งแรง

2.11.2 วิธีการปลูกอ้อยให้ได้ผลผลิตมากขึ้น

เนื่องจากในระยะเริ่มต้นของการงอก การแตกกอ พืชอ้อยที่ใช้ทำพันธุ์อายุประมาณ 8 - 10 เดือนจะใช้ระยะเวลาประมาณ 30 วัน ต้องการปริมาณน้ำที่ 120 มิลลิเมตร ดังนั้นความชื้นในดินในระยะนี้ประมาณ 30 - 40 % จึงมีอย่างเพียงพอต่อการงอกและการแตกกอของพืชอ้อยในกรณีพื้นที่ใหม่ ควรกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1) ขั้นตอนการเตรียมดิน

1. ฤดูกาลสำหรับการปลูกอ้อยข้ามแล้งระหว่าง พ.ย. – ม.ค.
2. พื้นที่ควรมีมากกว่า 10 ไร่ขึ้นไป และความยาวร่องสำหรับบรรดัดไม่ควรต่ำกว่า 200 เมตร
3. ควรมีการกำจัดตอไม้หรือก้อนหินออกให้หมดพร้อมทำลายวัชพืชที่มีอยู่ให้หมด
4. ควรมีการปรับระดับหน้าดินให้สม่ำเสมอไม่ให้เกิดกรณีน้ำขังและควรลาดเอียงประมาณ 3 % เพื่อบังคับน้ำฝนให้ไหลไปตามทิศทางที่เราต้องการ (ฝนตกขนาดน้ำไหลเท่ากับดินสามารถเก็บน้ำได้ 50 มิลลิเมตรหรือเท่ากับน้ำหยดบนดิน 20 ชั่วโมง)
5. ควรมีการเปิดหน้าดินด้วยพลพรวนชนิด 7 จาน, 20 จาน, 22 จาน หรือ 24 จาน เพื่อเปิดหน้าดินให้ความชื้นที่มากเกินไประบายไปบางส่วน
6. ควรกำจัดดินดานด้วยการระเบิดดินดานด้วยเครื่องระเบิดดินดานชนิด 3 ขา, ชนิด 5 ขา หรือชนิด 7 ขา ซึ่งขึ้นอยู่กับขนาดของรถไถเป็นหลัก และควรระเบิดดินดานเป็นตารางหมากรุก ที่ความลึกประมาณ 50 – 70 เซนติเมตร
7. ควรตามด้วยพลพรวน 7 จาน, 20 จาน, 22 จาน หรือ 24 จาน เพื่อพรวนดินให้ละเอียดเพราะดินละเอียดจะป้องกันความชื้นในดินไม่ให้สูญเสียไปไหน
8. ในกรณีชุดดิน 28 ซึ่งเป็นดินเหนียว ควรพรวนด้วยมินิคอมบายตรงแนวที่จะใช้ปลูกอ้อยอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ดินละเอียดยิ่งขึ้นและสามารถปลูกอ้อยข้ามแล้งได้หรือใช้จอบหมุนขนาดใหญ่เข้าพรวนก็ได้
9. ถ้าสงสัยว่าความชื้นในดินจะเพียงพอต่อการปลูกอ้อยข้ามแล้งหรือไม่ให้เอามือล้วงลงไปใต้ดินแล้วกำดินออกมา เมื่อแบมือแล้วดินเกาะกัน เป็นก้อนไม่แตกออก แสดงว่าดินมีความชื้นอย่างเพียงพอต่อการงอกและการแตกกอแน่นอน
10. ในกรณีที่เกิดความผิดพลาดในการเตรียมดินทำให้ความชื้นในดินหายไป (ดินที่กำแล้วเมื่อแบออกไม่เกาะเป็นก้อนก็ไม่ใช่ไรเมื่อปลูกเสร็จแล้วก็ทำการให้น้ำหยดบนดินเป็นเวลา 10 ชั่วโมงก็จะได้ปริมาณน้ำประมาณ 25 มิลลิเมตรที่เพียงพอต่อการงอกและการแตกกอของอ้อย (อย่างให้มากเกินไปจะทำให้หน่ออ้อยส่วนยอดเน่าได้)

2) ขั้นตอนในการเตรียมพันธุ์อ้อย

1. พันธุ์อ้อยที่ดีควรมาจากแปลงพันธุ์ที่ชาวไร่ปลูกไว้เอง เพราะจะบริสุทธิ์ไม่มีพันธุ์อ้อยปน ปลอดจากโรคและแมลงศัตรูอ้อย ได้อายุพอเหมาะที่ 8 – 10 เดือน มีขนาดลำพอเหมาะที่เส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่ 2.8 เซนติเมตรขึ้นไป ซึ่งแสดงว่าพันธุ์อ้อยสมบูรณ์และจะมีเปอร์เซ็นต์การงอกสูงมาก
2. การเตรียมพันธุ์อ้อยควรตัดโคน รีบอบอกให้เหลือกาบหมัตาไว้แล้วตัดยอดให้เห็นเนื้ออ้อยเพราะไม่ต้องการให้ส่วนยอดเหล่านี้ไปอยู่ในดินทำให้เป็นปัญหาต้องซ่อมแซมอ้อยในส่วนที่ไม่งอกในภายหลัง
3. ก่อนปลูกควรลอกกาบให้เรียบร้อยเพื่อให้ดินสามารถแนบสนิทกับท่อนพันธุ์และตาอ้อยได้ซึ่งความชื้นในดินจะทำให้รากชั้วคร่าวบริเวณตาอ้อยงอกได้อย่างรวดเร็ว

3) ขั้นตอนการเตรียมปุ๋ย

1. เนื่องจากอ้อยมีความต้องการธาตุไนโตรเจนจำนวน 29.97 กิโลกรัม ต้องการธาตุฟอสฟอรัสจำนวน 6.98 กิโลกรัม ต้องการธาตุโปแตสเซียมจำนวน 73.75 กิโลกรัม ต้องใช้แม่ปุ๋ยผสมทั้งหมด 200 กิโลกรัมต่อไร่โดยวิธีการผสมแม่ปุ๋ยดังนี้

2. ใช้แม่ปุ๋ย 18 - 46-0	จำนวน 15.17	กิโลกรัมต่อไร่
3. ใช้แม่ปุ๋ย 46 - 0-0	จำนวน 59.22	กิโลกรัมต่อไร่
4. ใช้แม่ปุ๋ย 0 - 0 - 60	จำนวน 122.92	กิโลกรัมต่อไร่
5. ใส่ตัวเติม (Filler)	จำนวน 2.69	กิโลกรัมต่อไร่
6. รวมปุ๋ยผสมที่ต้องใช้	ทั้งหมด 200.00	กิโลกรัมต่อไร่

7. แบ่งเตรียมไว้เป็นปุ๋ยรองพื้น จำนวน 50 กิโลกรัมต่อไร่ก็เป็นการเพียงพอแล้วเพราะถ้าใส่มากเกินไปอาจจะทำให้เกิดปัญหาความเค็มทำให้รากชั่วคราวชะงักไม่งอกได้หรือออกช้ากว่าปกติ

4) การดำเนินการปลูกอ้อยให้เหมาะกับรถตัด

1. เมื่อดำเนินการต่างๆ พร้อมแล้วก็ให้ทำการปลูกด้วยเครื่องปลูกแบบปกติก็ได้ซึ่งหมายความว่า ถ้าปลูกโดยการวางท่อนพันธุ์ติดต่อกันจะใช้ท่อนพันธุ์ประมาณ 1.5 ต้นต่อไร่ ถ้าท่อนพันธุ์มีขนาดศูนย์กลางประมาณ 2.8 เซนติเมตร พร้อมใส่ปุ๋ยที่ผสมไว้ในอัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ โดยปลูกให้ลึกลงไปวัดจากแนวระดับของหน้าดินปกติที่ประมาณ 15 เซนติเมตรไม่ควรปลูกอ้อยข้ามแล้งที่ลึกไปกว่านี้เพราะจะทำให้อ้อยงอกช้าและไม่แตกกอแล้วควบคุมใบกลบดินให้หน้าไม่ควมเกิน 1 ฝ่ามือหรือประมาณ 4 นิ้ว

2. หลังจากนั้น ประมาณ 30 - 45 วัน อ้อยจะงอกพร้อมแตกกออย่างสม่ำเสมอขณะที่อ้อยยังไม่ย่างปล้องให้ทำการใช้คราดสปริงถึงปุ๋ยทำการพรวนกลบพูนโคนให้สูงจากระดับพื้นดิน 2 - 3 นิ้ว (สำหรับให้เหมาะสมกับรถตัด) เพื่อเพิ่มความหนาของหน้าดินไว้ป้องกันความชื้นใต้ดินไม่ให้ระเหยไปขณะเดียวกันพร้อมกับการใส่ปุ๋ยที่เตรียมไว้อีก 75 กิโลกรัมต่อไร่ โดยการใส่ข้างแถวอ้อยที่ความลึกประมาณ 25 เซนติเมตรระยะนี้ชาวไร่ที่มีแหล่งน้ำก็จะทำการให้น้ำแบบน้ำหยดบนดินในครั้งแรกจำนวน 10 - 15 ชั่วโมง (ขึ้นอยู่กับความชื้นในดิน เพราะคุณสมบัติของชุดดินแต่ละชุดไม่เหมือนกัน) เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำลงไปในดินได้ประมาณ 25.00 - 37.50 มม. ซึ่งทำให้ปุ๋ยละลายแล้วพืชอ้อยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการย่างปล้องสร้างน้ำหนัก

3. หลังจากนั้นอีกประมาณ 60 วัน หรือก่อนที่รถไถจะเข้าทำงานไม่ได้ให้ทำการใส่ปุ๋ยเป็นครั้งสุดท้ายด้วย MPI ถึงปุ๋ยในอัตรา 75 กิโลกรัมต่อไร่ โดยใส่ลงในระหว่างร่องอ้อยที่ระดับความลึกประมาณ 25 - 30 เซนติเมตร พร้อมทำการให้น้ำหยดบนดินอีกครั้งหนึ่งประมาณ 20 ชั่วโมง เพื่อให้ได้ปริมาณน้ำเก็บไว้ในดินที่ 50.00 มม.แล้วปล่อยให้รับน้ำฝนต่อไป

4. เมื่อเข้าหน้าฝนอ้อยจะเจริญเติบโตสร้างลำ สร้างน้ำหนักสร้างน้ำตาลอย่างรวดเร็ว

5. การปลูกอ้อยปลายฝนหรืออ้อยข้ามแล้ง จะทำให้ประหยัดงบประมาณการจัดหาสารเคมีในการกำจัดวัชพืชได้อย่างมากมาย หลายๆ ท่านอาจจะใช้วิธีนำเครื่องมือทางการเกษตรเข้ากำจัดแทน ซึ่งจะทำให้อ้อยไม่ชะงักการเจริญเติบโต

6. หลังหมดฤดูฝนอ้อยจะมีระยะพักตัวเตรียมเข้าสู่ระยะสุกแก่ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาประมาณ 35 วัน และอ้อยพันธุ์กลางที่มีอายุเก็บเกี่ยวประมาณ 12 - 13 เดือน จะสุกแก่เต็มที่ที่อายุประมาณ 14 เดือน

7. สรุปรจะได้อ้อยข้ามแล้งที่มีประชากรอ้อยประมาณ 15,000 - 20,000 ลำต่อไร่ และคาดว่าแต่ละลำจะมีน้ำหนักไม่น้อยกว่า 2.0 - 3.5 กิโลกรัมต่อลำที่ความสูง 3.0 - 4.0 เมตร ซึ่งคาดว่าจะได้อ้อยทั้งหมดมากกว่า 30 ตัน ต่อไร่

ที่มา : หนังสือเดชคัมภีร์อ้อย 30 ตัน/ไร่

2.12 สถานการณ์การปลูกอ้อย

สถานการณ์การปลูกอ้อยในปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีเพราะในปัจจุบันอ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เกษตรกรนิยมปลูกเป็นอย่างมากปัจจุบันสถานการณ์การปลูกอ้อยมี ดังนี้

2.12.1 สถานการณ์ความต้องการน้ำตาลของตลาดโลก

ความต้องการน้ำตาลของตลาดโลกในการบริโภคน้ำตาลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นกว่า 50 % ภายในปี 2030 ซึ่งสรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1) ความต้องการบริโภคน้ำตาล

ในอนาคตเอเชียจะยังคงครองตำแหน่งภูมิภาคที่มีการบริโภคน้ำตาลมากที่สุด โดยสัดส่วนการบริโภคอาจเพิ่มขึ้นจาก 40 % ในปัจจุบัน เป็น 49 % ภายในปี 2030 ประเทศอินเดียอาจบริโภคน้ำตาลเพิ่มขึ้นถึง 2 เท่าตัว ภายในระยะเวลา 20 ปีข้างหน้า ส่วนประเทศจีนมีแนวโน้มบริโภคน้ำตาลสูงกว่ายุโรปภายในปี 2014 คาดการณ์ว่าภายในปี 2030 การบริโภคน้ำตาลของอินเดียและจีนอาจคิดเป็นสัดส่วนประมาณ 17.6 % และ 14.7 % ตามลำดับเมื่อเทียบกับการบริโภคน้ำตาลทั่วโลก ในขณะที่ยุโรปน่าจะมีการบริโภคน้ำตาลในระดับคงที่ ส่วนแอฟริกาอาจบริโภคน้ำตาลเพิ่มขึ้นจาก 10 % เป็น 13 % ภายในปี 2030 ซึ่งเป็นผลมาจากการเติบโตอย่างรวดเร็วของจำนวนประชากรและ GDP

2) การผลิตน้ำตาล

บราซิลเป็นประเทศที่มีการผลิตและส่งออกน้ำตาลมากที่สุดในโลก โดยผลผลิตของบราซิลเพิ่มขึ้นถึง 355% ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา และมีการส่งออกคิดเป็นสัดส่วนราว 60 % ของปริมาณน้ำตาลที่ส่งออกทั้งหมดทั่วโลก ในอนาคตบราซิลน่าจะยังมีอิทธิพลต่อตลาดน้ำตาลโลกสูงสุดต่อไป บริษัท Czarńikow ในประเทศบราซิลระบุในปี 2555 ว่าการผลิตน้ำตาลของโลกจำเป็นต้องเพิ่มขึ้นอีก 90 ล้านเมตริกตัน (raw value) ภายใน 20 ปีข้างหน้า เพื่อรองรับกับความต้องการบริโภคน้ำตาลที่เพิ่มขึ้น คาดว่าด้วยกำลังความสามารถในการขยายการผลิตและทรัพยากรที่มีอยู่ของบราซิล น่าจะทำให้ผลผลิตน้ำตาลเพิ่มขึ้นได้อีก 45 ล้านตันในอนาคต ส่วนที่เหลืออีกครั้งหนึ่งน่าจะขึ้นอยู่กับการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและการเปลี่ยนแปลงการจัดการภายในของประเทศอื่นๆ (นอกเหนือไปจากบราซิล)

ในปี 2555 - 2556 การผลิตน้ำตาลจากอ้อยคิดเป็นสัดส่วนราว 3 ใน 4 ของผลผลิตน้ำตาลทั่วโลกส่วนใหญ่ผลิตมาจากประเทศในเขตร้อนหรือกึ่งร้อน เช่น บราซิล อินเดีย จีนและไทย ส่วนที่เหลืออีก 1 ใน 4 เป็นน้ำตาลที่ผลิตจากต้นบีท (sugar beet) โดยผลิตกันมากในประเทศที่มีอุณหภูมิปานกลาง เช่น ยุโรปและสหรัฐอเมริกาการผลิตน้ำตาลจากอ้อยมีความได้เปรียบเหนือกว่าน้ำตาลจากต้นบีท เนื่องจากมีฤดูเพาะปลูกที่ยาวนานกว่า

และต้นทุนการผลิตต่ำกว่าแต่โอกาสในการขยายตัวของการเพาะปลูกอ้อยต่ำกว่าต้นปีท เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านภูมิประเทศ ปริมาณน้ำฝนและสภาพภูมิอากาศซึ่งในอนาคตภาคการผลิตน้ำตาลปีทอาจมีโอกาสเติบโตเพิ่มขึ้น เนื่องจากบริษัทเมล็ดพันธุ์พืชขนาดใหญ่หลายแห่ง เช่น Vander Have, Syngenta กำลังพัฒนาการเพาะปลูกต้นปีทที่มีความเหมาะสมกับสภาวะในเขตร้อนโดยทดลองปลูกในประเทศอินเดีย ปากีสถานและแอฟริกาใต้ อีกทั้งการเพาะปลูกต้นปีทยังใช้น้ำน้อยกว่าอ้อยถึง 2 ใน 3 สามารถเติบโตได้ในดินที่มีความเค็มและสามารถเก็บเกี่ยวได้ภายในระยะเวลา 6 เดือน ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ที่การผลิตน้ำตาลปีทจะขยายเพิ่มขึ้นในอนาคต หากภาคการผลิตน้ำตาลปีทเติบโตมากขึ้น ควบคู่ไปกับการพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตน้ำตาลจากอ้อย และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้อ้อยอำนวยการต่ออุตสาหกรรมผลิตน้ำตาลแล้ว (เช่น ด้านกฎระเบียบ ราคาน้ำตาลและค่าจ้างแรงงาน) น่าจะมีความเป็นไปได้ที่ผลผลิตน้ำตาลของโลกจะเพิ่มขึ้นได้ทันกับความต้องการบริโภคที่เพิ่มสูงขึ้น

3) สถานการณ์ราคาน้ำตาลในตลาดโลก

ราคาน้ำตาลทรายดิบตลาดนิวยอร์ก สัญญาเดือนมีนาคม 2016 อยู่ที่ 14.75 เซนต์ต่อปอนด์ เพิ่มขึ้น 0.33 เซนต์ต่อปอนด์ ราคาน้ำตาลทรายขาวตลาดลอนดอนเดือนมีนาคม 2016 อยู่ที่ 428.80 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตัน เพิ่มขึ้น 9.60 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตัน ปริมาณน้ำตาลทรายขาวโลกตั้งตัวในปี 2016 เนื่องจากจีนมีความต้องการสูงขึ้นและผลผลิตปีท (ที่นำไปผลิตน้ำตาลทดแทนน้ำตาลจากอ้อย) ของสหภาพยุโรปไม่ดี ขณะที่ค่าพรีเมียมน้ำตาลทรายดิบในตลาดเพิ่มขึ้นอยู่ที่ประมาณ 90 เหรียญ/ตันในพอร์ทค่าพรีเมียมได้ส่งผลกระทบต่อเงินในการนำเข้าน้ำตาลทรายดิบจำนวนมาก ประกอบกับประเทศจีนอาจจะนำเข้าน้ำตาลทรายขาวจากประเทศไทย และอินเดียโดยผ่านประเทศเวียดนามและพม่า ซึ่งส่งผลกระทบต่อตลาดล่วงหน้า การส่งออกน้ำตาลทรายขาวจากสหภาพยุโรปลดลงหลังจากผลผลิตปีทในปี 2015/16 ไม่ดี ซึ่งมีผลต่อค่าพรีเมียม และราคาน้ำตาลในบราซิลสูงขึ้น และตลาดภายในประเทศของอินเดียส่งสัญญาณปัญหาการขาดแคลนน้ำตาลในช่วงครึ่งแรกของปี 2016 ขณะที่โรงงานทำน้ำตาลรีไฟน์มีกำไรมาจากการขายน้ำตาลในประเทศมากกว่าการส่งออก

ตารางที่ 2.9 แสดงราคาซื้อขายน้ำตาล

ราคาซื้อขายน้ำตาลตลาดล่วงหน้า ราคาปิด ณ วันที่ 21 มกราคม 2559		
เดือน	ราคา	+/-
มีนาคม 2559	14.45	0.27
พฤษภาคม 2559	14.16	0.25
กรกฎาคม 2559	13.93	0.24
ตุลาคม 559	14.01	0.22
มีนาคม 2560	14.40	0.21
หน่วย : เซนต์/ปอนด์		

ที่มา: FT COMMODITIES & AGICUL TURE

จากปรากฏการณ์ เอลนีโญ (El Nino) ทำให้ผลผลิตน้ำตาลทรายของประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ๆ เช่น บราซิล อินเดีย ไทย และจีน ลดลง สอดคล้องกับการผลิตน้ำตาลของประเทศจีนลดลง

มากที่สุดในรอบ 10 ปีและต้องนำเข้าน้ำตาลมากถึง 5.5 ล้านตัน เพื่อใช้ในประเทศและผลผลิตปีแรกของสหภาพยุโรปไม่ดีประเทศอินเดียเองก็ส่งสัญญาณปัญหาการขาดแคลนน้ำตาลในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2016 โดยผู้ค้าน้ำตาลทรายรายใหญ่อย่าง Czarnikow คาดว่า ผลผลิตน้ำตาลทรายที่มีจะน้อยกว่าความต้องการรวมของโลกถึง 8.2 ล้านตัน ดังนั้นเมื่อปริมาณน้ำตาลที่มีอยู่น้อยกว่าความต้องการของตลาดโลกจึงส่งผลให้ราคาอ้อยมีการปรับตัวสูงขึ้นตามไปด้วย

2.12.2 สถานการณ์การปลูกอ้อยภายในประเทศไทย

ในปีการผลิต 2558 - 2559 มีพื้นที่เพาะปลูกอ้อยทั่วประเทศ 47 จังหวัด จำนวน 11,012,839 ไร่แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกอ้อยส่งโรงงาน 10,278,045 ไร่และพื้นที่ปลูกอ้อยทำพันธุ์ 734,794 ไร่โดยมีพื้นที่เพิ่มขึ้นจากปีการผลิต 2557/2558 จำนวน 481,912 ไร่หรือคิดเป็นร้อยละ 4.58 เนื่องจากรัฐบาลผลักดันนโยบายการบริหารพื้นที่เกษตรกรรมของพืช (Zoning) โดยเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมไปสู่การปลูกอ้อยโรงงานมันสำปะหลังปาล์มน้ำมันและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้อ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมให้ชาวนาหันมาปรับเปลี่ยนไร่นาเป็นไร่อ้อย เนื่องจากอ้อยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่อุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องได้ นอกจากจะผลิตเป็นน้ำตาลทรายแล้วยังส่งผลพลอยได้จากการผลิตไปเป็นวัตถุดิบผลิตเอทานอลเพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทนและยังนำกากอ้อยไปเป็นเชื้อเพลิงผลิตกระแสไฟฟ้าหรือนำไปผลิตเป็นเยื่อกระดาษได้อีกด้วยนอกจากนี้โรงงานน้ำตาลทรายพร้อมที่จะพัฒนาและขยายกำลังการผลิตเพื่อรองรับกับปริมาณผลผลิตอ้อยที่เพิ่มขึ้นจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกจากโครงการ Zoning เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เกษตรกรผู้เพาะปลูกอ้อยได้มั่นใจว่าจะมีตลาดรองรับผลผลิตอ้อยที่แน่นอนและสร้างความมั่นคงจากการยึดอาชีพชาวไร่อ้อยได้ซึ่งจะสรุปผลการสำรวจพื้นที่ปลูกอ้อยเป็นรายภาคได้ ดังนี้

1) สถานการณ์การปลูกอ้อยในภาคเหนือ ประกอบด้วย พื้นที่เพาะปลูกอ้อยจำนวน 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดแพร่ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดสุโขทัย จังหวัดตาก จังหวัดพิษณุโลกจังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดพิจิตร จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดเพชรบูรณ์ มีพื้นที่ปลูกอ้อย 2,537,836 ไร่เพิ่มขึ้นจากปีการผลิต 2557/2558 จำนวน 123,793 ไร่หรือคิดเป็นร้อยละ 5.13 โดยในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์และกำแพงเพชรมีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เพาะปลูกจากเดิมที่เป็นนาข้าวมันสำปะหลังและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มาปลูกอ้อยแทนจึงทำให้ปริมาณพื้นที่ปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นจากเดิม

2) สถานการณ์การปลูกอ้อยในภาคกลาง ประกอบด้วย พื้นที่เพาะปลูกอ้อยจำนวน 12 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดชัยนาท จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ปลูกอ้อยทั้งหมด 3,053,232 ไร่เพิ่มขึ้นจากปีการผลิต 2557/2558 จำนวน 60,648 ไร่หรือคิดเป็นร้อยละ 2.03 โดยพื้นที่ที่มีการเพาะปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ จังหวัดสระบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดลพบุรี และจังหวัดราชบุรีเนื่องจากมีโรงงานน้ำตาลตั้งขึ้นใหม่

3) สถานการณ์การปลูกอ้อยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย พื้นที่เพาะปลูกอ้อยจำนวน 20 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเลย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดอำนาจเจริญ

จังหวัดยโสธร จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดอุบลราชธานี มีพื้นที่ปลูกอ้อยทั้งหมด 4,786,376 ไร่เพิ่มขึ้นจากการผลิต 2557/2558 จำนวน 220,243 ไร่หรือคิดเป็นร้อยละ 4.82 โดยมีการเพาะปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้นในพื้นที่ปลูกข้าวบนที่ดอนและมันสำปะหลัง ได้แก่ พื้นที่จังหวัดเลยจังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี จังหวัดขอนแก่น จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดยโสธร จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดมุกดาหาร

4) สถานการณ์การปลูกอ้อยในภาคตะวันออก ประกอบด้วย พื้นที่เพาะปลูกอ้อยจำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่ปลูกอ้อยทั้งหมด 635,395 ไร่เพิ่มขึ้นจากการผลิต 2557/2558 จำนวน 77,228 ไร่หรือคิดเป็นร้อยละ 13.84 ซึ่งจังหวัดที่มีการส่งเสริมพื้นที่ปลูกอ้อยมากที่สุด คือ จังหวัดสระแก้วมีการขยายโรงงานน้ำตาล

ที่มา: รายงานพื้นที่ปลูกอ้อยปี 2558/2559 สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล

2.12.3 สถานการณ์การปลูกอ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์

ในปีการผลิต 2558 - 2559 มีพื้นที่เพาะปลูกอ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์ 19 อำเภอ จำนวน 210,919 ไร่เพิ่มขึ้นจากการผลิต 2557/2558 จำนวน 20,000 ไร่เนื่องจากรัฐบาลผลักดันนโยบายบริหารพื้นที่เกษตรกรรมของพืช (Zoning) โดยเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่อยู่ในพื้นที่ไม่เหมาะสมไปสู่การปลูกอ้อยโรงงานมันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้ อ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมให้ชาวนาหันมาปรับเปลี่ยนไรนาเป็นไร่อ้อยเนื่องจากอ้อยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่อุตสาหกรรมต่อเนื่องได้ นอกจากจะผลิตเป็นน้ำตาลทรายและน้ำตาลทรายสีร่าแล้วยังส่งผลพลอยได้จากการผลิตไปเป็นวัตถุดิบผลิตเอทานอลเพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทนและยังนำกากอ้อยไปเป็นเชื้อเพลิงผลิตกระแสไฟฟ้าหรือนำไปผลิตเป็นกระดาษอัดไม้ได้ด้วย รวมทั้งกากน้ำตาลที่สามารถนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม อาทิ การผลิตแอลกอฮอล์ ยีสต์ ผงชูรส อาหารสัตว์ น้ำส้มสายชู ซีอิ๊ว ซอสปรุงรส นอกจากนี้โรงงานน้ำตาลทรายพร้อมที่จะพัฒนาและขยายกำลังการผลิตเพื่อรองรับกับปริมาณผลผลิตอ้อยที่เพิ่มขึ้นจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกจากโครงการ Zoning เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เกษตรกรผู้เพาะปลูกอ้อยได้มั่นใจว่าจะมีตลาดรองรับผลผลิตอ้อยที่แน่นอนและสร้างความมั่นคงจากการยึดอาชีพชาวไร่อ้อยได้

ตารางที่ 2.10 อัตราเปรียบเทียบจำนวนแปลงและพื้นที่การปลูกอ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์ ปี พ.ศ. 2555 - 2559

อัตราเปรียบเทียบจำนวนแปลงและพื้นที่การปลูกอ้อยปี พ.ศ.2555 - 2559						
ปีพ.ศ.	จำนวนแปลง	เปรียบเทียบจำนวนแปลงปลูกอ้อย 55 - 59		พื้นที่ปลูก (ไร่)	เปรียบเทียบจำนวนพื้นที่ปลูกอ้อย 55 - 59	
		เพิ่มขึ้น(แปลง)	ลดลง (แปลง)		เพิ่มขึ้น (ไร่)	ลดลง (ไร่)
2555	21,871.00	-	-	129,533.66	-	-
2556	28,445.00	6,574.00	-	168,612.56	39,079.90	-
2557	30,929.00	2,484.00	-	177,139.42	8,526.86	-
2558	32,874.00	1,945.00	-	185,056.64	7,917.22	-
2559	30,886.00	-	1,988.00	181,478.05	-	3,578.59

ที่มา : คณะผู้วิจัย/โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

2.13 การกำหนดราคาอ้อย

คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายได้กำหนดราคาอ้อยขั้นต้นและผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นต้นฤดูการผลิตปี 2558/59 ดังนี้

1. เขตค่านวณราคาอ้อยที่ 1, 2, 3, 4, 6, 7 และ 9 กำหนดราคาอ้อยขั้นต้นในอัตราตันละ 808 บาทณระดับความหวานที่ 10 ซี.ซี.เอส. และกำหนดอัตราขึ้น/ลงของราคาอ้อยเท่ากับ 48.48 บาทต่อ 1 หน่วยซี.ซี.เอส.ต่อเมตริกตันและผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นต้นฤดูการผลิตปี 2558/2559 เท่ากับ 346.29 บาทต่อตันอ้อยบวกเงินช่วยเหลือค่าอ้อย 160 บาท/ตันให้แก่ชาวไร่อ้อยในฤดูการผลิตปี 2558/2559

2. เขตค่านวณราคาอ้อยที่ 5 กำหนดราคาอ้อยขั้นต้นในอัตราตันละ 773 บาทณระดับความหวานที่ 10 ซี.ซี.เอส. และกำหนดอัตราขึ้น/ลงของราคาอ้อยเท่ากับ 46.38 บาทต่อ 1 หน่วยซี.ซี.เอส.ต่อเมตริกตันและผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นต้นฤดูการผลิตปี 2558/2559 เท่ากับ 331.29 บาทต่อตันอ้อยบวกเงินช่วยเหลือค่าอ้อย 160 บาท/ตันให้แก่ชาวไร่อ้อยในฤดูการผลิตปี 2558/2559

ก่อนเริ่มฤดูการผลิตน้ำตาลทรายในปีหนึ่งๆ นั้น คณะกรรมการบริหารมีหน้าที่ที่จะต้องจัดทำประมาณการรายได้จากการจำหน่ายน้ำตาลทรายที่คาดว่าจะผลิตได้ในฤดูนั้น เพื่อกำหนดราคาอ้อยขั้นต้นและผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นต้นซึ่งวิธีการและหลักเกณฑ์ในการจัดทำนั้นจะเป็นไปตามที่คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายกำหนด โดยการกำหนดราคาอ้อยขั้นต้นและผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นต้นนั้น ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของประมาณการรายได้ และต้องคำนึงถึงต้นทุนการผลิตอ้อยและน้ำตาลทรายด้วย

เมื่อคณะกรรมการบริหารได้จัดทำประมาณการรายได้และกำหนดราคาอ้อยขั้นต้นและผลตอบแทนการผลิตและการจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นต้นแล้วจะต้องแจ้งให้แก่สถาบันชาวไร่อ้อย และสมาคมโรงงานทราบ พร้อมทั้งจัดให้มีการประชุมผู้แทนสถาบันชาวไร่อ้อยและผู้แทนสมาคมโรงงานเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อคัดค้าน โดยจะต้องมีการจัดทำหนังสือแจ้งให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวันก่อนวันประชุม ซึ่งหากมีการคัดค้านให้ทำคำคัดค้านเป็นหนังสือพร้อมด้วยเหตุผลโดยละเอียด ยื่นต่อสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (สอน.) ก่อนวันประชุมจากนั้นทาง สอน.จะสรุปผลการประชุมพร้อมตัวเลขประมาณการรายได้และราคาอ้อย ขั้นต้นและผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นต้นเสนอต่อคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย เพื่อพิจารณาและเสนอความเห็นต่อไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (สอน.) ก็จะประกาศราคาอ้อยขั้นต้นและผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นต้นในราชกิจจานุเบกษา โดยโรงงานจะใช้ราคาอ้อยขั้นต้นที่กำหนดไว้นี้ ในการคำนวณเงินเพื่อชำระค่าอ้อยล่วงหน้าให้แก่ชาวไร่อ้อยและเมื่อสิ้นเดือนกันยายนของทุกปี คณะกรรมการบริหารก็จะต้องคำนวณรายได้สุทธิที่ได้จากการจำหน่ายน้ำตาลทรายในแต่ละฤดูการผลิต จากนั้นในเดือนตุลาคม คณะกรรมการชุดนี้จะต้องกำหนดราคาอ้อยขั้นสุดท้ายและผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นสุดท้ายเสนอต่อคณะกรรมการชุดใหญ่ โดยในการกำหนดนั้นจะต้องคำนึงถึงรายได้สุทธิที่คำนวณไว้ ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตอ้อย ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตน้ำตาลทราย ราคาอ้อยขั้นต้น ผลตอบแทนการผลิตและจำหน่าย

น้ำตาลทรายขั้นต้น และเงินที่ได้รับจากกองทุนเมื่อคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย เห็นชอบกับการกำหนดราคาดังกล่าวแล้วจะต้อง นำเสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความ เห็นชอบก่อนจะประกาศในราชกิจจานุเบกษา เช่นเดียวกับการกำหนดราคาขั้นต้น ซึ่งหาก ราคาอ้อยขั้นสุดท้ายและผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้น สูงสุดท้ายต่ำกว่า ราคาอ้อยขั้นต้นและผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นต้น กองทุนอ้อยและ ตาลทรายจะต้องจ่ายเงินชดเชยให้แก่โรงงานเท่ากับส่วนต่าง ๆ ดังกล่าว โดยที่ชาวไร่อ้อยไม่ ต้องส่งคืน ค่าอ้อยที่ได้รับล่วงหน้าและมีราคาเกินกว่านั้นกับโรงงาน

ในทางกลับกันหากราคาอ้อยขั้นสุดท้าย และผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาล ทรายขั้นสุดท้ายสูงกว่าราคาอ้อยขั้นต้นและผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทราย ขั้นต้น โรงงานจะต้องชำระค่าอ้อยเพิ่มให้แก่ชาวไร่อ้อยจนครบตามราคาขั้นสุดท้าย

ตารางที่ 2.11 การผลิตอ้อยและน้ำตาลทรายปีการผลิต 2558/59

ภาค	ปริมาณส่งโรงงาน (ตัน)			CCS	ปริมาณน้ำตาล ทราย (ตัน)	น้ำตาล/ตัน อ้อย (กก.)
	อ้อยสด	อ้อยไฟไหม้	รวม			
เหนือ	6,609,949.280	15,762,704.880	22,372,654.160	11.57	2,243,341.006	100.27
กลาง	8,086,890.990	16,552,360.710	24,639,251.700	11.14	2,399,472.928	97.38
ตะวันออกเฉียงเหนือ	17,112,042.835	24,956,280.817	42,068,323.652	12.69	46,442,942.594	110.37
ตะวันออก	1,324,738.640	3,642,073.410	4,966,812.050	11.35	495,166.870	99.70
รวมทั้งประเทศ	33,133,621.745	60,913,419.817	94,047,014.562	11.95	9,780,923.398	104.00

ที่มา : รายงานพื้นที่ปลูกอ้อยปีการผลิต 2558/59 สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (รายงาน ณ วันที่ 10 เมษายน 2559)

จากตารางรายงานการผลิตอ้อยและน้ำตาลทรายปีการผลิต 2558/ 2559 พบว่า ด้านประสิทธิภาพการผลิตน้ำตาลทราย/ตันอ้อยรวมทั้งประเทศอยู่ที่ 104 กิโลกรัม/ตันอ้อย เมื่อเปรียบเทียบกับปีการผลิต 2557/2558 พบว่า ประสิทธิภาพการผลิตน้ำตาลทราย/ตันอ้อย ลดลงจำนวน 2.66 กิโลกรัม/ตันอ้อยคิดเป็นร้อยละ 2.49 ด้านคุณภาพความหวานของอ้อยอยู่ที่ 11.95 ซี.ซี.เอส. เมื่อเปรียบเทียบกับปีการผลิต 2557/2558 พบว่า คุณภาพความหวานของ อ้อยลดลง 0.28 ซี.ซี.เอส.คิดเป็นร้อยละ 2.29 ปริมาณอ้อยส่งเข้าโรงงานทั่วประเทศอยู่ที่ 94,047,041.562 ตันเมื่อเปรียบเทียบกับปีการผลิต 2557/2558 พบว่าปริมาณอ้อยส่งเข้า โรงงานลดลง 11,912,037.883 ตันคิดเป็นร้อยละ 11.24

2.14 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มปริมาณการผลิตอ้อยในประเทศไทย

การศึกษาวิธีการในการเพิ่มผลผลิตอ้อยในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการส่งเสริม แนวทางให้เกษตรกรมีความสนใจและเพิ่มปริมาณในการปลูกอ้อยให้มีขึ้น ซึ่งที่ผ่านมามีงานวิจัย หลายเรื่องที่มีแนวทางในการส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตอ้อย ดังนี้

วิชรัตน์ บุปผาพนธ์ (2554) ได้ศึกษาการตัดสินใจเลือกช่องทางการขายของเกษตรกร ชาวไร่อ้อยขนาดเล็กของบริษัทรวมเกษตรกรอุสาหกรรมจำกัด สาขามิตรภูเวียง จังหวัด ขอนแก่น พบว่า ปัจจัยที่มีผลมากที่สุดต่อการตัดสินใจขายอ้อยให้กับโรงงานมากที่สุด คือ ราคา อ้อยที่โรงงานรับซื้อจากเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ส่วนปัจจัยที่มีผลน้อยที่สุดในการตัดสินใจขายอ้อย

ให้กับโรงงาน คือ การตรวจสอบคุณภาพของอ้อย และในการตัดสินใจเลือกช่องทางการขาย อ้อยของเกษตรกรชาวไร่อ้อยรายเล็ก คือ ราคาอ้อยโรงงานสูงกว่าหรือเท่ากับราคาลานรับซื้อ เงินสด ระยะเวลาการรอคอยขนถ่าย

พัชนี อารณรัตน์ และคณะ (2555) ได้ศึกษาการปลูกพืชสลับในไร่อ้อยเพื่อปรับปรุงดินและเพิ่มผลผลิตอ้อยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การเพิ่มผลผลิตอ้อยที่ให้ผลผลิตสูงที่สุด คือ การปลูกข้าวไร่และการไถกลบตอซังหลังการเก็บเกี่ยว รองลงมาคือ การปลูกถั่วพรีา และไถกลบให้เป็นปุ๋ยพืชสด ในวิธีการทั้งสองอย่างนี้เป็นสมบัติทางเคมีที่ช่วยให้ดินมีการเปลี่ยนแปลงโดยปฏิกิริยาความเป็นกรดจะน้อยลงและปริมาณฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์ในดิน ก็จะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ผลตอบแทนจากการปลูกอ้อยมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นถึง 18.84 ตัน/ไร่ และได้กำไรทั้งปีที่ 1 และปีที่ 2 ของการปลูกอ้อย

อรณสิทธิ์ บุญธรรม และคณะ (2555) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบวิธีการเตรียมดินที่เหมาะสมในการปลูกอ้อยข้ามแล้ง พบว่า วิธีการปลูกอ้อยข้ามแล้งที่เหมาะสม คือ การไถกลบเศษซากอ้อยแล้วใช้ Ripper และจอบหมุนไถพรวนดิน ปลูกอ้อยด้วยเครื่องปลูกอ้อยพร้อมหยดน้ำตามแนวที่ไถพรวน (Stripe tillage) หรือวิธีการปลูกอ้อยข้ามแล้งที่กรมวิชาการเกษตร แนะนำ คือ การไถกลบเศษซากอ้อย ไถพรวนด้วยผาลสาม และใช้เครื่องปลูกอ้อยหยอดน้ำเป็นวิธีที่ให้ผลผลิตอ้อยและน้ำตาลต่อไร่ที่สูงที่สุด ซึ่งการไถเตรียมดินด้วยวิธีการไถ พรวน ยกร่อง ใช้คนปลูก เป็นวิธีที่ดินสูญเสียความชื้นจากการเปิดหน้าดินด้วยการยกร่อง ซึ่งจะต้องมีการให้น้ำอ้อยหลังการปลูกเป็นวิธีที่ไม่เหมาะกับการปลูกอ้อยข้ามแล้งและยังส่งผลให้ผลผลิตต่ำลง

นัตยา กาฬภักดี และคณะ (2555) ได้ศึกษาการเพิ่มผลผลิตโดยการใช้ปุ๋ยเคมีอัตราที่เหมาะสมร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ พบว่า การทดลองแบบ RCBD ประกอบด้วยตำรับและจำนวน 4 ตำรับ ได้แก่ 1) การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน 2) การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินร่วมกับการปลูกถั่วพุ่มแซมระหว่างแถวอ้อย 3) การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินร่วมกับการใส่ปุ๋ยอินทรีย์โรงงาน 4) การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินร่วมกับการใส่ปุ๋ยอินทรีย์โรงงานและการปลูกถั่วพุ่มแซมระหว่างแถวอ้อย และ 5) การใส่ปุ๋ยเคมีตามวิธีที่เกษตรกรปฏิบัติ ($15 - 15 - 15 + 46 - 0 - 0$) ซึ่งในการทดลองพบว่า การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินร่วมกับการใส่ปุ๋ยอินทรีย์โรงงานและการปลูกถั่วพุ่มแซมระหว่างแถวอ้อยให้ผลผลิตอ้อยสูงที่สุด คือ 18.84 ตัน/ไร่ แต่ไม่แตกต่างจากการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินร่วมกับการใส่ปุ๋ยอินทรีย์โรงงานที่ให้ผลผลิต 18.80 ตัน/ไร่ เมื่อวิเคราะห์ผลทางเศรษฐศาสตร์ พบว่า การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินร่วมกับการใส่ปุ๋ยอินทรีย์โรงงานให้ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์สูงสุด คือ 8,985 บาทต่อไร่

นาวิ จิระชีวี (2556) ได้ศึกษาการทดสอบและการประเมินผลการให้น้ำหยดสำหรับไร่อ้อยนอกเขตชลประทานในภาคกลาง พบว่า การให้น้ำหยดสำหรับการปลูกอ้อยมีความจำเป็นในพื้นที่นอกเขตชลประทานในฤดูฝนน้อย เพราะจะทำให้ผลผลิตต่อ 1 ไร่มีผลดีกว่าการไม่ให้น้ำ ซึ่งในการใช้งบประมาณในการปลูกอ้อยเมื่อเปรียบเทียบการใช้อุปกรณ์ในการให้น้ำที่เรียกว่า เทปน้ำหยดที่ผลิตจากต่างประเทศ และผลิตในประเทศ พบว่า เทปน้ำหยดที่ผลิตในประเทศมีการจ่ายน้ำในปริมาณที่มากกว่าและสามารถใช้ได้นานกว่าเทปที่ผลิตจากต่างประเทศ

สมใจ ธาณี (2556) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจปลูกอ้อยของเกษตรกรอำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากที่สุด ได้แก่ ความต้องการของตลาด การลงทุน ผลตอบแทน แหล่งรับซื้อ ระยะเวลาการลงทุน

และโอกาสในการลงทุน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ได้แก่ เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ทันสมัย วิธีการปลูกที่ทันสมัย ระบบการขนส่งที่รวดเร็วและระบบการสื่อสารรับ – ส่งข้อมูลที่รวดเร็ว รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการเมือง ได้แก่ การประกันราคาอ้อยของรัฐบาล การส่งเสริมการลงทุนจากรัฐบาล การควบคุมพื้นที่การปลูกจากรัฐบาล การควบคุมการซื้อขายจากรัฐบาล ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และการรวมกลุ่มเกษตรกรจัดตั้งสมาคมเพื่อดูแลผลประโยชน์ของเกษตรกร และปัจจัยด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ค่านิยมของคนในครอบครัว ค่านิยมของสมาชิกในชุมชน การปลูกอ้อยสืบทอดจากบรรพบุรุษ การปลูกอ้อยเป็นตัวอย่างแห่งความสำเร็จของครอบครัวและการปลูกอ้อยได้รับอิทธิพลจากผู้นำชุมชน

หัตถ์ชัย ตรีสัตย์ (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลการส่งเสริมการปลูกอ้อยผลการศึกษาพบว่า 1) เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย มีประสบการณ์ในการปลูกอ้อยเฉลี่ย 12.95 ปี ใช้แรงงานเฉลี่ย 13.53 คน และมีรายได้มากกว่ารายจ่ายโดยเฉลี่ย 4,346 บาทต่อไร่ 2) การส่งเสริมการปลูกอ้อยมีหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปลูกอ้อย 2 ประเภท ได้แก่ (1) หน่วยงานที่ส่งเสริมการผลิตอ้อยโดยตรง เป็นหน่วยงานภาคเอกชน คือ โรงงานน้ำตาลโดยนักส่งเสริมจะเน้นการใช้ข้อมูลทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ในเรื่องพืชคู่แข่งและระบบการผลิตโดยทำการส่งเสริมเกษตรกรตั้งแต่การเตรียมดิน การเตรียมพันธุ์อ้อย การปลูก การดูแลรักษา การให้น้ำ การใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยว และการดูแลรักษาหลังเก็บเกี่ยว นอกจากการส่งเสริมดังกล่าวแล้ว เกษตรกรยังรับข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ ทั้งนี้ หน่วยงานภาคเอกชนมีการส่งเสริมหลากหลายวิธีร่วมกัน ได้แก่การจัดทำศูนย์เรียนรู้ คลินิกสัญจร สื่อสิ่งพิมพ์ (2) หน่วยงานสนับสนุนการส่งเสริมของภาครัฐคือ สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย เน้นการให้ข้อมูลนโยบายโดยรวมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาอ้อยในระยะยาว ส่วนหน่วยงานสนับสนุนการส่งเสริมของภาคเอกชน คือ Thai Sugar Miller Corporation (TSMC) ที่ทำหน้าที่สนับสนุนข้อมูลทางด้านการตลาด โดยเฉพาะข้อมูลด้านราคาอ้อยและน้ำตาลทั้งภายในและต่างประเทศ 3) การพัฒนาโมเดลการส่งเสริมการปลูกอ้อย เน้นระบบการเรียนรู้ในงานส่งเสริมประกอบด้วย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักส่งเสริมกับเกษตรกรเป้าหมาย โดยมีประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ผ่านช่องทางการเรียนรู้ต่างๆ โดยมีปัจจัยสู่ความสำเร็จที่เอื้อต่อการส่งเสริม คือการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและการพัฒนาเป็นเครือข่าย 4) ผลการทดสอบโมเดลโดยการใช้แนวคิดของ Balanced Score Card ผลปรากฏว่าค่าเฉลี่ยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน ด้านการเรียนรู้และการเติบโต ทั้งก่อนทดสอบและหลังทดสอบ มีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ธัญชนก ชันศิลา และคณะ (2557) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการปลูกอ้อยของเกษตรกรในอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่นพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกษตรกรหันกลับมาปลูกอ้อย คือ ปัจจัยด้านปริมาณผลผลิตต่อไร่และราคา รองลงมา ได้แก่ อ้อยเป็นพืชที่ปลูกและดูแลรักษาง่าย ราคาผลผลิตของพืชเดิมที่ปลูกต่ำอยู่ใกล้แหล่งรับซื้อ และเป็นอาชีพที่ทำมานานถึงแม้การปลูกอ้อยจะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและเป็นแหล่งพลังงานที่สำคัญแต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมา อาทิ มลพิษทางอากาศที่เกิดจากการเผาใบอ้อยก่อนการเก็บเกี่ยว ความเสื่อมโทรมของดินซึ่งมีสาเหตุมาจากการเผาใบอ้อยและการใช้สารเคมี ดังนั้น การสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกอ้อยเพื่อสร้างรายได้ และเป็นการทำการเกษตรแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมต้องทำควบคู่กับการดูแลสิ่งแวดล้อม ทั้งการกำหนดนโยบายมาตรการ รวมถึงวิธีการที่จะควบคุมและป้องกันปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นด้วย

อรุณี พรหมคำบุตรและคณะ (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกษตรกรไม่ขยายพื้นที่การเพาะปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นเกิดจาก 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย เกษตรกรประสบปัญหาขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนในการซื้อปุ๋ยการจ้างแรงงานเพื่อการเพาะปลูก การขาดแคลนแรงงานซึ่งต้องใช้เครื่องจักรกลเข้ามาช่วยในการเพาะปลูก การไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ทำกิน การขาดความรู้ในการผลิตอ้อยต่อไร่ให้มีประสิทธิภาพสูง ตลอดจนขาดการสืบทอดและสานต่ออาชีพการปลูกอ้อยจากรุ่นพ่อไปสู่รุ่นลูกได้ 2) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ราคาอ้อยผันผวนอยู่ตลอดเวลาไม่คงที่ นโยบายของรัฐในการส่งเสริมการปลูกอ้อยไม่แน่นอน โครงสร้างพื้นฐานไม่พร้อมต่อการรองรับการผลิตอ้อยในพื้นที่นอกเขตบริการของโรงงานผลิตอ้อยและน้ำตาล ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการปลูกอ้อยได้ครอบคลุมพื้นที่อื่นนอกจากพื้นที่เดิม และสภาพภูมิอากาศไม่แน่นอนและไม่สามารถควบคุมได้เป็นต้น

หัตถ์สัณห์ชัย ตรีสัตย์และจำนงค์ จุลเอียด (2557) ศึกษาปัญหาในระดับโรงงานน้ำตาลที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการผลิตน้ำตาลคือ ปัญหาอ้อยเข้าหีบด้วยคุณภาพอันเนื่องมาจากอ้อยไฟไหม้และมีสิ่งปนเปื้อนรวมทั้งปัญหาการจัดระบบคิวขนส่งอ้อยเข้าโรงงานเพื่อลดเวลาอ้อยค้างในไร่ และอ้อยติดคิวยาวที่หน้าโรงงาน ตลอดจนปัญหาขาดการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพื่อเพิ่มมูลค่าอ้อยและน้ำตาล

สรุปปัจจุบัน (พ.ศ. 2559) มีแนวโน้มความต้องการน้ำตาลในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้นจึงส่งผลให้โรงงานน้ำตาลที่มีฐานการผลิตน้ำตาลตั้งอยู่กระจายตัวอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศไทย ซึ่งขณะนี้โรงงานน้ำตาลหลายแห่งมีความต้องการขยายกำลังการผลิตน้ำตาลให้สูงขึ้น ขณะเดียวกันโรงงานน้ำตาลก็ต้องอาศัยกำลังการผลิตอ้อยจากเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ซึ่งเป็นวัตถุดิบขั้นต้นเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ถึงแม้ว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยจะมีพื้นที่เพาะปลูกอ้อยมากที่สุดในประเทศ แต่ก็มีพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมแก่การเพาะปลูกพืชจำกัด อีกทั้งเกษตรกรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังมีพฤติกรรมการปลูกพืชหลายชนิดเพื่อลดความเสี่ยงที่มีต่อราคา ปริมาณผลผลิต และรายได้จึงทำให้การสร้างสมดุลของผู้ประกอบการโรงงานน้ำตาลและอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากน้ำตาลและเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยเป็นสิ่งที่สำคัญ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้เป็นการศึกษาสถานะภาพและลักษณะการส่งเสริมเกษตรกรชาวไร่อ้อยของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ และเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตและพื้นที่ในการเพาะปลูก รวมทั้งเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีการกำหนดวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 วิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยใช้วิธีการวิจัยที่สำคัญ ดังนี้

3.1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ โดยจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบคำถามจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปลูกอ้อย และปัจจัยที่ส่งผลต่อการปลูกอ้อยด้านต่างๆ เช่น การดูแล การปลูก การส่งเสริม การจัดส่งผลผลิตเข้าโรงงาน ตลอดจนการรับเงินค่าตอบแทนจากโรงงาน หรือภาครัฐ โดยการกำหนดเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างให้สอดคล้องเหมาะสมและมีลักษณะของความเป็นตัวแทนที่ดี ซึ่งได้จัดทำแบบสอบถามออกเป็น 3 ชุด ดังนี้

แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

แบบสอบถามชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับผู้ไม่ปลูกอ้อย

แบบสอบถามชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย

3.1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยจัดเก็บข้อมูลเอกสารหรือหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับการปลูกอ้อยโดยสอบถามและเก็บรวบรวมจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงหรือผู้ที่มีส่วนในการรับผิดชอบเพื่อที่จะนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เพื่อหาแนวทางการเพิ่มปริมาณการผลิตอ้อยเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของตลาดอ้อยและน้ำตาล

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3.2.1 ประชากร ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่ทำเกษตรพันธสัญญากับโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ในเขตรัศมีบริการ 50 กิโลเมตร จำนวน 13, 911 ราย และเกษตรกรที่ไม่ปลูกอ้อยในบริเวณใกล้เคียงโรงงานน้ำตาลในเขตรัศมีบริการ 50 กิโลเมตร

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่ทำเกษตรพันธสัญญากับโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ ในเขตรัศมีบริการ 50 กิโลเมตร มีจำนวน ทั้งหมด 344 ราย โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบ Cluster Random Sampling กับ Simple Random Sampling และผู้ไม่ปลูกอ้อยจำนวน 116 ราย ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ในเขตรัศมีบริการ 50 กิโลเมตร รวมทั้งกลุ่มเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจำนวน 88 ราย รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจากกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและผู้ไม่ปลูกอ้อย จำนวน 548 ราย

3.3 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 แบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ชุด มีรายละเอียด ดังนี้

แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ที่อยู่ อายุ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สมาชิกในครอบครัว ภาษาที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่น อาชีพหลัก รายได้ รายจ่าย และหนี้สินของครอบครัว จำนวนพื้นที่ในการปลูกอ้อย เป็นต้น

ตอนที่ 2 แนวทางการเพิ่มปริมาณการผลิตอ้อยเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของตลาดอ้อยและน้ำตาล ได้แก่ ลักษณะอ้อย การขนส่งผลผลิต จำนวนผลผลิต และผลตอบแทนด้านราคา ทัศนคติค่านิยมด้านอาชีพ บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ค่าใช้จ่าย ในการปลูกอ้อยและค่าวัสดุในการปลูกและค่าบำรุงรักษา รวมทั้งแหล่งเงินทุนและสินเชื่อที่ใช้ในการปลูกและกู้ยืมเงินของเกษตรกร ซึ่งเป็นคำถามที่มีลักษณะใช้ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการเพิ่มแนวทางการปลูกอ้อยของเกษตรกรชาวไร่ อ้อย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเปิด

แบบสอบถามชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับผู้ไม่ปลูกอ้อย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ที่อยู่ อายุ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สมาชิกในครอบครัว ภาษาที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่น อาชีพหลัก รายได้ รายจ่าย และหนี้สินของครอบครัว จำนวนพื้นที่ที่ครอบครอง เป็นต้น

ตอนที่ 2 ความสนใจในการปลูกอ้อย

ตอนที่ 3 รายรับและรายจ่ายในครัวเรือน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่ออาชีพ

แบบสอบถามชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ที่อยู่ อายุ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สมาชิกในครอบครัว ภาษาที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่น เงินเดือน ประสบการณ์ทำงาน อายุการทำงาน ความสามารถพิเศษ อาชีพเสริม เป็นต้น

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกร ประกอบด้วย เขตความรับผิดชอบในพื้นที่ การปลูกอ้อย ความสัมพันธ์กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย วิธีการโน้มน้าวใจของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย ความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยกับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย หลักเกณฑ์ในการจัดคิว แนวทางในการจูงใจเกษตรกรเพื่อให้การปลูกอ้อยมีประสิทธิภาพสูงขึ้น วิธีการตรวจสอบอ้อยที่ไม่ได้คุณภาพ วิธีการตรวจติดตามการจัดการแปลงอ้อย ปัญหาและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยที่มีต่อเกษตรกร เป็นต้น

3.3.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง คือ ผู้วิจัยและทีมงาน ร่วมกันสร้างขึ้นจากการนำเอาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสำรวจพื้นที่ในเบื้องต้น โดยมีการตั้งคำถามนำที่ต้องการตามข้อมูลของเกษตรกรที่ได้มา โดยแบ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ปลูกอ้อย และแบบสัมภาษณ์ผู้ไม่ปลูกอ้อย มีลักษณะคำถามถึงค่านิยมทัศนคติ และปัญหาของการปลูกอ้อย และไม่ปลูกอ้อย

3.3.3 การประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) คณะผู้วิจัยจัดทำ Focus group จำนวน 6 ครั้ง เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 3 กลุ่ม และเพื่อนำเอาข้อมูลที่ได้จากการทำ Focus group มาสังเคราะห์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย และกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกอ้อย

3.4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการแจกแบบสอบถามในกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและไม่ปลูกอ้อย ในเขตพื้นที่ 50 กิโลเมตร โดยคณะผู้วิจัยจะเป็นผู้แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 460 ราย ด้วยตัวเอง และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตัวเอง
2. ได้มีการสัมภาษณ์แบบโครงสร้าง โดยมีทีมงานกำหนดข้อความเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและกลุ่มเกษตรกรผู้ไม่ปลูกอ้อยในเขตรับผิดชอบ รัศมี 50 กิโลเมตร
3. การทำเวทีร่วมกับกลุ่มผู้ปลูกอ้อยรายเล็กและรายใหญ่ ในรัศมี 30 – 50 กิโลเมตร ซึ่งจะแบ่งขนาดพื้นที่ออกเป็น ขนาดเล็ก 1 – 59 ไร่ ขนาดกลาง 60 – 199 ไร่ และขนาดใหญ่ 200 ไร่ขึ้นไป จำนวน 3 ครั้ง
4. การทำเวทีร่วมกับกลุ่มผู้ไม่ปลูกอ้อยจำนวน 3 ครั้ง โดยมีการกำหนดเป้าหมายไว้ในบริเวณระยะไม่เกิน 50 กิโลเมตรจากโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์
5. การเก็บข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย โดยใช้แบบสอบถาม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

3.5.1 ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรชาวไร่อ้อย เช่น เพศ ศาสนา สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา สมาชิกในครอบครัว ภาษาที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่น อาชีพหลัก รายได้ของครอบครัว จำนวนพื้นที่ในการปลูกอ้อยสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$

ตอนที่ 2 ลักษณะของอ้อย ความพร้อมและความเหมาะสมในการปลูก แหล่งเงินทุน และสินเชื่อที่ใช้ในการปลูก การขนส่งผลผลิต การตลาดและผลตอบแทน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรชาวไร่อ้อยโดยวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา

3.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทำเวทีเชิงพื้นที่ Focus group โดยการให้หลักการความเป็นเหตุเป็นผลจากการตอบแบบสอบถามของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

บทที่ 4

บริบทของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและผู้ไม่ปลูกอ้อย

การดำเนินงานวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์ครอบคลุมระยะพื้นที่ในรัศมี 50 กิโลเมตร รอบโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ โดยมีการศึกษาบริบททั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและไม่ปลูกอ้อย ซึ่งมีความแตกต่างของสภาพพื้นที่ที่ทำการเกษตร และสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว ซึ่งมีบริบทที่แตกต่างกันไป ดังนี้

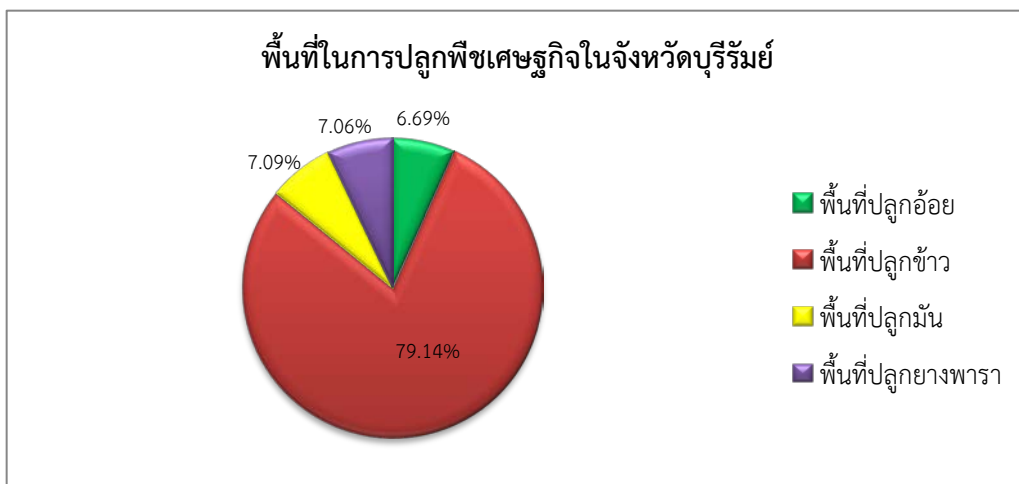
4.1 บริบทของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 344 ราย เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจะมีบริบทต่างๆ ที่คล้ายกัน ทั้งทางด้านภาษาและวัฒนธรรม อีกทั้งยังอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน โดยมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายอาศัยอยู่ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ลาว กลุ่มชาติพันธุ์ญ้อ (ส่วย) และกลุ่มชาติพันธุ์เขมร โดยเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีบริบทต่างๆ ดังนี้

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยประกอบไปด้วยบริบทด้านต่างๆ ดังนี้

1) ด้านกายภาพ

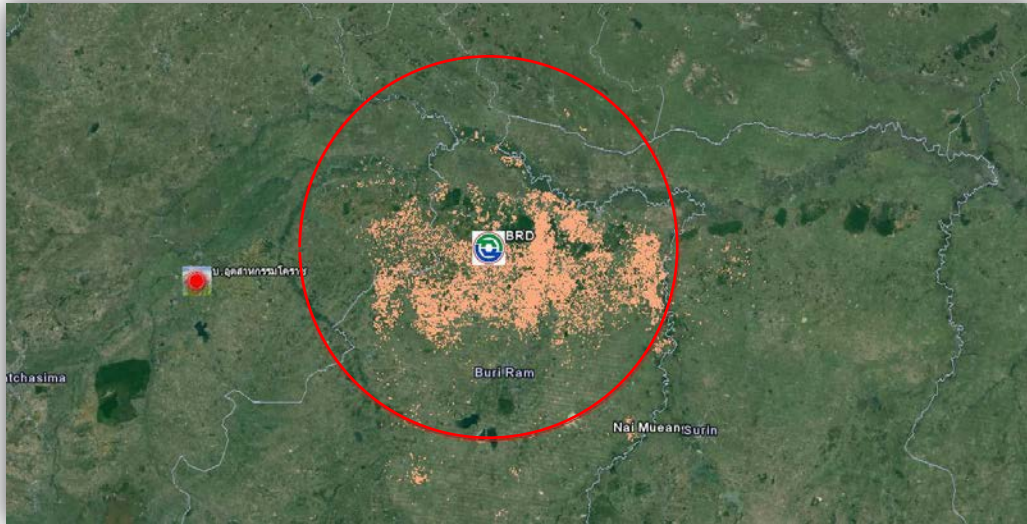
1.1 พื้นที่ในการปลูกอ้อย จังหวัดบุรีรัมย์มีพื้นที่ประมาณ 10,321.885 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,451,178 ไร่ โดยมีพื้นที่ในการปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดต่างๆ ดังนี้

กราฟที่ 4.1 แสดงจำนวนการปลูกพืชเศรษฐกิจในจังหวัดบุรีรัมย์

ที่มา : ข้อมูลสถิติจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2559

จากกราฟแสดงจำนวนพื้นที่ในการปลูกพืชเศรษฐกิจในจังหวัดบุรีรัมย์จะเห็นว่าในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ประชาชนส่วนใหญ่จะปลูกข้าวเป็นหลัก รองลงมาคือ การปลูกมันสำปะหลัง การปลูกยางพารา และการปลูกอ้อยตามลำดับ โดยพื้นที่ ที่นิยมปลูกอ้อยนั้นจะอยู่บริเวณ ทางเหนือของจังหวัด มีพื้นที่ประมาณที่เหมาะสมในการปลูกอ้อยประมาณ 300,000 ไร่ แต่ในปี พ.ศ.2559 จังหวัดบุรีรัมย์มีพื้นที่เพาะปลูกอ้อย จำนวน 181,478.05 ไร่

ภาพที่ 4.1 แสดงพื้นที่ระยะ 50 กิโลเมตรรอบโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์
ที่มา : โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเขตพื้นที่โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ ครอบคลุมพื้นที่รัศมี 50 กิโลเมตร อยู่ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย อำเภอเมืองบุรีรัมย์ ร้อยละ 0.98 ของพื้นที่ อำเภอคูเมือง ร้อยละ 6.17 ของพื้นที่ อำเภอสตึก ร้อยละ 4.17 ของพื้นที่ อำเภอแคนดง ร้อยละ 1.24 ของพื้นที่ อำเภอบ้านด่าน ร้อยละ 5.94 ของพื้นที่ และอำเภอลำปลายมาศ ร้อยละ 1.19 ของพื้นที่ ส่วนในเขตจังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วย อำเภอท่าตูม ร้อยละ 0.65 ของพื้นที่ และอำเภอจอมพระร้อยละ 1.01 ของพื้นที่ รวมทั้งสิ้น 8 อำเภอใน 2 จังหวัด

1.2 จำนวนประชากร เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะเป็นเพศชายที่ทำการปลูกอ้อย จำนวน 202 ราย หรือร้อยละ 58.72 ส่วนเพศหญิงจะปลูกอ้อยจำนวน 142 ราย หรือร้อยละ 41.27 ของพื้นที่ ที่ดำเนินการวิจัย

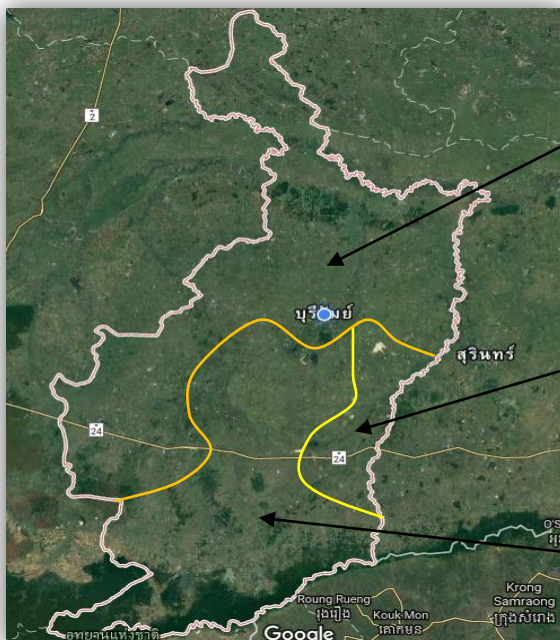
1.3 อายุของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วง 41 - 60 ปี จำนวน 226 ราย ร้อยละ 65.69 รองลงมาคือในช่วงอายุ 21 - 40 ปี จำนวน 73 ราย ร้อยละ 21.22 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 61 - 80 ปี จำนวน 44 ราย ร้อยละ 12.79 และในช่วงอายุ 0 - 20 ปี จำนวน 1 ราย ร้อยละ 0.29 ซึ่งจากการวิจัย พบว่า ในปัจจุบันคนรุ่นใหม่บางส่วนจะไม่หันมาปลูกอ้อย เพราะมีความรู้ ความสามารถจากการศึกษา การศึกษาในระดับที่สูง และเมื่อมีงานที่ดีทำอาจจะให้พ่อแม่เลิกปลูกอ้อย เพราะไม่อยากให้พ่อแม่ลำบาก หรืออาจจะมีการให้ผู้อื่นเช่าที่ในการปลูกอ้อย และอาจจะจ้างให้ผู้อื่นมาทำมาดูแลแทน เป็นต้น และยังมีคนรุ่นใหม่บางส่วนให้ความเห็นว่า ปัจจุบันยังไม่อยากที่จะทำแต่เมื่อมีอายุโตพอหรือถึงวัยทำงานแล้วก็อาจจะหันมาปลูกอ้อยเพื่อที่จะสร้างรายได้ให้กับครอบครัวต่อไป

1.4 ระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นส่วนใหญ่มากถึง 173 ราย ร้อยละ 50.29 รองลงมาคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 143 ราย ร้อยละ 41.56 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี 15 ราย ร้อยละ 4.36 รองลงมาอยู่ในระดับ ปวส./ปวช. จำนวน 12 ราย ร้อยละ 3.48 และในระดับปริญญาโท 1 ราย ร้อยละ 0.29 ตามลำดับ โดยเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจะรับช่วงการปลูกอ้อยต่อมาจากครอบครัว เพราะพื้นที่ในการปลูกมีความเหมาะสมต่อการปลูกอ้อย โดยครอบครัวเริ่มปลูกตั้งแต่มีการสร้างโรงงานน้ำตาลมาตั้งในพื้นที่

1.5 สมาชิกในครอบครัว เมื่อพิจารณารายครัวเรือน พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนจะเฉลี่ยอยู่ที่ 3 – 5 ราย โดยมีจำนวนเพศชายเฉลี่ย 2 – 4 ราย เพศหญิงมีจำนวนเฉลี่ย 2 – 5 รายต่อครัวเรือน และมีผู้ที่สนใจจะปลูกอ้อยอย่างน้อยเฉลี่ย 2 ราย ต่อครัวเรือน ส่วนสมาชิกที่ไม่ได้ปลูกอ้อยมีจำนวนเฉลี่ย 3 ราย ต่อครัวเรือน และจะมีการทำอาชีพอื่น เช่น ทำงานโรงงาน รับราชการ เป็นนักเรียน นักศึกษา เป็นต้น เมื่อสอบถามถึงสมาชิกที่ไม่ปลูกอ้อย พบว่าเหตุที่ไม่ปลูกอ้อย เพราะไม่เอากำบาก อยากรเรียนสูงๆ แล้วหางานที่ดีทำ รวมทั้งการปลูกอ้อยต้องใช้เงินลงทุนที่สูงมาก กลัวลงทุนไปแล้วไม่คุ้มกับรายได้ที่รับมา เพราะราคาอ้อยมีความผันผวนไม่แน่นอน ดังนั้นจึงมีความคิดว่า ถ้าพ่อแม่ทำอ้อยไม่ไหวแล้วก็จะเปลี่ยนไร้อ้อยให้เป็นสวนผสมเพื่อที่จะไว้กินไว้ใช้ในครัวเรือน แต่ตอนนี้พ่อแม่ยังอยากทำไร้อ้อยอยู่เลยต้องให้พ่อแม่ทำต่อไป

1.6 ภาษาที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่น เกษตรกรจะมีภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารที่แตกต่างกันไปตามกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น เขตอำเภอคูเมือง อำเภอแคนดง อำเภอบ้านด่าน อำเภอลำปลายมาศ จะมีการติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาอีสาน และภาษาเขมรบางส่วน ในเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จะมีการติดต่อสื่อสารโดยภาษาไทย ภาษาเขมร และภาษากูย (ส่วย) เป็นต้น โดยผู้ตอบแบบสอบถามหลายรายจะสามารถสื่อสารได้หลายภาษา โดยมีการสื่อสารภาษาอีสาน ร้อยละ 80.23 รองลงมาคือภาษาไทย ร้อยละ 34.59 ภาษาเขมร ร้อยละ 9.01 และภาษากูย (ส่วย) ร้อยละ 5.23 รวมทั้งภาษาไทยโคราช ร้อยละ 1.16 ตามลำดับ

1.7 อาชีพหลักของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย อาชีพของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ คือ อาชีพเกษตรกรรมจำนวน 314 ราย ร้อยละ 91.27 ของพื้นที่ รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไปจำนวน 24 ราย ร้อยละ 6.97 รองลงมาคือ อาชีพทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 10 ราย ร้อยละ 2.90 รองลงมาคือ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 4 ราย ร้อยละ 1.16 และอาชีพอื่นๆ จำนวน 2 ราย ร้อยละ 0.58 ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรที่ปลูกอ้อยจะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลาว เพราะ โรงงานมีพื้นที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่กลุ่มชาติพันธุ์ลาวอาศัยอยู่ ซึ่งอยู่บริเวณทางตอนเหนือของจังหวัด ส่วนกลุ่มชาติพันธุ์เขมร และกูยส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ทางใต้ของจังหวัดซึ่งอยู่ห่างจากกระยะโรงงานเกิน 50 กิโลเมตร ดังนั้นเกษตรกรที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เขมร และกูยส่วนใหญ่จึงไม่นิยมปลูกอ้อย เพราะจะต้องลงทุนสูง ในด้านคมนาคม และไม่มีแรงงาน รวมทั้งไม่มีความรู้ในด้านการปลูกอ้อย

บริเวณพื้นที่ด้านทิศเหนือของจังหวัดเป็นพื้นที่ ที่มีการอาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวมากที่สุด

บริเวณพื้นที่ด้านทิศตะวันออกของจังหวัดเป็นพื้นที่ ที่มีการอาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์ส่วย (กูย) มากที่สุด

บริเวณพื้นที่ด้านทิศใต้ของจังหวัดเป็นพื้นที่ ที่มีการอาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์เขมรมากที่สุด

ภาพที่ 4.2 แสดงเขตพื้นที่การอาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดบุรีรัมย์

1.8 อาชีพเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ส่วนใหญ่มีอาชีพเสริม คือ การทำนา จำนวน 273 ราย ร้อยละ 79.36 เฉลี่ยจำนวนพื้นที่ในการทำนาประมาณรายละ 9 ไร่ ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 81 ราย ร้อยละ 23.54 เฉลี่ยจำนวนพื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลังประมาณรายละ 9 ไร่ ทำสวนยางพารา จำนวน 69 ราย ร้อยละ 20.05 เฉลี่ยจำนวนพื้นที่ในการทำสวนยางพาราประมาณรายละ 12 ไร่ รับจ้างทั่วไป จำนวน 61 ราย ร้อยละ 17.73 เลี้ยงสัตว์ จำนวน 47 ราย ร้อยละ 13.66 ปลูกต้นยูคาลิปตัส จำนวน 9 ราย ร้อยละ 2.61 เฉลี่ยจำนวนพื้นที่ในการปลูกต้นยูคาลิปตัสประมาณรายละ 6 ไร่ ทำประมง จำนวน 1 ราย ร้อยละ 0.29 และอื่นๆ 3 ราย ร้อยละ 0.87 ตามลำดับ

2) ด้านรายได้ รายจ่าย และหนี้สินในครัวเรือน

รายได้ รายจ่าย และหนี้สินของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 344 คน สามารถคิดเป็นร้อยละตามอัตราจำนวนเกษตรกรได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงรายได้ รายจ่าย และหนี้สินในครัวเรือน

จำนวนเงิน	รายได้		รายจ่าย		หนี้สิน	
	จำนวนเกษตรกร	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร	ร้อยละ
ต่ำกว่า 100,000	124	36.05	101	29.36	82	23.84
100,001 – 300,000	162	47.09	193	56.10	144	41.86
300,001 – 500,000	17	4.94	20	5.81	45	13.08
500,001 – 800,000	13	3.78	15	4.36	28	8.14
800,001 – 1,000,000	17	4.94	7	2.03	14	4.07
1,000,001 ขึ้นไป	11	3.20	8	2.33	31	9.01
รวม	344	100.00	344	100.00	344	100.00

จากตารางแสดงให้เห็นว่ารายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะมีรายได้สุทธิอยู่ที่ 100,001 – 300,000 บาท/ปี แต่ก็มีรายจ่ายอยู่ในระดับเดียวกัน คือ 100,001 – 300,000 บาท/ปี และเมื่อพิจารณาถึงหนี้สินของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีหนี้สินสูงถึงระดับ 100,001 – 300,000 บาท เช่นเดียวกัน

3) ด้านการถือครองที่ดิน

เมื่อพิจารณาขนาดพื้นที่ถือครองของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยที่เป็นของตนเอง เป็นพื้นที่เช่า และเป็นพื้นที่ที่ผู้อื่นให้ใช้ประโยชน์ โดยเกษตรกรที่มีพื้นที่เป็นของตนเอง มีจำนวน 317 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.26 เกษตรกรที่มีพื้นที่เช่ามีจำนวน 157 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.84 เกษตรกรที่มีพื้นที่ของผู้อื่นที่ใช้ในการปลูกอ้อยจำนวน 47 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.93 และพื้นที่อื่นๆ 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.95

พื้นที่ในการปลูกอ้อยของเกษตรกรขนาดเล็ก 1 – 59 ไร่ มีจำนวน 291 ราย คิดเป็นร้อยละ 84.59 พื้นที่ในการปลูกอ้อยของเกษตรกรขนาดกลาง 60 – 199 ไร่ มีจำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.91 พื้นที่ในการปลูกอ้อยของเกษตรกรขนาดใหญ่ มากกว่า 200 ไร่ มีจำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.48 นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ ที่ใช้ในการปลูกข้าวไว้รับประทานในครัวเรือนและปลูกยางพารา รวมทั้งไว้ปลูกพืชผักต่างๆ เป็นต้น เมื่อพิจารณาแหล่งน้ำที่เกษตรกรใช้ในการปลูกอ้อย พบว่าการปลูกอ้อยในแต่ละครั้งต้องรอน้ำฝนเพื่อใช้ในการรดต้นอ้อย เพราะเกษตรกรไม่มีเงินลงทุนที่มากพอ

จะทำการบ่มน้ำเพื่อใช้ในการหล่อเลี้ยงต้นอ้อยทำให้ในบางปีที่เกิดวิกฤติฝนแล้ง จึงทำให้อ้อยตาย ส่งผลเกิดภาวะขาดทุนก่อให้เกิดหนี้สินของเกษตรกร

4.1.2 บริบทในการปลูกอ้อยของเกษตรกร

1) คุณลักษณะของพันธุ์อ้อย

1.1 พันธุ์อ้อยที่ใช้ในปัจจุบัน พันธุ์อ้อยที่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยนิยมปลูกกันมากที่สุดในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ คือ พันธุ์ขอนแก่น 3 ซึ่งเกษตรกรที่ปลูกอ้อยพันธุ์ขอนแก่น 3 มีจำนวน 339 ราย รองลงมาคือพันธุ์ K 88 – 92 มีผู้ปลูกจำนวน 22 ราย รองลงมาคือพันธุ์ K 11 มีผู้ปลูกจำนวน 12 ราย รองลงมาคือพันธุ์ อุทอง 15 มีผู้ปลูกจำนวน 8 ราย รองลงมาคือพันธุ์อุทอง 14 มีผู้ปลูกจำนวน 7 ราย รองลงมาคือพันธุ์ อุทอง 1 และพันธุ์ K 84 - 200 มีผู้ปลูกพันธุ์ละ 5 ราย และยังมีผู้ปลูกพันธุ์อื่นๆนอกเหนือจากนี้จำนวน 15 ราย เหตุที่เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์ขอนแก่น 3 มากที่สุดเพราะเป็นพันธุ์ที่ดูแลง่ายทนต่อน้ำท่วมและน้ำแล้ง มีน้ำหนักรากดี และมีความหวานมากทำให้เกษตรกรทั้งหมดในเขตพื้นที่โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์นิยมปลูก รวมทั้งทางโรงงานยังมีการสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพันธุ์ขอนแก่น 3 โดยทางโรงงานได้มีการนำพันธุ์อ้อยมาจำหน่ายให้กับเกษตรกร นอกจากนั้นเกษตรกรก็มีการสะสมพันธุ์เพื่อใช้ในการปลูกในแต่ละปีอีกด้วย

1.2 แหล่งที่มาของพันธุ์อ้อย เกษตรกรส่วนใหญ่ได้พันธุ์อ้อยมาจากกลุ่มเกษตรกรด้วยกันเองมีจำนวน 132 ราย หรือร้อยละ 38.37 รองลงมาได้มาจากโรงงาน จำนวน 107 ราย หรือร้อยละ 31.10 รองลงมาจากการสะสมพันธุ์ของตนเองจำนวน 104 คน หรือร้อยละ 30.23 ซึ่งเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูกอ้อยประมาณ 20 ปี

1.3 ลักษณะของการปลูกอ้อย เกษตรกรจะนิยมปลูกอ้อยแบบใช้ลำอ้อย จำนวน 340 ราย หรือร้อยละ 98.83 ส่วนการปลูกอ้อยแบบต้นกลัมีจำนวน 4 ราย หรือร้อยละ 1.16 เหตุที่เกษตรกรนิยมปลูกอ้อยแบบใช้ลำอ้อยเนื่องจากมีความสะดวก และรวดเร็วประหยัดค่าใช้จ่าย ช่วยลดต้นทุน และลดระยะเวลาในการปลูกให้เร็วขึ้น แต่ก็มีความเสี่ยงที่อ้อยจะไม่งอกหากปลูกในฤดูแล้ง

2) การสนับสนุนและการส่งเสริม

2.1 การสนับสนุนเงินทุนในการปลูกอ้อยของโรงงาน โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการสนับสนุนเงินทุนในการปลูกอ้อยให้กับเกษตรกร ซึ่งมีเกษตรกรจำนวน 257 ราย ที่ได้รับเงินทุนในการปลูกอ้อยมากกว่า 2,000 บาท หรือร้อยละ 79.94 และมีเกษตรกรที่ได้รับเงินทุนในการปลูกอ้อยน้อยกว่า 2,000 บาท จำนวน 48 ราย หรือร้อยละ 13.95 รวมทั้งยังมีเกษตรกรที่ไม่ได้รับเงินทุนในการปลูกอ้อย จำนวน 21 ราย หรือร้อยละ 6.10 เหตุที่มีเกษตรกรไม่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนอาจเป็นเพราะเกษตรกรไม่ยอมทำเรื่องขอรับการสนับสนุน รวมทั้งเป็นเกษตรกรรายใหม่ que เริ่มปลูกอ้อยเป็นปีแรก เลยยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากโรงงาน เพราะโรงงานจะมีการสนับสนุนเกษตรกรที่ปลูกอ้อยอย่างน้อย 2 ปี ขึ้นไป

2.2 แหล่งความรู้ในการปลูกอ้อย เกษตรกรจะได้รับความรู้มาจากการอบรมของโรงงาน จำนวน 284 ราย หรือร้อยละ 82.26 เจ้าหน้าที่ของโรงงานจะมีการมาแนะนำและส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกอ้อยอย่างถูกวิธีและส่งเสริมให้มีผลผลิตเพิ่มมากขึ้น รองลงมาคือจากกลุ่มเพื่อนเกษตรกร จำนวน 64 ราย หรือร้อยละ 18.60 เกษตรกรจะทำการติดต่อสื่อสารพูดคุย และแลกเปลี่ยนวิธีในการปลูกอ้อยให้ได้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น และมีเกษตรกรที่ได้รับความรู้มาจากบรรพบุรุษ พ่อแม่

ถ่ายทอดความรู้ให้ลูกหลานเกี่ยวกับวิธีในการปลูกอ้อย มีจำนวน 10 ราย หรือร้อยละ 2.90 นอกจากนี้ ยังมีเกษตรกรที่หาความรู้จากประสบการณ์ของตนเอง จำนวน 3 ราย หรือร้อยละ 0.87 ตามลำดับ

3) การเก็บเกี่ยวการขนส่งผลผลิตและการขายผลผลิต

3.1 การเก็บเกี่ยวผลผลิต เมื่อพิจารณาถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรจะมีการเก็บเกี่ยวอ้อยไฟเป็นส่วนใหญ่มียอดจำนวน 145 ราย หรือร้อยละ 42.15 เพราะอ้อยไฟจะสามารถเก็บเกี่ยวได้ง่ายและสะดวก แต่ทางโรงงานน้ำตาลไม่ค่อยอยากให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตจากการจุดไฟ เพราะเมื่อมาถึงโรงงานเข้าสู่กระบวนการผลิตน้ำตาลจะมีเศษตะกอนจากการเผาในน้ำตาล รองลงมาจะเป็นการเก็บเกี่ยวผลผลิตทั้งอ้อยสดและอ้อยไฟ จำนวน 111 ราย หรือร้อยละ 32.26 ทั้งนี้การเก็บเกี่ยวของเกษตรกรที่เก็บเกี่ยวผลผลิตทั้งอ้อยสดและอ้อยไฟก็ขึ้นอยู่กับพื้นที่และสภาพของอ้อยนั้นๆ รองลงมาจะเป็นการเก็บเกี่ยวแบบอ้อยสด จำนวน 88 รายหรือร้อยละ 25.58 ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรที่เก็บเกี่ยวอ้อยสด จะใช้แรงงานเครื่องจักรในการเก็บเกี่ยวผลผลิต ตามลำดับ

3.2 การขนส่งผลผลิต เมื่อมีการเก็บเกี่ยวอ้อยเสร็จเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายใหญ่และรายกลางจะนำอ้อยขึ้นรถพ่วงหรือรถบรรทุกสิบล้อ ส่วนเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายเล็กจะนิยมใช้รถบรรทุกหกล้อ หรือรถอีแต่นใช้ในการบรรทุกอ้อยเพื่อนำไปส่งโรงงานหรือตามสถานที่รับซื้อต่าง ๆ โดยเกษตรกรที่ขนด้วยพ่วง มีจำนวน 6 ราย หรือร้อยละ 1.70 ขนด้วยรถสิบล้อ มีจำนวน 133 ราย หรือร้อยละ 37.89 ขนด้วยหกล้อ มีจำนวน 171 ราย หรือร้อยละ 48.71 ขนด้วยรถอีแต่น มีจำนวน 40 ราย หรือร้อยละ 11.39 ขนด้วยรถอื่นๆ (รถกระบะ) จำนวน 1 ราย หรือร้อยละ 0.28 ซึ่งมีเกษตรกรบางรายอาจขนทั้งรถสิบล้อและรถหกล้อตามความสะดวกที่หารถบรรทุกได้

3.3 การขายผลผลิต เมื่อพิจารณาในเรื่องของวิธีการขายอ้อย พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจะขายอ้อยผ่านโคเวตาตัวเอง จำนวน 261 ราย หรือร้อยละ 75.87 เพราะเกษตรกรมีจำนวนปริมาณอ้อยมาก และมีการเดินทางที่สะดวก รองลงมาคือการขายผ่านโคเวตาหัวหน้า จำนวน 79 ราย หรือร้อยละ 22.96 เป็นการขายโดยฝากหัวหน้าไปขายให้กับโรงงาน เพราะอาจจะมียอดอ้อยไม่มาก และไม่ยากรอคิวที่นาน รองลงมาผ่านโคเวตานายทุน จำนวน 3 ราย 0.87 เป็นการขายให้กับนายทุนทั้งไร่ เก็บเกี่ยวผลผลิตเอง นำไปขายเอง และอื่นๆ จำนวน 1 ราย หรือร้อยละ 0.29 ตามลำดับ

4) จำนวนผลผลิตและผลตอบแทนด้านราคา

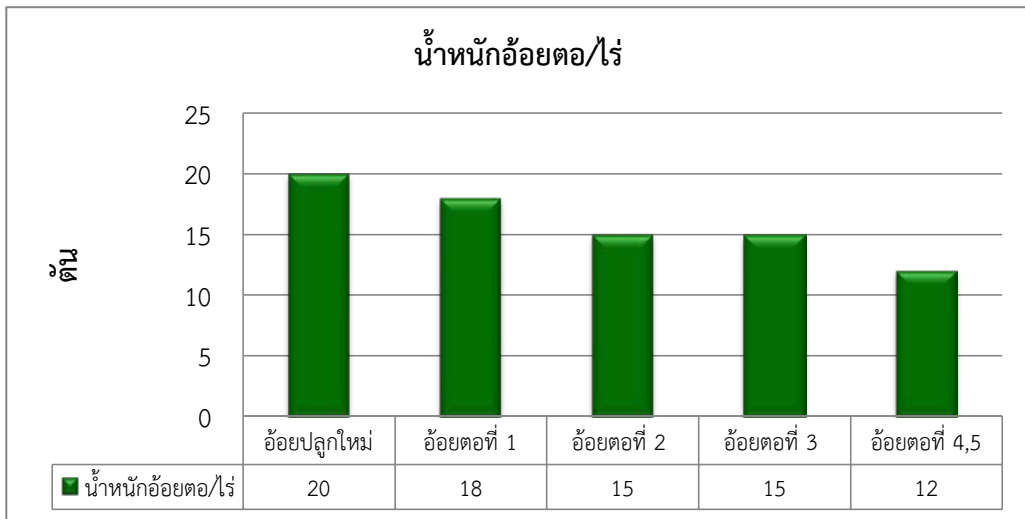
เมื่อพิจารณาผลผลิตและค่าตอบแทนด้านราคา พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีจำนวนผลผลิตและผลตอบแทน ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนผลผลิตและผลตอบแทนด้านราคา

อ้อย	จำนวนเกษตรกร (คน)	พื้นที่ปลูกเฉลี่ย/ ครัวเรือน (ไร่)	น้ำหนักเฉลี่ย/ไร่ (ตัน)	รายได้เฉลี่ย/ตัน (บาท)
อ้อยใหม่	234	17 – 30	18 – 20	1,050
อ้อยต่อ 1	134	19 – 20	15 – 18	1,050
อ้อยต่อ 2	91	15 – 18	12 – 15	1,050
อ้อยต่อ 3	71	15 – 18	10 – 15	1,050
อ้อยต่อ 4,5	2	15 – 18	10 – 12	1,050

จากตารางเกษตรกรจะมีผลผลิตของอ้อยปลูกใหม่เฉลี่ย 18 - 20 ตัน/ไร่ อ้อยต่อที่ 1 ได้ปริมาณผลผลิตที่ 15 - 18 ตัน/ไร่ อ้อยต่อที่ 2 มีปริมาณผลผลิตที่ 12 - 15 ตัน/ไร่ และ อ้อยต่อที่ 3 มีปริมาณเฉลี่ย 10 - 15 ตันต่อไร่ อ้อยต่อ 4 และ 5 มีปริมาณเฉลี่ย 10 - 12 ตัน/ไร่

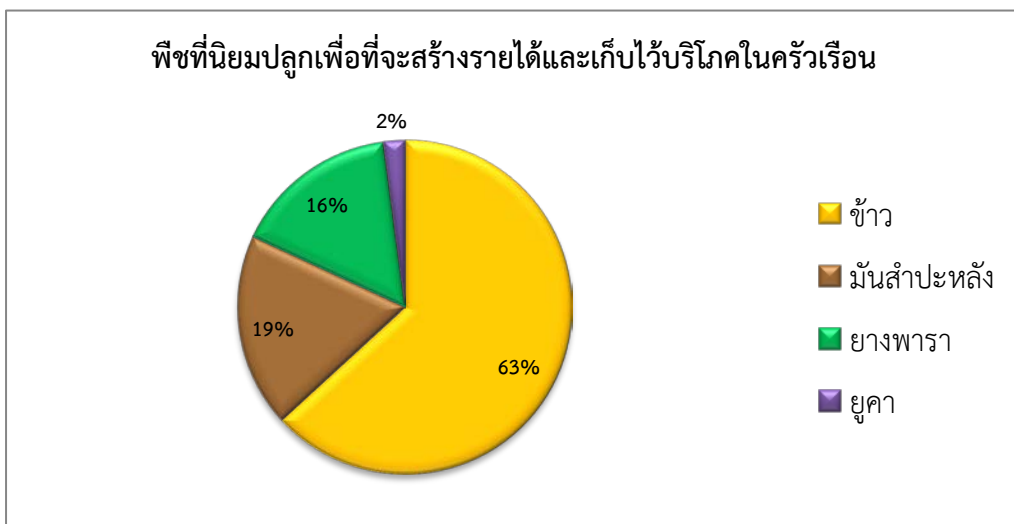
เช่นกัน ในแต่ละปีราคาอ้อยจะขึ้นลงตามกลไกราคาที่กำหนด ซึ่งเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจะขายได้ประมาณตันละ 1,050 บาท

กราฟที่ 4.2 แสดงปริมาณน้ำหนักอ้อยในแต่ละต่อ/ตัน

ในแต่ละปีเกษตรกรรายเล็กจะมีรายได้ประมาณ 100,000 – 300,000 บาท/ปี เกษตรกรรายกลางจะมีรายได้ประมาณ 300,000 – 800,000 บาท/ปี เกษตรกรรายใหญ่จะมีรายได้ประมาณ 800,000 – 1,000,000 บาทขึ้นไป/ปี นอกจากนี้ทางโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ยังได้มีการสนับสนุนเงินทุนให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยได้นำเงินไปใช้สำหรับเป็นทุนในการปลูกอ้อยไร่ละประมาณ 2,000 บาท แต่เกษตรกรบางรายก็ไม่ได้รับเงินทุนสนับสนุน เพราะอาจเกิดความกังวลใจกลัวที่จะเป็นหนี้โรงงานเพิ่มมากขึ้น ในแต่ละปีเกษตรกรจะมีการไปกู้เงินโรงงานเพื่อที่จะทำมาซื้อปุ๋ยไปใช้ในไร่อ้อย ทั้งปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์ ซึ่งมีราคาที่สูงมาก ทำให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยต้องเสียค่าใช้จ่ายในเรื่องของการซื้อปุ๋ยในแต่ละปีแพงพอสมควร

นอกจากการปลูกอ้อยแล้วเกษตรกรยังมีการปลูกพืชชนิดอื่นๆ เป็นอาชีพเสริม เพื่อที่จะสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน โดยส่วนใหญ่จะมีการปลูกข้าว ปลูกยางพารา และปลูกมันสำปะหลัง โดยสามารถคิดเป็นร้อยละได้ ดังนี้

กราฟที่ 4.3 แสดงพืชที่นิยมปลูกเพื่อสร้างรายได้เสริม

จากกราฟแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรที่ปลูกอ้อยจะมีการปลูกพืชชนิดอื่นๆ ประกอบด้วย ข้าว 63% มันสำปะหลัง 19% ยางพารา 16% และต้นยาสูบ 2% จากการพิจารณาแบบสอบถามพบว่า เกษตรกรนิยมปลูกข้าวควบคู่กับการปลูกอ้อย เพราะเกษตรกรต้องปลูกข้าวเพื่อไว้บริโภคในครัวเรือน และปลูกอ้อยเพื่อที่จะสร้างรายได้ให้กับครอบครัว และในทางกลับกันมีเกษตรกรบางรายปลูกอ้อยเพื่อที่จะสร้างรายได้เสริม แต่ปลูกข้าวหรือปลูกมันสำปะหลังเพื่อเป็นอาชีพหลัก

4.1.3 ปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

1) ปัญหาด้านการปลูกอ้อยของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกอ้อยมากที่สุดซึ่งมีจำนวน 143 ราย หรือร้อยละ 19.94 เพราะในบางปีจะเกิดน้ำท่วม แต่ในบางปีก็จะเกิดฝนแล้งทำให้เกษตรกรมีปัญหาในด้านนี้มากที่สุด รองลงมา คือ การเช่าที่ดินในการปลูกอ้อยมีราคาที่สูงมีจำนวน 128 ราย หรือร้อยละ 17.85 ปัจจุบัน ค่าเช่าที่ดินบริเวณใกล้เคียงโรงงานจะมีราคาอยู่ที่ 2,000 – 3,000 บาท/ไร่ ส่วนที่ดินที่อยู่ไกลจากโรงงานจะมีราคาอยู่ที่ 1,000 – 2,000 บาท/ไร่ รองลงมาคือปัญหาค่าจ้างแรงงานมีราคาสูงมีจำนวน 109 ราย หรือร้อยละ 15.20 ปัจจุบันเกษตรกรที่จ้างแรงงานคนตัดอ้อยมีราคาที่สูงมากซึ่งแตกต่างจากเครื่องจักรที่มีค่าจ้างไม่สูงมาก รองลงมาคือปัญหาพันธุ์อ้อยมีราคาแพง จำนวน 104 ราย หรือร้อยละ 14.50 เกษตรกรต้องลงทุนในการซื้อพันธุ์อ้อยที่สูงมากแต่เกษตรกรบางรายก็มีการสะสมพันธุ์เก็บไว้ปลูกเองเพื่อช่วยลดต้นทุนในการปลูกอ้อย รองลงมาคือปัญหาอุปกรณ์การเกษตรไม่เพียงพอ จำนวน 86 ราย หรือร้อยละ 11.99 เกษตรกรโดยส่วนใหญ่ยังไม่มีเครื่องมือในการปลูกอ้อยทำให้ต้องรอคิวในการไถเพื่อปลูกอ้อยหรือไถพรวนร่องอ้อย รองลงมาคือปัญหา ค่าจ้างเครื่องจักรมีราคาสูง จำนวน 81 ราย หรือร้อยละ 11.30 ค่าจ้างเครื่องจักรส่วนใหญ่จะอยู่ที่ค่าไถ ค่าปรับสภาพพื้นที่ให้เหมาะกับการปลูกอ้อย และค่าค้ำอ้อยรวมทั้งค่าขนส่งที่มีราคาที่สูง รองลงมาคือปัญหาไม่มีแรงงานจำนวน 31 ราย หรือร้อยละ 4.32 ปัจจุบันแรงงานคนในการตัดอ้อยค่อนข้างที่จะหายาก เพราะการตัดอ้อยค่อนข้างที่จะลำบาก รวมทั้งหลายคนไม่มีเวลาที่จะไปรับจ้างเพราะต้องจัดการในไร่อ้อยของตนเอง รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้ความรู้เรื่องอ้อยไม่เพียงพอ จำนวน 5 ราย หรือร้อยละ 0.70 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมบางรายไม่มีความรู้ความสามารถที่เพียงพอในการให้ความรู้ต่อเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยเพราะอาจจะพึ่งมาเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจึงยังไม่มีประสบการณ์ที่เพียงพอที่จะให้ความรู้กับเกษตรกรตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นอีก 30 ราย หรือร้อยละ 4.18

2) ปัญหาด้านการดูแลอ้อยของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีปัญหาที่หนักมากที่สุด คือ ฝนแล้ง แหล่งน้ำไม่เพียงพอจำนวน 178 ราย หรือร้อยละ 20.09 ส่งผลให้อ้อยมีกำลังการผลิตที่ต่ำ ส่งผลให้ราคาอ้อยตกต่ำและต้นทุนการผลิตสูง ปัญหารองลง คือ ปัญหาวัชพืชมาก จำนวน 144 ราย หรือร้อยละ 16.25 อ้อยจะประสบกับปัญหาหญ้าที่ขึ้นแซมตามร่องอ้อยเป็นจำนวนมากส่งผลทำให้ให้อ้อยถูกแย่งอาหารทำให้ผลผลิตลดลง ปัญหารองลงมาก็คือปัญหาปุ๋ยมีราคาแพง จำนวน 108 ราย หรือร้อยละ 12.19 ถ้าหากโรงงานน้ำตาลลดราคาปุ๋ยให้ต่ำลงเกษตรกรก็จะมีความมั่นใจที่ถูกลงและอาจทำให้มีปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้นในอนาคตต่อไป ปัญหารองลงมาก็คือ ปัญหาอ้อยไม่งอก จำนวน 101 ราย หรือร้อยละ 11.40 ปัญหาอ้อยไม่งอกโดยส่วนใหญ่เกิดจากอ้อยขาดน้ำ เพราะเกษตรกรเกือบทั้งหมดจะรอน้ำจากน้ำฝนเท่านั้น เมื่อเกิดปัญหาฝนแล้งก็จะส่งผลให้อ้อยไม่งอกได้ ปัญหารองลงมาก็คือ ปัญหาการใช้เงินลงทุน จำนวน 95 ราย หรือร้อยละ 10.72 อ้อยต้องใช้เงินลงทุนที่สูงมาก ถ้าหากเกษตรกรมีทุนไม่เพียงพอก็อาจจะประสบกับปัญหาขาดทุนได้ ปัญหารองลงมาก็คือปัญหาโรคและแมลงจำนวน 81 ราย หรือร้อยละ 9.14 ซึ่งโรคที่พบบ่อยที่สุด คือ

กาบใบขาวส่งผลให้อ้อยตายและได้ผลผลิตที่น้อยลง นอกจากนี้ยังมีปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ จำนวน 81 ราย หรือร้อยละ 9.14 ส่งผลให้อ้อยมีคุณภาพที่ยังไม่ดีเท่าที่ควรเพราะเกษตรกรบางรายยังใช้วิธีเผาอ้อยก่อนตัดทำให้แร่ธาตุในดินสลายลงไป และยังพบปัญหาสารเคมีตกค้าง จำนวน 37 ราย หรือร้อยละ 4.18 เกิดจากการฉีดพ่นยากำจัดวัชพืชและศัตรูพืช ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของเกษตรกรเอง รวมทั้งยังมีปัญหาเครื่องมือไม่เพียงพอ จำนวน 30 ราย หรือร้อยละ 3.39 เครื่องมือในการดูแลอ้อยส่วนใหญ่เกษตรกรจะมีการไปยืมเพื่อนเกษตรกรมาใช้ หรือไปจ้างแรงงานให้มาช่วยดูแลอ้อย เช่นการฉีดพ่นยากำจัดวัชพืชและศัตรูพืช เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่น จำนวน 31 ราย หรือร้อยละ 3.50 ตามลำดับ

3) ปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีปัญหาไฟไหม้อ้อยมากที่สุด จำนวน 96 ราย หรือร้อยละ 17.36 ไฟไหม้อ้อยเกิดจากมีไฟลามทุ่งเข้าสู่อ้อย เพราะอ้อยเป็นพืชที่ติดไฟได้ง่ายมาก ดังนั้นเกษตรกรต้องระมัดระวังเรื่องไฟเป็นอย่างมาก ปัญหารองลงมา คือ ปัญหาด้านค่าจ้างแรงงานสูงเกินไป จำนวน 83 ราย หรือร้อยละ 15.01 เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจะต้องจ่ายค่าแรงงานที่สูงมาก และปัจจุบันแรงงานก็ค่อนข้างที่จะหายาก ดังนั้นเกษตรกรจึงมีความจำเป็นที่จะยินยอมจ่ายค่าแรงงานที่สูงขึ้น เพื่อให้ทันต่อฤดูกาลตัดอ้อย ปัญหารองลงมา คือ ปัญหาอ้อยมีความหวานน้อย จำนวน 78 ราย หรือร้อยละ 14.10 หากอ้อยมีความหวานน้อยก็จะทำให้เกษตรกรได้ค่า CCS. ที่ถูกลง ดังนั้นต้องมีการปรับสภาพดิน สภาพอ้อยให้สามารถมีค่าความหวานที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ที่สูงขึ้น ปัญหารองลงมาคือ ปัญหาขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยว จำนวน 71 ราย หรือร้อยละ 12.84 ปัจจุบันแรงงานในการตัดอ้อยหายากมาก เพราะการตัดอ้อยมีความลำบาก และคนตัดอ้อยไม่ว่างหรือติดภารกิจต่างๆ จึงไม่สามารถมีแรงงานในการตัดอ้อยที่เพียงพอ ปัญหารองลงมาคือปัญหาอ้อยมีสิ่งเจือปนมากเกินไป จำนวน 54 ราย หรือร้อยละ 9.76 ซึ่งปัญหานี้เกิดจากการเผาอ้อยเพื่อตัดด้วยแรงงานคนทำให้อ้อยมีเศษเผาไหม้ และเกิดจากการตัดอ้อยด้วยรถตัดอ้อยที่มีดินเจือปนไปกับอ้อย ปัญหารองลงมาคือปัญหาอุปกรณ์การเก็บเกี่ยวไม่เพียงพอ จำนวน 52 ราย หรือร้อยละ 9.40 เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการรถตัดอ้อยเพราะต้องจ่ายค่าแรงที่ถูกลงกว่าแรงงานคน ซึ่งปัจจุบันบริเวณจังหวัดบุรีรัมย์มีรถตัดอ้อยที่มีจำนวนไม่มาก ดังนั้นถ้าหากมีรถตัดอ้อยเพิ่มมากขึ้นก็จะช่วยให้เกษตรกรลดต้นทุนในเรื่องของค่าใช้จ่ายและอาจจะทำให้มีปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้นได้ ปัญหาต่อมาคือปัญหาอ้อยค้างไร่ จำนวน 37 ราย หรือร้อยละ 6.69 เกิดจากเกษตรกรตัดอ้อยไม่ทันประกอบกับอ้อยไม่ผ่านคุณภาพที่โรงงานกำหนด นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นๆ จำนวน 82 ราย หรือร้อยละ 14.83 ซึ่งส่วนใหญ่คือไม่ยอมให้โรงงานน้ำตาลยกเลิกการตัดอ้อยด้วยอ้อยไฟ เพราะเกษตรกรบางรายมีความสะดวกในการตัดอ้อยด้วยอ้อยไฟ

4) ปัญหาด้านการขนส่ง พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีปัญหาด้านการรอคิวที่นานจนเกินไปมากที่สุด จำนวน 123 ราย หรือร้อยละ 30.98 เกษตรกรต้องใช้เวลาในการรอคิวนำอ้อยเข้าโรงงานค่อนข้างนานประมาณ 3 – 4 วัน ทำให้อ้อยแห้งผลผลิตด้านน้ำหนักลดลง มีความเสี่ยงจะทำให้เกษตรกรขาดทุนได้ ปัญหารองลงมาคือปัญหาการขนส่งผลผลิตเสีย จำนวน 56 ราย หรือร้อยละ 14.11 เกษตรกรหลายรายประสบกับปัญหาการขนส่งผลผลิตเสียระหว่างการเดินทาง ทำให้เกษตรกรเสียเวลาและส่งผลกระทบต่อคิวอ้อย ปัญหารองลงมาคือปัญหาค่ารถบรรทุกขนส่งอ้อยมีราคาสูง จำนวน 47 ราย หรือร้อยละ 11.82 สำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยห่างจากโรงงานก็ต้องจ่ายค่าขนส่งที่เพิ่มสูงมากขึ้น ส่งผลให้มีต้นทุนการผลิตค่อนข้างแพง แต่รายรับยังเท่าเดิม ดังนั้นโรงงานควรมีการช่วยเหลือเกษตรกรที่มีพื้นที่ห่างจากโรงงานให้มากขึ้นเช่นสนับสนุนค่าขนส่ง

เป็นต้น ปัญหาต่อมาคือ เกษตรกรไม่มีรถขนส่งในการขนส่งอ้อยเข้าโรงงาน จำนวน 11 ราย หรือร้อยละ 2.77 เกษตรกรต้องมีการรอคิวรถขนส่งอ้อย เพราะรถขนส่งอ้อยมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อปริมาณการผลิตอ้อยที่มี นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นจำนวน 160 ราย หรือร้อยละ 40.30 โดยส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาการขนส่งอ้อยเข้าโรงงานล่าช้าส่งผลเสียทำให้น้ำหนักอ้อยลดทำให้เกษตรกรมีรายได้ลดลง

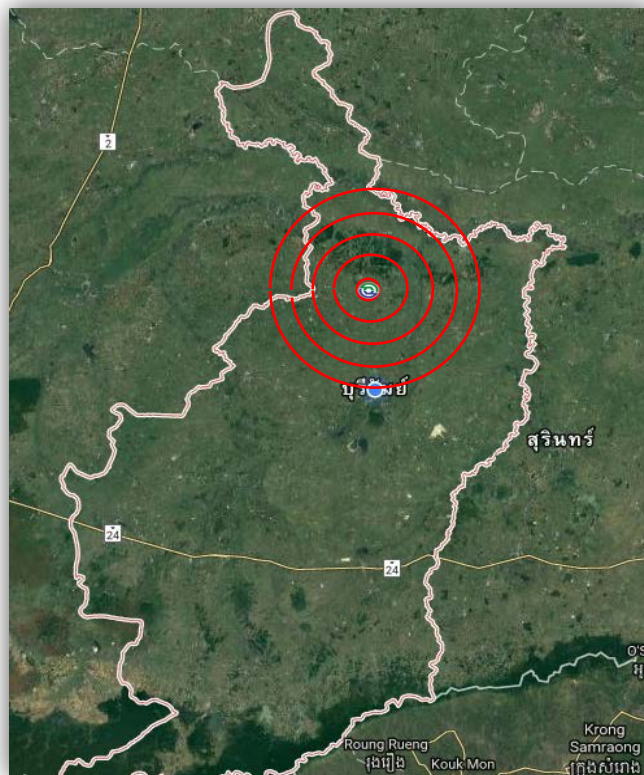
4.2 บริบทของผู้ไม่ปลูกอ้อย

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ไม่ปลูกอ้อย จำนวน 116 ราย พบว่าผู้ไม่ปลูกอ้อยจะมีบริบทที่ที่แตกต่างกันไป ทั้งทางด้านภาษา วัฒนธรรม และวิถีความเป็นอยู่ โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ไม่ปลูกอ้อย ข้อมูลทั่วไปของผู้ไม่ปลูกอ้อย ประกอบไปด้วย บริบทด้านต่างๆ ดังนี้

1) ด้านกายภาพ

1.1 พื้นที่ของผู้ไม่ปลูกอ้อย ผู้ไม่ปลูกอ้อยในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ในระยะใกล้เคียงโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ ประกอบด้วยพื้นที่ ที่กระจายอยู่ในเขตอำเภอคูเมือง ร้อยละ 93.83 ของพื้นที่ อำเภอสตึก ร้อยละ 95.83 ของพื้นที่ อำเภอแคนดง ร้อยละ 92.54 ของพื้นที่ อำเภอบ้านด่าน ร้อยละ 94.06 ของพื้นที่ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ ร้อยละ 98.76 ของพื้นที่ อำเภอลำปลายมาศ ร้อยละ 98.81 ของพื้นที่ และอำเภอประโคนชัย ร้อยละ 99.02 ของพื้นที่ โดยส่วนใหญ่ผู้ที่ไม่ได้ปลูกอ้อย จะประกอบอาชีพทำนา โดยให้ความเห็นว่า ไม่อยากปลูกอ้อย เพราะต้องใช้เงินลงทุนมาก และบรรพบุรุษไม่เคยมีใครปลูกอ้อยมาก่อน รวมทั้งเคยปลูกอ้อยแล้วเกิดภาวะขาดทุน นอกจากนี้ไม่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อย ดังนั้นจึงไม่นิยมที่จะปลูกอ้อย ปลูกได้เพียงข้าวเพื่อที่จะเก็บไว้กินในครัวเรือน

ภาพที่ 4.3 แสดงพื้นที่รอบโรงงานน้ำตาล 50 กม.

ที่มา : คณะผู้วิจัย, <https://www.google.co.th/maps/place/บุรีรัมย์>

จากภาพ แสดงให้เห็นว่าผู้ไม่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะอยู่รอบนอกพื้นที่ในระยะห่างจาก 20 - 40 กิโลเมตร โดยพื้นที่ ที่ไม่มีการปลูกอ้อยจะอยู่บริเวณทางทิศใต้และทางทิศตะวันออกของจังหวัด โดยผู้ไม่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะมีพื้นที่ ที่แตกต่างกันไป เฉลี่ยแล้วจะมีพื้นที่ในการทำอาชีพเกษตรกรรมอยู่ที่ประมาณ 15 ไร่/ครัวเรือน สำหรับผู้มีพื้นที่ใกล้โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ ไม่ปลูกอ้อยเพราะ ไม่มีพื้นที่ในการปลูก และไม่มีเงินทุนในการปลูกอ้อย รวมทั้งยังไม่มีความรู้ในการปลูกอ้อยที่เพียงพออีกทั้งเคยปลูกแล้วขาดทุนจึงไม่อยากจะปลูกอ้อย

ภาพที่ 4.4 แสดงภาพพื้นที่นาข้าวในบริเวณระยะ 50 กิโลเมตรรอบโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

1.2 จำนวนประชากร ผู้ไม่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงมีจำนวน 68 ราย หรือร้อยละ 58.62 ส่วนเพศชายมีจำนวน 48 ราย หรือร้อยละ 41.38 รวมทั้งหมด 116 ราย ของพื้นที่ ที่ดำเนินการวิจัย

1.3 อายุของผู้ไม่ปลูกอ้อย ผู้ไม่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วง 41 - 60 ปี มากถึง 72 ราย หรือร้อยละ 62.06 รองลงมาคือในช่วงอายุ 21 - 40 ปี มีจำนวน 26 ราย หรือร้อยละ 22.41 และ 61 - 80 ปี มีจำนวน 18 ราย หรือร้อยละ 15.51 ตามลำดับ

1.4 ระดับการศึกษาของผู้ไม่ปลูกอ้อย ผู้ไม่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาอยู่ที่ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษามากถึง 82 ราย หรือร้อยละ 70.68 ของเกษตรกรทั้งหมดในพื้นที่ ที่ทำงานวิจัย รองลงมาคือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 28 ราย หรือร้อยละ 24.13 ปริญญาตรี จำนวน 3 ราย หรือร้อยละ 2.58 ปวช./ปวส. จำนวน 2 ราย หรือร้อยละ 1.72 และปริญญาโท จำนวน 1 ราย หรือร้อยละ 0.86 ตามลำดับ

1.5 สมาชิกในครอบครัว เมื่อพิจารณารายครัวเรือน พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนจะเฉลี่ยอยู่ที่ 3 - 5 คน เพศชายเฉลี่ยอยู่ที่ 2 - 4 คนต่อครัวเรือน และเพศหญิงเฉลี่ยอยู่ที่ 1 - 3 คนต่อครัวเรือน

1.6 ภาษาที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่น ผู้ไม่ปลูกอ้อยจะมีภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารที่ต่างกันไปตามกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น เขตอำเภอคูเมือง อำเภอแคนดง อำเภอบ้านด่าน อำเภอลำปลายมาศ จะมีการติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาอีสาน และภาษาเขมรบางส่วน ในเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอชุมพลบุรี จะมีการติดต่อสื่อสารโดยภาษาไทย ภาษาเขมร และภาษากูย (ส่วย) บางส่วน โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะมีการติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาอีสาน จำนวน 101 ราย หรือร้อยละ 87.06 รองลงมาคือภาษาไทย จำนวน 57 ราย หรือร้อยละ 49.13 และภาษาเขมร จำนวน 7 ราย หรือร้อยละ 5.17 ตามลำดับ

1.7 อาชีพหลักของผู้ไม่ปลูกอ้อย อาชีพของผู้ไม่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ คือ อาชีพเกษตรกร (ทำนา) มากถึง 98 ราย หรือร้อยละ 84.48 ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง จำนวน 7 ราย หรือร้อยละ 6.03 รองลงมาคืออาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 5 ราย หรือร้อยละ 4.31 และอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 1 ราย หรือร้อยละ 0.86 ตามลำดับ

1.8 อาชีพเสริมของผู้ไม่ปลูกอ้อย ส่วนใหญ่มีอาชีพเสริม คือ การรับจ้าง จำนวน 52 ราย หรือร้อยละ 44.82 รองลงมาคือ อาชีพก่อสร้าง จำนวน 28 ราย หรือร้อยละ 24.13 รองลงมาคือ อาชีพเลี้ยงสัตว์ จำนวน 12 ราย หรือร้อยละ 10.34 และอาชีพขายสินค้า จำนวน 12 ราย หรือร้อยละ 10.34 รองลงมาคือ อาชีพงานฝีมือ จำนวน 7 ราย หรือร้อยละ 6.03 และอาชีพเก็บของเก่าขาย จำนวน 5 ราย หรือร้อยละ 4.31 ตามลำดับ โดยแต่ละอาชีพจะมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่คลุกกันไปในทุกอาชีพ แต่กลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่ได้ปลูกอ้อยมากที่สุด คือ กลุ่มชาติพันธุ์เขมร และกลุ่มชาติพันธุ์ญ (ส่วย) เพราะไม่ได้อยู่ในพื้นที่ ที่โรงงานตั้งอยู่ ถ้าหากโรงงานมาตั้งในพื้นที่ ที่กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ดำรงชีวิตอยู่ ก็อาจจะมีการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นได้ในอนาคตข้างหน้าต่อไป

2) ด้านรายได้ รายจ่าย และหนี้สินในครัวเรือน

รายได้ผู้ไม่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 100,000 – 300,000 บาท/ปี แต่ก็มีรายจ่ายอยู่ในระดับเดียวกัน คือ 100,000 – 300,000 บาท/ปี และเมื่อพิจารณาถึงหนี้สิน กลับพบว่าผู้ไม่ปลูกอ้อยมีหนี้สินในระดับระดับ 100,000 – 300,000 บาท เช่นกัน เพราะส่วนใหญ่จะมีการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ต่างๆ เช่น กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) หรือกู้เงินนอกระบบมาใช้ในการประกอบอาชีพ รวมถึงใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และนำไปใช้หนี้ในปีที่ผ่านมาทำให้มีหนี้ปีต่อปีจากการทำอาชีพเกษตรกร จะเห็นได้ว่าผู้ปลูกอ้อย และผู้ไม่ปลูกอ้อยจะมีรายได้และรายจ่ายทั้งปีเท่าๆ กัน แต่สำหรับผู้ปลูกอ้อยรายใหญ่ก็จะมีรายรับมากกว่ารายจ่าย

3) ด้านการถือครองที่ดิน

เมื่อพิจารณาขนาดพื้นที่ถือครอง พบว่า ส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่ของตนเอง อยู่ประมาณ 10 – 40 ไร่ และมีพื้นที่เช่าประมาณ 10 – 15 ไร่ และจะใช้เป็นพื้นที่ในการทำเกษตร ประมาณ 20 – 25 ไร่ ส่วนพื้นที่ ที่เหลือจะใช้ในการเลี้ยงสัตว์และสร้างที่อยู่อาศัย เป็นต้น

4.2.2 ความสนใจในการปลูกอ้อย

เมื่อสอบถามเกษตรกรผู้ไม่ปลูกอ้อยเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการปลูกอ้อย โดยส่วนใหญ่ไม่มีความคิดที่อยากจะปลูกอ้อย มากถึง 97 ราย หรือร้อยละ 83.62 เพราะมีความเชื่อว่า อ้อยปลูกยากและลงทุนสูง รวมทั้งไม่มีความรู้เรื่องอ้อย และที่สำคัญอ้อยไม่ใช่อาชีพของบรรพบุรุษที่ทำ สืบทอดกันมาแต่โบราณ รวมทั้งมีเกษตรกรบางรายเคยปลูกอ้อยแล้วขาดทุนไม่มีเงินส่งเพื่อจ่ายหนี้ ให้กับนายทุน และไม่มีพื้นที่ ที่เพียงพอในการปลูกอ้อย ส่วนสมาชิกในครัวเรือนก็ไม่อยากที่จะหันมา ปลูกอ้อยเช่นกัน จากแบบสอบถามพบว่าสมาชิกในครัวเรือนไม่อยากจะปลูกอ้อยถึง 102 ราย เพราะปัจจุบันสมาชิกในครัวเรือนไม่อยากจะทำอาชีพเกษตรกร อยากทำงานดีๆ อยากเป็นข้าราชการ จะได้ไม่ต้องลำบากเหมือนพ่อแม่ และเมื่อสอบถามนักเรียน นักศึกษาก็พบว่าไม่มีใครอยากที่จะทำไร้อ้อย เพราะรู้สึกลำบากและลงทุนมาก รวมทั้งเรียนจบมาก็อยากมีงานดีๆ ทำ มีเงินเดือนสูงๆ สามารถที่จะเลี้ยงคนในครอบครัวได้ แต่ก็มีผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนที่มีความสนใจอยากจะปลูกอ้อย จำนวน 19 ราย หรือร้อยละ 16.37 เพราะเห็นว่าอ้อยมีรายได้ดี และปัจจุบันอาชีพทำนาก็ต้องลงทุนสูง แต่ข้าวมีราคาที่ต่ำ เลยมีความสนใจที่จะลองปลูกอ้อยเพื่อที่จะเป็นอาชีพเสริม รวมทั้งมีสมาชิก

ในครัวเรือนที่อยากจะปลูกอ้อยร่วมด้วยจำนวน 14 ราย และถ้าทำแล้วได้ผลตอบแทนที่ดีก็อาจจะปลูกอ้อยเป็นอาชีพหลักในอนาคตต่อไป

4.2.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ไม่ปลูกอ้อย

ผู้ไม่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ไม่อยากจะปลูกอ้อย เพราะต้องใช้เงินลงทุนสูงต้องมีการดูแลรักษาอ้อยตลอดเวลา และไม่มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกอ้อยที่เพียงพอ นอกจากนี้ยังไม่มีแรงงานและค่าเครื่องจักร รวมทั้งผู้ไม่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ไม่อยากจะติดหนี้โรงงาน เพราะเห็นผู้ปลูกอ้อยทั้งหมดติดหนี้โรงงานค่อนข้างมาก และปัญหาที่สำคัญ คือ ไม่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อย และโรงงานอ้อยอยู่ห่างจากพื้นที่ ถ้าจะปลูกอ้อยก็ต้องลงทุนในเรื่องการขนส่งที่สูง นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกอ้อย เพราะในบางปีจะเกิดน้ำท่วม แต่ในบางปีก็จะเกิดฝนแล้ง ดังนั้นจึงไม่อยากจะปลูกอ้อย แต่ถ้าหากมีการส่งเสริมหรือแนะนำวิธีการปลูกอ้อยที่ดี หรือมีการลดราคาปุ๋ยให้ต่ำลง และมีโรงงานกระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ก็อาจที่จะมีความสนใจในการปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้นในอนาคตต่อไป

4.3 ปัจจัยทางสังคมที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง

ปัจจัยทางสังคมที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ และเหตุผลประกอบ ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงปัจจัยทางสังคมที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง

ที่	ปัจจัยที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น - ลดลง	เหตุ - ผล
1	ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ครอบครอง	สภาพพื้นที่ของเกษตรกรส่งผลต่อการปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่หากเป็นพื้นที่ดอนไม่มีน้ำท่วมขังก็จะทำให้เกษตรกรปลูกอ้อยมากกว่าปลูกพืชชนิดอื่นๆ และต้องเป็นพื้นที่ ที่อยู่ไม่ไกลจากโรงงานน้ำตาลเกินกว่า 40 กิโลเมตร
2	อายุ	อายุของเกษตรกรชาวไร่อ้อยปัจจุบัน (2559) เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 41 – 60 ปี ซึ่งมีแนวโน้มคงที่ กล่าวคือ ในช่วง 20 ปีข้างหน้ากลุ่มคนดังกล่าวโดยส่วนใหญ่ยังคงปลูกอ้อยต่อไป เพราะอายุในช่วงนี้โดยส่วนใหญ่จะไม่นิยมทำอาชีพอื่นนอกจากอาชีพที่เคยทำมาก่อนหน้านั้นคือการปลูกอ้อย
3	เพศ	เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย ถึงร้อยละ 58.72 เนื่องจากเพศชายมีความอดทนและมีความคล่องตัวสูงในการทำไร่อ้อย และสามารถดูแลไร่อ้อยในจำนวนที่มากได้ ขณะเดียวกันในครัวเรือนที่ไม่มีเพศชายโอกาสการปลูกอ้อยก็จะน้อยลง แต่ถ้าหากบริเวณนั้นมีเครื่องมือ และแรงงานที่เพียงพอเพศหญิงก็สามารถปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นได้เช่นกัน โดยการจ้างแรงงานแทนการใช้กำลังของตนเอง

ที่	ปัจจัยที่มีผลทำให้การปลูกอ้อย เพิ่มขึ้น - ลดลง	เหตุ - ผล
4	ระดับการศึกษา	ระดับการศึกษาส่งผลต่อปริมาณการปลูกอ้อยเป็นอย่างมาก ในปัจจุบัน (2559) ประชาชนส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาที่สูง จึงไม่ยากปลูกอ้อย เพราะเมื่อเรียนจบก็อยากจะทำตามความถนัดในวิชาชีพ ดังนั้นเกษตรกรที่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาระหว่าง ป.6 – ม.6
5	สมาชิกในครอบครัว	สมาชิกในครอบครัวส่งผลต่อการ เพิ่ม – ลด ปริมาณการผลิตอ้อยได้ เพราะถ้าหากมีสมาชิกในครอบครัวมีจำนวนมาก แต่ละครอบครัวจะมีผู้ที่สนใจปลูกอ้อยอย่างน้อย 1- 2 คน ส่วนผู้ที่ไม่สนใจจะปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่กำลังศึกษา และผู้ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน
6	อาชีพหลัก	อาชีพหลักของเกษตรกร คือการปลูกอ้อย ทำให้เกษตรกรมีการดูแลและบำรุงอ้อยเป็นอย่างดี ส่งผลให้ปริมาณการผลิตอ้อยเพิ่มขึ้น
7	อาชีพเสริม	อาชีพเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจะ ทำนา รับจ้าง ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกยางพารา และเลี้ยงสัตว์ ถ้าหากในปีที่ราคาอ้อยตกต่ำเกษตรกรก็จะมีอาชีพต่างๆเหล่านี้รองรับเพื่อสร้างรายได้ และถ้าหากพืชชนิดอื่นมีราคาดีกว่าอ้อย เกษตรกรก็มีแนวโน้มที่ปลูกพืชชนิดนั้นๆ ดังนั้นพื้นที่ในการปลูกอ้อยก็จะลดลงส่งผลต่อปริมาณในการปลูกอ้อยเป็นอย่างมาก
8	การถือครองที่ดิน	ลักษณะการถือครองที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะส่งผลต่อการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลง เพราะถ้าหากเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีพื้นที่เป็นของตนเองก็จะส่งผลให้ปริมาณการปลูกอ้อยคงที่หรือเพิ่มขึ้น แต่สำหรับผู้เช่าที่ดินในการปลูกอ้อยอาจส่งผลให้ปริมาณการปลูกอ้อยลดลงได้

บริบทของเกษตรกรถือว่ามีผลต่อการเพิ่มผลผลิตอ้อยเป็นอย่างมาก จากข้อมูลพบว่า อ้อยเป็นพืชที่มีการปลูกสืบทอดกันมากกว่า 30 ปี ถึงแม้ว่าปัจจุบันคนรุ่นใหม่ไม่ยากที่จะปลูกอ้อยแต่เมื่อมีอายุ 30 ขึ้นไป ก็จะหันมาทำอาชีพเกษตรกรชาวไร่อ้อย ซึ่งเป็นอาชีพหลักของครอบครัว หรือถ้ามีคนในครัวเรือนรับราชการ ค้าขาย หรือทำธุรกิจต่างๆ ที่เป็นอาชีพหลัก การปลูกอ้อยก็ยังเป็นอาชีพเสริมสำหรับคนที่ไม่มีพื้นที่ใกล้เคียงกับบริเวณโรงงาน หรือมีการให้เช่าที่สำหรับผู้สนใจจะปลูกอ้อย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าบริบททางสังคม ไม่ว่าจะเป็นพื้นฐานด้านครอบครัว สังคม พื้นที่ ที่ใกล้เคียงโรงงาน รายได้ อายุ ฯลฯ สิ่งต่างๆเหล่านี้ล้วนแต่มีส่วนสำคัญที่จะทำให้อ้อยมีปริมาณการผลิตที่เพิ่มขึ้น และที่สำคัญโรงงานจะต้องมีการส่งเสริม อย่างต่อเนื่อง เพื่อรากฐานที่มั่นคงในอาชีพสืบทอดไป

บทที่ 5

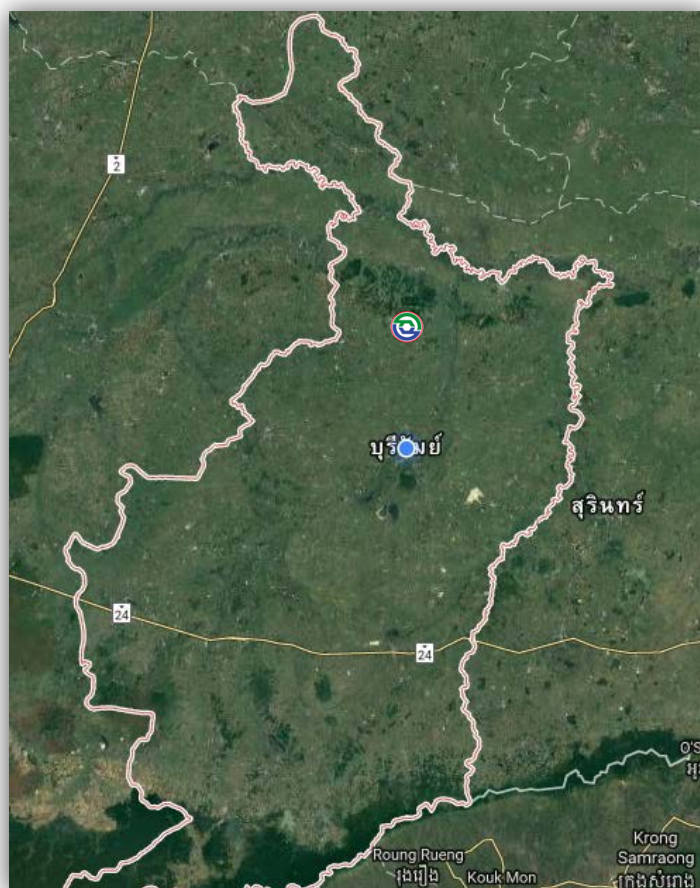
บทบาทการส่งเสริมของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

การส่งเสริมเกษตรกรในการปลูกอ้อยเป็นแนวทางในการเพิ่มปริมาณการผลิตอ้อยให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดน้ำตาลในปัจจุบัน ซึ่งโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีบทบาทในการส่งเสริมเกษตรกรในการปลูกอ้อยอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่แรกเริ่ม (2507) จนถึงปัจจุบัน

5.1 ที่ตั้งและประวัติความเป็นมาของโรงงาน

บริษัท โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด ตั้งอยู่เลขที่ 237 หมู่ที่ 2 บ้านสาวเอ้ ต.หินเหล็กไฟ อ.คูเมือง จ.บุรีรัมย์ 31190

โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์เป็นหนึ่งในบรรดาผู้บุกเบิกอุตสาหกรรมน้ำตาลของภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยมีนายวิเชียร ตั้งตรงเวชกิจ ผู้ริเริ่มปลูกอ้อยและส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกอ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์ ในปี 2507 จึงได้ก่อตั้ง บริษัท โรงงานน้ำตาล สหไทยรุ่งเรือง (2506) จำกัด ด้วยทุนจดทะเบียนเริ่มแรก 2 ล้านบาทประกอบกิจการโรงงานน้ำตาลทราย โดยมีกำลังผลิตเริ่มต้นเพียง 3,003 ตันต่อวัน ในปี 2529 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น บริษัท น้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด มีการขยายกำลังการผลิตอย่างต่อเนื่องจนปัจจุบันอยู่ที่ 17,000 ตันต่อวัน สามารถรองรับปริมาณอ้อยเข้าหีบได้กว่าปีละ 2 ล้านตัน ผลิตน้ำตาลทรายได้ประมาณ 214,000 ตัน กากน้ำตาล 90,000 ตัน และขานอ้อย 171,000 ตัน

ภาพที่ 5.1 แสดงพื้นที่ตั้งโรงงาน

ที่มา : คณะผู้วิจัย, <https://www.google.co.th/maps/place/บุรีรัมย์>

บริษัทน้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด ผลิตน้ำตาลทรายขาวและน้ำตาลทรายดิบเพื่อจำหน่ายภายในประเทศและส่งออกต่างประเทศภายใต้เครื่องหมายการค้า กุญแจคู่ อีกทั้งได้รับการรับรองคุณภาพ ISO 9001: 2008 เมื่อปี 2544 ทำให้เป็นที่ยอมรับและมั่นใจในคุณภาพที่ดี ในปี 2554 บริษัทได้รับประกาศนียบัตร GMP (ระบบการจัดการสุขลักษณะที่ดีในสถานประกอบการ) และ HACCP (ระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมในการผลิตอาหาร) ซึ่งเป็นการตอกย้ำความมั่นใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของบริษัท

บริษัทน้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด สนับสนุนเกษตรกรชาวไร่อ้อยกว่า 10,000 รายในการปลูกอ้อยเพื่อป้อนให้กับโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ ทำให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยมีรายได้หลักในการเลี้ยงครอบครัวและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

ซึ่งนอกจากธุรกิจหลักในการผลิตน้ำตาลทรายขาวและน้ำตาลทรายดิบเพื่อจำหน่ายภายในประเทศและส่งออกแล้ว กลุ่มน้ำตาลบุรีรัมย์ ยังประกอบธุรกิจอื่น ๆ ที่นำผลพลอยได้จากกระบวนการผลิตน้ำตาลมาต่อยอดธุรกิจแบบครบวงจร คือ โรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงชีวมวล การวิจัยและพัฒนา การส่งเสริมการปลูกอ้อย และโรงงานปุ๋ยอินทรีย์

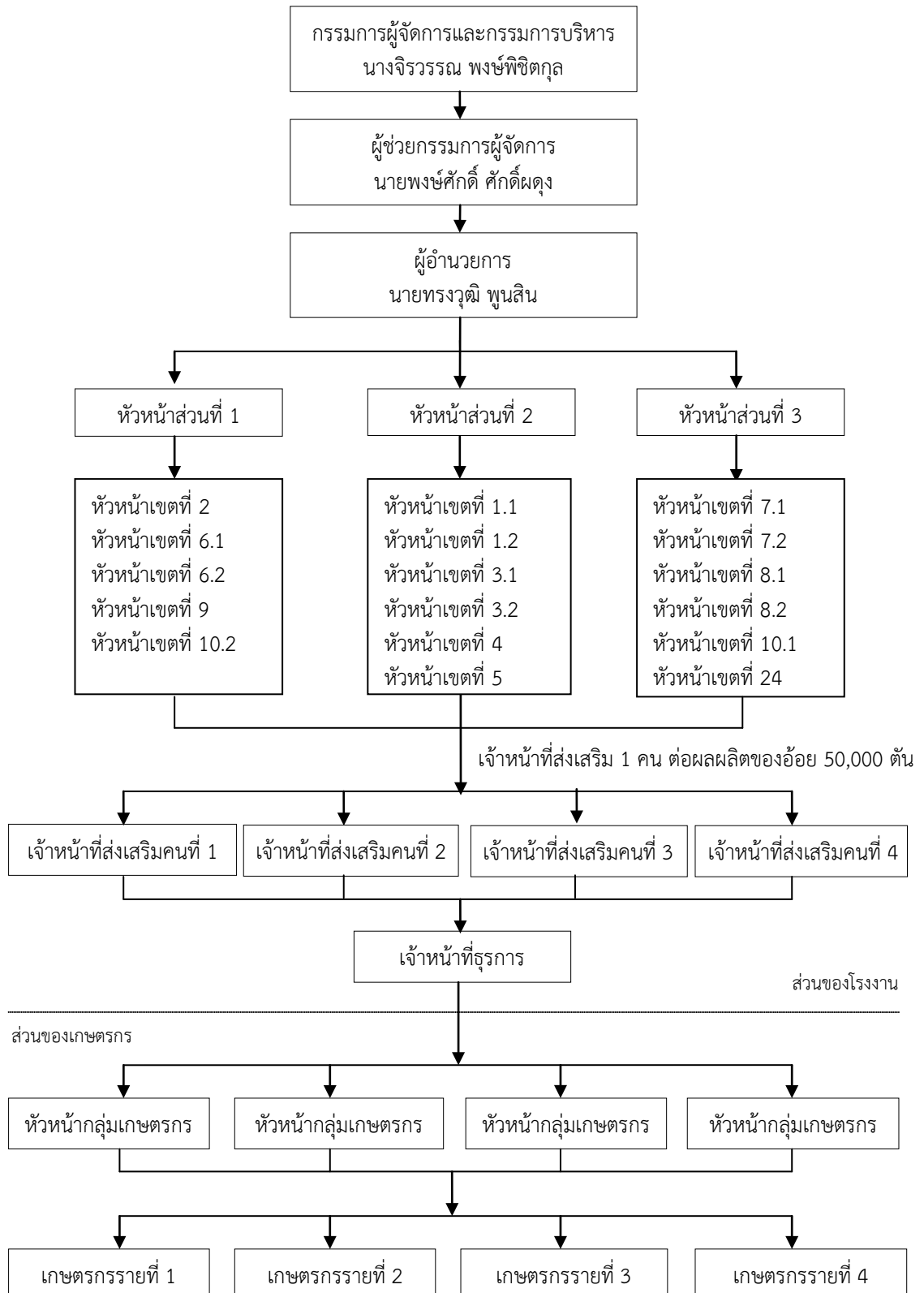
ภาพที่ 5.2 แสดงพื้นที่ของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

ที่มา : โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

5.2 โครงสร้างการส่งเสริมของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

ในการส่งเสริมการปลูกอ้อยของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์เป็นการส่งเสริมเพื่อเพิ่มผลผลิตอ้อยให้กับโรงงาน ซึ่งมีโครงสร้างการส่งเสริม ดังนี้

5.2.1 โครงสร้างการส่งเสริมของโรงงาน

จากโครงสร้างในข้างต้นแต่ละคนมีหน้าที่ ที่ต้องรับผิดชอบและดูแลในส่วนต่างๆ ดังนี้

- 1) นางจิรวรรณ พงษ์พิชิตกุล เป็นกรรมการผู้จัดการ มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายแนวทางและแผนการดำเนินงานในการบริหารงาน
- 2) นายพงษ์ศักดิ์ ศักดิ์ผดุง เป็นผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ มีหน้าที่ จัดหาวัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย
- 3) นายทรงวุฒิ พุนสิน เป็นผู้อำนวยการ มีหน้าที่ดูแลและจัดการด้านงบประมาณและสินเชื่อรวมทั้งปัจจัยในการผลิต
- 4) หัวหน้าส่วน มีหน้าที่ดูแลและควบคุม หัวหน้าเขต
- 5) หัวหน้าเขตมีหน้าที่ ดูแลและควบคุม เจ้าหน้าที่ส่งเสริม
- 6) เจ้าหน้าที่ส่งเสริม มีหน้าที่ดูแล และส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเขตความรับผิดชอบ เช่น วางแผนประชุมหาพื้นที่รายหมู่บ้านตามแผนการส่งเสริมทำสัญญาต่อสัญญาการปลูกอ้อย จัดทำแผนการส่งเสริมและกลยุทธ์ของเขตเพื่อเสนอต่อผู้บริหารออกไปคิวให้แก่เกษตรกร เพื่อนำอ้อยส่งโรงงานตรวจวัด pH ดินจัดเก็บหนี้สิน เป็นต้น
- 7) ชุกรการ มีหน้าที่จัดทำเอกสารและบริการด้านการจ่ายปัจจัยการผลิต
- 8) หัวหน้ากลุ่ม เป็นเกษตรกรที่รับผิดชอบให้ดูแลเกษตรกรผู้ปลูกในพื้นที่ดูแลในเรื่องของการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย เป็นต้น

5.3 การส่งเสริมการปลูกอ้อยของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยให้มีการเพิ่มผลผลิตและเพิ่มปริมาณพื้นที่ในการปลูกอ้อยให้มากขึ้น ซึ่งการส่งเสริมประกอบไปด้วยช่วงระยะเวลาต่างๆ ดังนี้

5.3.1 แนวทางการส่งเสริมการปลูกอ้อย

การส่งเสริม หมายถึง การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรกับแหล่งวิทยาการ เพื่อที่จะกระจายความรู้ใหม่ๆ และหลักการที่ดีไปสู่เกษตรกร และทำให้เกษตรกรเหล่านั้นได้นำวิทยาการแผนใหม่ไปใช้ในพื้นที่เกษตรกรรมของตน ซึ่งการส่งเสริมการเกษตรจะช่วยให้เกษตรกรมีความรู้ที่หลากหลายขึ้นพร้อมทั้งจะสามารถช่วยให้เกษตรกรมีผลผลิตเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

การส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกอ้อยเพื่อส่งขายให้กับโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ในลักษณะการส่งเสริมแบบมีสัญญา (Contact Farming) ในลักษณะการให้ปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ จะให้ความรู้ คำแนะนำ และใช้ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพที่ทันสมัยในการตรวจติดตามการปลูกอ้อยของเกษตรกรระดับรายแปลงทุกแปลงให้มีมาตรฐานทุกขั้นตอน โดยอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาที่จะทำให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยมีผลผลิตและกำไรสูงสุด และเป็นการประกอบอาชีพที่ยั่งยืน ทั้งนี้ การส่งเสริมอยู่ในรูปของการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริม และนักวิชาการ เข้าไปดูแลรับผิดชอบเกษตรกรทุกราย ตั้งแต่การปลูกจนนำอ้อยส่งเข้าโรงงานเพื่อผลิตและแปรรูปเป็นน้ำตาลทราย และผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้ที่ เป็นต้นน้ำสู่อุตสาหกรรมอื่นๆ ต่อไป แนวทางการส่งเสริมทางโรงงานน้ำตาล มีดังนี้

1. แนวทางการส่งเสริมเชิงรุก โดยเพิ่มพื้นที่ปลูกอ้อย โดยมีมาตรการ ดังนี้

- 1) กำหนดชี้เป้าพื้นที่เปลี่ยนแปลงโดยใช้ข้อมูลแผนที่ (Mapping) ในทุกระดับและตรวจสอบพื้นที่จริงในแต่ละพื้นที่ให้ชัดเจนระหว่างเกษตรกรภาครัฐและภาคธุรกิจ
- 2) ประสานกับโรงงานน้ำตาลในพื้นที่และขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

3) อธิบายโน้มน้าวแรงจูงใจให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนทำ Contact Farming (คู่สัญญา) และชี้แจงทำความเข้าใจในการทำสัญญาข้อตกลงที่ชัดเจนระหว่างกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงานกับโรงงานน้ำตาล

4) จัดทำแผนติดตามและแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่โรงงานและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

5) ประสานหน่วยงานทางวิชาการ เช่น กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดินและโรงงานน้ำตาลเพื่อหาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่เพื่อจัดทำคู่มือส่งเสริมการปลูกอ้อยในพื้นที่นาไม่เหมาะสม

2. แนวทางการส่งเสริมเชิงรับ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อยโรงงานในพื้นที่เหมาะสม โดยการเพิ่มผลผลิต และลดต้นทุนการผลิต ดังนี้

1) แนวทางการเพิ่มผลผลิต ประกอบด้วย

1.1 จัดหาพันธุ์อ้อยที่ให้ผลผลิตสูงและเหมาะสมกับพื้นที่การปลูก

- จัดทำแปลงพันธุ์ดีและส่งเสริมเกษตรกรเก็บพันธุ์

ไว้ใช้เองโดยเจ้าหน้าที่เข้าไปส่งเสริมแนะนำวิชาการ

- เจ้าหน้าที่ควรเข้าไปส่งเสริมแนะนำวิชาการและ

แหล่งพันธุ์ที่เชื่อถือได้

1.2 การปรับปรุงดิน ประกอบด้วย

- ใส่พืชปุ๋ยพืชสดระหว่างแถวอ้อยหลังการเก็บเกี่ยว

- ไถสับกลบใบอ้อย

- ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ก่อนไถสับ กลบใบอ้อย เช่น ปุ๋ยขี้ไก่

1.3 ทำการวิเคราะห์ดินเพื่อให้ทราบความต้องการธาตุ

อาหารที่จำเป็นของพืช เช่น ปริมาณ N P K และธาตุอาหารรอง แล้วใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ

1.4 วิธีการให้น้ำมีวิธีการให้ ดังนี้

- อ้อยเขตน้ำฝนให้น้ำหยดในช่วงที่ขาดฝน

- อ้อยเขตชลประทาน ให้ปล่อยตามร่องน้ำและ

ปล่อยไหลผ่านไปเรื่อยๆ

1.5 การจัดการโรคแมลงวัชพืชเจ้าหน้าที่ต้องมีแผนปฏิบัติ

ติดตามเฝ้าระวังโรคแมลงในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

2) แนวทางการลดต้นทุนประกอบด้วย

2.1 ใช้พันธุ์ดีต้านทานโรคแมลง

2.2 ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเช่น ใช้ระบบน้ำหยดเพื่อเพิ่ม

ผลผลิต การใช้พลังงานทางเลือก แสงโซลาร์เซลล์ และกังหันลมสูบน้ำ

2.3 ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

2.4 ใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี เช่น เชื้อราเมตาไรเซียม

2.5 แนะนำการจัดทำบัญชีครัวเรือน – บัญชีฟาร์ม

2.6 เกษตรกรรายย่อยเน้นการใช้แรงงานในครัวเรือน

2.7 การใช้เครื่องจักรกลที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุนด้านแรงงาน

ที่สูงขึ้น

5.3.2 การส่งเสริมตามระยะเวลาช่วงปลูกอ้อย

โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการส่งเสริมเกษตรกรในการปลูกอ้อยในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือน ตุลาคม - เดือน เมษายน โดยมีรายละเอียดในการส่งเสริม ดังนี้

1) การส่งเสริมด้านพันธุ์อ้อย โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์จะมีการสนับสนุนเงินลงทุนในการซื้อพันธุ์อ้อย โดยเงินทุนดังกล่าวโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์จะมีการสำรองเงินเพื่อให้เกษตรกรได้กู้ยืม กล่าวคือ เป็นเงินทุนที่ให้กับเกษตรกรนำไปใช้ในการซื้อพันธุ์อ้อยแล้วจะมีการหักคืนทันทีเมื่อเกษตรกรนำผลผลิตอ้อยเข้าสู่โรงงานไม่ต่างจากเงินกู้ โดยการกู้ยืมเงินในการซื้อพันธุ์อ้อยจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 โรงงานจะซื้อพันธุ์อ้อยให้กับเกษตรกรเองแล้วจะหักเงินคืนที่หลัง ส่วนที่ 2 คือ ให้เกษตรกรมากู้เงินแล้วนำเงินไปซื้อพันธุ์อ้อยเองซึ่งการขายพันธุ์อ้อยส่วนใหญ่แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 การซื้อขายพันธุ์แบบตัดส่งให้ถึงที่ ในการขายพันธุ์อ้อยแบบนี้ โรงงานจะมีการสนับสนุนเงินทุนกู้ยืม 2,000 ให้กับเกษตรกรที่จะซื้อพันธุ์อ้อยในราคาเฉลี่ยราคาตันละ 1, 600 - 1,700 บาท (ขึ้นอยู่กับमतกการซื้อขายพันธุ์อ้อยของเกษตรกร) และในการกู้ยืมเงินซื้อพันธุ์ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยไม่มีการกำหนดการกู้ยืมเงินขั้นต่ำขึ้นอยู่กับความต้องการที่จะกู้ยืมเงินของเกษตรกรเอง

1.2 การซื้อขายแบบยืมต้นโดยให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่อยากได้พันธุ์อ้อยหาแรงงานมาตัดเองและขนส่งเอง ซึ่งโรงงานจะมีการสนับสนุนเงินทุนกู้ยืม 2,000 ให้กับเกษตรกรที่จะซื้อพันธุ์อ้อยในราคาเฉลี่ยราคาตันละ 1, 400 - 1,500 บาท (ขึ้นอยู่กับमतการซื้อขายพันธุ์อ้อยของเกษตรกร) และในการกู้ยืมเงินซื้อพันธุ์ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยไม่มีการกำหนดการกู้ยืมเงินขั้นต่ำขึ้นอยู่กับความต้องการที่จะกู้ยืมเงินของเกษตรกรเอง

2) การส่งเสริมด้านการตรวจสอบแปลงและการเตรียมดินเพื่อทำการปลูกอ้อย

2.1 การส่งเสริมด้านการตรวจสอบแปลงเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะมีการออกตรวจแปลงปลูกอ้อยของเกษตรกรเพื่อที่จะดูความเหมาะสมในการปลูกอ้อยของแต่ละแปลง และมีการให้คำแนะนำตรวจสอบสำหรับแปลงที่มีปัญหาก่อนที่จะทำการปลูกอ้อย ทั้งนี้ก็เพื่อลดความเสี่ยงของปัญหาต่างๆ เช่น อ้อยไม่งอก การเกิดโรคและแมลง ความสมบูรณ์ของดินซึ่งในแต่ละเขตจะมีการให้เกษตรกรส่งดินตัวอย่างเพื่อตรวจหาค่า pH ของดินว่ามีความเป็นกรด - ด่างมากน้อยเพียงใด รวมทั้งยังมีการให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาเรื่องของดินเพื่อให้อ้อยมีประสิทธิภาพในการเพิ่มผลผลิตให้มากยิ่งขึ้น

2.2 การส่งเสริมและสนับสนุนเงินลงทุนในการเตรียมดินโรงงานจะมีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าไถปรับหน้าดิน ค่าปั้นดิน ค่าปลูกอ้อย ซึ่งจะมีการลงพื้นที่เพื่อประเมินราคาเงินสนับสนุน ในการให้เงินสนับสนุนจะขึ้นอยู่กับกลไกราคาของแต่ละพื้นที่ตามความใกล้เคียงจากโรงงานน้ำตาล แต่โดยส่วนใหญ่โรงงานจะให้เงินสนับสนุนในการเตรียมดินอยู่ที่ไร่ละ 2,000 บาท

3) การส่งเสริมด้านการปลูกอ้อย โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ได้มีการสนับสนุนเงินลงทุนในการปลูกอ้อยให้กับเกษตรกร แต่จะมีการออกตรวจแปลงเพื่อประเมินเงินสนับสนุนโดยเกษตรกรที่ต้องการเงินสนับสนุนจะต้องทำสัญญาไม่ต่างจากเงินกู้ผ่านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเพื่อส่งเรื่องไปยังโรงงานในการขอเบิกงบประมาณมาให้กับเกษตรกรเพื่อนำไปปลูกอ้อยซึ่งในการพิจารณาเงินสนับสนุนหรือเงินกู้ยืมนี้โรงงานได้พิจารณาจากผลผลิตของเกษตรกรที่ตัดส่งเข้าโรงงาน และการชำระหนี้รายปีที่ต่อเนื่องตรงตามสัญญา หากเกษตรกรที่ขอเงินสนับสนุนไม่มีการชำระหนี้

อย่างต่อเนื่องหรือมีการผิตสัญญาโรงงานน้ำตาลก็จะไม่อนุมัติเงินสนับสนุนหรืออนุมัติเงินกู้ให้ในปีต่อไป ซึ่งโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์จะมีการส่งเสริมและสนับสนุนเงินกู้ในการปลูกอ้อย ดังนี้

3.1 การส่งเสริมด้านการปลูกอ้อยปลายฝน โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการส่งเสริมเงินกู้ยืมในการปลูกอ้อยปลายฝน โดยมีการเกณฑ์การจ่ายเงินส่งเสริมตามมาตรฐานขั้นต่ำอยู่ที่ 12 ตัน/ไร่ โดยการเตรียมดินในการปลูกอ้อยปลายฝนเกษตรกรจะมีค่าใช้จ่าย ดังนี้

- ค่าโดโลไมท์ 360 บาท/ไร่
(ในกรณีที่ดินไม่เป็นกรดก็ไม่ต้องใส่โดโลไมท์)
- ค่าไถดินโดยใช้พาล 3 450 บาท/ไร่
- ค่าไถดินโดยใช้พาล 7 หรือพาล 10 (2 รอบ) 500 บาท/ไร่
(ไถ 2 รอบ รอบละ 250 บาท/ไร่)
- ค่าโรตารี 250 บาท/ไร่
- ค่ามินิคอมบาย 2 รอบ 700 บาท/ไร่
(ส่วนใหญ่จะใช้ในกรณีใช้แปลงรีดต่อ)
- ค่าปลูกอ้อย 800 บาท/ไร่

ค่าใช้จ่ายข้างต้นเป็นค่าใช้จ่ายที่โรงงานคำนวณมาให้ซึ่งโรงงานได้กำหนดวงเงินในการส่งเสริมการเตรียมดินอยู่ที่ 2,850 บาท/ไร่ ถ้าหากเกษตรกรใช้เกินจำนวนวงเงินเกษตรกรต้องจ่ายส่วนที่เกินเองหรือจะขอกู้เงินส่งเสริมจากโรงงานก็ได้

3.2 การส่งเสริมการปลูกอ้อยต้นฝน โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการส่งเสริมเงินกู้ยืมในการปลูกอ้อยต้นฝนให้กับเกษตรกร มีการกำหนดเกณฑ์การจ่ายเงินส่งเสริมตามมาตรฐานขั้นต่ำอยู่ที่ 10 ตัน/ไร่ โดยจะมีการส่งเสริมค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน ดังนี้

- ค่าโดโลไมท์ 360 บาท/ไร่
(ในกรณีที่ดินไม่เป็นกรดก็ไม่ต้องใส่โดโลไมท์)
- ค่าไถดินโดยใช้พาล 3 450 บาท/ไร่
- ค่าไถดินโดยใช้พาล 7 หรือพาล 10 (2 รอบ) 500 บาท/ไร่
(ไถ 2 รอบ รอบละ 250 บาท/ไร่)
- ค่าโรตารี 250 บาท/ไร่
- ค่ามินิคอมบาย 2 รอบ รอบละ 700 บาท/ไร่
(ส่วนใหญ่จะใช้ในกรณีใช้แปลงรีดต่อ)
- ค่าปลูกอ้อย 800 บาท/ไร่

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินปลูกอ้อยของอ้อยต้นฝนจะเท่ากับอ้อยต้นฝนแต่โรงงานน้ำตาลจะสนับสนุนเงินกู้ตามวงเงินส่งเสริมอยู่ที่ 1,800 บาท/ไร่ ถ้าหากเกษตรกรใช้เกินจำนวนวงเงินเกษตรกรต้องจ่ายส่วนที่เกินเองหรือจะขอกู้เงินส่งเสริมจากโรงงานก็ได้

3.3 การส่งเสริมการปลูกอ้อยต่อ โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการส่งเสริมเงินกู้ยืมในการปลูกอ้อยต่อให้กับเกษตรกร โดยมีการเกณฑ์การจ่ายเงินส่งเสริมตามมาตรฐานขั้นต่ำอยู่ที่ 9 ตัน/ไร่ โดยจะมีการส่งเสริมค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน ดังนี้

- ค่าโดโลไมท์ 360 บาท/ไร่
(ในกรณีที่ดินไม่เป็นกรดก็ไม่ต้องใส่โดโลไมท์)

จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมในการสนับสนุนเงินกู้ในการเตรียมดิน เพื่อดูแลอ้อยต่อโรงงานจะสนับสนุนเพียงแค่ค่าโดโลไมท์เพียงอย่างเดียว ถ้าหากเกษตรกรมีความต้องการที่จะดูแลอย่างอื่นเพิ่มเติมเกษตรกรต้องจ่ายเองหรือขอกู้เงินเพิ่มเติมจากโรงงานน้ำตาล

5.3.3 การส่งเสริมระยะเวลาช่วงการบำรุงและดูแลรักษาไร่อ้อย

โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในช่วงระยะเวลาการบำรุงและดูแลรักษาอ้อยในช่วงตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - เดือนกันยายน โดยมีกิจกรรมในการส่งเสริมต่างๆ ดังนี้

1) การส่งเสริมด้านการดูแลบำรุงรักษาอ้อยต่อและอ้อยใหม่ จะมีการสนับสนุนในเรื่องของค่าใช้จ่ายที่จะนำไปใช้ เช่น ค่าปุ๋ยเคมี ค่าปุ๋ยอินทรีย์ ค่ายากำจัดศัตรูพืช ค่ายากำจัดวัชพืช เป็นต้น และยังมีการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมออกพื้นที่เพื่ออบรมและให้ความรู้ต่อเกษตรกรในแปลงต่างๆ ที่รับผิดชอบประกอบกับมีการตรวจแปลง เพื่อดูว่าแปลงของเกษตรกรยังขาดการดูแลเรื่องใด และเรื่องใดควรแก้ไข เช่น ในไร่อ้อยมีหญ้าเยอะไหม มีการระบาดของโรคหรือมีหนอนและแมลงรบกวนหรือเปล่า ในแปลงของเกษตรกรมีการใส่ปุ๋ยเพื่อบำรุงอ้อยบ่อแคไหน เกษตรกรมีการเอาใจใส่แปลงอ้อยมากน้อยเพียงใด เป็นต้น ซึ่งทั้งนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมก็จะมีการแนะนำให้แก้ไขทันทีหากเกิดปัญหาจากที่กล่าวมา โดยการแนะนำให้ไปซื้อยากำจัดศัตรูพืชและยากำจัดวัชพืชรวมทั้งปุ๋ยที่เขตรับผิดชอบ และในแต่ละเดือนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะมีการลงตรวจแปลงของเกษตรกรอย่างน้อย 3 – 4 ครั้ง จะมีการแนะนำการดูแลเพื่อให้ได้ผลผลิตได้อย่างถูกวิธี เช่น อาจจะมีการให้ใส่ปุ๋ยเคมีเดือนละ 1 ครั้ง ให้ใส่ปุ๋ยอินทรีย์อย่างน้อย 2 เดือนต่อครั้ง และอาจจะให้น้ำปุ๋ยหมักฉีดพ่นอย่างน้อยเดือนละครั้ง เป็นต้น

1.1 การส่งเสริมยากำจัดศัตรูพืชและยากำจัดวัชพืช

- อ้อยปลายฝน โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ส่งเสริมเงินกู้ยืมให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยปลายฝนในการซื้อยากำจัดศัตรูพืชและยากำจัดวัชพืช โดยให้เงินส่งเสริม 250 บาท/ไร่ หากเกษตรกรต้องการกู้ยืมเงินเพิ่มก็สามารถทำได้ เพราะขึ้นอยู่กับความต้องการของเกษตรกรที่ต้องการกู้ยืมเงินในการซื้อยากำจัดศัตรูพืชและวัชพืช ซึ่งจะมีการชำระหนี้เงินกู้ยืมนี้หลังจากมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตของอ้อยเสร็จสิ้น

- อ้อยต้นฝน โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ส่งเสริมเงินกู้ยืมให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยต้นฝนในการซื้อยากำจัดวัชพืชและศัตรูพืชโดยเฉลี่ยให้เงินส่งเสริม 250 บาท/ไร่ ซึ่งจะมีการกำหนดวงเงินกู้สูงกว่าอ้อยปลายฝน หากเกษตรกรต้องการกู้ยืมเงินเพิ่มก็สามารถทำได้ ซึ่งจะมีการชำระหนี้เงินกู้ยืมนี้หลังจากมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตของอ้อยเสร็จสิ้น

- อ้อยต่อ โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ส่งเสริมเงินกู้ยืมให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยปลายฝนในการซื้อยากำจัดวัชพืชและศัตรูพืชโดยเฉลี่ยให้เงินส่งเสริม 250 บาท/ไร่ ทั้งนี้ในวงเงินกู้ยืมที่เกษตรกรต้องการกู้ยืมเงินเพิ่มก็สามารถทำได้ เพราะขึ้นอยู่กับความต้องการของเกษตรกรที่ต้องการกู้ยืมเงินในการซื้อยากำจัดวัชพืชและศัตรูพืชของโรงงานน้ำตาล ทั้งในการกู้ยืมเงินในการเบิกซื้อยากำจัดวัชพืชและศัตรูพืชจะมีการชำระหนี้เงินกู้ยืมนี้หลังจากมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตของอ้อย

1.2 การส่งเสริมปุ๋ยอินทรีย์ โรงงานไม่มีการส่งเสริมเงินทุนในการซื้อปุ๋ยอินทรีย์ เพราะโรงงานจะให้ใช้ในการลองปลูกอ้อยแค่ครั้งเดียว ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการซื้อ และการขนส่งที่ค่อนข้างสูงซึ่งในการซื้อปุ๋ยอินทรีย์จะต้องซื้อเป็นรถบรรทุกซึ่งอยู่ที่รถละ 1,470 บาท

1.3 การส่งเสริมด้านปุ๋ยเคมี โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในการจัดซื้อปุ๋ยเคมีในกรณีที่เกษตรกรมาซื้อปุ๋ยที่โรงงานจะมีการส่งเสริมในส่วนของการใช้จ่ายในการขนส่งกระสอบละ 15 บาท (ในกรณีที่โรงงานมีการจัดโปรโมชั่นให้กับเกษตรกร) ส่วนเกษตรกรที่มารับปุ๋ยในช่วงที่โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ไม่มีการจัดโปรโมชั่นเกษตรกรต้องจ่ายค่าขนส่งเอง ส่วนเกษตรกรที่มาซื้อปุ๋ยที่เขตจะต้องมีการจ่ายค่าใช้จ่ายเอง โดยนำราคาปุ๋ยที่เกษตรกรซื้อ + เพิ่มอีก 10 บาท ซึ่งส่วนนี้โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์จะไม่มีการส่งเสริมให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

1.4 การส่งเสริมด้านระบบการให้น้ำ โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการส่งเสริมเงินกู้ยืมในการทำระบบน้ำให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่มีความสนใจ ซึ่งโรงงานจะไม่มีการจำกัดวงเงินในการกู้ยืม โดยจะพิจารณาจากศักยภาพของเกษตรกรว่ามีการส่งผลผลิตให้กับโรงงานมากน้อยเพียงใดและมีการชำระหนี้ตรงกับสัญญาที่ได้ทำกับโรงงานน้ำตาลหรือไม่ ทั้งนี้เงินกู้ยืมในการทำระบบน้ำเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจะต้องชำระหนี้ภายในระยะเวลา 2 ปี โดยโรงงานจะมีการหักเงินที่เกษตรกรกู้ยืมจากโรงงานไปทันทีที่มีการเก็บเกี่ยวผลผลิต

1.5 การส่งเสริมวงเงินกู้ในการบำรุงรักษาอ้อย

- การส่งเสริมค่าบำรุงรักษาของอ้อยปลายฝน

1. ค่าปุ๋ย 2 กระสอบ	1,800 บาท
2. ค่าปุ๋ยอินทรีย์เทกอง	735 บาท
3. ค่าสารกำจัดวัชพืช	250 บาท
รวมจ่ายไร่ละ (ตามวงเงินส่งเสริม)	5,400 บาท

- การส่งเสริมค่าบำรุงรักษาของอ้อยต้นฝน

1. ค่าปุ๋ย 2 กระสอบ	1,800 บาท
2. ค่าปุ๋ยอินทรีย์เทกอง	735 บาท
3. ค่าสารกำจัดวัชพืช	400 บาท
รวมจ่ายไร่ละ (ตามวงเงินส่งเสริม)	4,500 บาท

- การส่งเสริมค่าบำรุงรักษาของอ้อยตอ

1. ค่าปุ๋ย 2 กระสอบ	1,800 บาท
2. ค่าปุ๋ยอินทรีย์เทกอง	735 บาท
3. ค่าสารกำจัดวัชพืช	250 บาท
4. เงินบำรุงเพิ่มเติม	1,500 บาท
รวมจ่ายไร่ละ (ตามวงเงินส่งเสริม)	4,050 บาท

จะเห็นได้ว่าเมื่อรวมค่าใช้จ่ายแล้วจะสูงกว่าวงเงินที่โรงงานส่งเสริม ดังนั้นเกษตรกรต้องมีการขอกู้เพิ่มหรือจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนที่เหลือเอง ทั้งนี้เกษตรกรก็เลือกที่จะใช้เงินตามวงเงินที่ขอได้มีแค่ไหนก็ใช้แค่นั้นโดยการจ่ายเงินส่งเสริมของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ จะมีการแบ่งจ่ายเงินส่งเสริมเป็นงวด โดยจะแบ่งตามประเภทของอ้อย คือ

- อ้อยปลูกใหม่ (อ้อยปลายฝนและอ้อยต้นฝน)

- งวดที่ 1 จ่ายเมื่อเตรียมดินเสร็จพร้อมปลูกอ้อยจ่าย 50%
- งวดที่ 2 จ่ายเมื่ออ้อยงอกไม่น้อยกว่า 80% จ่าย 25%
- งวดที่ 3 จ่ายเมื่ออ้อยอายุ 3 เดือน หรือใส่ปุ๋ยแล้ว จ่าย 25%

- อ้อยตอ

งวดที่ 1 จ่ายเมื่ออ้อยงอกแล้วไม่น้อยกว่า 80% จ่าย 50%

งวดที่ 2 จ่ายเมื่ออ้อยอายุ 3 เดือนหรือใส่ปุ๋ยแล้ว จ่าย 50%

การรับเงินส่งเสริมจะต้องเป็นตามระเบียบของหน่วยงานสินเชื่อของโรงงาน เป็นผู้พิจารณาอีกครั้ง และในการพิจารณาในการอนุมัติจ่ายสินเชื่อหรือปัจจัยการผลิต ทุกครั้งจะต้องมีการนำระบบ GIS และ MIS เข้ามาใช้ประกอบการจ่ายทุกขั้นตอน

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ การนำ GIS, Geographic Information System เข้ามาใช้ในงานส่งเสริม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความแม่นยำในการพิจารณาการจ่ายปัจจัยการผลิต ป้องกันความผิดพลาดในการจ่ายสินเชื่อ รวมทั้งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับโรงงานในด้านของปริมาณผลผลิตซึ่งมีการนำมาใช้ในการส่งเสริม ดังนี้

- กำหนดพื้นที่เป้าหมายที่เป็นพื้นที่ว่างเปล่าที่ยังไม่ได้ปลูกอ้อยและมีความเหมาะสมเพื่อจัดทำแผนงานในการส่งเสริม

- เก็บข้อมูลตำแหน่งแปลงและพื้นที่ปลูกอ้อยที่มีความถูกต้องสามารถนำไปตรวจสอบได้โดยนักส่งเสริมจะต้องทำการเก็บพิกัดของแปลงปลูกอ้อยส่งก่อนขอรับการส่งเสริมโดยการใช้เครื่องวัดพิกัด (GPS)

- ใช้สำหรับงานตรวจสอบ (Audit) การให้การส่งเสริมของหน่วยงานฝ่ายตรวจสอบ

- ใช้ในการตรวจติดตามการนำอ้อยเข้าหีบและหนี้สินของชาวไร่โดยมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

- ตรวจสอบการเข้าซื้อของแปลงของเกษตรกรในแต่ละราย

ระบบ MIS (Management Information System) การนำระบบ MIS (Management Information System) มาใช้เพื่อเป็นการบริหารจัดการและจัดการระบบการส่งเสริมเพื่อให้การดำเนินงานของสายจัดหาวัตถุดิบมีประสิทธิภาพสูงสุด

- การใช้ MIS ร่วมกับ GIS ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงในการส่งเสริมการจ่ายปัจจัยการผลิตการพิจารณาการส่งเสริม

- การใช้ MIS ในการสรุปภาพรวมของฝ่ายส่งเสริมเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารและกำหนดนโยบาย

- ใช้สำหรับการวิเคราะห์การส่งเสริมปลูกอ้อยการสร้างระบบเตือนภัยเพื่อกำหนดแนวทางในการป้องกันแก้ไข

- เป็นเครื่องมือในการกำหนดการปฏิบัติงานให้ถูกต้องทางและมีเป้าหมายที่ชัดเจน

- พนักงานส่งเสริมสามารถทราบความเคลื่อนไหวของเกษตรกรจากรายงานเพื่อใช้ในการติดตามการปฏิบัติของชาวไร่

5.3.4 การส่งเสริมระยะเวลาระหว่างการเก็บเกี่ยวผลผลิต

โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในช่วงระยะเวลาการเก็บเกี่ยวผลผลิตตั้งแต่เดือนธันวาคม - เดือนเมษายน ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตโรงงานจะไม่มี การส่งเสริมวงเงินในการตัดและการขนส่งอ้อยแต่จะมีการอำนวยความสะดวกในเรื่องของการตัดอ้อยจะมีหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ดำเนินการซึ่งจะเรียงคิวตัดอ้อยตามความเหมาะสมของแปลง

เช่น แปลงมีความพร้อมของสภาพดิน เพราะถ้าหากดินมีน้ำซังอาจจะเกิดความเสียหายแก่เครื่องมือหรือทำให้เกิดความล่าช้ากระทบต่อคิวอื่นๆ สำหรับการเก็บเกี่ยวผลผลิตจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คืออ้อยสด และอ้อยไฟซึ่งก่อนที่จะนำอ้อยเข้าหีบนั้นก็จะมีการตรวจคุณภาพของอ้อยทั้งก่อนตัด และก่อนนำเข้าโรงงาน เพื่อตรวจสอบความสะอาดของอ้อยที่นำมาส่งให้กับโรงงาน โดยโรงงานจะมีการกำหนดจำนวนเงินในการหักค่าสิ่งปนเปื้อน ค่าขยะ ค่าอ้อยยอดยาว ค่ากาบใบติด ในราคาตันละ 20 บาท ซึ่งการอำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกรประกอบไปด้วย

1) หัวหน้าแต่ละโซนมีการจัดหาเครื่องจักร หรือแรงงานคนในการสนับสนุนการตัดอ้อยเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรชาวไร่อ้อย และมีการจัดคิวให้กับเกษตรกรแต่ละรายตามความเหมาะสมและตามระยะเวลาความสุกแก่ของอ้อย ซึ่งการตัดอ้อยเกษตรกรจะต้องจ่าย ตันละ 230 บาท แต่ถ้าหากเกษตรกรเหมาจ่ายรวมค่าขนส่งเกษตรกรจะต้องจ่าย ตันละ 350 บาท ขึ้นอยู่กับระยะทางไกลใกล้จากโรงงานน้ำตาล ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ใช้รถตัดอ้อยหากหาแรงงานไม่ได้หัวหน้าโซนจะต้องมีการจัดหาแรงงานมาให้กับเกษตรกรในการตัดอ้อยเพื่อตัดอ้อยให้ทันในช่วงฤดูเปิดหีบซึ่งค่าแรงในการตัดอ้อยจะต้องจ่ายเป็นมัด มัดละ 3 – 5 บาท และหากเกษตรกรหารรถขนส่งไม่ได้หัวหน้าโซนจะต้องมีการจัดหามาให้กับเกษตรกรโดยคิดค่าขนส่งส่วนใหญ่อยู่ที่ 130 บาท/ตัน ทั้งนี้ราคาค่าขนส่งก็ขึ้นอยู่กับระยะทาง ซึ่งเกษตรกรต้องจ่ายเอง แต่โดยส่วนใหญ่แล้วมีแต่เกษตรกรเป็นผู้จัดหาเครื่องมือและแรงงานต่างๆ รวมทั้งชำระค่าใช้จ่ายด้วยตนเองเพราะโรงงานไม่ได้ส่งเสริมค่าใช้จ่าย แต่โรงงานก็สามารถให้เกษตรกรกู้ยืมเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายในระยะเวลาต่างๆในการทำไร่อ้อยได้

2) หัวหน้าโซนและฝ่ายส่งเสริมของโรงงานจะมีการให้ความสะดวกเรื่องของคิวตัดอ้อยที่ทำให้หีบสามารถเข้าโรงงานได้อย่างเป็นระบบ มีการตัดอ้อยตามเวลาที่โรงงานกำหนด โดยโรงงานจะมีการออกใบคิวในการตัดอ้อยให้กับเกษตรกรว่าจะต้องตัดอ้อยในช่วงวันที่เท่าไรเดือนอะไรแล้วทำการหาแรงงานในการตัดอ้อยไม่ว่าจะเป็นแรงงานคนหรือแรงงานรถแล้วจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ ด้วยตนเอง แล้วไปเข้าหีบตามระยะเวลาที่กำหนดเพื่อไม่ให้กระทบต่อคิวอื่นๆ เมื่อนำอ้อยเข้าหีบแล้วโรงงานจะมีใบคิขายผลผลิตอ้อยให้กับเกษตรกร รวมทั้งการหักชำระหนี้ให้กับทางโรงงานในแต่ละปี

3) โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรในเรื่องของการเปิดลานรับซื้ออ้อยจากเกษตรกรที่เข้าโควตาให้กับกลุ่มนายทุนหรือกลุ่มหัวหน้าเพื่อนำอ้อยไปขายต่อให้กับโรงงาน โดยเกษตรกรที่นำอ้อยมาส่งที่ลานรับซื้ออ้อยจะได้ค่าอ้อยเท่ากับราคาโรงงาน แต่จะถูกหักค่าสูญเสียในลาน 1.5 % และถูกหักค่าขนส่งอ้อยแต่ค่าขนส่งจะมีราคาที่ต่ำกว่าจัดหารถขนส่งเอง แต่จะได้ค่าความหวานรวมของวันที่นำส่งโรงงาน ทั้งนี้ก็มีเกษตรกรในพื้นที่บางส่วนที่ถูกเอาเปรียบจากการนำอ้อยไปส่งที่ลานรับซื้ออ้อย เช่นไม่ได้ราคาเต็มตามที่มีการกำหนดไว้ หรือเกษตรกรไม่ได้รับค่า CCS. เป็นต้น ดังนั้นการเปิดลานรับซื้ออ้อยถึงแม้จะเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกรที่ไม่มีรถขนส่ง แต่ก็ทำให้เกิดการเอาเปรียบจากกลุ่มนายทุนในพื้นที่ได้ ฉะนั้นโรงงานจะต้องมีการดูแล และเข้มงวดให้มากขึ้นเพื่อที่จะสร้างความเชื่อมั่นในการปลูกอ้อยให้คงอยู่กับกลุ่มเกษตรกรรายเล็กและเป็นการรักษาปริมาณพื้นที่ในการปลูกอ้อยให้มียูอยู่ต่อไป

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวผลผลิตโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ยังไม่มี การส่งเสริมในช่วงนี้ เพราะอาจเห็นว่าช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิตเป็นสุดท้ายของการปลูกอ้อยจึงไม่ค่อย จำเป็นที่จะต้องส่งเสริมมากนักไม่เหมือนกับช่วงปลูกและช่วงดูแลรักษาที่จะต้องใช้ความรู้ต่างๆ เพื่อให้อ้อยมีคุณภาพและมีปริมาณที่มากขึ้น แต่ทั้งนี้หากเกษตรกรไม่มีเงินในการตัดอ้อยหรือ การขนส่งอ้อย โรงงานก็มีเงินกู้ยืมให้เกษตรกรสามารถไปกู้กับโรงงานได้ตามความเหมาะสมเพื่อ นำมาใช้จ่ายในการตัดอ้อยและการขนส่ง และโรงงานจะหักหลังที่มีการส่งอ้อยเข้าหีบเป็นที่ เรียกร้อยแล้วตามอัตราดอกเบี้ยหรือตามที่เกษตรกรได้ทำสัญญาไว้

นอกจากนี้จะมีการอบรมหัวหน้ากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยทุกวันที่ 8 และ 23 ของทุกเดือน (เฉพาะช่วงเปิดหีบ) เพื่อเป็นการทำความเข้าใจให้ความรู้และตรวจสอบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในไร่อ้อยเพื่อหาทางแก้ไขเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้อ้อยมีผลผลิตที่ดีมากขึ้น

5.3.5 เส้นระยะเวลา (Time Line) ในกระบวนการส่งเสริมของโรงงานน้ำตาล

จากการลงพื้นที่สำรวจการส่งเสริมของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ พบว่า โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการส่งเสริมเกษตรกรทั้งในช่วงการปลูกอ้อย ช่วงการดูแลบำรุงรักษา และช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิต ซึ่งมีเส้นระยะเวลาในการส่งเสริมคาบเกี่ยวกันในแต่ละเดือน ซึ่งโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

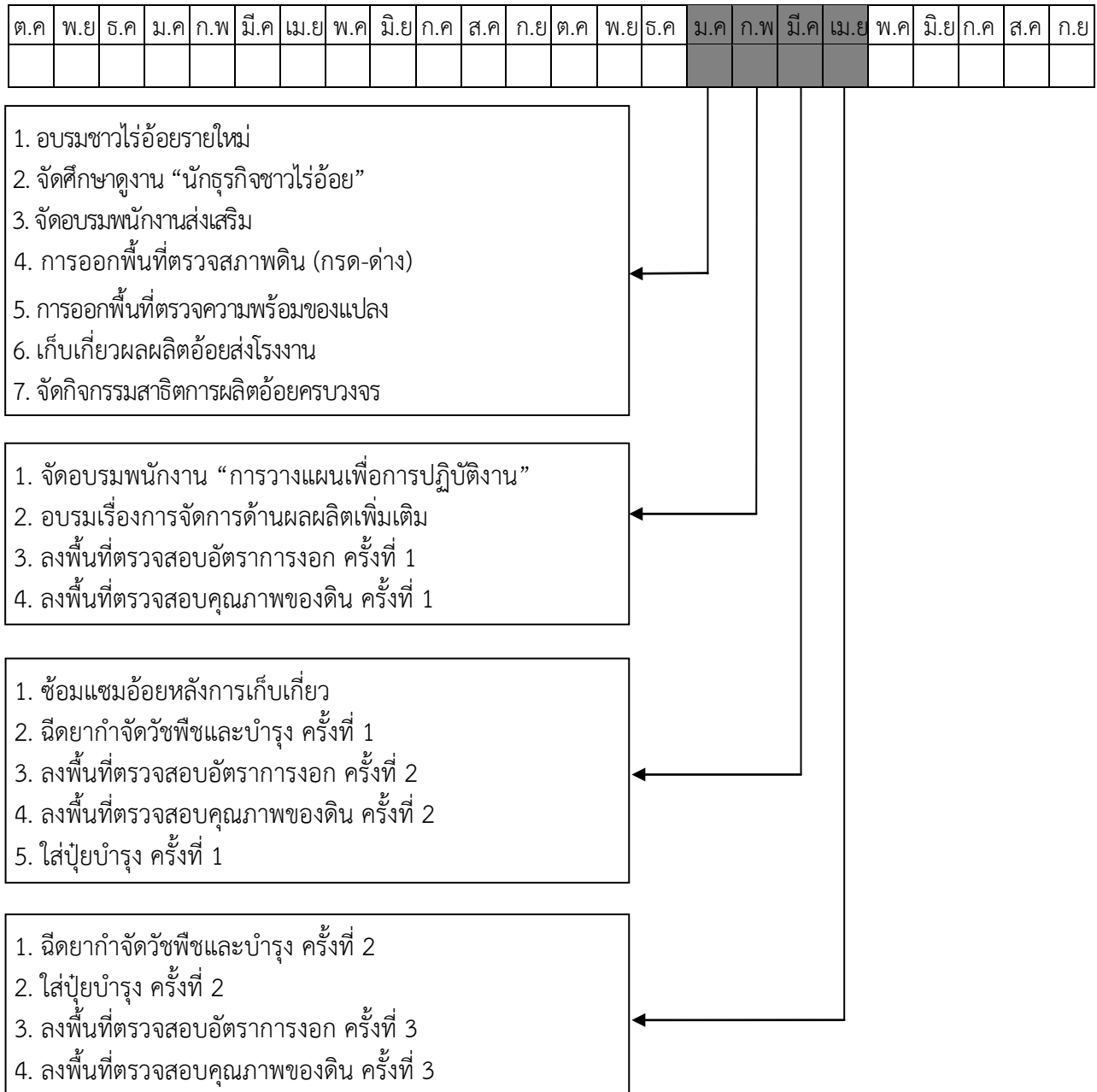
1) เส้นระยะเวลาการส่งเสริมและกิจกรรมต่างๆ ช่วงการปลูกอ้อย

[illegible]

[illegible][illegible]

1. จัดอบรมให้ความรู้ให้กับเกษตรกรชาวไร่อ้อย
2. จัดอบรม/สัมมนาหัวหน้ากลุ่มชาวไร่อ้อยเข้มแข็ง
3. จัดอบรมพัฒนานักส่งเสริมเพื่อการบริหาร
4. ออกตรวจแปลง

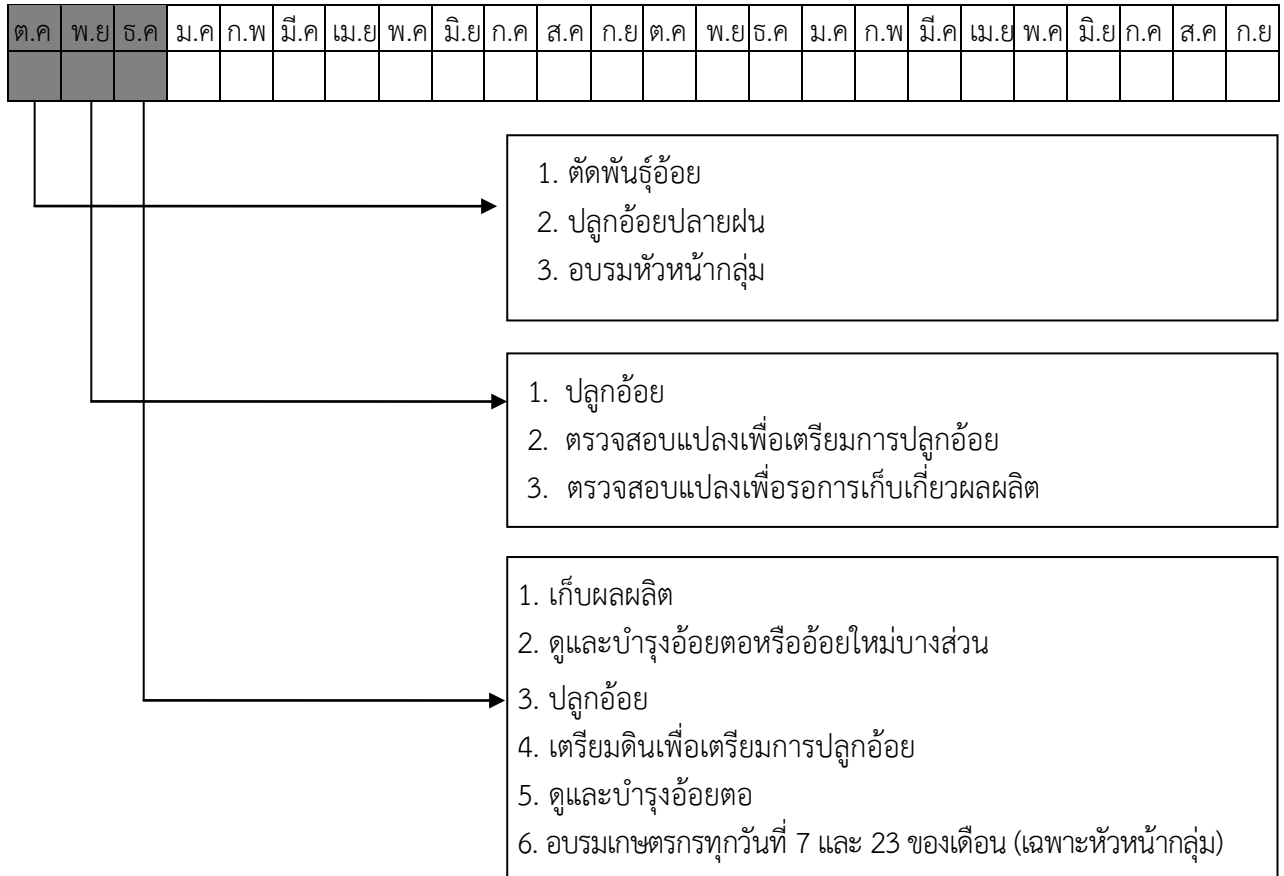
3) เส้นระยะเวลาการส่งเสริมและกิจกรรมต่างๆ ช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิต

5.3.6 เส้นระยะเวลา (Time Line) ในการทำไร่อ้อยของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

จากการลงพื้นที่สำรวจและสอบถามการทำไร่อ้อยของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า เกษตรกรมีกระบวนการและกิจกรรมทั้งในช่วงการปลูกอ้อย ช่วงการดูแลบำรุงรักษา และช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิต ซึ่งมีระยะเวลาที่คาบเกี่ยวกันในแต่ละเดือน โดยการทำไร่อ้อยของเกษตรกรมีกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละช่วงเวลา ดังนี้

1) เส้นระยะเวลาช่วงการปลูกอ้อย

2) เส้นระยะเวลาช่วงดูแลและบำรุงรักษา

ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย

1. ฉีดยาฆ่าวัชพืช ครั้งที่ 4
2. ใส่ปุ๋ยอ้อยบำรุงต่อ ครั้งที่ 4
3. ฉีดยาบำรุงโดยน้ำปุ๋ยหมัก

1. ซ่อมแซมอ้อย
2. ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ 5
3. ฉีดยาฆ่าวัชพืช ครั้งที่ 5

1. ตรวจสอบแปลงเรื่องของวัชพืชและศัตรูพืช
2. ใส่ปุ๋ยอ้อย ครั้งที่ 6
3. ฉีดยาฆ่าวัชพืช ครั้งที่ 6

1. ศึกษาดูงานนอกสถานที่กับโรงงานน้ำตาล
2. เริ่มเตรียมแปลงเพื่อปลูกอ้อยปลายฝน
3. ดูแลและบำรุงอ้อยต่อหรืออ้อยใหม่

1. ฉีดยาฆ่าวัชพืช ครั้งที่ 7
2. ตรวจสอบแปลงและดูแลบำรุงอ้อย

[illegible][illegible]

1. เก็บเกี่ยวผลผลิต
2. เตรียมดิน/ปลูกอ้อย
3. ปลูกซ่อมอ้อย
4. ฉีดยาฆ่าวัชพืช ครั้งที่ 1
5. ดูแลบำรุงอ้อยต่อหรืออ้อยใหม่บางส่วน
6. ใส่ปุ๋ยอินทรีย์อ้อย ครั้งที่ 1
7. อบรมเกษตรกรทุกวันที่ 8 และ 23 ของเดือน (เฉพาะหัวหน้ากลุ่ม)

1. เก็บเกี่ยวผลผลิต
2. เตรียมดิน/ปลูกอ้อย
3. ให้น้ำโดยใช้ระบบน้ำหยด
4. ดูแลบำรุงอ้อยต่อและอ้อยใหม่บางส่วน
5. ฉีดยาฆ่าวัชพืช ครั้งที่ 2
6. อบรมเกษตรกรภายในแต่ละเขต
7. อบรมเกษตรกรทกวันที่ 8 และ 23 ของเดือน (เฉพาะหัวหน้ากลุ่ม)

1. เก็บเกี่ยวผลผลิต
2. เตรียมดิน/ปลูกอ้อย
3. ซ่อมแซมอ้อย
4. ใส่ปุ๋ยอินทรีย์อ้อย ครั้งที่ 1
5. ใส่ปุ๋ยอ้อย ครั้งที่ 2
6. ดูแลบำรุงอ้อยต่อและอ้อยใหม่บางส่วน
7. อบรมเกษตรกรทกวันที่ 8 และ 23 ของเดือน (เฉพาะหัวหน้ากลุ่ม)

1. เก็บเกี่ยวผลผลิต
2. ปลุกอ้อย
3. ช่อมแซมอ้อย
4. ใส่ปุ๋ยอ้อย ครั้งที่ 3
5. ฉีดยาฆ่าวัชพืช ครั้งที่ 3
6. ดูแลบำรุงอ้อยต่อหรืออ้อยใหม่บางส่วน
7. อบรมหัวหน้ากลุ่มภายในเขต
8. อบรมเกษตรกรทวันที่ 8 และ 23 ของเดือน (เฉพาะหัวหน้ากลุ่ม)

หมายเหตุ : การใส่ปุ๋ยและการฉีดยากำจัดวัชพืชดูตามความเหมาะสมของสภาพอากาศและข้อมูลดังกล่าวได้จากแบบสอบถามซึ่งมีช่วงระยะเวลากิจกรรมต่างๆที่คาบเกี่ยวกัน

5.4 การส่งเสริมด้านงบประมาณของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

5.4.1 การส่งเสริมด้านเงินกู้/เงินสินเชื่อ

โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการเปิดให้เกษตรกรสามารถกู้เงินจากโรงงานเพื่อนำไปใช้ในการปลูกอ้อย ซึ่งปัจจุบันมีเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยกู้เงินโรงงานถึงร้อยละ 95% เพราะว่าถ้าหากเกษตรกรมีการกู้เงินจากโรงงาน โรงงานก็จะมีการส่งเสริมอย่างเต็มที่รวมทั้งให้การสนับสนุนในเรื่องของการปลูกอ้อย การดูแล และการเก็บเกี่ยว รวมถึงเงินสนับสนุนด้านต่างๆ ที่โรงงานจะให้แก่เกษตรกร ซึ่งในการกู้เงินของเกษตรกรนั้นโรงงานจะคำนวณเงินกู้ให้โดยจะมีการออกตรวจแปลง ถ่ายรูป และคิดอัตราดอกเบี้ยให้เป็นไร่ซึ่งจะคำนวณค่าใช้จ่ายทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นการปลูก ค่าไถ ค่าปุ๋ย ค่าเช่าที่ ค่ายากำจัดศัตรูพืชและวัชพืชซึ่งจะมีการแบ่งออกเป็นเงินสินเชื่อระยะยาว และสินเชื่อวงเงินส่งเสริมรายปี โดยแบ่งออก ดังนี้

1) **สินเชื่อระยะยาว** คิดดอกเบี้ยร้อยละ 6 - 7 บาทต่อปี ในการจ่ายเงินคืนโรงงานจะต้องจ่ายตามระยะเวลาที่โรงงานตั้งแผนการชำระหนี้ไว้พร้อมดอกเบี้ย ซึ่งสินเชื่อประเภทนี้เป็นสินเชื่อที่ใช้งบการเงินสูงเป็นการใช้งบการเงินระยะยาวเพื่อการลงทุน เช่น ซื้อรถไถ ซื้อเครื่องมือทางการเกษตร รถบรรทุก รถตัด ระบบน้ำ และค่าเช่าที่ดิน เป็นต้นซึ่งสินเชื่อประเภทนี้จะมีการผ่อนชำระมากกว่า 1 ปี เพื่อให้เกษตรกรได้เข้าถึงเครื่องจักรกลทางการเกษตร และเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการพัฒนาเพิ่มผลผลิตและพัฒนาอาชีพการทำไร่อ้อย ซึ่งหลักในการจ่ายเงินจะพิจารณาจากศักยภาพในการชำระหนี้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ความจำเป็นในการที่ต้องมีเครื่องจักรกลทางการเกษตรนั้นๆ ทิศทางการเติบโตของชาวไร่รวมไปถึงต้องพิจารณาหลักทรัพย์ค้ำประกันเพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการพิจารณาอนุมัติ ซึ่งสินเชื่อประเภทนี้ทางเขตส่งเสริมจะต้องมีการทำแผนการส่งเสริมและแผนการชำระหนี้เป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้ชาวไร่ทราบว่าแผนการชำระหนี้เป็นแบบไหนและเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้กับชาวไร่ โดยหลังจากแผนระยะยาวผ่านการอนุมัติแล้วโรงงานจะจ่ายเงินให้กับชาวไร่เพื่อดำเนินการจัดซื้ออุปกรณ์ต่างๆ และหลังจากที่ชาวไร่นำอ้อยเข้าหีบแล้ว หนี้สินที่เกษตรกรกู้ไปจะถูกหักชำระหนี้คืนแก่โรงงานพร้อมดอกเบี้ยตามแผนการชำระหนี้ที่ได้ตกลงกันไว้

2) **สินเชื่อวงเงินส่งเสริมรายปี** เป็นสินเชื่อส่งเสริมปกติชำระปีต่อปีซึ่งสินเชื่อประเภทนี้จะเป็นการจ่ายสำหรับการผลิตอ้อยในปีนั้นๆ จนกว่าจะใช้หนี้หมดตามวงเงินที่กู้มาหลังจากใช้หนี้หมดเงินที่เหลือจะเป็นของเกษตรกรรวมถึงเงินตามและเงินค่าอ้อยสดโดยจ่ายในอัตรา 450 บาท/ตัน ขึ้นกับประเภทอ้อย (อ้อยปลายฝนมาตรฐาน 12 ตัน/ไร่ อ้อยต้นฝนต้นมาตรฐาน 10 ตัน/ไร่ อ้อยต่อมาตรฐาน 9 ตัน/ไร่) ซึ่งสินเชื่อประเภทนี้แบ่งวงเงินเป็นเงินส่งเสริม (ค่าไถเตรียม ค่าปลูก ค่าพันธุ์อ้อย ฯ) และเงินค่าซื้อปุ๋ย ซื้อยา และอุปกรณ์ต่างๆ (ปัจจัยการผลิตที่เบิกจ่ายจากโรงงาน)

3) ขั้นตอนการพิจารณาการจ่ายสินเชื่อ โดยใช้ระบบ GIS ร่วมกับMIS

1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมทำการประชุมและทำสัญญาให้กับเกษตรกรชาวไร่อ้อยในการส่งอ้อยกับโรงงาน พร้อมวัดพื้นที่ปลูกอ้อยและเขียนแบบสำรวจการปลูกอ้อยเพื่อเสนอขออนุมัติการส่งเสริม

2. ส่งแบบสำรวจการปลูกอ้อย และรูปแปลงที่วัดพื้นที่โดยใช้ GPS เพื่อเป็นหลักฐานในการขออนุมัติการส่งเสริม

3. ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริม พิจารณาการเสนอจ่ายปัจจัยการผลิต และส่งต่อไปให้กับฝ่ายสินเชื่อเพื่อพิจารณาการจ่ายปัจจัยการผลิต

4. ฝ่ายสินเชื่อวิเคราะห์การจ่ายสินเชื่อโดยดูจากรายงานการขออนุมัติ เงินส่งเสริมซึ่งประกอบไปด้วย

- ประวัติการส่งอ้อย หนี้สินคงค้าง (ย้อนหลัง 5 ปี)
- พื้นที่ปลูกอ้อย และวงเงินส่งเสริมที่ได้รับอนุมัติ ปีปัจจุบัน
- วงเงินส่งเสริมที่ใช้ และวงเงินส่งเสริมคงเหลือ
- บุคคลและหลักทรัพย์ค้ำประกัน
- ความคิดเห็นของฝ่ายสินเชื่อ และผู้จัดการฝ่ายสินเชื่อ
- ข้อมูลโดยรวมของชาวไร่ และข้อมูลการ Audit แปลงอ้อย
- ระบบฐานข้อมูลแปลงอ้อย และประวัติการบำรุงรักษาแปลงอ้อย

5. แจ้งการอนุมัติการส่งเสริมต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริม เพื่อแจ้งให้เกษตรกรรับปัจจัยการผลิตตามที่อนุมัติ

6. หลังจากทีเกษตรกรทำการรับปัจจัยการผลิตเจ้าหน้าที่ของฝ่ายส่งเสริมต้องทำการตรวจสอบกลับมาว่าเกษตรกรได้ดำเนินการปลูกและบำรุงรักษาแล้วหรือยัง โดยกรอกข้อมูลแปลงอ้อยและประวัติการบำรุงรักษาอ้อย ตามแผนกิจกรรมของแปลง โดยจะมีนักส่งเสริมที่รับผิดชอบนำข้อมูลและรูปถ่าย ลงในระบบออนไลน์มายังฐานข้อมูลของบริษัท เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาต่อไป ซึ่งในการนำข้อมูลนี้จะต้องทำในทุกสองสัปดาห์

ดังนั้นการจ่ายเงินหรือเงื่อนไขการจ่ายเงินจะพิจารณาจากพื้นที่การปลูก การดูแล ซึ่งในการชำระหนี้ของเกษตรกรนั้นจะชำระเป็นเงินต้นบวก ดอกเบี้ยร้อยละ 6 - 7 ต่อปี และ จะชำระหนี้ตามสัญญาที่ได้ตกลงกันไว้กับโรงงานเป็นรายปีเมื่อนำอ้อยเข้าโรงงาน เขตก็จะมีหน้าที่ทำเรื่องหักค่ารถตัด ค่าบรรทุกให้กับหัวหน้ากลุ่ม จากนั้นหลังจากหักให้กับหัวหน้ากลุ่มแล้วที่เหลือก็จะนำไปชำระหนี้ส่งเสริมให้กับโรงงาน หากปีใดเกษตรกรชำระหนี้ไม่หมดก็จะใช้ในปีถัดไปพร้อมคิดดอกเบี้ย และหากเกษตรกรรายได้ไม่ชำระหนี้ตามสัญญา ก็จะมีการไล่เกลี่ยและมีการต่อรองระหว่างโรงงานกับเกษตรกร รวมทั้งถ้าหากเกษตรกรรายใด ยังมีผลผลิตหรือยืนยันที่จะปลูกอ้อยต่อจะมีการผ่อนผันเรื่องการชำระหนี้ต่อไป ทั้งนี้เกษตรกรจะมีเงินเหลือใช้ก็ต่อเมื่อใช้หนี้ส่งเสริมโรงงานเสร็จ

5.5 การส่งเสริมด้านอุปกรณ์

โรงงานมีการส่งเสริมในด้านของอุปกรณ์และเครื่องมือให้กับเกษตรกร โดยโรงงานมีเงินทุนให้เกษตรกรได้กู้ยืมเพื่อซื้ออุปกรณ์หรือเครื่องมือ เช่น รถไถ รถคืบ รถหกล้อ รถสิบล้อ รถตัด เครื่องปลูก เครื่องฝังปุ๋ย โรตารี เครื่องพ่นยา เป็นต้น โดยในการซื้ออุปกรณ์ส่วนใหญ่โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ จะพิจารณาวงเงินในการให้กู้จากจำนวนผลผลิตที่ได้ ซึ่งเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ที่ได้ก็จะเป็นเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายกลาง เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายใหญ่ ส่วนเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายเล็กก็สามารถกู้ได้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและผลผลิตที่ได้ ทั้งนี้เงินที่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยได้กู้ยืมเงินจากโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ทาง โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ให้เกษตรกรชำระหนี้ภายในระยะ 5 ปี สำหรับการกู้ยืมเงินซื้อรถ และ 1 - 2 ปี สำหรับซื้ออุปกรณ์ที่มียอดเงินไม่สูงมาก เช่น ค่าเครื่องฝังปุ๋ย ค่าเครื่องพ่นยา

ค่าโรตารี เป็นต้น ซึ่งในกรณีที่โรงงานได้ส่งเสริมนี้จะมีการหักเงินให้กับโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ในช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้กับโรงงาน

5.6 การส่งเสริมด้านสังคม

บริษัทน้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด(มหาชน) ได้เล็งเห็นความสำคัญของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย จึงมีการกำหนดแนวนโยบายด้านการส่งเสริมสังคมที่ว่าด้วยการพัฒนาธุรกิจควบคู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวไร่อ้อยและชุมชนข้างเคียงให้ดีขึ้น ตลอดจนการทำให้บุคลากรได้เล็งเห็นความสำคัญของสังคมและการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสังคมให้มีคุณภาพที่ดีมากขึ้น ซึ่งนอกจากจะมีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมแล้วยังมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพของเกษตรกรและผลผลิตที่มีความยั่งยืนและมั่นคง ซึ่งที่ผ่านมาได้เข้าร่วมโครงการและกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชุมชนและสังคมต่างๆมากมายซึ่งได้ร่วมจัดโครงการและกิจกรรมตามแผนของทีมงานชุมชนสัมพันธ์ที่ได้วางไว้ในแต่ละด้าน ดังนี้

5.6.1 ด้านสิ่งแวดล้อม บริษัทน้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด (มหาชน) ได้จัดโครงการปลูกไม้ยืนต้นเฉลิมพระเกียรติพระบรมราชินีนาถเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถซึ่งปลูกในเขตพื้นที่บริเวณรอบบ่อบำบัดน้ำเสียโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับบริษัทฯ โดยได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารพนักงานเป็นอย่างดี ทั้งนี้โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์จะมีการขยายพื้นที่สีเขียวไปยังบริเวณต่างๆตามโซนพื้นที่ หรือตามป่าชุมชนเพื่อช่วยปกป้องและรักษาป่าไม้ให้คงอยู่ และมีปริมาณมากขึ้น

5.6.2 ด้านการศึกษา บริษัทน้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด (มหาชน) ทีมมวลชนสัมพันธ์และพนักงานจิตอาสาของแต่ละบริษัทในเครือจะมีการจัดโครงการ “คืนความรู้สู่เยาวชน” ซึ่งจัดตามโรงเรียนในเขตรัศมี 5 กิโลเมตรรอบโรงงานซึ่งเป็นโครงการที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมยาเสพติดปลูกจิตสำนึกการจัดการการคัดแยกขยะและกิจกรรมละลายพฤติกรรมระหว่างพนักงานของบริษัทฯ และน้องๆนักเรียนแต่ละโรงเรียนเป็นโครงการที่ทางโรงเรียนให้สนใจและความร่วมมือเป็นอย่างดี มีการแจกของรางวัลสำหรับน้องๆนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมในวันนั้นด้วยโครงการจะจัดขึ้นต่อเนื่องทุกปี นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมให้ทุนการศึกษาตามโอกาสต่างๆเป็นการให้ทุนในระดับประถมศึกษามัธยมศึกษาเช่นให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนในวันแม่แห่งชาติวันเด็กแห่งชาติและงานตามโอกาสต่างๆและยังมีกิจกรรมโรงทานในวันนั้นด้วย

5.6.3 ด้านส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี กลุ่มน้ำตาลบุรีรัมย์ได้ร่วมกิจกรรมตามวันสำคัญทางศาสนาและประเพณีต่างๆ ของชุมชนรอบๆโรงงานโดยมุ่งเน้นการทำงานอย่างมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผนจนถึงการลงมือทำกิจกรรมระหว่างบริษัทฯและชุมชนอาทิเช่นกิจกรรมรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ซึ่งจัดในช่วงวันสงกรานต์ของทุกปีกิจกรรมวันเข้าพรรษาเป็นกิจกรรมที่ทางกลุ่มน้ำตาลบุรีรัมย์ได้เข้าร่วมโดยการขบวนแห่เทียนพรรษาประจำปีทุกปีกิจกรรมโรงทานในวันเข้าพรรษากิจกรรมวันลอยกระทง โดยสนับสนุนเงินรางวัลในการประกวดขบวนกระทงและการประกวดนางนพมาศของเทศบาลหินเหล็กไฟกิจกรรมโรงทานงานวันออกพรรษากิจกรรมกีฬาเทโวเกมส์กิจกรรมงานบุญทอดกฐินเพื่อสร้างศาลาการเปรียญ ณ วัดสาวเอ้เป็นประจำทุกปีซึ่งทุกกิจกรรมรับความร่วมมือจากพนักงานในบริษัทฯและชุมชนเป็นอย่างดี

5.6.4 ด้านส่งเสริมสุขภาพและความเป็นอยู่ของทั้งคนในชุมชนและพนักงานของบริษัท

กลุ่มน้ำตาลบุรีรัมย์ซึ่งนำโดยบริษัทน้ำตาลบุรีรัมย์จำกัด(มหาชน) จัดการตรวจสอบสุขภาพประจำปีของพนักงานของบริษัทในเครือพนักงานทุกคนให้ความร่วมมือในการเข้ารับการตรวจสอบสุขภาพประจำปีเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังออกตรวจสอบสุขภาพผู้พิการติดเตียงอาทิเช่นบ้านหนองไผ่เป็นชุมชนที่ใกล้โรงงาน (บ้านของคุณลุงสง่า) อีกทั้งทีมงานมวลชนสัมพันธ์ยังได้ลงพื้นที่สำรวจความเป็นอยู่ของชุมชนในเขตตรังมี 5 กิโลเมตรรอบบริษัทฯและยังมีโครงการแจกน้ำดื่มเพื่อสุขภาพชุมชนให้กับชุมชนในเขตเทศบาลตำบลหินเหล็กไฟจำนวน 12 ชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนทุกครัวเรือนได้น้ำที่สะอาดไว้ใช้บริโภคในครัวเรือนและเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น

งานมวลชนสัมพันธ์นอกจากจะมีกิจกรรมที่ได้จัดขึ้นในแต่ละด้านแล้วยังมีกิจกรรมอื่นๆที่ทางทีมงานได้ทั้งร่วมสนับสนุนให้กับหน่วยงานภายนอกที่ขอความอนุเคราะห์และที่จัดกิจกรรมขึ้นเองตามโอกาสซึ่งแต่ละกิจกรรมนั้นล้วนเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนกับกลุ่มน้ำตาลบุรีรัมย์ทั้งสิ้นอาทิ เช่น

1. กิจกรรมร่วมบริจาคน้ำตาลให้กับสำนักงานเหล่ากาชาดบุรีรัมย์เพื่อใช้เป็นรางวัลในการออกฉลากกาชาดและร่วมจัดนิทรรศการในงานกาชาดบุรีรัมย์เพื่อประชาสัมพันธ์องค์กร
2. กิจกรรมส่งทีมวอลเลย์บอลหญิงเข้าร่วมแข่งขันในงานกีฬาเทโวเกมส์ซึ่งจัดโดยเทศบาลตำบลหินเหล็กไฟ
3. กิจกรรมงานกีฬาสามัคคีชาวลาวไร้อ้อยเป็นการจัดการแข่งขันกีฬาของชาวไร้อ้อยบุรีรัมย์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้ชาวไร้อ้อยในแต่ละเขตการส่งเสริมได้พบปะกัน
4. กิจกรรมกีฬาภายในกลุ่มน้ำตาลบุรีรัมย์เพื่อให้พนักงานทุกคนได้ผ่อนคลายจากการทำงานมาตลอดทั้งปีและช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานของแต่ละบริษัทในกลุ่มน้ำตาลบุรีรัมย์มากยิ่งขึ้น

5.6.5 ด้านการสนับสนุนอื่นๆ

1. กิจกรรม Big cleaning day บริเวณโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ซึ่งได้รับความร่วมมือจากพนักงานเป็นอย่างดี
2. โครงการสร้างบ้านจิตอาสาบ้านหนองไผ่ ต.หินเหล็กไฟ อ.คูเมือง จ.บุรีรัมย์ได้รับความร่วมมือจากเทศบาลตำบลหินเหล็กไฟ รพ.สต.หินเหล็กไฟและพนักงานจิตอาสาทุกท่านให้การช่วยเหลือแก่พนักงานที่บ้านถูกไฟไหม้
3. กิจกรรมงานวันเด็กแห่งชาติร่วมกับกิจกรรมกับทางเทศบาลและโรงเรียนในเขตเทศบาลหินเหล็กไฟทั้งหมดจำนวน 4 โรงเรียน
4. กิจกรรมมอบตุ๊กตาให้กับ รพ.สต.หินเหล็กไฟเพื่อใช้สำหรับเก็บเวชภัณฑ์เฉพาะที่ต้องอาศัยอุณหภูมิเหมาะสม
5. กิจกรรมมอบห่อกระจายเสียงให้กับชุมชนบ้านโคกตู๋ ต.หินเหล็กไฟ อ.คูเมือง จ.บุรีรัมย์
6. นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาเยี่ยมชมศึกษาดูงานกลุ่มน้ำตาลบุรีรัมย์และบริษัทในเครืออาทิ เช่น

6.1 การเข้าเยี่ยมชมงานของสำนักงานกำกับตลาดหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

6.2 การเยี่ยมชมของกลุ่มบริษัทน้ำตาลไทยรุ่งเรือง

6.3 การเข้าเยี่ยมชมของสมาคมชาวไร่อ้อยอีสานเหนือจ.อุดรธานี

6.4 การเข้าเยี่ยมชมดูงานของบริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลบ้านไร่และสมาคมชาวไร่อ้อยลพบุรี

6.5 การเยี่ยมชมงานของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

6.6 การเข้าเยี่ยมชมงานของวิทยาลัยสารพัดช่างจ.บุรีรัมย์

6.7 การเข้าเยี่ยมชมของสมาคมชาวไร่อ้อยอีสานเหนือจ.อุดรธานี

6.8 การเข้าเยี่ยมชมดูงานของบริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลบ้านไร่และสมาคมชาวไร่อ้อยลพบุรี

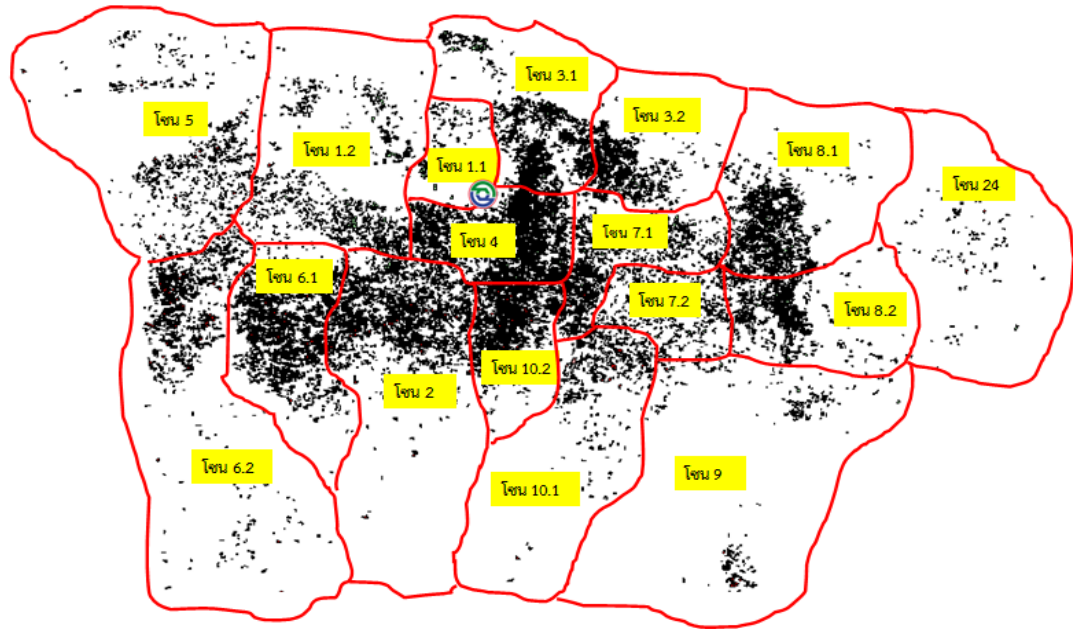
6.9 การเข้าเยี่ยมชมงานของคณะผู้ว่าจากจังหวัดอุดรมีชัยประเทศกัมพูชา

7. ทีมงานร่วมจัดนิทรรศการในงานโครงการอบรมให้ความรู้แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาจังหวัดด้วยแบบระบบการบริหารการจัดการรายกรณีซึ่งบริษัทบุรีรัมย์วิจัยและพัฒนาอ้อยจำกัดเป็นหน่วยงานหลักในการจัดงาน

การทำ CSR ขององค์กรให้ประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับในสังคมอย่างแท้จริงนั้นก็คือการเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ ในกระบวนการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องควบคู่ไปกับการรับผิดชอบต่อสังคมอย่างลงตัว โดยโรงงานจะต้องทำตนเองให้เป็นที่ยอมรับของสังคมทั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ปลูกอ้อย โดยอาจจะมีการกิจกรรมต่างๆ ให้มากขึ้น การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน การให้ความสำคัญกับเทศกาลและวันสำคัญต่างๆ ที่คนในพื้นที่จัดขึ้น รวมทั้งออกพื้นที่พบปะพูดคุยกับเกษตรกรกลุ่มต่างๆ อย่างเป็นกันเอง เปรียบเสมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน ร่วมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำสาธารณประโยชน์ในพื้นที่ต่างๆ ที่โรงงานรับผิดชอบ และสิ่งที่สำคัญโรงงานจะต้องมีการสนับสนุนและส่งเสริมเกษตรกรอย่างต่อเนื่องไม่เอาเปรียบเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายเล็ก รวมทั้งจะต้องมีระบบในการบริหารจัดการภาระงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมอย่างชัดเจนไม่ควรที่ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมทำงานหลายตำแหน่งเพราะอาจเกิดความสับสนและให้บริการด้านการส่งเสริมไม่ดีพอ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมถือว่าเป็นบุคคลสำคัญที่มีผลทำให้เกษตรกรปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือทำให้มีการเลิกปลูกอ้อยของเกษตรกรได้ ดังนั้นโรงงานต้องบริหารจัดการเจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพพร้อมที่จะบริการเกษตรกรอย่างแท้จริง

5.7 บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ปัจจุบันมีอยู่ 17 โซน โดยแบ่งเขตความรับผิดชอบในแต่ละเขตแตกต่างกันไป ซึ่งแต่ละเขตจะกระจายอยู่โดยรอบโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ ดังภาพที่ 5.3

ภาพที่ 5.3 แสดงพื้นที่เขตรับผิดชอบในแต่ละโซน

ที่มา : โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์/คณะผู้วิจัย

5.7.1 หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยจะมีหน้าที่ 2 ส่วน คือ

1) ส่วนโรงงาน มีหน้าที่ดังนี้

- 1.1 รับนโยบายการส่งเสริมจากผู้บริหารแล้วจัดทำกลยุทธ์การส่งเสริมของเขต
- 1.2 จัดทำแผนการส่งเสริมและกลยุทธ์ของเขตเพื่อเสนอต่อผู้บริหาร
- 1.3 วางแผนประชุมหาพื้นที่รายหมู่บ้าน ตามแผนการส่งเสริม
- 1.4 ทำสัญญา ต่อสัญญาการปลูกอ้อย

2) ส่วนไร่อ้อย มีหน้าที่ ดังนี้

2.1 ช่วงปลูก – ดูแลรักษา เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีหน้าที่ดูแล ดังนี้

1. สำรวจพื้นที่ วัดพิกัดแปลง (GPS.)
2. ตรวจวัด pH ดิน ในกรณีค่า pH น้อยกว่า 6 ทำการจ่ายโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงดิน
3. ส่งข้อมูล พิกัดแปลง (GPS.) สารสนเทศเพื่อตรวจสอบเช็คความถูกต้องของแปลงและเก็บในระบบไร่ของโรงงาน

4. จัดหาและจ่ายปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร
5. ควบคุมการไถเตรียมพื้นที่และปลูกอ้อยของเกษตรกร
- แปลงปลูกใหม่
6. ตรวจสอบการไถต่อและพื้นที่ไถต่ออ้อย
7. ยืนยันพื้นที่ปลูก พื้นที่ไถต่อโดยการใช้แผนที่ GPS.
8. ตรวจสอบติดตามการจัดการแปลงอ้อยที่รับผิดชอบ
- การตรวจเช็คการงอกออกไปตรวจเยี่ยม
 - วัชพืช
 - การใส่ปุ๋ย
 - โรคและแมลง
 - การประเมินผลผลิต
9. ทำเอกสารเสนอสินเชื่อแก่ชาวลำ
- พบเกษตรกรชาวลำทุกเดือน และกรอกข้อมูลกิจกรรมแปลงที่สำรวจลงในระบบไร่ของบริษัทฯ

2.2 ช่วงเปิดหีบอ้อย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีหน้าที่ดูแล ดังนี้

1. ประชุมจัดกลุ่มโคกตาในการนำอ้อยเข้าหีบโดยผ่านหัวหน้ากลุ่ม
2. ตรวจสอบกระบวนการตัดอ้อยในแปลงพร้อมทั้งให้คำแนะนำ
- การตัดอ้อยคุณภาพ
3. ออกใบคิวให้แก่เกษตรกร เพื่อนำอ้อยส่งโรงงาน
4. ตรวจสอบติดตามการนำอ้อยเข้าหีบให้เป็นไปตามระบบกลุ่มคิว
- ของโรงงาน
5. ตรวจสอบการตัดคิบบอ้อยในกลุ่มที่มีรายงานอ้อยไม่ได้
- คุณภาพเพื่อให้คำแนะนำและให้ชาวลำปรับปรุงการตัด คีบ
6. แก้ไขความผิดพลาดด้านเอกสารของชาวลำในช่วงตัดอ้อยส่ง
- โรงงาน
7. หลังปิดหีบอ้อยและฝ่ายสารสนเทศจัดทำข้อมูลหนี้คงค้าง
- ของชาวลำ ให้แล้วดำเนินการจัดทำ
8. แผนการชำระหนี้คงค้างเป็นรายชาวลำ
9. จัดเก็บหนี้คงค้างตามแผนการชำระหนี้ที่เสนอ

5.7.2 การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

จากการวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจากแบบสอบถามจำนวน 88 รายจากทั้งหมด 88 ราย โดยส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยจะมีอายุระหว่าง 21– 40 ปี รองลงมาจะมีอายุ 41 – 60 ปี เป็นเพศชาย 68 ราย หรือร้อยละ 77.27 และเป็นเพศหญิง 20 ราย หรือร้อยละ 22.72 ซึ่งสถานภาพโสดมีจำนวน 53 ราย และสถานภาพสมรสแล้ว 35 ราย นับถือศาสนาพุทธทุกราย และมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี 71 คน ปวช./ปวส. 12 ราย ม.1 – ม.6 4 ราย และปริญญาโท 1 ราย ตามลำดับ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยโดยส่วนใหญ่จะเป็นคนในพื้นที่ ที่สามารถรู้ได้ว่าคนไหนปลูกอ้อยบ้าง และคนไหนมีสภาพและลักษณะการปลูกอ้อยเป็นอย่างไร ซึ่งจากการสอบถามพบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยจะมีการเข้าไปดูแล และให้ความรู้แก่เกษตรกร

อย่างต่อเนื่อง โดยมีลักษณะการเข้าไปให้ความช่วยเหลือ แนะนำวิธีการแก้ปัญหา และสุดท้ายก็มีการให้เกษตรกรซื้อสินค้าของโรงงานในการมาบำรุงอ้อยโดยสามารถกู้เงินจากโรงงานมาซื้อ เช่น ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น ทำให้เกษตรกรต้องซื้อเพื่อที่จะทำให้อ้อยอุดมสมบูรณ์และมีน้ำหนักขายจะได้มีราคา เพื่อนำมาใช้หนี้ที่เกษตรกรกู้ยืมมา

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย จะมีรายได้ประมาณ 10,000 – 20,000 บาท ต่อเดือน และทำงานในตำแหน่งมาแล้ว 1 – 5 ปี ดูแลเกษตรกรประมาณเขตละ 70 กลุ่ม หรือประมาณ 500 – 1,500 ราย ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริม 1 คน จะดูแลอ้อย 50,000 ต้น และจากการประเมินแบบสอบถาม พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยมีความสัมพันธ์ส่วนตัวในระดับหัวหน้ากลุ่มที่ดีมาก เพราะมีการเข้าใจเกี่ยวกับการทำไร่อ้อยด้วยกัน และมีความสัมพันธ์กับลูกไร่นะดับที่ดีมาก เพราะมีการทำไร่อ้อยเช่นเดียวกัน โดยจะสังเกตได้ว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะมีการปลูกอ้อย อย่างน้อย 10 ไร่ ต่อคน

สำหรับวิธีการโน้มน้าวใจของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยต่อเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย โดยส่วนใหญ่ พบว่า จะมีการติดต่อส่วนตัว โดยเข้าไปหาถึงที่บ้าน และแนะนำวิธีการต่างๆ ให้เกษตรกรรับทราบด้วยตนเอง และมีการประสานผ่านหัวหน้ากลุ่ม แล้วให้หัวหน้ากลุ่มไปประสานงานต่อ สำหรับเกษตรกรที่โน้มน้าวไม่ได้หรือไม่เชื่อในสิ่งที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยแนะนำ อาจเกิดจาก ยึดติดความเชื่อแบบเดิมๆ โดยไม่หันมาคิดว่าเทคโนโลยีก้าวไปถึงไหน ทำให้เกษตรกรไม่มีความรู้ในการปลูกอ้อยอย่างเต็มที่

บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมโดยส่วนใหญ่จะมีการจัดทำสัญญา/ต่อสัญญา และส่งเสริมการปลูกอ้อยและดูแลให้ความรู้ แนะนำวิธีการต่างๆ ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ซึ่งจากแบบสอบถาม พบว่า บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมโดยส่วนใหญ่สามารถที่จะช่วยส่งเสริมเกษตรกรได้ เพราะมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการส่งเสริมอ้อยเป็นอย่างดี แต่ก็มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยบางโซนที่ยากจะให้ปรับบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมโดยเฉพาะการช่วยกันทำลายความเชื่อที่ผิดๆ ของเกษตรกรให้สามารถเปิดใจรับรู้ข้อมูลใหม่ให้มากขึ้น เพราะจะเป็นผลดีต่อเกษตรกรเอง

ในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ก็อาจจะมีความขัดแย้งกันบ้าง เพราะเกิดจากความไม่เข้าใจในการทำอ้อย และยังมีความเชื่อที่ผิดๆ เกี่ยวกับการปลูกอ้อยโดยไม่เปิดรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยอาจจะมียุทธศาสตร์ความรู้ที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นก็ต้องมีการประชุมหารือ และปรับความเข้าใจต่อกัน เพื่อให้การปลูกอ้อยมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

จากการพิจารณาแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดคิวตัดอ้อย พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมโดยส่วนใหญ่จะมีการจัดคิวตามความสุกแก่ของอ้อย ซึ่งวิธีนี้จะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยสามารถขายอ้อยได้ทันตามเวลา อ้อยไม่สุกจนเกินไป และจะไม่เกิดปัญหาอ้อยค้างไร่ และจัดคิวตามปริมาณผลผลิตของอ้อยที่ได้ในแต่ละปี วิธีนี้จะเกิดปัญหาต่อเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายเล็ก เพราะต้องรอคิวนาน และ อาจเกิดปัญหาอ้อยแห้งได้ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องมีการจัดคิวอ้อยตามความเหมาะสมให้ถึงที่สุด แต่เมื่อเกิดความผิดพลาดในการจัดคิวอ้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะมีการแก้ไขปัญหา โดยการสอบถามข้อมูลจากแหล่งต่างๆ แล้วแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แต่ในทางที่ดี เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรจัดคิวอ้อยตามความเหมาะสม ไม่รับสินบนจากใคร ต้องเรียนรู้ และศึกษาวิธีการต่างๆ ในระยะยาวจะได้ไม่เกิดปัญหา ควรจัดคิวตามเอกสารที่ยื่นก่อนไม่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง เกษตรกรจะได้มีกำลังใจในการปลูกอ้อยต่อไป

สำหรับแนวทางการจูงใจเกษตรกรให้สามารถปลูกอ้อยให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นนั้นโดยส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะมีการอธิบาย และสนับสนุนการปลูกให้ให้มีผลผลิตมากขึ้น และช่วยให้สามารถขายได้กำไร มีการแนะนำยกย่องสำหรับผู้ที่ย่อยได้กำไรดี และในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ส่งเสริมบางคนจะมีการสร้างความเจ็บปวด ข้ำเติมให้กับคนที่ขาดทุน เกษตรกรจะได้หักเหิม เชื่อในสิ่งที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมได้แนะนำให้มากขึ้น นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมยังได้มีการเข้าไปตรวจสอบคุณภาพของอ้อยว่าอ้อยแปลงไหนมีคุณภาพ และอ้อยแปลงไหนไม่ได้คุณภาพ ให้กับเกษตรกรในทุกแปลงเพื่อให้อ้อยได้มาตรฐานโดยมีวิธีการออกตรวจติดตามการจัดการแปลงอ้อยตามระยะเวลาเฉลี่ยครั้งต่อเดือน ดังนี้

- 1) การตรวจเช็คเปอร์เซ็นต์การงอกเฉลี่ยประมาณ 2 ครั้งต่อเดือน
- 2) การตรวจเช็ควัชพืชเฉลี่ยประมาณ 2 ครั้งต่อเดือน
- 3) การตรวจเช็คการใส่ปุ๋ยเฉลี่ยประมาณ 2 ครั้งต่อเดือน
- 4) การตรวจเช็คโรคและแมลงเฉลี่ยประมาณ 1 ครั้งต่อเดือน
- 5) การประเมินผลการผลิตเฉลี่ยประมาณ 1 ครั้งต่อเดือน

ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมในแต่ละโซนจะมีระยะเวลาในการออกตรวจที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมเห็นสมควร

จากการประเมินแบบสอบถามถึงวิธีการแนะนำการตัดอ้อยในแปลง พบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมทั้งหมด มีการแนะนำให้เกษตรกรตัดอ้อยด้วยเครื่องตัดอ้อย เพราะประหยัดแรงงาน และแรงงานในปัจจุบันหายาก รวมทั้งสามารถใช้ใบอ้อยเป็นปุ๋ยได้

สำหรับปัญหาของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับเกษตรกรชาวไร่อ้อย พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมบางคนยังมีความรู้ที่ยังไม่เพียงพอ ขาดความรู้เฉพาะทางและขาดประสบการณ์ในการจัดการอ้อยไม่สามารถแนะนำเกษตรกรชาวไร่อ้อยได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาการสื่อสารที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยกับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่ไม่ตรงกัน เกิดปัญหาไม่เข้าใจกันทำให้ไม่เกิดความร่วมมือที่ดีต่อกัน และเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยก็ไม่เชื่อฟังคำแนะนำที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมแนะนำและให้ความรู้

5.8 การบริหารจัดการของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

กลุ่มบริษัทน้ำตาลบุรีรัมย์มีการบริหารจัดการและมีเป้าหมายในการดำเนินธุรกิจโดยวางแผนในระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งมีเป้าหมายการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย

5.8.1 เป้าหมายระยะสั้น

1) สร้างความมั่นคงด้านผลผลิตและสร้างชีวิตที่ดีแก่ชาวไร่อ้อย

บริษัทตั้งเป้าหมายพัฒนาผลผลิตอ้อยในฤดูการผลิต 2-3 ปีข้างหน้า โดยส่งเสริมการปลูกอ้อย และขยายพื้นที่เพาะปลูกกว่า 250,000 ไร่ เพื่อเพิ่มผลผลิตกว่า 3 ล้านตัน ควบคู่ไปกับการรักษามาตรฐานคุณภาพอ้อยให้ได้ผลผลิตต่อไร่สูงสุด

ในฤดูการผลิตปี 2558/59 บริษัทมีปริมาณอ้อยเข้าหีบถึง 2.06 ล้านตัน และปัจจุบันในฤดูการผลิต ปี 2559/60 (ธันวาคม 2559 ถึงเมษายน 2560) มีอ้อยเข้าหีบแล้วกว่า 2.4 ล้านตัน ทั้งนี้ จากการส่งเสริม การปลูกอ้อย สำหรับฤดูการผลิตปี 2560/61 ซึ่งกำลังเพาะปลูกอยู่นั้น คาดว่าจะมีปริมาณผลผลิตถึง 3 ล้านตัน ตามเป้าหมาย สำหรับพื้นที่ปลูกอ้อยปัจจุบันมีประมาณ 189,382 ไร่ มีจำนวนชาวไร่คู่สัญญา 11,587 ราย และในด้านคุณภาพอ้อย

มีค่าความหวานของอ้อย (C.C.S.) 13.45 ซึ่งจัดอยู่ในอันดับ 1 ใน 5 ของประเทศ และมีผลผลิตน้ำตาล 113.89 กิโลกรัม ต่อตันอ้อย

2) ขยายการลงทุน สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ และพัฒนาธุรกิจผลพลอยได้ด้านพลังงานทดแทน

บริษัทมีแผนที่จะลงทุนผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ (Refined Sugar) เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และรองรับปริมาณน้ำตาลที่ผลิตเพิ่มขึ้น โดยเน้นการส่งออกให้กับโรงงานอุตสาหกรรม ในต่างประเทศ ซึ่งขณะนี้ได้ศึกษาข้อมูล วิเคราะห์สภาวะตลาดโลก และได้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม เพื่อผลิตน้ำตาลทรายที่มีคุณภาพให้แก่ผู้บริโภค

ในส่วนธุรกิจพลังงานไฟฟ้าชีวมวล บริษัทได้เริ่มผลิตไฟฟ้าเมื่อเดือนธันวาคม 2559 โดยขายไฟฟ้าให้กับโรงงานน้ำตาล เพื่อรองรับกำลังการผลิตของโรงงานน้ำตาล ที่เพิ่มขึ้น และหากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) เปิดรอบการเจรจาซื้อขายไฟฟ้า บริษัทคาดว่าจะเข้าเจรจาย่อยขายไฟฟ้าให้กับ กฟภ. ต่อไป นอกจากนั้น ตามที่บริษัทได้ยื่นเสนอการจัดตั้งกองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานโรงไฟฟ้า (กองทุน) ซึ่งได้รับมติอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้นแล้ว โดยขณะนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาจัดตั้งกองทุนกับสำนักงาน ก.ล.ต. ทั้งนี้ หากได้รับการอนุมัติให้จัดตั้งกองทุน บริษัทคาดว่าจะสามารถขยายการลงทุนและพัฒนาธุรกิจ อย่างต่อเนื่อง เพื่อโอกาสการเติบโตของบริษัทและบริษัทย่อยต่อไป

5.8.2 เป้าหมายระยะยาว

บริษัทมุ่งมั่นรักษามาตรฐานและความเป็นหนึ่งในด้านการบริหารจัดการและควบคุมคุณภาพ ผลผลิตอ้อย เพื่อผลิตน้ำตาลทราย และผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพราะบริษัทเข้าใจดีว่า วัตถุประสงค์ คือ ความเสี่ยงสูงสุดของธุรกิจ ดังนั้น หากมีการบริหารจัดการ และควบคุมดูแลได้ดี และมีเสถียรภาพ ตลอดจนการพัฒนาระบบ และเครื่องมืออย่างต่อเนื่อง จะทำให้บริษัทสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมั่นคง

ด้านกิจการโรงงานน้ำตาล บริษัทมีแผนขยายการลงทุนเพิ่มเติมในอนาคต ตามที่บริษัทได้รับอนุมัติให้จัดตั้งโรงงานน้ำตาลเพิ่มอีก 2 แห่ง ซึ่งมีกำลังการผลิตแต่ละ 20,000 ตัน จากสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (สอน.) โดยปัจจุบันได้จัดตั้งบริษัท โรงงานน้ำตาลขานี จำกัด (CSF) และบริษัท น้ำตาลทุนบุรีรัมย์ จำกัด (BSC) เพื่อรองรับการดำเนินธุรกิจดังกล่าว สำหรับกิจการพลังงานไฟฟ้าชีวมวล บริษัทมีเป้าหมายในการพัฒนาธุรกิจอย่างต่อเนื่องควบคู่กับ การขยายตัวของธุรกิจน้ำตาล โดยวางแผนการเพิ่มกำลังการผลิตไฟฟ้าชีวมวล เพื่อรองรับกำลังการผลิตของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของกลุ่มบริษัทฯ ในอนาคต

นอกจากนั้น บริษัทกำลังพิจารณาต่อยอดอุตสาหกรรมผลพลอยได้เพื่อเพิ่มรายได้ และเพื่อให้ธุรกิจเกิดความยั่งยืน โดยกำลังศึกษาความเป็นไปได้ของผลิตภัณฑ์เอทานอล และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้ของกลุ่มบริษัทฯ

5.8.3 เป้าหมายในการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน

การดำเนินธุรกิจขององค์กรให้เติบโตและก้าวหน้าอย่างยั่งยืนนั้น นอกจากความเก่งและความสามารถในการทำกำไรเพียงอย่างเดียวคงมีอาจทำให้องค์กรดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน แต่ต้องประกอบด้วยการดำเนินธุรกิจด้วยหลักธรรมาภิบาลและจริยธรรมการดูแลเอาใจ

ใส่ผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงการเรียนรู้ พัฒนาตนเอง และคิดค้นต่อยอดสิ่งใหม่อยู่เสมอ ด้วยเหตุนี้ กลุ่มบริษัทน้ำตาลบุรีรัมย์ จึงมุ่งมั่นพัฒนา 5 ด้านดังนี้

1) การพัฒนาบุคลากร บุคลากรเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนา กลุ่มบริษัทฯ จึงให้ความสำคัญในทุก ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรบุคคล ทั้งในด้านการจัดหาบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน โดยคำนึงถึงกระบวนการสรรหาพนักงานจากภายในและภายนอกองค์กรที่มีความสามารถเหมาะสมเข้ามาดำรงตำแหน่ง พร้อมทั้งติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง และการรักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่มีความสำคัญ อีกทั้งมีการควบคุมให้พนักงานปฏิบัติตามข้อบังคับบริษัท และ “จรรยาบรรณธุรกิจ และข้อพึงปฏิบัติทางจริยธรรมของผู้บริหารและพนักงานของบริษัท” เพื่อคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย ตลอดจนการทำให้บุคลากรในองค์กรตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

2) การพัฒนาเกษตรกรชาวไร่อ้อย ตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กลุ่มบริษัทฯ มุ่งมั่นสร้างความมั่นคงด้านผลผลิตและสร้างชีวิตที่ดีแก่ ชาวไร่อ้อย ตามปรัชญา “**น้ำตาลสร้างในไร่**” ดังนั้น กลุ่มบริษัทฯ จึงได้ส่งเสริมและพัฒนาชาวไร่อ้อย ให้มีความรู้ในการบริหารจัดการอ้อยทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ตั้งแต่กระบวนการเพาะปลูก การบำรุงรักษา และการเก็บเกี่ยว รวมถึงความรู้ในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้บริหารจัดการอ้อย และการนำคณะชาวไร่อ้อยไปศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำความรู้มาต่อยอดและประยุกต์ใช้ในการพัฒนาในด้านนี้ถือเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่สามารถเพิ่มคุณภาพและปริมาณผลผลิตต่อไร่ให้แก่เกษตรกร และยังสามารถลดความเสี่ยงในการจัดหาวัตถุดิบและสร้างความมั่นคงด้านผลผลิตให้แก่ กลุ่มบริษัทฯ ได้อีกด้วย นอกจากนี้ กลุ่มบริษัทน้ำตาลบุรีรัมย์ ยังมีแนวคิดเปลี่ยนเกษตรกรเป็น “**นักธุรกิจชาวไร่**” โดยแนวคิดดังกล่าวมุ่งให้เกษตรกรสามารถวางแผนและบริหารจัดการในการเพาะปลูกอ้อยและกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ด้วยการสนับสนุนองค์ความรู้และการส่งเสริมจากกลุ่มบริษัทฯ อย่างใกล้ชิด เพื่อสร้างให้อาชีพเพาะปลูกอ้อยเป็นอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ที่ดี มีความสุขในการทำงาน อีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ และสามารถสืบทอดกิจการจากรุ่นสู่รุ่น

3) การพัฒนางานวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยี ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานที่ผ่านมา กลุ่มบริษัทฯ ให้ความสำคัญในการพัฒนางานวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุง และเสริมศักยภาพในการประกอบธุรกิจของ กลุ่มบริษัทฯ และเกษตรกรชาวไร่อ้อย กลุ่มบริษัทฯ มีการบริหารจัดการระบบไร่ออนไลน์ การจัดทำระบบสมาร์ทฟาร์ม (Smart Farm) รวมทั้งระบบจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ แบบ MIS (Management Information System) และระบบแผนที่แปลงอ้อย GIS (Geographic Information System) รวมทั้ง นำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ เพื่อส่งเสริมการปลูกอ้อย และตรวจติดตามรายแปลงอ้อยได้ตามหลักวิชาการ รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อสถานการณ์ นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยเพื่อป้องกันและกำจัดโรคพืช และศัตรูพืช อาทิ งานวิจัยการควบคุมการระบาดของโรคและแมลง โดยใช้วิธีธรรมชาติและมีการเพาะเลี้ยงศัตรูธรรมชาติ เช่น แตนเบียน เพื่อควบคุมการระบาดของหนอนกออ้อย และเชื้อราเขียว เพื่อกำจัดด้วงหนวดยาว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม กลุ่มบริษัทฯ ยังคงมุ่งมั่นพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการการเกษตรด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และงานวิจัยต่าง ๆ ให้สอดคล้องตามนโยบายเกษตรยุคไทยแลนด์ 4.0 ของรัฐบาล ที่เน้นเศรษฐกิจขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม

4) การพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม กลุ่มบริษัทน้ำตาลบุรีรัมย์ เชื่อว่าการพัฒนาธุรกิจต้องทำควบคู่กับการพัฒนาชุมชน และการรักษาสิ่งแวดล้อม

4.1 ด้านการพัฒนาชุมชน กลุ่มบริษัทฯ มีพันธกิจสำคัญในการยกระดับความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการพัฒนาความรู้และส่งเสริมอาชีพให้แก่คนในชุมชนจัดกิจกรรมศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนช่วยโฆษณาประชาสัมพันธ์และรับซื้อสินค้าจากชุมชน เพื่อจัดทำเป็น ของที่ระลึกของกลุ่มบริษัทฯ เพื่อมอบในเทศกาลปีใหม่หรือในโอกาสต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้คนในชุมชนสามารถดำรงชีพได้อย่างมั่นคงและมีความภูมิใจในตนเอง นอกจากนี้ ยังพัฒนาและสนับสนุนการศึกษาของ บุตรหลาน และโรงเรียนในชุมชนรอบพื้นที่ตั้งของกลุ่มบริษัทฯ อีกด้วย

4.2 ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม กลุ่มบริษัทฯ ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มจากการจัดการภายในโรงงาน ซึ่งใส่ใจตั้งแต่กระบวนการผลิต และการจัดภูมิทัศน์รอบโรงงาน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้จัดกิจกรรม รักษาสิ่งแวดล้อม โดยให้ชุมชน หน่วยงานราชการท้องถิ่น และพนักงานของกลุ่มบริษัทฯ เข้ามา มีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว เพื่อความร่วมมือเป็นหนึ่งเดียวกัน และสร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชนร่วมกัน

5) การพัฒนาและบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลและจริยธรรม ความมุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กรให้เติบโตอย่างยั่งยืนด้วยหลักธรรมาภิบาลและจริยธรรม เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่กลุ่มบริษัทฯ ให้ความสำคัญและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กลุ่มบริษัทฯ ดำเนินงานด้วยความโปร่งใส โดยมีการเปิดเผยข้อมูลตามหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม เพื่อสร้างความเป็นธรรมและเสริมสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างผู้ถือหุ้นทุกราย นอกจากนี้ ยังจัดให้มีระบบการตรวจสอบภายในโดยผู้ตรวจสอบอิสระภายในและภายนอกองค์กร เพื่อความถูกต้อง และความโปร่งใสในการดำเนินกิจการ

5.9 ปัจจัยของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง

ปัจจัยของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลงประกอบไปด้วยปัจจัยต่างๆ และเหตุผลประกอบ ดังนี้

ตารางที่ 5.1 แสดงปัจจัยของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง

ที่	การสนับสนุนของโรงงานที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง	เหตุ – ผล
1	การสนับสนุนเงินทุนในการปลูกอ้อย	การสนับสนุนเงินทุนในการปลูกอ้อยเป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้เกษตรกรเพิ่มพื้นที่การปลูกอ้อยมากขึ้น กล่าวคือ โรงงานมีการสนับสนุนเงินทุนให้กับเกษตรกรประมาณไร่ละ 2,000 บาท เป็นค่าใช้จ่ายในการปรับพื้นที่และเริ่มต้นในการปลูกอ้อยช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อยทำให้เกษตรกรมีแรงจูงใจและเกิดความสนใจที่อยากจะปลูกอ้อยมากขึ้น

ที่	การสนับสนุนของโรงงานที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง	เหตุ – ผล
2	การสนับสนุนการให้กู้ยืมเงิน	การสนับสนุนเงินทุนในการกู้ยืมให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีผลทำให้ปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น เพราะจะเป็นส่วนที่จะช่วยให้เกษตรกรมีเงินลงทุนในการปลูกอ้อย เป็นการสร้างแรงจูงใจและสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกรว่าเมื่อปลูกอ้อยแล้วทางโรงงานจะมีการสนับสนุนเงินทุนในทุกขั้นตอน จึงเชื่อได้ว่าจะคุ้มค่าต่อการลงทุนเนื่องจากโรงงานร่วมลงทุนกับเกษตรกรด้วย ซึ่งหากอ้อยมีผลผลิตที่ดี และมีราคาที่สูงเกษตรกรก็จะสามารถชำระหนี้ได้ในปีแรก ส่วนอ้อยต่อไปปีต่อมาก็จะเป็นกำไรของเกษตรกร
3	การสนับสนุนพันธุ์อ้อย	พันธุ์อ้อยถือเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการปลูกอ้อยซึ่งโรงงานได้มีการทดลองและวิจัยพันธุ์อ้อยที่เหมาะสมกับพื้นที่เพื่อเป็นอ้อยพันธุ์จำหน่ายให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่สนใจ ดังนั้นการจำหน่ายพันธุ์อ้อยให้กับเกษตรกรเป็นการอำนวยความสะดวกและสร้างความเชื่อมั่นว่าเกษตรกรจะได้พันธุ์อ้อยที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสามารถทนต่อภัยแล้งและโรคระบาดต่างๆสามารถทำให้เกษตรกรมีผลผลิตอ้อยที่ดี และมีคุณภาพ
4	การสนับสนุนอุปกรณ์การเกษตร	การสนับสนุนอุปกรณ์ทางการเกษตร เช่น จัดหารถตัดอ้อย จัดหารถบรรทุกอ้อย รถปลูกอ้อย เป็นต้น ซึ่งอุปกรณ์ทางการเกษตรต่างๆเหล่านี้จะเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย เพื่อลดการจ้างแรงงานคน ซึ่งหายาก การสนับสนุนอุปกรณ์ยังส่งผลให้มี การเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยวรวดเร็วขึ้นและประหยัดค่าใช้จ่าย
5	การสนับสนุนการบำรุงรักษา	การสนับสนุนในเรื่องของการบำรุงรักษา เช่น ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืช ยากำจัดวัชพืช และฮอร์โมน เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทางโรงงานนำมาจำหน่ายให้กับเกษตรกร ซึ่งมีราคาที่ใกล้เคียงกับท้องตลาด แต่จะมีการวิเคราะห์จากนักวิชาการของโรงงานเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ การสนับสนุนที่ทางโรงงานให้ใช้ระบบเครดิตและจะหักค่าใช้จ่ายหลังการเก็บเกี่ยว

ที่	การสนับสนุนของโรงงานที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง	เหตุ – ผล
6	การสนับสนุนพื้นที่รับซื้ออ้อย	พื้นที่ในการรับซื้ออ้อยถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เกษตรกรลดภาระรายจ่ายด้านการขนส่งและลดปัญหาการรอคิวที่นาน เพราะถ้าหากมีลานรับซื้ออ้อยกระจายตามพื้นที่ต่างๆ และมีการบริหารจัดการที่ดี ก็จะช่วยเกษตรกรปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้นก็เป็นได้ กล่าวคือ เมื่อมีลานอ้อยใกล้เคียงพื้นที่ของเกษตรกร ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจทำให้เกษตรกรมีความต้องการที่จะปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น
7	การสนับสนุนด้านสังคม	การช่วยเหลือสังคมของโรงงานเป็นการโน้มน้าว และกระตุ้นจิตใจของเกษตรกรให้หันมาปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรในพื้นที่ต่างๆมีการปลูกอ้อยจำนวนมากทางโรงงานก็จะมีการช่วยเหลือและส่งเสริมปัจจัยอื่นๆ เช่น มีการสร้างเส้นทางคมนาคม มอบทุนการศึกษา สร้างสาธารณูปโภคต่างๆให้กับคนในพื้นที่ รวมถึงจัดกิจกรรมต่างๆให้กับชุมชน เป็นต้น เมื่อเกษตรกรเห็นดังนั้นจึงเกิดความสนใจอยากที่จะปลูกอ้อยเพื่อที่จะได้รับประโยชน์จากที่โรงงานมอบให้ เป็นลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
8	การดูแลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยถือเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้ปริมาณพื้นที่การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลง กล่าวคือ ถ้าหากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยมีการเข้าถึงและดูแล ให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยอย่างถูกต้อง ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบเกษตรกร ก็จะทำให้เกษตรกรมีความต้องการที่จะปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้นแต่ในตรงข้ามถ้าหากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมขาดความรู้และความสุจริตก็อาจจะทำให้เกษตรกรเกิดความไม่มั่นใจจนยากที่จะเลิกปลูกอ้อยก็เป็นได้ ดังนั้นโรงงานจะต้องมีการควบคุมและดูแลเจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีการอบรมให้ความรู้อยู่เป็นประจำเนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีความใกล้ชิดเกษตรกร

ปัจจัยของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลงซึ่งโรงงานจะต้องมีการกำหนดนโยบายที่ตรงกับบริบทต่างๆ ของพื้นที่ และต้องให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริงเป็นสำคัญ ไม่ยึดถือแต่ผลประโยชน์ของโรงงาน หากโรงงานยึดถือแต่ประโยชน์ของตนเองมากเกินไปก็จะส่งผลเสียแก่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยเลิกปลูกอ้อยแล้วหันไปทำอาชีพอื่นแทน ท้ายสุดโรงงานก็จะประสบกับภาวะไม่มีอ้อยเข้าโรงงานสู่กระบวนการผลิตน้ำตาล ดังนั้นถ้าหากมีการจัดการที่ถูกต้องตามความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย และตามราคากลไกตลาด ก็อาจจะทำให้มีปริมาณการปลูกอ้อยที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคต

บทที่ 6

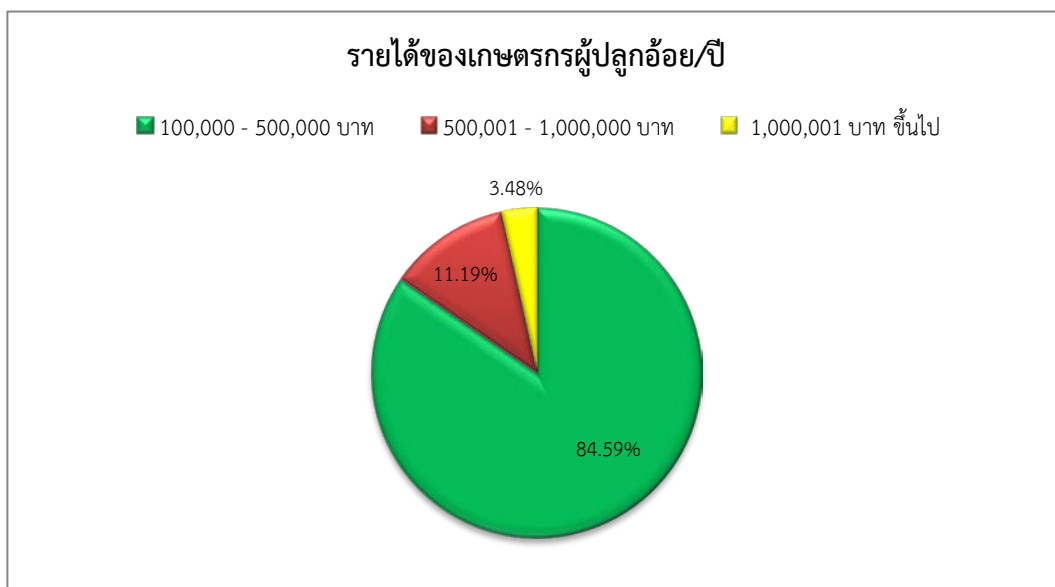
การเปรียบเทียบปัจจัยรายได้และรายจ่ายของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย และผู้ไม่ปลูกอ้อย

6.1 รายได้และรายจ่ายของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

6.1.1 รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย จากการประเมินแบบสอบถามในการปลูกอ้อยของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 344 ราย พบว่า เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อปีขึ้นอยู่กับจำนวนพื้นที่ในการปลูกอ้อย โดยในแต่ละปีเกษตรกรจะมีรายได้จากการจำหน่ายอ้อยให้กับโรงงานในช่วงเดือน ธันวาคม – เมษายน นอกจากนั้นเกษตรกรยังมีรายได้จากการทำอาชีพเสริม เช่น การทำนา การขายน้ำยาฆ่าพยาธิ และการรับจ้างทั่วไป เป็นต้น ซึ่งในแต่ละปีเกษตรกรจะมีรายได้แตกต่างกันไปตามขนาดของพื้นที่การปลูกอ้อย ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

- 1) เกษตรกรที่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยขนาดเล็ก 1 – 59 ไร่ จะมีรายได้จากการขายอ้อยประมาณ 100,000 – 500,000 บาท/ปี
- 2) เกษตรกรที่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยขนาดกลาง 60 – 199 ไร่ จะมีรายได้จากการขายอ้อยประมาณ 500,001 – 1,000,000 บาท/ปี
- 3) เกษตรกรที่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยขนาดใหญ่ มากกว่า 200 ไร่ จะมีรายได้จากการขายอ้อยประมาณ 1,000,000 บาทขึ้นไป/ปี

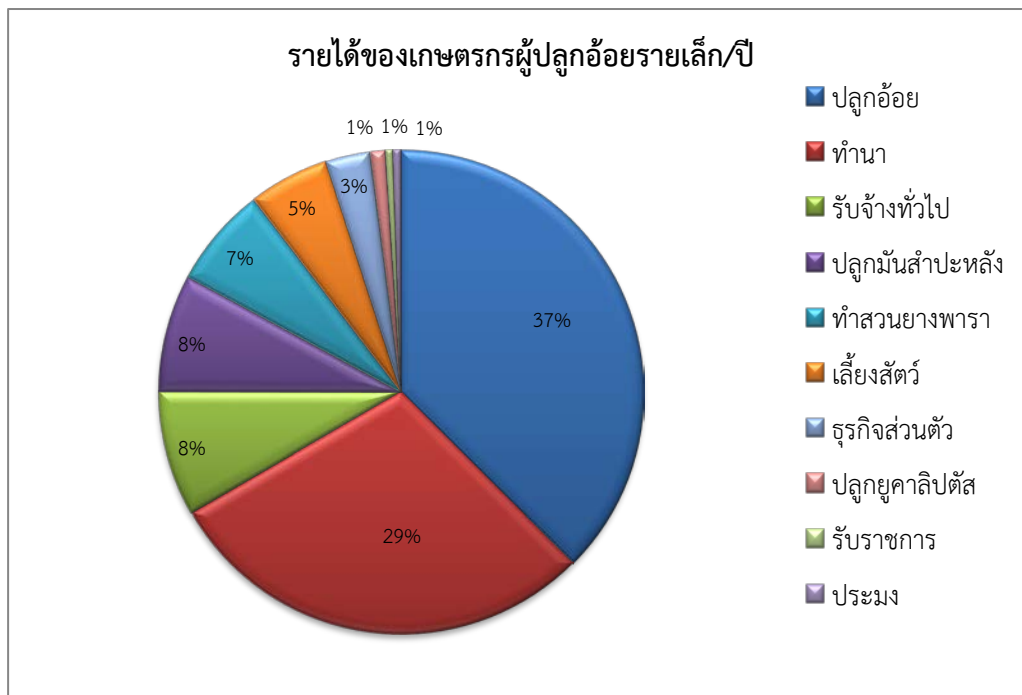
จากการประเมิน พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์โดยส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรรายเล็กจะมีพื้นที่เฉลี่ยอยู่ที่ 30 ไร่ และมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 200,000 บาท/ปี หรือประมาณ 84.59 % ของพื้นที่ และมีผู้ปลูกขนาดกลาง จะมีพื้นที่เฉลี่ยอยู่ที่ 80 ไร่ และมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 800,000 บาท/ปี หรือประมาณ 11.91 % ของพื้นที่ ส่วนผู้ปลูกขนาดใหญ่จะมีรายได้ 1,000,001 – ขึ้นไป หรือประมาณ 3.48 % ของพื้นที่ โดยรายได้ของเกษตรกรจะนำไปใช้หนี้จากแหล่งเงินกู้ต่างๆ ที่เกษตรกรได้ไปกู้ยืมมาเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ ส่วนเงินที่เหลือเกษตรกรจะเก็บไว้ใช้จ่ายในครัวเรือน ดังกราฟที่ 6.1

กราฟที่ 6.1 รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย/ปี

จากกราฟที่ 6.1 สามารถแสดงให้เห็นถึงรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในพื้นที่ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ซึ่งนอกเหนือจากการปลูกอ้อยแล้ว เกษตรกรยังมีรายได้ต่างๆ ดังนี้

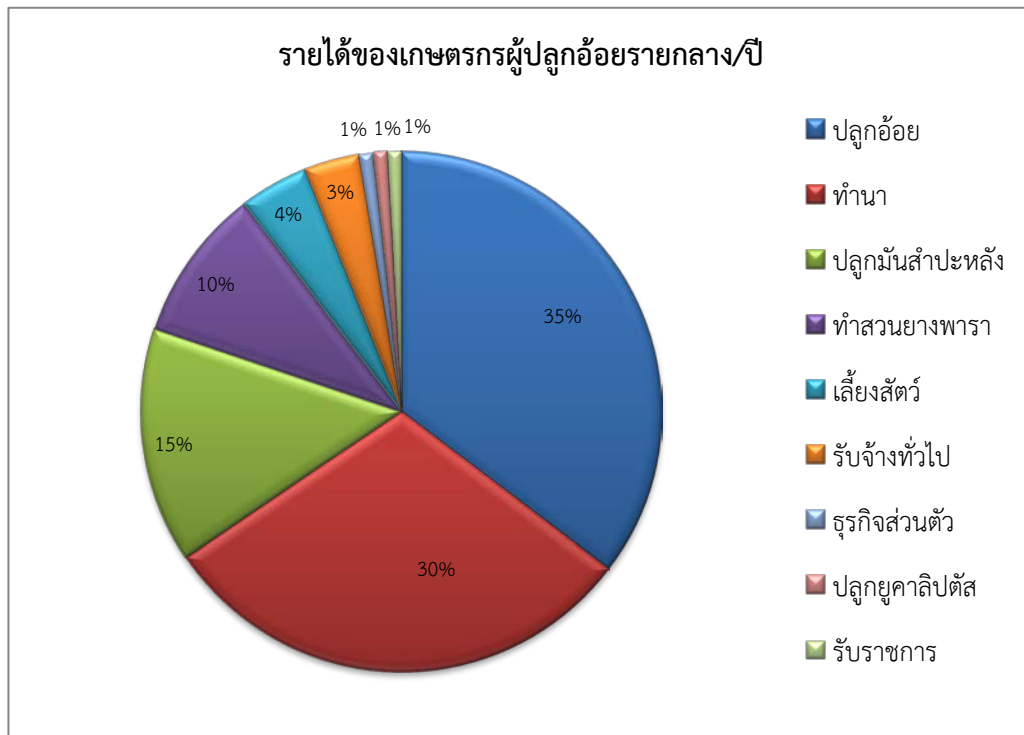
1) รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายเล็ก จะมีรายได้ที่นอกเหนือจากการปลูกอ้อย ประกอบด้วย รายได้จากการขายผลผลิตของพืชชนิดต่างๆ อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง น้ำยางพารา ต้นยูคาลิปตัส และยังมีรายได้จากการรับจ้างทั่วไป การรับราชการ การธุรกิจส่วนตัว รายได้จากการเลี้ยงสัตว์ และการประมง เป็นต้น ดังกราฟที่ 6.2

กราฟที่ 6.2 รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายเล็ก/ปี

จากกราฟที่ 6.2 แสดงให้เห็นว่า นอกเหนือจากการปลูกอ้อยแล้วเกษตรกรยังมีรายได้ต่อปีจากการประกอบอาชีพอื่นเสริมเพื่อที่จะสร้างรายได้ให้กับครอบครัวให้มากขึ้น โดยอาชีพไร้อ้อยสามารถที่จะสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายเล็กได้มากที่สุดถึงร้อยละ 37 รองลงมาคือ การขายข้าว ร้อยละ 29 การรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 8 การขายมันสำปะหลัง ร้อยละ 8 การขายน้ำยางพารา ร้อยละ 7 การเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 5 การทำธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 3 รายได้จากการขายต้นยูคาลิปตัส ร้อยละ 1 การรับราชการ ร้อยละ 1 และการประมงร้อยละ 1 ตามลำดับเช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่าโดยส่วนใหญ่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยขนาดเล็กจะมีการทำอาชีพเสริมต่างๆ กระจายกันไปเพื่อที่จะสร้างรายได้มาจุนเจือครอบครัว เพราะเกษตรกรเห็นว่าการทำอาชีพไร้อ้อยเพียงอย่างเดียวไม่สามารถที่จะสร้างรายได้ที่เพียงพอในการใช้จ่ายในครัวเรือนได้อีกทั้งพื้นที่ในการปลูกอ้อยมีไม่มากซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายเล็กจะมีพื้นที่ในการปลูกอ้อยอยู่ที่ประมาณ 10 – 30 ไร่ เท่านั้น และการปลูกอ้อยถึงแม้จะมีรายได้ดี แต่ก็ต้องลงทุนสูงเช่นกัน เกษตรกรจึงจำเป็นต้องหาอาชีพเสริมเพื่อที่จะนำเงินมาหมุนเวียนใช้จ่ายในแต่ละปีของครอบครัว

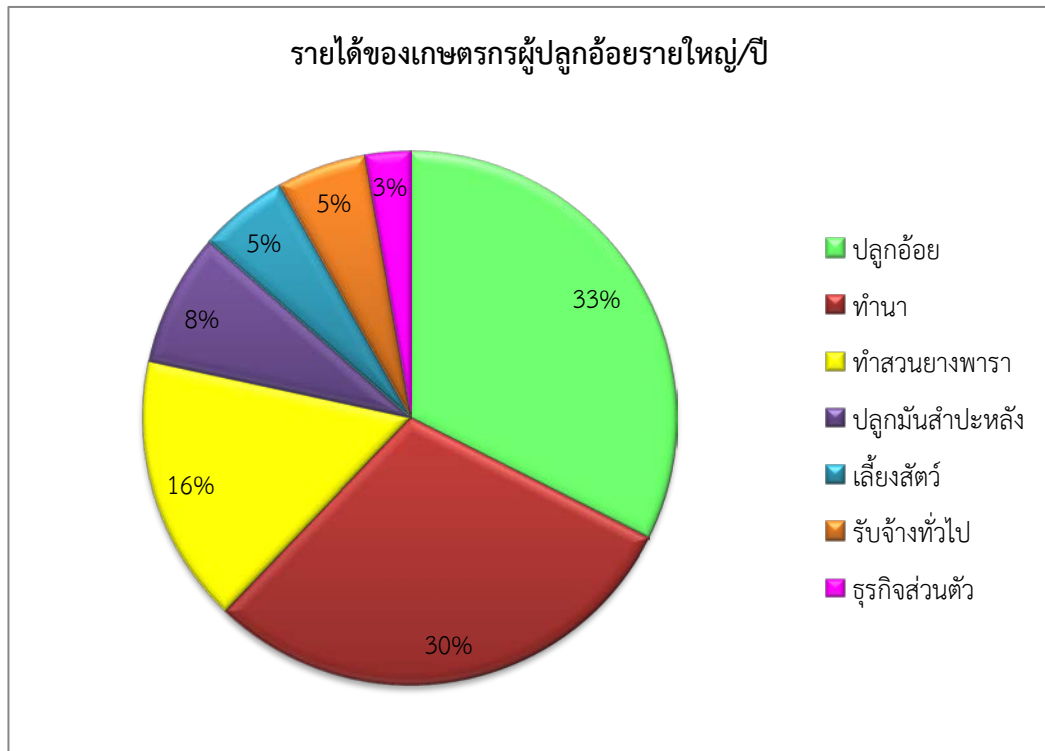
2) รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายกลาง จะมีรายได้ที่นอกเหนือจากการปลูกอ้อย เช่น การขายข้าว การขายมันสำปะหลัง การขายน้ำยางพารา การรับจ้างทั่วไป รายได้จากการเลี้ยงสัตว์ เงินเดือนจากการรับราชการ การทำธุรกิจส่วนตัว และจากการขายต้นยูคาลิปตัส ดังกราฟที่ 6.3

กราฟที่ 6.3 รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายกลาง/ปี

จากกราฟที่ 6.3 แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรจะมีรายได้ต่อปีจากการประกอบอาชีพต่างๆ โดยเฉพาะ อาชีพเกษตรกร ซึ่งอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยขนาดกลางได้มากที่สุด คือ การทำไร่อ้อย ร้อยละ 35 รองลงมาคือ การขายข้าว ร้อยละ 30 การขายมันสำปะหลัง ร้อยละ 15 การขายน้ำยางพารา ร้อยละ 10 การเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 8 การรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 3 การทำธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 1 รายได้จากการขายต้นยูคาลิปตัส ร้อยละ 1 และการรับราชการ ร้อยละ 1 ตามลำดับเช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่าโดยส่วนใหญ่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยขนาดกลางจะมีรายได้จากการปลูกอ้อย และจากการปลูกข้าวที่ใกล้เคียงกัน เพราะเกษตรกรคิดว่าจะปลูกอ้อยเพื่อที่จะสร้างรายได้ในยามที่ราคาข้าวตกต่ำ และปลูกข้าวเพื่อที่จะสร้างรายได้ในระยะที่อ้อยไม่มีราคาและเก็บข้าวไว้บริโภคในครัวเรือน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ของเกษตรกรที่มีอยู่ว่าเหมาะสมที่จะปลูกพืชชนิดใดเพื่อป้องกันปัญหาภาวะขาดทุนในอนาคต นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการทำอาชีพเสริมต่างๆ เพื่อที่จะสร้างรายได้มาจุนเจือครอบครัวให้สามารถมีรายได้มาใช้จ่ายตลอดทั้งปี เพราะเกษตรกรเห็นว่าการทำอาชีพไร่อ้อยเพียงอย่างเดียวไม่สามารถที่จะสร้างรายได้ให้กับครอบครัวตลอดทั้งปีได้ จึงจำเป็นต้องทำอาชีพอื่นๆควบคู่กันไปเพื่อหาเงินมาใช้จ่ายในครัวเรือน สำหรับเกษตรกรที่มีทุนสูงก็จะนิยมปลูกข้าว ปลูกมันสำปะหลัง และปลูกยางพารา ส่วนเกษตรกรที่ไม่มีต้นทุนก็จะนิยมไปรับจ้างทั่วไปตามความถนัดของตนเอง

3) รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายใหญ่ จะมีรายได้ที่นอกเหนือจากการปลูกอ้อย คือ การขายข้าว การขายน้ำยางพารา การขายมันสำปะหลัง การเลี้ยงสัตว์ การรับจ้างทั่วไป และจากการทำธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ ดังกราฟที่ 6.4

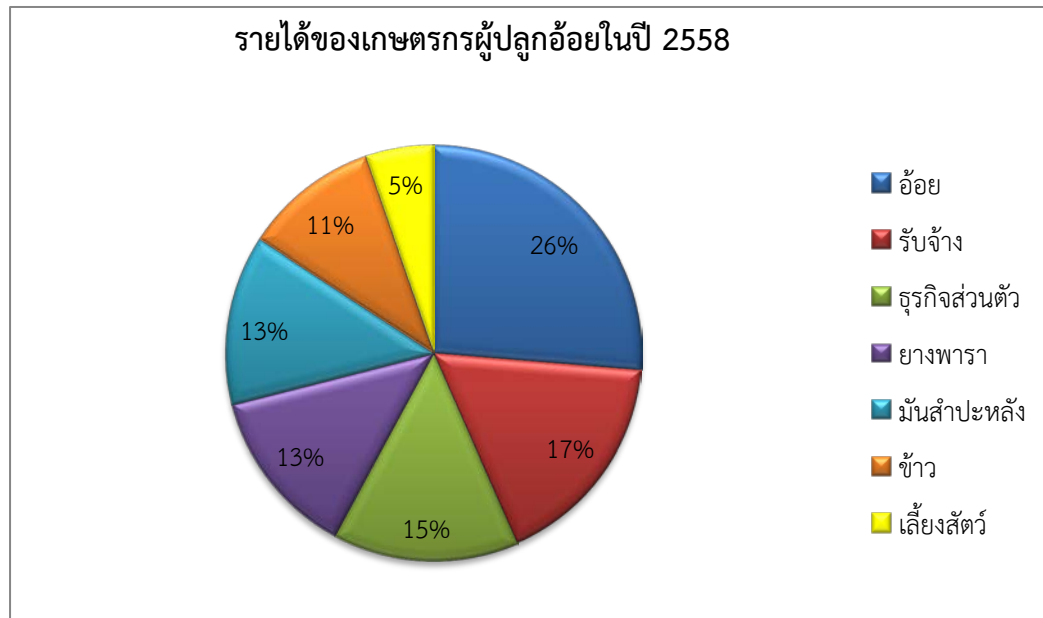

กราฟที่ 6.4 รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายใหญ่/ปี

จากกราฟที่ 6.4 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายใหญ่ที่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยมากกว่า 200 ไร่ และมีรายได้จากการปลูกอ้อยมากกว่า 1,000,000 บาท ซึ่งเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจะมีรายได้จากการปลูกอ้อย ร้อยละ 33 และจะมีรายได้จากการลงทุนทำอาชีพอื่นๆ ประกอบด้วย อาชีพทำนาร้อยละ 30 รองลงมาคือ การทำสวนยางพารา ร้อยละ 16 รวมทั้งเกษตรกรบางรายยังมีการปลูกมันสำปะหลังร้อยละ 8 การเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 5 การรับจ้างทั่วไปร้อยละ 5 นอกจากนี้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายใหญ่บางรายยังมีการทำธุรกิจส่วนตัว เช่น ธุรกิจรถตัดอ้อย ธุรกิจรถตักดิน ค้าขาย ร้อยละ 3 เป็นต้น จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยขนาดใหญ่จะมีรายได้จากการปลูกอ้อย และจากการปลูกข้าวที่ใกล้เคียงกัน เพราะเมื่อหักค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อยแล้ว เกษตรกรจะมีรายได้จากอ้อยไม่ต่างจากการปลูกข้าว ซึ่งถ้ามีผลผลิตดีจะได้กำไรอยู่ที่ 300,000 บาท/ปี ตามขนาดพื้นที่และกลไกด้านราคาในแต่ละปี จากการประเมินพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายใหญ่ส่วนใหญ่จะเป็นนายทุนที่เช่าที่ดินในพื้นที่ต่างๆบริเวณใกล้เคียงโรงงานเพื่อปลูกอ้อย ส่วนพื้นที่ของตนเองจะใช้ในการปลูกข้าวหรือปลูกมันสำปะหลังและยางพารา

เมื่อนำรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในปี 2558 และในปี 2559 มาพิจารณาเปรียบเทียบกัน พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากการปลูกอ้อยลดลงจากปี 2558 2 % กระทั่งกับในปี 2559 มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยลดลงถึง 3,578.59 ไร่ นอกจากนี้เกษตรกรมีรายได้ลดลงจากการปลูกข้าว 2 % รายได้จากการปลูกยางพาราลดลง 1 % และรายได้จากการทำธุรกิจส่วนตัว

ลดลง 1 % แต่รายได้ที่เพิ่มมากขึ้นมาจากการรับจ้างทั่วไป ซึ่งเพิ่มขึ้นถึง 6 % เพราะรายได้จากภาคการเกษตรต้องใช้เวลาปีต่อปีถึงจะได้ผลผลิตนำไปจำหน่าย แต่รายได้จากการรับจ้างเป็นรายได้วันต่อวันทำให้เกษตรกรสามารถมีเงินมาใช้จ่ายในครอบครัวในแต่ละวัน อีกทั้งในปัจจุบันค่าแรงจากการรับจ้างสูงถึง 500 บาท ต่อวัน ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมไปรับจ้างทั่วไปหรือทำงานโรงงานแทนการทำอาชีพเกษตรกรรม ดังกราฟเปรียบเทียบที่ 6.5 และกราฟที่ 6.6

กราฟที่ 6.5 รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในปี 2558

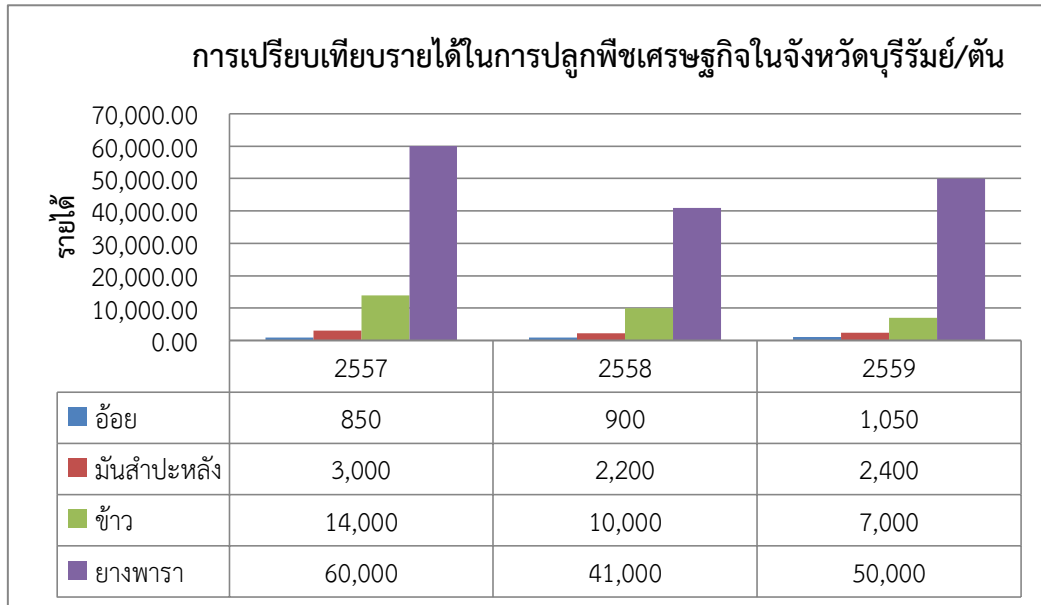
ที่มา : คณะผู้วิจัย/สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล/สำนักงานสถิติจังหวัดบุรีรัมย์/
การยางแห่งประเทศไทย/สมาคมโรงสีข้าวไทย

กราฟที่ 6.6 รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในปี 2559

ที่มา : คณะผู้วิจัย/สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล/สำนักงานสถิติจังหวัดบุรีรัมย์/
การยางแห่งประเทศไทย/สมาคมโรงสีข้าวไทย

นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบรายได้พืชเศรษฐกิจที่เกษตรกรนิยมปลูก พบว่ามีพืชแต่ละประเภทจะมีอัตราเพิ่มขึ้นและลดลงตามกลไกราคา เมื่อวิเคราะห์ราคาต่อตัน พบว่าพืชที่มีราคาสูงที่สุด ในปี 2559 คือ ยางพารา น้ำยางพารามีราคาตันละประมาณ 50,000 บาท หรือกิโลกรัมละ 50 บาท รองลงมา คือ ข้าว ราคาตันละ 7,000 บาท หรือกิโลกรัมละ 7 บาท รองลงมาคือมันสำปะหลัง ราคาตันละ 2,400 บาท หรือกิโลกรัมละ 2.40 บาท และอ้อยมีราคาตันละ 1,050 บาท หรือกิโลกรัมละ 1.10 บาท โดยในแต่ละปีพืชเศรษฐกิจเหล่านี้จะมีราคาขึ้น – ลง ที่แตกต่างกันไปตามกลไกราคา ดังกราฟที่ 6.7

กราฟที่ 6.7 ราคาพืชเศรษฐกิจในจังหวัดบุรีรัมย์/ตัน

ที่มา : คณะผู้วิจัย/สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาล/สำนักงานสถิติจังหวัดบุรีรัมย์/การยางแห่งประเทศไทย/สมาคมโรงสีข้าวไทย

แต่เมื่อพิจารณารายได้จากพืชเศรษฐกิจแต่ละประเภทเป็นกิโลกรัมต่อไร่ พบว่า พืชแต่ละประเภทจะได้ผลผลิตที่แตกต่างกัน ดังนี้

- 1) อ้อย 1 ไร่ จะได้ผลผลิตที่ประมาณ 1,500 – 2,000 กิโลกรัม/ไร่
- 2) ข้าว 1 ไร่ จะได้ผลผลิตที่ประมาณ 830 – 900 กิโลกรัม/ไร่
- 3) มันสำปะหลัง 1 ไร่ จะได้ผลผลิตที่ประมาณ 800 – 1,000 กิโลกรัม/ไร่
- 4) ยางพารา 1 ไร่ จะได้ผลผลิตที่ประมาณ 426 - 500 กิโลกรัม/ไร่

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่า อ้อยเป็นพืชที่เกษตรกรปลูกแล้วได้ผลผลิตมากที่สุด ถึงแม้จะลงทุนมากแต่ก็ได้ผลตอบแทนที่ดี เพราะลงทุนแค่ครั้งเดียวแต่ก็สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ 3 – 5 ครั้ง และมีการส่งเสริมที่ดีจากโรงงาน รองลงมา คือ ข้าว ซึ่งในปี 2559 ราคาข้าวถือว่าตกต่ำมาก ส่งผลให้เกษตรกรหลายรายพบกับภาวะขาดทุน บางรายก็ไม่ขายเก็บไว้บริโภคในครัวเรือน รองลงมาคือ มันสำปะหลังซึ่งในหนึ่งปีจะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้หนึ่งครั้งถ้าหากเกษตรกรปลูกในปริมาณที่มากก็อาจจะได้ผลตอบแทนที่ดี และรองลงมาคือยางพารา ถึงแม้จะให้ผลผลิตที่ไม่มาก แต่น้ำยางพาราและขี้ยางพาราก็มีราคาที่สูงมาก คำนวณกับการลงทุนถึงแม้จะต้องใช้เวลาในการปลูกและดูแลรักษาเกษตรกรก็ยอมที่จะลงทุนเพื่อกำไรและผลตอบแทนที่ดี ตามลำดับ

ดังนั้นในปี 2560 แนวโน้มของพืชที่เกษตรกรจะนิยมปลูกเพิ่มจากเดิมมากที่สุดคืออ้อย เพราะมีราคาที่ดี และดูแลไม่ยากมาก พร้อมทั้งสามารถได้ผลผลิตปีต่อปีไม่ต้องใช้เวลานานมาก รองลงมา มันสำปะหลัง เพราะลงทุนไม่มาก และได้ผลผลิตที่ดี รองลงมาคือ ข้าวแต่มีแนวโน้มที่จะมีการลดกำลังการปลูกลง เพราะราคาข้าวตกต่ำ ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน และมีความเสี่ยงต่อการขาดทุน ดังนั้นในปี 2560 คาดการณ์ว่าถ้าหากราคาข้าวไม่ดีขึ้นจะมีการปลูกข้าวไว้แค่บริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายบ้างเล็กน้อยส่วนพื้นที่ที่เหลือก็อาจจะมีการหันมาปลูกอ้อย หรือมันสำปะหลัง รวมทั้งอาจมีการทำเกษตรผสมผสานปลูกผักเลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ เป็นต้น รองลงมาคือ ยางพารา ถึงแม้จะมีราคาที่ดี แต่ต้องใช้ระยะเวลาในการปลูกจนกว่าต้นยางสามารถที่จะให้น้ำยางได้ และมีความเสี่ยงต่อสภาพเศรษฐกิจที่ผันผวน เกษตรกรจึงไม่นิยมมากนัก

6.1.2 รายจ่ายของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจะมีค่าใช้จ่ายในการทำไร่อ้อย ประกอบไปด้วยค่าใช้จ่ายต่างๆ ดังนี้

1) ค่าเช่าที่ดินในการปลูกอ้อย

เกษตรกรที่เช่าที่ดินในการปลูกอ้อยจะมีราคาเช่าขึ้นอยู่กับสภาพของดิน และความอุดมสมบูรณ์ของดิน หากดินเป็นดินเหนียว หรือดินร่วน ราคาเช่าก็จะสูง แต่ถ้าดินเป็นดินทรายราคาเช่าก็จะถูกลง รวมทั้งขึ้นอยู่กับระยะทางจากพื้นที่ดินไปหาโรงงาน โดยจะมีการแบ่งราคาตามระยะทาง ดังนี้

- ระยะ 0 - 10 กม. จะมีค่าเช่าที่ประมาณ 2,300 - 2,500 บาทต่อไร่
- ระยะ 11 - 20 กม. จะมีค่าเช่าที่ประมาณ 2,000 - 2,300 บาทต่อไร่
- ระยะ 21 - 30 กม. จะมีค่าเช่าที่ประมาณ 1,800 - 2,000 บาทต่อไร่
- ระยะ 31 - 40 กม. จะมีค่าเช่าที่ประมาณ 1,200 - 1,800 บาทต่อไร่
- ระยะ 41 - 50 กม. จะมีค่าเช่าที่ประมาณ 1,000 - 1,200 บาทต่อไร่
- ระยะ 50 กม. ขึ้นไป จะมีค่าเช่าที่ประมาณ 800 - 1,000 บาทต่อไร่

ทั้งนี้การเช่าที่ดินก็ขึ้นอยู่กับการตกลงราคาระหว่างผู้ให้เช่าและผู้เช่าว่าจะมีการตกลงราคากันที่เท่าไรและส่วนใหญ่จะเป็นการเช่าระยะยาวอย่างน้อย 3 ปี ตามผลผลิตอ้อยที่จะได้ ซึ่งการจ่ายค่าเช่าที่ดินจะจ่ายครั้งเดียว กล่าวคือ ถ้าหากเช่าที่ดินเช่าที่ 10 ไร่ ไร่ละ 2,000 บาท รวมระยะเวลา 3 ปี ผู้เช่าที่ดินจะต้องจ่ายค่าเช่า รวมเป็นเงิน 60,000 บาท ในปีแรกทั้งหมด ดังนั้นเกษตรกรที่มีการเช่าที่ดินในการปลูกอ้อยจะต้องมีรายจ่ายในส่วนนี้มากพอสมควร

2) ค่าใช้จ่ายในการเตรียมพันธุ์อ้อย

เกษตรกรจะมีการซื้อพันธุ์อ้อยจากโรงงาน หรือจากกลุ่มเกษตรกรด้วยกันซึ่งนิยมซื้อแบบเป็นต้น ต้นละ 1,200 บาท รองลงมาคือการซื้อแบบเป็นมัด มีราคามัดละ 3 บาท ลำดับต่อมา คือ การซื้อแบบเหมาไร่ ไร่ละ 20,000 บาท รวมค่าแรงในการตัดท่อนพันธุ์ตามแต่ความต้องการของเกษตรกร

3) ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินและการปลูกอ้อย

เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการจ้างรถไถในการมาไถปรับหน้าดิน ไถบุกเบิก ไถพรวน และไถยกร่อง รวมทั้งเหมาจ่ายในการปลูกอ้อยร่วมด้วย อยู่ที่ประมาณ 1,500 บาทต่อไร่ ส่วนเกษตรกรบางรายไม่ได้จ่ายค่าเหมารวมจะมีการแยกราคาในการไถและการปลูก ดังนี้

- ค่าไถปรับหน้าดิน ราคาอยู่ที่ 300 บาทต่อไร่
- ค่าไถบุกเบิก ราคาอยู่ที่ 500 บาทต่อไร่
- ค่าไถพรวน ราคาอยู่ที่ 600 บาทต่อไร่
- ค่าเตรียมพันธุ์อ้อย ราคาอยู่ที่ 750 บาทต่อไร่
- ค่าขนส่งพันธุ์อ้อย ราคาอยู่ที่ 100 บาทต่อไร่
- ค่าแรงงานรถปลูกอ้อย ราคาอยู่ที่ 500 บาทต่อไร่
- ค่าแรงงานคนปลูกอ้อย ราคาอยู่ที่ 300 บาทต่อวัน

จะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่ไม่ได้เหมาะจ่ายในการไถและการปลูกอ้อยจะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 1,550 ซึ่งสูงกว่าเกษตรกรที่ไถแบบเหมาะจ่ายเพียง 50 บาท แต่เกษตรกรบางรายที่ไม่มีทุนมากก็จะมีไถและปลูกด้วยตนเองโดยใช้แรงงานในครัวเรือน แต่ก็มีเกษตรกรบางรายใช้แรงงานคน หรือใช้แรงงานรถ ตามกำลังกายและกำลังทรัพย์ที่ตนเองมีอยู่

สรุปได้ว่า เกษตรกรจะมีค่าใช้จ่ายในด้านแรงการเตรียมดินและการปลูกอ้อยในราคาที่ไม่สูงมากนัก แต่สำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่ขนาดกลาง และเกษตรกรที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายในด้านแรงงานในการปลูกอ้อยมากพอสมควรแตกต่างกันตามพื้นที่ที่ตนเองมีอยู่

4) ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาอ้อย

เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาอ้อยเพื่อให้อ้อยเจริญเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

- การใส่ปุ๋ย พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ ใช้ปุ๋ยสูตร 22 - 8 - 18 ซึ่งมีราคาที่สูงประมาณถุงละ 1,000 บาท ซึ่ง 1 ไร่ จะต้องใช้ปุ๋ย 2 ถุง ดังนั้นเกษตรกรจึงมีการนำปุ๋ยอินทรีย์มาใช้ร่วมด้วย โดยไปซื้อมาจากโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ นอกเหนือจากนั้นเกษตรกรบางรายได้นำปุ๋ยคอกมารองพื้นก่อนที่จะทำการปลูกอ้อยอีกด้วย และเกษตรกรที่จ้างแรงงานจะมีค่าแรงงานใส่ปุ๋ยอ้อย ราคาอยู่ที่ 250 บาทต่อวัน

- การไถพรวนร่องอ้อย เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจะมีค่าใช้จ่ายในการไถพรวนร่องอ้อยเป็นเงิน 230 บาท/ไร่ แต่เกษตรกรบางรายก็จะใช้แรงงานในครัวเรือนในการไถพรวนด้วยตนเองเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

- การฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ฉีดพ่นสารเคมีในช่วงอ้อยอายุ 3 เดือน โดยมีค่าใช้จ่ายในการซื้อยาฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืชและศัตรูพืชต่ำกว่า 5,000 บาท โดยมีการจ้างแรงงานมาช่วยในการฉีดพ่นยา อัตราการจ้างแรงงานในการฉีดพ่นยากำจัดวัชพืชจะอยู่ที่ไร่ละ 100 บาท/ไร่ ส่วนอัตราการจ้างแรงงานในการฉีดพ่นยากำจัดศัตรูพืชจะอยู่ที่ไร่ละ 100 บาท/ไร่ แต่ถ้าหากมีการจ่ายเป็นรายวันจะมีอัตราค่าแรงอยู่ที่ 300 บาท/วัน

- การปลูกซ่อมอ้อย เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการจ้างแรงงานในการปลูกซ่อมอ้อย โดยจ่ายค่าแรงเป็นวัน วันละ 300 บาท แต่เมื่อพิจารณาเป็นไร่ จะมีการจ่ายค่าแรงไร่ละ 300 บาทเช่นกัน แต่เกษตรกรบางรายก็จะใช้แรงงานในครัวเรือนในการไถพรวนด้วยตนเองเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย สำหรับพันธุ์อ้อยที่ใช้ในการปลูกซ่อมอ้อยก็จะใช้พันธุ์ของตนเองที่เก็บสะสมไว้

- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เกษตรกรหลายรายมีการไถดินเตรียมพื้นที่ในการปลูกอ้อยเอง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้น้ำมันเชื้อเพลิง จากการประเมิน

พบว่า เกษตรกรจะมีการจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงอยู่ที่ 5,000 บาท แต่สำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่จำนวนมากก็จะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่า 10,000 บาท ขึ้นไป

- ค่าอุปกรณ์การเกษตร เกษตรกรจะมีการซื้ออุปกรณ์การเกษตรมาใช้ในไร่อ้อยเช่น จอบ เสียม มีด เคียว มีดพรวน ระบบน้ำหยด เป็นต้น ซึ่งในแต่ละปีเกษตรกรส่วนใหญ่จะจ่ายค่าอุปกรณ์การเกษตรอยู่ที่ 5,000 บาท แต่สำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่จำนวนมากก็จะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป แต่สำหรับเกษตรกรที่ทำระบบน้ำในไร่อ้อยก็จะมีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่า 50,000 บาท

จะเห็นได้ว่าเกษตรกรจะมีค่าใช้จ่ายในด้านการดูแลรักษาอ้อยในราคาที่ค่อนข้างสูง แต่บางรายการเกษตรกรสามารถทำได้ด้วยตนเองจึงไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก แต่สำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายในด้านการดูแลรักษาอ้อยมากพอสมควร

5) การเก็บเกี่ยวและการขนส่ง

เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายในด้านการเก็บเกี่ยวและการขนส่งในแต่ละฤดูกาลของการตัดอ้อย ดังนี้

- ค่าแรงงานคนตัดอ้อย เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการจ่ายค่าแรงงานคนตัดอ้อยเป็นมัด มัดละ 3 บาท ถ้าจ่ายเป็นตันจะเฉลี่ยที่ตันละ 180 บาท แต่ถ้าจ่ายเป็นวันจะจ่ายวันละ 300 บาท และถ้าเป็นไร่จะจ่ายไร่ละ 3,240 บาท ตามลำดับความนิยม

- ค่าแรงรถตัดอ้อย เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมที่จะจ่ายค่าแรงรถตัดอ้อยที่ตันละ 350 บาท/ตัน รวมค่าขนส่งและค่าคิบบอ้อย เมื่อคิดเป็นไร่จะต้องจ่ายเงินค่ารถตัดอ้อยไร่ละ 6,300 บาท/ไร่ แต่ถ้าหากเกษตรกรตัดอ้อยเพียงอย่างเดียวไม่รวมค่าคิบบและค่าขนส่งจะมีราคาตัดอยู่ที่ 230 บาท/ตัน หรือ 4,140 บาท/ไร่ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะนิยมตัดแบบเหมาจ่ายรวมค่าตัดค่าคิบบและค่าขนส่งเพราะมีความสะดวกและรวดเร็ว

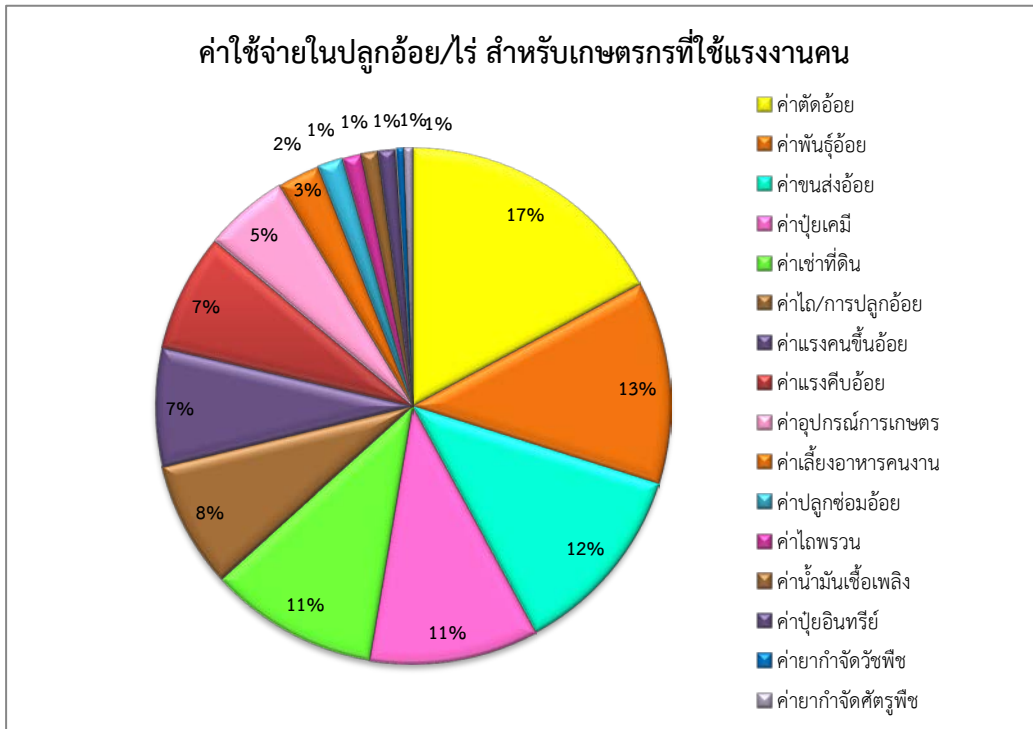
- ค่าแรงคนขึ้นอ้อย เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมที่จะจ่ายค่าแรงคนขึ้นอ้อย ที่ตันละ 70 บาท/ตัน

- ค่าแรงคิบบอ้อย เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมที่จะจ่ายค่าแรงคิบบอ้อยที่ตันละ 80 บาท/ตัน

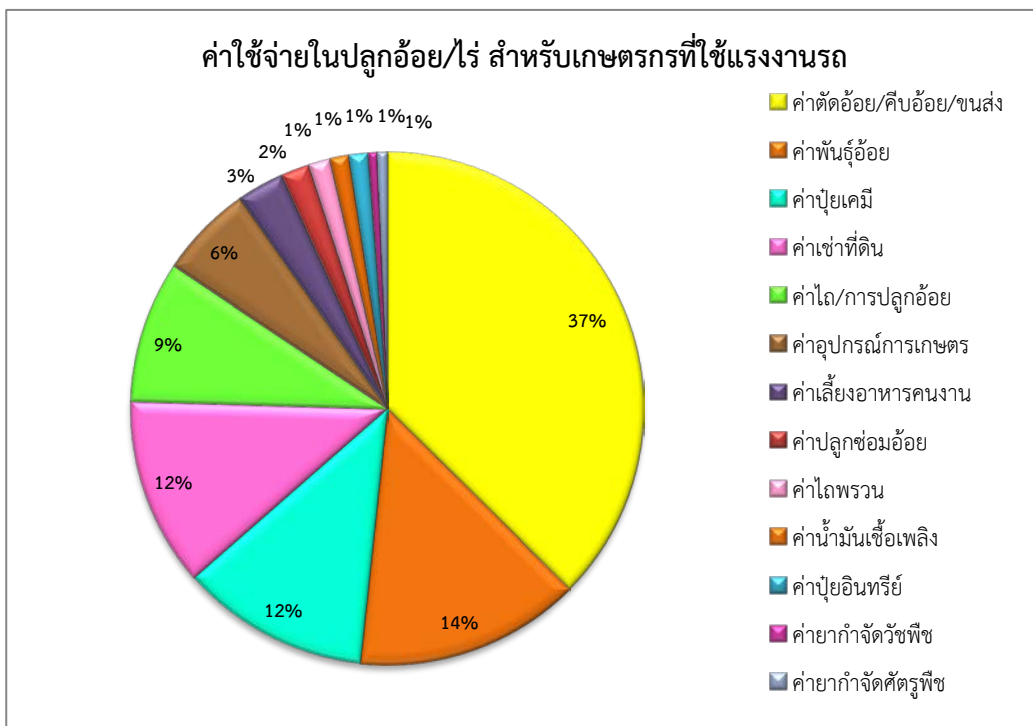
- ค่าขนส่งอ้อย เกษตรกรที่ใช้แรงงานคนในการตัดอ้อยจะต้องจ่ายค่าแรงรถขนส่งอ้อยเริ่มต้นที่ตันละ 130 บาท/ตัน ตามระยะทางพื้นที่ใกล้เคียงจากโรงงานส่วนเกษตรกรที่ใช้รถตัดอ้อยจะมีค่าใช้จ่ายในการขนส่งรวมกับค่าตัดอ้อยตันละ 350 บาท

- ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน เกษตรกรจะมีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงอาหารคนงานวันละประมาณ 1,000 บาท หรือตามจำนวนแรงงาน

จะเห็นได้ว่าการเก็บเกี่ยวและการขนส่งอ้อยเกษตรกรต้องมีการจ้างในทุกๆด้าน เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีเครื่องมือเป็นของตนเอง และต้องเร่งเก็บเกี่ยวให้เสร็จเพื่อไม่ให้อ้อยแห้งตอนนำไปขายให้กับโรงงาน เพราะน้ำหนักของอ้อยลดลงได้

กราฟที่ 6.8 แสดงค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อย/ไร่ สำหรับเกษตรกรที่ใช้แรงงานคน

กราฟที่ 6.9 แสดงค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อย/ไร่ สำหรับเกษตรกรที่ใช้แรงงานรถ

จากกราฟที่ 6.8 และกราฟที่ 6.9 แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีรายจ่ายจากการปลูกอ้อยในเรื่องของค่าใช้จ่ายต่างๆ ตามลำดับ ดังนี้

1) ค่าแรงการเก็บเกี่ยวอ้อย เป็นค่าแรงที่เกษตรกรต้องจ่ายมากที่สุด จากการพิจารณาแบบสอบถาม พบว่า เกษตรกรที่ตัดอ้อยด้วยรถตัดอ้อยจะต้องจ่ายค่าแรงงานการเก็บเกี่ยวประมาณ 350 บาท/ตัน รวมค่าขนส่ง และค่าคืบอ้อย เมื่อคิดเป็นไร่จะต้องจ่ายเงิน

ค่ารถตัดอ้อยไร่ละ 6,300 บาท/ไร่ แต่ถ้าหากเกษตรกรตัดอ้อยเพียงอย่างเดียวไม่รวมค่าคืบและค่าขนส่งจะมีราคาตัดอยู่ที่ 230 บาท/ตัน หรือ 4,140 บาท/ไร่ สำหรับเกษตรกรที่ใช้แรงงานคน การตัดอ้อย จะต้องจ่ายค่าแรงงานซึ่งนิยมจ่ายเป็นมัดเฉลี่ยมัดละ 3 บาท/มัด ซึ่งอ้อย 1 ตัน จะได้ผลผลิตประมาณ 60 มัด ส่วนอ้อย 1 ไร่ จะได้ผลผลิตประมาณ 1,080 มัด เมื่อคิดเป็นเงินจะอยู่ที่ 3,240 บาท/ไร่

2) ค่าพันธุ์อ้อย โดยส่วนใหญ่จะนิยมซื้อพันธุ์อ้อยแบบเป็นมัด มัดละ 3 บาท แต่เมื่อนำมาพิจารณาต่อไร่ พบว่า 1 ไร่ เกษตรกรจะต้องใช้อ้อยพันธุ์ประมาณ 2 ตัน เมื่อคิดเป็นเงินจะอยู่ที่ตันละ 1,200 บาท ดังนั้น 1 ไร่จะต้องใช้พันธุ์อ้อย 2 ตัน เมื่อคิดเป็นเงินก็จะอยู่ที่ 2,400 บาท ต่อ 1 ไร่

3) ค่าแรงงานขนส่งอ้อย เกษตรกรที่ไม่ได้ตัดอ้อยด้วยรถตัดอ้อย จะจ่ายค่าแรงงานส่งอ้อยที่ตันละ 130 บาท แต่เมื่อนำมาคิดเป็นไร่ พบว่า 1 ไร่ จะได้ผลผลิตอ้อยใหม่ประมาณ 18 – 20 ตัน เมื่อคิดเป็นเงินจะอยู่ที่ 2,300 บาท ต่อไร่ แต่ถ้าหากเกษตรกรมีพื้นที่ ที่ห่างไกลจากโรงงานก็ยังคงจ่ายค่ารถในปริมาณที่สูงมากขึ้น ส่วนเกษตรกรที่ตัดด้วยรถตัดอ้อยจะมีค่าใช้จ่ายเหมาะสมอยู่กับค่าตัดอ้อยและค่าคืบอ้อยที่ 350 บาท/ตันหรือ 6,300 บาท/ไร่

4) เกษตรกรต้องซื้อปุ๋ยเคมีมาใส่ในไร่อ้อย ซึ่งอ้อย 1 ไร่ เกษตรกรต้องใส่ปุ๋ย 2 ถัง ราคาถุงละประมาณ 1,000 บาท ดังนั้นอ้อย 1 ไร่ ต้องใส่ปุ๋ย 2 ถัง คิดเป็นเงินประมาณ 2,000 บาทต่อไร่

5) เกษตรกรที่เช่าที่ดินในการปลูกอ้อยจะมีราคาเช่าขึ้นอยู่กับสภาพและความอุดมสมบูรณ์ของดิน รวมทั้งระยะทางจากพื้นที่ดินไปโรงงาน โดยส่วนใหญ่จะมีการเช่าที่ดินที่ราคาไร่ละ 2,000 บาท

6) ค่าไถและค่าปลูกอ้อยเกษตรกรเกือบทั้งหมดมีการเหมาจ่ายรวมค่าไถและค่าปลูกอ้อยรวมเข้าด้วยกันมีค่าใช้จ่ายไร่ละ 1,500 บาท

7) ค่าแรงคนขึ้นอ้อย เกษตรกรที่ไม่ได้ตัดอ้อยด้วยรถตัดอ้อยจะต้องจ่ายค่าแรงงานประมาณ 70 บาท/ตัน แต่เมื่อนำมาพิจารณาต่อไร่ พบว่า 1 ไร่ จะได้ผลผลิตอ้อยใหม่ 18 – 20 ตัน เมื่อคิดเป็นเงินจะอยู่ที่ 1,400 บาท ต่อไร่

8) ค่าแรงคืบอ้อย เกษตรกรที่ตัดด้วยรถตัดอ้อยจะมีค่าแรงคืบอ้อยเหมาะสมอยู่รวมกับค่าตัดอ้อย และค่าขนส่ง 350 บาท/ตัน หรือ 6,300 บาท/ไร่ แต่เกษตรกรที่ตัดด้วยแรงงานคนส่วนใหญ่จะมีการจ้างรถคืบอ้อยมาคืบด้วยซึ่งจะต้องจ่ายค่าคืบอ้อยประมาณ 70 บาท/ตัน แต่เมื่อนำมาพิจารณาต่อไร่ พบว่า 1 ไร่ จะได้ผลผลิตอ้อยใหม่ 18 – 20 ตัน เมื่อคิดเป็นเงินจะอยู่ที่ 1,400 บาท ต่อไร่

9) ค่าอุปกรณ์การเกษตร เกษตรกรจะมีการซื้ออุปกรณ์การเกษตรมาใช้ในไร่อ้อยส่วนใหญ่ที่ปลูกอ้อยใหม่ หรือปลูกอ้อยในครั้งแรกจะมีการซื้ออุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งจะอยู่ที่ประมาณ 1,000 บาทขึ้นไป

10) ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจะมีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงอาหารคนงานวันละประมาณ 500 – 1,000 บาท ตามจำนวนแรงงาน

11) ค่าปลูกซ่อมอ้อย จะจ่ายค่าแรงเป็นวัน วันละ 300 บาท แต่เมื่อพิจารณาเป็นไร่ จะมีการจ่ายค่าแรงไร่ละ 300 บาทเช่นกัน เกษตรกรบางรายก็ใช้แรงงานในครัวเรือนเพื่อลดค่าใช้จ่าย

12) ค่าไถพรวน เกษตรกรจะมีการจ่ายเงินค่าไถพรวนร่องอ้อยอยู่ที่ไร่ละ 230 บาท เกษตรกรบางรายก็ใช้แรงงานใช้รถไถในครัวเรือนเพื่อลดค่าใช้จ่าย

13) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เกษตรกรหลายรายมีการไถดินเตรียมพื้นที่ในการปลูกอ้อยด้วยตนเอง จึงต้องจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิงอยู่ไร่ละประมาณ 200 บาท

14) ค่าปุ๋ยอินทรีย์ เกษตรกรต้องซื้อปุ๋ยอินทรีย์มาใส่ในไร่อ้อยเสริมกับปุ๋ยเคมี ซึ่งอ้อย 1 ไร่ เกษตรกรต้องใส่ปุ๋ยอินทรีย์ 1 ถัง ราคาถังละประมาณ 200 บาท

15) ค่าฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ฉีดพ่นสารเคมีในช่วงอ้อยอายุ 3 เดือน โดยมีค่าใช้จ่ายในการซื้อยาฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืชไร่ละประมาณ 100 บาท

16) ค่าฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชต่ำกว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่ฉีดพ่นสารเคมีในช่วงอ้อยอายุ 3 เดือน โดยมีค่าใช้จ่ายในการซื้อยาฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชไร่ละประมาณ 100 บาท

จากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายพบว่า เกษตรกรที่ตัดอ้อยด้วยรถตัดอ้อยกับเกษตรกรที่ตัดอ้อยด้วยแรงงานคน จะมีค่าใช้จ่ายที่ต่างกัน สำหรับเกษตรกรที่ตัดอ้อยด้วยรถตัดอ้อย จะมีค่าใช้จ่ายในการลงทุน 1 ไร่ ประมาณ 14,830 บาท และถ้าหากมีการเช่าที่ดินด้วย จะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอีก 2,000 บาท รวมเป็นเงิน 16,830 บาท/ไร่ ซึ่งจะมีผลตอบแทนด้านราคาประมาณ 20,000 บาท/ไร่ เมื่อหักค่าลงทุนแล้ว เกษตรกรจะเหลือเงิน 5,170 บาท/ไร่ และเกษตรกรที่เช่าที่ดินในการปลูกอ้อยจะเหลือเงิน 3,170 บาท/ไร่

สำหรับเกษตรกรที่ตัดอ้อยด้วยแรงงานคน จะมีค่าใช้จ่ายในการลงทุน 1 ไร่ ประมาณ 16,870 บาท และถ้าหากมีการเช่าที่ดินด้วย จะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอีก 2,000 บาท รวมเป็นเงิน 18,870 บาท/ไร่ จะมีผลตอบแทนด้านราคาประมาณ 20,000 บาท/ไร่ สำหรับอ้อยใหม่ เมื่อหักค่าลงทุนแล้ว เกษตรกรจะเหลือเงิน 3,130 บาท/ไร่ และเกษตรกรที่เช่าที่ดินในการปลูกอ้อยจะเหลือเงิน 1,130 บาท/ไร่

จะเห็นได้ว่าเกษตรกรจะมีกำไรจากการปลูกอ้อยใหม่ไม่มากนักแต่เกษตรกรจะได้กำไรเพิ่มขึ้นหลังจากการเก็บเกี่ยวอ้อยต่อเสร็จสิ้น ซึ่งอ้อยต่อที่ 1 ต่อที่ 2 ต่อที่ 3 และต่อที่ 4,5 ก็ลดลงเรื่อยๆไปตามปริมาณของอ้อย แสดงให้เห็นว่าอ้อยลงทุนครั้งเดียวแต่สามารถเก็บเกี่ยวได้อย่างน้อย 3 – 4 ครั้ง และเกษตรกรบางรายก็มีการปลูกแซมอ้อยบ้างเพื่อที่จะสามารถรักษาผลผลิตของอ้อยให้คงที่หรือเพิ่มขึ้นต่อไป ซึ่งการที่จะช่วยให้เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายต่างๆได้นั้น เกษตรกรจะต้องมีเครื่องมือ และพื้นที่ ที่เป็นของตนเอง จากการสัมภาษณ์พบว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่เป็นของตนเอง และมีอุปกรณ์ต่างๆ เช่น รถตัดอ้อย รถบรรทุก รถคีบอ้อย จะสามารถลดค่าใช้จ่ายได้เป็นจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่กลุ่มที่จะมีเครื่องจักรเป็นของตนเองได้นั้นจะต้องเป็นกลุ่มนายทุนที่มีกำลังซื้อ และเป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่มากกว่า 200 ไร่ ส่วนเกษตรกรขนาดกลางและขนาดเล็กสามารถที่จะลดภาระค่าใช้จ่ายในด้านของแรงงาน เพราะเกษตรกรกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะไม่มีเครื่องจักร และอุปกรณ์ต่างๆ ที่เป็นของตนเอง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการจ้างเครื่องมือต่างๆมาใช้ ซึ่งสิ่งที่สามารถลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับเกษตรกรกลุ่มนี้ได้คือการใช้แรงงานของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการไถ การปลูก การดูแลฉีดพ่นยา และการตัดอ้อย ซึ่งจะทำให้เกษตรกรลดภาระรายจ่ายและมีกำไรเพิ่มมากขึ้นได้

ตัวแปรสำคัญที่จะช่วยให้เกษตรกรลดต้นทุนในการปลูกอ้อยได้มากที่สุดคือรถตัดอ้อย เพราะถ้าหากเกษตรกรใช้แรงงานคนในการตัดอ้อยเกษตรกรจะมีรายจ่ายที่สูงมากแต่ถ้าหากเกษตรกรใช้แรงงานเหมาจ่ายรถตัดอ้อยก็จะมีค่าใช้จ่ายที่ถูกลงประมาณ 2,000 บาท/ไร่ รวมทั้งหากเกษตรกรไม่ได้เช่าที่ดินในการปลูกอ้อยก็สามารถลดค่าใช้จ่ายในภาพรวมได้ และถ้าหากเกษตรกรใช้แรงงานในครัวเรือนก็จะทำให้เกษตรกรลดภาระค่าใช้จ่ายในด้านแรงงานลงได้อีกเท่าตัว

ตารางที่ 6.1 แสดงรายจ่ายการใช้แรงงานคนและการใช้แรงงานรถตัดอ้อย/ไร่ (ทั้งหมด)

ลำดับ	การใช้แรงงานคน		การใช้แรงงานรถตัดอ้อย	
	รายจ่าย/ไร่	ราคา	รายจ่าย/ไร่	ราคา
ช่วงปลูกอ้อย				
1	- ค่าเช่าที่ดิน	2,000	- ค่าเช่าที่ดิน	2,000
2	- ค่าไถ/การปลูกอ้อย	1,500	- ค่าไถ/การปลูกอ้อย	1,500
3	- ค่าพันธุ์อ้อย	2,400	- ค่าพันธุ์อ้อย	2,400
4	- ค่าไถพรวน	230	- ค่าไถพรวน	230
5	- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	200	- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	200
6	- ค่าปลูกซ่อมอ้อย	300	- ค่าปลูกซ่อมอ้อย	300
7	- ค่าอุปกรณ์การเกษตร	1,000	- ค่าอุปกรณ์การเกษตร	1,000
ช่วงบำรุงดูแลรักษา				
8	- ค่าปุ๋ยเคมี	2,000	- ค่าปุ๋ยเคมี	2,000
9	- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200	- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200
10	- ค่ายากำจัดวัชพืช	100	- ค่ายากำจัดวัชพืช	100
11	- ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100	- ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100
ช่วงตัดอ้อยและการขนส่ง				
12	- ค่าแรงคนตัดอ้อย	3,240	- ค่ารถตัดอ้อย/คิบบอ้อย/ขนส่ง	6,300
13	- ค่าแรงคิบบอ้อย	1,400	- ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน	500
14	- ค่าแรงคนขึ้นอ้อย	1,400		
15	- ค่าขนส่งอ้อย	2,300		
16	- ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน	500		
รวมค่าใช้จ่ายแรงงานคน		18,870	รวมค่าใช้จ่ายแรงงานรถ	16,830

จากตารางที่ 6.1 แสดงให้เห็นถึงรายจ่ายต่างๆ ของเกษตรกรที่ใช้แรงงานคนและแรงงานรถตัดอ้อย ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในทุกด้านโดยนำมาเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่าแรงงานรถจะมีอัตราค่าใช้จ่ายที่ถูกกว่าการใช้แรงงานคน จากตารางจะเห็นถึงค่าใช้จ่ายด้านต่างๆ ซึ่งแรงงานคนจะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ไร่ละ 18,870 บาท ส่วนการใช้แรงงานรถโดยเฉพาะในการตัดอ้อย จะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ไร่ละ 16,830 บาท ซึ่งจะเห็นได้ว่าการใช้แรงงานรถจะมีอัตราค่าใช้จ่ายที่ถูกกว่าการใช้แรงงานคน ประมาณ 2,000 บาท แต่โดยทั่วไปแล้วเกษตรกรที่ปลูกอ้อยไม่ได้ใช้แรงงานและจ่ายค่าวัสดุต่างๆ ในทุกอย่าง เพราะค่าใช้จ่ายบางอย่างเกษตรกรสามารถทำได้ด้วยตนเอง หรืออุปกรณ์และรายจ่ายบางอย่างเกษตรกรก็ไม่ได้จำเป็นต้องใช้ เช่น ค่าใช้จ่ายด้าน

แรงงาน อาทิ ค่าไถ ค่าปลูกอ้อย ค่าปลูกซ่อมอ้อย ค่าแรงงานคนฉีดพ่นยา ค่าคนตัดอ้อย ซึ่งค่าใช้จ่ายด้านแรงงานนั้นส่วนใหญ่สามารถที่จะใช้แรงงานในครัวเรือนได้ หรือหากมีการจ้างก็จะจ้างแรงงานเพียงไม่กี่คนมาช่วยในการตัดอ้อยให้เสร็จเร็วขึ้น นอกจากนี้เกษตรกรสามารถที่จะลดค่าใช้จ่ายในเรื่องของปุ๋ยได้ เพราะปัจจุบันเกษตรกรใส่ปุ๋ยอ้อยถึง 3 ครั้ง ซึ่งปุ๋ย 1 ถังมีราคาถึงถังละประมาณ 1,000 บาท อ้อย 1 ไร่ใส่ปุ๋ย 2 ถัง หากเกษตรกรใส่ปุ๋ยอ้อย 3 ครั้งก็ต้องใช้ปุ๋ย 6 ถัง/ไร่ เกษตรจะต้องจ่ายค่าปุ๋ยถึง 6,000 บาท/ไร่ ซึ่งถือว่ามียอดราที่สูงมาก ดังนั้นเกษตรกรควรลดค่าใช้จ่ายในเรื่องของปุ๋ย เพราะการใส่ปุ๋ยอ้อยเพียง 1 ครั้งก็สามารถที่จะทำให้อ้อยมีผลผลิตที่ดีได้ โดยต้องรอเวลาที่เหมาะสมตามสภาพอากาศ และการปลูกพืชคลุมดินที่สามารถเป็นปุ๋ยให้กับอ้อยในไร่จึงจะทำให้เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ได้

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะมีรายจ่ายต่างๆ ที่นอกเหนือจากการทำด้วยตนเอง ประกอบไปด้วยค่าใช้จ่ายด้านต่างๆ ทั้งแรงงานคน และแรงงานรถ ดังนี้

ตารางที่ 6.2 แสดงรายจ่ายการใช้แรงงานคนและแรงงานรถตัดอ้อย/ไร่ (ที่นอกเหนือจากการทำเอง)

ลำดับ	ใช้แรงงานคน		ใช้แรงงานรถตัดอ้อย	
	รายจ่าย/ไร่	ราคา	รายจ่าย/ไร่	ราคา
ช่วงปลูกอ้อย				
1	- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	200	- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	200
ช่วงบำรุงดูแลรักษา				
2	- ค่าปุ๋ยเคมี	2,000	- ค่าปุ๋ยเคมี	2,000
3	- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200	- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200
4	- ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100	- ค่ายากำจัดวัชพืช	100
5	- ค่ายากำจัดวัชพืช	100	- ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100
ช่วงตัดอ้อยและการขนส่ง				
6	- ค่าแรงคนตัดอ้อย	3,240	- ค่ารถตัดอ้อย/คืบอ้อย/ขนส่ง	6,300
7	- ค่าแรงคืบอ้อย	1,400	- ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน	500
8	- ค่าขนส่งอ้อย	2,300		
9	- ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน	500		
รวมค่าใช้จ่ายแรงงานคน		10,040	รวมค่าใช้จ่ายแรงงานรถ	9,400

จากตารางที่ 6.2 แสดงให้เห็นถึงค่าใช้จ่ายต่างๆจากการปลูกอ้อยซึ่งจะเห็นว่ารายจ่ายในตารางที่ 6.2 จะมีค่าใช้จ่ายที่ถูกกว่า ตารางที่ 6.1 เพราะ ค่าใช้จ่ายบางอย่างสามารถตัดออกได้ จึงสามารถที่จะทำให้เกษตรกรมีกำไรที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายด้านแรงงานที่กล่าวไปในข้างต้น หากเกษตรกรสามารถทำด้วยตนเองก็จะทำให้มีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งค่าใช้จ่ายที่สามารถตัดออกได้ ประกอบด้วย

- ค่าพันธุ์อ้อย เกษตรกรสามารถที่จะปลูกพันธุ์อ้อยเพื่อใช้ในไร่อ้อยของตนเองได้ โดยไม่จำเป็นต้องไปซื้อพันธุ์จากแหล่งที่อื่น

- ค่าเช่าที่ดิน เกษตรกรไม่จำเป็นต้องเช่าที่ดินที่มากเกินไป เพราะถ้าหากเกษตรกรเช่าที่ดินมากเกินไปกำลังของตนเองก็อาจทำให้เกษตรกรขาดทุนได้

- ค่าไถและค่าปลูกอ้อย หากเกษตรกรมีการไถและปลูกอ้อยด้วยตนเองก็จะทำให้เกษตรกรลดภาระค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ได้มากพอสมควร แต่ปัจจุบันเกษตรกรเลือกที่จะเหม่าจ่ายในการไถและการปลูก เพราะมีความสะดวกและรวดเร็ว

- ค่าแรงคนขึ้นอ้อย หากเกษตรกรใช้แรงงานตนเองหรือแรงงานในครัวเรือนในการขึ้นอ้อยด้วยตนเอง ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนนี้และสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้มากพอสมควร

- ค่าปลูกซ่อมอ้อย ส่วนใหญ่เกษตรกรสามารถปลูกซ่อมอ้อยได้ด้วยตนเองไม่จำเป็นที่จะต้องจ้างแรงงานที่มากเกินไปเพราะจะทำให้เกษตรกรมีรายจ่ายที่เพิ่มมากขึ้น

- ค่าไถพรวน เกษตรกรโดยส่วนใหญ่จะไม่นิยมไถพรวน เพราะเห็นว่ามันไม่มีความจำเป็นและไม่ได้ช่วยให้อ้อยเพิ่มผลผลิต แต่ถ้าหากจำเป็นต้องไถ เกษตรกรควรที่จะทำเอง เพราะการไถพรวนไม่มีความยุ่งยาก สามารถทำได้ด้วยตนเอง

- ค่าอุปกรณ์ต่างๆ เช่น จอบ เสียม มีด ถังพ่นยา เกษตรกรสามารถที่จะซื้ออุปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้ไว้ในปีแรก แล้วเก็บรักษาไว้ให้ดีไม่ให้ชำรุด เกษตรกรก็ไม่ต้องซื้อสิ่งเหล่านี้บ่อยๆ เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายและไม่สิ้นเปลือง

ดังนั้นการที่จะลดค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการปลูกอ้อยให้ลดลงเกษตรกรควรที่จะทำด้วยตนเอง ไม่ควรจ้างแรงงานในทุกด้าน และไม่ควรงจ้างแรงงานมากเกินไป เพราะจะทำให้เกษตรกรเสี่ยงต่อการขาดทุน ฉะนั้นหากเกษตรกรต้องการมีกำไรจากการปลูกอ้อย เกษตรกรต้องลงทุนทำด้วยตนเอง ทั้งนี้หากเกษตรกรมีการใช้แรงงานในครัวเรือน หรือใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ตนเองมีอยู่ เช่น พันธุ์อ้อย รถไถ รถคืบ รถบรรทุกที่ใช้ในการขนส่งอ้อย ฯลฯ เกษตรกรก็จะสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการทำอ้อยได้มากพอสมควร โดยส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ไร่ละประมาณ 9,200 – 9,800 บาท/ไร่ ถ้าหากเกษตรกรมีผลผลิตอ้อยปลูกใหม่ที่ติดหลังหักค่าใช้จ่ายแล้วเกษตรกรจะมีรายได้เฉลี่ยประมาณไร่ละ 9,000 – 10,000 บาท/ไร่ ส่วนอ้อยต่อที่ 1 เกษตรกรจะมีรายได้เฉลี่ยประมาณไร่ละ 7,000 – 8,000 บาท/ไร่ ต่อที่ 2 ต่อที่ 3 ต่อที่ 4 จะมีปริมาณใกล้เคียงกัน เกษตรกรจะมีรายได้เฉลี่ยประมาณไร่ละ 4,000 – 7,000 บาท/ไร่

นอกจากนี้ปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้ค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อยลดลงก็ขึ้นอยู่กับอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทำอ้อย เช่น รถไถ รถตัด รถคืบ และรถบรรทุก ดังนั้นเกษตรกรที่มีเครื่องมือเป็นของตนเองจะสามารถลดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ลงได้ แต่จะไปเพิ่มรายจ่ายในส่วนอื่น ดังตารางที่ 6.3

ตารางที่ 6.3 แสดงรายจ่ายสำหรับเกษตรกรที่มีเครื่องมือในการทำอ้อยและเกษตรกรที่ไม่มีเครื่องมือในการทำอ้อย (ทำเองได้บางส่วน)

ลำดับ	เกษตรกรที่ไม่มีเครื่องมือ		เกษตรกรที่มีเครื่องมือ	
	รายจ่าย/ไร่	ราคา	รายจ่าย/ไร่	ราคา
ช่วงปลูกอ้อย				
1	- ค่าไถ/การปลูกอ้อย	1,500	- ค่าปลูกอ้อย	1,000
2	- ค่าไถพรวน	230	- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	300
3	- ค่าปลูกซ่อมอ้อย	300	- ค่าปลูกซ่อมอ้อย	300
4	- ค่าอุปกรณ์การเกษตร	1,000	- ค่าปุ๋ยเคมี	2,000

ลำดับ	เกษตรกรที่ไม่มีเครื่องมือ		เกษตรกรที่มีเครื่องมือ	
	รายจ่าย/ไร่	ราคา	รายจ่าย/ไร่	ราคา
ช่วงบำรุงดูแลรักษา				
5	- ค่าปุ๋ยเคมี	2,000	- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200
6	- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200	- ค่ายากำจัดวัชพืช	100
7	- ค่ายากำจัดวัชพืช	100	- ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100
8	- ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100		
ช่วงตัดอ้อยและการขนส่ง				
9	- ค่าแรงคนตัดอ้อย	3,240	- ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน	2,000
10	- ค่าแรงคืบอ้อย	1,400	- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	200
11	- ค่าแรงคนขึ้นอ้อย	1,400		
12	- ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน	500		
13	- ค่าขนส่งอ้อย	2,300		
รวมค่าใช้จ่ายของเกษตรกรที่ไม่มีเครื่องมือ		14,270	รวมค่าใช้จ่ายเกษตรกรที่มีเครื่องมือ	6,200

จากตารางที่ 6.3 แสดงให้เห็นถึงรายจ่ายของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่มีเครื่องมือ และเกษตรกรผู้ไม่ปลูกอ้อยที่ไม่มีเครื่องมือ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรที่มีเครื่องมือในการปลูกอ้อย เช่น รถตัดอ้อย รถบรรทุก รถคืบอ้อย จะเป็นเกษตรกรรายกลางและรายใหญ่ที่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยมากกว่า 100 ไร่ ถึงแม้จะมีรายจ่ายต่อไร่ไม่สูงมาก แต่เกษตรกรมีพื้นที่เป็นจำนวนมากก็ย่อมมีค่าใช้จ่ายที่มากเช่นกัน ดังนั้นเกษตรกรกลุ่มนี้มีความจำเป็นที่จะต้องมีเครื่องมือทางการเกษตรที่เป็นของตนเองจะได้ไม่ต้องไปจ้างแรงงานซึ่งถ้าหากมีการจ้างแรงงานจะต้องมีค่าใช้จ่ายที่สูงมากซึ่งจะเกิดภาวะขาดทุนแน่นอน ดังนั้นเกษตรกรจึงมีการไปซื้อรถตัดอ้อย รถบรรทุก และรถคืบอ้อยมาใช้ในไร่อ้อยของตนเอง และสามารถนำไปรับจ้างหารายได้เสริมอีกทางหนึ่งและโดยส่วนใหญ่แล้วเครื่องมือที่เกษตรกรซื้อมาแล้วเป็นการผ่อน หรือจากการกู้เงินนำไปซื้อ อย่างเช่น รถตัดอ้อยจะมีราคาอยู่ที่ 12 ล้านบาท ต่อคัน ซึ่งจะจ่าย ปีละประมาณ 1 - 2 ล้านบาท เป็นต้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ถึงแม้เกษตรกรที่มีอุปกรณ์และเครื่องมือที่เป็นของตนเองจะมีต้นทุนในเรื่องของรายจ่ายที่ต่ำลง แต่จะเพิ่มในส่วนของหนี้สินที่สูงขึ้น และเนื่องจากเกษตรกรที่มีเครื่องมือ เป็นผู้ปลูกอ้อยรายใหญ่จึงต้องมีการจ่ายค่าแรงงานด้านต่างๆ อยู่เหมือนเดิม เมื่อนำตัวเลขมาคูณกันพบว่า หากเกษตรกรทำไร่อ้อย 100 ไร่ และมีเครื่องมือเป็นของตนเอง เกษตรกรจะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 620,000 บาท แต่ถ้าหากเกษตรกรไม่มีเครื่องมือจะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 1,400,000 บาท ดังนั้นเครื่องมือในการทำไร่อ้อยจะสามารถช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายกลางและรายใหญ่มีกำไรที่เพิ่มมากขึ้นได้เป็นอย่างมาก

สำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยที่น้อยกว่า 100 ไร่ ส่วนใหญ่จะไม่มีเครื่องมือที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยขนาดเล็ก 1 - 60 ไร่ เพราะมีพื้นที่ในการปลูกอ้อยไม่มาก ประกอบกับไม่ใช่นายทุนที่จะสามารถซื้ออุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ได้ จึงจำเป็นต้องมีการว่าจ้างแรงงานรถ หรือแรงงานคนในการทำไร่อ้อย ซึ่งเมื่อพิจารณาตารางก็พบว่ามียารายจ่ายที่ค่อนข้างสูง แต่หากเกษตรกรลดภาระด้านแรงงานที่สามารถทำได้ด้วยตนเอง

ลงได้ ก็จะทำให้มีกำไรเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน หรือถ้าหากเกษตรกรจัดหาเครื่องมือบางอย่าง เช่น รถไถเดินตาม หรือรถไถสั้ว ซึ่งมีราคาที่ไม่สูงมาก นำมาใช้ในไร้อย่างไรก็สามารถทำให้เกษตรกรลดภาระค่าใช้จ่ายได้เป็นอย่างมาก มีค่าใช้จ่ายแค่ค่าน้ำมันสำหรับไว้เป็นเชื้อเพลิงในการไถ เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายจะพบว่าหากเกษตรกรมีรถไถเป็นของตนเองประกอบกับใช้แรงงานในครัวเรือนก็จะทำให้เกษตรกรมีรายจ่ายที่ลดลงและมีกำไรที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีการเหมาจ่ายตั้งแต่การปลูกจนถึงการขนส่ง ขึ้นอยู่กับความต้องการของเกษตรกร

6.1.3 หนี้สินของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจะมีหนี้สินจากการกู้เงินจากแหล่งเงินกู้ต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการลงทุน และใช้จ่ายในครัวเรือน ซึ่งเกษตรกรจะมีแหล่งเงินกู้และจำนวนยอดเงินกู้เฉลี่ยดังตารางที่ 6.4

ตารางที่ 6.4 แสดงจำนวนเกษตรกรที่มีหนี้สินตามแหล่งเงินกู้ต่างๆ

แหล่งเงินกู้	จำนวนเงินเกษตรกรที่กู้เงินตามอัตราเงิน (คน)									ร้อยละ
	ต่ำกว่า 50,000	50,001 - 100,000	100,001 - 200,000	200,001 - 400,000	400,001 - 600,000	600,001 - 800,000	800,001 - 1,000,000	1,000,001 ขึ้นไป	รวม	
1. กู้เงินโรงงาน	81	103	43	18	6	7	11	11	280	57 %
2. กู้เงิน ธ.ก.ส.	44	41	14	24	9	4	3	3	142	29 %
3. กู้เงินสหกรณ์	7	5	5	3	4	1	0	0	25	5 %
4. กู้เงินสมาคม	5	0	0	0	0	0	0	1	6	1 %
5. กู้เงินนอกระบบ	17	6	6	4	3	0	0	0	36	7 %
6. อื่นๆ	2	0	0	0	0	2	0	0	4	1 %

จากตารางที่ 6.4 จะเห็นว่าเกษตรกรมีหนี้สินมากพอสมควร ซึ่งจากการประเมินพบว่าเกษตรกรจะมีหนี้จากแหล่งเงินกู้ต่างๆ ดังนี้

- เกษตรกรที่กู้เงินโรงงาน มียอดกู้ยืมที่ประมาณ 50,001 – 100,000 บาท จำนวน 103 ราย หรือร้อยละ 36.78 รองลงมาคือเกษตรกรที่มียอดกู้ต่ำกว่า 50,000 บาท จำนวน 81 ราย หรือร้อยละ 28.92 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 100,001 – 200,000 บาท จำนวน 43 ราย หรือร้อยละ 15.37 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 200,001 – 400,000 บาท จำนวน 18 ราย หรือร้อยละ 6.48 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 800,001 – 1,000,000 บาท จำนวน 11 ราย หรือร้อยละ 3.92 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 1,000,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 11 ราย หรือร้อยละ 3.92 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 600,001 – 800,000 บาท จำนวน 7 ราย หรือร้อยละ 2.5 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 400,001 – 600,000 บาท จำนวน 6 ราย หรือร้อยละ 2.14 ตามลำดับ โดยเงินที่เกษตรกรกู้จากโรงงานส่วนใหญ่จะนำไปใช้ในการซื้อปุ๋ยและซื้อพันธุ์อ้อย รวมทั้งค่าใช้จ่ายต่างๆในการปลูกอ้อย

- เกษตรกรที่กู้เงิน ธ.ก.ส. มียอดกู้ยืมที่ประมาณต่ำกว่า 50,000 บาท จำนวน 44 ราย หรือร้อยละ 30.98 รองลงมาคือเกษตรกรที่มียอดกู้ 50,001 – 100,000 บาท จำนวน 41 ราย หรือร้อยละ 28.87 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 200,001 – 400,000 บาท จำนวน 24 ราย หรือร้อยละ 16.90 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 100,001 – 200,000 บาท จำนวน 14 ราย หรือร้อยละ 9.85 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 400,001 – 600,000 บาท จำนวน 9 ราย หรือร้อยละ 6.33 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 600,001 – 800,000 บาท จำนวน 4 ราย หรือร้อยละ

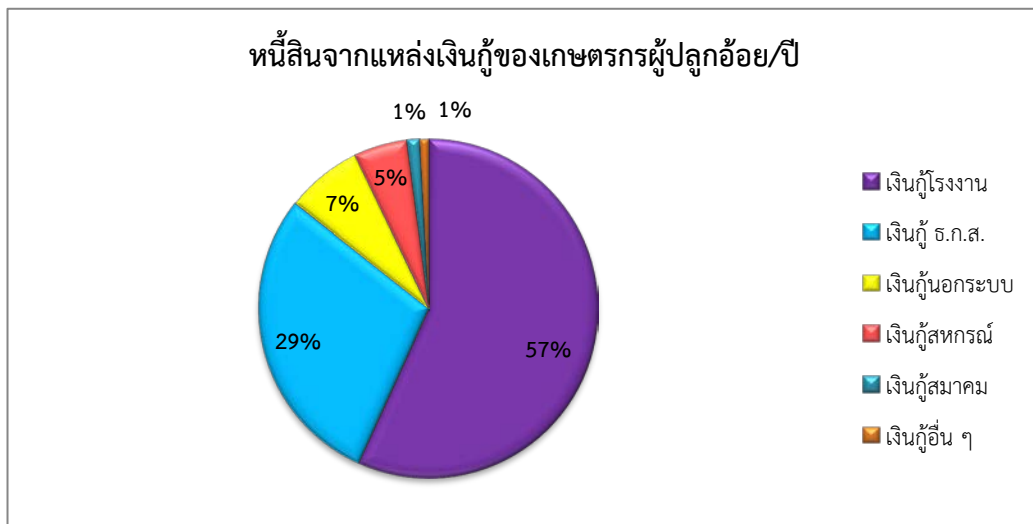
2.81 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 800,001 – 1,000,000 บาท จำนวน 3 ราย หรือร้อยละ 2.11 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 1,000,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 3 ราย หรือร้อยละ 2.11 ตามลำดับ โดยเงินที่เกษตรกรกู้จาก ธ.ก.ส. จะนำไปใช้หนี้ให้กับโรงงาน รวมทั้งใช้ในการลงทุนปลูกอ้อย ปลูกข้าว และนำไปใช้หนี้ให้กับ ธ.ก.ส.เอง กล่าวคือ กู้เงินปีนี้ เพื่อไปใช้หนี้ของปีที่แล้ว ทำให้เกษตรกรมีหนี้เงินปีต่อไป จนกว่าอ้อยจะมีราคาดีจึงอาจจะใช้หนี้หมด

- เกษตรกรที่กู้เงินสหกรณ์ มียอดกู้อยู่ที่ประมาณต่ำกว่า 50,000 บาท จำนวน 7 ราย หรือร้อยละ 28 รองลงมาคือเกษตรกรที่มียอดกู้ 50,001 – 100,000 บาท จำนวน 5 ราย หรือร้อยละ 20 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 100,001 – 200,000 บาท จำนวน 5 ราย หรือร้อยละ 20 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 400,001 – 600,000 บาท จำนวน 4 ราย หรือร้อยละ 16 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 200,001 – 400,000 บาท จำนวน 3 ราย หรือร้อยละ 12 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 600,001 – 800,000 บาท จำนวน 1 ราย หรือร้อยละ 4 ตามลำดับโดยนำมาลงทุนในการทำอาชีพ และใช้จ่ายรวมทั้งซื้อสิ่งใช้ในครัวเรือน

- เกษตรกรที่กู้เงินสมาคม มียอดกู้อยู่ที่ประมาณต่ำกว่า 50,000 บาท จำนวน 5 ราย หรือร้อยละ 83.33 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 1,000,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 1 ราย หรือร้อยละ 16.66 ตามลำดับ โดยเงินที่เกษตรกรกู้จะนำไปใช้ในการซื้อปุ๋ยซื้อพันธุ์อ้อย และซื้ออุปกรณ์การเกษตร เช่น รถไถ รถคืบอ้อย และรถตัดอ้อย เป็นต้น รวมทั้งค่าใช้จ่ายต่างๆในการปลูกอ้อย

- เกษตรกรที่กู้เงินนอกระบบ มียอดกู้อยู่ที่ประมาณต่ำกว่า 50,000 บาท จำนวน 17 ราย หรือร้อยละ 47.22 รองลงมาคือเกษตรกรที่มียอดกู้ 50,001 – 100,000 บาท จำนวน 6 ราย หรือร้อยละ 16.66 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 100,001 – 200,000 บาท จำนวน 6 ราย หรือร้อยละ 16.66 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 200,001 – 400,000 บาท จำนวน 4 ราย หรือร้อยละ 11.11 รองลงมาคือ เกษตรกรที่มียอดกู้ 400,001 – 600,000 บาท จำนวน 3 ราย หรือร้อยละ 8.33 ตามลำดับโดยเงินที่เกษตรกรกู้ จะนำไปใช้จ่ายในครัวเรือนและนำไปใช้หนี้บางส่วน รวมทั้งใช้ในการส่งเงินให้ลูกได้เรียนหนังสือ โดยครัวเรือนแต่ละแห่งจะมีหนี้้นนอกระบบไม่นานมาก เพราะจะมีดอกเบี้ยที่แพง ดังนั้นจะมีการกู้เงินจากแหล่งต่างๆไปคืนหนี้้นนอกระบบให้เร็วที่สุด

- เกษตรกรที่กู้เงินนอกระบบจากแหล่งอื่นๆ มีจำนวน 4 ราย โดยกู้ในวงเงินที่ต่ำกว่า 50,000 บาท จำนวน 2 ราย และในวงเงิน 600,000 – 800,000 บาท จำนวน 2 ราย โดยส่วนใหญ่จะเป็นการกู้เงินจากธนาคารต่างๆ เช่น ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ เป็นต้น

กราฟที่ 6.10 หนี้สินจากแหล่งเงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย/ปี

จากกราฟที่ 6.10 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีหนี้สินจากโรงงานมากที่สุด เพราะเกษตรกรทั้งหมดมีการไปกู้เงินจากโรงงานเพื่อที่จะมาซื้อปุ๋ย ซื้อสินค้าและอุปกรณ์ในการปลูกอ้อย รองลงมาคือ เงินกู้ที่กู้มาจาก ธ.ก.ส.ซึ่งเกษตรกรกู้ยืมมาเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือนและซื้อสิ่งของไว้ใช้ในครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีเงินกู้ในระบบ เป็นการกู้เงินฉุกเฉินมาใช้ในครอบครัว และยังมีการกู้เงินสหกรณ์และกู้เงินสมาคมมาใช้จ่ายอีกด้วย

ตารางที่ 6.5 แสดงสรุปจำนวนเกษตรกรที่มีรายได้ รายจ่าย และหนี้สินในครัวเรือน

จำนวนเงิน	รายได้		รายจ่าย		หนี้สิน	
	เกษตรกร	ร้อยละ	เกษตรกร	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 100,000	124	36.05	101	29.36	82	23.84
100,001 – 300,000	162	47.09	193	56.10	144	41.86
300,001 – 500,000	17	4.94	20	5.81	45	13.08
500,001 – 800,000	13	3.78	15	4.36	28	8.14
800,001 – 1,000,000	17	4.94	7	2.03	14	4.07
1,000,001 ขึ้นไป	11	3.20	8	2.33	31	9.01
รวม	344	100.00	344	100.00	344	100.00

จากตารางแสดงให้เห็นว่ารายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะมีรายได้สุทธิอยู่ที่ 100,001 – 300,000 บาท/ปี แต่ก็มีรายจ่ายอยู่ในระดับเดียวกัน คือ 100,001 – 300,000 บาท/ปี และเมื่อพิจารณาถึงหนี้สินของเกษตรกรกลับพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีหนี้สินสูงถึงระดับ 100,001 – 300,000 บาท เช่นเดียวกัน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า อาชีพเกษตรกรชาวไร่อ้อย เป็นอาชีพที่ต้องลงทุนสูงและก็มีหนี้สินที่มากพอสมควร ถ้าหากเกษตรกรไม่ศึกษาหาความรู้ที่ดี และไม่มีการไตร่ตรองให้ดีกว่าก่อนการลงทุนก็อาจจะประสบปัญหาขาดทุนได้ โดยจากการสัมภาษณ์เกษตรกรพบว่า เกษตรกรหลายรายได้มีการไปกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนต่างๆ โดยเฉพาะจากทางโรงงานมาใช้ในการลงทุนปลูกอ้อย แต่กลับประสบกับปัญหาภาวะขาดทุนอย่างหนัก เนื่องจาก อ้อยไม่ออก ไม่มีแรงงานในการตัดการขนส่งอ้อยล่าช้า รอคิวขนส่งผลให้คุณภาพอ้อยลดต่ำลง ผลผลิตที่ขายไปก็ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ส่งผลให้เกิดภาวะขาดทุนไม่มีเงินไปใช้หนี้ให้กับทางโรงงาน เกษตรกรบางรายอยากเลิกปลูกอ้อยแต่ก็เลิกไม่ได้ เพราะต้องหาเงินมาใช้หนี้ให้กับทางโรงงานเป็นการทำการเกษตรแบบมีพันธสัญญาอาจจะส่งผลต่อทางโรงงาน แต่อาจส่งผลเสียต่อเกษตรกร ฉะนั้นเกษตรกรต้องมีการประมาณค่าใช้จ่ายและศึกษาแนวโน้มความต้องการน้ำตาลของประเทศ รวมทั้งต้องมีการปลูกอ้อยให้เหมาะสมกับเงินทุนที่มีและความสามารถของตนเองในการที่จะดูแลไร่อ้อยให้มีคุณภาพจะได้ไม่เสี่ยงต่อภาวะขาดทุน

ในทางกลับกันอาชีพเกษตรกรชาวไร่อ้อยถ้าหากมีการบริหารจัดการที่ดี ประกอบกับอ้อยมีราคา ถึงแม้จะลงทุนสูงแต่ก็ได้ผลผลิตที่ดี และมีกำไรมากขึ้นสามารถใช้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรดีขึ้นเช่นเดียวกัน ยิ่งถ้าหากเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกใกล้โรงงานหรือแหล่งรับซื้อจะทำให้มีต้นทุนค่าขนส่งที่ถูกลง แต่ปัจจุบันการปลูกอ้อยยังมีวงจรรัดกุมในเรื่องของระยะทางและประกอบกับปลูกได้เฉพาะพื้นที่ ดังนั้นการขยายพื้นที่ในการปลูกอ้อยก็ขึ้นอยู่กับโรงงานว่าจะสามารถกระจายสาขาย่อยไปตามพื้นที่ต่างๆ ได้หรือไม่ ถ้าหากมีการกระจายจุดรับซื้อไปตามพื้นที่ต่างๆ โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของระยะทางและในเรื่องของแรงงานคนและแรงงานรถก็จะทำให้มีปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

จากตารางสามารถแสดงให้เห็นจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนจากส่วนต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วยรายได้ต่างๆ ดังนี้

- งานบริษัท ผู้ตอบแบบสอบถามที่ทำงานบริษัทซึ่งในแต่ละเดือนจะมีรายได้ที่ 1 – 10,000 บาท จำนวน 11 ราย หรือร้อยละ 9.84 รองลงมาคือ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 3 ราย หรือร้อยละ 2.58 และ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 1 ราย หรือร้อยละ 0.86 นอกจากนี้จำนวน 102 ราย หรือร้อยละ 87.93 ไม่ได้ทำงานบริษัท

- รับราชการ ผู้ตอบแบบสอบถามที่รับราชการซึ่งในแต่ละเดือนจะมีรายได้ที่ 1 – 10,000 บาท จำนวน 9 ราย หรือร้อยละ 7.75 รองลงมาคือ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 3 ราย หรือร้อยละ 2.58 และ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 1 ราย หรือร้อยละ 0.86 นอกจากนี้จำนวน 104 ราย หรือร้อยละ 89.65 ไม่ได้รับราชการ

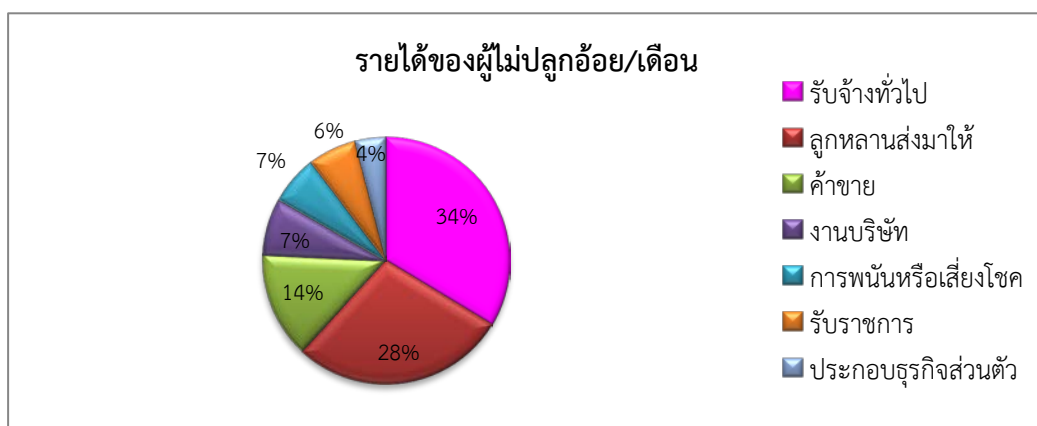
- ค้าขาย ผู้ตอบแบบสอบถามที่ทำการค้าขายในแต่ละเดือนจะมีรายได้จำนวน 1 – 10,000 บาท จำนวน 26 ราย หรือร้อยละ 22.41 รองลงมาคือ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 2 ราย หรือร้อยละ 1.72 นอกจากนี้จำนวน 88 ราย หรือร้อยละ 75.86 ไม่ได้ค้าขาย

- รับจ้างทั่วไป ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทำอาชีพรับจ้างซึ่งในแต่ละเดือนจะมีรายได้ที่ 1 – 10,000 บาท จำนวน 62 ราย หรือร้อยละ 53.44 รองลงมาคือ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 5 ราย หรือร้อยละ 4.31 และ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 1 ราย หรือร้อยละ 0.86 นอกจากนี้จำนวน 48 ราย หรือร้อยละ 41.37 ไม่ได้ทำอาชีพรับจ้าง

- ธุรกิจส่วนตัว ผู้ตอบแบบสอบถามบางรายทำธุรกิจซึ่งในแต่ละเดือนจะมีรายได้ที่ 1 – 10,000 บาท จำนวน 8 ราย หรือร้อยละ 6.89 นอกจากนี้จำนวน 108 ราย หรือร้อยละ 93.10 ไม่ได้ทำธุรกิจส่วนตัว

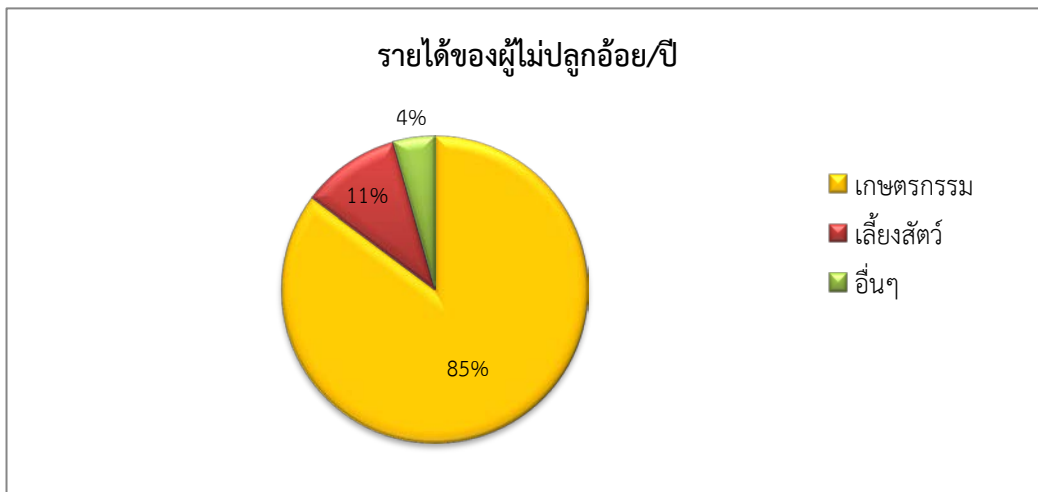
- รายได้จากการพนัน/การเสี่ยงโชค ผู้ตอบแบบสอบถามบางรายมีรายได้มาจากการพนันซึ่งในแต่ละเดือนจะมีรายได้ที่ 1 – 10,000 บาท จำนวน 13 ราย หรือร้อยละ 11.20 นอกจากนี้จำนวน 103 ราย หรือร้อยละ 88.79 ไม่ได้เล่นการพนันหรือเสี่ยงโชค

- รายได้จากการที่ลูกหลานส่งเงินมาให้ใช้ มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลูกหลานส่งเงินมาให้ใช้จำนวน 1 – 10,000 บาท จำนวน 51 ราย หรือร้อยละ 43.96 รองลงมาคือ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 3 ราย หรือร้อยละ 2.58 และ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 3 ราย หรือร้อยละ 2.58 เช่นเดียวกัน นอกจากนี้จำนวน 60 ราย หรือร้อยละ 51.72 ไม่มีลูกหลานส่งเงินมาให้ใช้

กราฟที่ 6.11 รายได้ของผู้ไม่ปลูกอ้อย/เดือน

จากกราฟ แสดงให้เห็นว่า ผู้ไม่ปลูกอ้อยจะมีรายได้จากการรับจ้างทั่วไป เช่น ทำงานก่อสร้าง ต่อมาคือ ลูกหลานส่งเงินมาให้ใช้ และอาชีพค้าขาย เช่น ร้านขายสินค้าต่างๆ รองลงมาเป็นงานบริษัท และรายได้จากการรับราชการ รวมทั้งยังมีรายได้จากการพนันหรือการเสี่ยงโชคซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอน รวมทั้งยังมีรายได้จากการประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่น ทำธุรกิจเกี่ยวกับรถเกี่ยวข้าว รถตัดดิน รถบรรทุก เป็นต้น โดยเฉลี่ยแล้วผู้ไม่ปลูกอ้อยจะมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่เริ่มต้นที่ 700 – 20,000 บาทต่อเดือน แต่เมื่อนำรายได้ของกลุ่มตัวอย่างมาเฉลี่ยแต่ละครัวเรือนจะมีรายได้รวมทั้งสิ้น 8,462 บาท/เดือน และเดือนที่มีรายได้มากที่สุดจะอยู่ที่ช่วงเดือน พฤศจิกายน – มกราคม เพราะเป็นช่วงที่มีการนำผลผลิตทางการเกษตรไปจำหน่าย ซึ่งในเดือนนั้นๆ ผู้ไม่ปลูกอ้อยจะมีรายได้อยู่ที่หลักหมื่นถึงหลักแสน บาท และถือว่าเป็นรายได้หลักในปีนั้นๆ ส่วนช่วงเดือนที่มีรายได้น้อยที่สุดคือช่วงเดือน กรกฎาคม – กันยายน เพราะเป็นช่วงเดือนที่ไม่ได้ทำงานเสริมเนื่องจากต้องกลับมาทำไร่ทำนา

กราฟที่ 6.12 รายได้ของผู้ไม่ปลูกอ้อย/ปี

จากกราฟ แสดงให้เห็นว่าผู้ไม่ปลูกอ้อยจะมีรายได้ต่อปีมาจากการทำเกษตรกรรมมากที่สุด เช่น การทำนา การทำสวน การปลูกมันสำปะหลัง การปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อจำหน่าย ร้อยละ 85 เพราะโดยส่วนใหญ่ผู้ไม่ปลูกอ้อยจะมีอาชีพเป็นชาวนามากที่สุด รองลงมาคือรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 14 เป็นการเลี้ยงสัตว์ที่สามารถจำหน่ายได้ เช่น ไก่ วัว ควาย เป็นต้น ซึ่งในแต่ละปีผู้ไม่ปลูกอ้อยจะมีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์มากพอสมควร โดยเฉพาะ วัว ควาย ซึ่ง 1 ตัว สามารถขายได้ตัวละประมาณ 20,000 – 70,000 บาท รายได้รองลงมาคือรายได้อื่นๆ ร้อยละ 4 ซึ่งมาจากการลงทุนให้ผู้อื่นเช่าที่ดินในการปลูกอ้อยต่อปี ซึ่ง 1 ไร่ จะมีราคาเช่าอยู่ที่ประมาณไร่ละ 2,000 บาท ซึ่งจะมีการเช่า 10 – 30 ไร่ เป็นระยะเวลา 3 ปี ทำให้ผู้ไม่ปลูกอ้อยมีรายได้จากการให้ผู้ปลูกอ้อยเช่าพื้นที่ในการปลูกอ้อยมากพอสมควร

6.2.2 รายจ่ายของผู้ไม่ปลูกอ้อย ผู้ไม่ปลูกอ้อยจะมีรายจ่ายในการประกอบอาชีพและรายจ่ายในครัวเรือนที่สูงมาก โดยจะมีรายจ่ายต่างๆ ดังนี้

- 1) รายจ่ายในรอบเดือน ผู้ไม่ปลูกอ้อยจะมีรายจ่ายต่างๆในแต่ละเดือน ดังนี้

ตารางที่ 6.7 แสดงจำนวนรายจ่ายและประเภทของค่าใช้จ่ายของผู้ไม่ปลูกอ้อย

จำนวนเงิน	ค่าน้ำ	ค่าไฟ	ค่าโทรศัพท์	ค่าอาหาร	ค่าเล่าเรียนบุตร	ค่าผ่อนรถ	การพนัน
0	0	0	0	0	70	81	99
1 – 500	114	101	18	22	14	4	17
501 – 1,000	1	13	88	24	8	3	0
1,001 – 5,000	0	2	9	51	17	9	0
5,001 – 10,000	1	0	1	18	6	19	0
10,001 ขึ้นไป	0	0	0	1	1	0	0
รวม	116	116	116	116	116	116	116

จากตารางสามารถแสดงให้เห็นจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างผู้ไม่ปลูกอ้อยที่มีรายจ่ายต่อเดือน ซึ่งประกอบไปด้วยรายจ่ายต่างๆ ดังนี้

- ค่าน้ำ ผู้ไม่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะจ่ายค่าน้ำอยู่ที่ 1 – 500 บาท จำนวน 114 ราย หรือร้อยละ 98.27 รองลงมาคือ 501 – 1,000 บาท จำนวน 1 ราย หรือร้อยละ 0.86 ต่อมาคือ 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 1 ราย หรือร้อยละ 0.86 เช่นเดียวกัน แต่โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ไม่ปลูกอ้อยต้องจ่ายค่าน้ำเฉลี่ยประมาณ 100 บาทต่อเดือน

- ค่าไฟ ผู้ไม่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะจ่ายค่าไฟอยู่ที่ 1 – 500 บาท จำนวน 101 ราย หรือร้อยละ 87.06 รองลงมาคือ 501 – 1,000 บาท จำนวน 13 ราย หรือร้อยละ 11.20 ต่อมาคือ 1,001 – 5,000 บาท จำนวน 2 ราย หรือร้อยละ 1.72 แต่โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ไม่ปลูกอ้อยต้องจ่ายค่าไฟเฉลี่ยประมาณ 500 บาทต่อเดือน

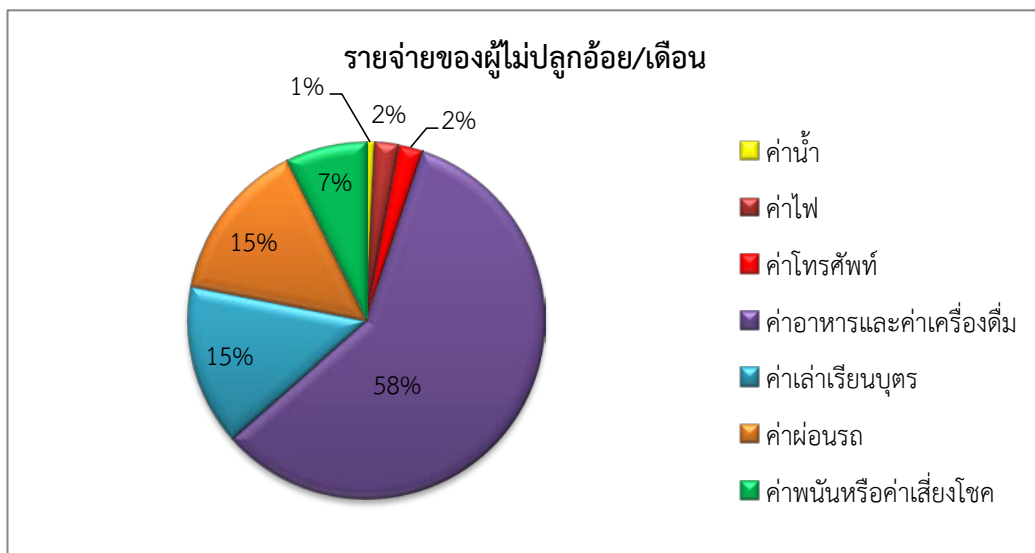
- ค่าโทรศัพท์ ผู้ไม่ปลูกอ้อยที่มีโทรศัพท์มือถือจะมีการค่าใช้จ่ายในการเติมเงินโทรศัพท์เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร โดยส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่าย 501 – 1,000 บาท จำนวน 88 ราย หรือร้อยละ 75.86 รองลงมาคือ 1 – 500 บาท จำนวน 18 ราย หรือร้อยละ 15.51 ต่อมาคือ 1,001 – 5,000 บาท จำนวน 9 ราย หรือร้อยละ 7.75 และ 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 1 ราย หรือ ร้อยละ 0.86

- ค่าอาหารและค่าเครื่องดื่ม เป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้ไม่ปลูกอ้อยจ่ายมากที่สุด โดยส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 1,001 – 5,000 บาท จำนวน 51 ราย หรือร้อยละ 43.96 รองลงมาคือ 501 – 1,000 บาท จำนวน 24 ราย หรือร้อยละ 20.68 รองลงมาคือ 1 – 500 บาท จำนวน 22 ราย หรือร้อยละ 18.96 ต่อมาคือจำนวน 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 18 ราย หรือร้อยละ 15.15 และจำนวน 10,000 บาทขึ้นไป 1 ราย หรือร้อยละ 0.86

- ค่าเล่าเรียนบุตร ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาของบุตรหลาน ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในชั้นมัธยมจะมีค่าใช้จ่าย 1,001 – 5,000 บาท จำนวน 17 ราย หรือร้อยละ 14.65 รองลงมาคือในระดับประถม จะมีค่าใช้จ่ายที่ 1 – 500 บาท จำนวน 14 ราย 12.06 รองลงมาคือค่าใช้จ่ายที่ 501 – 1,000 บาท จำนวน 8 ราย หรือร้อยละ 6.89 ต่อมาคือจำนวน 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 6 ราย หรือร้อยละ 5.17 และ 10,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 1 ราย หรือร้อยละ 0.86 นอกจากนี้จำนวน 70 ราย หรือร้อยละ 60.34 ไม่มีค่าเล่าเรียนบุตร

- ค่าผ่อนรถ มีผู้ไม่ปลูกอ้อยบางรายมีการซื้อรถ ไม่ว่าจะเป็นรถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถไถ รถเกี่ยวข้าว ซึ่งจะมีการชำระเงินผ่อนต่อเดือน โดยส่วนใหญ่จะมียอดผ่อนที่ 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 19 ราย หรือร้อยละ 16.37 รองลงมาคือ 1,001 – 5,000 บาท จำนวน 9 ราย หรือร้อยละ 7.75 รองลงมาคือ 1 – 500 บาท จำนวน 4 ราย หรือร้อยละ 3.44 และจำนวน 501 – 1,000 บาท จำนวน 3 ราย หรือร้อยละ 2.58 นอกจากนี้จำนวน 80 ราย ร้อยละ 68.96 ไม่มีค่าผ่อนรถ

- ค่าพ่นหรือค่าเลี้ยงโชค มีผู้ชอบพ่นในการเลี้ยงโชคจำนวน 17 ราย ที่มีรายจ่ายจากส่วนนี้ หรือร้อยละ 14.65 และจำนวน 99 ราย หรือร้อยละ 85.34 ที่ไม่ชอบเล่นการพ่น หรือไม่มีรายจ่ายจากส่วนนี้

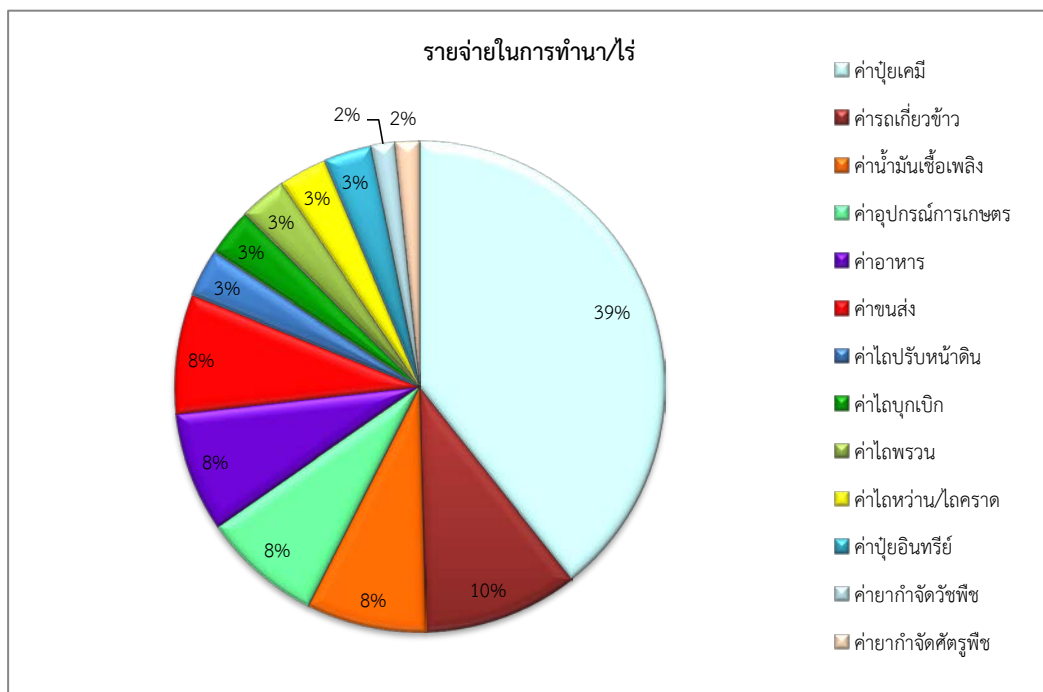
กราฟที่ 6.13 รายจ่ายของผู้ไม่ปลูกอ้อย/เดือน

จากกราฟที่ 6.13 แสดงให้เห็นว่าผู้ไม่ปลูกอ้อยโดยส่วนใหญ่จะมีรายจ่ายต่อเดือนในเรื่องของค่าอาหารและเครื่องดื่มมากที่สุด เพราะในแต่ละวันจะต้องกินต้องใช้เพื่อการดำรงชีพ ซึ่งในแต่ละวันผู้ไม่ปลูกอ้อยจะต้องมีการจ่ายค่าอาหารเฉลี่ยวันละประมาณ 150 บาท ต่อวัน หรือประมาณ 50 บาทต่อมื้อ ต่อครัวเรือน โดยผู้ไม่ปลูกอ้อยจะมีการออกไปหากับข้าวมาจากท้องไร่ ท้องนา ตามลำน้ำต่างๆ เช่น ปลา กบ หนู เป็นต้น เพื่อนำมารับประทานจะได้ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีค่าเช่าเรียนบุตรที่จะต้องให้ใช้สำหรับผู้ไม่ปลูกอ้อยที่บุตรกำลังเล่าเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษา – ชั้นมัธยมศึกษาจะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่วันละประมาณ 20 บาท หรือเดือนละประมาณ 600 บาท แต่สำหรับผู้ที่มีบุตรกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี จะต้องมียกจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ประมาณเดือนละ 3,000 - 5,000 บาท นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ออกรถใหม่จะมีค่าผ่อนรถประมาณปีละ 7,000 – 15,000 โดยส่วนใหญ่จะผ่อนผ่านธนาคาร ธ.ก.ส. ที่ให้ผ่อนรายปี ถ้าเฉลี่ยเป็นรายเดือนจะได้จ่ายเดือนละประมาณ 2,000 บาท รวมทั้งบางคนยังมีค่าพ่นหรือค่าเลี้ยงโชคซึ่งในแต่ละเดือนต้องจ่ายถึง 2 ครั้ง ครั้งละประมาณ 200 – 500 บาท เดือนหนึ่งก็จะมีรายจ่ายประมาณ 1,500 บาท ซึ่งมีราคาที่สูงกว่าค่าน้ำ ค่าไฟที่หนึ่งเดือนจะต้องจ่ายประมาณ 500 บาท

2) รายจ่ายในรอบปี ผู้ไม่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะมีรายจ่ายจากการทำอาชีพหลัก ต่อปีโดยส่วนใหญ่จะมีอาชีพทำนา ซึ่งต้องมีการลงทุนในการทำนาเป็นเงินมากพอสมควร ซึ่งในแต่ละปีจะมีค่าใช้จ่ายในการทำนา ดังนี้

- ค่าไถปรับหน้าดิน ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 200 บาทต่อไร่
- ค่าไถบุกเบิก ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 200 บาทต่อไร่
- ค่าไถพรวน ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 200 บาทต่อไร่
- ค่าไถหว่าน/ไถคราด ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 200 บาทต่อไร่
- ค่าปุ๋ยเคมี ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 20,000 – 40,000 บาทต่อปี
- ค่าปุ๋ยอินทรีย์ ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 3,000 – 5,000 บาทต่อปี
- ค่ายากำจัดวัชพืช ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 1,000 – 3,000 บาทต่อปี
- ค่ายากำจัดศัตรูพืช ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 1,000 – 3,000 บาทต่อปี
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 3,000 – 5,000 บาทต่อปี
- ค่าอุปกรณ์การเกษตร ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 3,000 – 5,000 บาทต่อปี
- ค่ารถเกี่ยวข้าว ราคาเฉลี่ยไร่ละ 600 บาทต่อไร่

จากการประชุมกลุ่มย่อย พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายจากการทำนามากพอสมควร โดยเฉพาะรายจ่ายในเรื่องของปุ๋ยราคาแพงมาก ดังนั้นเกษตรกรต้องลงทุนในการซื้อปุ๋ยมากที่สุด รองลงมา คือ ค่ารถเกี่ยวข้าว ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ตามลำดับ ดังกราฟที่ 6.14

กราฟที่ 6.14 รายจ่ายในการทำนา/ไร่

นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายในเรื่องของหนี้สิน ซึ่งจากการสอบถามจะพบว่า ผู้ไม่ปลูกอ้อยจะมีหนี้สินจากแหล่งเงินกู้ 2 แห่ง คือ

- แหล่งเงินกู้ ธ.ก.ส. มียอดกู้ยืมอยู่ที่ประมาณ 100,000 – 300,000 บาท โดยเงินที่กู้จาก ธ.ก.ส. จะนำไปใช้หนี้อื่นๆ โดยเฉพาะหนี้ที่นำไปซื้อปุ๋ย รวมทั้งใช้ในการซื้อของ

ต่างที่ผ่าน ธ.ก.ส. เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น และนำไปใช้หนี้ให้กับ ธ.ก.ส. เอง กล่าวคือ กู้เงินปีนี้ เพื่อไปใช้หนี้ของปีที่แล้ว ทำให้เกษตรกรมีหนี้เงินปีต่อปี

- แหล่งเงินกู้เงินนอกระบบ มียอดกู้ยืมที่ประมาณ 5,000 – 50,000 บาท โดยเงินที่กู้ จะนำไปใช้จ่ายในครัวเรือนและนำไปใช้หนี้บางส่วนที่กู้มาจากธนาคาร และนำไปใช้หนี้นอกระบบอีกเจ้าหนึ่ง ทำให้มีหนี้สินที่ค่อนข้างมากพอสมควร

ตารางที่ 6.8 แสดงสรุปจำนวนเกษตรกรที่มีรายได้ รายจ่าย และหนี้สินในครัวเรือน

จำนวนเงิน	รายได้		รายจ่าย		หนี้สิน	
	จำนวนเกษตรกร	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร	ร้อยละ	จำนวนเกษตรกร	ร้อยละ
ต่ำกว่า 100,000	50	43.10	42	36.21	28	24.56
100,001 – 300,000	64	55.17	70	60.34	54	47.37
300,001 – 500,000	2	1.72	3	2.59	32	28.07
500,001 – 800,000	0	0.00	1	0.86	0	0.00
800,001 – 1,000,000	0	0.00	0	0.00	0	0.00
1,000,001 ขึ้นไป	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	116	100.00	116	100.00	114*	100.00

หมายเหตุ * ผู้ไม่ปลูกอ้อยจำนวน 2 ราย ไม่มีหนี้สิน

จากตารางแสดงให้เห็นว่ารายได้ของเกษตรกรผู้ไม่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 100,001 – 300,000 บาท/ปี แต่ก็มีรายจ่ายอยู่ในระดับเดียวกัน คือ 100,001 – 300,000 บาท/ปี และเมื่อพิจารณาถึงหนี้สินของเกษตรกรกลับพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีหนี้สินสูงถึงระดับ 100,001 – 300,000 บาท เช่นเดียวกัน

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่ารับรับและรายจ่ายของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยกับเกษตรกรผู้ไม่ปลูกอ้อยโดยส่วนใหญ่จะมีรายได้ รายจ่าย และหนี้สิน อยู่ในระดับเดียวกัน ดังนั้น การที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาปลูกอ้อยให้เพิ่มมากขึ้นต้องมีการชี้ให้เห็นจุดเด่นในการปลูกอ้อยให้มากขึ้น จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างถือว่าส่งผลต่อการปลูกอ้อยของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยเป็นอย่างมาก เพราะการปลูกอ้อยสามารถที่จะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น และสามารถที่จะช่วยจนเจือครอบครัวยได้ ทำให้ชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากเดิมเป็นอย่างมาก เกษตรกรที่หันมาปลูกอ้อย โดยส่วนใหญ่จะพอใจต่อการปลูกอ้อยถึงแม้จะลงทุนสูงแต่ก็ได้ผลตอบแทนที่ดีเช่นกัน

6.3 ปัจจัยของรายได้ รายจ่าย และหนี้สินที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง

ปัจจัยของรายได้ รายจ่าย และหนี้สินที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง ประกอบด้วย ปัจจัยต่างๆ และเหตุผลประกอบ ดังนี้

ตารางที่ 6.9 แสดงปัจจัยของรายได้ รายจ่าย และหนี้สินที่มีผลทำให้การปลูกอ้อย

ที่	ปัจจัยที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น - ลดลง	เหตุ - ผล
1	รายได้	รายได้ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะมีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง เพราะถ้าหากอ้อยมีราคาดีก็จะทำให้เกษตรกรหันมาปลูกอ้อยและเพิ่มปริมาณพื้นที่ปลูกมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันหากอ้อยมีราคาตกต่ำเกษตรกรก็ไม่อยากที่จะปลูกอ้อยเพราะมีความเสี่ยงต่อการขาดทุน ดังนั้นจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดต่อการปลูกอ้อย
2	รายจ่าย	รายจ่ายถือเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะมีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง เพราะถ้าหากการปลูกอ้อยต้องใช้เงินลงทุนที่มากเกินไป เกษตรกรก็จะไม่อยากที่จะปลูกอ้อย เพราะในปัจจุบัน (2559) เกษตรกรต้องใช้เงินลงทุนในการปลูกอ้อยต่อไร่มากถึง 10,000 – 15,000 บาทโดยประมาณ
3	หนี้สิน	หนี้สินของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะมาจากการกู้เงินโรงงานมาเป็นทุนในการปลูกอ้อย ถ้าหากอ้อยปลูกใหม่มีผลผลิตที่ดี เกษตรกรก็จะสามารถชำระหนี้ให้กับโรงงานได้ แต่ถ้าหากอ้อยมีผลผลิตที่ไม่ดีราคาตกต่ำ เกษตรกรก็ไม่สามารถชำระหนี้ให้กับโรงงานได้ ทำให้ผู้ที่อยากเลิกที่จะปลูกอ้อยเลิกปลูกอ้อยไม่ได้ เพราะยังมีหนี้สินติดค้างกับโรงงาน จึงจำเป็นที่จะต้องปลูกต่อไป ดังนั้นหนี้สินถือว่ามีผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนปลูกอ้อยเป็นอย่างมาก
4	รายได้อื่นๆ	รายได้อื่นๆ ที่นอกเหนือจากการปลูกอ้อยถือเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ กล่าวคือ หากผู้ปลูกอ้อยมี การทำอาชีพอื่นๆ ที่มีรายได้ประจำ เช่น การรับจ้าง การปลูกยางพารา การประกอบธุรกิจส่วนตัว ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ก็อาจจะทำให้เกษตรกรเปลี่ยนอาชีพ หรือทำไร่อ้อยเป็นแค่อาชีพเสริมในขณะเดียวกันหากอ้อยมีราคาดี ก็อาจจะทำให้เกษตรกรหันมาปลูกอ้อยมากกว่าการไปทำอาชีพอื่นๆ เช่นกัน

บทที่ 7

ค่านิยมและทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและผู้ไม่ปลูกอ้อย

จังหวัดบุรีรัมย์มีกลุ่มชาติพันธุ์โบราณ 3 กลุ่มชาติพันธุ์ใหญ่ ประกอบด้วย กลุ่มชาติพันธุ์ลาว กลุ่มชาติพันธุ์เขมร และกลุ่มชาติพันธุ์กูย (ส่วย) ซึ่งทั้งสามกลุ่มชาติพันธุ์จะมีค่านิยม และทัศนคติในการปลูกอ้อย และไม่ปลูกอ้อยที่แตกต่างกันไป ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

7.1 ค่านิยมและทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

ค่านิยมและทัศนคติในการปลูกอ้อยของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 344 ราย ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

7.1.1 ค่านิยมและทัศนคติในการปลูกอ้อยของกลุ่มชาติพันธุ์ลาว กลุ่มชาติพันธุ์เขมร และกลุ่มชาติพันธุ์กูย (ส่วย)

กลุ่มชาติพันธุ์ลาว กลุ่มชาติพันธุ์เขมร และกลุ่มชาติพันธุ์กูย (ส่วย) ที่อาศัยอยู่ในรัศมี 50 กิโลเมตรจากโรงงาน จะมีค่านิยมและทัศนคติในการปลูกอ้อยเหมือนกัน โดยผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 295 ราย ร้อยละ 85.75 เพราะ โรงงานไปตั้งอยู่ในบริเวณที่กลุ่มชาติพันธุ์ลาวอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งอยู่บริเวณทางตอนเหนือของจังหวัดรองลงมาคือ กลุ่มชาติพันธุ์เขมร จำนวน 31 ราย ร้อยละ 9.01 และกลุ่มชาติพันธุ์กูย จำนวน 18 ราย ร้อยละ 5.23 จากการสอบถาม พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ มีค่านิยมและทัศนคติในการปลูกอ้อยที่ดี เพราะ มีการปลูกมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ตั้งแต่แรกเริ่มที่โรงงานก่อตั้ง ดังนั้นคนรุ่นหลังจึงมีทัศนคติที่ดีต่อการปลูกอ้อย เพราะเห็นว่า การปลูกอ้อยช่วยให้มีรายได้ที่ดี ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ทางโรงงานยังมีการสนับสนุน และช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยตลอดเวลา เพราะถ้าหากมีการส่งเสริมที่ดีและถูกต้องก็จะทำให้มีปริมาณอ้อยเข้าโรงงานเพิ่มมากขึ้น ส่งผลดีต่อเกษตรกรและต่อโรงงาน

7.1.2 ความเชื่อและสถานภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

เกษตรกรจำนวน 329 ราย หรือร้อยละ 95.63 มีความเชื่อว่าการทำไร่อ้อยสามารถได้เงินดีกว่าการปลูกพืชชนิดอื่นๆ และทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม จากการประเมินแบบสอบถาม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าการปลูกอ้อยได้เงินดีกว่าการปลูกพืชชนิดอื่นๆ เพราะลงทุนในการปลูกครั้งเดียวแต่สามารถให้ผลผลิตได้ถึง 1 – 6 ตอ สามารถช่วยลดต้นทุนในการซื้อพันธุ์อ้อย และลดค่าใช้จ่ายในการไถปรับหน้าดินได้ รวมทั้งทางโรงงานมีการสนับสนุนเงินทุนในการส่งเสริมการปลูกอ้อยให้กับเกษตรกร มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาให้คำแนะนำวิธีการปลูกอยู่ตลอด สามารถช่วยให้เกษตรกรรู้วิธีการปลูกอ้อยที่ถูกต้อง และได้ผลผลิตที่ดี โรงงานยังมีความต้องการผลผลิตอ้อยเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ทำให้เกิดความมั่นคงในอาชีพ และการขายในแต่ละครั้งสามารถได้ราคาที่ดีกว่าพืชชนิดอื่นๆ การกำหนดราคาในแต่ละปีมีความชัดเจน เป็นราคามาตรฐาน รวมทั้งทางโรงงานยังมีค่าความหวานของอ้อยให้อีกต่างหาก แยกจากน้ำหนักของอ้อย ทำให้เกษตรกรมีรายได้จากการปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น ช่วยให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ต่างจากการปลูกพืชชนิดอื่นๆ ที่ราคาไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับพ่อค้าคนกลางไม่เหมือนกับอ้อยที่ขายให้กับโรงงานโดยตรง

จากการประชุมเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยกลุ่มย่อย มีเกษตรกรหลายรายให้ความเห็นเกี่ยวกับการปลูกอ้อยว่า การทำไร่อ้อยสามารถได้เงินดีกว่าการปลูกพืชชนิดอื่นๆ และทำ

ให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นจากเดิม เช่น นายบุญมี พรหมสุข เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยเขตบริเวณโรงงานอ้อยและน้ำตาล ให้ความเห็นว่า “อ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีราคาดีกว่าพืชชนิดอื่นๆ สามารถช่วยแบ่งเบาภาระในครอบครัวและใช้หนี้สินของครอบครัวได้” นายสุเมธ กาญจนประดิษฐ์ ให้ความเห็นว่า “การปลูกอ้อยสามารถทำให้มีรายได้มั่นคงรวมทั้งมีการสนับสนุนจากโรงงานและรัฐบาลมีการสนับสนุนมีกฎหมายรองรับ” และยังมีความคิดเห็นจากนายสิงห์ จิตรโธสง ให้ความเห็นว่า “ราคาอ้อยมีความมั่นคง แม้บางปีจะราคาไม่ดีแต่ก็ไม่ขาดทุนยังมีกำไรมาใช้จ่ายและใช้หนี้ของครอบครัวได้” รวมทั้งนางสุนีย์ วรรณกิจ ให้ความเห็นว่า “อ้อยเป็นพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่เพราะทนแล้งและดูแลง่าย” เป็นต้น

ทั้งนี้ยังมีเกษตรกรจำนวน 15 ราย หรือร้อยละ 4.36 มีความเชื่อว่าการทำไร่อ้อยไม่แตกต่างจากการปลูกพืชชนิดอื่นๆ และไม่สามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นจากเดิม เพราะต้องใช้เงินลงทุนที่สูง แม้จะได้รายได้สูง แต่ก็ต้องจ่ายเงินสูงเช่นกัน รวมทั้งต้องเป็นหนี้โรงงานจำนวนมาก ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน และมีเกษตรกรบางรายลงทุนปลูกอ้อยแล้วไม่ได้ทุนคืนทำให้เกษตรกรมีทัศนคติเชิงลบต่อการปลูกอ้อย

นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยคิดที่จะเลิกปลูกอ้อย จำนวน 276 ราย หรือร้อยละ 80.23 เพราะรายได้ดีมีเงินในการใช้จ่ายในครอบครัว ทำให้การปลูกอ้อยกลายเป็นอาชีพหลัก มีเงินทุนสนับสนุนอีกทั้งยังสามารถช่วยให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี เพราะทางโรงงานจะคอยช่วยเหลือชุมชนอยู่เสมอ เช่น สร้างเส้นทางคมนาคม ช่วยเหลือและสนับสนุนให้เกษตรกรมีรายได้เสริม มอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียน เป็นต้น นอกจากนี้เกษตรกรให้ความเห็นว่า การปลูกอ้อยคุ้มค่ากว่าการปลูกพืชชนิดอื่นๆ และไม่เสี่ยงต่อการขาดทุน รวมทั้งยังมีเงินสนับสนุนจากโรงงานและจากรัฐบาล อีกทั้งอ้อยเป็นอาชีพหลักที่ทำมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ เป็นพืชที่ปลูกแล้วมีความคุ้มค่าและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ที่ตนเองมีอยู่ แต่ก็มีเกษตรกรบางส่วนที่อยากเลิกปลูกอ้อยจำนวน 68 ราย หรือร้อยละ 19.76 เพราะคิดว่า การปลูกอ้อยใช้เงินลงทุนที่สูง ไม่ว่าจะเป็นพันธุ์อ้อย ปุ๋ย ค่าแรงในการเก็บเกี่ยวและขนส่ง ล้วนแต่มีราคาที่สูง อีกทั้งแรงงานก็หายาก หากหาแรงงานไม่ได้ก็จะไม่สามารถตัดอ้อยทันฤดูเปิดหีบของโรงงาน ส่งผลเสียต่อเกษตรกรอย่างหนัก และมีความเสี่ยงที่อ้อยจะไม่ออกหากเกิดปัญหาร้ายแรง นอกจากนี้เกษตรกรยังขาดความรู้ในการปลูกอ้อยที่ดีพอทำให้อ้อยมีปริมาณผลผลิตไม่มากเท่าที่ควร รวมทั้งเกษตรกรไม่มีเงินลงทุนและมีพื้นที่ในการปลูกพืชไร่ไม่มากนัก จึงอยากที่จะเลิกปลูกอ้อยแล้วหันมาปลูกข้าวเพื่อไว้ใช้บริโภคในครอบครัวแทน

7.1.3 บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการปลูกอ้อยของเกษตรกร

เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่มีความสนใจในการปลูกอ้อยด้วยตนเอง ร้อยละ 38.36 เพราะมีพื้นที่ ที่ใกล้เคียงบริเวณโรงงาน และมีเครือข่ายที่ปลูกอ้อยแล้วได้รายได้ที่ดี จึงเกิดความสนใจในการปลูกอ้อยเพื่อที่จะสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว รองลงมาคือโรงงานแนะนำเข้าสู่อาชีพ ร้อยละ 21.63 โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์จะมีการออกแนะนำให้ความรู้เกษตรกรโดยผ่านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นหลักในการพูดโน้มน้าวใจให้เกษตรกรที่มีพื้นที่หันมาปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้นโดยมีการพูดถึงข้อดีต่างๆจากการปลูกอ้อยทำให้เกษตรกรเกิดความสนใจในการปลูกอ้อย รองลงมาเป็นอาชีพที่สืบทอดมาจากครอบครัว ร้อยละ 18.18 เกษตรกรมีการทำอาชีพปลูกอ้อยรุ่นต่อรุ่นมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ทำให้อาชีพปลูกอ้อยเป็นอาชีพหลักของครอบครัว รองลงมาคือ หัวหน้าแนะนำเข้าสู่อาชีพ ร้อยละ 11.63 ในพื้นที่ต่างๆ จะมีหัวหน้าโซนในการปลูกอ้อยคอยดูแล และสนับสนุนผู้ปลูกอ้อย และหาพื้นที่ในการปลูกอ้อยเพิ่ม โดยมีการชักชวนคนรู้จักมาร่วม

ในการปลูกอ้อย รองลงมาคือ เพื่อนแนะนำเข้าสู่อาชีพ ร้อยละ 8.18 เป็นการที่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยชักชวนเพื่อน หรือคนรู้จักให้มาปลูกอ้อยร่วมกัน โดยแสดงให้เห็นถึงผลตอบแทนที่จะได้รับ และมีนายทุนส่งเสริมอาชีพ ร้อยละ 2 เป็นการที่เมื่อนายทุนมาสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกอ้อย โดยจะรับซื้ออ้อยจากเกษตรกรถึงไร่ เกษตรกรมีหน้าที่แค่ขายอ้อยให้นายทุน แล้วนายทุนจะตัดและขนส่งอ้อยไปขายต่อให้กับโรงงานเอง และจากการสอบถามพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ในบริเวณใกล้เคียงโรงงานนิยมปลูกอ้อย เพราะไม่รู้ว่าจะปลูกอะไร รวมทั้งมีโรงงานมาตั้ง จึงหันมาปลูกอ้อยแทนที่จากการปลูกข้าวเพราะการปลูกข้าวจะไม่ได้ราคาเท่าการปลูกอ้อย ดังนั้นเกษตรกรจึงเกิดความสนใจที่จะปลูกอ้อยจนขยายวงกว้างมาถึงปัจจุบัน

7.2 ค่านิยมและทัศนคติของผู้ไม่ปลูกอ้อย

ค่านิยมและทัศนคติในการไม่ปลูกอ้อยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 116 ราย ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

7.2.1 ค่านิยมและทัศนคติในการไม่ปลูกอ้อยของกลุ่มชาติพันธุ์ลาว กลุ่มชาติพันธุ์เขมร และกลุ่มชาติพันธุ์ญ (ส่วย)

กลุ่มชาติพันธุ์ลาว กลุ่มชาติพันธุ์เขมร และกลุ่มชาติพันธุ์ญ (ส่วย) ที่อยู่ไกลจากรัศมี 50 กิโลเมตรจากโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ จะมีค่านิยมและทัศนคติในการไม่ปลูกอ้อยที่เหมือนกัน โดยกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไม่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์เขมร และกลุ่มชาติพันธุ์ญ (ส่วย) เพราะ โรงงานตั้งอยู่ห่างจากบริเวณที่กลุ่มชาติพันธุ์เขมร และกลุ่มชาติพันธุ์ญ (ส่วย) อาศัยอยู่และยังมีกลุ่มชาติพันธุ์ลาวบ้างเล็กน้อยที่ไม่อยากปลูกอ้อย ซึ่งส่วนใหญ่อยู่บริเวณทางตอนกลางและตอนใต้ของจังหวัด

สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงโรงงานแต่ไม่ได้ปลูกอ้อย ประกอบด้วย กลุ่มชาติพันธุ์ลาว รองลงมา คือ กลุ่มชาติพันธุ์เขมร และกลุ่มชาติพันธุ์ญ (ส่วย) ตามลำดับ ซึ่งจากการสอบถาม พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ที่ไม่ปลูกอ้อยมีค่านิยมและทัศนคติในการปลูกอ้อยที่ไม่ดี เพราะ เคยทำแล้วประสบกับปัญหาภาวะขาดทุนไม่คุ้มค่ากับการลงทุน และไม่มีแรงงาน อีกทั้งไม่เคยปลูกอ้อยมาก่อนทำให้ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการปลูกอ้อย รวมทั้งไม่มีเงินทุนในการปลูกอ้อยและอยู่ห่างไกลจากโรงงาน

7.2.2 ทัศนคติที่มีต่ออาชีพการทำไร่อ้อย

ทัศนคติของผู้ไม่ปลูกอ้อย จำนวน 97 ราย หรือร้อยละ 83.62 ไม่มีความคิดอยากที่จะปลูกอ้อย เพราะ ไม่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อย และการปลูกอ้อยมีต้นทุนที่สูง ต้องเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ มากพอสมควร อีกทั้งไม่มีอุปกรณ์หรือแรงงานในการทำไร่อ้อย รวมทั้งผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกอ้อย ลงทุนปลูกอ้อยแล้วไม่ได้ผลผลิตทำให้ไม่มีผลผลิตส่งโรงงานก่อให้เกิดหนี้สินต่อตัวเกษตรกรเองและครอบครัว นอกจากนั้นอาชีพชาวไร่อ้อยไม่ใช่อาชีพที่ทำมาตั้งแต่บรรพบุรุษ จึงทำให้ไม่ค่อยมีใครมีความสนใจที่อยากจะทำไร่อ้อย อีกทั้งสมาชิกในครอบครัวไม่สนับสนุน และไม่เห็นด้วยที่จะทำอาชีพไร่อ้อย จากการประเมินแบบสอบถามพบว่า มีสมาชิกในครัวเรือนไม่เห็นด้วยที่จะทำอาชีพไร่อ้อย จำนวน 102 ราย ดังนั้นจึงมีความลำบากที่จะเพิ่มปริมาณพื้นที่ในการปลูกอ้อยจากผู้ที่เคยปลูกอ้อยแล้วไม่ประสบผลสำเร็จ

สำหรับผู้ไม่ปลูกอ้อยจำนวน 19 ราย หรือร้อยละ 16.37 ก็มีความคิดที่จะหันมาปลูกอ้อย เพราะรายได้ดีไม่เหมือนกับข้าวที่ยังปลูกยิ่งขาดทุน เพราะไม่มีการกำหนดราคามาตรฐานที่

ไม่แน่นอนต้องผ่านพ่อค้าคนกลางทำให้ข้าวถูกกดราคา ดังนั้นจึงมีความคิดที่จะมาทำไร่อ้อย แต่จะต้องใช้เวลาในการศึกษาและหาความรู้ก่อนที่จะผันตัวจากชาวนามาเป็นชาวไร่อ้อย และจากการสอบถาม พบว่า ผู้ไม่ปลูกอ้อยมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนพื้นที่นามาปลูกอ้อยในปีต่อมา ประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ โดยให้เหตุผลว่า จำเป็นต้องเหลือพื้นที่นาไว้สำหรับปลูกข้าวเพื่อบริโภคในครัวเรือน ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรตัดสินใจเปลี่ยนพื้นที่นามาปลูกอ้อย เนื่องจากรายได้สูงกว่าปลูกข้าว รองลงมาคือ มีการกำหนดราคาโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง นอกจากนี้ เมื่อเห็นเกษตรกรที่ปลูกอ้อยได้รับผลตอบแทนดี ก็เป็นแรงจูงใจในการเปลี่ยนมาปลูกอ้อย เช่นกัน จากการประเมินแบบสอบถามพบว่า มีสมาชิกในครัวเรือนเห็นด้วยที่จะทำอาชีพไร่อ้อย จำนวน 14 ราย ซึ่งผู้ไม่ปลูกอ้อยที่สนใจจะปลูกอ้อยเป็นกลุ่มที่มีพื้นที่หลายแปลง และมีเงินทุนในการทำเกษตร ดังนั้นการที่จะเพิ่มปริมาณพื้นที่ในการปลูกอ้อยให้สูงขึ้น ควรเน้นไปเน้นไปที่กลุ่มนายทุน หรือกลุ่มผู้ที่มีพื้นที่หลายแปลง เพราะการปลูกอ้อยต้องใช้พื้นที่และการลงทุนที่สูง ถ้าหากมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ถูกต้อง ก็อาจจะทำให้ปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้นในอนาคตต่อไป

7.3 ทศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่มีต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย

เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเขตบริเวณโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยที่ดี เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยได้มีการเข้าไปแนะนำและให้ความรู้แก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ และมีการประสานงานพร้อมให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรอยู่เป็นประจำ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสามารถจะช่วยให้เกษตรกรมีผลผลิตจากการปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น เพราะ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีการแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอ้อยอย่างถูกต้องและครบถ้วน รวมทั้งมีการช่วยเหลือปัญหาเกี่ยวกับอ้อยต่างๆอย่างดี ทำให้เกษตรกรมีความรู้ที่จะบริหารจัดการไร่อ้อยได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีผลผลิตเป็นที่น่าพอใจ

นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรบางรายที่ไม่นิยมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย เพราะดูแลไม่ทั่วถึง และชอบทำให้เกษตรกรเป็นหนี้จากการซื้อสินค้าจากโรงงานเพื่อนำมาใช้ในไร่อ้อย และเกษตรกรบางรายคิดว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีการจัดคิวที่ไม่เป็นธรรม มีการดูแลแต่เกษตรกร ผู้ปลูกอ้อยรายใหญ่ ไม่ค่อยดูแลเกษตรกรรายเล็กมากเท่าไร อีกทั้งเวลาตัดอ้อยเสร็จแล้วต้องใช้เวลาานมากกว่าจะได้นำอ้อยเข้าโรงงาน ทำให้อ้อยมีน้ำหนักลดลง รวมทั้งยังมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมบางรายมีการซื้ออ้อยเหมาไร่จากเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยเองในราคาที่ต่ำกว่าโรงงานแล้วนำไปขายในโรงงานที่มีราคาดีกว่าอีกด้วย และยังมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมที่มีความรู้ ความสามารถที่ไม่เพียงพอ และไม่มีทักษะในการบริหารจัดการและการโน้มน้าวใจเกษตรกร ประกอบกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมบางรายมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น มีการจัดคิวที่ไม่เป็นธรรม เอื้อประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมชอบใช้อำนาจหน้าที่บังคับชาวไร่เพื่อผลประโยชน์แก่ตัวเอง ไม่มีการการติดต่อสื่อสารและดูแลให้ความรู้ในการปลูกอ้อยแก่เกษตรกร รวมทั้งไม่มีการทำความเข้าใจกับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเรื่องของวิธีการ และนวัตกรรมใหม่ๆ เกี่ยวกับการปลูกอ้อย ดังนั้นโรงงานควรที่จะมีการดูแล และควบคุมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น ควรมีการจัดระบบการทำงานให้เท่าเทียมกัน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรออกตรวจพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ เพราะถ้าหากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมบริการดี ก็อาจจะส่งผลให้เกษตรกรหันมาปลูกอ้อยมากยิ่งขึ้น ส่งผลดีต่อโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ในอนาคตต่อไป

7.4 ปัจจัยด้านค่านิยมและทัศนคติที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง

ปัจจัยด้านค่านิยมและทัศนคติที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง ประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ และเหตุผลประกอบ ดังนี้

ตารางที่ 7.1 แสดงปัจจัยด้านค่านิยมและทัศนคติที่มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง

ที่	ปัจจัยที่มีผลต่อค่านิยมและทัศนคติในการปลูกอ้อย	เหตุ – ผล
1	กลุ่มชาติพันธุ์	กลุ่มชาติพันธุ์เป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อปริมาณการปลูกอ้อยให้เพิ่มขึ้น - ลดลงได้ กล่าวคือ กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ จะมีค่านิยมในการประกอบอาชีพที่คล้ายคลึงกันตามบริบทของพื้นที่ ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีการปลูกอ้อยมากที่สุดคือ กลุ่มชาติพันธุ์ลาว เพราะ โรงงานได้มีการไปตั้งอยู่ในบริเวณที่กลุ่มชาติพันธุ์ลาวอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการปลูกอ้อย รวมทั้งได้รับความรู้ วิธีการในการปลูกอ้อยสืบเนื่องมาเป็นรุ่นๆ อีกทั้งมีการส่งเสริมจากโรงงาน ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ลาวมีค่านิยมและทัศนคติที่ดีต่อโรงงานและต่ออาชีพชาวไร่อ้อย รองลงมาคือ กลุ่มชาติพันธุ์เขมร และกวยตามลำดับ
2	ความเชื่อ	ความเชื่อในการปลูกอ้อยเป็นสิ่งที่สำคัญมากอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้ปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น เพราะ ปัจจุบัน (2559) เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ไม่ได้ปลูกอ้อยยังมีความเชื่อในทางลบเกี่ยวกับการปลูกอ้อย เช่น ต้องใช้เงินลงทุนที่สูงมาก กลัวขาดทุน กลัวมีปัญหากับผู้ที่มีอิทธิพลในเรื่องของการจัดคิวอ้อย กลัวเป็นหนี้โรงงานมากจนไม่สามารถใช้หนี้ได้ เป็นต้น ดังนั้นต้องมีการทำลายความเชื่อที่ผิดแล้วมีการแสดงให้เห็นว่าการปลูกอ้อยสามารถที่จะทำให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแต่ถ้าหากยังไม่มีการแก้ไขปัญหในเรื่องของความเชื่อที่ผิดให้หมดไป อัตราปริมาณการปลูกอ้อยก็จะคงที่หรือลดลง สำหรับเกษตรกรที่ปลูกอ้อยจะมีความเชื่อแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ (1) เกษตรกรที่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยเป็นของตนเอง จะมีความเชื่อว่าถ้าหากปลูกอ้อยทั้งหมดอาจจะส่งผลกระทบต่อรายได้เมื่อเกิดปัญหาราคาอ้อยตกต่ำ ดังนั้นจึงมีการปลูกพืชชนิดอื่นๆไว้ เช่น มันสำปะหลัง ข้าว ยางพารา เพื่อป้องกันผลกระทบเวลาเกิดปัญหาราคาผลผลิตไม่ดี (2) ความเชื่อของเกษตรกรที่ไม่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยเป็นของตนเอง เกษตรกรกลุ่มนี้มีความเชื่อที่จะหวังให้อาชีพไร่อ้อยจะสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยมีการไปเช่าพื้นที่มาปลูกอ้อย ตามกำลังที่ตนเองจะสามารถจ่ายได้

ที่	ปัจจัยที่มีผลต่อค่านิยมและทัศนคติในการปลูกอ้อย	เหตุ - ผล
		(3) เกษตรกรที่รับราชการ เกษตรกรกลุ่มนี้จะปลูกอ้อยตามสภาพพื้นที่ของตนเอง โดยอาจจะปลูกอ้อยเป็นอาชีพเสริม ถ้าหากอ้อยมีราคาที่ดีก็อาจจะส่งผลในการปลูกอ้อยในปีต่อไป แต่ถ้าหากอ้อยราคาไม่ดี ก็อาจจะแปรสภาพพื้นที่ไปปลูกพืชชนิดอื่นๆที่สามารถได้กำไรที่ดี คำนวณค่ากับการลงทุน (4) เกษตรกรที่เป็นนายทุน เกษตรกรกลุ่มนี้จะลงทุนในการปลูกอ้อยเมื่อ อ้อยมีรายได้ดี โดยการใช้พื้นที่ ที่ตนเองมีอยู่ หรือไปเช่าพื้นที่ต่างๆ มาปลูกอ้อย โดยเกษตรกรให้ความเห็นว่าถ้าหากอ้อยราคาก็ถือว่าได้กำไร แต่ถ้าหากอ้อยราคาไม่ดีก็ขอแค่ได้ทุนกลับคืน
3	ครอบครัวและเครือญาติ	ครอบครัวและเครือญาติถือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อการตัดสินใจในการปลูกอ้อยของคนในครัวเรือน เพราะการที่จะตัดสินใจปลูก หรือไม่ปลูกอ้อยก็ขึ้นอยู่กับสมาชิกในครอบครัวว่าเห็นชอบหรือไม่ ถ้าสมาชิกในครอบครัวเห็นชอบ ปริมาณการปลูกอ้อยก็จะเพิ่มขึ้น ซึ่งอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการปลูกอ้อยของเกษตรกร มาจากการเกิดความสนใจในการปลูกอ้อยด้วยตัวเอง ทั้งนี้มาจากความรู้และประสบการณ์ รองลงมาคือ เป็นอาชีพที่สืบทอดจากครอบครัว ลำดับต่อมาคือ โรงงานแนะนำเชิญชวนเข้าสู่อาชีพ และเพื่อนแนะนำเข้าสู่อาชีพ ตามลำดับ

บทที่ 8

การวิเคราะห์ผลการศึกษา

การศึกษาแนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลของจังหวัดบุรีรัมย์ คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลการศึกษา ประกอบด้วยบริบทของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย บทบาทการส่งเสริมของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ การเปรียบเทียบรายได้ – รายจ่าย คำนายมและทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและผู้ไม่ปลูกอ้อย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

8.1 การวิเคราะห์ผลการศึกษา

แนวทางในการจัดการปริมาณอ้อยและน้ำตาลในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์จะสามารถเพิ่มขึ้นได้นั้น ขึ้นอยู่กับค่าใช้จ่ายในการลงทุนและผลตอบแทนด้านราคาที่ดี โดยส่วนใหญ่เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในเรื่องของค่าตัดอ้อย ค่าขนส่งอ้อย และค่าปุ๋ยที่มีราคาสูงมาก ทำให้เกษตรกรบางรายไม่มีเงินทุนเพียงพอ และปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เมื่อเกษตรกรสนใจมาปลูกอ้อยแล้วจะมีการไปกู้เงินโรงงานมาลงทุนในการปลูกอ้อยในจำนวนที่มาก แล้วในแต่ละปีเกษตรกรจะจ่ายหนี้ให้โรงงานส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งเก็บไว้ใช้จ่าย พอปีต่อไปเกษตรกรก็กู้เงินมาลงทุนอีก พอขายอ้อยได้ก็ไปจ่ายให้โรงงานส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งก็ไว้ใช้จ่าย วนเวียนไปเรื่อยๆ เช่นนี้ทุกปี ทำให้ผู้ที่สนใจจะปลูกอ้อยมีความกลัวที่จะลงทุนในส่วนนี้ ทำให้ความคิดที่จะปลูกอ้อยหยุดชะงักลง ดังนั้นโรงงานจะต้องมีการบริหารจัดการในส่วนนี้ให้ดียิ่งขึ้น และทำลายความเชื่อต่างๆ ในการปลูกอ้อยให้หมดไปเพื่อที่จะได้เพิ่มผลผลิตในการปลูกอ้อยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล

8.1.1 การวิเคราะห์บริบทของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์โดยส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยขนาดเล็ก ซึ่งมีต้นทุนในการทำไร่อ้อยไม่มากนัก ส่วนใหญ่มีความประสงค์อยากปลูกอ้อยเพราะมีรายได้ดี และมีโรงงานอยู่ในพื้นที่บริเวณใกล้เคียง ซึ่งเกษตรกรจะมีผลผลิตของอ้อยปลูกใหม่เฉลี่ย 18 - 20 ตัน/ไร่ อ้อยต่อที่ 1 ได้ปริมาณผลผลิต ที่ 15 - 18 ตัน/ไร่ อ้อยต่อที่ 2 มีปริมาณผลผลิตที่ 12 - 15 ตัน/ไร่ และอ้อยต่อที่ 3 มีปริมาณเฉลี่ย 10 - 15 ตันต่อไร่ อ้อยต่อ 4 และ 5 มีปริมาณเฉลี่ย 10 - 12 ตัน/ไร่ เช่นกัน ในแต่ละปีราคาอ้อยจะขึ้นลงตามกลไกราคาที่กำหนด

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจำนวนทั้งหมด 344 ราย เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจะมีบริบทต่างๆ ที่คล้ายกัน ทั้งทางด้านภาษาและวัฒนธรรมอีกทั้งยังอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานโดยมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายอาศัยอยู่ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ลาว กลุ่มชาติพันธุ์กูย (ส่วย) และกลุ่มชาติพันธุ์เขมร ซึ่งเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเขตพื้นที่โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ ในพื้นที่รัศมี 50 กิโลเมตร ประกอบด้วย อำเภอเมืองบุรีรัมย์ ร้อยละ 0.98 อำเภอคูเมือง ร้อยละ 6.17 อำเภอสตึก ร้อยละ 4.17 อำเภอแคนดง ร้อยละ 1.24 อำเภอบ้านด่าน ร้อยละ 5.94 และอำเภอลำปลายมาศ ร้อยละ 1.19 นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะเป็นเพศชายมากกว่า เพราะอาจเกิดจากเพศชายมีความแข็งแรงและความคล่องตัวในการทำไร่อ้อยมากกว่าเพศหญิง โดยเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะมีอายุที่ 41 - 60 ปี เพราะเป็นช่วงอายุที่ต้องดูแลครอบครัวและหารายได้มาใช้จุนเจือในครัวเรือน ถ้ามีอายุมากกว่านี้เกษตรกรจะไม่มีแรงในการทำไร่อ้อย หรือถ้ามีอายุน้อยกว่านี้ก็ยังไม่อยากทำอ้อย หรือมีอาชีพอื่นที่ทำแล้วสบายกว่าและได้รายได้ดีกว่าจึงยังไม่มี ความสนใจในการปลูกอ้อย ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่า ในปัจจุบันคนรุ่นใหม่บางส่วนจะไม่หันมาปลูกอ้อย เพราะมีความรู้ ความสามารถจากการเรียน การศึกษาในระดับที่สูง และเมื่อมี

งานที่ดีทำอาจจะให้พ่อแม่เลิกปลูกอ้อย เพราะไม่อยากให้พ่อแม่ลำบากหรืออาจจะมีการให้ผู้อื่นเช่า ที่ในการปลูกอ้อย และอาจจะจ้างให้ผู้อื่นมาทำมาดูแลแทน เป็นต้น และยังมีคนรุ่นใหม่บางส่วนให้ความเห็นว่า ปัจจุบันยังไม่อยากที่จะทำแต่เมื่อมีอายุโตพอหรือถึงวัยทำงานแล้วก็อาจจะหันมาปลูกอ้อยเพื่อที่จะสร้างรายได้ให้กับครอบครัวต่อไป โดยเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจะมีการปลูกอ้อยต่อมาจากบรรพบุรุษ เพราะเป็นอาชีพหลักที่ทำตามกันมา รวมทั้งพื้นที่ในการปลูกอ้อยมีความเหมาะสม โดยครอบครัวเริ่มปลูกตั้งแต่มีโรงงานเข้ามาตั้งในพื้นที่ และเมื่อพิจารณารายครัวเรือน พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนจะเฉลี่ยอยู่ที่ 3 – 5 ราย โดยมีจำนวนเพศชายเฉลี่ย 2 – 4 ราย เพศหญิงมีจำนวนเฉลี่ย 2 – 5 รายต่อครัวเรือน และมีผู้ที่สนใจจะปลูกอ้อยอย่างน้อยเฉลี่ย 2 ราย ต่อครัวเรือน ส่วนสมาชิกที่ไม่ได้ปลูกอ้อยมีจำนวนเฉลี่ย 3 ราย ต่อครัวเรือน และจะมีการทำอาชีพอื่น เช่น ทำงานโรงงาน รับราชการ เป็นนักเรียน นักศึกษา เป็นต้น เมื่อสอบถามถึงสมาชิกที่ไม่ปลูกอ้อยพบว่าเหตุที่ไม่ปลูกอ้อย เพราะไม่อยากลำบาก อยากรเรียนสูงๆ แล้วหางานที่ดีทำ รวมทั้งการปลูกอ้อยต้องใช้เงินลงทุนที่สูงมาก กลัวลงทุนไปแล้วไม่คุ้มกับรายได้ที่รับมา เพราะราคาอ้อยมีความผันผวนไม่แน่นอน ดังนั้นจึงมีความคิดว่า ถ้าพ่อแม่ทำอ้อยไม่ไหวแล้วก็จะเปลี่ยนไร่อ้อยให้เป็นสวนผสมเพื่อที่จะไว้กินไว้ใช้ในครัวเรือน แต่ตอนนี้พ่อแม่ยังอยากทำไร่อ้อยอยู่เลยต้องให้พ่อแม่ทำต่อไป

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์แล้วพบว่า เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์มีกลุ่มผู้ปลูกอ้อยอยู่ 4 กลุ่ม คือ

- เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่ทำอาชีพเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียว ส่วนใหญ่เกษตรกรกลุ่มนี้จะมีรายได้จากการทำไร่อ้อยเป็นอาชีพหลัก และมีการทำอาชีพอื่นๆ ประกอบ เช่น การปลูกพืชผักเพื่อจำหน่ายเลี้ยงชีพในแต่ละวัน ทั้งนี้รายได้แต่ละปีก็ขึ้นอยู่กับพื้นที่ของเกษตรกรว่ามีมากน้อยเพียงใด แต่ส่วนใหญ่เกษตรกรกลุ่มนี้เป็นเกษตรกรรายเล็ก โรงงานจึงควรให้ความสำคัญเพราะปัจจุบันเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายเล็ก โรงงานจึงควรดูแลและสนับสนุน เพราะถ้าหากเกษตรกรกลุ่มนี้เลิกปลูกอ้อยก็อาจจะส่งผลกระทบต่อโรงงานอย่างหนัก

- เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่รับราชการ เกษตรกรกลุ่มนี้จะไม่ค่อยมีการดูแลไร่อ้อยของตนเองมากนัก ส่วนใหญ่จะมีการจ้างและจัดหาคนงานมาช่วยในการดูแลไร่อ้อยส่วนตนเองจะมีหน้าที่ในการจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ จากการทำไร่อ้อย เกษตรกรกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และข้าราชการต่างๆ ซึ่งมีอิทธิพลในการช่วยส่งเสริมให้มีการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น หรือลดลงได้ กล่าวคือ เกษตรกรกลุ่มนี้จะมีความสำคัญต่อการโน้มน้าวจิตใจของเกษตรกรกลุ่มอื่นเมื่อเห็นผู้นำทำไร่อ้อยแล้วมีรายได้ดี ก็เกิดการอยากทำตาม ถ้าหากโรงงานมีการรักษาเกษตรกรกลุ่มนี้ไว้ก็จะส่งผลดีต่อโรงงานเป็นอย่างมาก

- เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่เป็นนายทุน เกษตรกรกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีจำนวนพื้นที่ในการปลูกอ้อย 100 ไร่ขึ้นไป และมีทุนในการปลูกอ้อยค่อนข้างสูง เกษตรกรกลุ่มนี้จะมีการเช่าที่ในการปลูกอ้อย หรือมีที่หลายแปลงในการปลูกอ้อย รวมทั้งมีการสนับสนุนเกษตรกรรายเล็กให้มาปลูกอ้อยให้ตนเอง โดยจะแบ่งรายได้จากการขายอ้อยให้เปรียบเสมือนการจ้างให้ผู้อื่นมาทำแทนแล้วตนเองก็ให้เงินสนับสนุน พอถึงฤดูการขายอ้อยก็แบ่งเงินให้กับเกษตรกรที่ตนเองจ้างมาตามความเหมาะสม

- เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่เช่าที่ เกษตรกรกลุ่มนี้จะมีความมั่นคงในการปลูกอ้อยเพียงแค่ 3 ปี กล่าวคือ ในการเช่าที่เพื่อทำการปลูกอ้อยโดยส่วนใหญ่จะมีสัญญาเช่าที่ 3 ปี โดยต้องจ่ายค่าเช่าทั้งหมดในปีแรก เกษตรกรกลุ่มนี้เสี่ยงต่อการขาดทุนเป็นอย่างมาก เพราะถ้าหากเกษตรกรปลูกอ้อยใหม่แล้วไม่ได้ผลผลิตก็จะประสบกับภาวะขาดทุนทันทีไม่คุ้มค่ากับเงินที่ลงทุน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพื้นที่ที่มีจำนวนการปลูกอ้อยลดลงเกิดจากการเลิกปลูกอ้อยในพื้นที่เช่า เพราะอ้อยมั่งอกหรือประสบกับปัญหาต่างๆ เกษตรกรจะขาดทุนทันที

8.1.2 การวิเคราะห์บทบาทการส่งเสริมของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์จะมีการส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเรื่องของเงินกู้ให้กับเกษตรกร โดยให้เงินกู้ในวงเงินตามงบประมาณต่างๆ จึงทำให้เกษตรกรแต่ละรายติดหนี้โรงงานเป็นจำนวนมาก ทำให้เกษตรกรหลายรายไม่อยากจะปลูกอ้อยเพราะไม่อยากจะเป็นหนี้โรงงานจากเงินที่กู้มาลงทุน และจากการแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้ซื้อปุ๋ย ซื้อผลิตภัณฑ์ต่างๆ จากโรงงาน รวมทั้งในบางพื้นที่มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมที่มีความรู้ ความสามารถที่ไม่เพียงพอ และไม่มีทักษะในการบริหารจัดการและในการโน้มน้าวใจเกษตรกร ประกอบกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมบางรายมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เจ้าหน้าที่ส่งเสริมชอบใช้อำนาจหน้าที่บังคับชาวไร่เพื่อผลประโยชน์แก่ตัวเอง ไม่มีการการติดต่อสื่อสารและดูแลให้ความรู้ในการปลูกอ้อยแก่เกษตรกรรวมทั้งไม่มีการทำความเข้าใจกับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเรื่องของวิธีการ และนวัตกรรมใหม่ๆ เกี่ยวกับการปลูกอ้อย นอกจากนี้เกษตรกรเองไม่ยอมรับสิ่งใหม่ๆ ที่โรงงานแนะนำ มีการยึดถือวิธีการและความเชื่อเก่าๆ เกี่ยวกับการปลูกอ้อย ซึ่งในปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ดังนั้นเกษตรกรเองควรปรับมาใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ประกอบกับวิธีการและความเชื่อที่ตนเองถนัดเพื่อที่จะได้เพิ่มผลผลิตที่มากขึ้น และเกษตรกรบางรายไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการปลูกอ้อย จึงทำให้มีผลผลิตน้อยลงจนในที่สุดก็เลิกปลูกอ้อยไปปลูกพืชชนิดอื่นแทน

บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมโดยส่วนใหญ่จะมีการจัดทำสัญญา/ต่อสัญญาและส่งเสริมการปลูกอ้อยและดูแลให้ความรู้ แนะนำวิธีการต่างๆ ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ซึ่งจากวิเคราะห์พบว่า บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมโดยส่วนใหญ่สามารถที่จะช่วยส่งเสริมเกษตรกรได้ เพราะมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการส่งเสริมอ้อยเป็นอย่างดี แต่ก็มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยบางโซนที่อยากจะให้ปรับบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมโดยเฉพาะการช่วยกันทำลายความเชื่อที่ผิดๆ ของเกษตรกรให้สามารถเปิดใจรับรู้ข้อมูลใหม่ให้มากขึ้นเพราะจะเป็นผลดีต่อเกษตรกรเองในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยก็อาจจะมีความขัดแย้งกันบ้าง เพราะเกิดจากความไม่เข้าใจในการทำอ้อย และยังมีความเชื่อที่ผิดๆ เกี่ยวกับการปลูกอ้อยโดยไม่เปิดรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยอาจจะมียุทธศาสตร์ความรู้ที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นก็ต้องมีการประชุมหารือ และปรับความเข้าใจต่อกัน เพื่อให้การปลูกอ้อยมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ควรที่จะมีการปรับระบบการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมขึ้นใหม่เพื่อให้การบริหารและการส่งเสริมมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมทำงานส่งเสริมอย่างเดียวเพื่อให้การดูแลและให้คำแนะนำเกษตรกรให้สามารถปลูกอ้อยให้มีผลผลิตที่ดี ไม่ควรให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมทำงานสินเชื่อกับเกษตรกร เพราะถ้าหากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมทำงานหลายอย่างจะไม่มีเวลาไปดูแลเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเขตความรับผิดชอบของตนเอง รวมทั้งอาจส่งผลกระทบต่อความต้องการอยากที่จะปลูกอ้อยของเกษตรกร กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรพบกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรกรก็ไม่อยากจะคุยด้วยเพราะกลัวนักส่งเสริมจะทวงหนี้หรือให้ไปซื้อสินค้าจากโรงงานที่ทำให้เกษตรกรต้องเสียเงิน ดังนั้นโรงงานน้ำตาลควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีหน้าที่ส่งเสริมเพียงอย่างเดียวเพื่อประสิทธิภาพในการบริการและยังเป็นการช่วยให้เกษตรกรมีความกล้าที่จะมาขอคำแนะนำ และยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี

ให้กับโรงงานอีกด้วย ทั้งนี้โรงงานจะต้องทำตนเองให้เป็นที่รักของสังคมทั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและกลุ่มเกษตรกรผู้ไม่ปลูกอ้อย โดยอาจจะมีการกิจกิจกรรมต่างๆให้มากขึ้น การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน การให้ความสำคัญกับเทศกาลและวันสำคัญต่างๆที่คนในพื้นที่จัดขึ้น รวมทั้งออกพื้นที่พบปะพูดคุยกับเกษตรกรกลุ่มต่างๆอย่างเป็นกันเองเปรียบเสมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน ร่วมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำสาธารณประโยชน์ในพื้นที่ต่างๆ ที่โรงงานรับผิดชอบ และสิ่งที่สำคัญโรงงานจะต้องมีการสนับสนุนและส่งเสริมเกษตรกรอย่างต่อเนื่องไม่เอาเปรียบเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายเล็ก รวมทั้งจะต้องมีระบบในการบริหารจัดการภาระงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมอย่างชัดเจนไม่ควรที่ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมทำงานหลายตำแหน่งเพราะอาจเกิดความสับสนและให้บริการด้านการส่งเสริมไม่ดีพอ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมถือว่าเป็นบุคคลสำคัญที่มีผลทำให้เกษตรกรปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือทำให้มีการเลิกปลูกอ้อยของเกษตรกรได้ ดังนั้นโรงงานต้องบริหารจัดการเจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพพร้อมที่จะบริการเกษตรกรอย่างแท้จริงและประการสำคัญควรทำให้เกษตรกรรักโรงงานน้ำตาลเหมือนตัวเองเป็นเจ้าของ โดยอาจจะให้เกษตรกรถือกรรมสิทธิ์หุ้นส่วนในการครอบครองและเปิดโอกาสให้เกษตรกรทุกระดับ ทุกโซนพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานมากขึ้นเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจความเชื่อถือซึ่งกันและกันให้มากขึ้น

นอกจากนี้จากการวิเคราะห์และสำรวจพื้นที่พบว่า โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรในเรื่องของการเปิดลานรับซื้ออ้อยจากเกษตรกรที่เข้าโควตาให้กับกลุ่มนายทุนหรือกลุ่มหัวหน้าเพื่อนำอ้อยไปขายต่อให้กับโรงงาน โดยเกษตรกรที่นำอ้อยมาส่งที่ลานรับซื้ออ้อยจะได้ค่าอ้อยเท่ากับราคาโรงงาน แต่จะถูกหักค่าสูญเสียในลาน 1.5 % และถูกหักค่าขนส่งอ้อยแต่ค่าขนส่งจะมีราคาที่ถูกลงกว่าจัดการขนส่งเอง แต่จะได้ค่าความหวานรวมของวันที่นำส่งโรงงาน ทั้งนี้ก็มีเกษตรกรในพื้นที่บางส่วนที่ถูกเอาเปรียบจากการนำอ้อยไปส่งที่ลานรับซื้ออ้อย เช่นไม่ได้ราคาเต็มตามที่มีการกำหนดไว้ หรือเกษตรกรไม่ได้รับค่า CCS. เป็นต้นรวมทั้งถ้าหากเกษตรกรมีความต้องการที่จะนำไปขายให้กับโรงงานเกษตรกรจะต้องเสียค่าขนส่งสองต่อกล่าวคือ เมื่อเกษตรกรตัดอ้อยเสร็จเกษตรกรต้องนำอ้อยมาที่ลานโดยใช้รถบรรทุกหรือรถอีแต่น โดยจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมรถบรรทุกจากไร่อ้อยมาที่ลาน แล้วพอเสร็จกระบวนการที่ลาน เกษตรกรต้องจ่ายค่าธรรมเนียมรถบรรทุกจากลานไปที่โรงงาน ดังนั้นการเปิดลานขายอ้อยถึงแม้จะเป็นการอำนวยความสะดวกแต่ก็ทำให้เกษตรกรรายเล็กบางพื้นที่ถูกเอาเปรียบได้จากความจำเป็นที่จะต้องขายอ้อยได้ ฉะนั้นโรงงานควรมีระบบในการบริหารจัดการลานอ้อยให้มีประสิทธิภาพและให้เป็นไปในแนวเดียวกันทุกลานรับซื้อโดยอาจจะมีกรรมการบริหารลานอ้อยเพื่อกำกับและดูแลการให้บริการการรับซื้ออ้อยที่เป็นธรรมมีกลไกราคาที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพมีระบบและระเบียบในการดูแลเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยอย่างแท้จริงเพื่อที่จะสร้างความเชื่อมั่นในการปลูกอ้อยให้คงอยู่กับกลุ่มเกษตรกรรายเล็กและเป็นการรักษาปริมาณพื้นที่ ในการปลูกอ้อยให้มีอยู่ต่อไป

ทั้งนี้นอกจากการส่งเสริมแล้วโรงงานน้ำตาลควรกำหนดราคาปุ๋ยที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ถึงแม้เกษตรกรจะมีการซื้อปุ๋ยจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมหรือจากโซนพื้นที่ต่างๆ ราคาปุ๋ยก็ควรที่จะเป็นราคาเดียวกันตามราคาโรงงาน เพราะจากการวิเคราะห์พบว่า ราคาปุ๋ยในโซนพื้นที่ต่างๆ จะไม่ตรงกันกับราคาโรงงาน ปุ๋ยจะแพงเพิ่มขึ้นกระสอบละ 10 - 20 บาท ดังนั้นโรงงานควรกำหนดราคาปุ๋ยให้เหมือนกันทุกพื้นที่ตามราคามาตรฐานของปุ๋ยแต่ละสูตร เพื่อป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมหรือกลุ่มนายทุนซื้อปุ๋ยไปเพื่อจำหน่ายต่อในราคาที่แพงขึ้น

นอกจากนี้จากการวิเคราะห์พบว่า การถ่ายทอดความรู้ในการปลูกอ้อยเป็นการให้ความรู้จากรุ่นสู่รุ่นทำให้เกิดการปลูกอ้อยอย่างต่อเนื่องและสามารถขยายพื้นที่ในการปลูกอ้อยให้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการปลูกอ้อยโดยส่วนใหญ่จะมีการขยายพื้นที่เพราะความสัมพันธ์ส่วนตัวมากกว่าการที่มีเจ้าหน้าที่มาส่งเสริม ดังนั้นโรงงานควรพิจารณาบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ และนำสิ่งใหม่ๆลงสู่เกษตรกรชาวไร่อ้อยให้มากขึ้น

8.1.3 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบปัจจัยรายได้และรายจ่ายของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

รายได้จากการทำไร่อ้อยของเกษตรกรในปัจจุบัน (2559) เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยจะขายผลผลิตอ้อยได้ประมาณตันละ 1,100 บาทในแต่ละปีเกษตรกรรายเล็กจะมีรายได้ประมาณ 100,000 – 300,000 บาท/ปี เกษตรกรขนาดกลางจะมีรายได้ประมาณ 300,000 – 800,000 บาท/ปี เกษตรกรขนาดใหญ่จะมีรายได้ประมาณ 800,000 – 1,000,000 บาทขึ้นไป/ปี นอกจากนี้ทางโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ ยังได้มีการสนับสนุนเงินทุนให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยได้นำเงินไปใช้สำหรับเป็นทุนในการปลูกอ้อยไร่ละประมาณ 2,000 บาท แต่เกษตรกรบางรายก็ไม่ได้รับเงินทุนสนับสนุน เพราะอาจเกิดความกังวลใจกลัวที่จะเป็นหนี้โรงงานเพิ่มมากขึ้น ในแต่ละปีเกษตรกรจะมีการไปกู้เงินโรงงานเพื่อที่จะทำมาซื้อปุ๋ยไปใช้ในไร่อ้อย ทั้งปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์ ซึ่งมีราคาที่สูงมาก ทำให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยต้องเสียค่าใช้จ่ายในเรื่องของการซื้อปุ๋ยในแต่ละปีแพงพอสมควร นอกจากการปลูกอ้อยแล้วเกษตรกรยังมีการปลูกพืชชนิดอื่นๆเพื่อสร้างรายได้ระหว่างรอผลผลิตอ้อย ประกอบด้วยการทำนา การรับจ้างทั่วไป การขายมันสำปะหลัง การขายน้ำยางพารา การเลี้ยงสัตว์ การทำธุรกิจส่วนตัว รายได้จากการขายต้นยูคาลิปตัส การรับราชการ เพื่อที่จะสร้างรายได้มาจุนเจือครอบครัว เพราะเกษตรกรเห็นว่าการทำอาชีพไร่อ้อยเพียงอย่างเดียวไม่สามารถที่จะสร้างรายได้ที่เพียงพอในการใช้จ่ายในครัวเรือนได้ ซึ่งรายได้ของเกษตรกรสามารถแบ่งได้ ดังนี้

1) รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายเล็ก โดยอาชีพไร่อ้อยสามารถที่จะสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายเล็กได้มากที่สุดถึงร้อยละ 37 รองลงมาคือ การขายข้าว ร้อยละ 29 การรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 8 การขายมันสำปะหลังร้อยละ 8 การขายน้ำยางพารา ร้อยละ 7 การเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 5 การทำธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 3 รายได้จากการขายต้นยูคาลิปตัส ร้อยละ 1 การรับราชการ ร้อยละ 1 และการประมงร้อยละ 1 ตามลำดับเช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่าโดยส่วนใหญ่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยขนาดเล็กจะมีการทำอาชีพเสริมต่างๆ กระจายกันไปเพื่อที่จะสร้างรายได้มาจุนเจือครอบครัว เพราะเกษตรกรเห็นว่าการทำอาชีพไร่อ้อยเพียงอย่างเดียวไม่สามารถที่จะสร้างรายได้ที่เพียงพอในการใช้จ่ายในครัวเรือนได้ อีกทั้งพื้นที่ในการปลูกอ้อยมีไม่มากซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายเล็กจะมีพื้นที่ในการปลูกอ้อยอยู่ที่ประมาณ 10 – 30 ไร่เท่านั้น และการปลูกอ้อยถึงแม้จะมีรายได้ดี แต่ก็ต้องลงทุนสูงเช่นกัน เกษตรกรจึงจำเป็นต้องหาอาชีพเสริมเพื่อที่จะนำเงินมาหมุนเวียนใช้จ่ายในแต่ละปีของครอบครัว

2) รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายกลาง เกษตรกรจะมีรายได้ต่อปีจากการประกอบอาชีพต่างๆ โดยเฉพาะ อาชีพเกษตรกร ซึ่งอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยขนาดกลางได้มากที่สุด คือ การทำไร่อ้อย ร้อยละ 35 รองลงมาคือ การขายข้าว ร้อยละ 30 การขายมันสำปะหลัง ร้อยละ 15 การขายน้ำยางพารา ร้อยละ 10 การเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 8 การรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 3 การทำธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 1 รายได้จากการขายต้นยูคาลิปตัส ร้อยละ 1 และการรับราชการ ร้อยละ 1 ตามลำดับเช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่าโดยส่วนใหญ่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยขนาดกลางจะมีรายได้จากการปลูกอ้อย และจากการปลูกข้าวที่ใกล้เคียงกันเพราะเกษตรกรคิดว่าจะปลูก

อ้อยเพื่อที่จะสร้างรายได้ในยามที่ราคาข้าวตกต่ำ และปลูกข้าวเพื่อที่จะสร้างรายได้ในระยะที่อ้อยไม่มีราคาและเก็บข้าวไว้บริโภคในครัวเรือน ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ของเกษตรกรที่มีอยู่ว่าเหมาะสมที่จะปลูกพืชชนิดใดเพื่อป้องกันปัญหาภาวะขาดทุนในอนาคต นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการทำอาชีพเสริมต่างๆ เพื่อที่จะสร้างรายได้มาจุนเจือครอบครัวให้สามารถมีรายได้มาใช้จ่ายตลอดทั้งปี เพราะเกษตรกรเห็นว่าการทำอาชีพไร้อ้อยเพียงอย่างเดียวไม่สามารถที่จะสร้างรายได้ให้กับครอบครัวตลอดทั้งปีได้ จึงจำเป็นที่จะต้องทำอาชีพอื่นๆควบคู่กันไปเพื่อหาเงินมาใช้จ่ายในครัวเรือน สำหรับเกษตรกรที่มีทุนสูงก็จะนิยมปลูกข้าว ปลูกมันสำปะหลัง และปลูกยางพารา ส่วนเกษตรกรที่ไม่มีต้นทุนก็จะนิยมไปรับจ้างทั่วไปตามความถนัดของตนเอง

3) รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายใหญ่ เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายใหญ่ที่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยมากกว่า 200 ไร่ และมีรายได้จากการปลูกอ้อยมากกว่า 1,000,000 บาท ซึ่งจะมีรายได้จากการปลูกอ้อย ร้อยละ 33 และจะมีรายได้จากการลงทุนทำอาชีพอื่นๆประกอบด้วย อาชีพทำนา ร้อยละ 30 รองลงมาคือ การทำสวนยางพารา ร้อยละ 16 รวมทั้งเกษตรกรบางรายยังมีการปลูกมันสำปะหลังร้อยละ 8 การเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 5 การรับจ้างทั่วไปร้อยละ 5 นอกจากนี้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายใหญ่บางรายยังมีการทำธุรกิจส่วนตัว เช่น ธุรกิจรถตัดอ้อย ธุรกิจรถตัดดิน คำขาย ร้อยละ 3 เป็นต้น จะเห็นได้ว่าเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยขนาดใหญ่จะมีรายได้จากการปลูกอ้อย และจากการปลูกข้าวที่ใกล้เคียงกัน เพราะเมื่อหักค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อยแล้ว เกษตรกรจะมีรายได้จากอ้อยไม่ต่างจากการปลูกข้าว ซึ่งถ้ามีผลผลิตดีจะได้กำไรอยู่ที่ 200,000 – 300,000 บาท/ปี ตามขนาดพื้นที่และกลไกด้านราคาในแต่ละปี จากการประเมินพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายใหญ่ส่วนใหญ่จะเป็นนายทุนที่เช่าที่ดินในพื้นที่ต่างๆบริเวณใกล้เคียงโรงงานเพื่อปลูกอ้อย ส่วนพื้นที่ของตนเองจะใช้ในการปลูกข้าวหรือปลูกมันสำปะหลังและยางพารา

นอกจากรายได้ต่อปีแล้วเกษตรกรยังมีการทำอาชีพเสริมที่ได้รายได้ต่อวันหรือต่อเดือนโดยส่วนใหญ่ จะทำอาชีพรับจ้างทั่วไป โดยเฉพาะการทำงานก่อสร้าง ในแต่ละเดือนผู้ที่ทำงานก่อสร้างจะมีรายได้ประมาณวันละ 400 บาท 1 เดือน จะมีรายได้ ประมาณ 12,000 บาท 1 ปี จะมีรายได้ 100,000 บาท โดยจะเว้นช่วงในฤดูเกษตรกรรม พอทำเสร็จแล้ว ก็จะไปทำงานก่อสร้างตามเดิม เมื่อพิจารณารายได้แล้ว พบว่า อาชีพเสริมของเกษตรกรบางรายมีรายได้มากกว่าการทำอาชีพหลัก แต่เกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าการทำอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก เพราะได้เงินก้อน ส่วนการรับจ้างทั่วไปเป็นอาชีพเสริม เพราะไม่ได้เงินก้อน แต่จะได้เป็นเดือน หรือเป็นสัปดาห์นอกจากนี้เกษตรกรยังมีรายได้จากการที่ถูกหลานส่งเงินมาให้ใช้ อาชีพค้าขาย เช่น ร้านขายสินค้าต่างๆ งานบริษัท และรายได้จากการรับราชการ รวมทั้งยังมีรายได้จากการพนันหรือการเสี่ยงโชค ซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอน รวมทั้งยังมีรายได้จากการประกอบธุรกิจส่วนตัว เช่น ทำธุรกิจเกี่ยวกับรถตัดอ้อย รถไถ รถบรรทุก เป็นต้น โดยเฉลี่ยอยู่ที่เริ่มต้นที่ 20,000 – 100,000 บาทต่อเดือน

ทั้งนี้เกษตรกรยังมีรายจ่ายต่อเดือนในเรื่องของค่าอาหารและเครื่องดื่มมากที่สุด เพราะในแต่ละวันจะต้องกินต้องใช้เพื่อการดำรงชีพ ซึ่งในแต่ละวันผู้ไม่ปลูกอ้อยจะต้องมีการจ่ายค่าอาหารเฉลี่ยวันละประมาณ 150 บาทต่อวัน หรือประมาณ 50 บาทต่อมื้อต่อครัวเรือน โดยผู้ไม่ปลูกอ้อยจะมีการออกไปหากับข้าวมาจากท้องไร่ ท้องนา ตามลำน้ำต่างๆ เช่น ปลา กบ หนู เป็นต้น เพื่อนำมารับประทานจะได้ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน นอกจากนี้ยังมีค่าเล่าเรียนบุตรที่จะต้องให้ใช้สำหรับผู้ไม่ปลูกอ้อยที่บุตรกำลังเล่าเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษา – ชั้นมัธยมศึกษาจะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่วันละประมาณ 20 บาท หรือเดือนละประมาณ 600 บาทแต่สำหรับผู้ที่มีบุตรกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี จะต้องมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย

ต่อเดือน ประมาณเดือนละ 3,000 - 5,000 บาท นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ออกรถมาใหม่จะมีค่าผ่อนรถประมาณปีละ 7,000 - 15,000 โดยส่วนใหญ่จะผ่อนผ่านธนาคาร ธ.ก.ส. ที่ให้ผ่อนรายปี ถ้าเฉลี่ยเป็นรายเดือนจะได้จ่ายเดือนละประมาณ 2,000 บาท รวมทั้งบางคนยังมีค่าน้ำมันหรือค่าเลี้ยงชีพซึ่งในแต่ละเดือนต้องจ่ายถึง 2 ครั้ง ครั้งละประมาณ 200 - 500 บาท เดือนหนึ่งก็จะมีรายจ่ายประมาณ 1,500 บาท ซึ่งมีราคาที่สูงกว่าค่าน้ำ ค่าไฟที่หนึ่งเดือนจะต้องจ่ายประมาณ 500 บาท

นอกจากนี้เกษตรกรยังมีค่าใช้จ่ายรายปีจากการทำอาชีพเกษตรกรชาวไร่อ้อยจากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายพบว่า เกษตรกรที่ตัดอ้อยด้วยรถตัดอ้อยกับเกษตรกรที่ตัดอ้อยด้วยแรงงานคน จะมีค่าใช้จ่ายที่ต่างกัน สำหรับเกษตรกรที่ตัดอ้อยด้วยรถตัดอ้อย จะมีค่าใช้จ่ายในการลงทุน 1 ไร่ ประมาณ 14,830 บาท และถ้าหากมีการเช่าที่ดินด้วย จะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอีก 2,000 บาท รวมเป็นเงิน 16,830 บาท/ไร่ ซึ่งจะมีผลตอบแทนด้านราคาประมาณ 20,000 บาท/ไร่ หรือประมาณ 18 - 20 ตัน เมื่อหักค่าลงทุนแล้ว เกษตรกรจะเหลือเงิน 5,170 บาท/ไร่ และเกษตรกรที่เช่าที่ดินในการปลูกอ้อยจะเหลือเงิน 3,170 บาท/ไร่

สำหรับเกษตรกรที่ตัดอ้อยด้วยแรงงานคน จะมีค่าใช้จ่ายในการลงทุน 1 ไร่ ประมาณ 16,870 บาท และถ้าหากมีการเช่าที่ดินด้วย จะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอีก 2,000 บาท รวมเป็นเงิน 18,870 บาท/ไร่ จะมีผลตอบแทนด้านราคาประมาณ 20,000 บาท/ไร่ หรือประมาณ 18 - 20 ตันสำหรับอ้อยใหม่ เมื่อหักค่าลงทุนแล้ว เกษตรกรจะเหลือเงิน 3,130 บาท/ไร่ และเกษตรกรที่เช่าที่ดินในการปลูกอ้อยจะเหลือเงิน 1,130 บาท/ไร่

จะเห็นว่าเกษตรกรจะมีกำไรจากการปลูกอ้อยใหม่ไม่มากนักแต่เกษตรกรจะได้กำไรเพิ่มขึ้นหลังจากการเก็บเกี่ยวอ้อยต่อเสร็จสิ้น ซึ่งอ้อยต่อที่ 1 ต่อที่ 2 ต่อที่ 3 และต่อที่ 4,5 ก็จะลดหลังลงไปตามปริมาณของอ้อย แสดงให้เห็นว่าอ้อยลงทุนครั้งเดียวแต่สามารถเก็บเกี่ยวได้อย่างน้อย 3 - 4 ครั้ง และเกษตรกรบางรายก็จะมีปลูกแซมอ้อยบ้างเพื่อที่จะสามารถรักษาผลผลิตของอ้อยให้คงที่หรือเพิ่มขึ้นต่อไปซึ่งการที่จะช่วยให้เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายต่างๆได้นั้น เกษตรกรจะต้องมีเครื่องมือ และพื้นที่ ที่เป็นของตนเอง จากการสัมภาษณ์พบว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่เป็นของตนเอง และมีอุปกรณ์ต่างๆ เช่น รถตัดอ้อย รถบรรทุก รถคืบอ้อย จะสามารถลดค่าใช้จ่ายได้เป็นจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่กลุ่มที่จะมีเครื่องจักรเป็นของตนเองได้นั้นจะต้องเป็นกลุ่มนายทุนที่มีกำลังซื้อ และเป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่มากกว่า 200 ไร่ ส่วนเกษตรกรขนาดกลางและขนาดเล็กสามารถที่จะลดภาระค่าใช้จ่ายในด้านของแรงงาน เพราะเกษตรกรกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะไม่มีเครื่องจักร และอุปกรณ์ต่างๆ ที่เป็นของตนเอง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการจ้างเครื่องมือต่างๆมาใช้ ซึ่งสิ่งที่สามารถลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับเกษตรกรกลุ่มนี้ได้คือการใช้แรงงานของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการไถ การปลูก การดูแลฉีดพ่นยา และการตัดอ้อยซึ่งจะทำให้เกษตรกรลดภาระรายจ่ายและมีกำไรเพิ่มมากขึ้นได้

ตัวแปรสำคัญที่จะช่วยให้เกษตรกรลดต้นทุนในการปลูกอ้อยได้มากที่สุดคือรถตัดอ้อย เพราะถ้าหากเกษตรกรใช้แรงงานคนในการตัดอ้อยเกษตรกรจะมีรายจ่ายที่สูงมากแต่ถ้าหากเกษตรกรใช้แรงงานเหมาจ่ายรถตัดอ้อยก็จะมีค่าใช้จ่ายที่ถูกลงประมาณ 2,000 บาท/ไร่ รวมทั้งหากเกษตรกรไม่ได้เช่าที่ดินในการปลูกอ้อยก็สามารถลดค่าใช้จ่ายในภาพรวมได้และถ้าหากเกษตรกรใช้แรงงานในครัวเรือนก็จะทำให้เกษตรกรลดภาระค่าใช้จ่ายในด้านแรงงานลงได้อีกเท่าตัว

ตารางที่ 8.1 แสดงรายจ่ายการใช้แรงงานคนและแรงงานรถตัดอ้อย/ไร่(ทั้งหมด)

ลำดับ	ใช้แรงงานคน		ใช้แรงงานรถตัดอ้อย	
	รายจ่าย/ไร่	ราคา	รายจ่าย/ไร่	ราคา
ช่วงปลูกอ้อย				
1	- ค่าเช่าที่ดิน	2,000	- ค่าเช่าที่ดิน	2,000
2	- ค่าไถ/การปลูกอ้อย	1,500	- ค่าไถ/การปลูกอ้อย	1,500
3	- ค่าพันธุ์อ้อย	2,400	- ค่าพันธุ์อ้อย	2,400
4	- ค่าไถพรวน	230	- ค่าไถพรวน	230
5	- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	200	- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	200
6	- ค่าปลูกซ่อมอ้อย	300	- ค่าปลูกซ่อมอ้อย	300
7	- ค่าอุปกรณ์การเกษตร	1,000	- ค่าอุปกรณ์การเกษตร	1,000
ช่วงบำรุงดูแลรักษา				
8	- ค่าปุ๋ยเคมี	2,000	- ค่าปุ๋ยเคมี	2,000
9	- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200	- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200
10	- ค่ายากำจัดวัชพืช	100	- ค่ายากำจัดวัชพืช	100
11	- ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100	- ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100
ช่วงตัดอ้อยและการขนส่ง				
12	- ค่าแรงคนตัดอ้อย	3,240	- ค่ารถตัดอ้อย/คืบอ้อย/ขนส่ง	6,300
13	- ค่าแรงคืบอ้อย	1,400	- ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน	500
14	- ค่าแรงคนขึ้นอ้อย	1,400		
15	- ค่าขนส่งอ้อย	2,300		
16	- ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน	500		
รวมค่าใช้จ่ายแรงงานคน		18,870	รวมค่าใช้จ่ายแรงงานรถ	16,830

จากตารางที่ 8.1 แสดงให้เห็นถึงรายจ่ายต่างๆ ของเกษตรกรที่ใช้แรงงานคนและแรงงานรถ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในทุกด้านโดยนำมาเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่าแรงงานรถจะมีอัตราค่าใช้จ่ายที่ถูกกว่าการใช้แรงงานคน จากตารางจะเห็นถึงค่าใช้จ่ายด้านต่างๆ ซึ่งแรงงานคนจะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ไร่ละ 18,870 บาท ส่วนการใช้แรงงานรถโดยเฉพาะในการตัดอ้อย จะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ไร่ละ 16,830 บาทซึ่งจะเห็นได้ว่าการใช้แรงงานรถจะมีอัตราค่าใช้จ่ายที่ถูกกว่าการใช้แรงงานคนประมาณ 2,000 บาท แต่โดยทั่วไปแล้วเกษตรกรที่ปลูกอ้อยไม่ได้ใช้แรงงานและจ่ายค่าวัสดุต่างๆ ในทุกอย่าง เพราะค่าใช้จ่ายบางอย่างเกษตรกรสามารถทำได้ด้วยตนเอง หรืออุปกรณ์และรายจ่ายบางอย่างเกษตรกรก็ไม่ได้จำเป็นต้องใช้ เช่น ค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน อาทิ ค่าไถ ค่าปลูกอ้อย ค่าปลูกซ่อมอ้อย ค่าแรงงานคนฉีดพ่นยา ค่าคนตัดอ้อย ซึ่งค่าใช้จ่ายด้านแรงงานนั้นส่วนใหญ่สามารถที่จะใช้แรงงานในครัวเรือนได้ หรือหากมีการจ้างก็จะจ้างแรงงานเพียงไม่กี่คนมาช่วยในการตัดอ้อยให้เสร็จเร็วขึ้น นอกจากนี้เกษตรกรสามารถที่จะลดค่าใช้จ่ายในเรื่องของปุ๋ยได้ เพราะปัจจุบันเกษตรกรใส่ปุ๋ยอ้อยถึง 3 ครั้ง ซึ่งปุ๋ย 1 ถังมีราคาลงถึงประมาณ 1,000 บาท อ้อย 1 ไร่ใส่ปุ๋ย 2 ถัง หากเกษตรกรใส่ปุ๋ยอ้อย 3 ครั้ง เกษตรจะต้องจ่ายค่าปุ๋ยถึง 6,000 บาท/ไร่ ซึ่งถือว่ามียออัตราที่สูงมาก

จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะมีรายจ่ายต่างๆที่นอกเหนือจากการทำด้วยตนเอง ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายด้านต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 8.2 แสดงรายจ่ายการใช้แรงงานคนและแรงงานรถตัดอ้อย/ไร่(ที่นอกเหนือจากการทำเอง)

ลำดับ	ใช้แรงงานคน		ใช้แรงงานรถ	
	รายจ่าย/ไร่	ราคา	รายจ่าย/ไร่	ราคา
ช่วงปลูกอ้อย				
1	- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	200	- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	200
ช่วงบำรุงดูแลรักษา				
2	- ค่าปุ๋ยเคมี	2,000	- ค่าปุ๋ยเคมี	2,000
3	- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200	- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200
4	- ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100	- ค่ายากำจัดวัชพืช	100
5	- ค่ายากำจัดวัชพืช	100	- ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100
ช่วงตัดอ้อยและการขนส่ง				
6	- ค่าแรงคนตัดอ้อย	3,240	- ค่ารถตัดอ้อย/คืบอ้อย/ขนส่ง	6,300
7	- ค่าแรงคืบอ้อย	1,400	- ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน	500
8	- ค่าขนส่งอ้อย	2,300		
9	- ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน	500		
รวมค่าใช้จ่ายแรงงานคน		10,040	รวมค่าใช้จ่ายแรงงานรถ	9,400

จากตารางที่ 8.2 แสดงให้เห็นค่าใช้จ่ายต่างๆจากการปลูกอ้อย ซึ่งจะเห็นได้ว่ารายจ่ายในตารางที่ 8.2 จะมีค่าใช้จ่ายที่ถูกกว่า ตารางที่ 8.1 เพราะ ค่าใช้จ่ายบางอย่างสามารถตัดออกได้ จึงสามารถที่จะทำให้เกษตรกรมีกำไรที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายด้านแรงงานที่กล่าวไปในข้างต้น หากเกษตรกรสามารถทำด้วยตนเองก็จะทำให้มีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งค่าใช้จ่ายที่สามารถตัดออกได้ ประกอบด้วย

- ค่าพันธุ์อ้อย เกษตรกรสามารถที่จะปลูกพันธุ์อ้อยเพื่อใช้ในไร่อ้อยของตนเองได้ โดยไม่จำเป็นต้องไปซื้อพันธุ์จากแหล่งที่อื่น

- ค่าเช่าที่ดิน เกษตรกรไม่จำเป็นต้องเช่าที่ดินที่มากเกินไป เพราะถ้าหากเกษตรกรเช่าที่ดินมากเกินไปกำลังของตนเองก็อาจทำให้เกษตรกรขาดทุนได้

- ค่าไถและค่าปลูกอ้อย หากเกษตรกรมีการไถและปลูกอ้อยด้วยตนเอง ก็จะทำให้เกษตรกรลดภาระค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ได้มากพอสมควร แต่ปัจจุบันเกษตรกรเลือกที่จะเหมาจ่ายในการไถและการปลูก เพราะมีความสะดวกและรวดเร็ว

- ค่าแรงคนขึ้นอ้อย หากเกษตรกรใช้แรงงานตนเองหรือแรงงานในครัวเรือนในการขึ้นอ้อยด้วยตนเอง ก็ไม่จำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนนี้และสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้มากพอสมควร

- ค่าปลูกซ่อมอ้อย ส่วนใหญ่เกษตรกรสามารถปลูกซ่อมอ้อยได้ด้วยตนเองไม่จำเป็นต้องจ้างแรงงานที่มากเกินไปเพราะจะทำให้เกษตรกรมีรายจ่ายที่เพิ่มมากขึ้น

- ค่าไถพรวน เกษตรกรโดยส่วนใหญ่จะไม่นิยมไถพรวน เพราะเห็นว่าไม่มีความจำเป็นและไม่ได้ช่วยให้อ้อยเพิ่มผลผลิต แต่ถ้าหากจำเป็นต้องไถ เกษตรกรควรที่จะทำเอง เพราะการไถพรวนไม่มีความยุ่งยาก สามารถทำได้ด้วยตนเอง

- ค่าอุปกรณ์ต่างๆ เช่น จอบ เสียม มีด ถังพ่นยา เกษตรกรสามารถที่จะซื้ออุปกรณ์ต่างๆเหล่านี้ไว้ในปีแรก แล้วเก็บรักษาไว้ให้ดีไม่ให้ชำรุด เกษตรกรก็ไม่ต้องซื้อสิ่งเหล่านี้บ่อยๆ เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายและไม่สิ้นเปลือง

ดังนั้นการที่จะลดค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการปลูกอ้อยให้ลดลงเกษตรกรควรที่จะทำด้วยตนเอง ไม่ควรจ้างแรงงานในทุกด้าน และไม่ควรงจ้างแรงงานมากเกินไป เพราะจะทำให้เกษตรกรเสี่ยงต่อการขาดทุน ฉะนั้นหากเกษตรกรต้องการมีกำไรจากการปลูกอ้อย เกษตรกรต้องลงทุนทำด้วยตนเอง ทั้งนี้หากเกษตรกรมีการใช้แรงงานในครัวเรือน หรือใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ตนเองมีอยู่ เช่น พันธุ์อ้อย รถไถ รถคืบ รถบรรทุกที่ใช้ในการขนส่งอ้อย ฯลฯ เกษตรกรก็จะสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการทำไร่อ้อยได้มากพอสมควร โดยส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ไร่ละประมาณ 9,200 – 9,800 บาท/ไร่ ถ้าหากเกษตรกรมีผลผลิตอ้อยปลูกใหม่ที่ดีหลังหักค่าใช้จ่ายแล้วเกษตรกรจะมีรายได้เฉลี่ยประมาณไร่ละ 9,000 – 10,000 บาท/ไร่ ส่วนอ้อยต่อ ที่ 1 เกษตรกรจะมีรายได้เฉลี่ยประมาณไร่ละ 7,000 – 8,000 บาท/ไร่ ต่อที่ 2 ต่อที่ 3 ต่อที่ 4 จะมีปริมาณใกล้เคียงกัน เกษตรกรจะมีรายได้เฉลี่ยประมาณไร่ละ 4,000 – 7,000 บาท/ไร่

นอกจากนี้ปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้ค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อยลดลงก็ขึ้นอยู่กับอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทำไร่อ้อย เช่น รถไถ รถตัด รถคืบ และรถบรรทุก ดังนั้นเกษตรกรที่มีเครื่องมือเป็นของตนเองจะสามารถลดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ลงได้ แต่จะไปเพิ่มรายจ่ายในส่วนอื่น ดังตารางที่ 8.3

ตารางที่ 8.3 แสดงรายจ่ายสำหรับเกษตรกรที่มีเครื่องมือในการทำไร่อ้อยและเกษตรกรที่ไม่มีเครื่องมือในการทำไร่อ้อย(ทำเองได้บางส่วน)

ลำดับ	เกษตรกรที่ไม่มีเครื่องมือ		เกษตรกรที่มีเครื่องมือ	
	รายจ่าย/ไร่	ราคา	รายจ่าย/ไร่	ราคา
ช่วงปลูกอ้อย				
1	- ค่าไถ/การปลูกอ้อย	1,500	- ค่าปลูกอ้อย	1,000
2	- ค่าไถพรวน	230	- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	300
3	- ค่าปลูกซ่อมอ้อย	300	- ค่าปลูกซ่อมอ้อย	300
4	- ค่าอุปกรณ์การเกษตร	1,000		
ช่วงบำรุงดูแลรักษา				
5	- ค่าปุ๋ยเคมี	2,000	- ค่าปุ๋ยเคมี	2,000
6	- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200	- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200
7	- ค่ายากำจัดวัชพืช	100	- ค่ายากำจัดวัชพืช	100
8	- ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100	- ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100
ช่วงตัดอ้อยและการขนส่ง				
9	- ค่าแรงคนตัดอ้อย	3,240	- ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน	2,000

ลำดับ	เกษตรกรที่ไม่มีเครื่องมือ		เกษตรกรที่มีเครื่องมือ	
	รายจ่าย/ไร่	ราคา	รายจ่าย/ไร่	ราคา
10	- ค่าแรงคืบอ้อย	1,400	- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	200
11	- ค่าแรงคนขึ้นอ้อย	1,400	- ค่าแรงงานทั่วไป	500
12	- ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน	500		
13	- ค่าขนส่งอ้อย	2,300		
รวมค่าใช้จ่ายของเกษตรกรที่ไม่มีเครื่องมือ		14,270	รวมค่าใช้จ่ายเกษตรกรที่มีเครื่องมือ	6,700

จากตารางที่ 8.3 แสดงให้เห็นถึงรายจ่ายของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่มีเครื่องมือ และเกษตรกรผู้ไม่ปลูกอ้อยที่ไม่มีเครื่องมือ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรที่มีเครื่องมือในการปลูกอ้อย เช่น รถตัดอ้อย รถบรรทุก รถคืบอ้อย จะเป็นเกษตรกรรายกลางและรายใหญ่ที่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยมากกว่า 100 ไร่ เพราะเกษตรกรกลุ่มนี้มีความจำเป็นที่จะต้องมีเครื่องมือทางการเกษตรที่เป็นของตนเองจะได้ไม่ต้องไปจ้างแรงงานซึ่งถ้าหากมีการจ้างแรงงานจะต้องมีค่าใช้จ่ายที่สูงมากซึ่งจะเกิดภาวะขาดทุนแน่นอน ดังนั้นเกษตรกรจึงมีการไปซื้อรถตัดอ้อย รถบรรทุก และรถคืบอ้อยมาใช้ในไร่อ้อยของตนเอง และสามารถนำไปรับจ้างหารายได้เสริมอีกทางหนึ่ง และโดยส่วนใหญ่แล้วเครื่องมือที่เกษตรกรซื้อมาล้วนเป็นการผ่อน หรือจากการกู้เงินนำไปซื้อ อย่างเช่น รถตัดอ้อยจะมีราคาอยู่ที่ 12 ล้านบาท ต่อคัน ซึ่งจะจ่าย ปีละประมาณ 1 - 2 ล้านบาท เป็นต้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ถึงแม้เกษตรกรที่มีอุปกรณ์และเครื่องมือที่เป็นของตนเองจะมีต้นทุนในเรื่องของรายจ่ายที่ต่ำลง แต่จะเพิ่มในส่วนของหนี้สินที่สูงขึ้น และเนื่องจากเกษตรกรที่มีเครื่องมือ เป็นผู้ปลูกอ้อยรายใหญ่จึงต้องมีการจ่ายค่าแรงงานด้านต่างๆ อยู่เหมือนเดิม เมื่อนำตัวเลขมาคูณกันพบว่า หากเกษตรกรทำไร่อ้อย 100 ไร่ และมีเครื่องมือเป็นของตนเอง เกษตรกรจะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 670,000 บาท แต่ถ้าหากเกษตรกรไม่มีเครื่องมือจะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 1,400,000 บาท ดังนั้นเครื่องมือในการทำไร่อ้อยจะสามารถช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายกลางและรายใหญ่มีกำไรที่เพิ่มมากขึ้นได้เป็นอย่างมาก

สำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยที่น้อยกว่า 100 ไร่ ส่วนใหญ่จะไม่มีเครื่องมือที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยขนาดเล็ก 1 - 60 ไร่ เพราะมีพื้นที่ในการปลูกอ้อยไม่มาก ประกอบกับไม่ใช่นายทุนที่จะสามารถซื้ออุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ได้จึงจำเป็นต้องมีการว่าจ้างแรงงานรถ หรือแรงงานคนในการทำไร่อ้อย ซึ่งเมื่อพิจารณตารางก็พบว่า มีรายจ่ายที่ค่อนข้างสูง แต่หากเกษตรกรลดภาระด้านแรงงานที่สามารถทำได้ด้วยตนเองลงได้ ก็จะทำให้มีกำไรเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน หรือถ้าหากเกษตรกรจัดหาเครื่องมือบางอย่าง เช่น รถไถเดินตาม หรือรถไถสี่ล้อ ซึ่งมีราคาที่ไม่สูงมาก นำมาใช้ในไร่อ้อยก็จะสามารถทำให้เกษตรกรลดภาระค่าใช้จ่ายได้เป็นอย่างมาก มีค่าใช้จ่ายแค่ค่าน้ำมันสำหรับไว้เป็นเชื้อเพลิงในการไถ เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายจะพบว่าหากเกษตรกรมีรถไถเป็นของตนเองประกอบกับใช้แรงงานในครัวเรือนก็จะทำให้เกษตรกรมีรายจ่ายที่ลดลงและมีกำไรที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน

ทั้งนี้ข้อมูลรายจ่ายข้างต้นเป็นข้อมูลจากแบบสอบถามของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์เกี่ยวกับรายจ่ายต่างๆในการปลูกอ้อยใหม่ ซึ่งจะเห็นว่ามียาจ่ายที่ค่อนข้างสูง แต่เมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตอ้อยใหม่แล้วเสร็จเกษตรกรสามารถที่จะบำรุงต่ออ้อย เพื่อให้เป็นอ้อยต่อที่จะสามารถสร้างผลผลิตให้กับเกษตรกรได้ ซึ่งอ้อยต่อถ้าหากมีการดูแล

และบำรุงรักษาอย่างดี ก็จะสามารถมีผลผลิตที่ใกล้เคียงกับอ้อยใหม่ และเป็นการลดค่าใช้จ่ายต่างๆ ได้มากพอสมควร โดยเฉพาะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการการปลูกและการไถลดได้ และเมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในการทำอ้อยตอบพบว่า มีค่าใช้จ่ายทั้งหมดโดยแยกประเภทแรงงานคน และแรงงานรถตัดอ้อย ดังนี้

ตารางที่ 8.4 แสดงรายจ่ายทั้งหมดในการทำอ้อยต่อระหว่างการใช้แรงงานคนและการใช้แรงงานรถตัดอ้อย/ไร่

ลำดับ	ใช้แรงงานคน		ใช้แรงงานรถตัดอ้อย	
	รายจ่าย/ไร่	ราคา	รายจ่าย/ไร่	ราคา
ช่วงปลูกอ้อย				
1	- ค่าไถพรวน	230	- ค่าไถพรวน	230
2	- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	200	- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	200
3	- ค่าปลูกซ่อมอ้อย	300	- ค่าปลูกซ่อมอ้อย	300
ช่วงบำรุงดูแลรักษา				
8	- ค่าปุ๋ยเคมี	2,000	- ค่าปุ๋ยเคมี	2,000
9	- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200	- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200
10	- ค่ายากำจัดวัชพืช	100	- ค่ายากำจัดวัชพืช	100
11	- ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100	- ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100
ช่วงตัดอ้อยและการขนส่ง				
12	- ค่าแรงคนตัดอ้อย	3,240	- ค่ารถตัดอ้อย/คิบบอ้อย/ขนส่ง	6,300
13	- ค่าแรงคิบบอ้อย	1,400	- ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน	500
14	- ค่าแรงคนขึ้นอ้อย	1,400		
15	- ค่าขนส่งอ้อย	2,300		
16	- ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน	500		
รวมค่าใช้จ่ายแรงงานคน		14,130	รวมค่าใช้จ่ายแรงงานรถ	9,930

เมื่อเปรียบเทียบรายจ่ายในการปลูกอ้อยใหม่ และการปลูกอ้อยต่อ พบว่า การปลูกอ้อยใหม่ โดยใช้แรงงานคนจะมีรายจ่าย อยู่ที่ 16,870 บาท และการปลูกอ้อยต่อจะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 14,130 บาท ส่วนการใช้แรงงานรถตัดอ้อยเมื่อเปรียบเทียบพบว่า เกษตรกรที่ปลูกอ้อยใหม่จะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 14,830 บาท ส่วนอ้อยต่อจะมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 9,930 บาท หากเกษตรกรมีการเช่าที่ดินในการปลูกอ้อย ก็จะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอีกไร่ละ 2,000 บาท และถ้าหากเกษตรกรมีการใช้แรงงานในครัวเรือนหรือใช้อุปกรณ์ที่ตนเองมีในการทำอ้อยต่อเกษตรกรก็จะสามารถลดค่าใช้จ่ายลงได้อีกเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ในการเพิ่มปริมาณการปลูกอ้อยจะต้องคำนึงถึงพื้นที่และการมีทุนในการปลูกอ้อยใหม่เพราะการปลูกอ้อยถึงแม้จะมีรายได้ดี แต่ก็ต้องลงทุนสูง ถ้าหากเกษตรกรสามารถปลูกอ้อยใหม่ได้อย่างมีคุณภาพและมีการดูแลรักษาอ้อยต่อให้ดี เกษตรกรก็จะมีการเพิ่มมากขึ้นเพราะอ้อยต่อสามารถที่จะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้อย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 4 - 5 ต่อโดยไม่ต้องลงทุนปลูกใหม่

ตารางที่ 8.5 แสดงการเปรียบเทียบอัตราค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อยระหว่าง รศ.ดร.ประสิทธิ์ ใจคิด กับ อาจารย์ ดร. เขาวลิต สิมสวย

รศ.ดร.ประสิทธิ์ ใจคิด		อาจารย์ ดร. เขาวลิต สิมสวย											
รายการ	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อยที่จ้างแรงงานทั้งหมด				ค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อยที่จ้างแรงงานบางส่วน				เกษตรกรที่มีเครื่องมือและไม่มีเครื่องมือ			
		ค่าแรงงานคน		แรงงานรถ		ค่าแรงงานคน		แรงงานรถ		เกษตรกรที่ไม่มีเครื่องมือ		เกษตรกรที่มีเครื่องมือ	
		รายการ	บาท/ไร่	รายการ	บาท/ไร่	รายการ	บาท/ไร่	รายการ	บาท/ไร่	รายการ	บาท/ไร่	รายการ	บาท/ไร่
1.ต้นทุนแปรผัน	10,654.3	ค่าเช่าที่ดิน	2,000	ค่าเช่าที่ดิน	2,000	ค่าน้ำมัน	200	ค่าน้ำมัน	200	ค่าไถ/ค่าปลูก	1,500	ค่าเช่าที่ดิน	2,000
1.1 ค่าแรงงาน	5,289.04	ค่าไถ/ค่าปลูก	1,500	ค่าไถ/ค่าปลูก	1,500	ค่าปุ๋ยเคมี	2,000	ค่าปุ๋ยเคมี	2,000	ค่าไถพรวน	230	ค่าไถ/ค่าปลูก	1,000
(1) เตรียมดิน	1,145.07	ค่าพันธุ์อ้อย	2,400	ค่าพันธุ์อ้อย	2,400	ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200	ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200	ค่าซ่อมอ้อย	300	ค่าน้ำมัน	300
(2) ปลูก	1,059.73	ค่าไถพรวน	230	ค่าไถพรวน	230	ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100	ค่ายากำจัดวัชพืช	100	ค่าอุปกรณ์	1,000	ค่าซ่อมอ้อย	300
(3) ดูแลรักษา	754.18	ค่าน้ำมัน	200	ค่าน้ำมัน	200	ค่ายากำจัดวัชพืช	100	ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100	ค่าปุ๋ยเคมี	2,000	ค่าปุ๋ยเคมี	2,000
(4) เก็บเกี่ยว	2,330.06	ค่าซ่อมอ้อย	300	ค่าซ่อมอ้อย	300	ค่าแรงคนตัดอ้อย	3,240	ค่ารถตัดอ้อย/คืบอ้อย/ขนส่ง	6,300	ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200	ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200
1.2 ค่าวัสดุ	4857.85	ค่าอุปกรณ์	1,000	ค่าอุปกรณ์	1,000	ค่าแรงคืบอ้อย	1,400	ค่าเลี้ยงอาหาร	500	ค่ายากำจัดวัชพืช	100	ค่ายากำจัดวัชพืช	100
(1) ค่าพันธุ์อ้อย	2,138.19	ค่าปุ๋ยเคมี	2,000	ค่าปุ๋ยเคมี	2,000	ค่าขนส่งอ้อย	2,300	-	-	ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100	ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100
(2) ค่าปุ๋ย	1,915.31	ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200	ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200	ค่าเลี้ยงอาหาร	500	-	-	ค่าแรงตัดอ้อย	3,240	ค่าเลี้ยงอาหาร	2,000
(3) ค่าสารกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช	467.85	ค่ายากำจัดวัชพืช	100	ค่ายากำจัดวัชพืช	100	-	-	-	-	ค่าแรงคืบอ้อย	1,400	ค่าน้ำมัน	200
(4) ค่าน้ำมัน	336.50	ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100	ค่ายากำจัดศัตรูพืช	100	-	-	-	-	ค่าแรงคนขึ้นอ้อย	1,400	-	-
(5) ค่าวัสดุการเกษตรและค่าวัสดุสิ้นเปลือง	-	ค่าแรงคนตัดอ้อย	3,240	ค่ารถตัดอ้อย/คืบอ้อย/ขนส่ง	6,300	-	-	-	-	ค่าเลี้ยงอาหาร	500	-	-
1.3 ค่าดอกเบี้ย	507.34	ค่าแรงคืบอ้อย	1,400	ค่าเลี้ยงอาหาร	500	-	-	-	-	ค่าขนส่งอ้อย	2,300	-	-

รศ.ดร.ประสิทธิ์ ใจคิล		อาจารย์ ดร. เขาวลิต สิมสวย											
รายการ	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อยที่จ้างแรงงานทั้งหมด				ค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อยที่จ้างแรงงานบางส่วน				เกษตรกรที่มีเครื่องมือและไม่มีเครื่องมือ			
		ค่าแรงงานคน		แรงงานรถ		ค่าแรงงานคน		ค่าแรงงานรถ		เกษตรกรที่ไม่มีเครื่องมือ		เกษตรกรที่มีเครื่องมือ	
		รายการ	บาท/ไร่	รายการ	บาท/ไร่	รายการ	บาท/ไร่	รายการ	บาท/ไร่	รายการ	บาท/ไร่	รายการ	บาท/ไร่
2. ค่าการจัดการ	745.80	ค่าแรงขึ้นอ้อย	1,400	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. ต้นทุนคงที่	1,560.87	ค่าขนส่งอ้อย	2,300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.1 ค่าเช่าที่ดิน	1,336.41	ค่าเลี้ยงอาหาร	500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2 ค่าเสื่อม เครื่องมือและอุปกรณ์	220.43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.3 ค่าเสียโอกาส เครื่องมือและอุปกรณ์	4.03	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. ต้นทุนรวม	12,960.90	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.1 ต้นทุนถ่วง น้ำหนักด้วยพื้นที่	635.84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. ผลผลิตต่อไร่	13.60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. ต้นทุนรวม	953.01	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7. ค่าขนส่งเฉลี่ย	138.38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.1 ระยะทาง (ก.ม.)	34.54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8. ต้นทุนรวม ณ หน้า โรงงาน (บาท/ตัน)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	-	-	18,870	-	16,830	-	10,040	-	9,400	-	14,270	-	6,700

จากตารางที่ 8.4 แสดงการเปรียบเทียบอัตราค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อยระหว่าง รศ.ดร.ประสิทธิ์ ใจศีล กับ อาจารย์ ดร. เชาวลิท สิมสวย พบว่าค่าใช้จ่ายของทั้งสองคนมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันใน ระดับหนึ่งในเรื่องของค่าใช้จ่ายที่เกษตรกรต้องจ่าย แต่จะมีการแสดงค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกันจาก ตารางพบว่าค่าใช้จ่ายในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์จะมีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่า เพราะอาจเกิดจากค่าแรงงาน ที่สูงขึ้น ประกอบกับมีการจ่ายค่าแรงงานและค่าวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ตั้งแต่ช่วงปลูก จนถึงช่วงตัดอ้อย จากการเปรียบเทียบยังพบว่าปัจจัยที่จะช่วยลดต้นทุนได้นั้นก็ขึ้นอยู่กับเกษตรกรที่ลงมือทำด้วย ตนเอง เพราะถ้าหากเกษตรกรลงมือทำด้วยตนเองหรือใช้แรงงานในครัวเรือนเกษตรกรก็สามารถที่จะ ลดต้นทุนได้เป็นอย่างมาก รวมทั้งถ้าหากเกษตรกรมือเครื่องมือเป็นของตนเองเกษตรกรก็จะยิ่ง สามารถลดภาระค่าใช้จ่ายลงได้เป็นอย่างมากในราคาครั้งต่อครั้ง แต่ทั้งนี้เกษตรกรโดยส่วนใหญ่เป็น เกษตรกรรายเล็กจึงไม่มีเครื่องมือต่างๆ เป็นของตนเอง ดังนั้นเกษตรกรที่อยากจะปลูกอ้อยต้องเรียนรู้ และใช้แรงงานของตนเองและแรงงานในครัวเรือนเพื่อที่จะลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ในการปลูกอ้อย

8.1.4 การวิเคราะห์ค่านิยมและทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

ค่านิยมและทัศนคติในการปลูกอ้อยของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวกลุ่มชาติพันธุ์เขมร และกลุ่มชาติพันธุ์กูย (ส่วย) ที่อาศัยอยู่ในรัศมี 50 กิโลเมตรจากโรงงาน จะมีค่านิยมและทัศนคติในการ ปลูกอ้อยเหมือนกัน โดยผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลาวเป็นส่วนใหญ่ เพราะโรงงานไป ตั้งอยู่ในบริเวณที่กลุ่มชาติพันธุ์ลาวอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก รองลงมาคือ กลุ่มชาติพันธุ์เขมรและกลุ่ม ชาติพันธุ์กูย ซึ่งเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ มีค่านิยมและทัศนคติในการปลูกอ้อยที่ดี เพราะมีการปลูกมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ตั้งแต่แรกเริ่มที่โรงงานก่อตั้ง ดังนั้นคนรุ่นหลังจึงมีทัศนคติที่ ดีต่อการปลูกอ้อย เพราะเห็นว่า การปลูกอ้อยช่วยให้มีรายได้ที่ดี ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ทางโรงงานยังมีการสนับสนุน และช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยตลอดเวลา เพราะถ้าหากมี การส่งเสริมที่ดีและถูกต้องก็จะทำให้มีปริมาณอ้อยเข้าโรงงานเพิ่มมากขึ้นส่งผลดีต่อเกษตรกรและต่อ โรงงานและเกษตรกรมีความเชื่อว่าการทำไร่อ้อยสามารถได้เงินดีกว่าการปลูกพืชชนิดอื่นๆ และทำให้ ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นจากเดิม จากการวิเคราะห์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าการปลูกอ้อยได้เงิน ดีกว่าการปลูกพืชชนิดอื่นๆ เพราะลงทุนในการปลูกครั้งเดียวแต่สามารถให้ผลผลิตได้ถึง 1 – 6 ตอ สามารถช่วยลดต้นทุนในการซื้อพันธุ์อ้อย และลดค่าใช้จ่ายในการไถปรับหน้าดินได้ รวมทั้งทาง โรงงานมีการสนับสนุนเงินทุนในการส่งเสริมการปลูกอ้อยให้กับเกษตรกร มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาให้ ความรู้แนะนำวิธีการปลูกอยู่ตลอด สามารถช่วยให้เกษตรกรรู้วิธีการปลูกอ้อยที่ถูกต้อง และได้ผล ผลิตที่ดี โรงงานยังมีความต้องการผลผลิตอ้อยเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ทำให้เกิดความมั่นคงในอาชีพและการ ขายในแต่ละครั้งสามารถได้ราคาที่ดีกว่าพืชชนิดอื่นๆ การกำหนดราคาในแต่ละปีมีความชัดเจน เป็น ราคามาตรฐาน รวมทั้งทางโรงงานยังมีค่าความหวานของอ้อยให้อีกต่างหากแยกจากน้ำหนักของ อ้อย ทำให้เกษตรกรมีรายได้จากการปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น ช่วยให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ต่างจาก การปลูกพืชชนิดอื่นๆ ที่ราคาไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับพ่อค้าคนกลางไม่เหมือนกับอ้อยที่ขายให้กับ โรงงานโดยตรง

ทั้งนี้ยังมีเกษตรกรจำนวนหนึ่ง มีความเชื่อว่าการทำไร่อ้อยไม่แตกต่างจากการ ปลูกพืชชนิดอื่นๆ และไม่สามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นจากเดิม เพราะ ต้องใช้เงินลงทุนที่สูง แม้จะได้รายได้สูง แต่ก็ต้องจ่ายเงินสูงเช่นกัน รวมทั้งต้องเป็นหนี้โรงงานจำนวนมาก ไม่คุ้มค่ากับการ ลงทุน และมีเกษตรกรบางรายลงทุนปลูกอ้อยแล้วไม่ได้ทุนคืนทำให้เกษตรกรมีทัศนคติเชิงลบต่อการ ปลูกอ้อย

นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยคิดที่จะเลิกปลูกอ้อย เพราะรายได้มีเงินในการใช้จ่ายในครอบครัว ทำให้การปลูกอ้อยกลายเป็นอาชีพหลัก มีเงินทุนสนับสนุนอีกทั้งยังสามารถช่วยให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี เพราะทางโรงงานจะคอยช่วยเหลือชุมชนอยู่เสมอ เช่น สร้างเส้นทางคมนาคม ช่วยเหลือและสนับสนุนให้เกษตรกรมีรายได้เสริม มอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียน เป็นต้น นอกจากนี้เกษตรกรให้ความเห็นว่า การปลูกอ้อยคุ้มค่ากว่าการปลูกพืชชนิดอื่นๆ และไม่เสี่ยงต่อการขาดทุน รวมทั้งยังมีเงินสนับสนุนจากโรงงานและจากรัฐบาล อีกทั้งอ้อยเป็นอาชีพหลักที่ทำมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ เป็นพืชที่ปลูกแล้วมีความคุ้มค่าและเหมาะสมสภาพพื้นที่ที่ตนเองมีอยู่ แต่ก็มีเกษตรกรบางส่วนที่อยากเลิกปลูกอ้อย เพราะคิดว่า การปลูกอ้อยใช้เงินลงทุนที่สูง ไม่ว่าจะเป็นพันธุ์อ้อยปุ๋ย ค่าแรงในการเก็บเกี่ยวและขนส่ง ล้วนแต่มีราคาที่สูง อีกทั้งแรงงานก็หายาก หากหาแรงงานไม่ได้ก็จะไม่สามารถตัดอ้อยทันฤดูเปิดหีบของโรงงาน ส่งผลเสียต่อเกษตรกรอย่างหนัก และมีความเสี่ยงที่อ้อยจะไม่ออกหากเกิดปัญหาร้ายแรง นอกจากนี้เกษตรกรยังขาดความรู้ในการปลูกอ้อยที่ดีพอทำให้อ้อยมีปริมาณผลผลิตไม่มากเท่าที่ควร รวมทั้งเกษตรกรไม่มีเงินลงทุนและมีพื้นที่ในการปลูกพืชไร่ไม่มากนัก จึงอยากที่จะเลิกปลูกอ้อยแล้วหันมาปลูกข้าวเพื่อไว้ใช้บริโภค ในครอบครัวแทน

8.1.5 แผนการส่งเสริมเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์

1.1 ช่วงการปลูกอ้อย (ช่วงเดือน มกราคม - มีนาคม) เป็นช่วงหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตอ้อยผ่านไปแล้วจึงเข้าสู่การเตรียมดินปลูกอ้อย การไถ การเตรียมพันธุ์อ้อย การใส่ปุ๋ย เป็นต้น ดังนั้นก่อนที่มีการปลูกอ้อยจึงควรมีการวางแผนดำเนินการกับกลุ่มเกษตรกรดังนี้

1) การวางแผนส่งเสริมผู้ปลูกอ้อยรายใหม่ การส่งเสริมผู้ปลูกอ้อยรายใหม่นั้นจะพบว่ามียุ 2 กรณีคือผู้ปลูกรายใหม่ที่ไม่เคยปลูกมาเลยซึ่งในพื้นที่นี้มีสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อย ในพื้นที่ศึกษา และผู้ปลูกรายเก่าที่เคยปลูกอ้อยมาก่อนแล้วออกจากสมาชิกแล้วหันกลับมาปลูกใหม่ ดังนั้นจึงมีแผนการดำเนินงานส่งเสริมผู้ปลูกอ้อยรายใหม่ ดังต่อไปนี้

(1) แผนการดำเนินการจัดทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มผู้ไม่ปลูกอ้อย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ปลูกอ้อยรายใหม่ซึ่งจะต้องดำเนินการในพื้นที่อำเภอขามเฒ่า อำเภอลำปลายมาศ และอำเภอแคนดง ซึ่งจากผลการศึกษาเป็นพื้นที่มีอัตราการขยายตัวของผู้ปลูกอ้อยรายใหม่ค่อนข้างสูง

(2) แผนการดำเนินการฝึกอบรมให้แก่ผู้ปลูกอ้อยรายใหม่ก่อนลงมือปลูก เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการปลูกอ้อย การกำกับดูแลผลผลิต การซื้อขายอ้อย และการบริหารจัดการอ้อยในไรให้มีคุณภาพสูง เป็นต้น

(3) แผนการจัดทำทะเบียนและฐานข้อมูลเพื่อการปลูกอ้อย ทั้งนี้ผู้ปลูกอ้อยต้องปฏิบัติตามกฎกติกาอย่างเคร่งครัด เช่น เรียนรู้การส่งข้อมูลให้แก่โรงงานผ่านระบบปฏิบัติการมือถือ (GPS.) ข้อมูลการบำรุงรักษาในแปลงปลูกแต่ละครั้ง การจัดการข้อมูลเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เป็นต้น

2) การวางแผนส่งเสริมผู้ปลูกอ้อยรายเก่า

(1) การวางแผนเพื่อให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนทัศนคติในการปลูกอ้อยให้มีคุณภาพสูงขึ้นเนื่องจากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรที่มีลักษณะเข้าๆออกๆนั้นมีทัศนคติเกี่ยวกับการปลูกอ้อยที่ไม่ค่อยดีนักและส่วนใหญ่เป็นผู้ปลูกอ้อยรายเล็ก และการปลูกอ้อยของเขาส่วนใหญ่ก็จะทำตามใจตนเอง เมื่อนักส่งเสริมมาดูแลแปลงก็จะทำพอให้ผ่านไปไม่ค่อยเอาจริง

เอาจึงกับการดูแล้วยให้มีคุณภาพต่อไร่ที่สูงขึ้น ดังนั้นจึงควรมีการฝึกอบรมคนกลุ่มนี้เป็นพิเศษ โดยการหาแบบอย่างที่ดีและมีบริบทใกล้เคียงกับตัวเขา

(2) การวางแผนเพื่อให้เกษตรกรมีความเชื่อมั่นในการทำอาชีพผลิตอ้อยในไรให้มีคุณภาพ ด้วยการทำให้เขาเห็นว่ารายได้จากการปลูกอ้อยมาจากการดำเนินการอย่างไร การดำเนินการแบบใดที่เป็นเรื่องเสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมายหรือเสี่ยงต่อการทำให้อ้อยไม่มีคุณภาพ และอะไรที่ทำให้เขาต้องถูกหักค่าใช้จ่ายมาก ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันการดำเนินการดังกล่าวจึงต้องบอกกล่าวกันตั้งแต่ต้น

1.2 ช่วงการบำรุงรักษาและส่งเสริมการผลิต (ช่วงเดือน มีนาคม – กันยายน) เป็นช่วงเวลาการทำงานอย่างหนักของนักส่งเสริมโรงงานอ้อยและน้ำตาลจังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งแต่การตรวจแปลง การสาธิตการตรวจและการบำรุงดิน การฉีดยาฆ่าแมลง การให้น้ำแก่ต้นอ้อย ในช่วงอายุต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามในช่วงเวลาดังกล่าวจำเป็นต้องมีแผนการส่งเสริมด้านอื่นๆ เพื่อให้อ้อยมีคุณภาพสูงขึ้นตามลำดับดังนี้

1) แผนการส่งเสริมการปลูกอ้อยให้ได้ประสิทธิภาพสูง ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

- (1) กิจกรรมฝึกอบรมการลงข้อมูลการจัดการแปลงปลูกอ้อยผ่าน Application มือถือ
- (2) กิจกรรมการตรวจคุณภาพดินเพื่อใส่ปุ๋ยให้ถูกตามสภาพดิน
- (3) กิจกรรมการสร้างแรงจูงใจในการปลูกอ้อยให้ได้คุณภาพสูงด้วยการดูงานการปลูกอ้อยต้นแบบที่ดีทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- (4) กิจกรรมการร่วมลงทุนระบบน้ำหยดในพื้นที่แปลงปลูกอ้อยของแต่ละรายโดยเน้นให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายที่รายเล็ก รายกลาง และรายใหญ่

2) แผนการสร้างความมั่นคงและภาคีต่อองค์กรของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

- (1) กิจกรรมการทำ CSR กับชุมชนที่ปลูกและไม่ปลูกอ้อยอย่างต่อเนื่อง
- (2) กิจกรรมการเปลี่ยนจากลานอ้อยเป็นลานตากข้าวของชาวนา
- (3) กิจกรรมการสนับสนุนรถไถในช่วงฤดูปลูกข้าว
- (4) กิจกรรมสนับสนุนงบประมาณชุดบ่อน้ำในแปลงปลูกข้าวและแปลงปลูกอ้อย

(5) กิจกรรมร่วมงานบุญประเพณีท้องถิ่นโดยจัดกิจกรรมเสริมในงานอย่างต่อเนื่องทุกปี ทั้งนี้ควรครอบคลุมไปถึงพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับการส่งเสริมจากพื้นที่เพาะปลูกอ้อยจากโรงงานด้วยก็ดี

(6) กิจกรรมสนับสนุนทุนการศึกษาแก่บุตรหลานให้แก่เกษตรกรต้นแบบ(ผลิตได้ตามเป้า)โดยอาจให้ทุนเรียนถึงระดับปริญญาตรีเมื่อเรียนจบแล้วให้กลับมาใช้ทุนที่บ้านเกิดตนเอง

(7) กิจกรรมการตั้งกองทุนช่วยเหลือในแต่ละกลุ่มเช่น งานศพ การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ค่าเล่าเรียนบุตร เป็นต้น

1.3 ช่วงการวางแผนเก็บเกี่ยว (ช่วงเดือน กันยายน – พฤศจิกายน) เป็นช่วงเวลาที่จำเป็นต้องมีการเตรียมการอยู่หลายด้านเพื่อรองรับการเก็บเกี่ยวผลผลิต นับตั้งแต่ฝ่ายโรงงานต้องเตรียมเครื่องจักรกลให้พร้อมใช้งานและรองรับเหตุฉุกเฉินกรณีต่างๆ ฝ่ายไร่ก็ต้องเตรียมการตั้งแต่การสำรวจ

1) การวางแผนบริหารจัดการการตัดอ้อยคุณภาพเข้าสู่โรงงาน

(1) กิจกรรมการจัดคิวอ้อยก่อน - หลังอย่างเป็นธรรมด้วยการประชุมหัวหน้ากลุ่มเพื่อร่วมวางแผนและประมาณการอ้อยเข้าสู่โรงงาน

(2) กิจกรรมสำรวจอายุอ้อยในแต่ละกลุ่มเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

(3) การกำหนดพื้นที่ตัดอ้อยก่อน-หลังโดยกำหนดจากพื้นที่ไกลมาพื้นที่ใกล้โรงงาน

(4) กิจกรรมการวางแผนการขนส่งอ้อยเข้าสู่โรงงานด้วยระบบควบคุมคือ GPS. + QR. Code บน Application มือถือ เป็นต้น

2) การวางแผนเพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

(ไฟฟ้าดับ รถเสียเข้าโรงงานไม่ทัน การตัดอ้อยมีปัญหาไม่เสร็จตามกำหนด และอุบัติเหตุทางถนน เป็นต้น)

(1) กิจกรรมจัดตั้งสวัสดิการส่งเสริมการตัดอ้อยสดกล่าวคือ เมื่อใครตัดอ้อยสดจะได้รับเงินสวัสดิการนี้ ซึ่งรายได้จากเงินสวัสดิการนี้มาจากการหักค่าใช้จ่ายจากคนที่ตัดอ้อยไฟนึ่งเอง

(2) กิจกรรมการอบรมวิธีการตรวจสอบยอดเงินจากการขายอ้อยสด หรือการประมาณการรายรับรายจ่ายจากการปลูกอ้อยในหนึ่งฤดูกาล

(3) กิจกรรมจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจเพื่อการตัดอ้อยสดขึ้นรองรับการตัดและการขนส่งอ้อยในพื้นที่และรองรับการจัดการเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

(4) กิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมต่อเหตุฉุกเฉินในกรณีต่างๆ (ไฟฟ้าดับ รถเสียเข้าโรงงานไม่ทัน การตัดอ้อยมีปัญหาไม่เสร็จตามกำหนดและอุบัติเหตุทางถนน เป็นต้น)

1.4 ช่วงการเก็บเกี่ยว (ช่วงเดือนธันวาคม – มีนาคม) เป็นช่วงเวลาที่ต้องมีการบริหารจัดการเพื่อให้ระบบการขนส่งอ้อยจากไร่เข้าสู่โรงงานมีความต่อเนื่อง จึงทำให้ต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ นอกจากนั้นยังต้องมีการวางแผนด้านอื่นๆควบคู่ไปด้วย ได้แก่

1) การวางแผนเก็บเกี่ยวผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ

(1) กิจกรรมการสำรวจแปลงปลูกอ้อยร่วมกับหัวหน้ากลุ่มเพื่อให้เกิดความแม่นยำในการคำนวณปริมาณอ้อยเข้าสู่โรงงานในแต่ละวัน

(2) กิจกรรมการฝึกอบรมหรือการลงมือดำเนินการเพื่อเตรียมดินหลักงานเก็บเกี่ยว

(3) กิจกรรมการฝึกอบรมหรือการปฏิบัติการบำรุงรักษาตออ้อยให้มีอัตราการงอกสูงขึ้น

(4) กิจกรรมการฝึกอบรมวิธีการเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องตัดอ้อยอย่างต่อเนื่อง(ไม่ให้มีการสะดุด)และการบำรุงรักษาเครื่องยนต์ให้มีประสิทธิภาพพวงที่

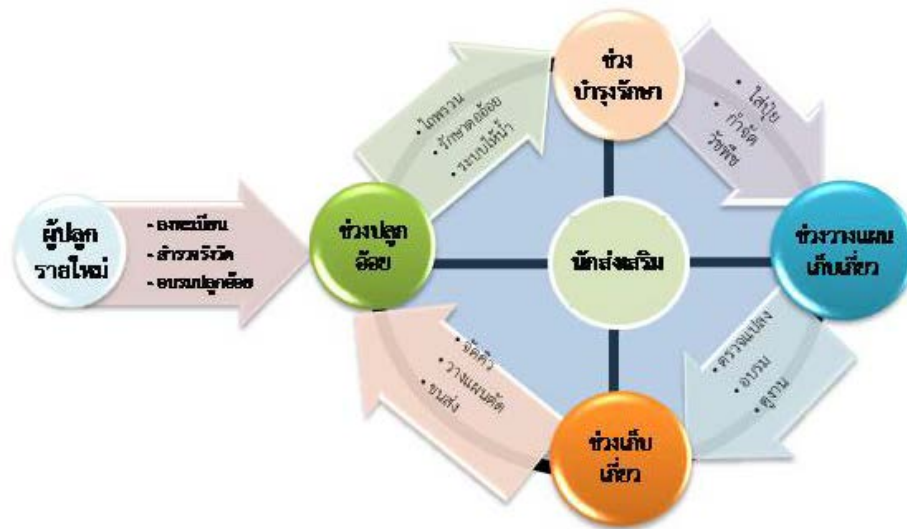
(5) กิจกรรมการจัดคิดการเก็บเกี่ยวอ้อยด้วยแรงงานคนให้เกิดความต่อเนื่อง

2) การวางแผนเพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

- (1) กิจกรรมการอบรมการตัดอ้อยที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่ดินโคลน
- (2) กิจกรรมการเชื่อมโยงระบบโครงข่ายการส่งข้อมูล

การจัดส่งอ้อยเข้าสู่โรงงาน

- (3) กิจกรรมการจัดตั้งพื้นที่รับ-ส่งอ้อยชั่วคราวหรือถาวรในแต่ละไซล
- (4) กิจกรรมเตรียมรถขนส่งรองรับเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เป็นต้น

ภาพที่ 8.1 โมเดลการปลูกอ้อย

8.1.5 สรุปผลยืนยันข้อมูลปัจจัยที่ทำให้มีการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น จากกิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

ผลจากการประชุมกลุ่มย่อยของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโดยกำหนดตัวอย่างจากเกษตรกร รายเล็ก รายกลางและรายใหญ่ จาก 7 โซนพื้นที่ จำนวน 115 คน โดยใช้วิธีการให้เกษตรกรเลือกลำดับความสำคัญจากการรณรงค์ เพื่อยืนยันข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้มีการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น จากบทที่ 4 - 7 ในการหาแนวทางการเพิ่มปริมาณผลผลิตอ้อยและน้ำตาลในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์

ตารางที่ 8.6 แสดงผลความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มปริมาณการปลูกอ้อย

ปัจจัยหลักที่ทำให้มีการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นประกอบด้วย 4 ปัจจัย การให้ความสำคัญกับปัจจัยในแต่ละด้านเกษตรกรสามารถเลือกได้มากกว่า 1 ปัจจัยเกษตรกรได้ให้ความสำคัญในแต่ละปัจจัยโดยมีความถี่ในการเลือก ดังนี้

เรื่อง	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
ปัจจัยใดที่ทำให้มีการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น		
1. การส่งเสริมและสนับสนุนเงินทุนของโรงงานในการปลูกอ้อย	112	34.14
2. รายได้ - รายจ่าย ในการปลูกอ้อย	102	31.09
3. พื้นฐานของครอบครัวในการปลูกอ้อย	85	25.91
4. ค่านิยมและทัศนคติในการปลูกอ้อย	29	8.84
รวม	328	100.00

ตารางที่ 8.7 แสดงค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย ปัจจัยด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของโรงงานน้ำตาล

การส่งเสริมของโรงงานน้ำตาลเรื่องใดสำคัญที่สุด	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. การสนับสนุนเงินทุน	92	19.45
2. การให้กู้ยืมเงิน	84	17.76
3. การดูแลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	77	16.28
4. การสนับสนุนค่าบำรุงรักษา	72	15.22
5. การสนับสนุนอุปกรณ์การเกษตร	63	13.32
6. การสนับสนุนพันธุ์อ้อย	38	8.03
7. การทำพื้นที่รับซื้ออ้อย	33	6.98
8. การสนับสนุนด้านสังคม	14	2.96
รวม	473	100.00

จากการเลือกของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนเงินทุนของโรงงานในการปลูกอ้อย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.45 รองลงมาให้ความสำคัญด้านการให้กู้ยืมเงิน ด้านการดูแลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม และด้านการสนับสนุนค่าบำรุงรักษา คิดเป็นร้อยละ 17.79 ร้อยละ 16.28 และ ร้อยละ 15.22 ตามลำดับ

ตารางที่ 8.8 แสดงค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย ปัจจัยด้านรายได้ – รายจ่าย ในการปลูกอ้อย

รายได้ – รายจ่าย ในการปลูกอ้อย	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. รายได้	152	52.41
2. รายจ่าย	71	24.48
3. หนี้สิน	67	23.45
รวม	290	100.00

จากการเลือกของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับรายได้ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.41 รองลงมาให้ความสำคัญรายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 24.48 และ ด้านหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 23.45 ตามลำดับ

ตารางที่ 8.9 แสดงค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย ปัจจัยพื้นฐานของครอบครัว

พื้นฐานของครอบครัว	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. ภูมิประเทศที่ปลูกอ้อย	107	21.88
2. อาชีพหลัก	94	19.22
3. การถือครองที่ดิน	75	15.34
4. อายุผู้ปลูก	63	12.88
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว	60	12.27
6. อาชีพเสริม	43	8.79
7. ระดับการศึกษา	27	5.52
8. เพศของผู้ปลูกอ้อย	20	4.09
รวม	489	100.00

จากการเลือกของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับภูมิประเทศที่ปลูกอ้อย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.88 รองลงมาให้ความสำคัญด้านอาชีพหลัก ด้านการถือครองที่ดิน และด้านอายุผู้ปลูกคิดเป็นร้อยละ 19.22 ร้อยละ 15.34 และร้อยละ 12.88 ตามลำดับ

ตารางที่ 8.10 แสดงค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย ปัจจัยค่านิยม และทัศนคติ

ค่านิยมและทัศนคติ	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1 ความเชื่อ	136	51.32
2 ครอบครัวและเครือญาติ	96	36.23
3 กลุ่มชาติพันธุ์	33	12.45
รวม	265	100.00

จากการเลือกของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับค่านิยมด้านความเชื่อ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.32 รองลงมาให้ความสำคัญด้านครอบครัวและเครือญาติ คิดเป็นร้อยละ 36.23 และด้านกลุ่มชาติพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 12.45 ตามลำดับ

หมายเหตุ : นักวิจัยได้ให้อิสระแก่เกษตรกรในการยืนยันข้อมูลและพบว่า มีเกษตรกรบางรายได้ยืนยันข้อมูลเพียงบางปัจจัยเท่านั้น

ภาพที่ 8.2 แสดงการลงพื้นที่เพื่อยืนยันข้อมูลในการปลูกอ้อย

จากการลงพื้นที่เพื่อยืนยันข้อมูลจากแบบสอบถามในการหาแนวทางการเพิ่มปริมาณการผลิตอ้อยและน้ำตาลในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร 115 ราย จาก 7 โซนพื้นที่ ซึ่งจากการตอบแบบสอบถามของเกษตรกร พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลง ขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 ประการ ประกอบด้วย

1) การส่งเสริมและสนับสนุนของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ มีส่วนในการเพิ่มปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 34.14 จะเห็นได้ว่าปัจจัยในการส่งเสริมจากโรงงานน้ำตาลมีส่วนทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นเพราะการส่งเสริมของโรงงานน้ำตาลโดยส่วนใหญ่เป็นการให้เงินกู้ยืมและการให้เงินทุนสนับสนุน ทำให้เกษตรกรมีเงินทุนหมุนเวียนในการปลูกอ้อยซึ่งสามารถจำแนกเป็นรายชื่อได้ดังนี้

1.1 การสนับสนุนเงินทุนในการปลูกอ้อยสามารถทำให้มีการปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 19.45 ซึ่งเป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้เกษตรกรเพิ่มพื้นที่การปลูกอ้อยมากขึ้น กล่าวคือ โรงงานมีการสนับสนุนเงินทุนให้กับเกษตรกรประมาณไร่ละ 2,000 บาท เป็นค่าใช้จ่ายในการปรับพื้นที่ และเริ่มต้นในการปลูกอ้อยช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อยทำให้เกษตรกรมีแรงจูงใจและเกิดความสนใจที่อยากจะปลูกอ้อยมากขึ้น

1.2 การสนับสนุนเงินทุนในการกู้ยืมให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีผลทำให้ปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 17.76 เพราะจะเป็นส่วนที่จะช่วยให้เกษตรกรมีเงินลงทุนในการปลูกอ้อย เป็นการสร้างแรงจูงใจและสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกรว่า เมื่อปลูกอ้อยแล้วทางโรงงานจะมีการสนับสนุนเงินทุนในทุกขั้นตอน จึงเชื่อได้ว่าจะคุ้มค่าต่อการลงทุนเนื่องจากโรงงานร่วมลงทุนกับเกษตรกรด้วยซึ่งหากอ้อยมีผลผลิตที่ดี และมีราคาที่สูงเกษตรกรก็จะสามารถชำระหนี้ได้ในปีแรก ส่วนอ้อยต่อไปปีต่อมาก็จะเป็นกำไรของเกษตรกร

1.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยสามารถทำให้มีการปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 16.28 เพราะถือเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้ปริมาณพื้นที่การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลง กล่าวคือ ถ้าหากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยมีการเข้าถึงและดูแล ให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยอย่างถูกต้อง ไม่มีการเอาเปรียบเกษตรกร ก็จะทำให้เกษตรกรมีความต้องการที่จะปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้นแต่ในตรงข้ามถ้าหากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมขาดความรู้และความสุจริต ก็อาจจะทำให้เกษตรกรเกิดความไม่มั่นใจจนอยากที่จะเลิกปลูกอ้อยก็เป็นได้ ดังนั้นโรงงานจะต้องมีการควบคุมและดูแลเจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีการอบรมให้ความรู้อยู่เป็นประจำเนื่องจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีความใกล้ชิดเกษตรกร

1.4 การสนับสนุนในเรื่องของการบำรุงรักษา มีส่วนในการทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 15.22 โดยโรงงานมีการสนับสนุนค่าปุ๋ย ค่ายากำจัดศัตรูพืช ยากำจัดวัชพืช และฮอร์โมน เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทางโรงงานนำมาจำหน่ายให้กับเกษตรกร ซึ่งมีราคาที่ใกล้เคียงกับท้องตลาด แต่จะมีการวิเคราะห์จากนักวิชาการของโรงงานเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ การสนับสนุนที่ทางโรงงานให้ใช้ระบบเครดิตและจะหักค่าใช้จ่ายหลังการเก็บเกี่ยว

1.5 การสนับสนุนอุปกรณ์ทางการเกษตร มีส่วนในการทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 13.32 เพราะโรงงานมีการจัดหารถตัดอ้อย จัดหารถบรรทุกอ้อย รถปลูกอ้อย เป็นต้น ซึ่งอุปกรณ์ทางการเกษตรต่างๆเหล่านี้จะเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย เพื่อลดการจ้างแรงงานคนซึ่งหายาก การสนับสนุนอุปกรณ์ยังส่งผลให้มีการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยวรวดเร็วขึ้นและประหยัดค่าใช้จ่าย

1.6 การสนับสนุนพันธุ์อ้อยพันธุ์อ้อยถือเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการปลูกอ้อยซึ่งโรงงานได้มีการทดลองและวิจัยพันธุ์อ้อยที่เหมาะสมกับพื้นที่เพื่อเป็นอ้อยพันธุ์จำหน่ายให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยที่สนใจ ดังนั้นการจำหน่ายพันธุ์อ้อยให้กับเกษตรกรเป็นการอำนวยความสะดวกและสร้างความเชื่อมั่นว่าเกษตรกรว่าจะได้อ้อยที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสามารถทนต่อภัยแล้งและโรคระบาดต่างๆสามารถทำให้เกษตรกรมีผลผลิตอ้อยที่ดี และมีคุณภาพ การสนับสนุนพันธุ์อ้อยมีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 8.03

1.7 พื้นที่ในการรับซื้ออ้อยถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เกษตรกรลดภาระรายจ่ายด้านการขนส่ง และลดปัญหาการรอคิวที่นาน เพราะถ้าหากมีลานรับซื้ออ้อยกระจายตามพื้นที่ต่างๆ และมีการบริหารจัดการที่ดี ก็จะช่วยให้เกษตรกรปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้นก็ได้ กล่าวคือ เมื่อมีลานอ้อยใกล้เคียงพื้นที่ของเกษตรกร ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจทำให้เกษตรกรมี

ความต้องการที่จะปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้นการสนับสนุนพื้นที่รับซื้ออ้อยมีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 6.98

1.8 สนับสนุนด้านสังคม มีส่วนในการทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.96 เพราะการช่วยเหลือสังคมของโรงงานเป็นการโน้มน้าว และกระตุ้นจิตใจของเกษตรกรให้หันมาปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรในพื้นที่ต่างๆมีการปลูกอ้อยจำนวนมากทางโรงงานก็จะมีการช่วยเหลือและส่งเสริมปัจจัยอื่นๆ เช่น มีการสร้างเส้นทางคมนาคม มอบทุนการศึกษา สร้างสาธารณูปโภคต่างๆให้กับคนในพื้นที่ รวมถึงจัดกิจกรรมต่างๆให้กับชุมชน เป็นต้น เมื่อเกษตรกรเห็นดังนั้นจึงเกิดความสนใจอยากที่จะปลูกอ้อย เพื่อที่จะได้รับประโยชน์จากที่โรงงานมอบให้ เป็นลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

2) รายได้ – รายจ่ายในการปลูกอ้อย มีส่วนในการเพิ่มปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 31.09 เพราะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือทำให้การปลูกอ้อยลดลง เพราะถ้าหากราคาอ้อยดีเกษตรกรก็จะมีปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้นในพื้นที่ต่างๆ รอบบริเวณโรงงาน โดยอาจจะใช้ที่ดินของตนเอง หรือมีการเช่าที่ดินจากเกษตรกรรายอื่นเพื่อใช้ในการปลูกอ้อย แต่ถ้าหากราคาอ้อยมีราคาตกต่ำเกษตรกรบางส่วนก็จะลดปริมาณพื้นที่ในการปลูกอ้อยลด แล้วหันไปปลูกพืชชนิดอื่นๆ ที่มีราคาดีกว่าโดยปัจจัยด้านรายได้ รายจ่ายสามารถจำแนกเป็นข้อย่อยดังนี้

2.1 รายได้ เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกษตรกรหันมาปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 52.41 และเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ที่เกษตรกรได้รับจากการปลูกพืชชนิดอื่นๆ จะเห็นได้ว่าอ้อยมีรายได้ที่ค่อนข้างดีกว่าการปลูกพืชชนิดอื่นๆจึงทำให้เกษตรกรมีความสนใจที่จะปลูกอ้อย

2.2 รายจ่าย พบว่า ในการปลูกอ้อยเกษตรกรต้องมีการลงทุนที่สูง โดยเฉพาะเกษตรกรรายเล็ก ถ้าเกษตรกรรับภาระค่าใช้จ่ายไม่ไหว หรือปลูกอ้อยแล้วประสบกับปัญหาภาวะขาดทุนก็อาจจะเป็นตัวที่จะทำให้เกษตรกรเลิกปลูกอ้อยได้ซึ่งรายจ่ายมีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลง ร้อยละ 28.48

2.3 หนี้สิน มีส่วนทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลง ร้อยละ 23.45 เพราะ เป็นปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรหลายรายยังคงปลูกอ้อยอยู่ กล่าวคือ เกษตรกรมีการทำการเกษตรแบบพันธะสัญญากับโรงงานน้ำตาล ถ้าหากเกษตรกรใช้หนี้โรงงานยังไม่หมดก็ยังไม่อาจเลิกปลูกอ้อยได้ แต่ถ้าหากเกษตรกรมีผลผลิตอ้อยใหม่ที่ดีเกษตรกรก็อาจจะใช้หนี้โรงงานหมดตั้งแต่ในปีแรก และได้กำไรจากอ้อยต่อไป

3) พื้นฐานครอบครัวของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย มีผลทำให้การปลูกอ้อยของเกษตรกรเพิ่มขึ้นหรือลดลง ร้อยละ 25.91 กล่าวคือ หากเกษตรกรมีพื้นฐานการปลูกอ้อยมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษเกษตรกรก็จะมีปลูกอ้อยเป็นอาชีพหลัก เพราะมีการถ่ายทอดความรู้ในการปลูกอ้อยจากรุ่นสู่รุ่น รวมทั้งมีทั้งการสนับสนุนภายในครัวเรือน และมีพื้นที่ ที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อย โดยพื้นฐานครอบครัวของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยสามารถจำแนกเป็นข้อย่อยได้ ดังนี้

3.1 สภาพภูมิประเทศที่ปลูกอ้อย มีส่วนทำให้ปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 21.88 เพราะเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้การเพิ่มปริมาณผลผลิตอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลง เพราะว่าหากสภาพพื้นที่มีความเหมาะสม อยู่ไม่ไกลจากโรงงานน้ำตาลก็อาจจะทำให้มีการปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น แต่ถ้าหากพื้นที่ไม่เหมาะสมก็จะส่งผลกระทบต่อผลผลิตส่งผลทำให้เกิดภาวะเสี่ยงต่อการขาดทุน ทำให้เกษตรกรอาจเลิกปลูกอ้อยในพื้นที่นั้นๆ

3.2 อาชีพหลักสามารถส่งผลให้มีปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นได้ ร้อยละ 19.22 เพราะ ถ้าหากเกษตรกรมีการปลูกอ้อยเป็นอาชีพหลัก ก็ย่อมมีการหาพื้นที่อื่นๆ เพิ่มเติมเพื่อใช้ในการปลูกอ้อยในการสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

3.3 การถือครองที่ดินถือเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลง ร้อยละ 15.34 เพราะถ้าหากเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีพื้นที่มาก และมีความสนใจในการปลูกอ้อยก็จะทำให้มีปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นเช่นกัน

3.4 อายุผู้ปลูกอ้อยพบว่า อายุของเกษตรกรก็มีผลทำให้ปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ร้อยละ 12.88 เนื่องจาก เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ปลูกอ้อยในพื้นที่ จังหวัดบุรีรัมย์มีอายุระหว่าง 41 ปีขึ้นไปทำให้มีกำลังแรงงานในการปลูกอ้อยไม่เต็มที่ ส่วนผู้มีอายุอยู่ในระหว่าง 20 - 40 ส่วนใหญ่ไม่นิยมปลูกอ้อยเพราะ จะมีการทำอาชีพอื่นๆ เช่น รับจ้างทั่วไป ทำงานโรงงานรับราชการ เป็นต้น

3.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ร้อยละ 12.27 เพราะถ้าหากครัวเรือนใดมีสมาชิกจำนวนมากก็อาจจะมีการลงทุนปลูกอ้อยด้วยตนเอง โดยอาศัยความรู้จากพ่อแม่ ซึ่ง 1 ครัวเรือนจะมีผู้ที่สนใจจะปลูกอ้อยอย่างน้อย 2 ราย ส่วนสมาชิกที่ไม่ได้ปลูกอ้อยมีจำนวนเฉลี่ย 3 ราย ต่อครัวเรือน จะมีการทำอาชีพอื่น เช่น ทำงานโรงงาน รับราชการ เป็นนักเรียน นักศึกษา เป็นต้น

3.6 อาชีพเสริมมีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ ร้อยละ 8.79 เพราะถ้าหากเกษตรกรทำอาชีพอื่นๆ แล้วมีรายได้ดีกว่าการปลูกอ้อย เกษตรกรก็จะเน้นไปทำอาชีพนั้นมากกว่าแล้วจะมีการปลูกอ้อยเป็นอาชีพเสริมแทนซึ่งอาชีพเสริมอาจจะมีการรายได้ที่ดีกว่าการทำอาชีพหลัก เช่น อาชีพรับจ้างทั่วไป การทำงานโรงงาน เป็นต้น

3.7 ระดับการศึกษา มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ ร้อยละ 5.52 เพราะระดับการศึกษาส่งผลต่อปริมาณการปลูกอ้อยเป็นอย่างมาก ในปัจจุบัน (2559) ประชาชนส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาที่สูง จึงไม่ยอมปลูกอ้อย เพราะเมื่อเรียนจบก็อยากจะทำงานตามความถนัดในวิชาชีพ ดังนั้นเกษตรกรที่ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาระหว่าง ป.6 – ม.6

3.8 เพศผู้ปลูกอ้อยพบว่าเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย เนื่องจากเพศชายมีความอดทนและมีความคล่องตัวสูงในการทำไร่อ้อย และสามารถดูแลไร่อ้อยในจำนวนที่มากได้ ขณะเดียวกันในครัวเรือนที่ไม่มีเพศชายโอกาสการปลูกอ้อยก็จะน้อยลง แต่ถ้าหากบริเวณนั้นมีเครื่องมือ และแรงงานที่เพียงพอเพศหญิงก็สามารถปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นได้เช่นกัน โดยการจ้างแรงงานแทนการใช้กำลังของตนเองซึ่งเพศของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ ร้อยละ 4.09

4) ค่านิยมและทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ร้อยละ 8.84 ซึ่งค่านิยมและทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยแบ่งออกเป็นสองแบบ คือ เกษตรกรที่มีทัศนคติที่ดีต่อการปลูกอ้อย เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกอ้อยเป็นอาชีพหลักและมีรายได้ที่ดีจากการปลูกอ้อย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายกลางและรายใหญ่ ส่วนที่สอง คือ เกษตรกรที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการปลูกอ้อยส่วนใหญ่เกษตรกรกลุ่มนี้เป็นเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายเล็กที่ปลูกอ้อยแล้วประสบกับภาวะขาดทุนมีรายจ่ายมากกว่ารายรับ และเป็นหนี้โรงงานค่อนข้างสูง จึงมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการปลูกอ้อยถึงแม้จะอยากเลิกปลูก ก็ไม่สามารถเลิกได้เพราะติดหนี้โรงงานน้ำตาลอยู่ โดยค่านิยมและทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย สามารถจำแนกเป็นข้อๆได้ ดังนี้

4.1 ความเชื่อเป็นสิ่งที่สำคัญมากอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้ปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้นหรือลดลงซึ่งมีปริมาณร้อยละ 51.32 เพราะ เกษตรกรมีความเชื่อว่าการปลูกอ้อยทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น และมีรายได้ที่ดี ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ปลูกอ้อยยังมีความเชื่อในทางลบเกี่ยวกับการปลูกอ้อย เช่น ต้องใช้เงินลงทุนที่สูงมากกว่าขาดทุน เป็นต้น ดังนั้นต้องมีการทำลายความเชื่อที่ผิดแล้วมีการแสดงให้เห็นว่าการปลูกอ้อยสามารถที่จะทำให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแต่ถ้าหากยังไม่มี การแก้ไขปัญหในเรื่องของความเชื่อที่ผิดให้หมดไป อัตราปริมาณการปลูกอ้อยก็จะคงที่หรือลดลง สำหรับเกษตรกรที่ปลูกอ้อยจะมีความเชื่อแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

(1) เกษตรกรที่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยเป็นของตนเองจะมีความเชื่อว่าถ้าหากปลูกอ้อยทั้งหมดอาจจะส่งผลกระทบต่อรายได้เมื่อเกิดปัญหาราคาอ้อยตกต่ำ ดังนั้นจึงมีการปลูกพืชชนิดอื่นๆไว้ เช่น มันสำปะหลัง ข้าว ยางพารา เพื่อป้องกันผลกระทบเวลาเกิดปัญหาราคาผลผลิตไม่ดี

(2) ความเชื่อของเกษตรกรที่ไม่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยเป็นของตนเองเกษตรกรกลุ่มนี้มีความเชื่อที่จะหวังให้อาชีพไร้อ้อยจะสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นโดยมีการไปเช่าพื้นที่มาปลูกอ้อย ตามกำลังที่ตนเองจะสามารถจ่ายได้

(3) เกษตรกรที่รับราชการเกษตรกรกลุ่มนี้จะปลูกอ้อยตามสภาพพื้นที่ของตนเอง โดยอาจจะปลูกอ้อยเป็นอาชีพเสริม ถ้าหากอ้อยมีราคาที่ดีก็อาจจะส่งผลในการปลูกอ้อยในปีต่อไป แต่ถ้าหากอ้อยราคาไม่ดี ก็อาจจะแปรสภาพพื้นที่ไปปลูกพืชชนิดอื่นๆที่สามารถได้กำไรที่ดี คำนึงค่ากับการลงทุน

(4) เกษตรกรที่เป็นนายทุนเกษตรกรกลุ่มนี้จะลงทุนในการปลูกอ้อยเมื่อ อ้อยมีรายได้ดี โดยการใช้พื้นที่ ที่ตนเองมีอยู่ หรือไปเช่าพื้นที่ต่างๆ มาปลูกอ้อย โดยเกษตรกรให้ความเห็นว่าถ้าหากอ้อยราคาดีก็ถือว่าได้กำไร แต่ถ้าหากอ้อยราคาไม่ดีก็ขอแค่ทุนกลับคืน

4.2 ครอบครัวและเครือญาติ มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลงร้อยละ 36.23 เพราะครอบครัวและเครือญาติถือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อการตัดสินใจในการปลูกอ้อยของคนในครัวเรือนเพราะการที่จะตัดสินใจปลูก หรือไม่ปลูกอ้อยก็ขึ้นอยู่กับสมาชิกในครอบครัวว่าเห็นชอบหรือไม่ ถ้าสมาชิกในครอบครัวเห็นชอบปริมาณการปลูกอ้อยก็จะเพิ่มขึ้นซึ่งอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการปลูกอ้อยของเกษตรกรมาจากการเกิดความสนใจในการปลูกอ้อยด้วยตัวเอง ทั้งนี้มาจากความรู้และประสบการณ์ รองลงมาคือ เป็นอาชีพที่สืบทอดจากครอบครัว คำดับต่อมาคือ โรงงานแนะนำเชิญชวนเข้าสู่อาชีพและเพื่อนแนะนำเข้าสู่อาชีพ ตามลำดับ

4.3 กลุ่มชาติพันธุ์มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลงร้อยละ 12.45 เพราะกลุ่มชาติพันธุ์เป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อปริมาณการปลูกอ้อยให้เพิ่มขึ้น - ลดลงได้ กล่าวคือ กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆจะมีค่านิยมในการประกอบอาชีพที่คล้ายคลึงกันตามบริบทของพื้นที่ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดบุรีรัมย์ที่มีการปลูกอ้อยมากที่สุดคือ กลุ่มชาติพันธุ์ลาว เพราะ โรงงานได้มีการไปตั้งอยู่ในบริเวณที่กลุ่มชาติพันธุ์ลาวอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการปลูกอ้อย รวมทั้งได้รับความรู้ วิธีการในการปลูกอ้อยสืบเนื่องมาเป็นรุ่นๆอีกทั้งมีการส่งเสริมจากโรงงาน ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ลาวมีค่านิยมและทัศนคติที่ดีต่อโรงงานและต่ออาชีพชาวไร้อ้อย รองลงมาคือ กลุ่มชาติพันธุ์เขมร และกูย ตามลำดับ

ในปีการผลิต 2560/2561 จังหวัดบุรีรัมย์มีพื้นที่เพาะปลูกอ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 189,382 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปีการผลิต 2559/2560 ซึ่งมีจำนวน 181,478.05 ไร่ เพิ่มขึ้น 7,903.95 ไร่ ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เพิ่มขึ้น ประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ 4 ปัจจัย ได้แก่

1) การส่งเสริมและสนับสนุนของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ มีส่วนในการเพิ่มปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 34.14 หรือ ทำให้มีปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น 2,698.41 ไร่

2) รายได้ - รายจ่ายในการปลูกอ้อย มีส่วนในการเพิ่มปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 31.09 หรือทำให้มีปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น 2,457.34 ไร่

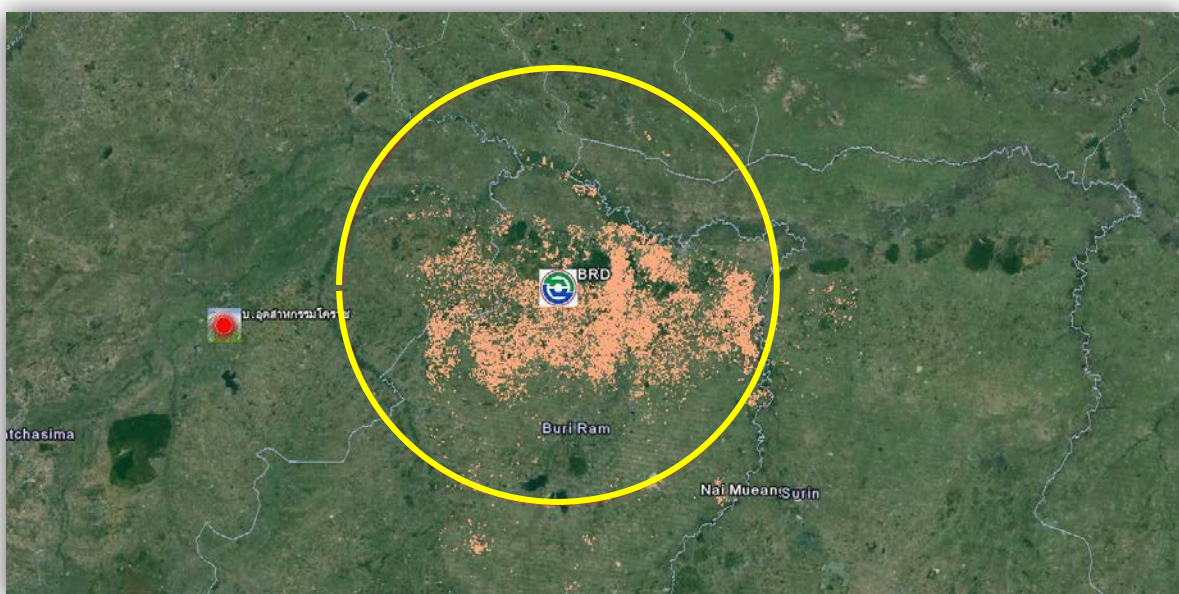
3) พื้นฐานครอบครัวของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย มีผลทำให้การปลูกอ้อยของเกษตรกรเพิ่มขึ้นหรือลดลง ร้อยละ 25.91 หรือทำให้มีปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น 2,047.91 ไร่

4) ค่านิยมและทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ร้อยละ 8.84 หรือทำให้มีปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น 698.71 ไร่

โดยเฉลี่ยแล้วในปี 2560 เกษตรกรจะมีพื้นที่ในการปลูกอ้อยที่ 30 ไร่/ครัวเรือน ดังนั้นอัตราจำนวนที่เพิ่มขึ้น 7,903.95 ไร่ จะมีเกษตรกรที่หันมาปลูกอ้อยเฉลี่ยแล้วมีจำนวนประมาณ 260 ราย ซึ่งอาจจะเป็นเกษตรกรทั้งรายใหม่ และรายเก่าที่มีการเพิ่มพื้นที่ในการปลูกอ้อยของตนเองให้มากขึ้นกว่าเดิม

ตารางที่ 8.11 แสดงอัตราเปรียบเทียบจำนวนแปลงและพื้นที่การปลูกอ้อยปี พ.ศ.2555 - 2559

อัตราเปรียบเทียบจำนวนแปลงและพื้นที่การปลูกอ้อยปี พ.ศ.2555 - 2559						
ปีพ.ศ.	จำนวนแปลง	เปรียบเทียบจำนวนแปลงปลูกอ้อย 55-59		พื้นที่ปลูก (ไร่)	เปรียบเทียบจำนวนพื้นที่ปลูกอ้อย 55-59	
		เพิ่มขึ้น(แปลง)	ลดลง (แปลง)		เพิ่มขึ้น (ไร่)	ลดลง (ไร่)
2555	21,871.00	-	-	129,533.66	-	-
2556	28,445.00	6,574.00	-	168,612.56	39,079.90	-
2557	30,929.00	2,484.00	-	177,139.42	8,526.86	-
2558	32,874.00	1,945.00	-	185,056.64	7,917.22	-
2559	30,886.00	-	1,988.00	181,478.05	-	3,578.59

ภาพที่ 8.3 แสดงพื้นที่ปริมาณการปลูกอ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์ ปี พ.ศ. 2559 ระยะ 50 กิโลเมตรรอบโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

ตารางที่ 8.12 แสดงการเปรียบเทียบอัตราการเพิ่มขึ้น/ลดลงของจำนวนแปลงปลูกอ้อยปี 2555 – 2559 (แปลง)

ตารางเปรียบเทียบอัตราการเพิ่มขึ้น/ลดลงของจำนวนแปลงปลูกอ้อยปี 2555 - 2559																				
โซนพื้นที่	จำนวนแปลง					อัตราการเพิ่มขึ้น/ลดลงของจำนวนแปลงปลูกอ้อยในแต่ละปี (แปลง)														
						2555			2556			2557			2558			2559		
	2555	2556	2557	2558	2559	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่
โซนที่ 00	123	111	36	21	11	-	-	-	-	12	-	-	75	-	-	15	-	-	10	-
โซนที่ 01.1	136	146	133	136	121	-	-	-	10	-	-	-	13	-	3	-	-	15	-	-
โซนที่ 01.2	2,747	3,665	3,812	3,826	3,484	-	-	-	918	-	-	147	-	-	14	-	-	-	342	-
โซนที่ 02	2,372	2,938	3,450	3,938	3,909	-	-	-	566	-	-	512	-	-	488	-	-	-	29	-
โซนที่ 03.1	1,759	2,018	2,291	2,504	2,300	-	-	-	259	-	-	273	-	-	213	-	-	-	204	-
โซนที่ 03.2	1,654	1,674	1,756	1,795	1,563	-	-	-	20	-	-	82	-	-	39	-	-	-	232	-
โซนที่ 04	3,077	3,444	3,652	3,736	3,357	-	-	-	367	-	-	208	-	-	84	-	-	-	379	-
โซนที่ 05	1,012	1,931	1,783	1,406	1,036	-	-	-	919	-	-	-	148	-	-	377	-	-	370	-
โซนที่ 06.1	1,701	2,380	2,946	3,200	3,052	-	-	-	679	-	-	566	-	-	254	-	-	-	148	-
โซนที่ 06.2	1,274	1,516	1,544	1,635	1,521	-	-	-	242	-	-	28	-	-	91	-	-	-	114	-
โซนที่ 07.1	1,115	1,375	1,425	1,504	1,242	-	-	-	260	-	-	50	-	-	79	-	-	-	264	-
โซนที่ 07.2	496	865	934	968	1,075	-	-	-	369	-	-	69	-	-	34	-	-	107	-	-
โซนที่ 08.1	1,115	1,331	1,505	1,684	1,805	-	-	-	216	-	-	174	-	-	179	-	-	121	-	-
โซนที่ 08.2	741	1,079	1,244	1,289	1,270	-	-	-	338	-	-	165	-	-	45	-	-	-	19	-
โซนที่ 09	345	470	539	701	829	-	-	-	125	-	-	69	-	-	162	-	-	128	-	-

ตารางเปรียบเทียบอัตราการเพิ่มขึ้น/ลดลงของจำนวนแปลงปลูกอ้อยปี 2555 - 2559																				
โซนพื้นที่	จำนวนแปลง					อัตราการเพิ่มขึ้น/ลดลงของจำนวนแปลงปลูกอ้อยในแต่ละปี (แปลง)														
						2555			2556			2557			2558			2559		
						เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่
โซนที่ 10.1	564	884	942	1,146	1,221	-	-	-	320	-	-	58	-	-	204	-	-	75	-	-
โซนที่ 10.2	1,217	1,845	2,148	2,473	2,250	-	-	-	628	-	-	303	-	-	325	-	-	-	223	-
โซนที่ 20	-	3	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
โซนที่ 21	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	1	-
โซนที่ 22	-	2	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
โซนที่ 23	44	91	73	83	2	-	-	-	47	-	-	-	18	-	10	-	-	-	81	-
โซนที่ 24	78	144	150	168	197	-	-	-	66	-	-	6	-	-	18	-	-	29	-	-
โซนที่ 26	1	6	6	4	5	-	-	-	5	-	-	-	-	6	-	2	-	1	-	-
โซนที่ 91	7	6	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
โซนที่ 98	58	52	17	7	7	-	-	-	-	6	-	-	35	-	-	10	-	-	-	7
โซนที่ 99	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-
โซนที่ 991	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ 8.13 แสดงการเปรียบเทียบอัตราการเพิ่มขึ้น/ลดลงของจำนวนแปลงปลูกอ้อยปี 2555 – 2559 (ไร่)

ตารางเปรียบเทียบอัตราการเพิ่มขึ้น/ลดลงของจำนวนพื้นที่ปลูกอ้อยปี 2555 - 2559																				
โซนพื้นที่	จำนวนไร่					อัตราการเพิ่มขึ้น/ลดลงของจำนวนพื้นที่ปลูกอ้อยในแต่ละปี (ไร่)														
						2555			2556			2557			2558			2559		
						เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่
โซนที่ 00	1,209.72	944.12	227.77	113.98	60.31	-	-	-	-	256.6	-	-	716.43	-	-	113.79	-	-	53.67	-
โซนที่ 01.1	656.31	734.53	573.65	723.07	591.91	-	-	-	-	78.22	-	-	160.88	-	149.42	-	-	-	131.16	-
โซนที่ 01.2	15,878.06	19,949.21	19,625.12	19,273.59	18,286.45	-	-	-	4,071.15	-	-	-	324.09	-	-	351.53	-	-	987.14	-
โซนที่ 02	11,204.11	15,154.78	17,247.83	19,698.55	20,349.80	-	-	-	3,950.67	-	-	2,093.05	-	-	2,450.72	-	-	651.25	-	-
โซนที่ 03.1	11,100.76	12,806.17	14,269.05	15,106.49	14,461.46	-	-	-	1,705.41	-	-	1,462.88	-	-	837.44	-	-	-	645	-
โซนที่ 03.2	8,546.27	9,871.86	9,706.63	9,472.74	8,261.39	-	-	-	1,324.73	-	-	-	165.23	-	-	233.89	-	-	1,211.35	-
โซนที่ 04	16,310.64	19,724.87	20,917.13	21,114.66	19,751.80	-	-	-	3,414.23	-	-	1,192.26	-	-	197.53	-	-	-	1,362.86	-
โซนที่ 05	7,130.37	10,040.91	8,348.46	7,161.77	6,211.07	-	-	-	2,910.54	-	-	-	1,697.45	-	-	1,186.69	-	-	950.70	-
โซนที่ 06.1	9,902.85	14,272.31	15,760.95	16,583.14	16,344.20	-	-	-	4,369.46	-	-	1,488.64	-	-	777.19	-	-	-	238.8	-
โซนที่ 06.2	8,950.36	10,611.66	10,159.90	10,019.91	9,486.29	-	-	-	1,661.30	-	-	-	451.76	-	-	139.99	-	-	533.62	-
โซนที่ 07.1	7,795.23	8,956.54	9,100.78	9,295.93	8,100.32	-	-	-	1,161.31	-	-	144.24	-	-	195.15	-	-	-	1,195.61	-
โซนที่ 07.2	3,085.94	4,767.00	5,175.66	5,087.15	5,759.46	-	-	-	1,681.06	-	-	408	-	-	-	88.51	-	672.31	-	-
โซนที่ 08.1	6,194.94	8,596.54	9,897.98	10,477.92	11,673.26	-	-	-	2,401.60	-	-	1,301.44	-	-	579.94	-	-	1,195.34	-	-
โซนที่ 08.2	5,290.50	7,924.63	8,797.83	9,088.90	9,028.84	-	-	-	2,634.13	-	-	873.20	-	-	291.07	-	-	-	60.06	-

ตารางเปรียบเทียบอัตราการเพิ่มขึ้น/ลดลงของจำนวนพื้นที่ปลูกอ้อยปี 2555 - 2559																				
โซนพื้นที่	จำนวนไร่					อัตราการเพิ่มขึ้น/ลดลงของจำนวนพื้นที่ปลูกอ้อยในแต่ละปี (ไร่)														
						2555			2556			2557			2558			2559		
						เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่
โซนที่ 09	2,547.54	3,666.92	4,314.19	5,229.30	6,168.41	-	-	-	1,119.38	-	-	647.27	-	-	915.11	-	-	939.11	-	-
โซนที่ 10.1	3,678.21	4,960.07	5,462.28	7,030.82	8,131.26	-	-	-	1,281.86	-	-	502.21	-	-	1,568.54	-	-	1,100.44	-	-
โซนที่ 10.2	7,201.14	11,263.00	12,829.55	14,506.34	13,597.15	-	-	-	4,061.86	-	-	1,566.55	-	-	1,676.79	-	-	-	909.19	-
โซนที่ 20	-	9.22	-	-	-	-	-	-	9.22	-	-	-	9.22	-	-	-	-	-	-	-
โซนที่ 21	-	1.00	1.00	1.00	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	1	-
โซนที่ 22	-	6.42	5.42	-	-	-	-	-	6.42	-	-	-	1	-	-	5.42	-	-	-	-
โซนที่ 23	304.96	198.65	253.26	265.23	50.28	-	-	-	-	106.31	-	54.61	-	-	11.97	-	-	-	214.95	-
โซนที่ 24	737.97	1,027.92	1,275.80	1,241.41	1,712.49	-	-	-	289.95	-	-	247.88	-	-	-	34.39	-	471.08	-	-
โซนที่ 26	5.15	15.33	17.94	8.24	13.71	-	-	-	10.18	-	-	2.61	-	-	-	9.7	-	5.47	-	-
โซนที่ 91	53.80	48.05	-	-	-	-	-	-	-	5.75	-	-	48.05	-	-	-	-	-	-	-
โซนที่ 98	296.76	230.30	109.05	34.74	37.60	-	-	-	-	66.46	-	-	121.25	-	-	74.31	-	2.86	-	-
โซนที่ 99	-	98.00	16.68	-	-	-	-	-	98.00	-	-	-	81.32	-	-	16.68	-	-	-	-
โซนที่ 991	-	1.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-

จากตาราง แสดงการอัตราเปรียบเทียบจำนวนแปลงและพื้นที่การปลูกอ้อยปี พ.ศ.2555 – 2559 จะพบว่า ปี พ.ศ.2559 มีจำนวนพื้นที่ในการปลูกอ้อยลดลงจากปี 2558 ถึง 1,988 แปลง หรือ 3,578.59 ไร่ จากการวิเคราะห์พบว่า โชนที่มีจำนวนการปลูกอ้อยลดลงมากที่สุดประกอบไปด้วยโชนต่างๆ ตามลำดับ ดังนี้

โชนที่ 04	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 1,362.86 ไร่
โชนที่ 07.1	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 1,195.61 ไร่
โชนที่ 03.2	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 1,211.35 ไร่
โชนที่ 01.2	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 987.14 ไร่
โชนที่ 05	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 950.70 ไร่
โชนที่ 10.2	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 909.19 ไร่
โชนที่ 03.1	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 645 ไร่
โชนที่ 06.2	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 533.62 ไร่
โชนที่ 06.1	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 238.80 ไร่
โชนที่ 01.1	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 131.16 ไร่
โชนที่ 08.2	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 60.06 ไร่
โชนที่ 00	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 53.67 ไร่

จากการวิเคราะห์พบว่า มีพื้นที่ ที่จำนวนการปลูกอ้อยลดลงถึง 12 โชน โดยโชนที่มีการปลูกอ้อยลดลงมากที่สุด คือ โชนที่ 04 ในปี พ.ศ. 2558 มีพื้นที่การปลูกถึง 21,114.66 ไร่ แต่ในปี 2559 มีพื้นที่ลดลงเหลือ 19,751.80 ไร่ ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า ในปี 2555 – 2558 จำนวนพื้นที่ในโชนที่ 04 เพิ่มขึ้นตามลำดับ แต่พอมาในปี 2559 จำนวนพื้นที่ในการปลูกอ้อยลดลงอย่างเห็นได้ชัด รองลงมาคือโชนที่ 07.1 โชนที่ 03.2 โชนที่ 01.2 โชนที่ 05 โชนที่ 10.2 โชนที่ 03.1 โชนที่ 06.2 โชนที่ 06.1 โชนที่ 01.1 โชนที่ 08.2 โชนที่ 00 ตามลำดับจากการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย พบว่า เหตุที่มีจำนวนพื้นที่ลดลง เกิดจากวิกฤติปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรง ทำให้เกษตรกรต้องหยุดการเพราะปลูกสักพักแล้วหันไปทำอาชีพรับจ้างทำสวนยาง เลี้ยงสัตว์ หรือทำนาเพื่อตั้งตัวใหม่ในการประกอบอาชีพทำไร่อ้อยอีกในปีต่อไปและเหตุผลสำคัญที่ทำให้พื้นที่การปลูกอ้อยลดลง คือ เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยไม่มีเงินในการลงทุน ประกอบการกับไม่เอาจริงที่จะปลูกอ้อย เพราะประสบกับภาวะขาดทุน รวมทั้งไม่เอาจริงที่จะเป็นหนี้โรงงานน้ำตาล จากการแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้ซื้อปุ๋ย ซื้อผลิตภัณฑ์ต่างๆจากโรงงาน อีกทั้งเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยหลายรายมีการเช่าที่ดินในการปลูกอ้อยเป็นระยะเวลา 3 ปี พอหมดสัญญาไม่มีการเช่าที่ดินต่อปริมาณการปลูกอ้อยจึงลดลง และมีผลมาจากพื้นที่นั้นๆ มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมที่มีความรู้ ความสามารถที่ไม่เพียงพอ และไม่มีทักษะในการบริหารจัดการและในการโน้มน้าวใจเกษตรกร ประกอบกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมบางรายมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมชอบใช้อำนาจหน้าที่บังคับชาวไร่เพื่อผลประโยชน์แก่ตัวเอง ไม่มีการติดต่อสื่อสารและดูแลให้ความรู้ในการปลูกอ้อยแก่เกษตรกร รวมทั้งไม่มีการทำความเข้าใจกับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเรื่องของวิธีการ และนวัตกรรมใหม่ๆ เกี่ยวกับการปลูกอ้อย นอกจากนี้เกษตรกรเองไม่ยอมรับสิ่งใหม่ๆที่โรงงานแนะนำ มีการยึดถือวิธีการและความเชื่อเก่าๆ เกี่ยวกับการปลูกอ้อย ซึ่งในปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ดังนั้นเกษตรกรเองควรปรับมาใช้เทคโนโลยีใหม่ๆประกอบกับวิธีการและความเชื่อที่ตนเองถนัด

เพื่อที่จะได้เพิ่มผลผลิตที่มากขึ้น และเกษตรกรบางรายไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการปลูกอ้อย จึงทำให้มีผลผลิตน้อยลงจนในที่สุดก็เลิกปลูกอ้อยไปปลูกพืชชนิดอื่นแทน

นอกจากนี้สาเหตุที่ทำให้พื้นที่ในการปลูกอ้อยลดลงเกิดจากภาวะปัญหาภัยธรรมชาติ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เกิดภาวะภัยแล้งทำให้เกษตรกรบางรายเกิดภาวะขาดทุน จึงเลิกที่จะปลูกอ้อย แล้วหันไปทำอย่างอื่น แต่สำหรับเกษตรกรบางรายไม่สามารถที่จะเลิกปลูกอ้อยได้ เพราะมีพันธสัญญากับโรงงานน้ำตาล มีการกู้เงินจากโรงงานไว้มากจึงไม่สามารถที่จะเลิกปลูกอ้อยได้จนกว่าจะมีการใช้หนี้ให้กับทางโรงงานน้ำตาลเสร็จสิ้น

ทั้งนี้ยังมีโซนที่มีอัตราการปลูกเพิ่มขึ้นจากปี 2558 ในหลายโซน ประกอบไปด้วยโซนต่างๆ ตามลำดับ ดังนี้

โซนที่ 08.1	เพิ่มขึ้นจากปี 2558 จำนวน 1,195.34 ไร่
โซนที่ 10.1	เพิ่มขึ้นจากปี 2558 จำนวน 1,100.44 ไร่
โซนที่ 09	เพิ่มขึ้นจากปี 2558 จำนวน 939.11 ไร่
โซนที่ 07.2	เพิ่มขึ้นจากปี 2558 จำนวน 672.31 ไร่
โซนที่ 02	เพิ่มขึ้นจากปี 2558 จำนวน 651.25 ไร่
โซนที่ 24	เพิ่มขึ้นจากปี 2558 จำนวน 471.08 ไร่
โซนที่ 26	เพิ่มขึ้นจากปี 2558 จำนวน 5.47 ไร่
โซนที่ 98	เพิ่มขึ้นจากปี 2558 จำนวน 2.86 ไร่

จากการวิเคราะห์พบว่า มีพื้นที่ ที่จำนวนการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นถึง 8 โซน โดยโซนที่มีการปลูกอ้อยเพิ่มมากที่สุด คือ โซนที่ 08.1 ในปี พ.ศ. 2558 มีพื้นที่การปลูก 10,477.92 ไร่ แต่ในปี 2559 มีพื้นที่เพิ่มขึ้นถึง 11,673.26 ไร่ ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่า โซนที่ 08.1 มีอัตราการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นจากปี 2555 เป็นต้นมาเป็นลำดับ ตามมาคือ โซนที่ 10.1 โซนที่ 09 โซนที่ 07.2 โซนที่ 02 โซนที่ 24 โซนที่ 26 และโซนที่ 98 ตามลำดับ ซึ่งพื้นที่ที่มีอัตราการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น พบว่า เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำ และมีฝนตกมาบ้าง ทำให้มีอัตราการปลูกที่สูงขึ้นและต่อเนื่อง เพราะอ้อยเป็นพืชสามารถทนแล้งได้มากกว่าพืชชนิดอื่นๆ ทำให้ในปีที่น้ำแล้ง เกษตรกรที่อยู่ติดแหล่งน้ำบริเวณแม่น้ำมูล ประกอบไปด้วย อำเภอสตึก อำเภอแคนดง และอำเภอคูเมือง สามารถที่จะปลูกอ้อยในปีนั้นๆได้ และอ้อยยังเป็นอาชีพหลักที่ทำมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมก็มีผลต่อการเพิ่มปริมาณการปลูกอ้อยของเกษตรกร กล่าวคือพื้นที่ ที่มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมที่มีความรู้ความสามารถมีทักษะในการพูดโน้มน้าวใจ และมีการดูแล ให้ความรู้ ให้คำแนะนำแก่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย พื้นที่นั้นๆ ก็จะมีการปลูกอ้อยอย่างต่อเนื่อง และมีพื้นที่ในการปลูกอ้อยที่เพิ่มมากขึ้นจากการพูดโน้มน้าวใจและการที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมพูดให้เห็นถึงผลตอบแทนด้านราคาที่ดีกว่าการปลูกพืชชนิดอื่นๆ และเกษตรกรก็มีการตอบสนองค่อนข้างดีและให้ความร่วมมือเป็นส่วนใหญ่ สำหรับวิธีการโน้มน้าวใจของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยต่อเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย จะมีการติดต่อส่วนตัว โดยเข้าไปหาถึงที่บ้าน และแนะนำวิธีการต่างๆ ให้เกษตรกรรับทราบด้วยตนเอง ในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยกับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย อาจจะมี ความขัดแย้งกันบ้าง เพราะเกิดจากความไม่เข้าใจในการทำอ้อย ดังนั้นก็ต้องมีการประชุมหารือ และปรับความเข้าใจต่อกัน เพื่อให้การปลูกอ้อยมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ฉะนั้นการส่งเสริมของโรงงานน้ำตาล ถือว่ามีผลต่อปริมาณการผลิตอ้อยของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้นเพราะถ้าหากเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยได้รับคำแนะนำที่ดี และถูกต้องจากโรงงานน้ำตาล รวมทั้งไม่มีการกดขี่ ข่มเหงจากผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ก็จะทำให้มีปริมาณการปลูกอ้อยที่เพิ่มขึ้นส่งผลดีต่อเกษตรกรและต่อโรงงานต่อไปและประการ

สำคัญคือ พื้นที่ที่มีการปลูกเพิ่มมากขึ้นเกิดจากการมีนายทุนเช่าที่ดินเพื่อทำการปลูกอ้อยและจะเห็นได้ว่าเป็นพื้นที่ที่ไม่ไกลจากโรงงาน เพราะจะได้ลดต้นทุนในการขนส่ง ดังนั้นการที่จะสามารถให้อ้อยมีปริมาณการปลูกที่เพิ่มขึ้นได้นั้น จะต้องเล็งกลุ่มเป้าหมายไปที่เกษตรกรที่มีต้นทุนทางการเงินที่ดี พร้อมทั้งจะลงทุนในการปลูกอ้อย ซึ่งจะสามารถช่วยให้โรงงานน้ำตาลมีผลผลิตที่เพิ่มขึ้นต่อไป

นอกจากนี้ยังมีโซนการปลูกอ้อยที่ไม่มีพื้นที่การปลูกอ้อยในปี 2559 เหลืออยู่เลย 7 โซน ประกอบด้วย โซนต่างๆ ดังนี้

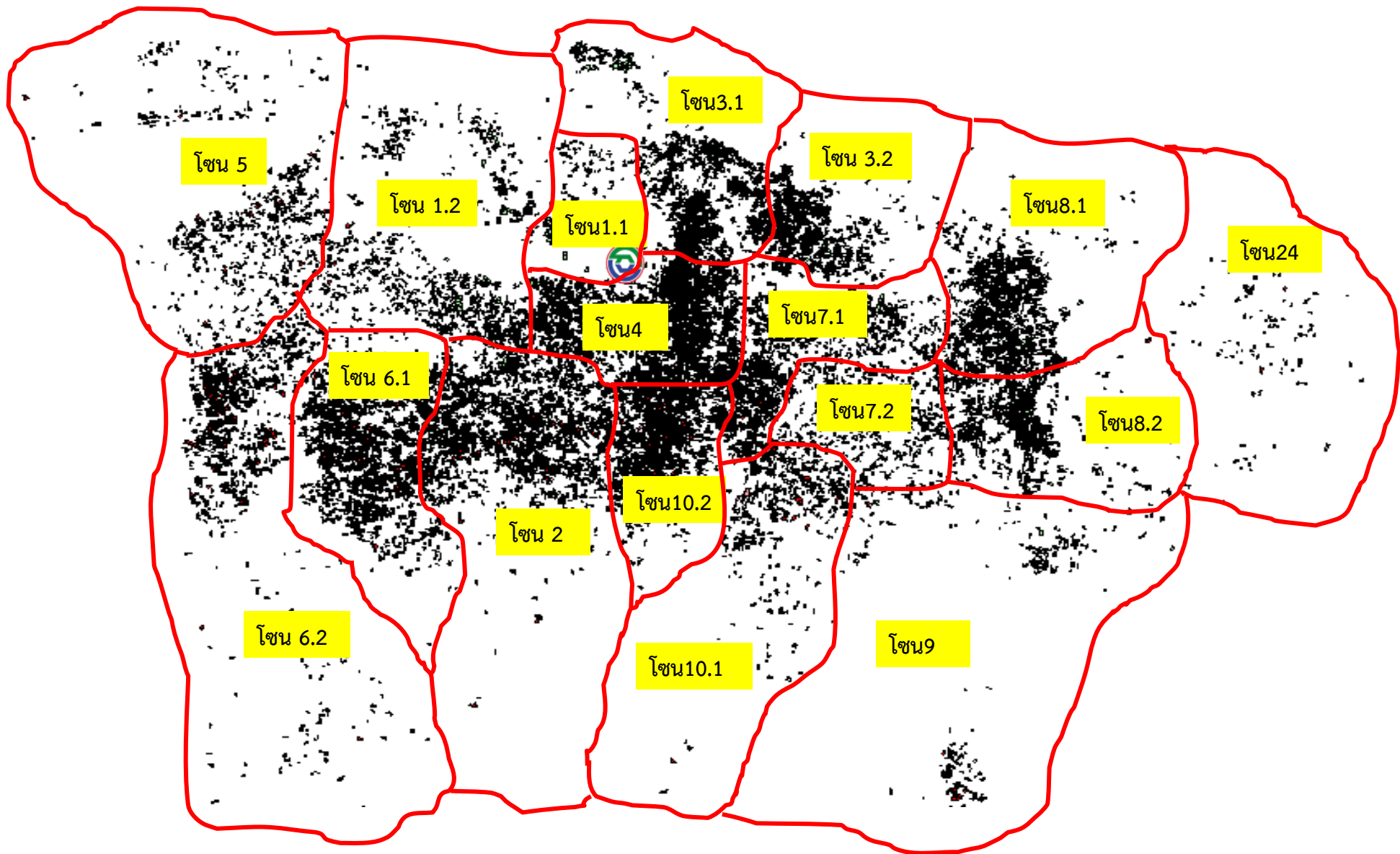
โซนที่ 20	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 0 ไร่
โซนที่ 21	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 0 ไร่
โซนที่ 22	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 0 ไร่
โซนที่ 23	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 0 ไร่
โซนที่ 91	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 0 ไร่
โซนที่ 99	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 0 ไร่
โซนที่ 991	ลดลงจากปี 2558 จำนวน 0 ไร่

ซึ่งโซนต่างๆ เหล่านี้ แต่เดิมในปี 2555 – 2557 มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยประมาณ 5 – 90 ไร่ แต่ในปี 2558 -2559 จำนวนพื้นที่ดังกล่าวได้ลดจำนวนการปลูกอ้อยอย่างรวดเร็ว ซึ่งปัจจัยสำคัญคือ พื้นที่ดังกล่าวอยู่ห่างจากโรงงานประมาณ 50 กิโลเมตร และไม่มีอุปกรณ์การเกษตรที่เพียงพอ รวมทั้งมีการผนวกรวมเข้ากับโซนอื่นๆ เพราะมีพื้นที่น้อย ดังนั้นเกษตรกรจึงเลิกปลูกอ้อยแล้วหันไปทำอาชีพอื่นแทนซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้พื้นที่ต่างๆ เหล่านี้เคยปลูกอ้อยในปี 2555 – 2557 เพราะในขณะนั้นโรงงานน้ำตาลต้องการที่จะขยายกำลังการผลิต จึงไปส่งเสริมพื้นที่ต่างๆ ในโซนเหล่านี้ให้ปลูกอ้อย แต่เมื่อเกษตรกรปลูกอ้อยได้ไม่นานก็ประสบกับภาวะขาดทุน และไม่มีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีพื้นที่อยู่ห่างจากโรงงานจึงเลิกที่จะปลูกอ้อยและประการสำคัญคือเกษตรกรยังไม่มีความรู้ และวิธีการในการปลูกอ้อยที่ดีพอ ประกอบกับไม่มีการส่งเสริมที่ต่อเนื่อง รวมทั้งการปลูกอ้อยไม่ใช่อาชีพหลักที่ทำมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษและเกษตรกรมีอาชีพหลักอยู่แล้วจึงปลูกอ้อยเป็นอาชีพเสริมเพื่อทดลองว่าจะมีรายได้มากน้อยเพียงใด เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยว พบว่าประสบกับปัญหาต่างๆ มากมายโดยเฉพาะด้านค่าใช้จ่ายการหาแรงงานและในเรื่องของการจัดคิวที่นาน ไม่มีการดูแลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม เกษตรกรจึงเลิกปลูกอ้อย แล้วปรับสภาพพื้นที่ไปปลูกมันสำปะหลังปลูกข้าว หรือทำอาชีพอื่นๆ

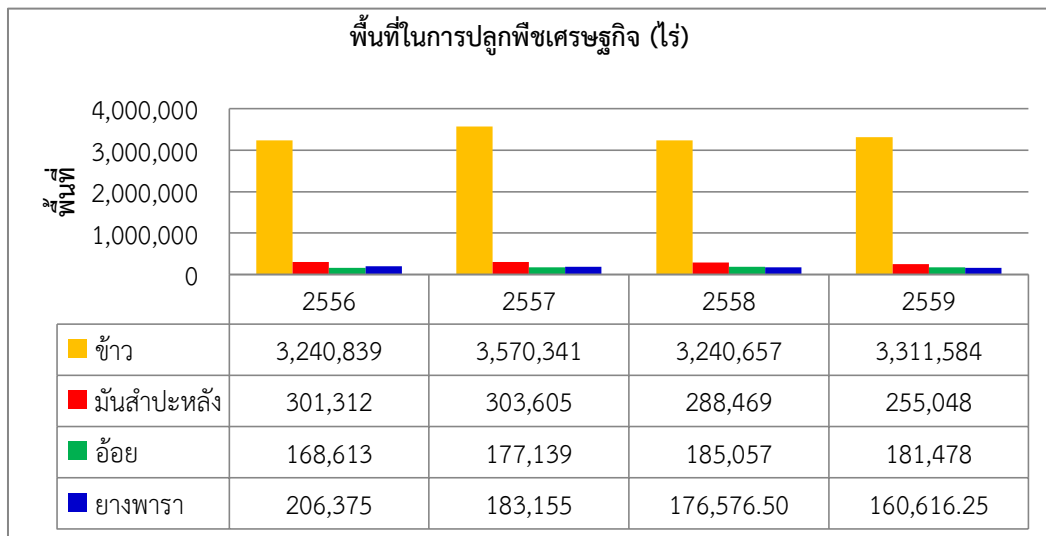
ซึ่งปัจจุบันมีการลดพื้นที่โซนลงจากเดิม 20 โซน เหลือเพียง 17 โซน ประกอบด้วย โซนที่ 01.1 โซนที่ 01.2 โซนที่ 02 โซนที่ 03.1 โซนที่ 03.2 โซนที่ 04 โซนที่ 05 โซนที่ 06.1 โซนที่ 06.2 โซนที่ 07.1 โซนที่ 07.2 โซนที่ 08.1 โซนที่ 08.2 โซนที่ 09 โซนที่ 10.1 โซนที่ 10.2 และโซนที่ 24

นอกจากนี้ยังพบว่า มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยที่อยู่ระหว่างการพักดิน (CL) เป็นพื้นที่ที่แปลงอ้อยมีความเสียหาย เช่น อ้อยตาย อ้อยไม่งอก ดินไม่สมบูรณ์ เป็นต้น และเป็นพื้นที่ที่ปลูกไม่ทันฤดูกาลปลูก รวมทั้งอ้อยไม่ผ่านคุณภาพของโรงงาน ฉะนั้นอ้อยจึงไม่ได้เข้าระบบของโรงงาน เกษตรกรจึงต้องพักดินไว้เพื่อรอฤดูกาลปลูกในปีต่อไป ซึ่งในปี 2560 คาดการณ์ว่า พื้นที่ในการปลูกอ้อยในเขตจังหวัดบุรีรัมย์จะเพิ่มมากกว่าปี 2559 มากพอสมควร ประกอบกับเกษตรกรหลายรายปลูกอ้อยครบ 3 ตอ และต้องปลูกใหม่ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นในปี 2560จะมีปริมาณอ้อยเข้าสู่โรงงานมากขึ้นจากปี 2559 เป็นอย่างมาก

ภาพที่ 8.4 แสดงพื้นที่การปลูกอ้อยในแต่ละโซนของเขตโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ ปี 2559

ในปี 2556 – 2559 จังหวัดบุรีรัมย์มีพื้นที่ในการปลูกพืชเศรษฐกิจประมาณ 4 ล้านไร่ โดยในแต่ละปีจะมีพื้นที่ในการปลูกพืช ดังนี้

กราฟที่ 8.1 พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจในจังหวัดบุรีรัมย์ (ไร่)

ที่มา : คณะผู้วิจัย/โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์/สำนักงานสถิติจังหวัดบุรีรัมย์

จากกราฟที่ 8.1 แสดงให้เห็นถึงพื้นที่ในการปลูกพืชเศรษฐกิจในปี 2556 – 2559 ดังนี้

1) พื้นที่ในการปลูกข้าว ในปี 2556 - 2557 มีพื้นที่ในการปลูกข้าวเพิ่มขึ้นแต่ในปี 2558 มีพื้นที่ในการปลูกข้าวลดลง 329,684 ไร่ และในปี 2559 มีพื้นที่ปลูกข้าวเพิ่มขึ้น 70,927 ไร่ แต่ถ้าหากราคาข้าวยังตกต่ำ ในปี 2560 พื้นที่ในการปลูกข้าวจะลดลงเพราะเกษตรกรอาจจะหันไปปลูกพืชชนิดอื่นๆ ที่สามารถสร้างรายได้ที่ดีกว่า

2) พื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง ในปี 2556 -2557 มีพื้นที่ในการปลูกมันเพิ่มขึ้นเพราะมันสำปะหลังในช่วงนั้นมีรายได้ดีมาก แต่พอในปี 2558 เป็นต้นมาราคามันสำปะหลังลดลงเกษตรกรหลายรายจึงหันไปปลูกพืชชนิดอื่นๆ ทดแทน

3) ในปี 2556 – 2558 มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นมาเรื่อยๆ แต่ในปี 2559 มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยลดลง 3,578.59 ไร่ เกิดจากอยู่ระหว่างช่วงพักดิน และประสบกับปัญหาภัยแล้ง อ้อยที่ไม่มีคุณภาพจึงไม่ได้เข้าสู่ระบบของโรงงาน รวมทั้งเกษตรกรหลายรายมีปัญหาเกี่ยวกับโรงงาน มีปัญหาด้านงบประมาณ จึงเลิกปลูกอ้อย ทำให้พื้นที่ในการปลูกอ้อยลดลง

4) พื้นที่ในการปลูกยางพาราในปี 2556 – 2559 มีพื้นที่ในการปลูกยางพาราลดลงเรื่อยๆ ตามลำดับ ซึ่งในปี 2556 มีพื้นที่ในการปลูกยางถึง 20,375 ไร่ แต่ในปี 2559 มีพื้นที่ในการปลูกยางพาราเหลือแค่ 160,616.25 ไร่ ลดลงถึง 45,758.75 ไร่ สาเหตุที่พื้นที่ในการปลูกยางลดลงในปี 2559 อาจเป็นเพราะครบกำหนดอายุของต้นยางที่ให้น้ำยาง และภาวะผู้ประกอบการไม่ยอมรับซื้อน้ำยางจากภาคอีสาน และการปลูกยางต้องใช้เวลากว่าจะได้ผลผลิต ดังนั้นจึงทำให้เกษตรกรล้มเลิกการปลูกยางพาราไปปลูกพืชชนิดอื่นๆ

ตารางที่ 8.14 แสดงการสรุปปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น – ลดลง

[illegible]

[illegible]

8.2 ตัวอย่างเกษตรกรดีเด่นในการทำไร่อ้อยให้ประสบความสำเร็จ

ในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์มีเกษตรกรที่ปลูกอ้อยแล้วประสบความสำเร็จหลายราย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรที่มีทุนในการปลูกอ้อย หรือใช้แรงงานในครัวเรือน ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่กว่าที่จะประสบความสำเร็จต้องเจอกับปัญหาต่างๆ มากมาย และเลือกที่จะไม่ทำ มีการเรียนรู้ และแก้ปัญหา ซึ่งในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์มีเกษตรกรตัวอย่างที่น่าสนใจและได้รับรางวัลเกษตรกรดีเด่น สาขาอาชีพทำไร่อ้อย จากกรมส่งเสริมการเกษตร คือ

นายวินัด สารามวงษ์ อายุ 49 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 อาศัยอยู่ที่ตำบลหินโคน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ก่อนทำอาชีพปลูกอ้อยนายวินัดได้ไปทำงานก่อสร้างที่ต่างประเทศเป็นเวลา 10 ปี และกลับมา ทำนา ซึ่งไม่ประสบความสำเร็จ แต่ได้เห็นเกษตรกรชาวไร่อ้อยที่ประสบความสำเร็จ จึงเป็นแรงบันดาลใจให้หันมา ปลูกอ้อยแทนการทำนา โดยเริ่มต้นประกอบอาชีพทำไร่อ้อยจำนวน 8 ไร่ เมื่อปี พ.ศ.2541 แต่การปลูกอ้อยใน ระยะแรกไม่ประสบความสำเร็จ มีต้นทุนการผลิตสูง เพราะมีการปฏิบัติตามชาวไร่อ้อยทั่วไป ใส่ปุ๋ยเคมี ใช้สารเคมี กำจัดวัชพืช และเผาอ้อยก่อนตัดส่งโรงงาน ทำให้ไม่สามารถไถต่อได้นาน จึงมีความคิดที่จะแก้ไขปัญหาลดต้นทุนการผลิตและรักษาต่ออ้อยให้ไถต่อได้นานหลายปี โดยเริ่มศึกษา เข้าอบรมเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมจาก เจ้าหน้าที่ของภาครัฐและเอกชน พร้อมน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาทดลอง และปรับใช้ในการทำไร่อ้อย ส่งผลให้มีการไถต่ออ้อยได้ถึง 15 ต่อ โดยไม่ต้องปลูกใหม่จนถึงปัจจุบัน รวมพื้นที่ทำไร่อ้อยทั้งสิ้น 148 ไร่

แนวคิดในการทำอ้อยอย่างยั่งยืน

- ตัดอ้อยสด : ตัดอ้อยสดส่งขายโรงงานน้ำตาลโดยไม่มีการเผาใบอ้อย
- ลดโลกร้อน : รักษาระบบนิเวศในไร่อ้อย ไม่เผาอ้อย และไม่ตัดต้นไม้ใหญ่ให้อยู่ในสภาพธรรมชาติ
- รักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน : จากการตัดอ้อยสด ตัดใบอ้อยทิ้งในแปลง และการฉีดน้ำหมักปุ๋ยยูเรีย เพื่อช่วยเร่งการย่อยสลายของใบอ้อยทุกปี ทำให้ดินมีความชื้น มีอินทรีย์วัตถุเพิ่มมากขึ้น และดินมีความอุดมสมบูรณ์
- ลดการใช้ปุ๋ย : ตั้งแต่ต่ออ้อยที่ 4 ใช้ปุ๋ยยูเรียในการทำน้ำหมักเพียง 25 กิโลกรัม สามารถฉีดพ่นได้ถึง 5 ไร่ (ยูเรีย 25 กิโลกรัม/น้ำ 200 ลิตร)
- ลดต้นทุน : ตั้งแต่ต่ออ้อยที่ 4 ไม่ต้องปลูกอ้อยใหม่ ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน สามารถลดต้นทุนการผลิต ในการเตรียมดิน ค่าปลูก ค่าพันธุ์อ้อย ค่ากำจัดวัชพืช และค่าปุ๋ยที่เกินความจำเป็น
- เพิ่มผลกำไร : จากการตัดอ้อยสด นอกจากได้ค่าขายต้นอ้อย และค่าความหวานเพิ่ม ซีซีเอส ละ 50 – 60 บาท (จากราคาความหวานอ้อยที่กำหนดไว้ 10 ซีซีเอส) ทางโรงงานน้ำตาลยังให้เงินเพิ่ม จากการตัดอ้อยสด ต้นละ 30 – 50 บาท
- อ้อยไถต่อนานอย่างยั่งยืน : ไม่นำเครื่องจักรกลขนาดใหญ่เข้าในแปลงอ้อย (รถตัดอ้อย) เพื่อไม่ให้ ตออ้อยถูกทำลายและดินแน่นจนเกิดดินดาน ทำให้สามารถไถต่อได้นานหลายต่อโดยยังให้ผลผลิตที่สม่ำเสมอ

ผลงานและความสำเร็จทั้งปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนความยั่งยืนในอาชีพ

ปัจจุบัน นายวินัด สำราญวงศ์ มีพื้นที่ทำไร่ทั้งหมด 148 ไร่ เป็นพื้นที่ของครอบครัวทั้งหมด ผลผลิต เฉลี่ยอยู่ประมาณ 15.38 ตันต่อไร่ ค่าความหวานเฉลี่ยอยู่ที่ 12.78 ซีซีเอส (CCS.) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของผลผลิต และความหวานสูงกว่าอ้อยของประเทศ โดยมีการบริหารจัดการในการปลูกอ้อยดังนี้

1) มีแผนการผลิตอ้อยประจำปี โดยแต่ละปีมีการกำหนดระยะเวลาในการทำงาน เป็นการบริหารทุน แรงงาน และเวลา สามารถทำงานได้ตามแผนที่กำหนด

2) มีแผนผังแปลงอ้อย และจัดบันทึกแปลงและพันธุ์อ้อยทุกแปลงที่ใช้ปลูก ได้แก่ LK92 - 11, K95-84, สุพรรณบุรี 80, K99 - 72 และพันธุ์ขอนแก่น 3 ทั้งหมด 13 แปลง โดยใช้พันธุ์อ้อยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ (บนพื้นที่ 148 ไร่)

3) การจัดการไร่อ้อยมีดังนี้

3.1 เตรียมความพร้อมเงินทุนและแรงงานตนเอง

3.2 เตรียมดิน ปรับพื้นที่ ไถระเบิดดินดาน

3.3 เตรียมท่อนพันธุ์สะอาดโดยทำแปลงผลิตพันธุ์เอง

3.4 ปลูกอ้อยข้ามแล้ง

3.5 ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และใช้ปุ๋ยคอก มูลสัตว์ และปุ๋ยอินทรีย์ โดยใช้ใบอ้อยจากการ ตัดอ้อยสดคลุมเพื่อรักษาความชื้นในดิน และใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อปรับโครงสร้างของดิน และใส่ปุ๋ยเคมีบำรุงต่อ อ้อย 25 กิโลกรัม/ไร่ แต่เนื่องจากกากใบอ้อยมีความหนาทำให้ปุ๋ยที่หว่านในแปลงอ้อยตกลงไม่ถึงพื้นดิน จึงหา วิธีการให้ปุ๋ยลงดินโดยการนำโซ่มัดเอว 2 ข้าง แล้วเดินหว่านปุ๋ย ปลายสายโซ่ที่มัดเอวไว้จะปัดตีใบอ้อย ทำให้ ปุ๋ยตกลงสู่ดินเป็นธาตุอาหารอย่างเต็มที่ และไม่ระเหิดสู่อากาศ

3.6 ใช้แรงงานคนกำจัดวัชพืช เพื่อลดความเสียหายของต่ออ้อยจากเครื่องจักรทางการเกษตร

3.7 บำรุงรักษาต่ออ้อย โดยใช้ใบอ้อยคลุมดิน และได้นำความรู้จากการอบรมการใช้ยูเรียย่อยสลายต่อซังข้าว มาประยุกต์ใช้ในการย่อยสลายใบอ้อย โดยใช้ยูเรีย 25 กิโลกรัม น้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่นในแปลง อ้อยได้จำนวน 5 ไร่ จากการทดลองปฏิบัติพบว่าใบอ้อยและต่ออ้อยที่อยู่เหนือดินย่อยสลาย ทำให้ต้นอ้อยงอก ใหม่จากตาใต้ดิน ทำให้ได้ต้นอ้อยที่แข็งแรง และดินมีความชื้น ไม่ต้องให้น้ำในฤดูแล้ง และเป็นการเพิ่ม อินทรีย์วัตถุในดิน ด้วยวิธีการนี้ทำให้ไว้ต่ออ้อยที่ปลูกจนปัจจุบันได้ถึง 15 ตัน โดยผลผลิตไม่ลดลง

3.8 ไม่เผาใบอ้อย เพื่ออนุรักษ์แมลงศัตรูธรรมชาติ และรักษาระบบนิเวศในแปลงอ้อย

3.9 การเก็บเกี่ยวอ้อย ใช้แรงงานคนตัดอ้อยสดแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยวจึง มีวิธีในการจัดการด้านแรงงาน ดังนี้

3.9.1 แบ่งพื้นที่ปลูกต่ออ้อยของตนเองให้แรงงานตัดอ้อย ซึ่งแบ่งญาติและเพื่อนบ้าน จำนวน 4 ครอบครัวๆ ละประมาณ 3 – 5 ไร่ เพื่อให้มีรายได้จากการขายอ้อยและเป็นเจ้าของไร่อ้อย นอกเหนือจากการเป็นเพียงผู้รับจ้าง

3.9.2 ซื้อรถเกี่ยวข้าว เพื่อช่วยเกี่ยวข้าวในแปลงนาของสมาชิกและเพื่อนบ้าน ทำให้มี แรงงานมาช่วยในการตัดอ้อยสด

การใช้เทคโนโลยีในการผลิต

- 1) นำน้ำหมักยูเรียในการย่อยสลายตอซังข้าว มาประยุกต์ใช้ในการย่อยสลายใบอ้อย พบว่าใบอ้อย และตออ้อยเหนือดินย่อยสลายได้เร็ว ตออ้อยไม่มีเชื้อราและเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุและความชื้นในดิน ตออ้อยอกใหม่จากตาใต้ดินซึ่งจะทำให้ได้ต้นอ้อยที่แข็งแรง ส่งผลให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ ผลผลิตของเกษตรกรชาวไร่อ้อยทั่วไปส่วนใหญ่จะลดลงตามจำนวนปีที่ไว้ตออ้อย
- 2) ไม่ใช้เครื่องจักรกลขนาดใหญ่เข้าไปในแปลงอ้อย เพื่อลดการอัดแน่นของหน้าดิน ป้องกันการเกิดดินดาน และไม่ทำลายตออ้อย ปัจจุบันไว้ได้ถึง 15 ตอ โดยผลผลิตไม่ลดลง
- 3) ใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ที่ได้จากการทดลองหาพันธุ์ที่เหมาะสมโดยปลูกอ้อยหลายพันธุ์ ใน 1 แปลง และมีการจดบันทึกติดตามผลการปรับตัวของอ้อยทุกพันธุ์ในทุกแปลง เลือกพันธุ์ที่เจริญเติบโตและ ให้ผลดี นำไปขยายผลปลูกตามสภาพพื้นที่
- 4) ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อลดต้นทุนการผลิต โดยการใช้ปุ๋ยสั่งตัดจากการผสมแม่ปุ๋ยเอง
- 5) ไม่เผาใบอ้อยก่อนเก็บเกี่ยวเพื่ออนุรักษ์สัตว์ แมลงศัตรูธรรมชาติ และไม่ก่อให้เกิดปัญหาของแมลง สัตว์ศัตรูอ้อย และวัชพืช โดยตัดใบอ้อยทิ้งในแปลงปลูก เป็นการรักษาความชื้นและเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน

ความยั่งยืนในอาชีพ

นายวินัด สำราญวงศ์ ทำอาชีพไร่อ้อย มาอย่างต่อเนื่อง เป็นเวลา 18 ปี โดยเริ่มจาก 8 ไร่ จนถึง ปัจจุบัน 148 ไร่ และไว้ตออ้อยได้นานถึง 15 ตอ และมีรายได้จากการทำไร่อ้อย 100 เปอร์เซ็นต์โดยที่ ผลผลิตอ้อยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ในขณะที่เกษตรกรชาวไร่อ้อยทั่วไป ผลผลิตอ้อยมีแนวโน้มลดลงตามจำนวน ปีที่ไว้ตออ้อย นอกจากนี้ยังปลูกฝังความยั่งยืนและเป็นตัวอย่าง ให้ลูกๆ และคนในชุมชนได้เรียนรู้และปฏิบัติ ตามเป็นอย่างดี

การขยายผล

ในการบริหารจัดการไร่อ้อยและเทคโนโลยีที่เรียบง่ายและต้นทุนต่ำ ของนายวินัด สำราญวงศ์ เป็นตัวอย่างให้เกษตรกรรายย่อยสามารถนำไปปฏิบัติตามได้ โดยที่ไม่ต้องใช้งบลงทุนสูงและสามารถลดต้นทุนต่อ หน่วยได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศได้ถึงร้อยละ 80 - 90 และเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงและเกษตรกร ต่างจังหวัดเข้ามาศึกษาดูงาน อีกทั้งยังสามารถ ติดตามผลจากเกษตรกรที่นำไปปฏิบัติตามจริงโดยได้ผลชัดเจน (ตัดอ้อยสด 100 เปอร์เซ็นต์) ทั้งในจังหวัดเดียวกันและจังหวัดใกล้เคียง

รางวัลเกียรติยศ

ปี พ.ศ. 2557 - รางวัลชาวไร่อ้อยด้านการผลิตอ้อยอย่างยั่งยืน จากสำนักงานอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรม

ปี พ.ศ. 2558 - รางวัลชาวไร่อ้อยที่มีการบริหารจัดการไร่อ้อยที่มีความปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จากสำนักงานอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรม

ความเป็นผู้นำและการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในด้านต่างๆ

นายวินัด สำราญวงศ์ เป็นผู้แทนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ปัจจุบันทำหน้าที่เป็นอาสาสมัคร เกษตร ของกรมส่งเสริมการเกษตรและยังเป็นผู้แทนเกษตรกรร่วมกับกรมส่งเสริม

การเกษตร ในการทำแปลง วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (ประชารัฐ) โดยใช้พันธุ์อ้อยจากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และเป็นแปลงขยาย อ้อยพันธุ์สะอาดปลอดโรคใบขาว รวมทั้งยังเป็นวิทยากรและแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงาน ให้ความรู้เรื่องการทำไร่ อ้อยอย่างยั่งยืนของสถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ โรงงานน้ำตาลต่างๆ และเกษตรกรชาวไร่อ้อย

นายวินัด สารญวงค์ ยังเป็นเกษตรกรต้นแบบชาวไร่อ้อยที่มีการบริหารจัดการไร่อ้อยที่มีความปลอดภัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สามารถทำให้เกษตรกรรายอื่นนำไปปฏิบัติได้โดยง่าย ไม่ต้องลงทุนสูง และได้ ผลตอบแทน ค่ำค่า นอกจากนี้ยังช่วยเหลือชุมชนอย่างสม่ำเสมอ มอบทุนอาหารกลางวันให้กับโรงเรียนในพื้นที่เป็น ประจำทุกปี และมีความพอเพียงแบ่งพื้นที่การเกษตรให้เพื่อนบ้าน ดำเนินการปลูกอ้อยเป็นของตนเอง โดยไม่เก็บ ค่าเช่าเพื่อให้ไม่ต้องออกไปขายแรงงานต่างจังหวัด ทำให้ครอบครัวอยู่กันพร้อมหน้า เป็นการสร้างความเข้มแข็ง ให้กับสถาบันครอบครัวและชุมชน

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1) อนุรักษ์และรักษาระบบนิเวศในแปลงอ้อยโดยไม่เผาอ้อยก่อนเก็บเกี่ยว และจะไม่มี การตัดต้นไม้ ทั้งต้นเล็กต้นใหญ่ในแปลงอ้อยทั้งเป็นอันขาด

2) อนุรักษ์ดิน

2.1 มีการปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ใบอ้อยสดคลุมดิน ฉีดพ่นด้วยน้ำหมักยูเรีย (ยูเรีย 25 กิโลกรัม ผสมน้ำ 200 ลิตร) เพื่อช่วยย่อยสลายใบอ้อย เป็นปุ๋ยอินทรีย์และรักษาความชื้นในดิน ทำให้ในภาวะภัยแล้ง ได้รับผลกระทบน้อยมาก

2.2 ใช้ปุ๋ยและสารเคมีน้อยมากและไม่ได้ใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชในแปลงอ้อยต่อ ที่มีอายุตั้งแต่ 4 ปี ขึ้นไป ไม่เผาใบอ้อยเพราะมีความคิดว่าการเผาทุกปีๆ เป็นการทำลายสภาพแวดล้อม จะทำให้หน้าดินแห้งและดินเสื่อม

2.3 การตัดอ้อยจะไม่ใช้รถใหญ่หรือรถสิบล้อในการขนอ้อย เนื่องจากจะทำให้หน้าดินแน่นเป็นดินดาน และเหยียบย่ำต่ออ้อยให้เสียหาย

3) อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ มีการดูแลแปลงให้ปลอดจากโรคและแมลงศัตรูโดยอาศัยศัตรูธรรมชาติใน การควบคุมกำจัด เช่น แมลงหางหนีบช่วยกำจัดหนอนกออ้อย ปลวกช่วยย่อยสลายใบอ้อย งาม ช่วยกำจัดหนูในแปลงอ้อย นอกจากนี้ยังรณรงค์และรวมกลุ่มเกษตรกร ชาวไร่อ้อยในหมู่บ้านและพื้นที่ใกล้เคียงตัดอ้อยสด ไม่เผาใบอ้อย เป็นการช่วยแก้ไขปัญหามอกควัน ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยประสบ ปัญหานี้เป็นอย่างมาก

บทที่ 9

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

9.1 สรุปผลการศึกษา

ปัจจุบันจังหวัดบุรีรัมย์มีพื้นที่เพาะปลูกอ้อย จำนวน 181,478.05 ไร่ ลดลงจากปีการผลิต 2558 จำนวน 3,578.59 ไร่ เพราะเกิดจากปัญหาภัยแล้งที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรง ทำให้อ้อยไม่ออกเพราะขาดน้ำ ประกอบกับเกิดแมลงระบาดในไร่อ้อย ส่งผลให้เกษตรกรขาดทุนไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เสียไป เกษตรกรบางรายจึงเลิกปลูกอ้อยแล้วหันไปทำอาชีพอื่นทดแทน แต่ก็มีเกษตรกรที่ยังทำอาชีพไร่อ้อยอยู่ เพราะการทำไร่อ้อยเป็นอาชีพหลักที่ทำมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ประกอบกับยังเป็นหนี้โรงงานน้ำตาล จึงจำเป็นต้องปลูกอ้อยเพื่อที่จะมีผลผลิตส่งโรงงานในการใช้หนี้ ซึ่งการที่จะทำให้อ้อยมีผลผลิตที่เพิ่มขึ้นได้นั้น เกษตรกรจะต้องมีการดูแล และเอาใจใส่อ้อยอย่างต่อเนื่อง แต่ก็มีค่าใช้จ่ายที่ตามมาเช่นกัน ดังนั้นเกษตรกรจึงสามารถทำได้เท่าที่กำลังแรง และกำลังทรัพย์พอที่จะมี ทำให้โดยเฉลี่ยแล้วเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ปลูกอ้อยใหม่ได้ประมาณ 18 - 20 ต้นต่อไร่ และอ้อยต่อ 10 - 15 ต้นต่อไร่ และถ้ามีการส่งเสริมเป้าหมายไปที่เกษตรกรที่มีต้นทุนทางการเงินที่ดี พร้อมทั้งจะลงทุนในการปลูกอ้อย ก็อาจจะส่งผลให้มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น เพราะ กลุ่มคนเหล่านี้ จะมีการเช่าที่ดินในการปลูกอ้อย ประกอบกับมีเครื่องมือทางการเกษตรที่เป็นของตนเองทำให้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการลงทุนมากนัก ซึ่งจะสามารถช่วยให้โรงงานน้ำตาลมีการขยายพื้นที่ในการปลูกอ้อยและมีผลผลิตที่เพิ่มขึ้นต่อไป

9.1.1 สถานะภาพและลักษณะการส่งเสริมเกษตรกรชาวไร่อ้อยของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

สถานะภาพและลักษณะการส่งเสริมเกษตรกรชาวไร่อ้อยของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ จะมีลักษณะการส่งเสริมโดยเน้นเงินทุนสนับสนุนเป็นหลัก โดยจะแบ่งช่วงระยะเวลาในการส่งเสริม ดังนี้

1) การส่งเสริมตามระยะเวลาช่วงปลูกอ้อย

โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการส่งเสริมเกษตรกรในการปลูกอ้อยในช่วงระยะเวลาดังต่อไปนี้ ตั้งแต่เดือน ตุลาคม - เดือน เมษายน โดยจะแบ่งการส่งเสริมออกเป็น 3 ด้าน คือ (1) การส่งเสริมด้านพันธุ์อ้อย โดยโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์จะมีการสนับสนุนเงินกู้ในการซื้อพันธุ์อ้อยให้กับเกษตรกร (2) การส่งเสริมด้านการตรวจสอบแปลงและการเตรียมดิน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมของโรงงานน้ำตาลจะมีการให้คำแนะนำและตรวจสอบแปลงก่อนที่จะทำการปลูกอ้อย เพื่อตรวจหาค่า pH ของดิน และวิธีแก้ไข ปัญหาเพื่อให้อ้อยมีประสิทธิภาพสามารถเพิ่มผลผลิตได้มากยิ่งขึ้น โดยโรงงานน้ำตาลมีเงินทุนในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเตรียมดิน เช่น ค่าไถปรับหน้าดิน ค่าป่นดิน ค่าปลูกอ้อย อยู่ที่ไร่ละ 2,000 บาท (3) การส่งเสริมด้านการปลูกอ้อย โรงงานน้ำตาลได้มีการสนับสนุนเงินกู้ในการปลูกอ้อยให้กับเกษตรกร โดยเกษตรกรจะต้องมีอ้อยเข้าโรงงานตามสัญญาที่ได้ตกลงกับโรงงานน้ำตาล

2) การส่งเสริมระยะเวลาช่วงการบำรุงและดูแลรักษาไร่อ้อย

โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในช่วงระยะเวลาการบำรุงและดูแลรักษาอ้อยในช่วงตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - เดือนกันยายน ซึ่งจะมีการสนับสนุนในเรื่องของค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าปุ๋ยเคมี ค่าปุ๋ยอินทรีย์ ค่ายากำจัดศัตรูพืช ค่ายากำจัดวัชพืช

เป็นต้น โดยโรงงานจะมีวงเงินสนับสนุนในรูปแบบของเงินกู้ให้กับเกษตรกรที่มีความต้องการกู้เงินตามวงเงินที่โรงงานได้กำหนดไว้

3) การส่งเสริมระยะเวลาช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิต

โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในช่วงระยะเวลาการเก็บเกี่ยวผลผลิตตั้งแต่เดือนธันวาคม - เดือนเมษายน ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตโรงงานจะไม่มีการส่งเสริมวงเงินในการตัดและการขนส่งอ้อยแต่จะมีการอำนวยความสะดวกในเรื่องของการตัดอ้อยจะมีหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้แต่ดำเนินการซึ่งจะเรียงคิวตัดอ้อยตามความเหมาะสมของแปลง ซึ่งก่อนที่จะนำอ้อยเข้าหีบนั้นก็จะมีการตรวจคุณภาพของอ้อยทั้งก่อนตัด และก่อนนำเข้าโรงงาน เพื่อตรวจสอบความสะอาดของอ้อยที่นำมาส่งให้กับโรงงาน รวมทั้งโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีการอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรในเรื่องของการเปิดลานรับซื้ออ้อยจากเกษตรกรที่เข้าโควตาให้กับกลุ่มนายทุนหรือกลุ่มหัวหน้าเพื่อนำอ้อยไปขายต่อให้กับโรงงาน

4) บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยโดยส่วนใหญ่จะเป็นคนในพื้นที่ ซึ่งจะมีการเข้าไปดูแล และให้ความรู้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง โดยจะดูแลเกษตรกรประมาณเขตละ 70 กลุ่ม หรือประมาณ 500 – 1,500 ราย ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริม 1 คน จะดูแลอ้อย 50,000 ตัน บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมโดยส่วนใหญ่จะมีการจัดทำสัญญา/ต่อสัญญาและส่งเสริมการปลูกอ้อยและดูแลให้ความรู้ แนะนำวิธีการต่างๆ ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย รวมทั้งให้บริการด้านสินเชื่อให้กับเกษตรกรที่มีความต้องการกู้เงินจากโรงงานน้ำตาล

9.1.2 การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตและพื้นที่ในการเพาะปลูกอ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตและพื้นที่ในการเพาะปลูกอ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์ให้เพิ่มขึ้นหรือลดลงขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 ประการ ได้แก่

1) ปัจจัยด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

การส่งเสริมและสนับสนุนของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ มีส่วนในการเพิ่มปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลง ร้อยละ 34.14 ซึ่งมีส่วนทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นเพราะการส่งเสริมของโรงงานน้ำตาลโดยส่วนใหญ่เป็นการให้เงินกู้ยืมและการให้เงินทุนสนับสนุน ทำให้เกษตรกรมีเงินทุนหมุนเวียนในการปลูกอ้อย

2) ปัจจัยด้านรายได้และรายจ่ายในการปลูกอ้อย

รายได้และรายจ่ายในการปลูกอ้อย มีส่วนในการเพิ่มปริมาณการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลง ร้อยละ 31.09 ซึ่งถ้าหากราคาอ้อยดีเกษตรกรก็จะมีปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้นในพื้นที่ต่างๆ รอบบริเวณโรงงาน โดยอาจจะใช้ที่ดินของตนเอง หรือมีการเช่าที่ดินจากเกษตรกรรายอื่นเพื่อใช้ในการปลูกอ้อย แต่ถ้าหากราคาอ้อยมีราคาตกต่ำเกษตรกรบางส่วนก็จะลดปริมาณพื้นที่ในการปลูกอ้อยแล้วหันไปปลูกพืชชนิดอื่นๆ ที่มีราคาดีกว่า

3) ปัจจัยด้านพื้นฐานครอบครัวของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

พื้นฐานครอบครัวของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย มีผลทำให้การปลูกอ้อยของเกษตรกรเพิ่มขึ้นหรือลดลง ร้อยละ 25.91 หากเกษตรกรมีพื้นฐานการปลูกอ้อยมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษเกษตรกรก็จะมีปลูกอ้อยเป็นอาชีพหลัก เพราะมีการถ่ายทอดความรู้ในการปลูกอ้อยจากรุ่นสู่รุ่น รวมทั้งมีทั้งการสนับสนุนภายในครัวเรือน และมีพื้นที่ ที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อย แต่ถ้าเกษตรกรปลูก

อ้อยเพื่อเป็นอาชีพเสริม หากไม่มีพื้นฐานในการปลูกอ้อย หรือครอบครัวไม่ชอบปลูกด้วยก็อาจจะส่งผลให้เลิกปลูกอ้อยแล้วไปปลูกพืชชนิดอื่นแทน

4) ปัจจัยด้านค่านิยมและทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

ค่านิยมและทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย มีผลทำให้การปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ร้อยละ 8.84 ซึ่งค่านิยมและทัศนคติของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยแบ่งออกเป็นสองแบบ คือ เกษตรกรที่มีทัศนคติที่ดีต่อการปลูกอ้อย เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกอ้อยเป็นอาชีพหลักและมีรายได้ที่ดีจากการปลูกอ้อย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายกลางและรายใหญ่ ส่วนที่สองคือเกษตรกรที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการปลูกอ้อยส่วนใหญ่เกษตรกรกลุ่มนี้เป็นเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยรายเล็กที่ปลูกอ้อยแล้วประสบกับภาวะขาดทุนมีรายจ่ายมากกว่ารายรับ และเป็นหนี้โรงงานค่อนข้างสูง จึงมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการปลูกอ้อยถึงแม้จะอยากเลิกปลูก ก็ไม่สามารถเลิกได้เพราะติดหนี้โรงงานน้ำตาล

9.1.3 แนวทางการส่งเสริมเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์

แนวทางในการส่งเสริมเกษตรกรชาวไร่อ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์ให้มีการเพิ่มปริมาณการปลูกอ้อยให้มากขึ้นประกอบไปด้วย

- 1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการบริหารจัดการ และมีความเข้าใจในการปลูกอ้อยอย่างถูกต้อง สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรได้
- 2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะต้องทำงานอย่างตรงไป ตรงมา ยึดถือประโยชน์ของเกษตรกรเป็นหลักไม่ยึดถือประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง
- 3) สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักส่งเสริมและอธิบายให้เกษตรกรเข้าใจอย่างละเอียด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อการทำไร่อ้อย
- 4) เกษตรกรยังยึดติดกับสิ่งเดิมๆที่เคยทำมาและยังไม่ทดลองทำในสิ่งใหม่ ดังนั้นควรมีแนวทางแก้ไข มีการแนะนำให้ความรู้อย่างถูกต้องและมีการสนับสนุนการลงทุนอย่างถูกวิธี รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกร
- 5) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมบางรายยังเข้าถึงปัญหาของเกษตรกรชาวไร่อ้อยไม่ได้้อย่างแท้จริง ดังนั้นควรหาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาให้ชาวไร่อ้อยตรงจุดและแก้ไขให้ได้อย่างรวดเร็ว โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องมีการศึกษาหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ
- 6) เปิดลานขายอ้อยกระจายในพื้นที่ต่างๆ และมีระบบบริหารจัดการที่ดี โดยให้ราคาเท่ากับโรงงานเพื่อให้เกษตรกรลดภาระค่าขนส่งและไม่รอคิวนานจนเกินไป
- 7) พื้นที่เช่าในการปลูกอ้อยควรมีเพิ่มมากขึ้น เกษตรกรหลายรายมีความต้องการที่จะปลูกอ้อย แต่ไม่มีพื้นที่ในการปลูก ดังนั้นโรงงานจึงควรที่จะมีการสร้างเครือข่ายที่ดินในการปลูกอ้อย โดยจัดหาที่ดินให้กับเกษตรกรที่มีความสนใจจะปลูกอ้อย
- 8) หากโรงงานมีการโน้มน้าวใจหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับผลดีในการตัดอ้อยโดยใช้จุดหักธรรมชาติดีก็อาจจะส่งผลให้เกษตรกรเกิดความสนใจในการปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น แต่ในปัจจุบันเกษตรกรนิยมตัดอ้อยเลยจุดหักธรรมชาติ เพราะคิดว่าจะช่วยให้อ้อยมีน้ำหนักเพิ่มมากขึ้น แต่จะทำให้ราคา CCS. ลดลง ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่เลือกที่จะเอาน้ำหนัก มากกว่าราคา CCS.
- 9) สนับสนุนให้เกษตรกรมีความสนใจในการปลูกอ้อยอย่างต่อเนื่องโดยมีกิจกรรมและการส่งเสริมอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการรักษาพื้นที่ในการปลูกอ้อยให้คงที่
- 10) โรงงานควรมีการสนับสนุนเงินทุนในการปรับปรุงดินให้ทั่วถึง และให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการดินให้มีคุณภาพอ้อยจะได้มีประสิทธิผลมากขึ้น

11) โรงงานควรมีการลดราคาปุ๋ยลงกว่าเดิม เพราะเกษตรกรคิดเห็นว่าถ้าหากโรงงานลดราคาปุ๋ยให้เกษตรกรมีกำลังซื้อ โดยไม่ต้องกู้เงินโรงงานก็อาจจะทำให้มีพื้นที่ปลูกเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเกษตรกรสามารถใส่ปุ๋ยในไร่ได้อย่างทั่วถึง ส่งผลให้อ้อยเจริญงอกงามได้ดี ส่งผลดีทั้งเกษตรกรและต่อโรงงาน

12) โรงงานควรมีการลดราคาพันธุ์อ้อยให้ถูกลง เพราะในปัจจุบันพันธุ์อ้อยมีราคาแพงมาก โรงงานควรมีการประกาศราคามาตรฐานให้เกษตรกรสามารถมีกำลังในการซื้อพันธุ์อ้อยที่ดีมาปลูกได้

13) ควรสนับสนุนให้ใช้รถดัมพ์เหมือนโรงงานพิมาย เพราะจะได้ประหยัดค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน และค่าอาหาร อีกทั้งในปัจจุบันแรงงานหายาก ดังนั้นโรงงานจะต้องพิจารณาในส่วนนี้เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการถ่ายเทอ้อย

14) ควรมีการจัดหาแรงงานสนับสนุน เพราะปัจจุบันแรงงานในการตัดอ้อยและการขนส่งอ้อยหายาก เพราะการตัดอ้อยแต่ละครั้งมีความลำบากจึงไม่มีใครอยากที่จะมาตัดอ้อยหรือขนส่งอ้อย ดังนั้นโรงงาน หรือหัวหน้ากลุ่มควรมีการเตรียมแรงงานไว้บริการเกษตรกรอย่างเต็มที่ หรือจัดหารถตัดให้ทันต่อฤดูกาลเปิดหีบ

15) โรงงานหรือผู้รับผิดชอบมีการส่งเสริมและการสนับสนุนเรื่องของเงินลงทุนล่าช้า ทำให้เกษตรกรรายเล็กพลาดโอกาสในการที่จะเพิ่มผลผลิต ดังนั้นจะต้องมีการสนับสนุนที่รวดเร็วไม่ยัดติตแต่กับเกษตรกรรายใหญ่ ควรให้โอกาสกับเกษตรกรทั้งรายเล็ก รายกลาง และรายใหญ่อย่างทั่วถึง

16) ผู้ประกอบการควรมีการลดค่าเครื่องจักรให้สอดคล้องกับราคาอ้อยไม่แพงจนเกินไป เพราะถ้าหากแพงมากเกษตรกรก็จะไม่ใช้บริการ

17) โรงงานควรมีรถบริการขนส่งอ้อยให้กับเกษตรกร โดยจัดหารถไว้ประจำตามโซนพื้นที่ต่างๆ ไว้สำหรับเกษตรกรที่ไม่มีรถมาเช่ารถ หรือมาจ้างไปขนส่งอ้อยในพื้นที่รับผิดชอบของแต่ละโซนพื้นที่

18) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรบริหารจัดการบริหารจัดการคิวให้มีความเป็นธรรมเกษตรกรรายอื่นๆจะได้ไม่ควรรอคิวนานเกินไป

19) ผู้บริหารของโรงงานควรมีการลงพื้นที่ออกบริการให้ความรู้อยู่เป็นประจำ รวมทั้งจะได้เป็นการสร้างความเชื่อมั่นกำลังใจให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ประการสำคัญยังได้ติดตามการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมอีกด้วย

20) โรงงานควรมีการสนับสนุนเงินทุนในการปลูกอ้อย เงินทุนในการดูแลอ้อย และเงินทุนในการตัดอ้อย แต่ในปัจจุบันโรงงานมีการสนับสนุนแต่เงินทุนในการปลูกอ้อยเพียงอย่างเดียว ดังนั้นโรงงานควรสนับสนุนให้ครบทุกด้าน

21) ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ควรมีราคาที่ถูกลง และกำหนดเป็นราคามาตรฐานเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบจากเจ้าหน้าที่ของโรงงาน และต้องเป็นราคาที่เกษตรกรสามารถซื้อได้

22) โรงงานควรมีการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปลูกอ้อยให้กับเกษตรกร โดยเฉพาะการสร้างทัศนคติที่ดีให้กับผู้ไม่ปลูกอ้อยให้มองเห็นถึงประโยชน์จากการปลูกอ้อย เพื่อกระตุ้นให้ผู้ไม่ปลูกอ้อยมีความสนใจต่อการปลูกอ้อย

23) โรงงานควรสนับสนุนพันธุ์อ้อยที่ดี และมีคุณภาพ เกษตรกรขายแล้วมีน้ำหนักดี และมีความหวานมาก ซึ่งจะส่งผลดีต่อเกษตรกรและต่อโรงงาน

24) โรงงานควรมีวิธีการจัดการปัญหาโรคและแมลงให้กับเกษตรกรเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายต่อไร่อ้อยและต่อสุขภาพของเกษตรกร และควรหาวิธีการที่มีคุณภาพ ซึ่งโรงงานไม่ควรเปลี่ยนพันธุ์อ้อยบ่อยจนเกินไป แต่ควรพัฒนาวิธีการกำจัด และรักษาโรคให้กับอ้อย ไม่ใช่ว่าอ้อยเกิดโรคและแมลงก็จะเปลี่ยนพันธุ์อ้อยที่สามารถต้านทานโรคและแมลงที่ดีกว่าเดิม

25) ควรมีการส่งเสริมระบบน้ำในการดูแลอ้อยไม่ให้อ้อยแห้งตาย ปัจจุบันการปลูกอ้อยของเกษตรกรใช้แต่เพียงน้ำตามฤดูกาล ทำให้ในหน้าแล้งอ้อยของเกษตรกรหลายรายแห้งตาย โดยเฉพาะกับเกษตรกรที่ไม่มีทุนมาก ดังนั้นโรงงานควรส่งเสริมวิธีการจัดการน้ำให้กับเกษตรกร เช่น ระบบน้ำหยดแบบง่าย ระบบน้ำราด เป็นต้น ซึ่งโรงงานจะต้องเรียนรู้และหาวิธีการส่งเสริมให้กับเกษตรกรอย่างเหมาะสม

26) พันธุ์อ้อยมีราคาแพงแต่พอเวลาขายอ้อย ได้ราคาถูกไม่สมดุลกัน ดังนั้นควรปรับให้มีความสมดุลกันให้มากขึ้น กล่าวคือ พันธุ์อ้อยมีราคาแพงกว่าอ้อยเข้าโรงงานน้ำตาล ทั้งๆ ที่เป็นอ้อยปกติธรรมดาเหมือนกัน ดังนั้นโรงงานจึงควรมีการปรับราคาให้มีความสมดุลกันซึ่งปัจจุบัน ราคาอ้อยมีราคาที่ดินละ 1,050 บาท ซึ่งแต่ละปีอ้อยจะมีราคาที่ไม่เท่ากัน แต่ราคาพันธุ์อ้อยมีราคาที่ดินละ 1,200 – 1,500 บาท เป็นราคาหลัก ดังนั้นควรปรับราคาพันธุ์อ้อยขึ้นลงตามกลไกอ้อย

27) โรงงานควรมีการจัดการคิวเสริมจะได้กระจายไปได้ทุกกลุ่ม ซึ่งจะสามารถช่วยไม่ให้เกษตรกรรอคิวนานจนเกินไป และเป็นการกระจายแหล่งรับซื้อไม่ให้ไปรวมกันอยู่ที่โรงงานเพียงแห่งเดียว

28) ภาครัฐควรมีการกำหนดราคาอ้อยที่ไม่แตกต่างกันมาก และถ้าหากเป็นไปได้ควรกำหนดราคาอ้อยก่อนที่จะมีการปลูกอ้อยในแต่ละปี เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดภาวะขาดทุนสำหรับเกษตรกรที่ลงทุนมาก และยังเป็นการกระตุ้นให้เกษตรกรสนใจปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้นถ้าหากมีรายได้ดี แต่ถ้าหากอ้อยราคาไม่ดี โรงงานก็ควรดึงดูดความสนใจด้วยการลดราคาลดต้นทุนค่าจ้างทาง การเกษตร หรือส่งเสริมเงินทุนต่างๆ เป็นต้น

29) โรงงานควรสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกรว่าการปลูกอ้อยสามารถช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นได้ โดยชี้ให้เห็นถึงรายได้ที่ได้รับ รวมทั้งการสนับสนุนในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยดึงดูดเกษตรกรให้หันมาปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น

30) โรงงานหรือหัวหน้าโซนต่างๆ ควรมีการจัดหาอุปกรณ์การเกษตรให้มีความเพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร ซึ่งในแต่ละปีเกษตรกรหลายรายไม่มีอุปกรณ์การเกษตรที่เพียงพอต่อการทำไร่อ้อย ดังนั้นต้องมีการจัดหาอุปกรณ์ต่างๆไว้สำหรับบริการเกษตรกรชาวไร่ อ้อย

9.2 อภิปรายผลการศึกษา

ในจังหวัดบุรีรัมย์มีโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์เพียงแห่งเดียวที่เป็นตลาดรับซื้อผลผลิตอ้อยของเกษตรกร ทั้งนี้โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์มีความต้องการที่จะขยายปริมาณกำลังการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยเพื่อส่งอ้อยเข้าโรงงานให้มีปริมาณอ้อยเข้าหีบ 3 ล้าน ตันในปี 2560/2561 (บริษัทบุรีรัมย์วิจัยและพัฒนาอ้อย 2559) เนื่องจากผลผลิตต่อไร่ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเขตพื้นที่การดูแลและส่งเสริมของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ย 18 ตัน/ไร่ ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงาน ขณะที่เกษตรกรยังพบกับปัญหาสำคัญในระดับไร่อ้อยหลายด้านที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณและประสิทธิภาพการผลิตอ้อย คือ ปัญหาการขาดการพัฒนากระบวนการจัดการน้ำในไร่อ้อย การขาดแคลนอ้อยพันธุ์ดีและค่าความหวานสูง อ้อยที่ทนต่อโรคและแมลงขาดการปรับปรุงและบำรุงดิน ขาดการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตอ้อยทั้งระบบ ตั้งแต่การปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยว ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลต่อเนื่องให้โรงงานน้ำตาลมีกำลังการผลิตโดยรวมอยู่ในระดับต่ำไปด้วย นอกจากนี้ปัญหาในระดับโรงงานน้ำตาลที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการผลิตน้ำตาล คือ ปัญหาอ้อยเข้าหีบด้วยคุณภาพอันเนื่องมาจากอ้อยไฟไหม้และมีสิ่งปนเปื้อนรวมทั้งปัญหาการจัดระบบคิวขนส่งอ้อยเข้าโรงงานเพื่อลดเวลาอ้อยค้างในไร่ ตลอดจนปัญหาขาดการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพื่อเพิ่มมูลค่าอ้อยและน้ำตาล ซึ่งมีความสัมพันธ์กับงานวิจัยของทศสันต์ชัย ตรีสัตย์ และจำนงค์ จุลเอียด, 2557 ที่ได้ศึกษาปัญหาในระดับโรงงานน้ำตาลที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการผลิตน้ำตาล คือ ปัญหาอ้อยเข้าหีบด้วยคุณภาพอันเนื่องมาจากอ้อยไฟไหม้และมีสิ่งปนเปื้อนรวมทั้งปัญหาการจัดระบบคิวขนส่งอ้อยเข้าโรงงาน อีกทั้งยังพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกษตรกรไม่ขยายพื้นที่การเพาะปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นมีสาเหตุมาจาก 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย เกษตรกรประสบปัญหาขาดแคลนเงินทุนในการปลูกอ้อย ไม่มีที่ดินของตนเอง ขาดความรู้ในการผลิตอ้อยต่อไร่ให้มีประสิทธิภาพสูง 2) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ราคาอ้อยผันผวนไม่คงที่ นโยบายของรัฐในการส่งเสริมการปลูกอ้อยไม่แน่นอน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่มีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง และถูกกดขี่ข่มเหงจากผู้มีอิทธิพลและไม่สามารถควบคุมเรื่องสภาพภูมิอากาศได้ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับงานวิจัยของอรุณี พรหมคำบุตร และคณะ, 2557 ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกษตรกรไม่ขยายพื้นที่การเพาะปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นเกิดจาก 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยภายใน ประกอบด้วยเกษตรกรประสบปัญหาขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนในการซื้อปุ๋ยการจ้างแรงงาน เพื่อการเพาะปลูก การขาดแคลนแรงงานซึ่งต้องใช้เครื่องจักรกลเข้ามาช่วยในการเพาะปลูก การไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ทำกิน การขาดความรู้ในการผลิตอ้อยต่อไร่ให้มีประสิทธิภาพสูง ตลอดจนขาดการสืบทอดและสานต่ออาชีพการปลูกอ้อยจากรุ่นพ่อไปสู่รุ่นลูกได้ 2) ปัจจัยภายนอกประกอบด้วย ราคาอ้อยผันผวนอยู่ตลอดเวลาไม่คงที่ นโยบายของรัฐในการส่งเสริมการปลูกอ้อยไม่แน่นอน โครงสร้างพื้นฐานไม่พร้อมต่อการรองรับการผลิตอ้อยในพื้นที่นอกเขตบริการของโรงงานผลิตอ้อยและน้ำตาล ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการปลูกอ้อยได้ครอบคลุมพื้นที่อื่นนอกจากพื้นที่เดิม และสภาพภูมิอากาศไม่แน่นอนและไม่สามารถควบคุมได้ เป็นต้น

ปัจจุบันจังหวัดบุรีรัมย์มีพื้นที่เพาะปลูกอ้อยในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 181,478.05 ไร่ ลดลงจากปีการผลิต 2558 จำนวน 3,578.59 ไร่ เพราะเกิดจากปัญหาภัยแล้งที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรง ทำให้เกิดปัญหาอ้อยไม่ออกเพราะขาดน้ำและเกิดโรคระบาดของแมลงในอ้อย ซึ่งวิธีการในการที่จะแก้ไขปัญหานี้คือ การจัดหาแหล่งน้ำไว้ในไร่อ้อย หรือมีกระบวนการจัดทำระบบน้ำหยดไว้

ในไร่อ้อยโดยมีโรงงานเข้าไปสนับสนุน เหลือให้ความช่วยเหลือ ระบบน้ำหยดมีความจำเป็นมากต่อไร่อ้อยในฤดูที่มีน้ำน้อย เพราะจะสามารถช่วยให้อ้อยไม่แห้งตาย และอ้อยมีคุณภาพที่ดีขึ้น ซึ่งมีความสัมพันธ์กับงานวิจัยของ นาวิ จิระชีวี, 2556 ที่ได้ศึกษาการทดสอบและการประเมินผล การให้น้ำหยดสำหรับไร่อ้อยนอกเขตชลประทานในภาคกลาง พบว่า การให้น้ำหยดสำหรับการปลูกอ้อยมีความจำเป็นในพื้นที่นอกเขตชลประทานในฤดูฝนน้อย เพราะจะทำให้ผลผลิตต่อ 1 ไร่ผลิตดีกว่าการไม่ให้น้ำ นอกจากนี้วิธีการที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตอ้อยให้มีคุณภาพ คือ การทำดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ โดยเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยควรที่จะมีการไถกลบซากอ้อยเพื่อทำให้ดินร่วน และจะได้ใช้เป็นปุ๋ยให้กับอ้อย ซึ่งจะส่งผลต่อดิน และต่ออ้อย ดีกว่าการเผาทิ้งซึ่งจะทำให้ดินเสียแร่ธาตุไป ซึ่งมีความสัมพันธ์กับงานวิจัยของ อรรถสิทธิ์ บุญธรรม และคณะ, 2555 ได้ศึกษาการเปรียบเทียบวิธีการเตรียมดินที่เหมาะสมในการปลูกอ้อยข้ามแล้ง พบว่า วิธีการปลูกอ้อยข้ามแล้งที่เหมาะสม คือ การไถกลบเศษซากอ้อยแล้วใช้ Ripper และจอบหมุนไถพรวนดิน ปลูกอ้อยด้วยเครื่องปลูกอ้อยพร้อมหยดน้ำตามแนวที่ไถพรวน (Stripe tillage) ซึ่งจะทำให้อ้อยมีประสิทธิผลที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีแนวทางในการช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยมีผลผลิตอ้อยเพิ่มมากขึ้น โดยการใช้ปุ๋ยให้ตรงตามที่โรงงานแนะนำ เพราะจะช่วยให้อ้อยมีคุณภาพมากขึ้น โดยปุ๋ยส่วนใหญ่จะนิยมใช้สูตร 18 - 8 - 18 ซึ่งจะส่งผลดีต่ออ้อย โดยเฉพาะพันธุ์ ขอนแก่น 3 ที่นิยมปลูกกันอย่างแพร่หลาย ในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ และเกษตรกรควรมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมด้วยในอัตราที่เหมาะสมซึ่งมีความสัมพันธ์กับงานวิจัยของ นาดยา กาฬภักดี และคณะ, 2555 ได้ศึกษาการเพิ่มผลผลิตโดยการใช้ปุ๋ยเคมีอัตราที่เหมาะสมร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่จะให้ผลผลิตที่ดีขึ้น

ปัจจัยที่สำคัญในการที่จะให้เกษตรกรหันมาปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น คือ ผลตอบแทนด้านราคา หากอ้อยมีราคาดีอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรก็จะหันมาปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น ในปัจจุบันอ้อยมีราคาอยู่ที่ประมาณตันละ 1,050 บาท ที่ 10 CCS. ซึ่งถือว่ามีราคาที่ดีมาก เพราะ 1 ไร่ เกษตรกรจะได้ผลผลิตอ้อยปลูกใหม่ประมาณ 18 ตันต่อไร่ คิดเป็นเงิน ประมาณ 18,900 บาท/ไร่ รวมกับค่าความหวาน 6 % ของราคาอ้อย ที่ได้ 10 CCS. ขึ้นไป ราคาประมาณ 1,134 บาท ซึ่งถือว่ามีราคาที่สูงกว่าการปลูกพืชไร่ชนิดอื่นๆ เป็นอย่างมาก เป็นปัจจัยหลักในการช่วยให้เกษตรกรตัดสินใจมาปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีความสัมพันธ์กับงานวิจัยของ วิชรรัตน์ บุผาพนธ์, 2554 ได้ศึกษาการตัดสินใจเลือกช่องทางการขายของเกษตรกรชาวไร่อ้อยขนาดเล็กของบริษัทรวมเกษตรกรอุสาหกรรม จำกัด สาขามิตรภูเวียง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยที่มีผลมากที่สุดต่อการตัดสินใจขายอ้อยให้กับโรงงานมากที่สุด คือ ราคาอ้อยที่โรงงานรับซื้อจากเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย และ ทัศนคติ ขันศิลา และคณะ, 2557 ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการปลูกอ้อยของเกษตรกรในอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกษตรกรหันกลับมาปลูกอ้อย คือ ปัจจัยด้านปริมาณผลผลิตต่อไร่และราคา

แนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการช่วยให้เกษตรกรหันมาปลูกอ้อยเพิ่มมากขึ้น และทำให้อ้อยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยแนวทางที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาปลูกอ้อยเพิ่มขึ้นนั้น ขึ้นอยู่กับ ปัจจัยต่างๆ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านความต้องการของตลาด ปัจจัยด้านการลงทุน ปัจจัยด้านผลตอบแทน ปัจจัยด้านแหล่งรับซื้อ ปัจจัยด้านระยะเวลาการลงทุน และปัจจัยด้านโอกาสในการลงทุน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ได้แก่ เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำไร่อ้อยรวมทั้งวิธีการปลูกอ้อยที่ถูกต้อง มีระบบการขนส่งที่รวดเร็ว รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการเมือง ได้แก่

พรบ.การกำหนดราคาอ้อย การส่งเสริมการลงทุนจากรัฐบาล การควบคุมพื้นที่การปลูกจากรัฐบาล การควบคุมการซื้อขายจากรัฐบาล ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และการรวมกลุ่มเกษตรกรจัดตั้งสมาคมเพื่อดูแลผลประโยชน์ของเกษตรกร และปัจจัยด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ค่านิยมของคนในครอบครัว ค่านิยมของสมาชิกในชุมชน การปลูกอ้อยสืบทอดจากบรรพบุรุษ การปลูกอ้อยเป็นตัวอย่างแห่งความสำเร็จของครอบครัวและการปลูกอ้อยได้รับอิทธิพลจากผู้นำชุมชน

9.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการเพิ่มแนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบไปด้วยข้อเสนอแนะต่อบุคคลต่างๆ ดังนี้

9.3.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ประกอบด้วยข้อเสนอแนะต่างๆ ดังนี้

- 1) เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยควรที่จะเปิดใจยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ และเชื่อฟังคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมที่มาให้ความรู้ในแต่ละครั้ง
- 2) เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยไม่ควรที่จะเผาซากอ้อยทิ้ง ควรที่จะไถกลบเพื่อที่จะให้เป็นปุ๋ยในดิน อ้อยปลูกใหม่จะได้มีประสิทธิผลที่ดี
- 3) เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยควรที่จะมีการประเมินความเสี่ยงในการปลูกอ้อยแต่ละปีไว้ให้ดี เพราะราคาอ้อยในแต่ละปีนั้นผันผวนอาจก่อให้เกิดภาวะขาดทุนได้
- 4) เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยควรที่จะปลูกพืชชนิดอื่นๆ ไว้ เพื่อเป็นอาชีพเสริมเวลาที่เกิดภาวะอ้อยล้นตลาดและราคาอ้อยตกต่ำในอนาคต
- 5) เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยควรที่จะจัดหาแหล่งน้ำไว้ในพื้นที่ของตนเองเพื่อใช้ในการบำรุงรักษาอ้อยโดยอาจจะขอความช่วยเหลือจากโรงงานหรือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง สำหรับผู้ที่มีต้นทุนสูงอาจจะขุดบ่อน้ำและทำระบบน้ำหยดไว้ในพื้นที่ปลูกอ้อยของตนเองเพื่อใช้ในการบำรุงรักษาอ้อยยามหน้าแล้ง เมื่อเกิดวิกฤตปัญหาภัยแล้ง
- 6) เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยควรที่จะมีการคัดเลือกพันธุ์ที่มีความสมบูรณ์เพื่อที่จะให้อ้อยเจริญเติบโตและมีผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพ
- 7) เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยควรที่จะมีการบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์โดยวิธีการใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยอินทรีย์ก่อนการปลูกอ้อย
- 8) เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยควรมีการจัดการสิ่งเจือปนที่ติดมากับอ้อยก่อนนำไปขายให้โรงงาน เพราะหากอ้อยมีสิ่งเจือปนมากเกินไปอาจทำให้คุณภาพอ้อยต่ำผลผลิตน้ำตาลได้น้อยและอาจสร้างความเสียหายแก่เครื่องจักรของโรงงานได้
- 9) เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยควรที่จะมีการเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดการโรคและแมลงในไร่อ้อยเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาโรคและแมลงระบาดในไร่อ้อยของเกษตรกร
- 10) เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยไม่ควรที่จะเก็บเกี่ยวผลผลิตอ้อยเร็ว หรือช้าจนเกินไป เพราะจะทำให้อ้อยมีความหวานที่น้อยลง ทำให้อ้อยไม่ได้ราคาดีเท่าที่ควร
- 11) เกษตรกรควรใส่ปุ๋ยตามความต้องการอ้อย ไม่ควรใส่ปุ๋ยมากเกินไป เนื่องจากโรงงานต้องการผลผลิตมากจึงสนับสนุนให้เกษตรกรใส่ปุ๋ยมากจนเกินควรส่งผลให้เกษตรกรเกิดภาวะขาดทุนได้

9.3.2 ข้อเสนอแนะในการสร้างแรงจูงใจต่อผู้ไม่ปลูกอ้อยให้หันมาปลูกอ้อย

ข้อเสนอแนะต่อผู้ไม่ปลูกอ้อย ประกอบด้วยข้อเสนอแนะต่างๆ ดังนี้

- 1) หากผู้ไม่ปลูกอ้อยสนใจอยากที่จะปลูกอ้อยอย่างจริงจังต้องทำลายความเชื่อต่างๆ ที่เคยได้ยินมาทั้งหมด แล้วรับฟังคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมอ้อยจากโรงงาน
- 2) ผู้ไม่ปลูกอ้อยต้องศึกษา หาความรู้ วิธีการและการดูแลรักษาอ้อยให้ได้อย่างท่องแท้ เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการไร่อ้อยของตนเองให้ได้
- 3) ผู้ที่สนใจจะปลูกอ้อยต้องมีพื้นที่ ที่ไม่ห่างจากโรงงานมากนัก เพราะจะได้ลดต้นทุนในการขนส่งและสามารถติดต่อกับโรงงานได้อย่างรวดเร็ว สำหรับผู้ที่มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยห่างจากโรงงานควรที่จะมีการติดต่อ ประสานงาน กับหัวหน้ากลุ่มหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในเขตความรับผิดชอบนั้น

9.3.3 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย

ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย ประกอบด้วยข้อเสนอแนะต่างๆ ดังนี้

- 1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรเป็นบุคคลในพื้นที่ เพราะสามารถรับรู้ถึงบริบทต่างๆ ของพื้นที่ได้ หากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่ใช่คนในพื้นที่ ควรมีการออกพื้นที่และควรมีการตรวจสอบพื้นที่เป็นประจำ
- 2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรมีการหาความรู้เกี่ยวกับวิธีการ การปลูกอ้อย การดูแลอ้อย และวิธีการต่างๆ เพื่อสามารถที่จะนำไปอธิบายและให้ความรู้ต่อเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยได้อย่างถูกต้อง
- 3) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่ควรที่จะมีความขัดแย้งกับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ควรที่จะมีการพูดคุยปรึกษาหารือ เพื่อทำความเข้าใจและแก้ไขปัญหาร่วมกัน
- 4) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรที่จะออกพื้นที่พบปะกับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยอยู่เป็นประจำ เพื่อที่จะสร้างความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน
- 5) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรมีการเรียนรู้และศึกษานวัตกรรมใหม่ๆ และสื่อสารให้เกษตรกรเข้าใจเพื่อให้การส่งเสริมมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 6) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรเน้นการส่งเสริมมากกว่าการทำสินเชื่อ เพื่อที่จะให้เกษตรกรมีปริมาณผลผลิตที่สูงขึ้นจากการส่งเสริมด้านความรู้ต่างๆ จากโรงงาน

9.3.4 ข้อเสนอแนะต่อโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

ข้อเสนอแนะต่อโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ ประกอบด้วยข้อเสนอแนะต่างๆ ดังนี้

- 1) โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ควรที่จะมีการสนับสนุนเงินทุนให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยให้มากขึ้น
- 2) โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ควรที่จะมีการกำกับดูแลและติดตามเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยให้ทำงานเป็นไปตามนโยบายที่โรงงานกำหนด
- 3) โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ควรมีแหล่งจูงใจในการโน้มน้าวใจให้เกษตรกรหันมาปลูกอ้อย เช่น ลดราคาปุ๋ยเคมี ลดราคาปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น
- 4) โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ควรกำหนดราคาปุ๋ยให้มีราคาเดียวไม่ควรบวกเพิ่มเพราะอาจทำให้เกิดการทุจริตได้

บรรณานุกรม

- การประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ 1/2558. บริษัทน้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด (มหาชน), วันศุกร์ที่ 18 กันยายน 2558 เวลา 10.00 น. ณ ห้องกิ่งเพชร ชั้น 3 โรงแรมเอเชีย.
- ทตัสณัษัฒ์ ตรีสัฒ์ (2556). การพัฒนาโมเดลการส่งเสริมการปลูกอ้อย. กรุงเทพฯ. คุษณัฒ์ นัพนัธ มหาวัทยาลัย์สุโขทัยธรรมาธัราช.
- นาคยา ภาพภักธัและอรธธลัธัธั บุนุธธรรม (2555). งานวจัยัที่เปรรึยบเทัยบวธัการใชัปุ๋ยและการกำจัฒ์วัชัพึชัในการผลัธอ้อยอินทรี. KHON KAEN AGR. J. 40 SUPPLEMENT, 3 : 159-170.
- บรึชัษั น้้าตาลบُرึรัมย์ จำกัด(มหาชน) (2558). รายงานการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น1/2558. วันศุกร์ที่ 18 กันยายน 2558 เวลา 10.00 น. ณ ห้องกิ่งเพชร ชั้น 3 โรงแรมเอเชีย.
- ประลัธัธั ใจศัล (2558). เอกสารประกอบการฝึกอบรมการวเัเคราะห์ตัันทุนกำไรอ้อยและน้้าตาล.มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2557/58 ร่วมกับสำนังานคณะกรรมการอ้อยและน้้าตาลทราย.
- ปึยะธัธัธั เอ้อสลุข (2556). การวเัเคราะห์ตัันทุนและผลตอบแทนของการผลัธอ้อยโรงงานกรณัศึษา:ตำบล แก่งฝัักภูต อำเภอลำหลวง จัังหวัดลพบุรี.เชัียงใหม.มหาวิทยาลัยเชัียงใหม.
- ปรัชา กาเพ็ชรและเกรก ปัันหน่งเพ็ชร (2555). การเปลัียนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อการผลัธอ้อยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยมีผลเพัียงเล็กน้อย. KHON KAEN AGR. J. 40 SUPPLEMENT, 3 : 83-90.
- รายงานผลการสำรวจพัันที่ปลูกอ้อยประจำปีการผลัธ (2556/57). กลุ่มวจัการและสารสนเทศอุตสาหกรรมอ้อยและน้้าตาลทราย.สำนังาน คณะกรรมการอ้อยและน้้าตาลทราย.
- ราชกัจจานุเบกษา เล่มที่ 132 ตอนพึเศษ 189 ง. 18 ลัิงหาคม 2558. ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่องการให้ตัังหรือขยาย โรงงานน้้าตาลในทุกทอ้งที่ท้าวราชอาณาจักร พ.ศ. 2558.
- สำนังานเศรษฐกัจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.2545-2555. การสำรวจการเปลัียนแปลงทางการเกษตร (2551-2555) สำนังานสถัธัแห่งชาตั กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสัือสาร.
- สมศัักธั สาคแฝง.2555 เอกสารเผยแพร์ เรื่อง เดชคั้มภัร์อ้อย 30 ตััน/ไร. บรึชัษั เกษตรไทย อินเทอร์เน็ตชนัแนล ชุการ คอ์รปอเรชนั จำกัด (มหาชน)
- วัธมล แก้วกล้าและ เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2556). เรื่องการผลัธและการตลาดอ้อยโรงงาน แปลงเล็กในพัันที่นาที่ไม่เหมาะสมของ เกษตรกรในพัันที่อำเภอกุเม้องจัังหวัดบُرึรัมย์. การจัฒ์ประชุมเสนอผลงานวจัยั ระดับบัณธัศึศึษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธัราช ครัั้งที่4 The 4th STOU Graduate Research Conference.
- วรรณศัลปั พัระพัันธั (2556). เทคนัการวเัเคราะห์การวางแผนภาคและเม้อง คณะสถาปตัยกรรมศาสตรั.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิรมณ ปรางทอง (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกรในอำเภอ ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. กรุงเทพฯ . วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

วิธีการปลูกอ้อย http://sugarcane2836.blogspot.com/p/blog-page_06.html

ศุภกาญจน์ ล้วนมณและคณะ (2555). เรื่องการจัดการธาตุอาหารพืชที่เหมาะสมเพื่อการผลิตอ้อยในดินทรายภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ. KHON KAEN AGR. J. 40 SUPPLEMENT, 3: 149-158.

อรุณี พรหมคำบุตร อนุชา เหลาเคน และ อนันต์ พลธานี (2557). การปลูกอ้อยในนา: วิธีการผลิต แรงจูงใจ และผลกระทบ. KHON KAEN AGR. J. 42 SUPPLEMENT, 2 : 331-338.

ไมเคิล คอมแจน (1996). การจูงใจ. [ออนไลน์]. <http://www.novabizz.net/management-106.html>

กรมส่งเสริมการเกษตร

<https://www.doae.go.th.12/09/2560>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

ชุดที่ 1

โซนที่.....

แบบสอบถามสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริง

แบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลแนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1. บริบทของเกษตรกรชาวไร่อ้อย

ส่วนที่ 2. รายได้ รายจ่ายต่อครัวเรือน

ส่วนที่ 3. ปัญหาของเกษตรกรชาวไร่อ้อย

ส่วนที่ 1 บริบทของเกษตรกรชาวไร่อ้อย

1. ที่อยู่

บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... บ้าน..... ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด..... โทรศัพท์มือถือ.....

2. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

3. อายุ.....ปี

4. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่า ป.6

☐ ม.1 – ม.6

☐ ปวช./ปวส.

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ สูงกว่าระดับปริญญาโท

5. สมาชิกในครอบครัว จำนวนทั้งหมด.....คน

☐ ชาย จำนวน.....คน

☐ หญิง จำนวน.....คน

จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ปลูกอ้อย

จำนวน.....คน

จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ไม่ได้ปลูกอ้อย

จำนวน.....คน

6. ภาษาที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่น

☐ ภาษาไทย

☐ ภาษาอีสาน (ลาว)

☐ ภาษาเขมร

☐ ภาษาญ้อย (ส่วย)

☐ ภาษาไทยโคราช

☐ อื่นๆ.....

7. อาชีพหลัก

☐ เกษตรกร

☐ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

☐ รับจ้างทั่วไป

☐ ธุรกิจส่วนตัว

☐ อื่นๆ.....

8. เกษตรกรทำอาชีพเสริมอะไรบ้าง

☐ ทำนา.....ไร่

☐ ทำไร่มันสำปะหลัง.....ไร่

☐ รับจ้าง

☐ ทำสวนยางพารา.....ไร่

☐ ประมง

☐ เลี้ยงสัตว์

☐ ปลูกต้นยูคาลิปตัส.....ไร่

☐ อื่นๆ.....

9. รายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อปี

☐ ต่ำกว่า 100,000 บาท

☐ 100,001 - 300,000 บาท

☐ 300,001 - 500,000 บาท

☐ 500,001 - 800,000 บาท

☐ 800,001 - 1,000,000 บาท

☐ 1,000,001 บาทขึ้นไป

10. รายจ่ายของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อปี

- ☐ ต่ำกว่า 100,000 บาท
 ☐ 100,001 - 300,000 บาท
 ☐ 300,001 - 500,000 บาท
☐ 500,001 - 800,000 บาท
 ☐ 800,001 - 1,000,000 บาท
 ☐ 1,000,001 บาทขึ้นไป

11. หนี้สินทั้งหมดของครอบครัว

- ☐ ต่ำกว่า 100,000 บาท
 ☐ 100,001 - 300,000 บาท
 ☐ 300,001 - 500,000 บาท
☐ 500,001 - 800,000 บาท
 ☐ 800,001 - 1,000,000 บาท
 ☐ 1,000,001 บาทขึ้นไป

12. การถือครองที่ดินปลูกอ้อยของเกษตรกรและขนาดพื้นที่การปลูกอ้อย

ลักษณะการถือครองที่ดิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ พื้นที่ของตนเอง.....ไร่
 ☐ พื้นที่ของคนอื่นที่ให้ใช้ประโยชน์.....ไร่
☐ พื้นที่เช่าไร่
 ☐ อื่นๆไร่

พื้นที่ในการปลูกอ้อย

- ☐ 1 - 59 ไร่
 ☐ 60 - 199 ไร่
 ☐ มากกว่า 200 ไร่

ส่วนที่ 2 แนวทางการเพิ่มปริมาณการผลิตอ้อยเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดอ้อยและน้ำตาล

1. คุณลักษณะของอ้อย

1.1 พันธุ์อ้อยที่ใช้ปลูกในปัจจุบันมีพันธุ์อะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ขอนแก่น 3
 ☐ K 11
 ☐ K 88 - 92
 ☐ K 84 - 200
☐ อุทอง 1
 ☐ อุทอง 14
 ☐ อุทอง 15
 ☐ อื่น.....ไร่

1.2 แหล่งที่มาของพันธุ์อ้อย

- ☐ จากโรงงาน
 ☐ จากการสะสมพันธุ์ของเกษตรกรเอง
☐ จากกลุ่มเกษตรกร
 ☐ อื่น.....ไร่

1.3 เกษตรกรนิยมปลูกอ้อยลักษณะใด

- ☐ ปลูกแบบต้นกล้า
 ☐ ปลูกแบบใช้ลำอ้อย

2. การขนส่งผลผลิต

2.1 เกษตรกรมีการขายอ้อยด้วยวิธีการแบบใด

- ☐ ขายผ่านโคเวตาหัวหน้า
 ☐ ขายผ่านโคตาตนเอง
☐ ขายผ่านนายทุน
 ☐ อื่นๆ.....ไร่

2.2 เกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตอ้อยในแบบใด

- ☐ อ้อยสด
 ☐ อ้อยไฟ
 ☐ อ้อยสดและอ้อยไฟ

2.3 เกษตรกรมีการขนส่งผลผลิตอ้อยเข้าโรงงานอย่างไร

- ☐ ขนด้วยรถสิบล้อ
 ☐ ขนส่งด้วยรถพ่วง
 ☐ ขนส่งด้วยรถบรรทุกทุกหลั
☐ ขนส่งด้วยรถอีแต่น
 ☐ อื่นๆ.....ไร่

3. จำนวนผลผลิตและผลตอบแทนด้านราคา

ประเภท	จำนวนพื้นที่ ในการเพาะปลูก (ไร่)	จำนวนผลผลิต (ตัน/ไร่)	จำนวนรายได้ (บาท/ปี)
อ้อยปลูกใหม่			
อ้อย ตอที่ 1			
อ้อย ตอที่ 2			
อ้อย ตอที่ 3			

4. เกษตรกรได้รับการสนับสนุนและมีการส่งเสริมอาชีพจากหน่วยงานใดบ้าง

4.1 โรงงานมีการสนับสนุนเงินทุนในการปลูกอ้อยกี่บาท/ไร่

☐ ไม่ได้รับการสนับสนุน ☐ ต่ำกว่า 1,999 ☐ 2,000 บาทขึ้นไป

4.2 เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกอ้อยจากที่ใด

☐ การอบรมของโรงงาน ☐ เพื่อนเกษตรกร ☐ บรรพบุรุษ ☐ อื่น.....

5. เกษตรกรคิดว่าบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสามารถช่วยให้ผลผลิตของท่านเพิ่มมากขึ้นหรือไม่

☐ เพิ่มผลผลิต เพราะเหตุใด

☐ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีการแนะนำและให้ความรู้เกษตรกรอย่างถูกต้อง

☐ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีการช่วยเหลือเกษตรกรอยู่เป็นประจำ

☐ อื่น.....

☐ ไม่เพิ่มผลผลิต เพราะเหตุใด

☐ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่มีการดูแลหรือให้คำแนะนำเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

☐ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมยังขาดความรู้ในการให้คำแนะนำวิธีการปลูกอ้อยที่ถูกต้อง

☐ อื่น.....

6. ทักษะคิดและค่านิยมด้านอาชีพ

6.1 เกษตรกรคิดว่าการปลูกอ้อยได้เงินดีกว่าการปลูกพืชชนิดอื่นๆ และทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นจากเดิมใช่หรือไม่

☐ ใช่ เพราะ.....

☐ ไม่ใช่ เพราะ.....

6.2 เกษตรกรเคยคิดที่จะเลิกปลูกอ้อยหรือไม่

☐ เคย เพราะ.....

☐ ไม่เคย เพราะ.....

7. บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

เพราะเหตุใดเกษตรกรจึงทำอาชีพปลูกอ้อย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เป็นอาชีพสืบทอดมาจากครอบครัว ☐ มีนายทุนมาส่งเสริมอาชีพ

☐ เพื่อนแนะนำเข้าสู่อาชีพ ☐ หัวหน้ากลุ่มแนะนำเข้าสู่อาชีพ

☐ โรงงานแนะนำเข้าสู่อาชีพ ☐ เกิดความสนใจด้วยตัวเอง

8. ค่าใช้จ่ายในการปลูกอ้อย

8.1 ค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน ให้ท่านเขียนค่าใช้จ่ายลงใน ตามความเป็นจริง

รายการ	งบประมาณที่ใช้จ่าย				
	มัด (บาท)	ต้น (บาท)	ไร่ (บาท)	วัน (บาท)	เหมาจ่าย (บาท)
1. การเตรียมพันธุ์อ้อย					
2. การเตรียมดิน/การปลูกอ้อย					
3. การดูแลรักษาอ้อย					
- ค่าแรงงานใส่ปุ๋ยอ้อย					
- ค่าแรงงานไถพรวนร่องอ้อย					
- ค่าแรงฉีดพ่นยากำจัดวัชพืช					

รายการ	งบประมาณที่ใช้จ่าย				
	มัด (บาท)	ต้น (บาท)	ไร่ (บาท)	วัน (บาท)	เหมาจ่าย (บาท)
- ค่าจ้างฉีดพ่นยากำจัดแมลง					
- ค่าแรงงานปลูกซ่อมอ้อย					
4. การเก็บเกี่ยว/ขนส่ง					
- ค่าแรงงานคนตัดอ้อย					
- ค่าแรงงานรถตัดอ้อย					
- ค่าแรงงานคนขึ้นอ้อย					
- ค่าคืบอ้อย					
- ค่าขนส่งอ้อยไปโรงงาน					
- ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน					

8.2 ค่าวัสดุในการปลูกและค่าบำรุงรักษา ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริง

รายการ	งบประมาณที่ใช้จ่าย							
	ต่ำกว่า 5,000	5,001 - 10,000	10,001 - 20,000	20,001 - 40,000	40,001 - 60,000	60,001 - 80,000	80,001 - 100,000	100,001 ขึ้นไป
1. ค่าพันธุ์อ้อย								
2. ค่าปุ๋ยเคมี								
3. ค่าปุ๋ยอินทรีย์								
7. ค่ายากำจัดวัชพืช								
8. ค่ายากำจัดศัตรูพืช								
9. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง								
10. ค่าอุปกรณ์การเกษตร								

8.3 การกู้ยืมเงินของเกษตรกร ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริง

แหล่งเงินกู้	จำนวนเงินที่กู้							
	ต่ำกว่า 50,000	50,001 - 100,000	100,001 - 200,000	200,001 - 400,000	400,001 - 600,000	600,001 - 800,000	80,0001 - 1,000,000	1,000,001 ขึ้นไป
1. กู้เงินโรงงาน								
2. กู้เงิน ธ.ก.ส.								
3. กู้เงินสหกรณ์								
4. กู้เงินสมาคม								
5. กู้เงินนอกระบบ								
6. อื่นๆ.....								

ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามสำหรับผู้ไม่ปลุกอ้อย

ชุดที่ 2

แบบสอบถามสำหรับผู้ไม่ปลูกอ้อย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริง

1. ที่อยู่

บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... บ้าน..... ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด..... โทรศัพท์มือถือ.....

2. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

3. อายุ.....ปี

4. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่า ป.6

☐ ม.1 – ม.6

☐ ปวช./ปวส.

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ สูงกว่าระดับปริญญาโท

5. สมาชิกในครอบครัว จำนวนทั้งหมด.....คน

☐ ชาย จำนวน.....คน

☐ หญิง จำนวน.....คน

6. ภาษาที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่น

☐ ภาษาไทย

☐ ภาษาอีสาน (ลาว)

☐ ภาษาเขมร

☐ ภาษาญ้อ (ส่วย)

☐ ภาษาไทยโคราช

☐ อื่นๆ.....

7. อาชีพหลัก

☐ เกษตรกร

☐ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

☐ รับจ้างทั่วไป

☐ ธุรกิจส่วนตัว

☐ อื่นๆ.....

8. ท่านทำอาชีพเสริมอะไรบ้าง

☐ งานฝีมือ

☐ ทำงานก่อสร้าง

☐ เลี้ยงสัตว์

☐ ขายสินค้า

☐ เก็บของเก่าขาย

☐ อื่นๆ.....

9. รายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อปี

☐ ต่ำกว่า 100,000 บาท

☐ 100,001 - 300,000 บาท

☐ 300,001 - 500,000 บาท

☐ 500,001 - 800,000 บาท

☐ 800,001 - 1,000,000 บาท

☐ 1,000,001 บาทขึ้นไป

10. รายจ่ายของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อปี

☐ ต่ำกว่า 100,000 บาท

☐ 100,001 - 300,000 บาท

☐ 300,001 - 500,000 บาท

☐ 500,001 - 800,000 บาท

☐ 800,001 - 1,000,000 บาท

☐ 1,000,001 บาทขึ้นไป

11. หนี้สินทั้งหมดของครอบครัว

☐ ต่ำกว่า 100,000 บาท

☐ 100,001 - 300,000 บาท

☐ 300,001 - 500,000 บาท

☐ 500,001 - 800,000 บาท

☐ 800,001 - 1,000,000 บาท

☐ 1,000,001 บาทขึ้นไป

12. การถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ พื้นที่ของตนเอง.....ไร่

☐ พื้นที่ของคนอื่นที่ให้ใช้ประโยชน์.....ไร่

☐ พื้นที่เช่าไร่

☐ อื่นๆ

13. ท่านมีความคิดที่จะปลูกอ้อยหรือไม่

- ☐ มี เพราะ.....
- ☐ ไม่มี เพราะ.....

14. ท่านมีสมาชิกในครอบครัวที่สนใจปลูกอ้อยหรือไม่

- ☐ มี ☐ ไม่มี

15. รายรับ/รายจ่ายในครัวเรือน

15.1 รายได้ของครอบครัวเฉลี่ย/ต่อเดือน ให้ท่านทำเครื่องหมาย √ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริง

รายการ	ระดับรายได้					
	0	1 - 10,000	10,001 - 20,000	20,001 - 30,000	30,001 - 40,000	40,001 ขึ้นไป
ครอบครัวท่านมีรายได้จากด้านใดบ้าง						
1. พนักงานบริษัท ห้างร้าน						
2. รับราชการ						
3. ค้าขาย						
4. รับจ้าง						
5. เลี้ยงสัตว์						
6. ประกอบธุรกิจส่วนตัว						
7. การพนันหรือเสี่ยงโชค						
8. ค่าเช่า/จ้างเหมา						
9. ลูกหลานส่งมาให้						
10. อื่นๆ						
รวมประมาณกี่บาท/ต่อเดือน						

15.2 รายจ่ายของครอบครัวเฉลี่ย/ต่อเดือน ให้ท่านทำเครื่องหมาย √ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริง

รายการ	ระดับรายจ่าย					
	0	1 - 500	501 - 1,000	1,001 - 5,000	5,001 - 10,000	10,001 ขึ้นไป
ครอบครัวของท่านมีรายจ่ายด้านใดบ้าง						
1. ค่าน้ำ						
2. ค่าไฟ						
3. ค่าโทรศัพท์						
4. ค่าอาหารและค่าเครื่องดื่ม						
5. ค่าเล่าเรียนบุตร						
6. ค่าเช่าที่ดิน						
7. ค่าผ่อนรถ						
8. ค่าดอกเบี้ยเงินกู้						
9. ค่าพนันหรือค่าเสี่ยงโชค						
10. อื่นๆ						
รวมประมาณกี่บาท/ต่อเดือน						

15.3 ช่วงเดือนใดที่ท่านมีรายได้น้อยที่สุด เพราะอะไร.....

15.4 ช่วงเดือนใดที่ท่านมีรายได้มากที่สุด เพราะอะไร.....

16. ข้อเสนอแนะในด้านอาชีพที่ท่านทำ

୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧

ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย

ชุดที่ 3

แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์
 คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริง
 แบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลแนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อย
 และน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้
 ส่วนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย
 ส่วนที่ 2. ปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย

1. ชื่อสกุล
2. อายุปี
3. เพศ
☐ ชาย ☐ หญิง
4. ศาสนา
☐ พุทธ ☐ คริสต์ ☐ อิสลาม ☐ อื่นๆ.....
5. สถานภาพการสมรส
☐ โสด ☐ สมรส ☐ หย่าร้าง ☐ อื่นๆ.....
6. ระดับการศึกษา
☐ ต่ำกว่า ป. 6 ☐ ม 1 – ม. 6 ☐ ปวช./ปวส.
☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ สูงกว่าระดับปริญญาโท
7. ที่อยู่ปัจจุบัน
 บ้านเลขที่ หมู่ บ้าน ตำบล
 อำเภอ จังหวัด เบอร์โทร
8. เงินเดือน
☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 10,001 – 20,000 บาท
☐ 20,001 – 30,000 บาท ☐ 30,001 – 40,000 บาท
☐ 40,001 – 50,000 บาท ☐ มากกว่า 50,000 บาท
9. ภาษาที่สามารถสื่อสารได้
☐ ภาษาไทย ☐ ภาษาอีสาน (ลาว) ☐ ภาษาญอ (ส่วย)
☐ ภาษาเขมร ☐ ภาษาไทยโคราช ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
10. ประสบการณ์ทำงานก่อนที่ท่านจะมาเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย.....

12. ท่านทำงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยมาแล้วกี่ปี.....ปี
11. ความสามารถพิเศษ
13. ท่านประกอบอาชีพเสริมด้านใดบ้าง
☐ ทำนา.....ไร่ ☐ ทำสวน.....ไร่ ☐ ทำไร่อ้อย.....ไร่ ☐ รับจ้างทั่วไป
☐ เลี้ยงสัตว์ ☐ ประมง ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อเกษตรกร

1. ท่านรับผิดชอบการปลูกอ้อยในเขตใด.....
2. ท่านรับผิดชอบการปลูกอ้อยในโซนใด.....
3. ท่านดูแลเกษตรกรกี่กลุ่ม..... ประกอบด้วย.....
4. ในกลุ่มของท่านมีเกษตรกรกี่ราย.....
5. ท่านมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับหัวหน้ากลุ่มอยู่ในระดับใด

☐ ดีมาก	☐ ดี	☐ ปานกลาง
☐ น้อย	☐ น้อยมาก	
6. จากแบบสอบถามความสัมพันธ์ในข้อ 5 ท่านมีความสัมพันธ์กับหัวหน้ากลุ่มเนื่องจากสาเหตุใด

☐ เป็นเครือญาติกัน	☐ เป็นผู้ที่เคยร่วมงานกันมาก่อน
☐ เป็นเพื่อนกัน	☐ เป็นรุ่นน้องที่จบมาจากสถาบันเดียวกัน
☐ ร่วมงานในการทำอ้อย	☐ อื่นๆ.....
7. ท่านประเมินความสัมพันธ์ส่วนตัวกับลูกไร่ที่ท่านดูแลอยู่ในระดับใด

☐ ดีมาก	☐ ดี	☐ ปานกลาง
☐ น้อย	☐ น้อยมาก	
8. จากแบบสอบถามความสัมพันธ์ในข้อ 7 ท่านมีความสัมพันธ์กับลูกไร่เนื่องจากสาเหตุใด

☐ เป็นเครือญาติกัน	☐ เป็นผู้ที่เคยร่วมงานกันมาก่อน
☐ เป็นเพื่อนกัน	☐ เป็นรุ่นน้องที่จบมาจากสถาบันเดียวกัน
☐ ร่วมงานในการทำอ้อย	☐ อื่นๆ.....
9. ท่านมีวิธีการใดในการโน้มน้าวเกษตรกรให้ดำเนินงานตามที่ท่านแนะนำ

☐ ลดราคาปุ๋ย	☐ ให้สิทธิพิเศษ	☐ สนับสนุนเงินทุน
☐ ประสานผ่านหัวหน้ากลุ่ม	☐ ติดต่อส่วนตัว	☐ อื่นๆ.....
10. ท่านคิดว่ากรณีเกษตรกรไม่เชื่อในสิ่งที่ท่านแนะนำอาจมีสาเหตุมาจากอะไร และท่านมีแนวทางแก้ไขอย่างไร (โปรดระบุ).....
.....
.....
11. บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยมีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ จัดทำสัญญา/ต่อสัญญาและส่งเสริมการปลูกอ้อย	☐ เอื้อผลประโยชน์ให้พวกพ้องหรือญาติพี่น้อง
☐ จัดคิวเพื่อเอื้อผลประโยชน์ส่วนตน	☐ เรียกเก็บผลประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง
☐ อื่นๆ	
12. ท่านคิดว่าบทบาทหน้าที่ของท่านสามารถส่งเสริมการปลูกอ้อยให้กับเกษตรกรได้มากน้อยเพียงใด

☐ มากที่สุด	เพราะ.....
☐ มาก	เพราะ.....
☐ ปานกลาง	เพราะ.....
☐ น้อย	เพราะ.....
☐ น้อยที่สุด	เพราะ.....

13. ท่านคิดว่าควรปรับบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ในการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับภาระงานให้มากขึ้นหรือไม่

☐ ควรปรับ เพราะ

☐ ไม่ควรปรับ เพราะ

14. ท่านคิดว่าอะไรที่เป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยกับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ผลประโยชน์ทับซ้อน

☐ การเอื้อผลประโยชน์ให้พวกพ้องหรือญาติมิตร

☐ การจัดคิวไม่เป็นธรรมกับเกษตรกรชาวไร่อ้อย

☐ การคิดราคาให้กับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยไม่เป็นไปตามกลไกราคาที่กำหนด

☐ อื่นๆ

15. ท่านคิดว่าระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมปลูกอ้อยกับเกษตรกรปลูกอ้อยมีความแตกต่างกันอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ได้เปรียบในเรื่องของราคา

☐ ได้เปรียบในเรื่องของสิทธิต่างๆ

☐ ได้เปรียบในเรื่องของคิวตัด

☐ ได้เปรียบในเรื่องของการขนส่งอ้อยเข้าโรงงาน

☐ อื่นๆ

16. ท่านมีหลักในการจัดคิวตัดอ้อยของแต่ละกลุ่มอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ จัดคิวตามความสูงแก่ของอ้อย

☐ จัดคิวตามระยะทางของพื้นที่ ที่ปลูกอ้อย

☐ จัดคิวตามขนาดของแปลงที่ใช้ในการปลูกอ้อย

☐ จัดคิวตามปริมาณผลผลิตของอ้อยที่ได้ในแต่ละปี

☐ จัดคิวตามความพร้อมของอ้อยแต่ละแปลง

☐ จัดคิวตามความสัมพันธ์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

☐ อื่นๆ

17. เมื่อเกิดปัญหาหรือเกิดความผิดพลาดจากการจัดคิวตัดอ้อยให้กับเกษตรกรท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

.....

18. ท่านมีแนวทางในการจูงใจเกษตรกรอย่างไรเพื่อให้การปลูกอ้อยมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

.....

19. ท่านมีวิธีการตรวจสอบอ้อยที่ไม่ได้คุณภาพของแต่ละกลุ่มจากการตัดอ้อยหรือการคีบอ้อยอย่างไร

.....

20. ท่านมีวิธีการแนะนำการตัดอ้อยในแปลงอย่างไร

☐ ตัดด้วยเครื่องตัดอ้อย เพราะ

☐ ตัดด้วยแรงงานคน เพราะ

21. ท่านมีวิธีการตรวจ ติดตามการจัดการแปลงอ้อยที่รับผิดชอบแบบใดบ้าง และมีระยะเวลาในการลงพื้นที่กี่ครั้งต่อเดือน

- 1) การตรวจเช็คเปอร์เซ็นต์การงอก

☐ 1 ครั้ง/เดือน

☐ 2 ครั้ง/เดือน☐ 3 ครั้ง/เดือน

☐ 4 ครั้ง/เดือน

- ## 2) การตรวจเช็ควัชพืช

☐ 1 ครั้ง/เดือน

☐ 2 ครั้ง/เดือน

☐ 3 ครั้ง/เดือน

☐ 4 ครั้ง/เดือน

- ### 3) การตรวจเช็คการใส่ปุ๋ย

☐ 1 ครั้ง/เดือน

☐ 2 ครั้ง/เดือน☐ 3 ครั้ง/เดือน

☐ 4 ครั้ง/เดือน

- #### 4) การตรวจเชื้อโรคและแมลง

☐ 1 ครั้ง/เดือน

☐ 2 ครั้ง/เดือน☐ 3 ครั้ง/เดือน☐ 4 ครั้ง/เดือน

- 5) การประเมินผลการผลิต

☐ 1 ครั้ง/เดือน

☐ 2 ครั้ง/เดือน☐ 3 ครั้ง/เดือน

☐ 4 ครั้ง/เดือน

- 6) อื่นๆ.....

22. พฤติกรรมใดที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยไม่ควรทำต่อเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

- ☐ใช้อำนาจในการต่อรองกับเกษตรกรด้านต่างๆ

- ☐ การต่อรองราคากับเกษตรกร

- ☐ การเอาเปรียบในเรื่องของสิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับ

- ☐ อื่น _____

ปัญหาของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยที่มีต่อเกษตรกร

୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧

ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ภาคผนวก ง
แบบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

แบบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

เกี่ยวกับค่านิยมในการปลูกอ้อยของเกษตรกรในเขตพื้นที่รับผิดชอบของโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

1. เหตุใดท่านจึงปลูกอ้อย.....

.....

.....

.....

2. อะไรที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ท่านปลูกอ้อย.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าหมดรุ่นท่านแล้วจะมีใครปลูกอ้อยต่อจากท่าน หรือไม่.....

.....

.....

.....

4. ท่านมีแนวทางการถ่ายทอดความรู้เรื่องการปลูกอ้อยสู่รุ่นต่อไปได้อย่างไร.....

.....

.....

.....

5. ท่านเชื่อว่ากลุ่มผู้ปลูกอ้อยมีความแตกต่างจากกลุ่มผู้ไม่ปลูกอ้อยอย่างไร.....

.....

.....

.....

6. ท่านพบว่าปัญหาใดที่ผู้คิดจะปลูกอ้อยต้องควรระวัง.....

.....

.....

.....

7. เกษตรกรคิดว่าพฤติกรรมใดที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่ควรกระทำต่อเกษตรกร

8. ผู้ปลูกอ้อยมีความได้เปรียบผู้ไม่ปลูกอ้อยอย่างไร.....

[illegible]

9. เกษตรกรเชื่ออย่างไรในการปลูกอ้อย

.....

.....

.....

.....

10. เกษตรกรสามารถพูดภาษาใดได้บ้าง

୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧

ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ภาคผนวก จ
แบบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ไม่ปลูกอ้อย

แบบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ไม่ปลูกอ้อย

เกี่ยวกับค่านิยมในการไม่ปลูกอ้อยของเกษตรกรในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์และใกล้เคียง

1. เหตุใดท่านจึงไม่ปลูกอ้อย

.....

.....

.....

2. อะไรที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ท่านไม่ปลูกอ้อย

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าในอนาคตข้างหน้าจะมีสมาชิกในครอบครัวของท่านปลูกอ้อย หรือไม่

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าอาชีพที่ท่านทำอยู่ในปัจจุบันมีความแตกต่างกับอาชีพการปลูกอ้อยอย่างไร.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าการปลูกอ้อยมีความคุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

6. ท่านเชื่อว่าการไม่ปลูกอ้อยมีความแตกต่างจากกลุ่มผู้ปลูกอ้อยอย่างไร.....

.....

.....

.....

7. ผู้ไม่ปลุกอ้อยมีความได้เปรียบผู้ปลุกอ้อยอย่างไร.....

.....

.....

.....

.....

8. เกษตรกรเชื่ออย่างไรในการปลุกอ้อย

.....

.....

.....

9. ถ้าหากท่านจะปลุกอ้อยท่านอยากให้โรงงานน้ำตาลสนับสนุนหรือส่งเสริมพร้อมทั้งให้ความรู้ในด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

10. เกษตรกรสามารถพูดภาษาใดได้บ้าง

๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐

ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ภาคผนวก ฉ
ภาพประกอบการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

ภาพประกอบการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

การลงพื้นที่เก็บข้อมูลของผู้ปลูกอ้อยใน
บริเวณรัศมี 50 กิโลเมตร

การลงพื้นที่เก็บข้อมูลของผู้ไม่ปลูกอ้อย
ในบริเวณรัศมี 50 กิโลเมตร

ภาพประกอบการลงพื้นที่เก็บข้อมูล (ต่อ)

การประชุมกลุ่มย่อยของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

ภาพประกอบการลงพื้นที่เก็บข้อมูล (ต่อ)

การประชุมกลุ่มย่อยของผู้ไม่ปลูกอ้อย

ภาพประกอบการลงพื้นที่เก็บข้อมูล (ต่อ)

การประชุมกลุ่มย่อยของผู้ไม่ปลูกอ้อย

ภาคผนวก ข

สรุปข้อมูลจากแบบสอบถามสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

สรุปข้อมูล จากแบบสอบถามสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

งานวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ซึ่งได้ข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. พื้นที่

รอบโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ในเขตรัศมี 50 กิโลเมตร ประกอบด้วย อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอสตึก อำเภอแคนดง อำเภอบ้านด่าน และอำเภอลำปลายมาศ

2. เพศ

ชาย	จำนวน	202	คน
หญิง	จำนวน	142	คน

3. อายุ

0 – 20 ปี	จำนวน	1	คน
21 – 40 ปี	จำนวน	73	คน
41 – 60 ปี	จำนวน	226	คน
61 – 80 ปี	จำนวน	44	คน
81 ปีขึ้นไป	จำนวน	0	คน

4. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่า ป.6	จำนวน	173	คน
ม.1 - ม.6	จำนวน	143	คน
ปวช./ปวส.	จำนวน	12	คน
ปริญญาตรี	จำนวน	15	คน
ปริญญาโท	จำนวน	1	คน
สูงกว่าปริญญาโท	จำนวน	0	คน

5. สมาชิกในครอบครัว

สมาชิกทั้งหมด	จำนวนเฉลี่ยประมาณ	3 - 5	คน/ครัวเรือน
- ชาย	จำนวนเฉลี่ยประมาณ	2 - 4	คน/ครัวเรือน
- หญิง	จำนวนเฉลี่ยประมาณ	2 - 5	คน/ครัวเรือน
สมาชิกที่ปลูกอ้อย	จำนวนเฉลี่ยประมาณ	2	คน/ครัวเรือน
สมาชิกที่ไม่ปลูกอ้อย	จำนวนเฉลี่ยประมาณ	3	คน/ครัวเรือน

6. ภาษาที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ภาษาไทย	จำนวน	119	คน
ภาษาอีสาน	จำนวน	276	คน
ภาษาเขมร	จำนวน	31	คน
ภาษากูย(ส่วย)	จำนวน	18	คน
ภาษาไทยโคราช	จำนวน	4	คน

7. อาชีพหลัก

เกษตรกร	จำนวน	314	คน
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	จำนวน	4	คน
ธุรกิจส่วนตัว	จำนวน	10	คน
รับจ้างทั่วไป	จำนวน	24	คน
อื่นๆ	จำนวน	2	คน (ข้าราชการบำนาญ)

8. อาชีพเสริม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ทำนา	จำนวน	273	คน โดยเฉลี่ย	9	ไร่
ทำสวนยางพารา	จำนวน	69	คน โดยเฉลี่ย	9	ไร่
ปลูกต้นยูคาลิปตัส	จำนวน	9	คน โดยเฉลี่ย	6	ไร่
ไถ่ฝืนสำปะหลัง	จำนวน	81	คน โดยเฉลี่ย	12	ไร่
ประมง	จำนวน	1	คน		
รับจ้าง	จำนวน	61	คน		
เลี้ยงสัตว์	จำนวน	47	คน		
อื่นๆ	จำนวน	3	คน (พนักงานรักษาความปลอดภัย)		

9. รายได้ของครอบครัว

ต่ำกว่า 100,000 บาท	จำนวน	124	คน
100,001 - 300,000 บาท	จำนวน	162	คน
300,001 - 500,000 บาท	จำนวน	17	คน
500,001 - 800,000 บาท	จำนวน	13	คน
800,001 - 1,000,000 บาท	จำนวน	17	คน
1,000,001 บาทขึ้นไป	จำนวน	11	คน

10. รายจ่ายของครอบครัว

ต่ำกว่า 100,000 บาท	จำนวน	101	คน
100,001 - 300,000 บาท	จำนวน	193	คน
300,001 - 500,000 บาท	จำนวน	20	คน
500,001 - 800,000 บาท	จำนวน	15	คน
800,001 - 1,000,000 บาท	จำนวน	7	คน
1,000,001 บาทขึ้นไป	จำนวน	8	คน

11. หนี้สินทั้งหมดของครอบครัว

ต่ำกว่า 100,000 บาท	จำนวน	82	คน
100,001 - 300,000 บาท	จำนวน	144	คน
300,001 - 500,000 บาท	จำนวน	45	คน
500,001 - 800,000 บาท	จำนวน	28	คน
800,001 - 1,000,000 บาท	จำนวน	14	คน
1,000,001 บาทขึ้นไป	จำนวน	31	คน

12. การถือครองที่ดินปลูกอ้อย/ขนาดพื้นที่การปลูกอ้อย

12.1 ลักษณะการถือครองที่ดิน (เกษตรกรหลายหลายมีพื้นที่มากกว่าหนึ่ง)

พื้นที่ของตัวเอง	จำนวน	317 คน	จำนวนเฉลี่ย	21 - 25 ไร่ (60.26%)
พื้นที่เช่า	จำนวน	157 คน	จำนวนเฉลี่ย	39 - 45 ไร่ (29.84%)
พื้นที่ให้ใช้ประโยชน์	จำนวน	47 คน	จำนวนเฉลี่ย	21 - 25 ไร่ (8.93%)
อื่นๆ	จำนวน	5 คน	จำนวนเฉลี่ย	12 - 15 ไร่ (0.95%)

12.2 พื้นที่การปลูกอ้อย

1 - 59 ไร่	จำนวน	291 คน
60 - 199 ไร่	จำนวน	41 คน
มากกว่า 200 ไร่	จำนวน	12 คน

13. พันธุ์อ้อยที่ใช้ปลูกในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ขอนแก่น 3	จำนวน	339 คน
k 11	จำนวน	12 คน
k 88 - 92	จำนวน	22 คน
k 84 - 200	จำนวน	5 คน
อุทอง 1	จำนวน	5 คน
อุทอง 14	จำนวน	7 คน
อุทอง 15	จำนวน	8 คน
อื่นๆ....	จำนวน	15 คน (อุทอง12 ,อุทอง15, k 95 - 84)

14. แหล่งที่มาของพันธุ์อ้อย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

จากโรงงาน	จำนวน	107 คน
จากกลุ่มเกษตรกร	จำนวน	132 คน
สะสมพันธุ์ของตัวเอง	จำนวน	104 คน
อื่นๆ....	จำนวน	1 คน

15. เกษตรกรนิยมปลูกอ้อยในลักษณะใด

ปลูกแบบต้นกล้า	จำนวน	4 คน
ปลูกแบบใช้ลำอ้อย	จำนวน	340 คน

16. เกษตรกรมีการขายแบบใด

ผ่านโควตาหัวหน้า	จำนวน	79 คน
ผ่านโควตาตัวเอง	จำนวน	261 คน
ผ่านโควตานายทุน	จำนวน	3 คน
อื่นๆ....	จำนวน	1 คน

17. เกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตอ้อยแบบใด

อ้อยสด	จำนวน	88 คน
อ้อยไฟ	จำนวน	145 คน
อ้อยสดและอ้อยไฟ	จำนวน	111 คน

18. เกษตรกรมีการขนส่งอ้อยเข้าโรงงานอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ขนด้วยรถสิบล้อ	จำนวน	133	คน
ขนด้วยรถพ่วง	จำนวน	6	คน
ขนด้วยหกล้อ	จำนวน	171	คน
ขนด้วยรถอีแต่น	จำนวน	40	คน
อื่นๆ....	จำนวน	1	คน (ขนด้วยรถกระบะ)

19. จำนวนผลผลิตและผลตอบแทนด้านราคา

19.1 อ้อยใหม่	จำนวน	234	คน
- พื้นที่ปลูกเฉลี่ยครัวเรือนละ	17 – 30	ไร่	
- น้ำหนักประมาณไร่ละ	18 – 20	ตัน	
- รายได้ตันละประมาณ	1,100	บาท	
19.2 อ้อย ตอที่ 1	จำนวน	134	คน
- พื้นที่ปลูกเฉลี่ยครัวเรือนละ	19 – 20	ไร่	
- น้ำหนักประมาณไร่ละ	15 – 18	ตัน	
- รายได้ตันละประมาณ	1,100	บาท	
19.3 อ้อย ตอที่ 2	จำนวน	91	คน
- พื้นที่ปลูกเฉลี่ยครัวเรือนละ	15 – 18	ไร่	
- น้ำหนักประมาณไร่ละ	12 – 15	ตัน	
- รายได้ตันละประมาณ	1,100	บาท	
19.4 อ้อย ตอที่ 3	จำนวน	71	คน
- พื้นที่ปลูกเฉลี่ยครัวเรือนละ	15 – 18	ไร่	
- น้ำหนักประมาณไร่ละ	10 – 15	ตัน	
- รายได้ตันละประมาณ	1,100	บาท	
19.5 อื่นๆ.... (ตอ 3,4)	จำนวน	2	คน
- พื้นที่ปลูกเฉลี่ยครัวเรือนละ	15 – 18	ไร่	
- น้ำหนักประมาณไร่ละ	10 – 15	ตัน	
- รายได้ตันละประมาณ	1,100	บาท	

20. เกษตรกรได้รับเงินสนับสนุนและมีการส่งเสริมอาชีพจากหน่วยใด

20.1 โรงงานสนับสนุนเงินทุนในการปลูกอ้อยกี่บาท ต่อ ไร่			
ไม่ได้รับเงินสนับสนุน	จำนวน	21	คน
ต่ำกว่า 1,999 บาท	จำนวน	48	คน
2,000 บาทขึ้นไป	จำนวน	275	คน
20.2 เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกอ้อยจากที่ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
การอบรมของโรงงาน	จำนวน	283	คน
เพื่อนเกษตรกร	จำนวน	64	คน
บรรพบุรุษ	จำนวน	10	คน
อื่นๆ....	จำนวน	3	คน
- หาความรู้จากประสบการณ์ด้วยตัวเองที่เคยทำไร่อ้อยมา			

21. เกษตรกรคิดว่ามีบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสามารถช่วยให้ผลผลิตของท่านเพิ่มมากขึ้นหรือไม่
เพิ่มขึ้น เพราะ.... (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีการแนะนำและให้ความรู้เกษตรกรอย่างถูกต้อง	จำนวน	245	คน
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีการช่วยเหลือเกษตรกรอยู่เป็นประจำ	จำนวน	114	คน
อื่นๆ...	จำนวน	3	คน

ไม่เพิ่มผลผลิต เพราะ..... (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่มีการดูแลหรือให้คำแนะนำเกษตรกร	จำนวน	6	คน
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมยังขาดความรู้ในการให้คำแนะนำที่ถูกต้อง	จำนวน	4	คน
อื่นๆ...	จำนวน	5	คน

- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่มีจิตวิทยาในการเข้าหาสมาชิกแต่กับทำหน้าที่เหมือนเซลล์มาขายปุ๋ย
- การส่งเสริมและการสนับสนุนเรื่องการเงินลงทุนล่าช้า ทำให้เกษตรกรรายเล็กพลาดโอกาส

ที่จะเพิ่มผลผลิต

22. ทศนคติและค่านิยมด้านอาชีพ

22.1 เกษตรกรคิดว่าการปลูกอ้อยได้เงินดีกว่าการพืชชนิดอื่นๆ และทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น
จากเดิม หรือไม่

ใช่ จำนวน 329 คน เพราะ.....

- โรงงานและสมาคมให้ความช่วยเหลือ แนะนำ รวมถึงมีการสนับสนุนเงินทุนในการปลูกอ้อย
- เป็นพืชเศรษฐกิจที่ราคาดีกว่าพืชชนิดอื่นๆ
- เป็นอาชีพที่ช่วยแบ่งเบาภาระในครอบครัวและใช้หนี้ได้ตามความต้องการ
- การปลูกอ้อยสามารถทำให้เรามีรายได้ที่มั่นคงและได้รับความช่วยเหลือจากโรงงาน
- มีความมั่นใจ เพราะมีการประกันจากรัฐบาลที่มีการสนับสนุน และยังมีกฎหมายรองรับ
- การปลูกอ้อยสามารถทำให้เรามีรายได้ที่มั่นคงและได้รับความช่วยเหลือจากโรงงาน
- อ้อยถึงจะราคาถูกกว่าพืชแต่ก็ยังมีเงินเหลือกว่าพืชชนิดอื่นๆ และเมื่อเปรียบเทียบด้าน

ผลผลิตก็ยังได้มากกว่าพืชชนิดอื่นๆ

- มีความมั่นใจในระบบโรงงาน
- อ้อยสามารถช่วยให้มีรายได้เพิ่มให้กับครอบครัวเสริมอีกทางหนึ่งและเหลือเงินใช้หนี้ได้
- การปลูกอ้อยมีผลตอบแทนได้มากกว่าพืชชนิดอื่นๆ
- ราคาของอ้อยมีความมั่นคงชัดเจนและดีกว่าพืชชนิดอื่นๆ
- ราคาตลาดไม่ตกเหมือนราคาพืชอื่นๆ
- ทางโรงงานคอยให้ความรู้ คำแนะนำและสนับสนุนเงินส่งเสริมทุกปี
- พืชชนิดอื่นไม่ค่อยเหมาะกับพื้นที่บ้านเราเหมือนกับอ้อย เพราะอ้อยเป็นพืชทนแล้ง ดูแลง่าย
- การปลูกอ้อยมีการลงทุนเยอะแต่มีการลงทุนครั้งเดียวและได้กำไรคุ้ม
- อ้อยราคาสูงกว่าพืชชนิดอื่นๆและให้ผลผลิตต่อไร่สูง
- การปลูกอ้อยมีเงินเยอะและทำให้ความเป็นอยู่ของเกษตรกรดีขึ้น

ไม่ใช่ จำนวน 15 คน เพราะ....

- ปลูกอ้อยได้เงินเยอะก็จริงแต่ก็จ่ายเยอะเหมือนกัน

22.2 เกษตรกรเคยคิดที่จะเลิกปลูกอ้อยหรือไม่หรือไม่

เคย จำนวน 68 คน เพราะ.....

- ต้นทุนการปลูกสูงถึงสูงมาก
- ราคาอ้อยตกต่ำในปีที่ผ่านมา
- บางปีอ้อยก็ไม่มีราคาหรือราคาอ้อยไม่แน่นอน
- รายรับ-รายจ่ายเกือบเท่าๆกัน
- ค่าใช้จ่ายแพงและกำลังที่จะทำไม่พอ
- ป่วยมีราคาแพง
- หากราคาอ้อยลดลงและเมื่อพืชชนิดอื่นเริ่มมีราคาที่ดีกว่า
- การขนส่งอ้อยช้าเนื่องจากไม่มีคนงานตัดอ้อยสดยาก
- ไม่มีรถขนส่งและข้ากว่าจะได้คิวตัดและส่ง
- ไม่มีที่ดินและพื้นที่ไม่เหมาะสม
- ขาดความรู้ในการดูแลทำให้ยากต่อการจัดการ

ไม่เคย จำนวน 276 คน เพราะ....

- ได้เงินดีและสามารถใช้เลี้ยงครอบครัวได้รวมทั้งใช้หนี้อื่นๆได้
- การปลูกอ้อยกลายเป็นอาชีพหลัก
- การปลูกอ้อยทำให้ครอบครัวดีขึ้น
- การปลูกอ้อยไม่เสี่ยงต่อการขาดทุน
- ทำพืชชนิดอื่นราคาไม่ชัดเจนเหมือนอ้อย
- อ้อยเป็นพื้นที่ที่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้อย่างมั่นคง
- ราคาน้ำตาลคงที่ขึ้นลงไม่มาไม่น้อย และมีรัฐบาลช่วย
- รายได้ดีและมีเงินสนับสนุนที่ดี
- อ้อยมีราคาดีกว่าข้าวและคุ้มกว่าพืชชนิดอื่นๆ
- อ้อยสามารถทำรายได้ให้กับครอบครัว
- เป็นอาชีพที่มั่นคงและปลูกมาตั้งแต่บรรพบุรุษ
- เชื่อในการบริหารของโรงงาน
- อ้อยทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและทำให้ชีวิตดีขึ้นมีอยู่มีกิน
- พื้นที่เหมาะแก่การปลูกอ้อย
- ปลูกมาตั้งแต่ราคาตันละ 350 – 400 และไม่คิดจะเลิกและจะปลูกไปเรื่อยๆ
- จากราคาราคาอ้อยพอได้และในการทำอ้อยก็พออยู่ได้
- เงินที่ได้จากการปลูกอ้อยจากโรงงาน

23. บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

เพราะเหตุใดเกษตรกรจึงทำอาชีพปลูกอ้อย

เป็นอาชีพที่สืบทอดมาจากครอบครัว	จำนวน	100	คน
มีนายทุนส่งเสริมอาชีพ	จำนวน	11	คน
เพื่อนแนะนำเข้าสู่อาชีพ	จำนวน	45	คน
หัวหน้าแนะนำกลุ่มเข้าสู่อาชีพ	จำนวน	64	คน
โรงงานแนะนำเข้าสู่อาชีพ	จำนวน	119	คน
เกิดความสนใจด้วยตัวเอง	จำนวน	211	คน

24. ค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน (เกษตรกรบางรายใช้แรงงานในครัวเรือน)

1. การเตรียมพันธุ์อ้อย

มัด	จำนวน	197 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	3	บาท/มัด
ต้น	จำนวน	73 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	1,200	บาท/ต้น
ไร่	จำนวน	43 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	20,000	บาท/ไร่ (แรงงาน+พันธุ์อ้อย)
วัน	จำนวน	19 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	300	บาท/วัน
เหมาจ่าย	จำนวน	17 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	1,700	บาท/แปลง

2. การเตรียมดิน/การปลูกอ้อย

ไร่	จำนวน	163 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	1,500	บาท/ไร่
วัน	จำนวน	16 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	400	บาท/วัน
เหมาจ่าย	จำนวน	28 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	11,000	บาท/แปลง

3. การดูแลรักษาอ้อย

- ค่าแรงงานใส่ปุ๋ยอ้อย

ไร่	จำนวน	34 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	1,500	บาท/ไร่
วัน	จำนวน	94 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	400	บาท/วัน
เหมาจ่าย	จำนวน	16 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	11,000	บาท/แปลง

- ค่าแรงงานไถพรวนร่องอ้อย

ไร่	จำนวน	115 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	230	บาท/ไร่
วัน	จำนวน	34 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	300	บาท/วัน
เหมาจ่าย	จำนวน	19 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	2,000	บาท/แปลง

- ค่าแรงฉีดพ่นยากำจัดวัชพืช

ไร่	จำนวน	89 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	180	บาท/ไร่
วัน	จำนวน	79 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	300	บาท/วัน
เหมาจ่าย	จำนวน	20 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	2,000	บาท/แปลง

- ค่าจ้างฉีดพ่นยากำจัดแมลง

ไร่	จำนวน	51 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	280	บาท/ไร่
วัน	จำนวน	86 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	300	บาท/วัน
เหมาจ่าย	จำนวน	14 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	3,140	บาท/แปลง

- ค่าแรงงานปลูกซ่อมอ้อย

ไร่	จำนวน	19 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	520	บาท/ไร่
วัน	จำนวน	109 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	300	บาท/วัน
เหมาจ่าย	จำนวน	16 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	5,000	บาท/แปลง

4. การเก็บเกี่ยว/ขนส่ง

- ค่าแรงงานคนตัดอ้อย

มัด	จำนวน	126 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	2.50	บาท/มัด
ต้น	จำนวน	18 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	200	บาท/ต้น
ไร่	จำนวน	3 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	250	บาท/ไร่
วัน	จำนวน	4 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	500	บาท/วัน
เหมาจ่าย	จำนวน	23 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	4,000	บาท/แปลง

- ค่าแรงงานรถตัดอ้อย

มัด	จำนวน	3 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	3	บาท/มัด
ต้น	จำนวน	60 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	230	บาท/ต้น
ไร่	จำนวน	2 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	350	บาท/ไร่
วัน	จำนวน	1 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	300	บาท/วัน
เหมาจ่าย	จำนวน	9 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	2,400	บาท/แปลง

- ค่าแรงงานคนขึ้นอ้อย

มัด	จำนวน	1 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	3	บาท/มัด
ต้น	จำนวน	111 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	70	บาท/ต้น
ไร่	จำนวน	3 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	70	บาท/ไร่
วัน	จำนวน	3 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	300	บาท/วัน
เหมาจ่าย	จำนวน	9 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	2,700	บาท/แปลง

- ค่าคืบอ้อย

มัด	จำนวน	3 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	80	บาท/มัด
ต้น	จำนวน	139 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	80	บาท/ต้น
ไร่	จำนวน	2 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	90	บาท/ไร่
วัน	จำนวน	2 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	200	บาท/วัน
เหมาจ่าย	จำนวน	8 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	7,000	บาท/แปลง

- ค่าขนส่งอ้อยไปโรงงาน

ต้น	จำนวน	134 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	130	บาท/ต้น
ไร่	จำนวน	3 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	120	บาท/ไร่
วัน	จำนวน	2 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	200	บาท/วัน
เหมาจ่าย	จำนวน	10 คน	เฉลี่ยเป็นเงิน	8,000	บาท/แปลง

- ค่าเลี้ยงอาหารคนงาน

ต่ำกว่า 500 บาท	จำนวน	66	คน
501 บาท - 1,000 บาท	จำนวน	37	คน
1,001 บาท - 1,500 บาท	จำนวน	37	คน
1,501 บาท - 2,000 บาท	จำนวน	7	คน
2,001 บาทขึ้นไป	จำนวน	2	คน

25. ค่าวัสดุในการปลูกและการบำรุงรักษา

25.1 ค่าพันธุ์อ้อย

ต่ำกว่า 5,000 บาท	จำนวน	55	คน
5,001 - 10,000 บาท	จำนวน	95	คน
10,001 - 20,000 บาท	จำนวน	128	คน
20,001 - 40,000 บาท	จำนวน	30	คน
40,001 - 60,000 บาท	จำนวน	16	คน
60,001 - 80,000 บาท	จำนวน	3	คน
80,001 - 100,000 บาท	จำนวน	6	คน
100,001 บาท ขึ้นไป	จำนวน	11	คน

25.2 ค่าปุ๋ยเคมี

ต่ำกว่า 5,000 บาท	จำนวน	43	คน
5,001 - 10,00 บาท	จำนวน	86	คน
10,001 - 20,000 บาท	จำนวน	97	คน
20,001 - 40,000 บาท	จำนวน	54	คน
40,001 - 60,000 บาท	จำนวน	22	คน
60,001 - 80,000 บาท	จำนวน	7	คน
80,001 - 100,000 บาท	จำนวน	17	คน
100,001 บาท ขึ้นไป	จำนวน	18	คน

25.3 ค่าปุ๋ยอินทรีย์

ต่ำกว่า 5,000 บาท	จำนวน	122	คน
5,001 - 10,000 บาท	จำนวน	106	คน
10,001 - 20,000 บาท	จำนวน	71	คน
20,001 - 40,000 บาท	จำนวน	17	คน
40,001 - 60,000 บาท	จำนวน	12	คน
60,001 - 80,000 บาท	จำนวน	3	คน
80,001 - 100,000 บาท	จำนวน	6	คน
100,001 บาท ขึ้นไป	จำนวน	7	คน

25.4 ค่ายากำจัดวัชพืช

ต่ำกว่า 5,000 บาท	จำนวน	192	คน
5,001 - 10,000 บาท	จำนวน	88	คน
10,001 - 20,000 บาท	จำนวน	33	คน
20,001 - 40,000 บาท	จำนวน	15	คน
40,001 - 60,000 บาท	จำนวน	7	คน
60,001 - 80,000 บาท	จำนวน	7	คน
80,001 - 100,000 บาท	จำนวน	1	คน
100,001 บาท ขึ้นไป	จำนวน	1	คน

25.5 ค่ายากำจัดศัตรูพืช

ต่ำกว่า 5,000 บาท	จำนวน	195	คน
5,001 - 10,000 บาท	จำนวน	88	คน
10,001 - 20,000 บาท	จำนวน	33	คน
20,001 - 40,000 บาท	จำนวน	10	คน
40,001 - 60,000 บาท	จำนวน	11	คน
60,001 - 80,000 บาท	จำนวน	5	คน
80,001 - 100,000 บาท	จำนวน	1	คน
100,001 บาท ขึ้นไป	จำนวน	1	คน

25.6 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

ต่ำกว่า 5,000 บาท	จำนวน	231	คน
5,001 - 10,000 บาท	จำนวน	56	คน
10,001 - 20,000 บาท	จำนวน	31	คน
20,001 - 40,000 บาท	จำนวน	11	คน
40,001 - 60,000 บาท	จำนวน	8	คน
60,001 - 80,000 บาท	จำนวน	5	คน
80,001 - 100,000 บาท	จำนวน	1	คน
100,001 บาท ขึ้นไป	จำนวน	1	คน

25.7 ค่าอุปกรณ์การเกษตร

ต่ำกว่า 5,000 บาท	จำนวน	186	คน
5,001 - 10,000 บาท	จำนวน	61	คน
10,001 - 20,000 บาท	จำนวน	37	คน
20,001 - 40,000 บาท	จำนวน	29	คน
40,001 - 60,000 บาท	จำนวน	12	คน
60,001 - 80,000 บาท	จำนวน	10	คน
80,001 - 100,000 บาท	จำนวน	1	คน
100,001 บาท ขึ้นไป	จำนวน	8	คน

26. การกักเงินของเกษตรกร (เกษตรกรบางรายไม่ได้กักเงิน)**26.1 กู้จากโรงงาน**

ต่ำกว่า 50,000 บาท	จำนวน	81	คน
50,001 - 100,000 บาท	จำนวน	103	คน
100,001- 200,000 บาท	จำนวน	43	คน
200,001 - 400,000 บาท	จำนวน	18	คน
400,001- 600,000 บาท	จำนวน	6	คน
600,001 - 800,000 บาท	จำนวน	7	คน
800,001 - 1,000,000 บาท	จำนวน	11	คน
1,000,001 บาท ขึ้นไป	จำนวน	11	คน

26.2 กู้เงินจาก ธ.ก.ส.

ต่ำกว่า 50,000 บาท	จำนวน	44	คน
50,001 - 100,000 บาท	จำนวน	41	คน
100,001- 200,000 บาท	จำนวน	14	คน
200,001 - 400,000 บาท	จำนวน	24	คน
400,001- 600,000 บาท	จำนวน	9	คน
600,001 - 800,000 บาท	จำนวน	4	คน
800,001- 1,000,000 บาท	จำนวน	3	คน
1,000,001 บาท ขึ้นไป	จำนวน	3	คน

26.3 กู้เงินสหกรณ์

ต่ำกว่า 50,000 บาท	จำนวน	7	คน
50,001 - 100,000 บาท	จำนวน	5	คน
100,001- 200,000 บาท	จำนวน	5	คน
200,001 - 400,000 บาท	จำนวน	3	คน
400,001- 600,000 บาท	จำนวน	4	คน
600,001 - 800,000 บาท	จำนวน	1	คน
800,001- 1,000,000 บาท	จำนวน	0	คน
1,000,001 บาท ขึ้นไป	จำนวน	0	คน

26.4 กู้เงินสมาคม

ต่ำกว่า 50,000 บาท	จำนวน	5	คน
50,001 - 100,000 บาท	จำนวน	0	คน
100,001- 200,000 บาท	จำนวน	0	คน
200,001 - 400,000 บาท	จำนวน	0	คน
400,001- 600,000 บาท	จำนวน	0	คน
600,001 - 800,000 บาท	จำนวน	0	คน
800,001- 1,000,000 บาท	จำนวน	0	คน
1,000,001 บาท ขึ้นไป	จำนวน	1	คน

26.5 กู้เงินนอกระบบ

ต่ำกว่า 50,000 บาท	จำนวน	17	คน
50,001 - 100,000 บาท	จำนวน	6	คน
100,001- 200,000 บาท	จำนวน	6	คน
200,001 - 400,000 บาท	จำนวน	4	คน
400,001- 600,000 บาท	จำนวน	3	คน
600,001 - 800,000 บาท	จำนวน	0	คน
800,001- 1,000,000 บาท	จำนวน	0	คน
1,000,001 บาท ขึ้นไป	จำนวน	0	คน

26.6 อื่นๆ

ต่ำกว่า 50,000 บาท	จำนวน	2	คน (ธนาคาร)
50,001 - 100,000 บาท	จำนวน	0	คน
100,001- 200,000 บาท	จำนวน	0	คน
200,001 - 400,000 บาท	จำนวน	0	คน
400,001- 600,000 บาท	จำนวน	0	คน
600,001 - 800,000 บาท	จำนวน	2	คน (ธนาคาร)
800,001- 1,000,000 บาท	จำนวน	0	คน
1,000,001 บาท ขึ้นไป	จำนวน	0	คน

27. ปัญหาของเกษตรกรในการเพิ่มผลผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

27.1 เกษตรกรมีปัญหาด้านการปลูกอ้อยในร่องไถบ้าง

พื้นที่ไม่เหมาะสม	จำนวน	143	คน
ค่าเช่าที่ดินมีราคาสูง	จำนวน	128	คน
พันธุ์อ้อยมีราคาแพง	จำนวน	104	คน
อุปกรณ์ทำการเกษตรไม่เพียงพอ	จำนวน	86	คน
ค่าจ้างแรงงานมีราคาสูง	จำนวน	109	คน
ไม่มีแรงงาน	จำนวน	31	คน
ค่าจ้างเครื่องจักรมีราคาสูง	จำนวน	81	คน
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้ความรู้เรื่องอ้อยไม่ดีพอ	จำนวน	5	คน
อื่นๆ.....	จำนวน	30	คน

27.2 เกษตรกรมีปัญหาด้านการดูแลอ้อยในร่องไถบ้าง

ปัญหาโรคและแมลง	จำนวน	81	คน
ปัญหาฝนแล้ง	จำนวน	178	คน
วัชพืชมาก	จำนวน	144	คน
ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์	จำนวน	81	คน
ใช้เงินลงทุนมาก	จำนวน	95	คน
ปุ๋ยราคาแพง	จำนวน	108	คน
อ้อยไม่ออก	จำนวน	101	คน
มีสารเคมีตกค้าง	จำนวน	37	คน
เครื่องมือไม่เพียงพอ	จำนวน	30	คน
อื่นๆ.....	จำนวน	31	คน

27.3 เกษตรกรมีปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตอ้อยในร่องไถบ้าง

ขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยว	จำนวน	71	คน
อ้อยมีสิ่งเจือปนมากเกินไป	จำนวน	54	คน
อ้อยค้ำไ้	จำนวน	37	คน
อุปกรณ์ในการเก็บเกี่ยวไม่เพียงพอ	จำนวน	52	คน
ค่าจ้างแรงงานสูงเกินไป	จำนวน	83	คน
ไฟไหม้อ้อย	จำนวน	96	คน
อ้อยมีความหวานน้อย	จำนวน	78	คน
อื่นๆ.....	จำนวน	82	คน
- ไม่อยากให้โรงงานยกเลิกอ้อยไฟ			

27.4 เกษตรกรมีปัญหาด้านการขนส่งอ้อยในด้านไถบ้าง

ไม่มีรถบรรทุกขนส่ง	จำนวน	11	คน
ค่ารถบรรทุกขนส่งมีราคาสูง	จำนวน	47	คน
ปัญหาการขนส่งผลผลิตเสีย	จำนวน	56	คน
รอคิวนาน	จำนวน	123	คน
อื่นๆ.....	จำนวน	160	คน
- การขนส่งอ้อยเข้าโรงงานลำช้า			

28. ข้อเสนอแนะ

1. อยากให้เพิ่มเงินสนับสนุนมากกว่าเก่าเดิม
2. ไม่อยากปลูกอ้อยพันธุ์ทองเพราะสู้พันธุ์ขอนแก่นไม่ได้ และอยากได้แบบตัดเสร็จเอาอ้อยขึ้นรถได้เลย
3. อยากให้ดูแล และแนะนำเรื่องปลูกอ้อยแล้วอ้อยไม่งอก
4. อยากให้สนับสนุนเรื่องราคาปุ๋ยอย่าให้แพงจนเกินไป
5. ราคาปุ๋ยมีราคาแพง
6. อยากให้ส่งเสริมเรื่องเงินทุนมากกว่านี้
7. อยากให้แนะวิธีการรักษาเรื่องโรคและแมลง
8. อยากให้เพิ่มงบประมาณในการส่งเสริม
9. ให้ดูแลเกษตรกรชาวไร่อ้อยอย่างนี้ตลอดไป
10. อยากให้โรงงานส่งเสริมพันธุ์อ้อยที่ดี และช่วยจัดการเรื่องการส่งเสริมเรื่องน้ำบาดาลในไร่อ้อย
11. ให้โรงงานดูแลพันธุ์ที่ดีให้เกษตรกรชาวไร่
12. ให้โรงงานจัดคิวให้เหมาะสมกัน
13. อยากให้โรงงานมีการเปิดโรงงานวันที่ 1 ธันวาคม
14. ต้องการอยากให้โรงงานชุดสระในไร่อ้อยให้ด้วย
15. อยากให้ราคาในด้านต่างๆ เช่น อ้อย ปุ๋ย แรงงาน พันธุ์อ้อย และค่าอื่นๆ มีความเหมาะสม
16. มีแนวโน้มอยากเลิกปลูกอ้อยเพราะครอบครัวไม่เอาด้วย
17. พันธุ์อ้อยมีราคาแพงแต่พอเวลาขายอ้อยได้ราคาถูกไม่สมดุลกัน มันจึงเป็นปัญหากับชาวไร่อ้อยมาก
18. อยากให้มีการดูแลชาวไร่อ้อยมากขึ้น
19. อยากให้เปิดลานใกล้บ้าน
20. อยากให้ปุ๋ยอินทรีย์ราคากระสอบละ 200 บาท
21. ช่วยเรื่องของการขนส่งให้สะดวก และในส่วนขอรถดักก็ขอให้ดักได้เหมือนกับโรงงานพินาย เพื่อให้เสียค่าคนโยนบวกค่าอาหาร
22. อยากให้คิวเป็นคิวเสริมจะได้กระจายไปได้ทุกกลุ่ม

ภาคผนวก ซ
สรุปข้อมูลจากแบบสอบถามสำหรับผู้ไม่ปลุกอ้อย

สรุปข้อมูล จากแบบสอบถามสำหรับผู้ไม่ปลูกอ้อย

งานวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในจังหวัดบุรีรัมย์มีการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและผู้ไม่ปลูกอ้อย ซึ่งข้อมูลจากผู้ไม่ปลูกอ้อยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. พื้นที่

ต.ตลาดโพธิ์ อ.ลำปลายมาศ ต.โคกล่าม อ.ลำปลายมาศ ต.เมืองแฝก อ.ลำปลายมาศ ต.โคกสะอาด อ.ลำปลายมาศ และตำบลเมืองแฝก อ.เมืองบุรีรัมย์ ระยะห่างจากโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์ 40 – 60 กิโลเมตร

2. จำนวนประชากร

ชาย	จำนวน	48	คน
หญิง	จำนวน	68	คน

3. อายุ

0 - 20 ปี	จำนวน	0	คน
21 - 40 ปี	จำนวน	26	คน
41 - 60 ปี	จำนวน	72	คน
61 - 80 ปี	จำนวน	18	คน
81 ขึ้นไป ปี	จำนวน	2	คน

4. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่า ป. 6	จำนวน	82	คน
ม.1 - ม.6	จำนวน	28	คน
ปวช./ปวส.	จำนวน	2	คน
ปริญญาตรี	จำนวน	3	คน
ปริญญาโท	จำนวน	1	คน

5. สมาชิกในครัวเรือน

สมาชิกทั้งหมด	499	คน	เฉลี่ย 3 - 5 คน ต่อครัวเรือน
ชาย	251	คน	เฉลี่ย 2 - 4 คน ต่อครัวเรือน
หญิง	248	คน	เฉลี่ย 1 - 3 คน ต่อครัวเรือน

6. ภาษาที่ใช้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ภาษาไทย	จำนวน	57	คน
ภาษาอีสาน	จำนวน	101	คน
ภาษาเขมร	จำนวน	6	คน
ภาษาญาย	จำนวน	0	คน

7. อาชีพหลัก

เกษตรกร	จำนวน	98	คน
รับราชการ	จำนวน	5	คน
ธุรกิจส่วนตัว	จำนวน	1	คน
รับจ้าง	จำนวน	7	คน
อื่นๆ	จำนวน	5	คน

8.อาชีพเสริม

งานฝีมือ	จำนวน	7	คน
เลี้ยงสัตว์	จำนวน	12	คน
ขายสินค้า	จำนวน	12	คน
เก็บของเก่าขาย	จำนวน	5	คน
ก่อสร้าง	จำนวน	28	คน
รับจ้าง	จำนวน	52	คน

9.รายได้/ปี

ต่ำกว่า 100,000	จำนวน	50	คน
100,001 – 300, 000	จำนวน	64	คน
300,001 – 500,000	จำนวน	2	คน
500,001 – 800,000	จำนวน	0	คน
800,001 – 1,000,000	จำนวน	0	คน
1,000,001 ขึ้นไป	จำนวน	0	คน

10.รายจ่าย/ปี

ต่ำกว่า 100,000	จำนวน	42	คน
100,001 – 300, 000	จำนวน	70	คน
300,001 – 500,000	จำนวน	3	คน
500,001 – 800,000	จำนวน	1	คน
800,001 – 1,000,000	จำนวน	0	คน
1,000,001 ขึ้นไป	จำนวน	0	คน

11.หนี้สิน/ปี

ต่ำกว่า 100,000	จำนวน	28	คน
100,001 – 300, 000	จำนวน	54	คน
300,001 – 500,000	จำนวน	32	คน
500,001 – 800,000	จำนวน	0	คน
800,001 – 1,000,000	จำนวน	0	คน
1,000,001 ขึ้นไป	จำนวน	0	คน

12.การถือครองที่ดิน

การถือครองที่ดิน	เฉลี่ยครัวเรือนละ	10 – 40	ไร่
พื้นที่เข้าร่วม	เฉลี่ยครัวเรือนละ	10 – 15	ไร่
คนอื่นให้ใช้ประโยชน์รวม	เฉลี่ยครัวเรือนละ	20 – 25	ไร่

13.ความคิดที่อยากจะปลูกอ้อย มีความคิดอยากจะปลูกอ้อยหรือไม่

มีความคิดจะปลูกอ้อย 19 คน เพราะ...

- ข้าวไม่มีราคา
- อยากรปลูกแต่ไม่มีทุนในการปลูก

- ราคาอ้อยกับราคาข้าวยังไม่ดี
- ขาดแคลนแรงงาน
- รายได้ดีกว่าการปลูกข้าว
- ไม่ต้องใช้เงินลงทุนมากเท่าไร
- เห็นคนอื่นมีรายได้ดีเลยคิดที่จะปลูกเพื่ออยากมีรายได้

ไม่มีความคิดจะปลูกอ้อย 97 คน เพราะ....

- ไม่มีที่ดินและทุนในการปลูก
- ไม่มีแรงพอที่จะทำ
- มีคนทำเยอะแล้ว
- พื้นที่ในการปลูกไม่เหมาะสม
- ไม่มีผู้ปลูกให้
- ไม่มีอุปกรณ์และไม่อยากลงทุน
- เอาทุนเขามาก่อนแล้วไม่มีผลผลิตส่ง
- ไม่เคยทำ เงินทุนมีไม่พอเพียง
- ไม่เคยทำกันมาก่อน
- มีพื้นที่น้อย
- ไม่เคยทำมาก่อน
- ไม่มีเวลาทำและไม่มีความรู้เรื่องอ้อย
- ไม่มีเงินลงทุนและไม่มีพื้นที่มาก

14.สมาชิกในครอบครัวมีใครสนใจจะปลูกอ้อยหรือไม่

สนใจ 14 คน
ไม่สนใจ 102 คน

15.รายรับ/เดือน

จำนวนเงิน	งาน บริษัท	ราชการ	ค้าขาย	รับจ้าง	ธุรกิจ	การพนัน	ลูกหลาน ส่งมาให้	อื่นๆ
0	101	103	88	48	108	103	59	
1-10,000	11	9	26	62	8	13	51	
10,001 – 20,000	3	3	2	5	0	0	3	
20,001 – 30,000	1	1	0	1	0	0	3	
30,001 – 40,000	0	0	0	0	0	0	0	
40,001 ขึ้นไป	0	0	0	0	0	0	0	
รวม	116	116	116	116	116	116	116	

แต่ละครัวเรือนจะมีรายได้ประมาณ 700 – 20,000 บาท แต่เฉลี่ยแล้วจะมีรายรับประมาณ 8,462 บาท/เดือน

16.รายจ่าย/เดือน

จำนวนเงิน	ค่าน้ำ	ค่าไฟ	โทรศัพท์	ค่าอาหาร	ค่าเล่าเรียนบุตร	ค่าผ่อนรถ	การพำนั	อื่นๆ
0	0	0	0	0	70	81	99	
1 - 500	114	101	18	22	14	4	17	
501 - 1,000	1	13	88	24	8	3	0	
1,001 - 5,000	0	2	9	51	17	9	0	
5,001 - 10,000	1	0	1	18	6	19	0	
10,001 ขึ้นไป	0	0	0	1	1	0	0	
รวม	116	116	116	116	116	116	116	

แต่ละครัวเรือนจะมีรายจ่ายประมาณ 500 – 10,000 บาท แต่เฉลี่ยแล้วจะมีรายจ่ายประมาณ 6,833 บาท/เดือน

17.ช่วงเดือนที่มีรายได้มากที่สุด คือ เดือนพฤศจิกายน – มกราคม เพราะ...

- เป็นช่วงที่เก็บผลผลิตทางการเกษตร

18.ช่วงเดือนที่มีรายได้น้อยที่สุด คือ เดือนกรกฎาคม – กันยายน เพราะ...

- ไม่มีงานทำ
- ยังไม่มีการเก็บเกี่ยวผลผลิต
- เป็นช่วงที่ลงทุนทำนา
- เป็นช่วงเทศกาล
- เพราะซื้อปุ๋ยใส่ข้าว
- เพราะหยุดยาวขาดรายได้
- ไม่มีอาชีพเสริม
- ลงทุนทำเกษตรเยอะ
- ต้องหาเงินมาซื้อปุ๋ยมาใส่ข้าว
- ต้องจ่ายค่าทำนา

หมายเหตุ ผู้ไม่ปลูกอ้อยบางรายไม่ได้ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อ

ภาคผนวก ณ

สรุปข้อมูลจากแบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย

สรุปข้อมูลจากแบบสอบถาม สำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย

งานวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการปริมาณการผลิตอ้อยเพื่ออุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาล จังหวัดบุรีรัมย์ มีการเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อย ซึ่งข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. อายุ

0 – 20 ปี	จำนวน	0	คน
21 – 40 ปี	จำนวน	83	คน
41 – 60 ปี	จำนวน	5	คน
61 – 80 ปี	จำนวน	0	คน
81 ปี ขึ้นไป	จำนวน	0	คน

2. เพศ

ชาย	จำนวน	68	คน
หญิง	จำนวน	20	คน

3. ศาสนา

ศาสนาพุทธ	จำนวน	88	คน
ศาสนาคริสต์	จำนวน	0	คน
ศาสนาอิสลาม	จำนวน	0	คน
ศาสนาอื่นๆ	จำนวน	0	คน

4. สถานภาพการสมรส

โสด	จำนวน	53	คน
สมรส	จำนวน	35	คน
หย่าร้าง	จำนวน	0	คน
อื่นๆ	จำนวน	0	คน

5. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่า ป.6	จำนวน	0	คน
ม.1 - ม.6	จำนวน	4	คน
ปวช./ปวส.	จำนวน	12	คน
ปริญญาตรี	จำนวน	71	คน
ปริญญาโท	จำนวน	1	คน
สูงกว่าปริญญาโท	จำนวน	0	คน

6. ที่อยู่

ภายในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 73 คน อาศัยอยู่ตามอำเภอต่างๆ ดังนี้ อ.ลำปลายมาศ อ.สตึก อ.คูเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์ อ.ประโคนชัย อ.บ้านด่าน อ.ห้วยราช อ.บ้านด่าน อ.นางรอง และ อ.แคนดง

ต่างจังหวัด จำนวน 15 คน อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ดังนี้ อ.ชุมพวง อ.พิมาย จ.นครราชสีมา อ.เมืองสุรินทร์ จ.สุรินทร์ อ.ดอนสาร จ.ชัยภูมิ อ.หนองสองห้อง อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น อ.พิบูลมังสาหาร จ.อุบลราชธานี และ อ.นารายณ์ จ.กาฬสินธุ์

7. เงินเดือน

ต่ำกว่า 10,000 บาท	จำนวน	16	คน
10,001 - 20,000 บาท	จำนวน	64	คน
20,001 - 30,000 บาท	จำนวน	7	คน
30,001 - 40,000 บาท	จำนวน	1	คน
40,001 - 50,000 บาท	จำนวน	0	คน
มากกว่า 50,001 บาท	จำนวน	0	คน

8. ภาษาที่สามารถสื่อสารได้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ภาษาไทย	จำนวน	64	คน
ภาษาอีสาน	จำนวน	68	คน
ภาษาเขมร	จำนวน	31	คน
ภาษาญาย(ส่วย)	จำนวน	6	คน
ภาษาไทยโคราช	จำนวน	25	คน
อื่นๆ	จำนวน	0	คน

9. ประสบการณ์ในการทำงานก่อนที่จะมาเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

- ทำงานเกี่ยวกับบัญชี
- เป็นพนักงานบริษัทในตำแหน่ง QA
- รับจ้าง
- เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจไก่ชน
- พนักงานโรงงานโรงงานรีโก้ และพนักงานบริษัทนครชัยแอร์
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายขายบริษัททิวทัศน์
- พนักงานสินเชื่อ
- ประเมินยางเปอร์เซ็นต์ (DRC)
- บริหารการจัดการฟาร์มสตอเบอร์รี่
- ทำงานโรงงาน
- เคยปลูกอ้อยและจัดการในไร่อ้อยของตัวเองมาก่อน
- ฝึกงานอยู่บุรีรัมย์วิจัยและพัฒนาอ้อย
- ทำงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์
- ฝึกประสบการณ์วิชาชีพเกี่ยวกับอ้อย
- ช่างออกแบบจิ๋วเวอร์รี่ , ทองคำ

- เป็นเซ็คเตอร์ที่ ซีพีเอฟ แห่งประเทศไทย
- นักศึกษาฝึกงานที่โรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์
- พนักงานสินเชื่อโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์
- เจ้าหน้าที่ขาย บริษัทเบทาโกรจำกัด และ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม บริษัท ซีอีเอ็มเคเอ็ม
- ฝึกงานที่โรงงานมันสำปะหลัง โคราซ
- นักส่งเสริมการปลูกอ้อย กลุ่มมิตรผล โรงงานน้ำตาลมิตรผลภูหลวง
- ศูนย์วิจัยพืชไร่นครสวรรค์

10. ทำงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกี่ปี

ต่ำกว่า 1 ปี	จำนวน	7	คน
1 - 5 ปี	จำนวน	59	คน
6 - 10 ปี	จำนวน	17	คน
11 - 15 ปี	จำนวน	1	คน
15 - 20 ปี	จำนวน	1	คน
มากกว่า 20 ปี	จำนวน	3	คน

11. ความสามารถพิเศษ

- เป็นพิธีกร
- ขับรถได้
- การประยุกต์เครื่องมือเพื่อให้เหมาะสมกับการทำไร้อ้อย
- มีทักษะในการพูดและโน้มน้าวจิตใจได้
- พูดภาษาท้องถิ่นได้หลายภาษา

12. อาชีพเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ทำนา	จำนวน	27	คน	เฉลี่ยประมาณคนละ 10 ไร่
ทำสวน	จำนวน	5	คน	เฉลี่ยประมาณคนละ 10 ไร่
ทำไร้อ้อย	จำนวน	53	คน	เฉลี่ยประมาณคนละ 27 ไร่
รับจ้างทั่วไป	จำนวน	5	คน	
เลี้ยงสัตว์	จำนวน	10	คน	
ประมง	จำนวน	5	คน	
อื่นๆ	จำนวน	2	คน	(ค้าขาย)

13. การแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบ

ประกอบด้วยโซน 1, 1.2, 2, 2.4, 3.1, 3.2, 4,5, 6.1, 6.2, 7.1, 7.2, 8.1, 8.2, 9, 10.1, 10.2

14. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมดูแลกลุ่มเกษตรกรกี่กลุ่ม

ประมาณ 70 กลุ่ม/โซน มีเกษตรกรประมาณ 500 – 1,500 คน

15. ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับหัวหน้ากลุ่มอยู่ในระดับใด

ดีมาก	จำนวน	21	คน
ดี	จำนวน	59	คน
ปานกลาง	จำนวน	8	คน
น้อย	จำนวน	0	คน
น้อยมาก	จำนวน	0	คน

16. จากแบบสอบถามข้อข้างต้น ท่านมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับหัวหน้ากลุ่มเนื่องจากสาเหตุใด

เป็นเครือญาติกัน	จำนวน	7	คน
เป็นผู้ที่เคยร่วมงานกันมาก่อน	จำนวน	7	คน
เป็นเพื่อนกัน	จำนวน	2	คน
เป็นรุ่นน้องที่จบมาจากสถาบันเดียวกัน	จำนวน	1	คน
ร่วมงานในการทำอ้อย	จำนวน	66	คน
อื่น.....	จำนวน	5	คน

17. ท่านประเมินความสัมพันธ์ส่วนตัวกับลูกไร่ที่ท่านดูแลอยู่ในระดับใด

ดีมาก	จำนวน	17	คน
ดี	จำนวน	63	คน
ปานกลาง	จำนวน	8	คน
น้อย	จำนวน	0	คน
น้อยมาก	จำนวน	0	คน

18. จากแบบสอบถามความสัมพันธ์ในข้อข้างต้นท่านมีความสัมพันธ์กับลูกไร่เนื่องจากสาเหตุใด

เป็นเครือญาติกัน	จำนวน	9	คน
เป็นผู้ที่เคยร่วมงานกันมาก่อน	จำนวน	6	คน
เป็นเพื่อนกัน	จำนวน	3	คน
เป็นรุ่นน้องที่จบมาจากสถาบันเดียวกัน	จำนวน	0	คน
ร่วมงานในการทำอ้อย	จำนวน	70	คน
อื่นๆ.....	จำนวน	0	คน

19. ท่านมีวิธีการใดในการโน้มน้าวเกษตรกรให้ดำเนินงานตามที่ท่านแนะนำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ลดราคาปุ๋ย	จำนวน	3	คน
ให้สิทธิพิเศษ	จำนวน	3	คน
สนับสนุนเงินทุน	จำนวน	33	คน
ประสานผ่านหัวหน้ากลุ่ม	จำนวน	56	คน
ติดต่อส่วนตัว	จำนวน	43	คน
อื่นๆ.....	จำนวน	5	คน

20. ท่านคิดว่ากรณีเกษตรกรไม่เชื่อในสิ่งที่ท่านแนะนำอาจมีสาเหตุมาจากอะไร และท่านมีแนวทางแก้ไขอย่างไร (โปรดระบุ)

- สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักส่งเสริมและอธิบายให้เกษตรกรเข้าใจอย่างละเอียด
- ความเชื่อที่ผิด ต้องทำความเข้าใจและทำลายความเชื่อนั้น
- ยกตัวอย่าง สาธิต พาดูงานของจริง
- ช่วยสร้างความเชื่อมั่นในอาชีพให้ชาวไร่
- เกษตรกรที่ยึดติดกับสิ่งเดิมๆที่เคยทำมาและยังไม่ทดลองทำในสิ่งใหม่ แนวทางแก้ไข มีการแนะนำให้ความรู้ถูกต้องและมีการสนับสนุนการลงทุนอย่างถูกวิธี รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกร
- เกษตรกรอาจยังยึดติดในสิ่งที่เคยทำมาและไม่กล้าทดลองทำในสิ่งใหม่ๆ แนวคิดใหม่ๆ ซึ่งต้องพาชาวไร่ไปอบรมดูงานในสิ่งที่ต้องการให้ชาวไร่ปฏิบัติตามเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและเป็นแนวทางให้ชาวไร่
- เข้าถึงปัญหาของเกษตรกรชาวไร่ ไม่ได้อย่างแท้จริง ควรหาปัญหาและแนวทางการแก้ไข ปัญหาให้ชาวไร่อย่างตรงจุดและแก้ไขให้ได้อย่างรวดเร็ว
- ความเชื่อของบุคคลของเกษตรกร แนวทางการแก้ไขในความเชื่อของชาวไร่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อนำพาชาวไร่สู่อาชีพที่ยั่งยืนและกำไรสูงสุด
- เกษตรกรยังยึดติดกับแนวคิดแบบเดิม ยังไม่ยอมรับสิ่งใหม่ๆ และมีการพาเกษตรกรออกดูงาน และยกตัวอย่างเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จให้เป็นแนวทางในการทำการเกษตรแบบใหม่
- เกิดจากความคิดของเกษตรกรแบบเดิมๆ
- ยังยึดติดกับความคิดเดิมๆ แก้ไขโดยการยกตัวอย่างและพาไปศึกษาดูงานกับผู้ที่ประสบความสำเร็จ
- ชาวไร่ยังมีความคิดแบบเดิมและยังไม่ยอมเปลี่ยนแปลงแนวคิด และมีการพาเกษตรกรศึกษาดูงาน
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อหาความรู้ เพื่อให้เกษตรกรชาวไร่อย่างได้มองเห็นภาพและรับฟังความคิดเห็นของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จและเพื่อจะได้นำไปพัฒนาของตนเอง
- ทำเป็นแบบอย่างให้ดู
- การติดการทำไร่อย่างแบบดั้งเดิม
- พาชาวไร่ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่
- ความคิดและการกระทำแบบเก่า วิธีแก้ไข เข้าหาชาวไร่จนกว่าจะประสบผลสำเร็จ
- การที่ชาวไร่ไม่เชื่ออาจจะเกิดจากชาวไร่ไม่ได้สัมผัสด้วยตัวเอง แนวทางแก้ไขคือ ต้องพาชาวไร่อย่าง
- ออกศึกษาดูงานและลงมือทำให้เห็นจริง
- จัดอบรมให้กับเกษตรกรและหาเทคนิคใหม่ๆในการจัดการในไร่อย่างให้ทันเวลา
- ชาวไร่ยังไม่เคยลองและไม่ทราบข้อมูลที่ดี ซึ่งมีแนวทางแก้ไขปัญหาคือ จัดอบรมเรื่องที่ชาวไร่ต้องการและชาวไร่ไม่รู้จนทำให้ชาวไร่ไม่กล้าที่จะลงทุน
- ไม่กล้าลงทุนเพิ่มเติม เพราะคิดว่าไม่คุ้มค่าการลงทุน ยิ่งยากหลายขั้นตอน และพอใจผลที่ได้ในปัจจุบัน
- เกษตรกรทำอย่างมานานและเชื่อในความคิดของตัวเอง

- ไม่เชื่อคำแนะนำ และพาไปศึกษาดูงานของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จจากการปฏิบัติ
นั้นๆในสิ่งที่ชาวไร่ไม่เชื่อ

- ชาวไร่ยังเชื่อวิธีเดิมๆในการปลูกอ้อย ซึ่งมีแนวทางแก้ไข คือ พุดคุย ติดตาม ทำความเข้าใจ
และแก้ไขปัญห

- ยกตัวอย่างเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ หรือพาชาวไร่อ้อยไปงานในแปลงที่ทำได้ พร้อม
กับยกตัวอย่างเกษตรกรที่มีรายได้ดีขึ้นกว่าเดิม

- เกษตรกรบางท่านอาจยึดติดกับวิธีการเก่าๆ และการบริหารจัดการไร่อ้อยแบบดั้งเดิม ตั้ง
นั้นเราจึงแนะนำเพื่อให้ได้ผลผลิตที่สูงขึ้น และทดลองจากชาวไร่อีกรายเพื่อเปลี่ยนความคิดแบบดั้งเดิม

- การเพิ่มผลผลิตในไร่ให้มากที่สุดแต่ชาวไร่ไม่ตาม แนะนำเปรียบเทียบรายได้ที่จะเพิ่มขึ้นมาก
เท่าไร

- ยังไม่เห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน และยังไม่กล้าตัดสินใจ เราควรแนะนำถึงประโยชน์ที่เราจะได้รับ

- ชาวไร่อาจจะกลัวเรื่องการลงทุนสูง กลัวว่าจะไม่หมดนี้ แนวทางแก้ไข บอกชาวไร่ว่าการใส่
ปุ๋ยอินทรีย์มันดียังไง ได้ผลผลิตที่สูงอ้อยงาม

- ความคิดแบบเดิมๆในเรื่องของการทำไร่อ้อยแบบเก่าๆ มีการเข้าไปประชุมแนะนำความรู้
เรื่องการปลูกอ้อยแบบใหม่แก่เกษตรกร

- ให้เหตุผล ละชี้ให้เห็นตัวอย่างและให้ความรู้

- หาสาเหตุ พาไปดู และลงมือทำ

- ความเชื่อของเกษตรกรชาวไร่ที่ยังไม่พัฒนาความเข้าใจในเรื่องรายละเอียดต่างๆ ซึ่งมี
วิธีแก้ไขปัญห คือ ทำความเข้าใจและพาแนวทางการแก้ไขปัญหารายบุคคล

- ชาวไร่ยังติดอยู่กับความคิดเดิมๆ ปลูกไม่กล้าลงทุน ซึ่งมีแนวทางแก้ไข คือการส่งเสริมการ
สนับสนุน พาผู้ที่ประสบความสำเร็จเป็นแบบอย่างและสร้างความเชื่อใจไว้วางใจให้แก่ชาวไร่

- ยกตัวอย่างให้เห็นผลตอบแทนที่ได้รับอย่างชัดเจนและสร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกร
ชาวไร่อ้อย

- ต้นทุนสูง และแนะนำให้เกษตรกรเพิ่มผลิตให้สูงขึ้น

- เราอายุน้อย การแก้ไขให้ผู้ใหญ่เข้ามาช่วยพุดคุยด้วย

- เนื่องจากมีต้นทุนที่สูง และยังไม่เชื่อคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมว่าใช้แล้วได้ผลดี

- สาเหตุที่ไม่เชื่อเพราะความคิดแบบเดิมๆ ไม่พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา
วิธีการแก้ไข คือ มั่นใจให้ความรู้ใหม่ๆ หาชาวไร่แกนนำมาทำแปลงตัวอย่างให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่ได้
จากการเปลี่ยนแปลง

- ประสพการณ์น้อย

- ชี้แจงรายละเอียด แนะนำวิชาการบอกการปฏิบัติ

- ไม่กล้าตัดสินใจรับแนวทางใหม่

- ความคิดและประสบการณ์เดิมๆของเกษตรกร มีการเข้าหา เข้าถึงค่อยๆปรับเปลี่ยน
ความคิดแล่วิธีการต่างๆในการทำไร่อ้อย

- ยังมีความคิดแบบเดิมๆ วิธีแก้ไขโดยการพาไปดูงานให้เห็นการประสบความสำเร็จจากการ
ทำอ้อยที่แท้จริง

- สร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกรในเรื่องของผลผลิต การเพิ่มผลผลิตและรายได้จากการทำ
อ้อย

- แนะนำแนวทางให้ทำตาม เนื่องจากกลัวในเรื่องของค่าใช้จ่ายสูง

- ชาวไร่อาจจะไม่เข้าใจในสิ่งที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมพูดหรืออธิบาย และต้องแจ้งหรือเหตุและผลต่างๆที่ทำ

- เกษตรกรมีความเชื่อผิดๆ

- คนทำกับคนแนะนำยังต้องมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการทำไร่อ้อย มีแต่หลักวิชาการจึงยังไม่เชื่อคำแนะนำ

- การสื่อสารยังไม่ทั่วถึงได้ทุกราย ซึ่งมีการแก้ไขปัญหาโดยใช้การสื่อสารผ่านหัวหน้ากลุ่ม

- เกษตรกรมีการทำอ้อยมานาน และมีวิธีแก้ไข คือ มีการเปิดโอกาสให้ไปศึกษาดูงานและอบรม

- เกิดจากความเชื่อที่ผิด มีการแก้ไขคือทำให้ชาวไร่เกิดความเชื่อจากเดิมให้ถูกต้อง

- เข้าหา อธิบายให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยเข้าใจ

- เพราะเกิดจากความเชื่อเก่า แนวทางแก้ปัญหารายได้มากขึ้น บวกกับ นวัตกรรมใหม่ๆ สามารถประหยัดช่วยลดต้นทุน

- ความเชื่อเดิมๆและความคิดเก่าๆ แนวทางแก้ไข คือ ยกตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานและให้คำแนะนำความเชื่อใหม่ๆให้กับชาวไร่

- ลงมือทำและการออกศึกษาดูงาน

- เกษตรกรอาจจะมีประสบการณ์มากกว่านักส่งเสริม

- ไม่เห็นภาพที่ประสบความสำเร็จ แต่ต้องแก้ไขโดยให้ชาวไร่ดูภาพของคนที่ทำอ้อยแล้ว

ประสบความสำเร็จ

- ต้องเปลี่ยนความคิดแบบเดิมๆของเกษตรกร

- สร้างความเข้าใจและความเชื่อมั่น

- เกษตรกรไม่มีความรู้เรื่องอ้อยมาก ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีแนวทางแก้ไข คือ มีการแนะนำผลดี ผลเสียการเตรียมดิน พันธุ์อ้อย ละแนะนำเกษตรกรผู้ที่ประสบความสำเร็จไปช่วยอธิบาย

- ขาดประสบการณ์

- เนื่องจากเกษตรกรยังเชื่อในสิ่งที่ปฏิบัติแบบเดิมๆ

- ความเชื่อเรื่องเก่าๆละมีการทำแบบเดิมๆมานาน

- ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง

- ความเชื่อเดิมเดิม ชาวไร่ยังไม่ได้ลงมือทำ และเปรียบเทียบกับชาวไร่ที่ทำแล้วประสบความสำเร็จ

21. บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยมีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- จัดทำสัญญา/ต่อสัญญาและส่งเสริมการปลูกอ้อย	จำนวน	79	คน
- เอื้อผลประโยชน์ให้พวกพ้องหรือญาติพี่น้อง	จำนวน	4	คน
- จัดคิวเพื่อเอื้อผลประโยชน์ส่วนตน	จำนวน	3	คน
- เรียกรับผลประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง	จำนวน	2	คน
- อื่นๆ	จำนวน	23	คน

- ดูแลสนับสนุนแก้ไขปัญหาบริการให้คำแนะนำเกษตรกร

- ส่งเสริมสนับสนุนให้ชาวไร่มีผลผลิตสูง มีความมั่นคงให้กับชาวไร่อ้อย

- สร้างรายได้มากขึ้นให้แก่ ชาวไร่ สร้างความยั่งยืนต่ออาชีพทำไร่อ้อย

- ให้คำแนะนำและความรู้เพื่อให้รายได้และผลผลิตสูง
- ให้คำแนะนำและเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงที่สุดและเพื่อให้กำไรที่ชาวไร่ได้รับ
- ส่งเสริมให้ชาวไร่มีผลผลิตที่สูงและมีความมั่นคงในการทำอาชีพปลูกอ้อย
- แนะนำให้ความรู้แก่เกษตรกรชาวไร่อ้อยให้มีความเป็นอยู่ที่มีมั่นคงและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

- ยื่นอยู่บนโรงงานแต่รักษาผลประโยชน์ของชาวไร่
- ให้บริการเรื่องของเอกสารและคำแนะนำซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรชาวไร่
- ทำให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยปลูกอ้อยได้ผลผลิตสูงขึ้นและมีกำไร
- ช่วยแนะนำการแก้ไขปัญหา อุปสรรคในการทำอ้อย
- ส่งเสริมการปลูกให้กับชาวไร่อ้อยให้ได้ผลผลิตและประโยชน์สูงสุด
- เชื้อผลประโยชน์ให้กับชาวไร่และโรงงาน
- แนะนำความรู้ใหม่ให้กับเกษตรกร
- รักษาผลประโยชน์ของโรงงาน ชาวไร่ และพนักงานให้อยู่ด้วยกันได้

22. บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสามารถส่งเสริมการปลูกอ้อยให้กับเกษตรกรได้มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด จำนวน 45 คน เพราะ.....

- ช่วยเหลือเกษตรกรทุกด้านรวมถึงปัจจัยการผลิตต่างๆ
- มีความรู้ความสามารถ
- ได้มีความใส่ใจในกระบวนการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
- ได้มีความใส่ใจในทุกกระบวนการของการส่งเสริม
- สามารถสร้างผลผลิตที่สูงสุดและเป็นอาชีพที่ยั่งยืนได้
- มีความรู้และประสบการณ์ในการทำไร่
- มีความรู้ความสามารถที่จะมีแนวโน้มและจะนำเกษตรกรนำไปสู่ความสำเร็จ
- ได้รับการอบรมสิ่งใหม่มาและนำไปถ่ายทอดให้แก่ชาวไร่
- เทคนิค ความรู้ใหม่ๆต้องเป็นปัจจุบัน
- สามารถทำให้เกษตรกรมีฐานมั่นคงเพิ่มรายได้ มีความยั่งยืน
- มีความจริงใจที่จะนำพาเกษตรกรประสบความสำเร็จ
- สามารถให้คำแนะนำแก่ชาวไร่ในการปลูกอ้อย
- ทำหน้าที่เหมือนเกษตรกรเป็นครอบครัวเราและให้ความสำคัญกับเกษตรกรมาก

ที่สุด

- ให้คำปรึกษาชาวไร่ แนะนำให้บริการอำนวยความสะดวกแก่ชาวไร่
- ส่งเสริมการปลูกอ้อยเพิ่มผลผลิต
- พื้นฐานในด้านปัจจัยการผลิตที่มีพร้อม
- แนะนำ ให้บริการ และอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรชาวไร่อ้อย
- เป็นคนติดต่อให้ความรู้คำแนะนำช่วยเหลือเกษตรกรชาวไร่ในช่วงการผลิต
- มีความเอาใจใส่ในตัวเกษตรกรได้มาก
- ความรู้เรื่องอ้อย และเทคนิคการจัดการที่ดีให้ชาวไร่
- เพื่อนแนะนำชาวไร่อ้อยให้ประสบความสำเร็จมากที่สุด

- รายได้มากกว่าพืชอื่นๆ
- มีความใกล้ชิดกับชาวไร่ในพื้นที่
- อยู่ประจำโซนนานและรู้จักสภาพแวดล้อมของแต่ละโซนดี
- มุ่งมั่นเพื่อพัฒนาและสร้างความยั่งยืนแก่เกษตรกร
- เข้าถึงชาวไร่โดยตรง
- ดูแลสนับสนุนแก้ไขปัญหาบริการให้คำแนะนำเกษตรกร
- ส่งเสริมสนับสนุนให้ชาวไร่มีผลผลิตสูง มีความมั่นคงให้กับชาวไร่อ้อย
- สร้างรายได้มากขึ้นให้แก่ ชาวไร่ สร้างความยั่งยืนต่ออาชีพทำไร่อ้อย
- ให้คำแนะนำและความรู้เพื่อให้รายได้และผลผลิตสูง
- ให้คำแนะนำและเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงที่สุดและเพื่อให้กำไรที่ชาวไร่ได้รับ
- ส่งเสริมให้ชาวไร่มีผลผลิตที่สูงและมีความมั่นคงในการทำอาชีพปลูกอ้อย
- ให้บริการเรื่องของเอกสารและคำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรชาวไร่
- ทำให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยปลูกอ้อยได้ผลผลิตสูงขึ้นและมีกำไร
- ช่วยแนะนำการแก้ไขปัญหา อุปสรรคในการทำอ้อย
- ส่งเสริมการปลูกให้กับชาวไร่อ้อยให้ได้ผลผลิตและประโยชน์สูงสุด
- เชื้อผลประโยชน์ให้กับชาวไร่และโรงงาน
- แนะนำความรู้ใหม่ให้กับเกษตรกร
- รักษาผลประโยชน์ของโรงงาน ชาวไร่ และพนักงานให้อยู่ด้วยกันได้

มาก จำนวน 40 คน เพราะ

- ต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีรวมถึงมีการสื่อสารที่ชัดเจนกับเกษตรกร
- มุ่งเน้นให้เกษตรกรชาวไร่ได้เรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติจริงและการติดตามเอาใจใส่
- สามารถสื่อสารและชาวไร่ทำตามที่ได้บอกได้และเชื่อฟัง
- มีความรู้ในการส่งเสริม
- มีเกษตรกรรายใหม่ที่มาปลูกอ้อยและยังไม่รู้วิธีการปลูกอ้อยเท่าที่ควร
- เป็นคนที่ส่งเสริมปัจจัยการผลิตให้กับชาวนา
- ให้ความช่วยเหลือทุกอย่างแก่เกษตรกรชาวไร่อ้อยเหมือนครอบครัวเดียวกัน
- เกษตรกรต้องการความรู้ในการปลูกอ้อย เช่น ชาวไร่รายใหม่
- เป็นผู้ที่จะนำพาชาวไร่สู่ความสำเร็จแบบยั่งยืน
- สามารถเข้าถึงเกษตรกรชาวไร่ได้ทุกราย
- เพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นตัวกลางที่จะสร้างชาวไร่ และชาวไร่ก็ให้ความหวังที่

เจ้าหน้าที่ส่งเสริม

- ทำให้ชาวไร่อ้อยประสบความสำเร็จ จากที่ผ่านมา
- มีบทบาทในช่วงเกษตรกรชาวไร่อ้อยให้มีอาชีพที่ยั่งยืนและประสบผลสำเร็จในการทำอาชีพชาวไร่อ้อย

ทำอาชีพชาวไร่อ้อย

- มีการบริหารอย่างมีระบบ ตรวจสอบได้
- ช่วยแนะนำชาวไร่เพิ่มผลผลิตในไร่อ้อย
- เข้าหาเกษตรกรชาวไร่อ้อยบ่อยๆ และทำความสนิทสนม
- ในการทำงานเป็นหน้าที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

- ดำเนินการแทนโรงงานประสานงานกับชาวไร่
- มีประสบการณ์และความรู้ในการนำมาส่งเสริม
- ให้การสนับสนุนด้านการผลิตต่างๆ
- ให้ชาวไร่มีความเชื่อมั่นว่าการทำอ้อยดี ละมีรายได้ดีรวมถึงมีความยั่งยืนอีกด้วย
- ส่งเสริมดูแลได้เต็มที่
- ส่งเสริมแนะนำให้ถูกต้อง
- เป็นบุคคลเชื่อมต่อกับโรงงานสู่เกษตรกร
- มีความรู้ด้านวิชาการร่วมกับเกษตรกร
- หากขาดการส่งเสริมที่ดีจะทำให้การปลูกอ้อยของเกษตรกรที่มีปัญหา
- ความเป็นกันเองกับชาวไร่และความเสมอภาค
- ทำให้ชาวไร่ประสบความสำเร็จจากแต่ก่อน
- มีหลักวิชาการและนโยบายของโรงงาน มีแปลงทำสอบหรือแปลงต้นแบบ

ปานกลาง จำนวน 3 คน เพราะ....

- การติดต่อสื่อสาร ละความเข้าใจ ฟังพอใจของตัวเกษตรกร
- ออกประชุมชี้แจงแนะนำทางการจัดการในไร่อ้อย และอาจจะเกิดความไม่ทั่วถึง

ต่อเกษตรกร

น้อย จำนวน 0 คน

น้อยที่สุด จำนวน 0 คน

23. ท่านคิดว่าควรปรับบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ในการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับภาระงาน

ควรปรับ จำนวน 62 คน เพราะ....

- เร่งฝึกฝนและเรียนรู้ค้นหาความรู้ใหม่ๆตลอดเวลา
- อธิบายรายละเอียดให้กับเกษตรกรได้เข้าใจ
- ยังขาดความรู้ที่จะแนะนำเกษตรกรได้เต็มที่
- เข้าถึงให้มากขึ้น
- ปรับตามสภาพพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
- เพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานและนโยบายของบริษัท
- เพื่อให้สอดคล้องกับภาระงานและนโยบายบริษัท
- ทำงานแข่งกับธรรมชาติมีผลมาก
- ปรับเปลี่ยนให้ทันต่อเหตุการณ์และเพื่อให้เพิ่มผลผลิตได้
- จะได้ทำงานให้ตรงกับหน้าที่ความรับผิดชอบมากขึ้น
- จะได้ตรงตามเป้าหมายของโรงงาน
- เพื่อให้ชาวไร่ได้รับการดูแลได้ทั่วถึง และเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงที่สุด
- ต้องพัฒนาให้ชาวไร่อ้อยมีกำไรสูงสุด ได้ผลผลิตสูงที่สุด และมีความมั่นคงในการทำไร่

อ้อยให้เหมาะสมกับชาวไร่

- ทำงานให้เป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้ง่าย

- ชาวไร่บางรายยังขาดความรู้และวิธีการในการทำอ้อยให้ได้ผลดี นักส่งเสริมควร
- ขยันแลให้ความรู้แก่ชาวไร่
- สร้างความมั่นใจให้กับชาวไร่อ้อยมากขึ้น
- ต้องพบปะชาวไร่มากมาย บางคนก็ชอบบางคนก็ไม่ชอบ
- ในการเข้าหาชาวไร่รายบุคคลควรมีการปรับเรื่องงานเอกสารข้อมูลเพราะชาวไร่มี
- จำนวนมากกว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
- ชาวไร่แต่ละลายมีความคิดที่แตกต่าง
- ให้การบริหารจัดการในไร่อ้อยมีประสิทธิภาพ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว
- ตรงไปตรงมา
- บางสิ่งบางอย่างยังไม่กล้าตัดสินใจ
- เป็นการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาตนเองให้เก่งขึ้นเพื่อนำมาใช้ให้เกิด
- ประโยชน์สูงสุดแก่บริษัท
- การทำงานที่เป็นระบบจะได้ทำงานได้สะดวกและง่ายขึ้น
- ปรับให้เหมาะสมกับงานและสถานที่ทำงานให้ทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
- ควรมีจิตอาสาในการส่งเสริม
- ควรเพิ่มความรู้ทางด้านงานวิชาการและนวัตกรรมใหม่ๆ บริหารให้ทันต่อเวลามา
- แผนการพัฒนาชาวไร่

ไม่ควรปรับ จำนวน 26 คน เพราะ

- ในการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในปัจจุบันสอดคล้องกับการทำงานอยู่แล้ว
- งานที่ทำอยู่ก็สอดคล้องอยู่แล้ว
- แนวทางนโยบายดีอยู่แล้ว
- ปัจจุบันเจ้าหน้าที่ส่งเสริมที่อยู่ในพื้นที่จะรู้จักวัฒนธรรมของชาวไร่ในพื้นที่ของตัวเอง
- อยู่แล้ว
- สามารถทำงานบรรลุเป้าหมายได้สำเร็จตามนโยบายของผู้บริการ

24. ท่านคิดว่าอะไรที่เป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยกับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ผลประโยชน์ทับซ้อน	จำนวน	33	คน
- การเอื้อผลประโยชน์ให้พวกพ้องหรือญาติมิตร	จำนวน	26	คน
- การจัดคิวไม่เป็นธรรมกับเกษตรกรชาวไร่อ้อย	จำนวน	34	คน
- การคิดราคาไม่เป็นไปตามกลไกราคาที่กำหนด	จำนวน	11	คน
- อื่นๆ.....	จำนวน	28	คน
- ความเข้าใจในระบบงานของนักส่งเสริมกับเกษตรกรชาวไร่อ้อย
 - การที่ชาวไร่เห็นผลประโยชน์ของตนเองเป็นสำคัญโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อ

ส่วนรวม

- ความต้องการผลประโยชน์และสิทธิพิเศษของชาวไร่ เพื่อให้ได้มากกว่าคนอื่น
- ในเรื่องทัศนคติในบางครั้งชาวไร่ยังไม่เปิดใจยอมรับ

- การสื่อสารไม่ค่อยเข้าใจกัน ชาวไร่บางคนไม่ค่อยรู้เรื่อง
- ไม่ติดตามผลประโยชน์ของชาวไร่ที่ควรจะได้รับ
- เวลาว่างไม่ตรงกันทำให้การทำงานลำบาก
- การสื่อสารที่ไม่ตรงกัน ไม่เข้าใจ การปล่อยสินเชื่อกู้ที่ล่าช้า
- ความคิดเดิมๆและประสบการณ์ต่างๆระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับชาวไร่
- ความเห็นแก่ตัวของชาวไร่
- ไม่ทำตามคำแนะนำที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมแนะนำ
- ขาดการประสานงานและสร้างความเข้าใจที่ต่อเนื่อง

25. ท่านคิดว่าระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมปลูกอ้อยกับเกษตรกรปลูกอ้อยมีความแตกต่างกันอย่างไร

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ได้เปรียบในเรื่องของราคา	จำนวน	4	คน
- ได้เปรียบในเรื่องของสิทธิต่างๆ	จำนวน	21	คน
- ได้เปรียบในเรื่องของคิวตัด	จำนวน	7	คน
- ได้เปรียบในเรื่องการขนส่งอ้อยเข้าโรงงาน	จำนวน	12	คน
- อื่นๆ.....	จำนวน	44	คน
- ได้เปรียบความรู้เรื่องการจัดการอ้อย
 - ระบบการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเกษตรกรชาวไร่
 - ชาวไร่ได้เปรียบเรื่องเครื่องมือที่มีพร้อมต้นทุนถูกกว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
 - มีความรู้ในการบริหารจัดการอ้อยให้ได้ผลผลิตสูงและใช้อุปกรณ์สมัยใหม่
 - ได้แตกต่างกันในเรื่องสิทธิประโยชน์ แตกต่างเฉพาะหน้าที่รับผิดชอบ
 - ไม่แตกต่างกัน
 - เจ้าหน้าที่ส่งเสริม คือ ผู้ประสานงาน สนับสนุนแก่ชาวไร่ ส่วนชาวไร่คือ ผู้

ปฏิบัติเพื่อเป็นอาชีพและจะต้องติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมซึ่งทั้งสองฝ่ายมีหน้าที่ต่างกัน แต่มีเป้าหมายเดียวกัน คือ การสร้างอ้อย

- ไม่ต่าง แต่จะได้เปรียบในเรื่องของความรู้และความเข้าใจ
- หน้าที่รับผิดชอบ
- ไม่มีเพราะทำงานด้านการบริหารชาวไร่อยู่แล้ว
- ไม่มีความได้เปรียบเสียเปรียบกัน
- สิทธิเท่าเทียมกัน
- ไม่ว่าจะเป็นนักส่งเสริมผู้ปลูกอ้อยหรือเกษตรกรก็ไม่มีแตกต่างได้สิทธิเท่า

เทียมกันเพราะเป็นโรงงานน้ำตาลบุรีรัมย์

- มีประสบการณ์มากกว่า
- แนะนำให้คำปรึกษา
- สิทธิเท่าเทียมกัน
- รู้ข่าวสารก่อนเกษตรกร

26. ท่านมีหลักในการจัดคิวตัดอ้อยของแต่ละกลุ่มอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- จัดคิวตามความสูงแก่ของอ้อย	จำนวน	63	คน
- จัดคิวตามระยะทางของพื้นที่ ที่ปลูกอ้อย	จำนวน	12	คน
- จัดคิวตามขนาดของแปลงที่ใช้ในการปลูกอ้อย	จำนวน	6	คน
- จัดคิวตามปริมาณผลผลิตของอ้อยที่ได้ในแต่ละปี	จำนวน	41	คน
- จัดคิวตามความพร้อมของอ้อยแต่ละแปลง	จำนวน	34	คน
- จัดคิวตามความสัมพันธ์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	จำนวน	0	คน
- อื่นๆ.....	จำนวน	5	คน
- จัดตามความต้องการรื้อปลูกใหม่ เพื่อให้ดินมีความชื้น			
- จัดตามแปลงอ้อยที่จะรื้อต่อ เพื่อให้เกษตรกรปลูกอ้อยได้ทัน			

27. เมื่อเกิดปัญหาหรือเกิดความผิดพลาดจากการจัดคิวตัดอ้อยให้กับเกษตรกรท่านมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร

- จัดคิวใหม่ให้เกษตรกรทันที
- อธิบายเข้าใจและแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
- แก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรด้วยความรวดเร็ว
- จัดใหม่ให้มีการลงตัวมากขึ้น
- เรียกชาวไร่มาเคลียร์ปัญหาและจัดคิวใหม่ตามความถูกต้อง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาคาใจ
- หาสาเหตุแล้วรีบดำเนินการแก้ไขความเป็นธรรม
- ทำความเข้าใจภายในกลุ่มและร่วมปรึกษาหารือหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน
- เข้าไปคุยกับเกษตรกรชาวไร่และชี้แจงรายละเอียดต่างๆ
- พุดคุยปรับความเข้าใจ และแก้ไขอย่างเร่งด่วน
- ปรึกษาผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจก่อนจะแก้ไขปัญหา
- ปรึกษาพุดคุยกับหัวหน้าเขต
- ต้องทำให้ถูกต้องก่อนลงทุกครั้ง
- ต้องหยุดการตัดและมีการจัดคิวใหม่
- จัดตามปริมาณด้านอ้อย
- ดูปัญหาว่าเกษตรกรสิ่งใดแล้วค่อยหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน
- ใช้หลักนโยบายของบริษัทที่จัดคิวแต่ละปี
- แก้ไขคิวใหม่ให้ทันต่อเวลาการนำอ้อยส่งของเกษตรกร
- หาความช่วยเหลือจากกลุ่มอื่น
- แนะนำในเรื่องการตัดอ้อยให้พอดีกับตัวอ้อย ไม่ให้อ้อยตากแดดนาน
- พุดคุยเพื่อจัดการบริหารคิวอ้อยให้ความเป็นธรรม
- ปรึกษาหัวหน้าและบริหาร
- ช่วยประเมินอ้อยกับเกษตรกรใหม่และเพื่อให้เกิดความยุติธรรมทั้งสองฝ่าย
- อธิบายให้ชาวไร่เข้าใจในความเหมาะสมของปริมาณอ้อย
- สร้างความเชื่อมั่นให้ได้มากที่สุด
- จัดหาความช่วยเหลือ
- ต้องดูปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนว่าเกิดจากสาเหตุใด

- แจ้งยกเลิกจองคิวแล้วจัดคิวใหม่
- ปรีกษาและชี้แจงเกี่ยวกับปัญหากับเกษตรกรและหาทางแก้ไข
- ปรีกษากับเกษตรกรว่ามีปัญหาอย่างไรช่วยกันแก้ไขร่วมกับเกษตรกรชาวไร่และทีมบริหาร

ในกรณีเกินความสามารถ

- พุดคุดย ทำความเข้าใจ
- แนะนำพุดคุดยเรื่องเหตุผลของคิวว่าสมที่จะได้หรือไม่ จัดตามความเหมาะสม
- อธิบายให้ชาวไร่เข้าใจและหาวิธีแก้ไขปัญหให้ชาวไร่ และสร้างความมั่นใจให้ชาวไร่ให้มากขึ้น
- ต้องประชุมกับชาวไร่และทำข้อตกลงกันใหม่และแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น
- ต้องหาทางแก้ไขให้เกิดความถูกต้องและเป็นธรรมมากที่สุด
- เร่งแก้ไขอย่างเร่งด่วน
- พุดคุดย แนะนำเหตุผลในเรื่องที่เกิดขึ้นและหาแนวทางแก้ไขให้เรียนร้อย
- จัดการแก้ไขปัญหให้เร็วที่สุด
- จัดประชุมหัวหน้ากลุ่มเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหไปร่วมกันในการจัดคิว
- ปรีกษาผู้จัดการ หัวหน้าเขต และหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน
- สอบถามสาเหตุแล้วแก้ปัญหให้ตรงจุด
- ประชุมปรีกษาหาทางออกร่วมกัน
- แก้ไขคิวแต่ละคิวตามปริมาณอ้อยของกลุ่ม

28. ท่านมีแนวทางในการจูงใจเกษตรกรอย่างไรเพื่อให้การปลูกอ้อยมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

- นำสิ่งใหม่ๆมาให้เกษตรกร
- บอกถึงสิทธิและประโยชน์พร้อมกับการส่งเสริม ราคา ให้ทราบ
- อธิบายรายได้ที่จะได้รับจากการที่ปลูกอ้อยได้ประสิทธิภาพ
- จัดอบรมเกษตรกร นำนวัตกรรมใหม่ๆมาให้ชาวไร่ได้มีการพัฒนา
- บอกถึงผลประโยชน์จากการทำไร่อ้อยให้แก่เกษตรกร
- เรื่องแนวโน้มราคาอ้อยที่ดี จูงใจชาวไร่อ้อยให้เพิ่มผลผลิตโดยใช้ปุ๋ย
- สร้างผลกำไรให้ชาวไร่ได้สูงสุดและเป็นอาชีพที่ยั่งยืน
- สร้างความสุขจากการปลูกอ้อยงามได้กำไรมากละไม่สร้างความเจ็บปวดจากการปลูกอ้อย

ขาดทุน

- สร้างอาชีพที่ยั่งยืนให้กับเกษตรกร และสร้างผลกำไรสูงสุด
- เรื่องราคา รายได้ต่อปี ความมั่นคงต่ออาชีพ สุขภาพจิตที่ดี
- รายได้และความสุขทำให้อยู่ดีกินดี
- แนะนำการปลูกอ้อยให้ประสบผลสำเร็จ
- มีแปลงและเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จมาเป็นข้อมูลอ้างอิง
- พาชาวไร่รายใหม่ศึกษาและอบรมดูงานเพื่อให้มีความรู้ก่อนที่จะปลูกอ้อยเพื่อสร้างความ

มั่นใจ

- นำภาพของเกษตรกรที่ทำไร่อ้อยที่ได้ผลผลิตสูงๆมาเปรียบเทียบให้เห็น
- พุดถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับมากขึ้น
- จูงใจให้ชาวไร่เห็นผลตอบแทนที่จะได้ในการปลูกอ้อย
- เปรียบเทียบกับราคาพืชชนิดอื่นๆที่มีการส่งเสริมให้พร้อมกับมีเจ้าหน้าที่ดูแล

- คำนวณรายได้ที่จะได้ ในการทำไร่อ้อย ซึ่งแจ้งความเป็นอยู่ที่ดีและชี้แจงให้เห็นถึงความมั่นคงของอาชีพปลูกอ้อย
 - เงินส่งเสริมการปลูกอ้อยและกระแสราคาอ้อย
 - แนะนำชี้ให้เห็นถึงผลผลิตสูงสุดที่ชาวไร่จะได้รับ
 - แนะนำการใส่ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อเพิ่มผลผลิต
 - แนะนำการปลูกอ้อย ตั้งแต่การเตรียมดิน การบำรุงรักษาอ้อย ตลอดทั้งการเก็บเกี่ยวให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
 - ให้มีตัวอย่างให้เห็นและการสนับสนุนเครื่องมือ และปัจจัยให้เพียงพอ
 - พาไปดูงาน พุดคุยอธิบาย และทำความเข้าใจ
 - การเข้าหาและแนะนำแนวคิดใหม่ๆที่เข้ามา
 - 1. เรื่องของราคาอ้อย 2. เรื่องของความง่ายและความสะดวก 3. รายได้ต่อปี
 - พุดให้ชาวไร่เชื่อมั่น และทำให้ชาวไร่ประสบความสำเร็จได้จริง
 - แนะนำให้เห็นผลผลิตสูงสุดที่จะได้รับ
 - ประชุมพุดคุยให้ชัดเจนในเรื่องของนโยบายการส่งเสริมและการทำงานที่เพิ่มผลิตกับชาวไร่
- อ้อย
 - เปรียบเทียบราคาของพืชทุกชนิดเรื่องการมีกำไร
 - ใช้หลักวิชาการร่วมกับต้นทุนและผลกำไรทางการผลิต
 - การเพิ่มผลผลิตที่ละต้นทุน และคุ้มค่าต่อการลงทุน ในการทำไร่อ้อยสมัยใหม่ ใช้เครื่องกลในการทำงาน
 - ให้เห็นอ้อยงาม ต้นต่อไร่ และมีการคูณเงินให้ดูเพื่อให้เกิดความอยากและรักในอาชีพเพื่อผลิตอ้อยต่อไป
 - พุดถึงราคาและการทำอ้อยที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน
 - แนะนำเกษตรกรให้ตรวจสอบดินก่อนปลูก ปรับดินและใส่ปุ๋ยอินทรีย์
 - สิ่งที่จะเกิดขึ้นหลังการจัดการไร่อ้อยอย่างมีประสิทธิภาพเสนอให้เห็นหารเปรียบเทียบ
- กัน เช่น - ราคา ยกตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ ให้ความรู้แก่เกษตรกร
 - 30 ต้น/ไร่เราทำได้
 - ลงตรวจสอบในแต่ละแปลง
 - การเพิ่มผลผลิตและให้มีกำไรสูงสุด ผลผลิตสูงสุด
 - ให้คำแนะนำและอยู่ข้างเกษตรกร
 - พาไปดูงานในสถานที่ที่ชาวไร่ประสบความสำเร็จ
 - เรื่องราคาและผลกำไร
 - แนะนำในด้านของราคาอ้อยและการบำรุงรักษา
 - เปรียบเทียบราคาและความเหมาะสมของพืชที่ปลูก
 - บอกถึงราคาและเงินที่จะได้รับ
 - ควรปรับปรุงดินโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ผงบแบบเทกอง
 - เศรษฐกิจระดับโลก รายได้มากกว่า ลดต้นทุน ความเป็นอยู่ดีขึ้น ไม่ต้องไปรับจ้างในเมืองกรุง
 - แนะนำการได้เปรียบชนิดอื่นๆโดยใช้ราคาเป็นตัวกลาง
 - ราคาดี กำไรงาม ปลูกอ้อยแล้วจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

- ประชาสัมพันธ์เรื่องของการค้าอ้อย
- ให้ไปดูงานและแนะนำให้ดูเพื่อนชาวไร่อ้อยที่ประสบความสำเร็จในการปลูกอ้อย
- แนะนำผลกระทบความเสียหายในการปลูกอ้อยล่าช้า
- กำไรสูงสุด ลดต้นทุนลง
- ชี้ข้อดีและผลตอบแทน หรือสิ่งที่จะได้รับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย
- ใช้งานวิชาการและคำแนะนำการเพิ่มผลผลิตของแต่ละแปลง
- ได้ผลกำไรมากเป็นอาชีพที่ยั่งยืน

29. ท่านมีวิธีการตรวจสอบอ้อยที่ไม่ได้คุณภาพของแต่ละกลุ่มจากการตัดอ้อยหรือการคีบอ้อยอย่างไร

- ออกเยี่ยมชาวไร่อ้อยในช่วงตัดอ้อยในทุกๆกลุ่ม
- วางแผนการตัดอ้อย อบรมคนขับรถคีบ
- ตรวจสอบการตัด ยกกราบใบยาว การคีบดินทราย
- ตรวจสอบในเรื่องของกาบใบ ขึ้นตอนในการคีบอ้อยทุกราย
- ตรวจสอบในเรื่องของกาบใบ ขึ้นตอนในการคีบอ้อยขึ้นรถบรรทุก
- สังเกตจากการตัดและการคีบอ้อยแต่ละแปลง
- ลงพื้นที่ตรวจสอบในแต่ละแปลงของชาวไร่ทุกกลุ่มที่ตัดหรือคีบอ้อย
- เข้าไปตรวจสอบการตัดและการคีบอ้อยทุกแปลง
- เข้าตรวจสอบคุณภาพของแต่ละกลุ่มตัดก่อนนำส่งโรงงาน
- การตัดอ้อยยอมีกาบใบ คีบดินติดไปกับอ้อยและรากหรือกออ้อย
- ลงแปลงเพื่อนแนะนำและหาวิธีการทำงานที่ถูกต้อง
- ตรวจสอบในแปลงและแนะนำให้ตัดเป็นแปลงไป
- จากการลงแปลงแต่ละกลุ่มและอธิบายกับคนงานตัด/คีบ โดยตรง
- เข้าสำรวจกลุ่มตัด สังเกตการตัดอ้อยว่าสะอาดหรือเปล่า มีกาบใบ ยอยาวและคนขับรถ

คีบต้องมี

- ความรู้ อบรมเพื่อจะได้คีบอย่างถูกต้อง
- การเข้าตรวจเยี่ยมแต่ละกลุ่มตัดเพื่อตรวจดูคุณภาพการติดการคีบอ้อยของแต่ละกลุ่มอย่าง

สม่ำเสมอ

- การตัดอ้อย ไม่ตัดยอยาว ไม่มีกาบ ส่วนในการคีบ ต้องมีเครื่องดักทรายเพื่อไม่ให้มีดิน

ทราย ปนเปื้อนมากับการตัดหรือการคีบอ้อย

- ออกตรวจรายแปลง รายกลุ่ม รวมถึงการตัด คีบอ้อย
- ออกตรวจสอบการตัดในแปลงและกำกับเกษตรกรชาวไร่ตัดอ้อยให้สะอาด
- ให้เห็นว่าการปลูกอ้อยได้กำไรมาก ทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น ชุมชนและครอบครัวเข้มแข็ง

รวมถึงเป็นอาชีพที่ยั่งยืน

- เข้าไปตรวจในแปลงตั้งแต่การตัดและการคีบอ้อย
- เริ่มตรวจจากการตัดของคนงานโดยให้ตัดชิดพื้นดิน ยอไม่ยาว และการคีบต้องดูแลและตรวจ

สอบในเรื่องของการคีบที่สะอาด

- ดูแลเรื่องของใบอ้อยและสิ่งเจือปนของดิน กรวด ทราย ที่เกิดจากการคีบอ้อยว่ามีปริมาณ

มากน้อยเพียงใด

- ความสะอาดของอ้อยและสิ่งเจือปน
- ดูว่ามีสิ่งเจือปนหรือไม่ ดูจากการคีบการตัดของชาวไร่
- จะมีการลงพื้นที่ไปตรวจสอบการตัดอ้อย การคีบอ้อยให้ได้คุณภาพ
- ตรวจสอบใบ การตัดดินทรายและการตัดปลายยาว
- เข้าไปดูวิธีการตัดและคีบ
- คุณภาพในการตัดอ้อยในเรื่องของดินทราย ปลายยาว การตัดโดยครบตามอายุ
- การตัดอ้อยยอดยาว ไม่มีกาบใบ และการคีบอ้อยต้องไม่มีราก - ดินทราย
- เข้าไปตรวจสอบบ่อยๆ
- ความสะอาดของอ้อยและสารเจือปน
- ออกติดตามงานกับกลุ่มทุกกลุ่มเพื่อให้ได้อ้อยสะอาด
- เข้าไปดูแปลงอ้อย
- ตรวจสอบจากสารเจือปนที่รถคีบคั้นรถบรรทุก เช่น ดิน ใบ เป็นต้น
- มั่นตรวจสอบประจำโดยการจัดตารางแล้งแจ้งล่วงหน้า
- ตรวจสอบการคีบ
- ฝึกอบรมศึกษาดูงานแปลงที่มีประสิทธิภาพ
- ตรวจสอบคุณภาพการตัดและการคีบของแต่ละกลุ่ม
- ดูที่จุดหักธรรมชาติ เพื่อไม่ให้มียอดยาว ดึงกาบใบลอกหรือเปล่า
- สํารวจและตรวจสอบ
- การออกแปลงตรวจสอบการตัดและการคีบอ้อยให้มีประสิทธิภาพ
- ตรวจสอบจากการตัดอ้อย และการคีบอ้อย
- อ้อยมีคุณภาพจะตัดโดยไม่มีกาบติดมา และยอดยาว
- ความสะอาดของอ้อยและความสุขแก่อ้อยที่ตัด
- ตรวจสอบทุกแปลง ที่มีการตัดหรือคีบอ้อย
- ดูจากกลุ่มที่ตัดอ้อยเข้าโรงงานถ้ามีกลุ่มได้ที่โรงงานแจ้งว่าอ้อยไม่ได้คุณภาพเราจะแจ้งให้เขาทราบและมีการแก้ไข หรือแนะนำก่อนลงตัดอ้อย
- ชุ่มตรวจเป็นแปลง
- ดูแลตรวจสอบทั้งการตัดอ้อยและคีบอ้อย
- แนะนำการตัดโดยการตัดอ่อนถึงโคลนและตัดยอกสั้นรวมถึงต้องไม่มีกาบใบ และการคีบต้องคีบอ้อยแบบเขย่าไม่มีดินทราย
- ตรวจสอบการตัดอ้อยและการคีบอ้อย
- ออกเช็ค ตรวจแปลงต่างทุกวันตามกลุ่ม
- เข้าไปดูและแนะนำวิธีการเพื่อให้ได้คุณภาพมากที่สุด
- พื้นที่ (ดินทราย) จะมีการดูแลเรื่องของการคีบอ้อยทุกแปลง
- ลงแปลงเพื่อตรวจสอบการตัดอ้อยว่าตัดได้คุณภาพแค่ไหน เช่น ตัดอ้อยไม่ไ้ยอดยาว การคีบอ้อยต้องไม่มีดินติดไปด้วย
- ควบคุมการคีบอ้อยและคุณภาพของอ้อย
- ลงแปลงตรวจสอบการตัดของการตัดและการคีบของเกษตรกร
- ออกตรวจแปลงอ้อยช่วงที่ชาวไร่อ้อยตามแปลงอ้อยของชาวไร่
- เข้าตรวจสอบการคีบและทำตามกระบวนการและขั้นตอนของโรงงานอย่างเคร่งครัด

30. ท่านมีวิธีการแนะนำการตัดอ้อยในแปลงอย่างไร

ตัดด้วยเครื่องตัดอ้อย จำนวน 57 คน เพราะ...

- เหมาะสำหรับพื้นที่ใหญ่ๆ
- ขาดแคลนแรงงานในการตัด
- ง่ายต่อการจัดการและสะดวกรวดเร็ว
- ได้อ้อยสด ลมพัดพาไป ปรับปรุงดิน
- ลดต้นทุนในการตัดอ้อยและประหยัดเวลาในการเก็บเกี่ยวในแต่ละแปลง
- ลดการใช้แรงงานจัดการง่าย
- ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม สะดวกรวดเร็ว ลดการใช้แรงงาน
- เป็นแปลงใหญ่เหมาะสมกับเครื่องมือขนาดใหญ่
- เตรียมแปลงให้เหมาะสมกับการตัดและประหยัดแรงงาน
- มีความสะดวกเรื่องค่าแรงมีบุญอินทรีย์ในไร่ด้วย
- ได้อ้อยสด รวดเร็วไม่สูญเสียน้ำหนัก
- ลดปัญหาการขาดแคลนแรงงาน
- ทำให้เกิดความรวดเร็วและเสร็จทันเวลาสำหรับแปลงใหญ่
- มีความสะดวกและรวดเร็วสำหรับแปลงขนาดใหญ่
- ทดแทนเรื่องแรงงานได้อ้อยสด
- อนาคตแรงงานหายากและค่าแรงสูงขึ้น
- สะดวก รวดเร็ว ง่าย
- ต้องการอ้อยสดและชาวไร่ไม่มีแรงงาน
- ไม่เป็นมลพิษทางอากาศ และรักษาแร่ธาตุในดิน บำรุงรักษาหน้าดินให้อุดม

สมบูรณ์

- ประหยัดและได้อ้อยสด
- รวดเร็วและลดการเสียหายการส่งอ้อย
- ได้อ้อยสดถ้าแปลงมีความพร้อม
- ตัดอ้อยกลางต้นสั้น และมีการตัดยอดและตัดจำโคลน
- หาค้นตัดยาก

ตัดด้วยแรงงานคน จำนวน 31 คน เพราะ.....

- เหมาะสมสำหรับพื้นที่ขนาดเล็ก
- มีการรวมกลุ่มกัน ช่วยเหลือกันและกันภายในกลุ่ม
- ตัดอ้อยสด ลอกกราบใบ และทำเป็นกอง เพื่อให้ง่ายต่อการขนส่ง
- ในเขตยังไม่มีการตัดหลายคันต้องใช้แรงงานคนในการตัดอ้อย
- ใช้แรงงานคนตัดจะตัดอ้อยได้สะอาดกว่าใช้เครื่องตัด
- ลดต้นทุนโดยการใช้แรงงานในครัวเรือน
- ความเหมาะสมของแต่ละแปลง
- เป็นกลุ่มเข้มแข็งและช่วยกันตัดภายในกลุ่มลดต้นทุนค่าใช้จ่าย
- จัดการให้คนงานตัดต้องมีความรับผิดชอบให้ทำเหมือนของตัวเอง
- ควบคุมการตัดได้ดี

- เราสามารถตัดอ้อยในจุดที่เหมาะสมและสะอาด
- ได้อ้อยสะอาด และต่ออ้อยไม่เสียหาย
- ตัดอ้อยได้เร็ว
- แปลงขนาดเล็ก เหมาะสมแก่การใช้คนตัด
- ได้อ้อยสะอาดและต่ออ้อยไม่เสียหาย
- ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่หรือแปลง
- เป็นแปลงเล็กเหมาะสมที่จะใช้แรงงานคนตัด
- เพราะในเขตแปลงไม่เหมาะสมกับรถตัด
- ลดการสูญเสียในแปลงอ้อย
- แปลงเล็กจัดการง่ายและตรวจสอบดินว่าติดมาด้วยไหม
- แปลงที่มีขนาดเล็กต้องใช้แรงงานคนตัด
- มีความสูญเสียน้อยและให้ชาวไร่ได้ทำงาน

31. ท่านมีวิธีการตรวจ ติดตามการจัดการแปลงอ้อยที่รับผิดชอบแบบใด และมีระยะเวลาในการลงพื้นที่กี่ครั้งต่อเดือน

รายการ	ครั้ง/เดือน	จำนวนคน
1) การตรวจเช็คเปอร์เซ็นต์การงอก	1 ครั้ง/เดือน	31
	2 ครั้ง/เดือน	32
	3 ครั้ง/เดือน	5
	4 ครั้ง/เดือน	11
2) การตรวจเช็ควัชพืช	1 ครั้ง/เดือน	27
	2 ครั้ง/เดือน	32
	3 ครั้ง/เดือน	7
	4 ครั้ง/เดือน	13
3) การตรวจเช็คการใส่ปุ๋ย	1 ครั้ง/เดือน	30
	2 ครั้ง/เดือน	33
	3 ครั้ง/เดือน	5
	4 ครั้ง/เดือน	8
4) การตรวจเช็คเรื่องโรคและแมลง	1 ครั้ง/เดือน	34
	2 ครั้ง/เดือน	32
	3 ครั้ง/เดือน	2
	4 ครั้ง/เดือน	10
5) การประเมินผลการผลิต	1 ครั้ง/เดือน	40
	2 ครั้ง/เดือน	27
	3 ครั้ง/เดือน	4
	4 ครั้ง/เดือน	7
6) อื่นๆ	-	2

32. พฤติกรรมใดที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยไม่ควรทำต่อเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ใช้อำนาจในการต่อรองกับเกษตรกรด้านต่างๆ	จำนวน	58	คน
การต่อรองราคากับเกษตรกร	จำนวน	39	คน
การเอาเปรียบในเรื่องของสิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับ	จำนวน	64	คน
อื่น.....	จำนวน	3	คน

33. ปัญหาของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการปลูกอ้อยที่มีต่อเกษตรกร

- เกษตรกรยึดติดแนวคิดเดิม
- ขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอในการแนะนำต่อเกษตรกร
- เรื่องของการสื่อสารระหว่างเกษตรกรชาวไร่อ้อยกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมบางครั้งอาจมีการสื่อสารที่ไม่ตรงกัน
 - การสื่อสารของชาวไร่อ้อยไม่ตรงกัน
 - ดูแลเกษตรกรให้ทั่วถึง
 - อาจมีบางพื้นที่ที่ดูแลเกษตรกรไม่ทั่วถึง ตกหล่น
 - การพูดคุยกะชาวไร่หรือการปรับเปลี่ยนทัศนคติให้ชาวไร่ทำตามคำแนะนำของเรา และยังมีบางรายที่ยังไม่เชื่อในการทำงานของเรา
 - การยอมรับวิธีการใหม่ๆยังเป็นไปได้ช้าเนื่องจากชาวไร่ยังไม่กล้าตัดสินใจทำมันต้องมีการยกตัวอย่างก่อนค่อยกล้าทำ
 - สภาพดิน สภาพแวดล้อม ปริมาณน้ำไม่เพียงพอทำให้ผลผลิตไม่ได้ตามที่คาดหวัง
 - ชาวไร่ขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิดและไม่กล้าตัดสินใจ
 - ชาวไร่บางท่านยังไม่มี การเข้ารับฟัง
 - การขาดการติดต่อสื่อสารกับชาวไร่
 - ดูแลเกษตรกรชาวไร่อ้อยได้ไม่เต็มที่
 - การดูแลชาวไร่ไม่ได้เต็มที่มากนักเพราะชาวไร่ที่อยู่ในความรับผิดชอบมีจำนวนมากทำให้ดูแลได้ไม่เต็มที่
 - ไม่ทำเป็นตัวอย่างให้กับเกษตรกร ปล่อยให้ทำตามเงื่อนไขของโรงงาน
 - เจ้าหน้าที่ส่งเสริมชอบใช้อำนาจหน้าที่บังคับชาวไร่ เพื่อผลประโยชน์แก่ตัวเอง
 - ยังมีความคิดแบบเดิมๆได้รับฟังคำแนะนำ
 - ยังไม่เข้าถึงเกษตรกรทุกราย และการพูดประชาสัมพันธ์ที่ยังสร้างความเชื่อมั่นให้ชาวไร่ยังไม่เพียงพอ เพราะชาวไร่บางกลุ่มบางคนยังมีความคิดแบบเดิม ยึดติดการกระทำแบบเดิมๆ ซึ่งยังไม่ยอมรับเทคโนโลยีแบบใหม่ๆ
 - เรื่องการจ่ายปุ๋ยอินทรีย์ เพราะชาวไร่ส่วนใหญ่จะเอาแต่ปุ๋ยเคมี ส่วนปุ๋ยอินทรีย์ไม่ค่อยอยากได้ทำโรงงานจ่ายปุ๋ยยาก เกษตรกรชาวไร่อ้อยบางคนบอกว่าเป็นการบังคับให้เอาปุ๋ยอินทรีย์และบางคนเอาปุ๋ยไปแล้วไม่ได้ใช้ก็มี
 - บางครั้งเกษตรกรชาวไร่ยังไม่เข้าใจในระบบทำให้เกษตรกรบางรายยังไม่ยอมรับของบริษัท
 - ละบางรายยังเชื่อในการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
 - เปลี่ยนแปลงความคิดของเกษตรกรชาวไร่ และให้ชาวไร่ยอมรับเป็นนโยบายของโรงงาน
 - ส่งเสริมให้เกษตรกรมีกำไรสูงสุด มีชีวิตที่ดี

- ชาวไร่สวนใหม่ยังไม่เปิดรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการทำไร่อ้อย ยังยึดแบบเดิมๆจึงทำให้ได้ผลผลิตไม่ค่อยดี

- ชาวไร่บางกลุ่มยังมีแนวคิดเดิมๆ ยังไม่มีการพัฒนาและยอมรับวิธีการใหม่ๆ
- การตัดสินใจในการตัดอ้อย ให้ไปจับ GPS แล้วบอกว่าไม่ได้ปลูกแล้ว การบำรุงรักษาอ้อยต่อ
- การเข้าถึงชาวไร่และความคิด ประสบการณ์ของชาวไร่ ยังไม่ปรับเปลี่ยนในการทำอ้อยใหม่และพัฒนาเพื่อเกิดอาชีพและปริมาณผลผลิตที่มั่นคง
- การติดต่อสื่อสารกับชาวไร่ที่อยู่ต่างจังหวัด
- ไม่เข้าถึงชาวไร่ไม่ชัดเจน
- ความอยากได้ของชาวไร่
- การสื่อสารของชาวไร่อ้อยไม่เข้าใจกัน
- เกษตรกรไม่เชื่อในสิ่งที่นักส่งเสริมบอก
- ความคิดเห็นไม่ตรงกัน
- เกษตรกรไม่ให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิต และความเชื่อของเกษตรกร
- ปลูกแล้วไปทำงานต่างจังหวัด
- การไม่ยอมรับในบางเรื่องที่นักส่งเสริมแนะนำเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้
- การสร้างความเชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับเกษตรกรเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและการขาดความรู้ด้านวิชาการของเจ้าหน้าที่ ที่จะใช้ในการถ่ายทอดความรู้แก่ชาวไร่
- เกษตรกรชาวไร่ทำตามใจตัวเอง
- เกษตรกรชาวไร่อ้อยไม่ค่อยได้อยู่บ้าน เนื่องจากไปทำงานต่างจังหวัด และไม่สามารถติดต่อกับ

หมายเหตุ ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้กรอกแบบสอบถามครบทุกข้อ

ภาคผนวก ญ
สรุปผลยืนยันข้อมูลปัจจัยที่ทำให้มีการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น
จากกิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

สรุปผลยืนยันข้อมูลปัจจัยที่ทำให้มีการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น จากกิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

ผลจากการประชุมกลุ่มย่อยของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโดยกำหนดตัวอย่างจากเกษตรกร รายเล็ก รายกลางและรายใหญ่ จาก 7 โซนพื้นที่ จำนวน 115 คน โดยใช้วิธีการให้เกษตรกรเลือกลำดับความสำคัญจากการดำเนินงาน เพื่อยืนยันข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้มีการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น และเพื่อหาแนวทางการเพิ่มปริมาณผลผลิตอ้อยและน้ำตาลในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง แสดงผลความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มปริมาณการปลูกอ้อย

เรื่อง	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
ปัจจัยใดที่ทำให้มีการปลูกอ้อยเพิ่มขึ้น		
1. การส่งเสริมและสนับสนุนเงินทุนของโรงงานในการปลูกอ้อย	112	34.14
2. รายได้ – รายจ่าย ในการปลูกอ้อย	102	31.09
3. พื้นฐานของครอบครัวในการปลูกอ้อย	85	25.91
4. ค่านิยมและทัศนคติในการปลูกอ้อย	29	8.84
รวม	328	100.00

ตาราง แสดงค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย ปัจจัยด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของโรงงานน้ำตาล

การส่งเสริมของโรงงานน้ำตาลเรื่องใดสำคัญที่สุด	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. การสนับสนุนเงินทุน	92	19.45
2. การให้กู้ยืมเงิน	84	17.76
3. การดูแลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	77	16.28
4. การสนับสนุนค่าบำรุงรักษา	72	15.22
5. การสนับสนุนอุปกรณ์การเกษตร	63	13.32
6. การสนับสนุนพันธุ์อ้อย	38	8.03
7. การทำพื้นที่รับซื้ออ้อย	33	6.98
8. การสนับสนุนด้านสังคม	14	2.96
รวม	473	100.00

จากการเลือกของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนเงินทุนของโรงงานในการปลูกอ้อยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.45 รองลงมาให้ความสำคัญด้านการให้กู้ยืมเงิน ด้านการดูแลของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม และด้านการสนับสนุนค่าบำรุงรักษา คิดเป็นร้อยละ 17.79 ร้อยละ 16.28 และ ร้อยละ 15.22 ตามลำดับ

ตาราง แสดงค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย ปัจจัยด้านรายได้ – รายจ่าย ในการปลูกอ้อย

รายได้ – รายจ่าย ในการปลูกอ้อย	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. รายได้	152	52.41
2. รายจ่าย	71	24.48
3. หนี้สิน	67	23.45
รวม	290	100.00

จากการเลือกของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับรายได้ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.41 รองลงมาให้ความสำคัญรายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 24.48 และ ด้านหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 24.45 ตามลำดับ

ตาราง แสดงค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย ปัจจัยพื้นฐานของครอบครัว

พื้นฐานของครอบครัว	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1. ภูมิประเทศที่ปลูกอ้อย	107	21.88
2. อาชีพหลัก	94	19.22
3. การถือครองที่ดิน	75	15.34
4. อายุผู้ปลูก	63	12.88
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว	60	12.27
6. อาชีพเสริม	43	8.79
7. ระดับการศึกษา	27	5.52
8. เพศของผู้ปลูกอ้อย	20	4.09
รวม	489	100.00

จากการเลือกของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับภูมิประเทศที่ปลูกอ้อย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.88 รองลงมาให้ความสำคัญด้านอาชีพหลัก ด้านการถือครองที่ดิน และด้านอายุผู้ปลูก คิดเป็นร้อยละ 19.22 ร้อยละ 15.34 และร้อยละ 12.88 ตามลำดับ

ตาราง แสดงค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย ปัจจัยค่านิยมและทัศนคติ

ค่านิยมและทัศนคติ	จำนวนความคิดเห็น	ร้อยละ
1 ความเชื่อ	136	51.32
2 ครอบครัวและเครือญาติ	96	36.23
3 กลุ่มชาติพันธุ์	33	12.45
รวม	265	100.00

จากการเลือกของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับค่านิยมด้านความเชื่อ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.32 รองลงมาให้ความสำคัญด้านครอบครัวและเครือญาติ คิดเป็นร้อยละ 36.23 และด้านกลุ่มชาติพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 12.45 ตามลำดับ

หมายเหตุ : นักวิจัยได้ให้อิสระแก่เกษตรกรในการยืนยันข้อมูลและพบว่า มีเกษตรกรบางรายได้ยืนยันข้อมูลเพียงบางปัจจัยเท่านั้น